

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI

A TELEPÜLÉS TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE VONATKOZÓ MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

2024. 09. 30.

1.1. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

ALÁÍRÓLAP
NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI
A TELEPÜLÉS TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE VONATKOZÓ MEGALAPOZÓ
VIZSGÁLATA

Tervező Székhely: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Iroda: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Mobil: +36 42 524-524
E-mail: foepitesziosztaly@nyiregyhaza.hu

Vezető településrendező tervező

Mészáros Ákos
okl. településmérnök
TT-14-0258

Közlekedés tervező:

Major Ferenc Zoltán
Okl. Építőmérnök
Tkö-15-0229

Közmű tervező:

Major Ferenc Zoltán
Okl. Építőmérnök
TV-15-0229

Környezetvédelem:

Szalai Sándor Tibor
környezetmérnök, környezetvédelmi-ökológus
Vízellátás-csatarnázás szakmérnök
SZKV-hu; SZKV-le; SZKV-vf; SZKV-zr
mksz: 15-0640, njsz: 939/2004

Elektromos, távközlési tervező:

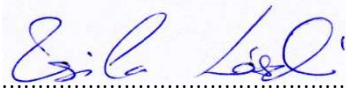
Verba József
Villamos üzem mérnök
TE-15-0076; TH-15-0076

Gázellátás tervező:

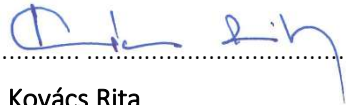
Major Zoltán István
Épületgépész mérnök
GO-15-0567

Tájtervező:

Zsila László
Okl. táj- és kertépítész mérnök
TK 09-0583, K/1 09-0583

Tervező:

Kovács Rita
Városi Főépítész
É/1 15-0296 vezető tervező

Tervező:

Mándi – Hajnal Brigitta
településmérnök
építésmérnök

Tervező:

Kovácsné Tóth Krisztina Zsuzsanna
építésmérnök

Tervező:

Telekfiné Bódi Mária
okleveles településmérnök

2024. szeptember 30.

Tartalom

1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK... 8	
1.1.1. A település térségi szerepe	8
1.1.2. A település vonzáskörzetének és funkcióinak bemutatása, elemzése	10
Gazdasági decentrum funkció.....	10
Turisztikai centrum funkció / Nyírségi turisztikai gyűrű.....	11
1.2. TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA	13
1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióval való összefüggések vizsgálata.....	13
1.2.2. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területfejlesztési koncepciójával való összefüggések vizsgálata.....	14
1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLAT	15
1.3.1. Országos Területrendezési Terv (MaTrT)	15
1.3.2. Szabolcs-Szatmár Bereg megye Területrendezési Terve (MTrT)	16
1.3.2.1. MTrT térségi övezetek érintettsége, a város közigazgatási területére	17
1.3.2.2. VárMegyei terület-felhasználási kategóriákra vonatkozó irányelvek, ajánlások	25
1.4. TERVI ELŐZMÉNYEK, ÉRVÉNYES TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK ÉS AZOK ÉRVÉNYESÜLÉSE	32
1.4.1. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	32
1.5. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI HELYZETE	36
1.5.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	36
Népesség változás, korstruktúra	36
Nemzetiségi hovatartozás.....	38
Gazdasági aktivitás – Foglalkoztatottság és munkanélküliség.....	39
Napi ingázás	41
Képzettség.....	42
Jövedelem	42
1.5.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	43
1.5.3. Települési identitást erősítő tényezők	44
Történelmi és kulturális adottságok, nemzeti kötődés és vallási közösségek	44
Társadalmi élet, szokások és hagyományok	45
Civil szervezetek	46
1.6. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA, KÖZSZOLGÁLTATÁSOK.....	47
1.6.1. Egészségügy.....	47
1.6.2. Oktatás-nevelés.....	48
1.6.3. Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások	55
1.6.4. Kulturális és szabadidős tevékenységek.....	58
1.6.5. Esélyegyenlőség biztosítása	60
1.7. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA	61
1.7.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	61
1.7.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	62

1.7.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése	66
1.7.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	67
1.7.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	74
1.8. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS	75
1.8.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	75
1.8.2. Az Önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere, gazdaságfejlesztési tevékenysége	75
1.8.3. Foglalkoztatáspolitiká	76
1.8.4. Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	76
1.8.5. Intézményfenntartás	77
1.8.6. Energiagazdálkodás	78
1.8.7. Településüzemeltetési szolgáltatások	80
1.8.8. Okos város települési szolgáltatások	81
1.9. TELEPÜLÉSRENDEZÉSI, TELEPÜLÉSSZERKEZETI VIZSGÁLAT	83
1.9.1. Terület- felhasználás vizsgálata	83
1.9.1.1. A település szerkezetE, helyi sajátosságok vizsgálata	83
1.9.1.2. Az ingatlan- nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és minőségi osztályok	101
1.9.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek	102
1.9.1.4. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság funkcionális és ellátási kapcsolat)	103
1.9.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek	106
1.9.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület	106
1.9.2. A telekstruktúra vizsgálata	107
1.9.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat	107
1.9.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat.....	110
1.9.3. Önkormányzati tulajdoni kataszter	110
1.9.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése.....	111
1.10 AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉS AZ ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG VIZSGÁLATA	113
1.10.1. Az építmények vizsgálata	113
1.10.1.1. Funkció, kapacitás	113
1.10.1.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)	113
1.10.1.3. Magasság, szintszám, tetőidom	114
1.10.1.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok	116
1.10.2. Az épített környezet értékei	118
1.10.2.1. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők.....	118
1.10.2.2. Világörökségi és világörökségi várományos terület	118
1.10.2.3. Műemlék, műemlékegyüttes	118
1.10.2.4. Műemlékvédelem sajátos tárgyai, történeti kert, temető és temetkezési emlékhely	140
1.10.2.5. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet.....	141

1.10.2.6.Nemzeti emlékhely	142
1.10.2.7. Helyi védelem	143
1.10.3. Az épített környezet konfliktusai, problémái	163
1.11. KÖRNYEZETIÁLLAPOT-JELLEMZŐK	164
1.11.1. Talaj	164
1.11.2. Felszíni és felszín alatti vizek	170
1.11.3. Levegőtisztaság és védelem	174
1.11.4. Zaj és rezgésterhelés	179
1.11.4.1. Zajterhelés hatásai	180
1.11.4.2. Zajforrások	180
1.11.4.3. Város zajhelyzete	181
1.11.5. Hulladékkezelés	185
1.11.6. Vizuális környezetterhelés	188
1.11.7. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	188
1.12. A TÁJ ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK ÉS ÖRÖKSÉG, JELLEMZŐ TÁJKARAKTER, ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT	190
1.12.1. Természeti adottságok	190
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet	191
1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat	191
1.12.2.2. Tájhasználat értékelése	191
1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	192
1.12.3.1. Tájképvédelmi területek	192
1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék	199
1.12.3.3. Ökológiai hálózat	212
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	213
1.12.5. A települési zöldfelületi rendszer elemei	213
1.12.5.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek	213
1.12.5.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése	217
1.12.6. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	218
1.13. KÖZLEKEDÉS	219
1.13.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok	219
1.13.1.1. Nemzetközi közlekedési hálózati szerep	219
1.13.1.2. Országos és regionális közlekedési hálózati szerep	220
1.13.2. Közúti közlekedés	220
1.13.2.1. Úthálózatot meghatározó közutak	221
1.13.2.2. Úthálózatot meghatározó jelzőlámpás csomópontok	227
1.13.3. Közösségi közlekedés	229

1.13.3.1. Vasúti közlekedés.....	229
1.13.3.2. Autóbusz közlekedés	231
1.13.6.3. Légi közlekedés	233
1.13.6.4. Vizi közlekedés	234
1.13.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	234
1.13.5. Parkolás	236
1.13.6. Városrészi célok, javaslatok:.....	239
1.13.6.1. A fenntartható közlekedés, mobilitás szempontjából felmerülő nagyobb volumenű problémák.....	239
1.14. KÖZMŰVESÍTÉS, ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS, CSAPADÉKVÍZ-GAZDÁLKODÁS.....	244
1.14.1. Víziközművek.....	244
1.14.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás.....	244
1.14.1.2. Vízbázisvédelem.....	245
1.14.1.3. Szennyvízelhelyezés	247
1.14.1.4. Üzemek vízellátása.....	248
1.14.2. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	253
1.14.2.1. Csapadékvíz elvezetése.....	253
1.14.2.2. Vízrendezés	254
1.14.2.3. Vízhasznosítás	259
1.14.3. Gázelosztó hálózat.....	260
1.14.4. Távhő ellátás.....	262
1.14.3.1. Hőenergia ellátás	262
1.14.3.2. Távhőszolgáltatás.....	263
1.14.5. Elektromos energia ellátás	265
1.14.5.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás távhőellátás és más ellátórendszerek)	265
1.14.5.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei:.....	286
1.14.5.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése.....	287
1.14.6. Elektronikus hírközlés.....	287
1.14.7. Sugárzás védelem.....	288
1.15.1. A veszélyeztető hatások elemzése, értékelése	289
1.15. KATASZTRÓFAVÉDELEM, A TERÜLETEK HASZNÁLATÁT, ÉPÍTÉSI TEVÉKENYSÉGET BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK	290
1.15.2. Építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők	292
1.15.2.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei	293
1.15.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek	293
1.15.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei.....	293
1.15.3. Vízrajzi veszélyeztetettség.....	295
1.15.3.1. Árvízveszélyes területek.....	295

1.15.3.2. Belvízveszélyes területek	296
1.15.3.3. Mély fekvésű területek	297
1.15.3.4. Árvíz és belvízvédelem	298
1.15.4. Egyéb katasztrófavédelmi tényezők	298
1.15.4.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)	298
1.15.4.2. Mélységi, magassági korlátozások	299
1.15.4.3. Tevékenységből adódó korlátozások	303

1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

1.1.1. A TELEPÜLÉS TÉRSÉGI SZEREPE

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye székhelye, a Nyíregyházi járás központja, a Nyíregyházi nagyvárosi településgyűttes központi települése. A Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye 229 települést, a Nyíregyházi járás 15 települést foglal magában, amelyből 4 városi jogállású település (Nyíregyháza, Nyírtelek, Rakamaz, Újfehértó). A járás területe 809,61 km², lakónépessége a 2022. évi népszámlálás szerint 162 969 fő. A nyíregyházi nagyvárosi településgyűttes településeinek száma 10 db.

1. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye járásai
Forrás: www.terport.hu

	Települési besorolás	A település területe (km ²)	Lakónépesség száma az év végén (fő), 2022	Állandó népesség száma (fő), 2022
Apagy	község	31,99	2 195	2 343
Kálmánháza	község	37,25	1 759	1 857
Kótaj	község	25,93	4 333	4 624
Nagycserkesz	község	41,47	1 637	1 707
Napkor	község	37,35	3 625	3 812
Nyíregyháza	megyei jogú város	274,54	116 282	118 211
Nyírpazony	község	15,06	3 719	3 863
Nyírtelek	város	67,92	6 576	7 098
Nyírtura	község	21,48	1 805	1 987
Rakamaz	község	42,63	4 269	4 566
Sényő	község	18,3	1 330	1 431
Szabolcs	község	5,88	335	363
Timár	község	21,82	1 229	1 330
Tiszanagyfalu	község	27,06	1 694	1 851
Újfehértó	város	140,93	12 181	12 618
Nyíregyházi járás	-	809,61	162 969	167 661

1. táblázat: Nyíregyházi járás településeinek területe, népessége

Forrás: KSH Népszámlálás, BM nyilvántartás¹

A térségre általánosan jellemző a népességcsökkenés, amelyhez a természetes fogyáson túl hozzájárul a települések negatív vándorlási különbözete is. 2011 és 2020 között a járás népessége a természetes fogyás miatt 3 411 fővel, a negatív vándorlási különbözet miatt 1 589 fővel csökkent. A vármegyeszékhely esetében a 2011 és 2020 közötti időszakot összességében jelentős mértékű természetes fogyás (-2 401 fő) és kisebb mértékű vándorlási különbözet (-141 fő) jellemzi.

A Nyíregyházáról való elvándorlás egyik célpontját a várost körülölelő települések – a várostól észak, észak-keletre elhelyezkedő községek (Apagy, Kótaj, Nyírpazony, Sényő) jelentik. A Nyíregyházi járás települései közül Nyírpazony emelhető ki, amely település a vizsgált időszakban – 2013 kivételével – minden évben vándorlási többlettel rendelkezett. A Nyíregyházi járás egyes települések vándorlási egyenlegének adatait a következő táblázat foglalja össze.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Össz.
Apagy	-3	9	18	2	2	15	-6	27	-29	-5	30
Kálmánháza	-3	-4	-26	7	-6	-12	-8	21	8	6	-17
Kótaj	-7	-1	-13	5	-4	47	5	-4	-13	-10	5
Nagycserkesz	-22	-19	-13	-20	-6	-57	-15	-51	-25	-39	-267
Napkor	-9	-10	-9	4	-16	-25	-23	-49	7	17	-113

¹ Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság- statisztika
<https://nyilvantarto.hu/hu/statisztikak?stat=kozerdeku>

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Össz.
Nyíregyháza	75	16	56	-218	-149	-85	112	-120	151	21	-141
Nyírpazony	13	5	-20	38	47	0	62	6	27	50	228
Nyírtelek	-36	0	-15	-73	-15	-4	-34	9	21	15	-132
Nyírtura	-34	-8	-20	0	-2	16	-14	2	3	19	-38
Rakamaz	-69	-35	-41	-6	-8	-10	13	26	16	-32	-146
Sényő	-3	2	6	10	-16	-2	9	16	-11	14	25
Szabolcs	-14	5	10	2	0	-10	9	-10	-1	5	-4
Timár	-10	-16	-13	-22	-20	-11	-15	-38	-19	-8	-172
Tiszanagyfalu	27	9	-19	-20	8	-24	-3	-22	-13	3	-54
Újfehértó	-78	-78	-115	-90	-65	-76	-81	-106	-47	-57	-793
Nyíregyházi járás	-173	-125	-214	-381	-250	-238	11	-293	75	-1	-1589

2. táblázat: Vándorlási különbözet a Nyíregyházi járás településein (eset)

Forrás: KSH tájékoztatósi adatbázis

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye Szlovákiával, Ukrajnával és Romániával, valamint Borsod-Abaúj-Zemplén és Hajdú-Bihar vármegyével határos. A magyar-ukrán határszakasz egyúttal az Európai Unió keleti kapujának is tekinthető. Nyíregyháza a nagyvárosi körgyűrű – Győr-Pécs-Szeged-Békéscsaba-Debrecen-Nyíregyháza-Miskolc – részeként fontos szerepet tölt be az országon belüli térkapcsolatok fenntartásában és a vármegyén belüli térszervezésben.

Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye gazdasági, oktatási, kulturális központja. A város jelentős szerepet tölt be a megye és a térség foglalkoztatottságában. A térség településeiről számos munkavállaló Nyíregyházára jár dolgozni. Az ingázási adatok alapján megkülönböztethetők Nyíregyházára naponta bejáró és Nyíregyházáról naponta eljáró ingázókat.

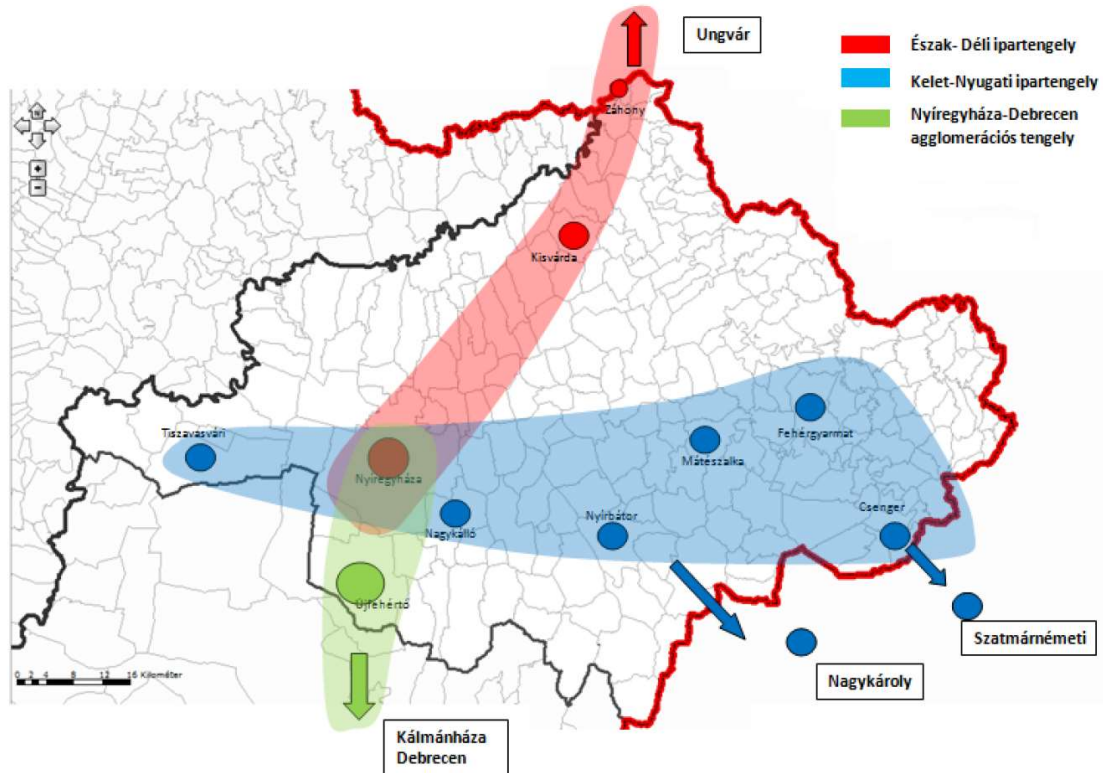
1.1.2. A TELEPÜLÉS VONZÁSKÖRZETÉNEK ÉS FUNKCIÓINAK BEMUTATÁSA, ELEMZÉSE

GAZDASÁGI DECENTRUM FUNKCIÓ

A XX. században az ipari termelés súlyponti területe Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a Nyíregyháza – Kisvárdá - Záhony tengely lett, mellette szigetszerűen kiemelkedett Mátészalka, Nyírbátor, Tiszavasvári, Fehérgyarmat és Vásárosnamény. Másodvonalas gazdasági központ lett Nagyálló, Csenger, Demecser, Nagyhalász, Rakamaz, Tiszalök, Újfehértó. Napjainkban a megyei szintű területfejlesztési dokumentumok alapvetően három gazdasági növekedési tengelyt rögzítenek (a megye gazdaságfejlesztésének tengelyei és kiemelt térségei). Mindhárom növekedési tengely, csomópont Nyíregyházáról indul ki, északi, kelet-nyugati és déli irányba, melyek az alábbiak:

- Nyíregyháza: Nyíregyháza és térsége az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepciónak megfelelően Magyarország külső nagyvárosi gyűrűjének eleme, kétségtelenül a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye legfontosabb gazdaságfejlesztési térsége. Nyíregyháza három ország határánál elhelyezkedve dinamikus fejlődő gazdasági és logisztikai központként szolgálhat a Kelet kapujaként.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye növekedési és iparfejlesztési tengelyei:
 - Észak-déli növekedési és iparfejlesztési tengely: Nyíregyházi agglomeráció, Kisvárdá és Záhony térsége. Határon túli kapcsolódási pontja Ungvár, Munkács, Beregszász
 - Kelet-nyugati növekedési és iparfejlesztési tengely: Tiszavasvári, Nyíregyházi agglomeráció, Nagyálló, Nyírbátor, Mátészalka, Fehérgyarmat, Csenger. Határmenti kapcsolódási pontja Szatmárnémeti, Nagykároly
 - Nyíregyháza-Debrecen agglomerációs tengely: Nyíregyházi agglomeráció, Újfehértó, Debrecen.

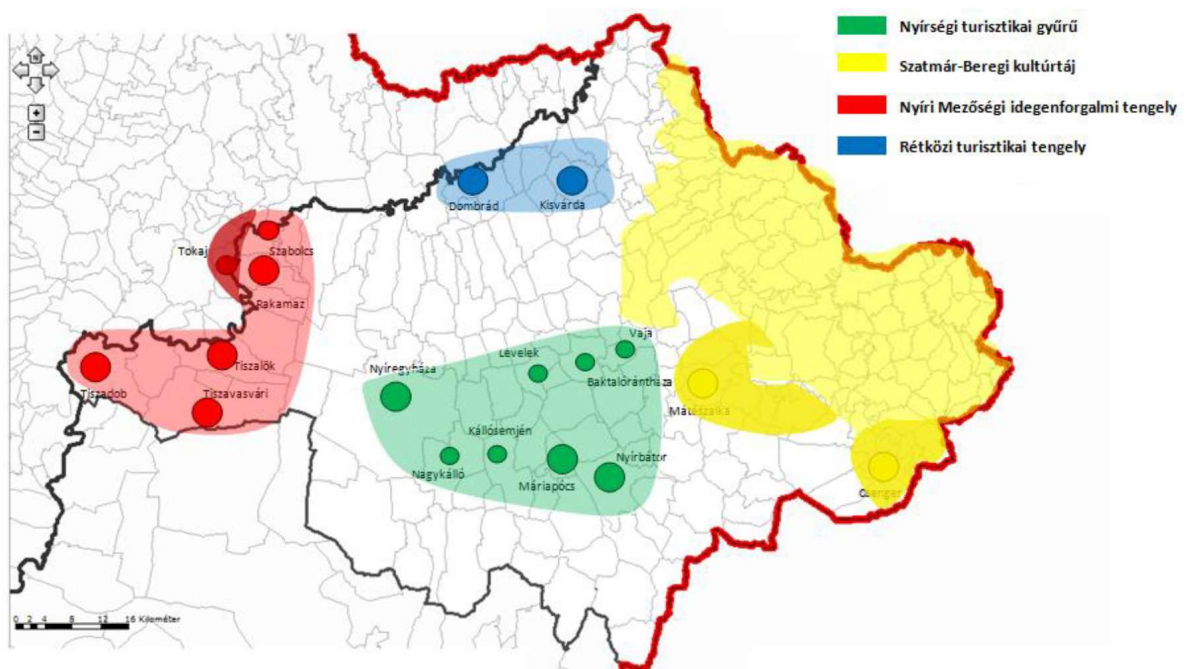

2. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye növekedési tengelyi, csomópontjai
Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Koncepció

TURISZTIKAI CENTRUM FUNKCIÓ / NYÍRSÉGI TURISZTIKAI GYŰRŰ

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Koncepciójában négy turisztikai tengely került beazonosításra.

3. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye rekreációs körzetei és idegenforgalmi tengelyei
Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Koncepció

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye turizmusában kimutatható egy rendkívül markáns idegenforgalmi tengely. A tengely Nyíregyháza, Nagykálló, Kállósemjén, Máriapócs, Nyírbátor településeket érinti, amely egyértelműen körvonalazza egy potenciális desztináció magját (nyírségi desztináció). A Nyíregyháza-Nyírbátor turisztikai tengely a megyei turizmusforgalom közel kétharmadát bonyolítja le. A tengely fejlődésének az elmúlt években több nagy idegenforgalmi beruházás is komoly lendületet adott (ebből Nyíregyházát, Máriapócsot, Nyírbátort és Kállósemjént kiemelt projekt érintette). A tengely azonban kiegészíthető egy északi szárnyal is, amely Vaját, Baktalórántházát és Leveleket foglalja magában, az északi szárny több jelentős vonzerőt és turisztikai szolgáltatást integrál. A közlekedés földrajzi adottságok figyelembevételével a Nyírség, mint turisztikai desztináció egyértelműen a fent említett gyűrű településeit foglalja magába. Nyírségi turisztikai gyűrű (Nyíregyháza, Nagykálló, Kállósemjén, Máriapócs, Nyírbátor, Vaja, Baktalórántháza, Levelek)

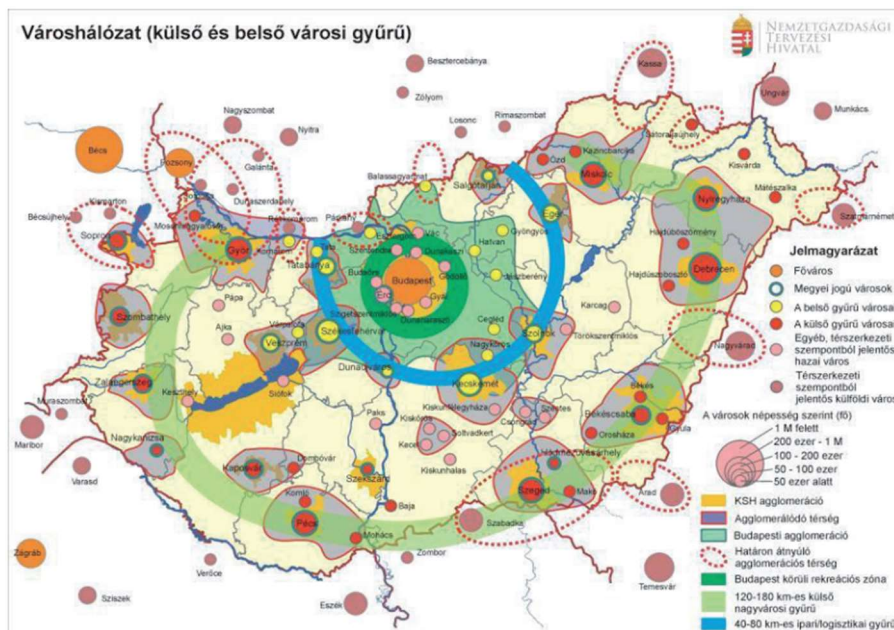
1.2. TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUKOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.2.1. ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓVAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (a továbbiakban: Konceptió) Magyarország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva határozza meg az ország hosszú távú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai céljait és elveit 2030-ig.

Az ország térszerkezeti átalakulásának nyertesei a nagyobb városok. A Dunántúl északi része és Budapest közvetlen agglomerációja mellett a jelentősebb és versenyképesebb vidéki városok – különösen a nagyvárosok – kiemelkednek környezetükből. Különösen igaz ez az alföldi nagyvárosokra: Szeged, Debrecen, Nyíregyháza és Kecskemét a térség fejlődésének központjai és hozzájárulnak a gazdasági-technológiai innovációs eredmények terjedéséhez.

A Konceptió Nyíregyházát egy úgynevezett külső nagyvárosi körgyűrű (Győr-Pécs-Szeged-Békéscsaba-Debrecen-Nyíregyháza-Miskolc) részeként említi. Ugyan egyes városok, köztük Nyíregyháza, nem rendelkeznek több megyére kiterjedő térszervező potenciállal, ennek ellenére fontos szerepet töltenek be a gyűrűn belüli térkapcsolatok fenntartásában és a megyéjükön belüli térszervezésben.

4. ábra: Városhálózati lehatárolás

Forrás: OFTK

A dokumentum általános – Nyíregyházára is érvényes – megállapításai a következők:

- Felértékelődik a regionális repülőterek (elsősorban Sármellék, Debrecen, Pér, továbbá Pécs-Pogány, Szeged, Nyíregyháza) szerepe.
- Az ország gazdasági-társadalmi fejlettségét kifejező legtöbb mutató inkább egy fejlett északnyugati és két erősen leszakadó délnyugati és északkeleti térséget rajzol ki, amelyeket két, szűkebb, a környezeténél versenyképesebb tengely (Budapest-Pécs és Budapest-Szeged) és néhány nagyváros (pl. Nyíregyháza, Debrecen, Szolnok) tagol.
- A szuburbanizáció a főváros mellett az aprófalvas vagy tanyás térségbe ágyazott nagyvárosok (pl. Szeged, Győr, Kecskemét, Nyíregyháza, Debrecen) esetén a legerőteljesebb.
- Magyarország második legnagyobb városának vonzáskörzete kiterjed a Hajdúság egészére, de a közeli Nyíregyháza és Nagyvárad körzetei is számos kooperációs lehetőségeket rejtenek magukban.

A dokumentum Nyíregyházára vonatkozó megállapításai a következők:

- A város három ország határánál elhelyezkedve dinamikusan fejlődő gazdasági és logisztikai központként szolgálhat a Kelet kapujaként.
- Húzóágazatai mellett (műanyagipar, háztartástechnika, gumipar, autóipar, építőipar) a kívánt pozíciót erősítő kitörési pontjai a nemzetközi logisztikai, kereskedelmi és pénzügyi szolgáltatások, K+F igényű iparágak és a turizmus.
- A vármegyeszékhely a Nyírség és Szatmár természetes központja Kárpátalja/Munkács felé irányuló szorosabb térségi kapcsolatokkal.

1.2.2. SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁVAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

2020-2021 folyamán a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat kidolgozta és elfogadta a 2021-2027-es időszakra vonatkozóan a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptiót és a Területfejlesztési Programot, annak stratégiai és operatív programrészét.

A Konceptió 2030-ra megfogalmazott jövőképe a következő: "2030-ban Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye egy olyan hely, ahol jó élni." A jövőkép elérését 3 átfogó, 4 tematikus stratégiai, 3 területi stratégiai és 5 horizontális cél biztosítja. A vármegye fejlődésében a vármegyeszékhely fejlesztése kulcsfontosságú, ezért Nyíregyházára vonatkozóan önálló stratégiai cél került kijelölésre: 5. stratégiai cél „Fejlett centrum – a vármegye gazdasági-foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumának fejlesztése”.

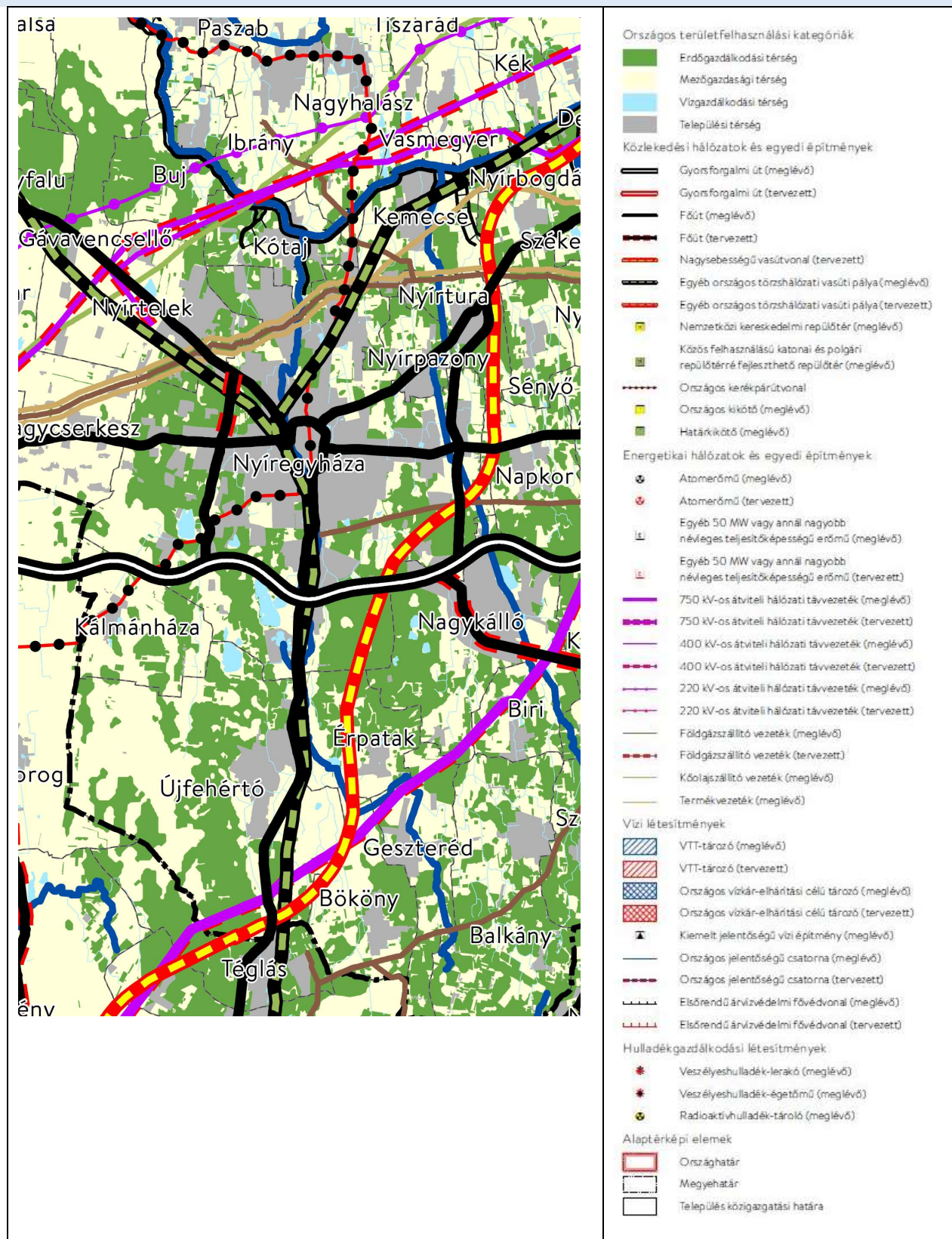
A vármegye és különösen a versenyképes gazdaság fejlesztésének motorja egy erős centrumtelepülés. Nyíregyháza alkalmas ennek a funkciónak a betöltésére, és jelentős szerepet játszhat a vármegye dinamizálásában. Ennek érdekében a vármegyeszékhelyen az alábbi területek fejlesztése kiemelt jelentőségű:

- a befektetésösztönzés, további nagy foglalkoztatók letelepítése, meglévő vállalkozások fejlesztése,
- az egész megyére kisugárzó nemzetközi turisztikai vonzerő feltételeinek erősítése,
- a korszerű, klímabarát (közösségi és kerékpáros) közlekedés feltételeinek megteremtése a városon belül, az agglomerációs településekkel, valamint más hazai és európai centrumtelepülésekkel,
- vonzó városi életterek kialakítása,
- az aktív nemzetközi kapcsolatrendszer további erősítése.

1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLAT

1.3.1. ORSZÁGOS TERÜLETRENDEZÉSI TERV (MATRT)

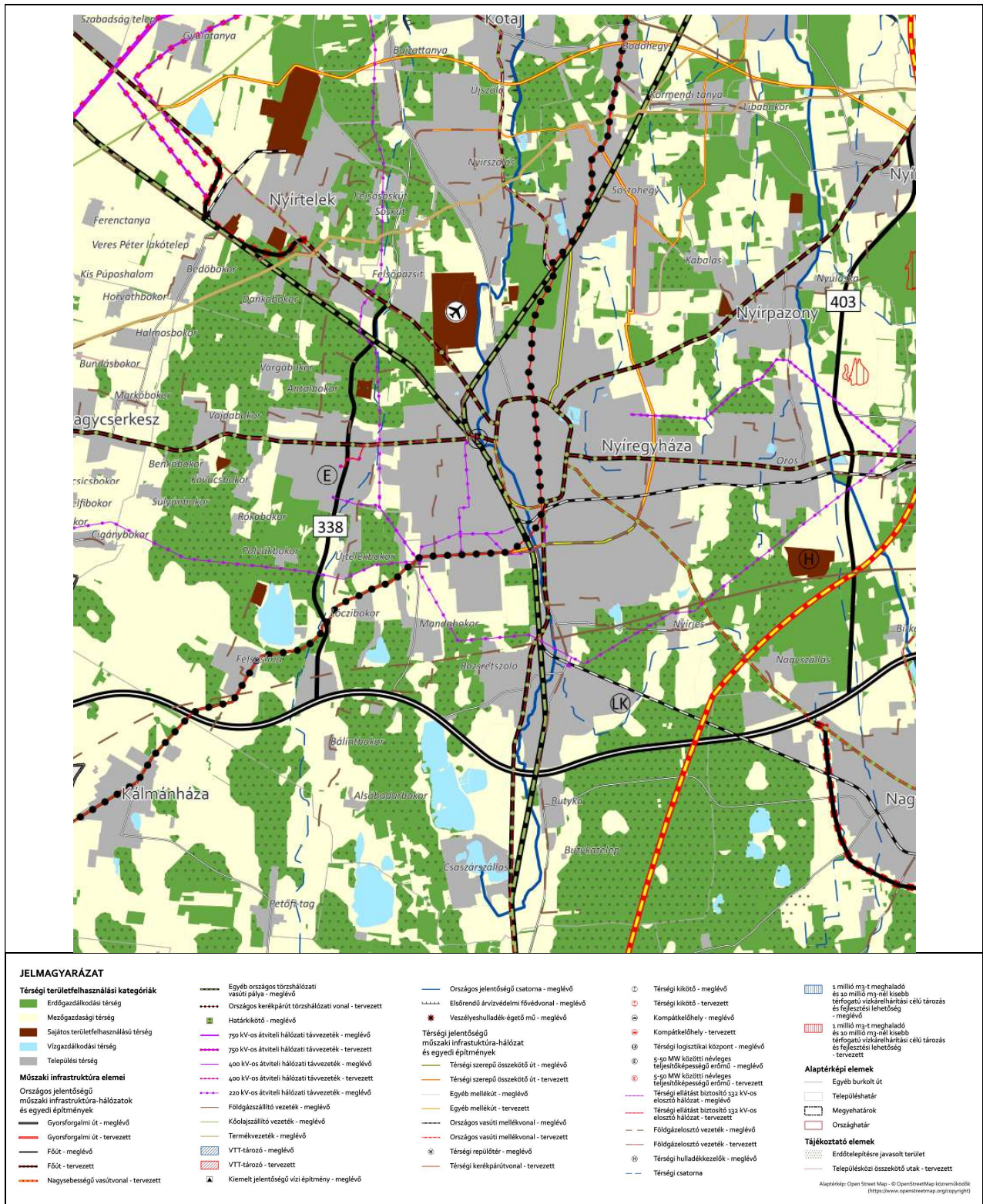

5. ábra: Országos Szerkezeti Terv részlet

Forrás: MaTrT

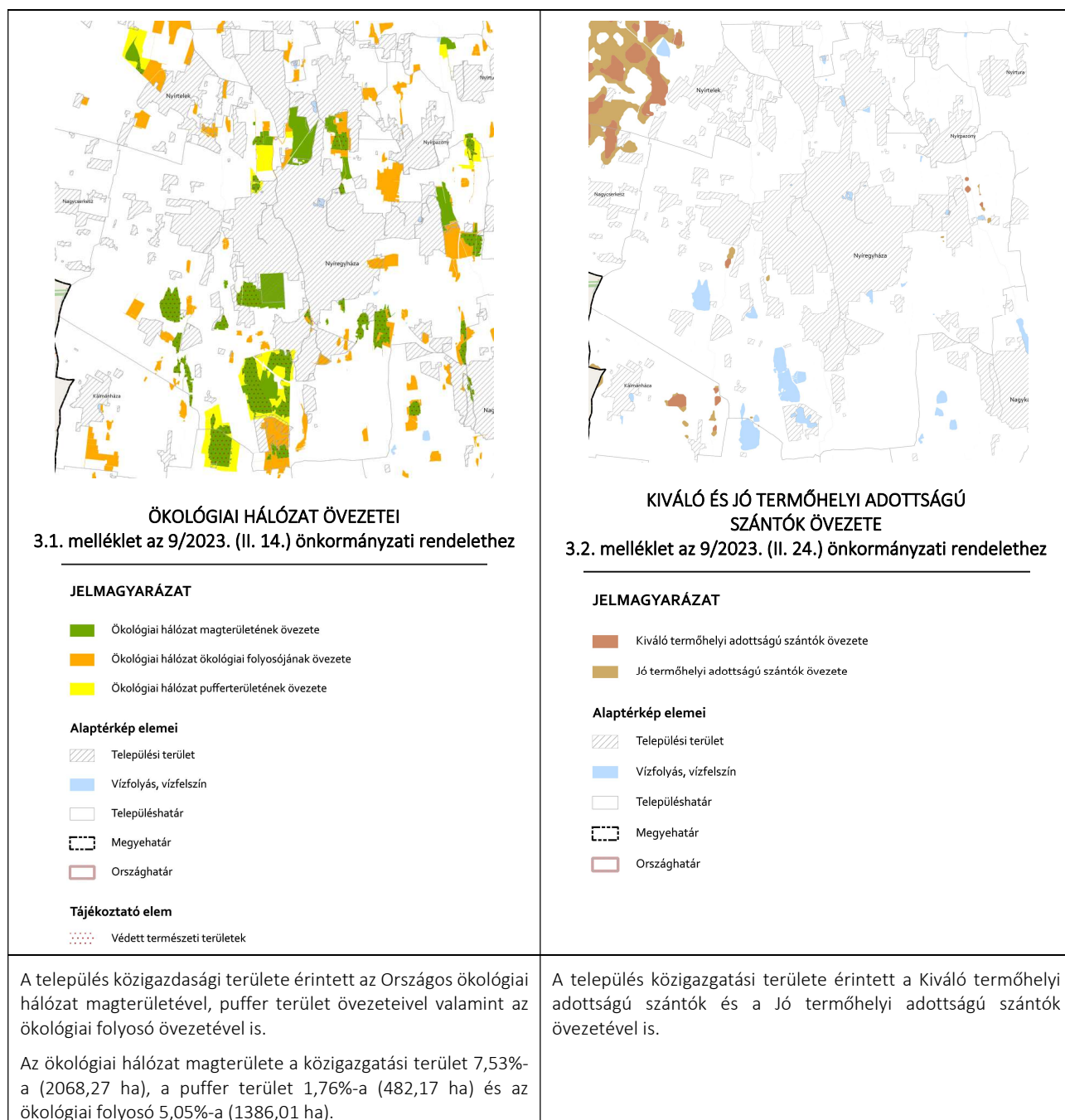
1.3.2. SZABOLCS-SZATMÁR BEREK VÁRMEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVE (MTRT)

6. ábra: Térségi Szerkezeti Terv részlet
Forrás: MTRT

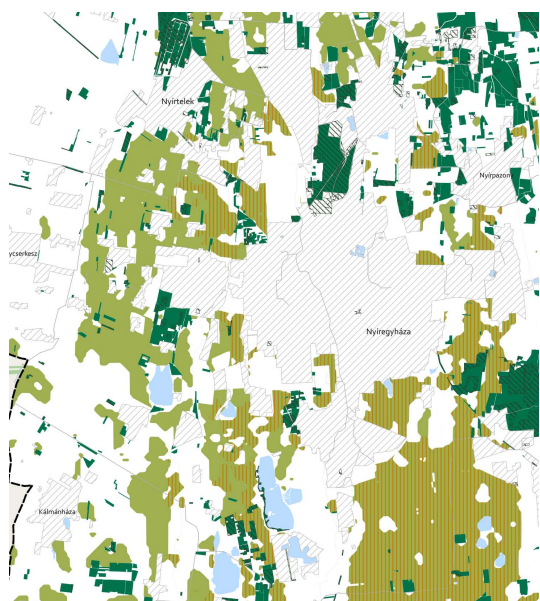
1.3.2.1. MTRT TÉRSÉGI ÖVEZETEK ÉRINTETTSÉGE, A VÁROS KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE

7. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 9/2023. (II.24.) önk. rend. mellékletek

Forrás: MaTrT

**ERDŐK ÖVEZETE ÉS
ERDŐTELEPÍTÉSRE JAVASOLT TERÜLET ÖVEZETE**
3. melléklet a 9/2023. (II. 24.) önkormányzati rendelethez

JELMAGYARÁZAT

- Erdők övezete
- Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

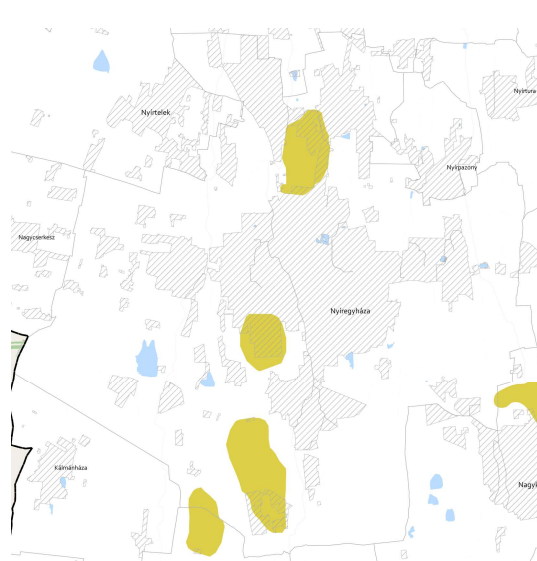
Alaptérkép elemei

- Települési terület
- Vízfolyás, vízfelszín
- Településhatár
- Megyehatár
- Országhatár

Tájékoztató elem

- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület
- Elsődlegesen erdőtelepítésre javasolt terület

A település közigazgatási területe érintett az Erdők és az Erdőtelepítésre javasolt területek övezetével is.

TÁJKÉPVÉDELMI TERÜLET ÖVEZETE
3.4. melléklet az 9/2023. (II. 24.) önkormányzati rendelethez

JELMAGYARÁZAT

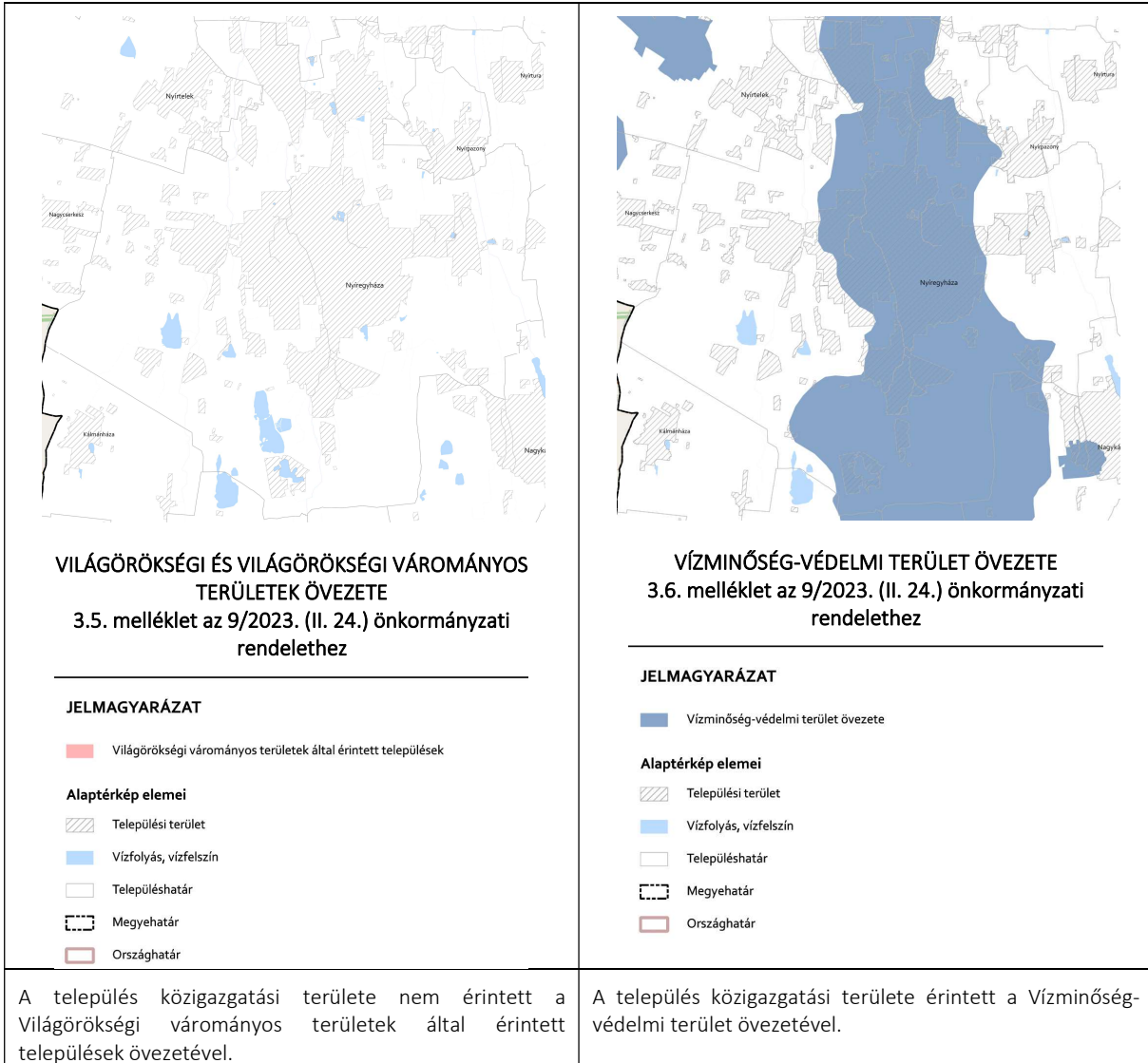
- Tájképvédelmi terület övezete

Alaptérkép elemei

- Települési terület
- Vízfolyás, vízfelszín
- Településhatár
- Megyehatár
- Országhatár

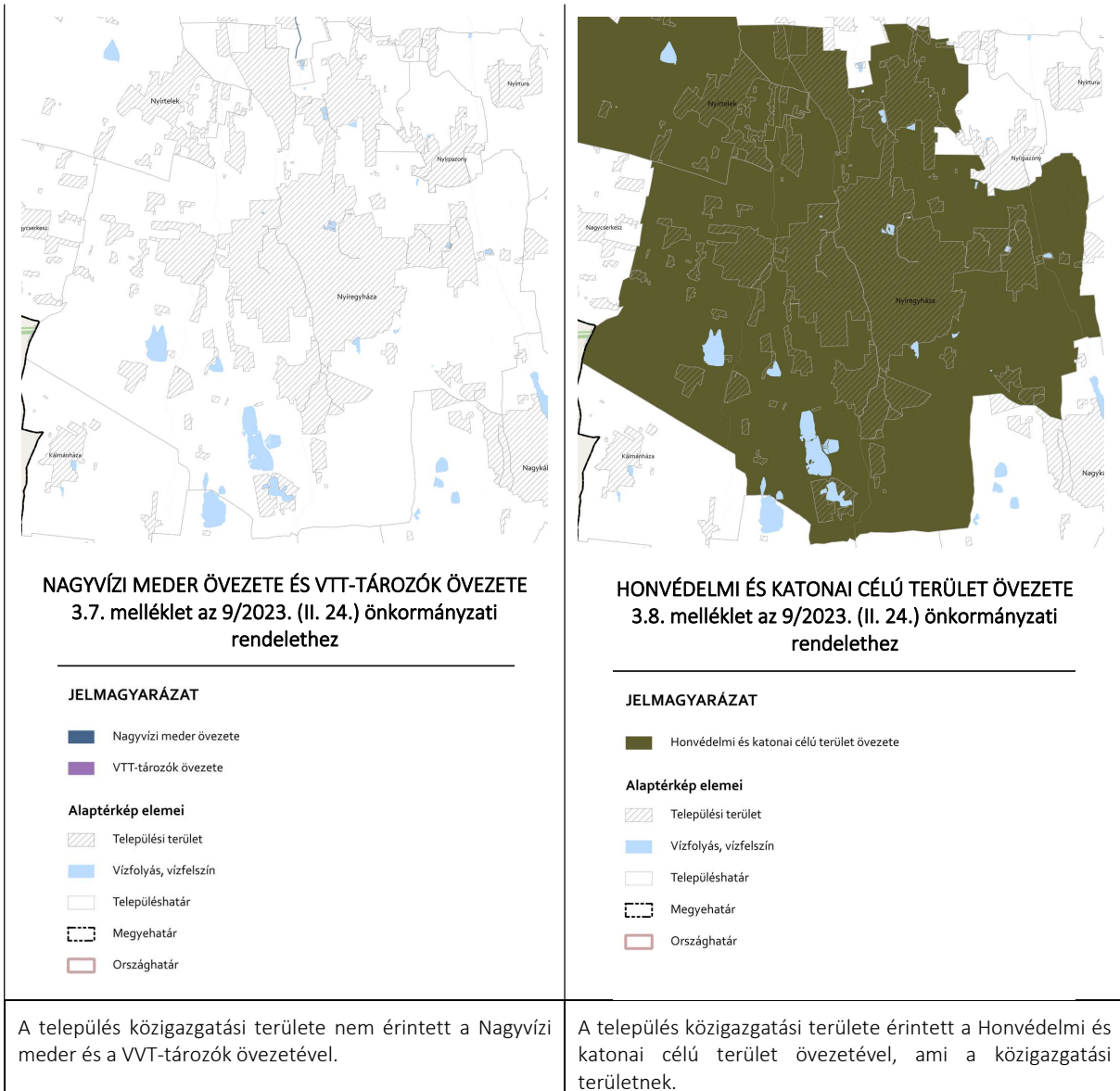
A Tájképvédelmi terület övezete a település teljes közigazgatási területét érinti.

8. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 9/2023. (II.24.) önk. rend. mellékletek
Forrás: MaTrT

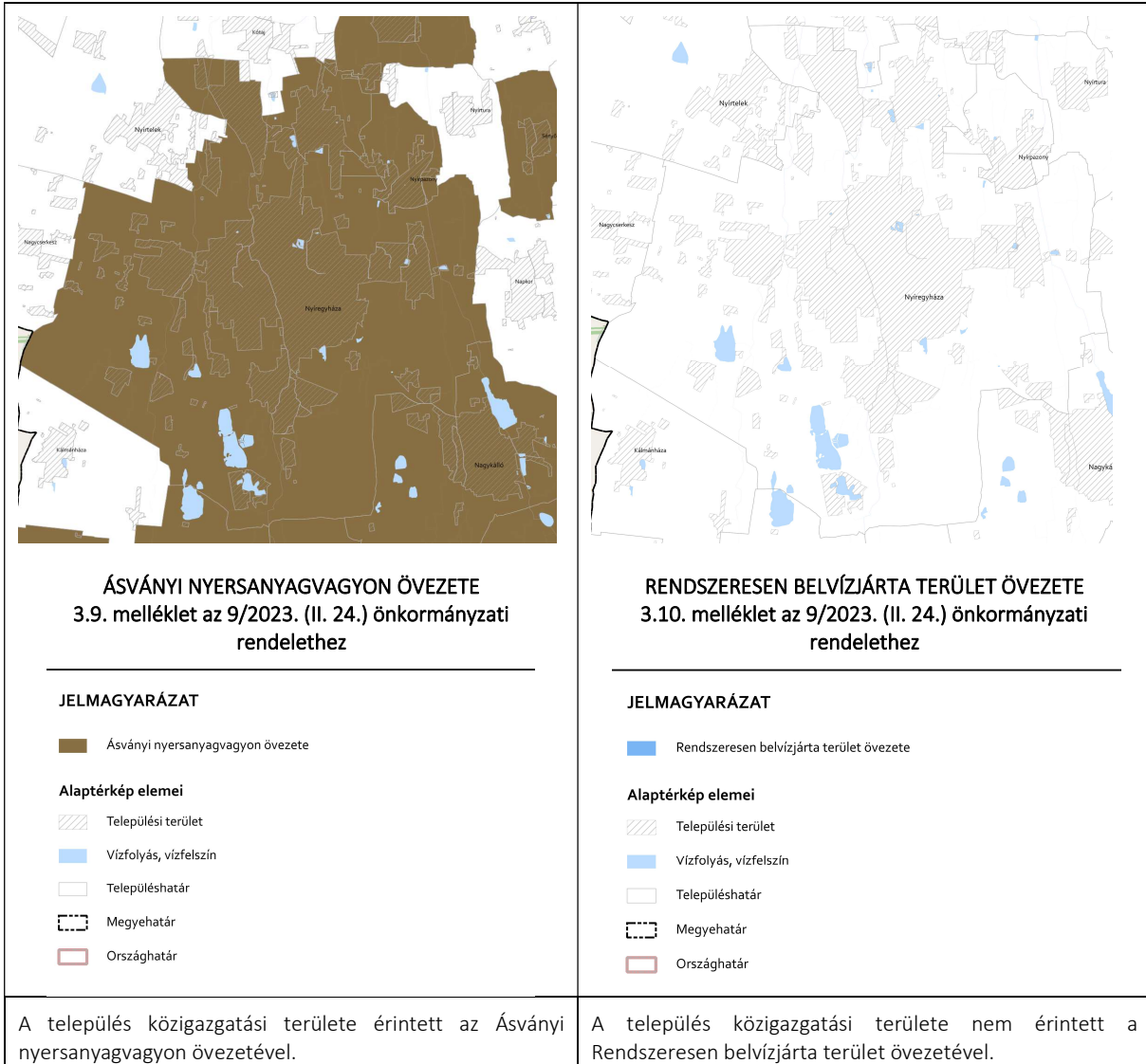

9. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 9/2023. (II.24.) önk. rend. mellékletek

Forrás: MaTrT

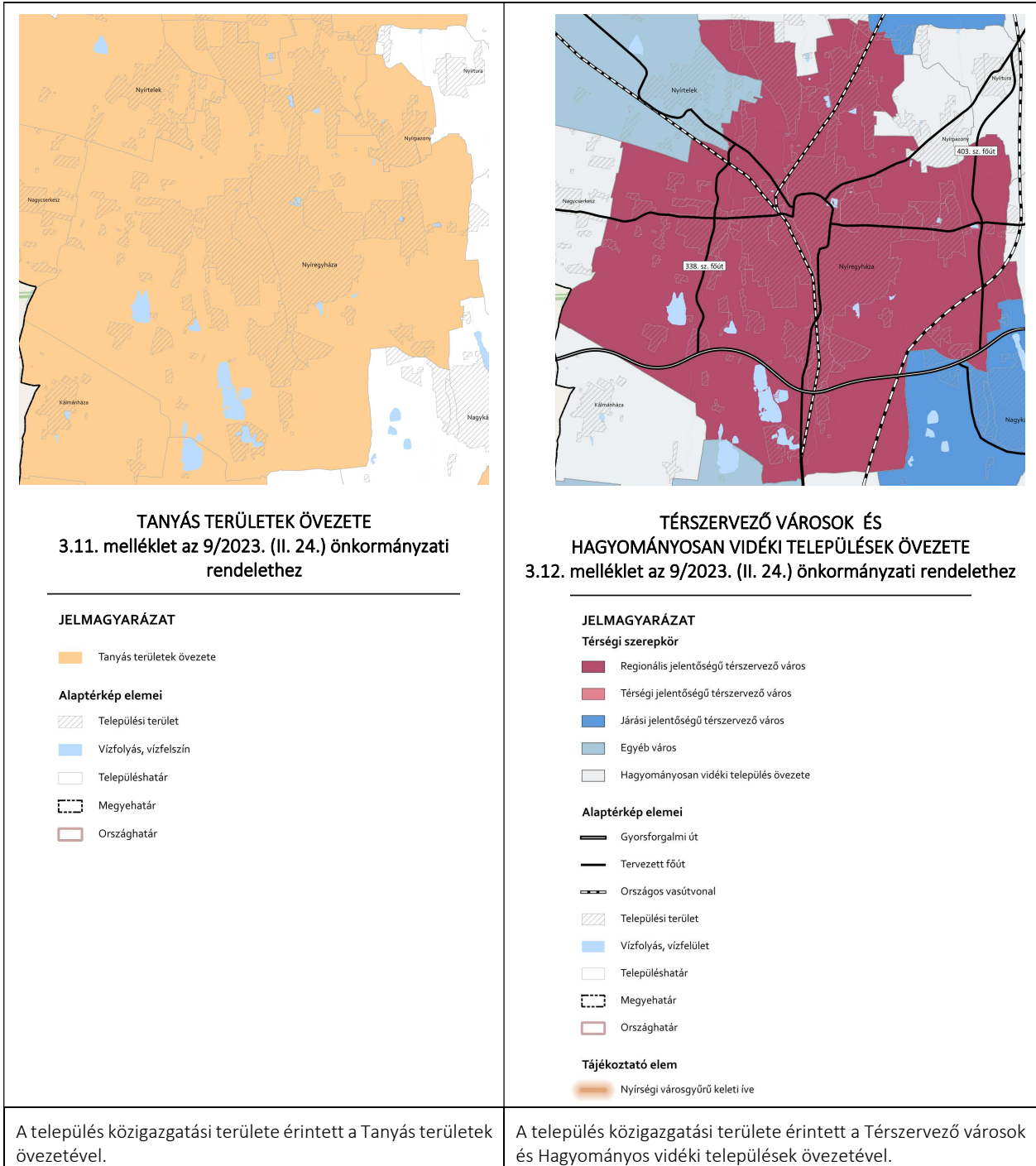

10. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 9/2023. (II.24.) önk. rend. mellékletek
Forrás: MaTrT

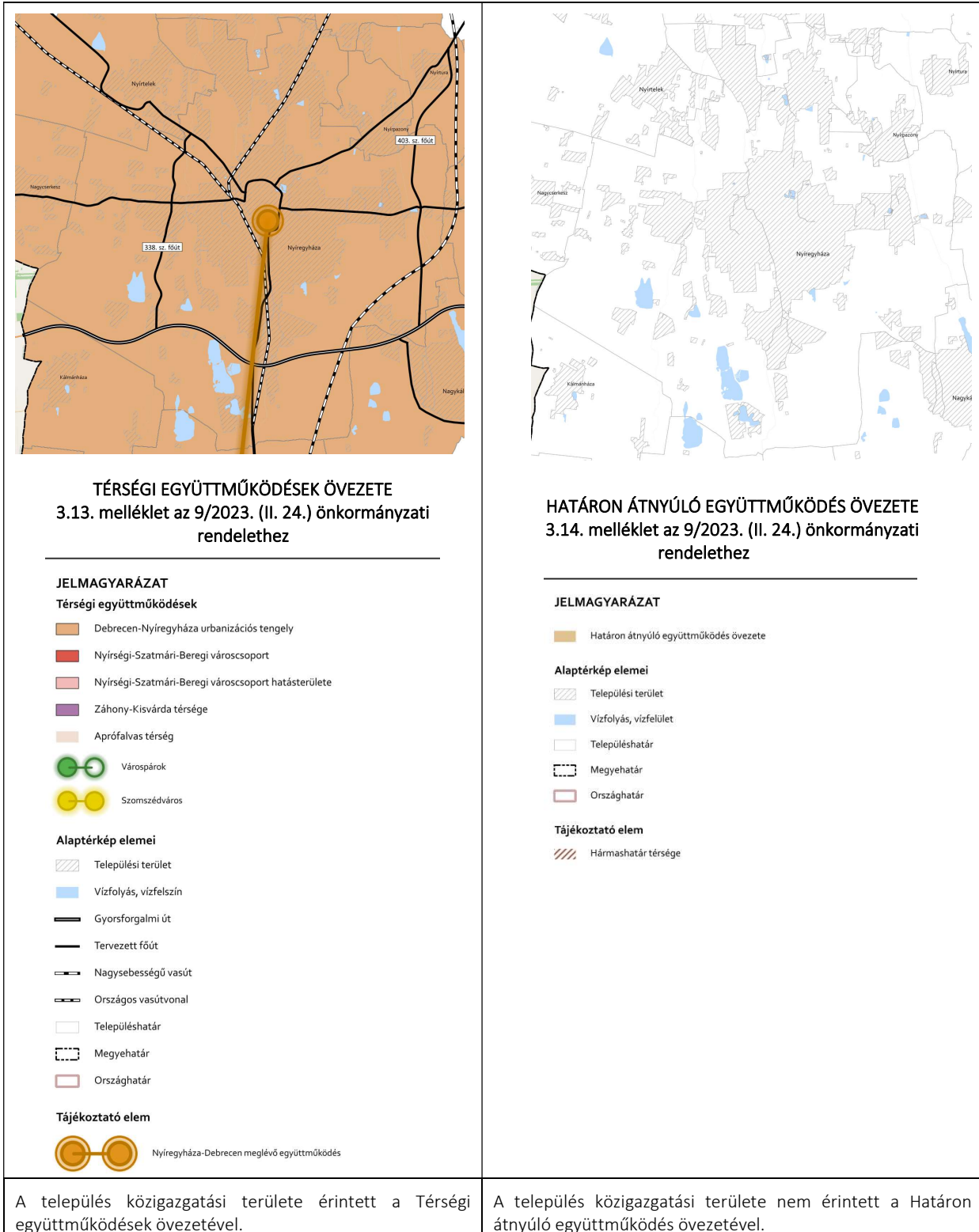
11. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 9/2023. (II.24.) önk. rend. mellékletek
Forrás: MaTrT

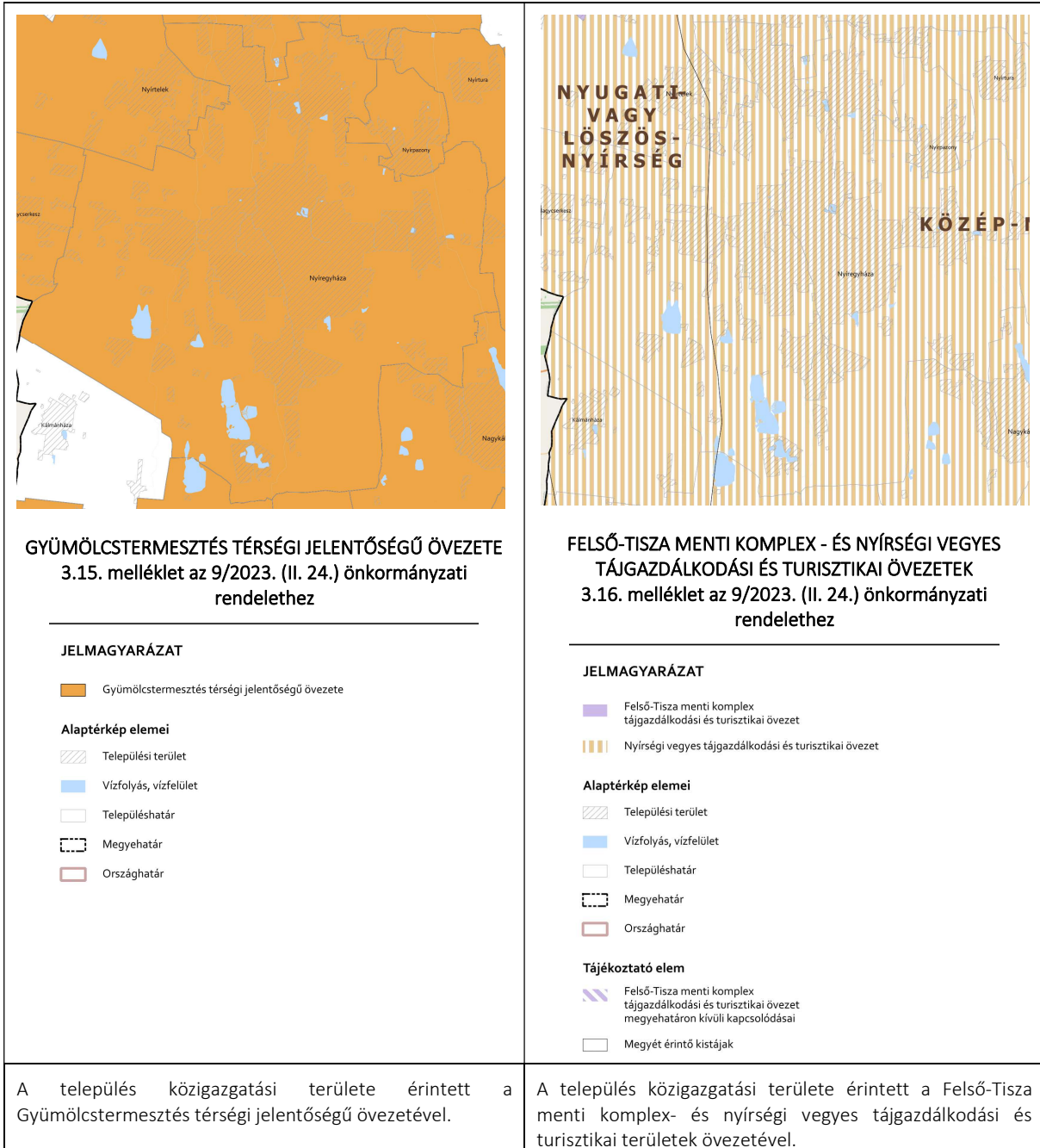
12. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 9/2023. (II.24.) önk. rend. mellékletek
Forrás: MaTrT

13. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 9/2023. (II.24.) önk. rend. mellékletek
Forrás: MaTrT

14. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 9/2023. (II.24.) önk. rend. mellékletek
Forrás: MTrT

1.3.2.2. VÁRMEGYEI TERÜLET-FELHASZNÁLÁSI KATEGÓRIÁKRA VONATKOZÓ IRÁNYELVEK, AJÁNLÁSOK

A Szabolcs – Szatmár – Bereg Vármegye Közgyűlésének 54/2020. (VI.25.) önkormányzati határozatának a Szabolcs – Szatmár – Bereg Vármegye Területrendezési Tervéhez kapcsolódó ajánlásokból a város közigazgatási területére vonatkozóan a következő szakaszok relevánsak.

1. TELEPÜLÉSI TERÜLETEKRE, SAJÁTOS TERÜLETFELHASZNÁLÁSÚ TÉRSÉGRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK, TELEPÜLÉSSZERKEZET

1.1. A településüzemeltetés hatékonyságának növelése és az ésszerű területgazdálkodás érdekében a beépítésre szánt területek kijelölésénél

- a) törekedni kell a kompakt településtest kialakítására, a felhagyott, vagy kiürülő területek újrahasznosítására, településszerkezetbe kapcsolására,
- b) kerülni kell a településtesttől elszakadó, beépített területhez nem kapcsolódó beépítésre szánt területek kijelölését,
- c) zöldmezős lakóterület-fejlesztések helyett a meglévő lakóterületek minőségi fejlesztését, beépítési sűrűségének emelését, funkcionális gazdagítását indokolt ösztönözni,
- d) az intenzív területfelhasználású (magasabb beépítési sűrűségű) területek kijelölését célszerű előnyben részesíteni a megfelelő területfelhasználás megválasztásával (pl. kisvárosias lakóterület, vegyes terület), vagy az építési telek beépítettségi mértékének és az elhelyezhető rendeltetési egységek számának emelésével.

1.2. Az elsődlegesen turisztikai funkcióval érintett települési térségek területén különösen ügyelni kell a hagyományos településkép-tájkép, térszerkezet fennmaradására.

1.3. A településképi arculati kézikönyvek felülvizsgálata során javasolt figyelembe venni az adott területre vonatkozó Építészeti Tájéegységi Arculati Kézikönyv ajánlásait, javaslatait.

1.4. A fejlesztési területek kijelölésére vonatkozó 20%-os szabály alkalmazása során a beépítésre szánt, de nem beépült fejlesztési területek közül csak azokat a területeket kell figyelembe venni, ahol a helyi építési szabályzat szerinti közművesítés és közúti közlekedési feltárás együttesen nem történt meg.

1.5. A számítási metódus a következő. Egy település tervezése esetén:

1.6. Új beépítésre szánt területek kijelölését megelőzően telepítési tanulmányterv alapján célszerű dönteni a településrendezési eszközök módosításáról. A településrendezési szerződésben célszerű meghatározni az önkormányzat és fejlesztő feladatait, kötelezettségeit, különösen a közművek, közlekedési infrastruktúra kiépítésének, a zöldterület, vagy véderdő kialakításának tekintetében.

1.9. Közlekedési infrastruktúra fejlesztés előkészítése és megvalósítása során a természet- és környezetvédelmi, vízgazdálkodási, tájvédelmi szempontok figyelembevétele, az ökológiai értékek megőrzésének érvényesítése szükséges.

TÉRSZERVEZŐ SZEREP

1.10. A regionális és a térségi jelentőségű térszervező városok, valamint a járásközpontok térszervező erejéből adódóan a településfejlesztési koncepcióban és integrált településfejlesztési stratégiában a jövőképet és célrendszert úgy javasolt meghatározni, hogy azok a város jellemző folyamatait és elérendő céljai mellett figyelembe vegyék és komplexen kezeljék a városra közvetlenül és közvetetten ható térségi folyamatokat.

1.12. Minden esetben javasolt a települések és településcsoportok közötti együttműködés a fejlesztési célok összehangolása érdekében, a minél kedvezőbb szinergikus hatások érvényesülése érdekében.

ZÖLDFELÜLETI RENDSZER

1.13. A belterületi zöldfelületeket és a külterületi magas ökológiai értékű művelési ágakat (pl. rét, legelő, erdő, nádas, halastó, mocsár) összefüggő hálózatba szervezve javasolt kijelölni a településrendezési eszközökben, melynek szerves részeit képezik a közterületi fasorok, zöldsávok.

1.14. A települési zöldfelületeket differenciáltan javasolt kezelni: megkülönböztetve az intenzív gondozást igénylő magas díszítő értékű zöldfelületeket és az extenzív, ökológiai szempontok szerint kezelt területeket. A két típus kombinációja emeli a zöldfelületek sokszínűségét, és növeli a biodiverzitást a települési ökológiai rendszerben, akár a közlekedési zöldsávok mentén, akár a nagyobb parkokban. Javasolt a gyepek olyan fenntartó kezelése, hogy kisebb-nagyobb foltokban az évi kétszeri kaszálás legyen a norma. Előnyben kell részesíteni a pollenben szegényebb és kevésbé allergizáló fajtákat.

1.15. A zöldfelületi elemek minőségi és mennyiségi fejlesztése mellett, a zöldfelületi funkciók színvonalának emelése is szükséges.

TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1.16. A közmű infrastruktúrák fejlesztése, rekonstrukciója, újonnan történő kiépítése esetén minden esetben javasolt megvizsgálni alternatív, egyedi megoldások (magába foglalva a szürkevíz rendszerek) alkalmazását, figyelemmel a lakosságszám-változásra, és üzemeltetésre. Az érintett települések környezetvédelmi programjukban a jogszabályok szerinti települési szennyvíztisztítási programot dolgozzák ki.

1.17. A lakossági komposztálás támogatása mellett a települések közterületeik fenntartási gyakorlatába javasolt beépíteni komposztgazdálkodási programelemeket (komposztzónák kialakítása).

1.18. A településfejlesztési koncepció és a településrendezési eszközök kidolgozásakor célszerű feltárni a települési csapadékvíz-gazdálkodás lehetőségeit és tervezni azt, figyelembe véve a témában készült „Települési csapadékvíz-gazdálkodási útmutatót”. 1

1.19. Térségi szintű, a vármegye, a települések és a vízügyi ágazat együttműködésében kialakított vízgazdálkodási, vízvisszatartási, csapadékvíz hasznosítási terv készítése javasolt.

TANYÁS TÉRSÉGEK

1.20. A bokortanyákra és környezetükre speciális szabályozás kidolgozása javasolt, mely megakadályozza az összenövésüket és figyelemmel van a kialakult sajátosságokra, a hagyományos tájképi jelleg és tájhasználati forma megőrzésére.

1.21. A bokortanyák adottságaihoz jól illeszkedő rekreációs-turisztikai szolgáltatások fejlődését e szolgáltatások megtelepedéséhez szükséges településrendezési eszközökkel és infrastruktúrafejlesztéssel javasolt ösztönözni.

1.22. Az övezet területével érintett település településrendezési eszközeiben a tanyákkal érintett mezőgazdasági területeket olyan sajátos mezőgazdasági területfelhasználási egységbe javasolt sorolni (OTÉK alóli felmentés megkérése mellett), ahol

- a) lakóépület művelési ágtól függetlenül legalább 2500 m² területű tanyatelken létesítendő;
- b) birtokközpont létesíthető akkor is, ha a tanya területe nem éri el a 10.000 m²-t, de legalább 2500 m²;
- c) lakóépület, gazdasági épületek a tanyasi turizmus építményei, szállásépület és vendéglátó épület létesíthető.

HONVÉDELEM

1.23. A honvédelmi területek korlátozásmentes fenntartása nemzeti érdek, továbbá ezen területekre a vonatkozó jogszabályok szerint:

a) A környező, nem katonai területeken folytatott tevékenységek és területhasználatok biztosítása érdekében az érintett települések településrendezési eszközeiben a honvédelmi érdeket szolgáló területek korlátozásmentes működését szolgáló védőterületeket a Honvédelmi Minisztérium adatszolgáltatása alapján kell kijelölni.

b) A honvédelmi területekre építési tilalom, korlátozás nem jelölhető ki.

c) A honvédelmi rendeltetésű területek és az azokon elhelyezett, elhelyezhető építmények rendeltetésük miatt jelentős hatást gyakorolhatnak a környezetükre, vagy a környezetük megengedett külső hatásaitól is védelmet igényelnek, ezért a honvédelmi terület övezettel érintett település, vagy annak környezetében található településeken az esetleges védőterületi korlátozásokat a településrendezési eszközök készítése, felülvizsgálata során a Honvédelmi Minisztérium illetékes szervének adatszolgáltatása alapján pontosítani kell.

BÁNYATERÜLETEK

1.24. A bányaterületek kijelölésekor figyelemmel kell lenni az erőforrásokkal való takarékoskodásra, az erőforrások kitermeléséből és felhasználásából eredő környezeti terhelések minimálisra csökkentésére, valamint az erőforrás-kímélő, innovatív technológiák alkalmazásának településrendezési eszközökben történő biztosítására.

1.25. A területrendezési tervek, illetőleg a településrendezési eszközök kidolgozásánál - a bányafelügyelet megkeresésével - figyelembe kell venni a legfrissebb nyilvántartott ásványi nyersanyagvagyonot tartalmazó területeket. A bányafelügyelet javaslatára a megállapított bányatelek területén a helyi építési szabályzatban területfelhasználási, illetőleg építési korlátozásokat lehet életbe léptetni.

1.26. Bányaterületek újrashanosítási tájrendezési célját a településfejlesztési koncepcióval összhangban szükséges megállapítani. A természetvédelmi oltalom alatt álló területen lévő roncsolt területek esetében az újrashanosítás célját az ökológia, a táj- és természetvédelem, komplex tájgazdálkodás prioritásai mentén javasolt megállapítani.

1.27. Nagyobb és hosszabb ideig működő bányák esetében a helyi építési szabályzatban javasolt előírni a folyamatos rekultivációt.

2. MEZŐGAZDASÁGI TÉRSÉG

2.1. A mezőgazdasági területek szabályozása során vizsgálni javasolt a település mezőgazdaság-fejlesztési lehetőségeit és érdekeit.

2.2. Általános mezőgazdasági területként célszerű szabályozni az árutermelő gazdálkodásra alkalmas mezőgazdasági területeket (szántó, gyümölcs művelési ágú területek differenciált szabályozásával), ahol a településrendezés eszközeivel is javasolt a gazdálkodást támogató optimális földbirtokszerkezet megtartása, kialakítása. Általános mezőgazdasági területen a termőföldek felaprózódását a településrendezés eszközeivel is indokolt megakadályozni.

2.3. Általános mezőgazdasági területen a gazdasági épülettel beépíthető földrészlet területét a művelési mód, a birtokszerkezet jellemzői alapján - jellemző tábla- és telekméretek, jellemző beépítési mérték és mód - javasolt meghatározni (legalább 1,0 ha-ban).

2.4. Kertes mezőgazdasági területként indokolt szabályozni a települési területekhez térben és funkcionálisan szervesen kapcsolódó beépítéssel rendelkező „szőlőhegyek”, szőlőskertek, volt zártkertek területeit. Ezen települési terület-felhasználási egység területén csak a történeti hagyományoknak megfelelő gazdasági épületek létesítése indokolt. A megyében azon zártkertek esetében, ahol jellemzően nincsen beépítés, ott ezt a beépítetlen tájhasználati formát javasolt fenntartani a tájképi és természeti értékek védelme érdekében.

2.5. A meglévő mezőgazdasági majorok, üzemközpontok hagyományos funkciójuk korszerű formáinak megfelelő fejlesztési lehetőségét biztosítani szükséges. A mezőgazdasági központként már nem üzemelő majorok újrahasznosítása lehetőségének feltételeit biztosítani kell a településrendezési eszközökben adottságainak és környezeti érzékenységnek megfelelően.

2.6. Mezőgazdasági területfelhasználások területén legfeljebb 5%-os beépítettség meghatározása javasolt - különös területhasználati indokokra tekintettel. Feltétlenül törekedni szükséges a hagyományos tájhasználati formák megőrzésére.

2.7. A 20 ha-nál nagyobb összefüggő mezőgazdasági szántóterületek tagolása javasolt a termőföldvédelmi, gazdálkodási, ökológiai és tájképi szempontokra tekintettel. A területeken ösztönözni kell a mezővédő erdősávok, külterületi fasorok védelmét és további fasorok, véderdősávok telepítését, mezsgyék kialakulását. A Zöldítés gazdálkodási program és a Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat figyelembevételével a tervezői és gazdálkodói oldalról is javasolt.

2.8. A településrendezési eszközök készítése során a kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterületek mellett az átlagosnál jobb minőségű termőföldek védelmét is elő kell segíteni minden művelési ágban. Elő kell segíteni a talajkészletek termékenységének védelmét, hosszú távú minőségi fejlesztését, a mezőgazdasági eredetű környezetterhelés csökkentését (természet- és környezetkímélő gazdálkodási módok elterjesztése, fenntartható növényvédő-szerhasználat).

2.9. Kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterületeken erdőterület kijelölése csak akkor javasolható, ha az erdősítés

- a) a környezeti károk enyhítését, a környezetszennyezés elhárítását;
- b) a termőföldek védelmét (pl. erózió, defláció elleni védelem);
- c) az országos és térségi ökológiai hálózat folytonosságának kialakítását szolgálja.

2.12. A 12% feletti lejtésű területeken az extenzívebb területhasználatokat (gyep, erdő) kell előnyben részesíteni, figyelemmel a táj- és természetvédelmi szempontokra is.

2.13. A 12%-nál meredekebb lejtőkön elhelyezkedő szántóföldek, ültetvények művelési módjának fenntartása esetén célszerű a talaj felszínének minél nagyobb arányú, állandó növényborítottságot lehetővé tevő agrotechnikai mód megválasztása.

2.15. Az agroerdészeti modellek szerint művelt mezőgazdasági területeket általános mezőgazdasági terület egyedi övezeteként vagy laza záródású erdőterület egyedi övezeteként javasolt szabályozni. A településrendezési eszközök segítsék az agroerdészeti gyakorlatok felélesztését vagy azok újszerű meghonosítását.

2.16. A mezőgazdasági üzemegységek, birtokok tervezése során az ökológiai adottságokhoz történő igazodás és az arra támaszkodó és azt fejlesztő birtokrendezést javasolt folytatni. A jól működő birtokrendezési/tervezési, gazdálkodási modelleket javasolt a környező gazdálkodóknak, településeknek bemutatni. Tájhasználat-váltással a táji, a természeti adottságokhoz igazodó művelési szerkezet kialakítása szükséges mind az állattenyésztésben, mind a növénytermesztésben.

2.17. Mezőgazdasági üzemi biotóp-hálózati rendszer kialakítása során a meglévő élőhelyek (többszerű, vonalas, pontszerű) felmérését, új biotópok létesítését (többszerű, pontszerű) és ezek egységes hálózattá szervezését kell elvégezni (vonalas elemekkel) úgy, hogy területük még a legjobb mezőgazdasági termelési adottságú tájakon is elérje a birtokok összterületének 7-12%-t.

3. ERDŐGAZDÁLKODÁSI TÉRSÉG

- 3.1. Az elsődlegesen védelmi rendeltetésű erdőterületek arányának növelése javasolt a megyében. Az erdőterületek növelésével, tartamos erdőgazdálkodással, környezetkímélő tájgazdálkodással is célszerű elősegíteni a környezetminőség megőrzését és javítását.
- 3.2. Az erdőtelepítésre javasolt területek településrendezési eszközökben történő lehatárolása részletes vizsgálatokkal megalapozottan célszerű, az erdőtelepítésre elsődlegesen és másodlagosan javasolt területekre és a gyümölcskataszteri területekre, illetve a gyümölcs és gyepterület művelési ágú, vagy természetbeli állapotában gyepterület hasznosítású telkekre tekintettel.
- 3.3. Településrendezési eszközökben erdőterület tervezése esetén a természetvédelmi szempontból kiemelten kezelendő földterületeken és természeti területeken konzultáció javasolt a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal, valamint érintettség esetén a szomszédos településekkel.
- 3.4. Az erdőtelepítésre javasolt terület övezetén a mezőgazdasági művelés a jövőbeni erdőtelepítésre alkalmasság fenntartása mellett folytatható: a mezőgazdasági termelést mezőgazdasági üzemfejlesztést nem javasolt korlátozni.
- 3.5. Erdő területfelhasználást az erdőtelepítésre elsődlegesen alkalmas területeken javasolt meghatározni, részletes vizsgálatokat követően (táj- és természetvédelmi, gazdálkodási). Távlati erdősítés térségeit csak a településszerkezeti tervekben javasolt erdő területfelhasználásba sorolni.
- 3.6. Az erdőtelepítésre javasolt terület övezetén az agroerdészeti gyakorlatok 5 támogatása javasolt a szabályozási eszközökkel.
- 3.7. A településrendezési eszközökben az erdők területfelhasználási célját az elsődleges erdészeti rendeltetésük alapján javasolt megadni. A közjóléti rendeltetésű erdőterületeket tervezni szükséges.

4. TERMÉSZETVÉDELMI SZEMPONTBÓL KIEMELTEN KEZELENDŐ FÖLDRÉSZLETEK (VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET, NATURA 2000 TERÜLET, ORSZÁGOS ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT TERÜLETEI)

- 4.1. Természetvédelmi szempontból kiemelten kezelendő földterületeken építmények elhelyezésének szabályozása csak a vonatkozó természetvédelmi tárgyú jogszabályoknak megfelelően, a természetvédelmi kezelővel egyeztetetten javasolt.
- 4.2. A természetvédelmi szempontból kiemelten kezelendő földterületek szabályozását megelőzően javasolt a természetvédelmi kezelési tervek megismerése, vagy konzultáció a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal.
- 4.3. Természetvédelmi szempontból kiemelten kezelendő földterületeken energetikai célú növénytelepítés nem megengedhető, a településképi rendeletekben ennek rögzítése indokolt.
- 4.4. Az ökológiai folyosók területén a településrendezés eszközeivel is javasolt biztosítani, hogy a természetes és természetközeli élőhelyek folyamatos – területileg összefüggő, vagy kapcsolatban lévő - rendszert alkossanak.
- 4.5. Minden vízfolyást, csatornát ökológiai folyosóként javasolt kezelni és szabályozni. A természetközeli élőhelyeket (gyepek, nádasok, mocsarak, ligetek) korlátozott használatú mezőgazdasági területbe javasolt besorolni.
- 4.6. A természetes és természetközeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 50 méteren, tavak partjától számított 100 méteren belül – a rekreációs és halgazdálkodási célú építmények kivételével - új építmények elhelyezése nem javasolt. Ezen területeken a településrendezési eszközökben korlátozó jellegű

területfelhasználások (korlátozott használatú mezőgazdasági terület, vízgazdálkodási terület, természetközeli terület, védelmi rendeltetésű erdő, különleges beépítésre nem szánt terület) kijelölése indokolt.

4.7. A belterületi természetes állapotú vízfolyásszakaszok felértékelése javasolt az ökológiai és a rekreációs szempontok együttes figyelembevételével a településfejlesztési dokumentumokban és rendezési eszközökben.

5. TÁJGAZDÁLKODÁS

5.1. A komplex táj- és turizmusfejlesztés övezeteiben a szervesen fejlődött tájegységekre olyan térségi komplex fejlesztési koncepció kidolgozása javasolt, amelynek célja:

- a) olyan tájgazdálkodási rendszer kialakítása, amely a természeti adottságokhoz igazodó racionális tájhasználat elvének megfelelően tesz javaslatot a területhasználatra (gazdálkodási gyakorlatra) és területfejlesztésre;
- b) a táj értékeinek megőrzését szolgáló mezőgazdaság koordinálására, szervezésére, gazdaságos működtetésére ökológiai tájközpontok kijelölése;
- c) a tájhoz, agrárgazdasághoz, településekhez kötődő turisztikai lehetőségek feltárása, a térség turisztikai potenciálját is növelő vállalkozások, agrárvállalkozások támogatása;
- d) a helyi agrártermék feldolgozás lehetőségeinek feltárása és a helyi feldolgozás kiemelt támogatása;
- e) az egyes eltérő adottságú térségek termőhelyi adottságaihoz igazodó integrált termelési körzetek kialakíthatóságára vonatkozó javaslatok kidolgozása, az integrált termelési rendszerek kialakításának kiemelt támogatása, biztosítva ezzel a helyi agrártermék feldolgozás gazdaságosságát;
- f) olyan térségi erdőfejlesztés és vadgazdálkodás kialakítása, amely a mezőgazdasági táj eltartó képességét nem csökkenti, de lehetőséget teremt az erdőhöz kötődő helyi gazdaság, turizmus fejlesztésére;
- g) a települések fejlesztéséhez, a mezőgazdaság, turizmus, a helyi ipar (feldolgozóipar) fejlesztéséhez szükséges infrastruktúrák kiépítése;

6. TÁJKÉPVÉDELLEM

6.1. A településrendezési eszközökben javasolt meghatározni azokat a mezőgazdasági területeket is, melyeket beépítés mentesen szükséges megtartani: a szabályozás eszközeivel javasolt korlátozni az indokolatlan széttelepülést és területfoglalást.

6.2. A tájképvédelmi területekre vonatkozólag a településképi rendelet alkossa meg szabályait, a kilátásrálátás, telepíthetőség tekintetében is.

6.3. A kertes mezőgazdasági területek beépíttelenségének, hagyományos telekszerkezetének megőrzése javasolt.

6.4. Kertes mezőgazdasági területen telekosztással kialakítható új telek területét legalább 1.500 m² területtel javasolt meghatározni.

6.5. A jellemzően beépített kertes mezőgazdasági területek egységes és hagyományos építészeti karakterének megőrzése érdekében földrészletenként egy, legfeljebb 90 m² alapterületű gazdasági épület létesítése javasolt.

6.6. A településrendezési tervekben olyan területfelhasználási egység kijelölése nem javasolt, amely a településkép-tájkarakter történetileg kialakult szerves egységének megbontását, számottevő megváltozását eredményezné.

6.7. Új közutak és kerékpárutak létesítésénél az utak mentén zöldfolyosóként funkcionáló növénytelepítés kialakítása javasolt a természetvédelmi szempontok figyelembevételével, tájba illő, lehetőség szerint őshonos, nem inváziós, nem allergén növényfajok használatával.

6.8. Új termékvezetékek, távvezetékek nyomvonalának kijelölése során javasolt a tájképi és településképi értékek vizsgálata, hogy azok zavaró hatása minimális legyen, és ne változtassa meg a táj- és településkép karakterét.

7. VÍZGAZDÁLKODÁSI TÉRSÉG

7.1. Javasolt megvizsgálni a jelentősebb állóvizek többcélú hasznosításának lehetőségeit, feltételeit, figyelembe véve annak elsődleges rendeltetését. Amennyiben lehetőség van többcélú hasznosításra, úgy javasolt megteremteni annak településrendezési feltételeit.

7.2. A településrendezési eszközök készítése során a Nyírség adottságait figyelembe véve a térségi szerkezeti terven jelölt tározókon túl javasolt további tározási lehetőség vizsgálata és kijelölése, és a területre a tározás lehetőségét elősegítő területfelhasználás meghatározása. A víz visszatartás, a víztározás fejlesztése, az árvízvédelmi védképesség megtartása, valamint az ár- és belvizek, illetve aszályok hatásának mérséklése kiemelten fontos feladat az Országos Vízügyi Igazgatóság Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv célkitűzéseivel összhangban.

7.3. Az EU Víz Keretirányelve ajánlásaihoz illeszkedve, a hatékony vízvédelem érdekében a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004. (VII.32.) Korm. rendelet rendelkezéseinek megfelelően a vízgyűjtőkön az integrált vízgazdálkodás követelményét szükséges érvényesíteni. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben megfogalmazott célkitűzéseket, intézkedéseket figyelembe kell venni a településrendezési eszközök készítésénél.

7.4. A vízfolyások és állóvizek vízminőségének védelme érdekében az érintett vizek mentén szabályozott sávban mindennemű építési és egyéb tevékenység folytatásához az illetékes vízügyi hatóság hozzájárulása szükséges. A vízgazdálkodási terület területhasznosításának módosítása csak a vízügyi ágazat egyetértésével, engedélye alapján változtatható meg.

7.5. A települések belterületén összegyűjtött csapadékvizek vízfolyásokba vezetését – indokolt esetben – csak előzetes tisztítás (olajfogó, homokfogó, törmelékfogó stb.) után célszerű engedélyezni.

8. ÖNKORMÁNYZATOK KÖZÖS TERVEZÉSE, EGYÜTTMŰKÖDÉSE

8.8. A 3.13 melléklet szerinti önkormányzatok együttműködése esetén javasolt meghatározni a partnerségi egyeztetés szabályairól szóló önkormányzati rendeletben a településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia, településrendezési eszközök készítésébe és módosításába bevonandó települések körét.

1.4. TERVI ELŐZMÉNYEK, ÉRVÉNYES TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK ÉS AZOK ÉRVÉNYESÜLÉSE

1.4.1. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI SZERZŐDÉSEK

1. A Nyíregyháza 31025/22 és a 31025/23 hrsz.-ú ingatlanok Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági zóna (Gk) övezeti besorolása módosult Kisvárosias lakózónára (Lk).
Szerződő fél: INDOTEK Befektetési Zrt. – 2021.
Határozatszám: 77/2021. (V. 28.)
2. A Nyíregyháza, Orosi út északi oldalán található 22202/12 hrsz.-ú ingatlanon lévő magánút törlése.
Szerződő fél: Five Magic Kft. – 2020.
Határozatszám: 77/2020.(VI.25.)
3. Az Írisz utca és a Sás utca összekötéseként jelölt II. rendű közlekedési célú közterület törlése.
Szerződő fél: Ruzsinszki Éva – 2020.
Határozatszám: 80/2020.(VI.25.)
4. A 28501/3-5 hrsz.-ú belterületi és 0754/71 hrsz.-ú külterületi ingatlanok övezeti besorolása módosult Falusias lakózónából (Lf) egyéb ipari gazdasági zónába (Ge) a Bokréta utcán.
Szerződi fél: Targinvest Kft. – 2020. 06.
Határozatszám: 78/2020.(VI.25.)
5. A Nyíregyháza Damjanich lakópark telektömbre vonatkozó övezeti besorolás övezeti jelének megengedett építménymagasság kódja kerül módosításra.
Szerződő fél: Nyír-Komplett Kft. – 2020.
Határozatszám: 79/2020.(VI.25.)
6. A Nyíregyháza Tünde utca 8237/4, 8247/1, 8247/5, 8247/6 és 8248/10 hrsz.-ú ingatlanokon építési övezeti átsorolása történt Egyéb ipari gazdasági zónába (Ge).
Szerződő fél: Szilent Kft. – 2020., Ilna-Karton Kft.
Határozatszám: 122/2020.(X.1.), 123/2020.(X.1.)
7. A Nagyszéki tó melletti 0878 hrsz.-ú külterületi ingatlanon jelenleg is működő telephelyen a baromfi ólaktól számított 86 m távolságban szagvédelmi védelmi övezet kialakítása.
Szerződő fél: Baromfi-Coop Kft. – 2021.
Határozatszám: 143/2021. (IX. 30.)
8. A Kígyó utca – Debreceni utca kereszteződésében a telektömb övezeti besorolás övezeti jelének városkapu jelleg kialakíthatósága érdekében megengedett szintszám növelésével megengedett építménymagasság kódjának módosítása.
Szerződő fél: Nyír-Contingo Kft. – 2021.
Határozatszám: 78/2021. (V. 28.)

9. Az Acél utca-Fokos utca – 31759 hrsz-ú földút – 0519 hrsz-ú földút által határolt tömb területének, beépítésre szánt terület kijelölése, és a BIA érték visszapótlása érdekében erdőterület kijelölése.
Szerződő fél: Salamon Sándor – 2020.
Határozatszám: 151/2020.(X.29.)
10. A 01878/4 hrsz.-ú ingatlan belterületi határ módosítása szükséges a Szilvavölgy Lakóparkban, hogy összevonásra kerülhessen a 28008/21 hrsz.-ú ingatlannal. A belterületi határ keleti irányba történő kiigazítása szükséges.
Szerződő fél: Kalevala Kft. – 2021.
Határozatszám: 79/2021. (V. 28.)
11. Nyíregyháza, Tó u. 5. sz. alatti telephely tömbjén veszélyességi övezet kialakítása szükséges a Katasztrófavédelmi Igazgatóság kérésére.
Szerződő fél: Chem-System Kft. – 2021.
Határozatszám: 228/2021. (XII. 15.)
12. A Nyíregyháza 6836/3, 6836/4, 6836/5, 6836/6, 6836/7, 6838/1 hrsz.-ú ingatlanokon bejegyzett telephelyen kereskedelmi, szolgáltató gazdasági zónából (Gk) zavaró hatású ipari gazdasági zónába (Gip) átsorolása. Gk→Gip
Szerződő fél: MÉH Hulladékgazdálkodási és Környezetipari Zrt. – 2021.
Határozatszám: 181/2021. (XI. 18.)
13. Bottyán János utca menti iparterületen lévő Nyíregyháza 6867/3, 6865/21 és 6865/22 hrsz.-ú ingatlanokon lévő tervezett II. rendű közlekedési célú közterület törlése.
Szerződő fél: Glass-Marker Kft. – 2021.
Határozatszám: 144/2021. (IX. 30.)
14. Nyíregyháza- Rozsrétszőlő 14128/1 hrsz.-ú ingatlanon tervezett templom építéséhez szükséges a jelenleg hatályban lévő településrendezési eszközök módosítása.
Szerződő fél: Nyíregyházi Egyházmegye – 2021.
Határozatszám: 184/2021. (XI. 18.)
15. Borbánya városrészen a 9732/3 hrsz.-ú ingatlanon lévő megépült templom kiszolgálásához szükséges parkolók megvalósíthatóságának érdekében településrendezési eszközök módosítása.
Szerződő fél: Nyíregyházi Egyházmegye – 2021.
Határozatszám: 183/2021. (XI. 18.)
16. A Kemecei út menti 0284/8 hrsz.-ú külterületi ingatlanon jelenleg hatályban lévő településrendezési eszközök módosítása.
Szerződő fél: Márkó-Petshop Kft. – 2021.
Határozatszám: 229/2021. (XII. 15.)
17. A Korányi F. u. 2367/3. hrsz. alatti telephelyen lévő ingatlan különleges közhasználatú építményi zónából (KIO) kereskedelmi, szolgáltató gazdasági zónába (Gk) átsorolása. KIO→Gk
Szerződő fél: Madura és Madura Kft. – 2021.
Határozatszám: 182/2021. (XI. 18.)

18. A Nyíregyháza Déli Ipari Park területén a 31552/1 hrsz.-ú ingatlan egy részének Közpark zónából (Z) Egyéb ipari gazdasági zónába (Ge) történő átsorolása.
Szerződő fél: LEVA-TEAM Kft. – 2021.
Határozatszám: 89/2021. (VI. 10.)
19. A Nyíregyháza Makay István utca és a Kalevala sétány folytatásaként tervezett I. rendű közlekedési célú közterület csomópont délnyugati részén lévő telektömbökre vonatkozó szabályozási előírásban meghatározott telekméret csökkentése és beépítési mód változtatása
Szerződő fél: M-HOME Kft. – 2022.
Határozatszám: 36/2022. (II. 24.)
20. Nyíregyháza, Kosbor u.3., 31219/9 hrsz.-ú ingatlanon jelölt kötelező építési hely törlése.
Szerződő fél: VARSZON Kft. – 2022.
Határozatszám: 196/2022. (XII. 01.)
21. Nyíregyháza, Nyugati 1. utca 01202/50 hrsz.-ú ingatlan övezeti besorolásának módosítása közparkról egyéb ipari gazdasági zónára és zöldterület vagy védelmi célú erdőzónára.
Szerződő fél: MARSO HOLDING Vagyonkezelő Kft. – 2022.
Határozatszám: 197/2022. (XII. 01.)
22. Nyíregyháza, Tünde utca 26794 hrsz.-ú ingatlan I.rendű nem közlekedési és nem vízgazdálkodási célú közterület (Z) Egyéb ipari gazdasági zónára (Ge) vagy Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági zónára (Gk)) és zöldterület vagy védelmi célú erdőzónára történő módosítása.
Szerződő fél: Rudi Zoltán – 2022.
Határozatszám: 198/2022. (XII. 1.)
23. Nyíregyháza, Vezér utca 11343/4 hrsz.-ú ingatlan Védelmi rendeltetésű erdőzóna (Ev) övezeti besorolásának módosítása Falusias lakózónára (Lf).
Szerződő fél: Kerekes János – 2023.
Határozatszám: 3/2023. (II. 16.)
24. Nyíregyháza, Csárda utca 0168/30 hrsz.-ú ingatlan övezeti besorolásának módosítása Mezőgazdasági általános zónából (Má) Különleges beépítésre nem szánt területre (Kki). Az ingatlan északi részén Közpark zóna (Z) kijelölése, az ingatlan dél-nyugati részén Védelmi rendeltetésű erdőzóna (Ev) kijelölése történt meg.
Szerződő fél: MÁRT-OK Kft. – 2023.
Határozatszám: 173/2023. (XI. 30.)
25. Nyíregyháza, Gyík utca 01583/136 hrsz.-ú ingatlan övezeti besorolásának módosítása Mezőgazdasági általános zónából (Má) Különleges beépítésre szánt területre (Ki-En).
Szerződő fél: Sun-Gen Kft.
Határozatszám: 174/2023. (XI. 30.)

26. Nyíregyháza, Kalevala sétány (2371/89 hrsz) – Kalevala sétány (2371/43 hrsz)- 2371/103 hrsz-ú út-
Korányi Frigyes utca által határolt tömbben lévő zöldfelületek és a már kialakult ligetes lakózóna
megóvása érdekében a szabályozási tervben építési övezet átsorolása történik (Lk→Z), valamint a
beépítési mutatók módosítása.
Szerződő fél: Szisák és Társa Kft.
Határozatszám: 6/2024. (II. 15.)
27. Nyíregyháza, Tűzoltó utca- Szabolcs utca- Színház utca- Toldi utca által határolt tervezési tömbön belül
a Szabolcs utca vonalában a már kialakult, túlnyomó részt beépített állapotnak megfelelően a beépítési
mutatók módosítása történt meg.
Szerződő fél: Property Engineering Kft.
Határozatszám: 5/2024. (II. 15.)
28. Nyíregyháza, Tünde utca 26861/15 és 26861/16 hrsz.-ú ingatlanok övezeti besorolásának módosítása
Kertvárosias lakózónából (Lke) Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági zónába (Gk).
Szerződő fél: YES Kft.
Határozatszám: 56/2024. (V. 16.)

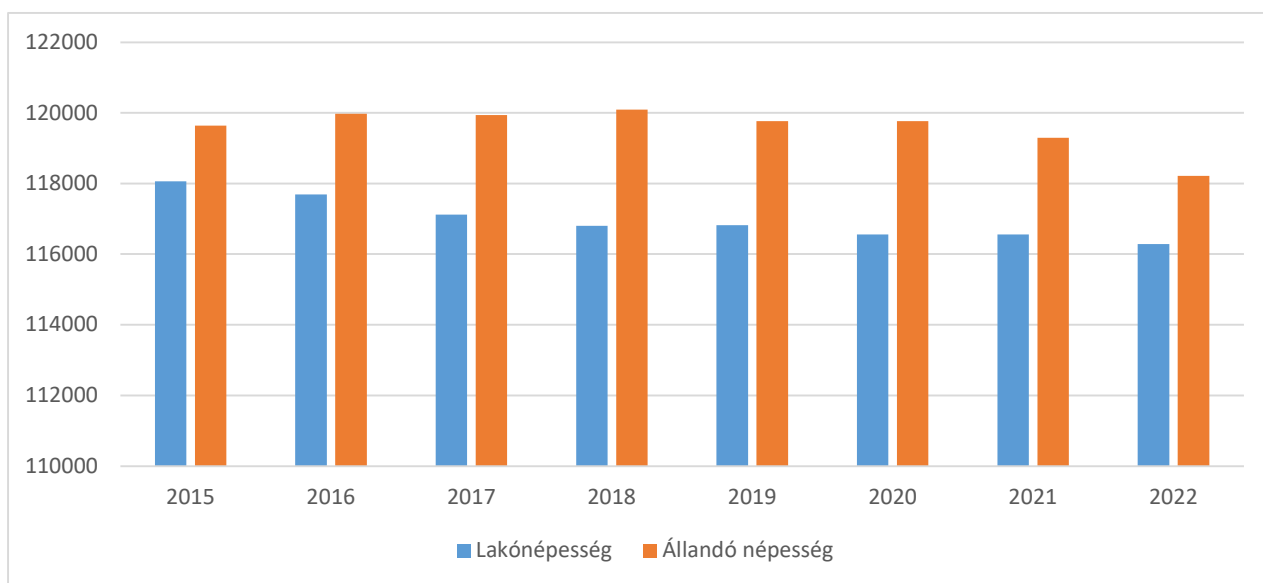
1.5. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI HELYZETE

1.5.1. DEMOGRÁFIA, NÉPESSÉG, NEMZETISÉGI ÖSSZETÉTEL, KÉPZETTSÉG, FOGLALKOZTATOTTSÁG, JÖVEDELMI VISZONYOK, ÉLETMINŐSÉG

NÉPESSÉG VÁLTOZÁS, KORSTRUKTÚRA

Nyíregyháza 2022 évi lakónépessége 116 282 fő. (KSH, Népszámlálás). A lakónépesség számát az adott területen lakóhellyel rendelkező, és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma adja. Nyíregyháza lakónépessége 2011 és 2022 között – a két népszámlálás között 3 464 fővel csökkent, ennek oka lehet a természetes fogyás, illetve az el- és beköltözők arányának mozgása is.

A város népsűrűsége 424 fő/km², az ország 9. legalacsonyabb népsűrűségű megyei jogú városa.

15. ábra: Nyíregyháza lakó- és állandó népességének változása (2015-2022)

Forrás: TelR, KSH-TSTAR, BM Nyilvántartás²

A lakónépesség száma a két legutóbbi népszámlálás között vármegyei (-5,3 %) és országos (-3,4 %) szinten is csökkent, amelyhez viszonyítottn a megyei jogú város lakónépesség csökkenése százalékos mértékben kedvezőbb.

A város állandó népessége – az adott területen lakóhellyel rendelkezők száma - 117 487 fő volt 2022-ben. A megyei jogú városokkal összehasonlítva a nyíregyházi mutató – az állandó népesség – vonatkozásában kisebb mértékű csökkenést mutat. A nyíregyházi 0,74 % csökkenéstől csak egy megyei jogú városban kedvezőbb a lakosságszám változása (Érd, +10,51 %).

² Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság- statisztika
<https://nyilvantarto.hu/hu/statisztikak?stat=kozerdeku>

A népesség és lakosság számának növekedését vagy csökkenését meghatározó tényezők a várható születésszám, a várható élettartam és a belső vándorlás. A várható élettartam meghosszabbodásával növekszik az időskorúak száma, amihez a munkaképes korúak teljes népességhez viszonyított arányának csökkenése társul. Az élettartam meghosszabbodásával egyre több az idős ember és ez az életszakasz gazdaságilag, szociálisan és egészségi szempontból is jelentősen eltér az aktív kortól. Hazánk népességének öregedési folyamata is hasonló tendenciát mutat, mint Európa népessége. A 0–14 évesek aránya az aktív korúakhoz (15–64 évesekhez) képest 22% volt 2022. január 1-jén. A népesség-előrejelzés közepes változata szerint a gyermekkorúak aránya kismértékben emelkedik a következő évtizedekben. Jelenleg a legalább 65 évesek súlya az aktív korúakhoz képest 32%-ot tesz ki.

A lenti táblázat a város öregedési indexének változását mutatja. Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira hány 65 éven felüli személy jut. Ez az index megmutatja az adott település népességére jellemző tendenciát. Nyíregyházán 2017-2022 között nőtt a 65 év felettek száma, a 0-14 éves korcsoport száma viszont 965 fővel csökkent.

Év	65 év feletti lakónépesség száma (fő)	0-14 éves korú lakónépesség száma (fő)	Öregedési index %
2017	20 328	17 767	114,41%
2018	21 011	17 693	118,75%
2019	22 006	17 763	123,88%
2020	22 702	17 622	128,82%
2021	23 102	17 302	133,52%
2022	23 391	16 802	139,21%

3. táblázat: Öregedési index
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népességszám alakulását a természetes szaporodás, illetve fogyás és a belföldi vándorlási különbözet mértéke befolyásolja.

Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)
2015	-3
2016	-1
2017	-4
2018	-2
2019	0
2020	-0,89
2021	-3,33
2022	-1,51

4. táblázat: Belföldi vándorlások Nyíregyházán
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlás egyenlege megmutatja a település vonzerejét. Nyíregyháza egy fiatalos korszerkezetű város, vármegyei szinten nagyságából eredően egyértelműen kiemelkedő jelentőséggel bír, a vármegye legnépesebb városa. A belföldi vándorlás az odavándorlás és az elvándorlás egyenlege, ha pozitív az egyenleg, akkor az odaköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás jellemző. A táblázatban látható eredmények azt mutatják, hogy a be- és elvándorlók száma bár 2015-ben negatív, tehát többen mentek el, mint letelepedtek, mégis a számadat alapján ez minimális volt. Ez a tendencia 2019. évre egyenlő, tehát az el- és bevándorlók száma megegyezett.

NEMZETISÉGI HOVATARTOZÁS

Nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó statisztikai felmérést a KSH kizárólag a népszámlálások során végez.

nemzetiséghez tartozó	fő	%
Magyar nemzetiséghez tartozó	102 857	88,45
Bolgár nemzetiséghez tartozó	62	0,05
Cigány (roma) nemzetiséghez tartozó	1 122	0,96
Görög nemzetiséghez tartozó	69	0,06
Horvát nemzetiséghez tartozó	28	0,02
Lengyel nemzetiséghez tartozó	84	0,07
Német nemzetiséghez tartozó	494	0,42
Örmény nemzetiséghez tartozó	40	0,03
Román nemzetiséghez tartozó	200	0,17
Ruszin nemzetiséghez tartozó	155	0,13
Szerb nemzetiséghez tartozó	34	0,03
Szlovák nemzetiséghez tartozó	130	0,11
Szlovén nemzetiséghez tartozó	16	0,01
Ukrán nemzetiséghez tartozó	757	0,65
Más nemzetiséghez tartozó	3 967	3,41
Nem válaszolt a nemzetiséghez tartozó kérdésekre	13 063	11,23

5. táblázat: A népesség megoszlása nemzetiségi hovatartozás szerint
Forrás: KSH Népszámlálás, 2022.

A 2022. évi népszámlálás szerint:

- a magyar nemzetiséghez tartozók aránya 88 %;
- a nem magyar nemzetiséghez tartozók közül a városban a cigány lakosság száma és aránya a legnagyobb, 1 122 fő (1 %).
- 2022-ben a nemzetiséghez tartozásra vonatkozó kérdésre a lakosok 11,23 %-a nem válaszolt.

GAZDASÁGI AKTIVITÁS – FOGLALKOZTATOTTSÁG ÉS MUNKANÉLKÜLISÉG

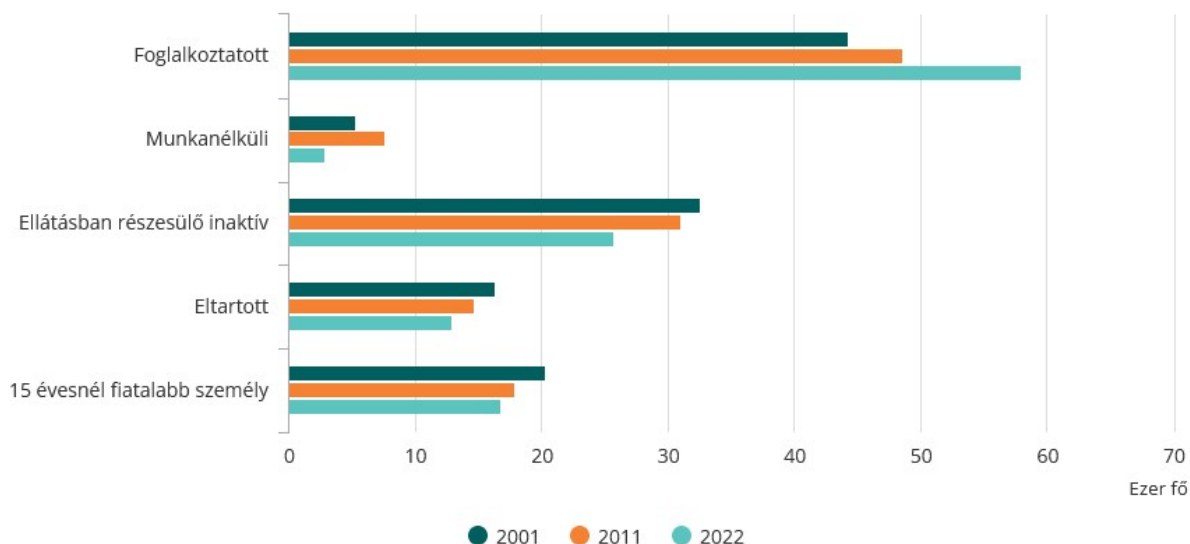
Nyíregyháza gazdaságát nagyban meghatározzák az iparterületeken és az ipari parkban működő, folyamatosan bővülő hazai és külföldi tulajdonú kis- és középvállalkozások termelő tevékenysége. Ma az iparterületek összerülete közel 500 hektár. A foglalkoztatottak száma körülbelül 13 000 fő.³ A Nyíregyházán a főbb ágazatok a műanyag- és gumipar, azonban a gépipar, papíripar, háztartástechnika és az autópár is nagymértékben jelen vannak a város gazdaságában csakúgy, mint a logisztika, kereskedelem és a pénzügyi szolgáltatások. Az iparterületen működő nagyvállalkozások, mint a Lego Manufacturing Kft., Michelin Hungária Kft, Eissman Automotive Hungaria Kft, Révész Trans, Hübner-H Kft., stb. nemcsak Nyíregyháza, hanem a környező települések lakosságának, munkavállalóinak kínál munkalehetőséget.

Továbbá szükséges megemlíteni, hogy jelenleg folyamatban a Nyíregyházi Ipari Park meglévő, körülbelül 130 hektáros területének 640 hektárral való bővítése és infrastrukturális fejlesztése. Ezen fejlesztési területre az elmúlt években 5 új beruházó is érkezett, melyek az alábbiak:

- W-Scope Hungary Plant Kft.
- Boysen Battery Components Kft.
- Hungary Sunwoda Kft.
- MCE Nyíregyháza Kft.
- Nyíregyházi Iparfejlesztési Alap

Ezen beruházók az elkövetkezendő években folyamatosan kezdik meg működésüket és körülbelül több, mint 3 000 munkahelyet teremtenek.

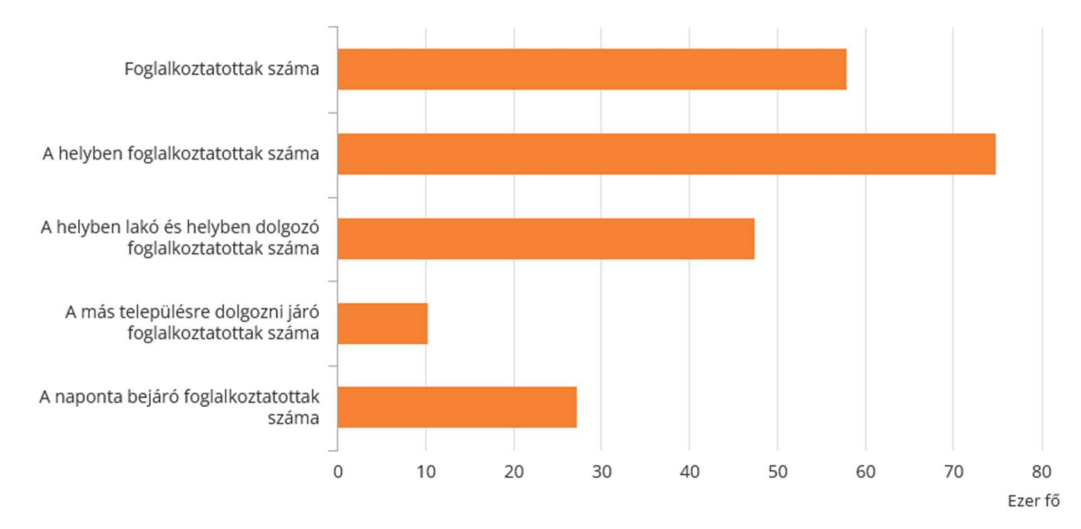
Nyíregyházán a 2022. évi népszámlálás idején 57 944 fő foglalkoztatott, 2 879 fő munkanélküli, 25 758 inaktív kereső és 29 701 fő eltartott élt. A munkaerő-piacon így együttesen 60 823 foglalkoztatott vagy munkanélküli személy volt jelen, akik a gazdaságilag aktív népeiséget jelentik. A vármegye székhely lakosságának 52,3 százaléka tartozott a gazdaságilag aktív népeiség körébe, az inaktív keresők 22,2 százalékot, az eltartottak 25,4 százalékot képviseltek.

16. ábra: A népeiség száma gazdasági aktivitás szerint
Forrás: KSH Népszámlálás, 2022.

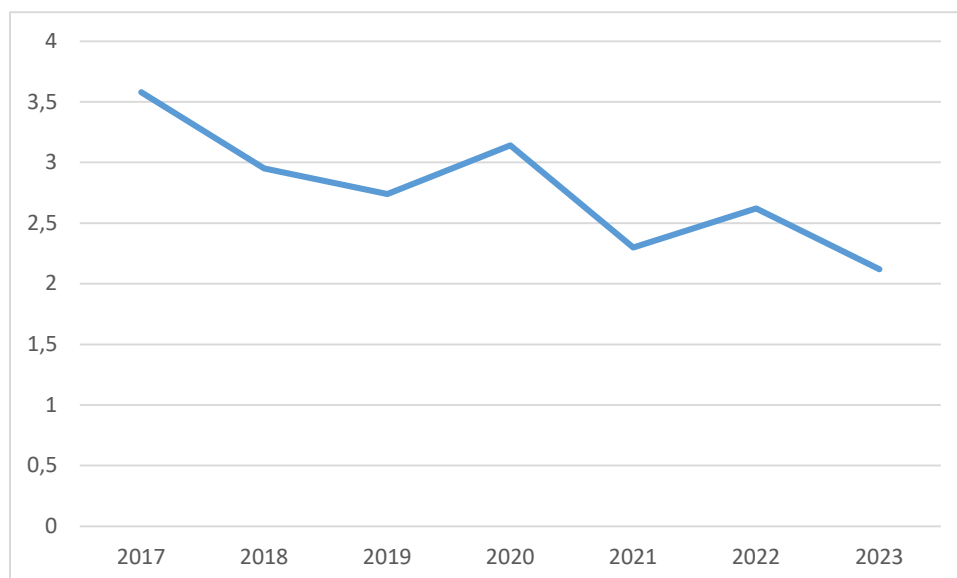
³ <https://nyirinvest.hu/hu/iparteruletek/#i-nyiregyhazi-ipari-park>

A Nyíregyházán foglalkoztatott népesség meghaladja a nyíregyházi foglalkoztatottak számát, ami azt jelenti, hogy a város nemcsak lakosai, hanem más települések lakosai számára is munkalehetőséget biztosít. A helyben foglalkoztatottak száma 74 860 fő, a helyben lakó és helyben dolgozó foglalkoztatottak száma 47 557 fő, a más településre dolgozni járó foglalkoztatottak száma 10 387 fő, a naponta bejáró foglalkoztatottak száma 27 303 fő. A fentiekben említett beruházások eredményeképpen várhatóan a helyben foglalkoztatottak száma növekedni fog.

17. ábra: A foglalkoztatott népesség, 2022.
Forrás: KSH Népszámlálás, 2022.

A munkanélküliséget vizsgálva megállapítható, hogy Nyíregyházán a munkanélküliek száma és aránya folyamatosan csökken. Alábbiakban a relatív mutató mértéke – a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség százalékában – ábra jól szemlélteti a csökkenő tendenciát. 2020-ban a világvárvány minimálisan befolyásolta a mutató alakulását, de azt követően ismét csökken a relatív mutató, amely 2023. decemberben 2,12 % volt.

18. ábra: A relatív mutató mértéke Nyíregyházán
Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

NAPI INGÁZÁS

Az ingázási adatok alapján megkülönböztethetők Nyíregyházára naponta ingázók (bejárók) és Nyíregyházáról naponta ingázók (eljárók):

- A Nyíregyházára bejáró ingázók száma összesen 17 719 fő. Nyíregyháza jelentős munkaerőpiaci vonzásának köszönhetően a nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes 9 településéről eljárók mintegy nyolctizede, 5 200 személy ingázott a térségközpontba.
- A Nyíregyházáról eljáró ingázók száma összesen 5 402 fő, akik közül 620 fő a nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes 9 településén vállalt állást.

Az abszolút számok tükrében a legtöbb más településről bejáró nyíregyházi munkavállaló a következő településekről kerül ki: Nyírtelek, Újfehértó (ezer fő fölötti ingázó), Nyírpazony, Kótaj, Nagykálló, Ibrány, Kemece, Nagyhalász, Napkor (500 és 1000 fő közötti ingázó). Amennyiben a Nyíregyházára ingázók foglalkoztatottakon belüli arányát vesszük figyelembe az adott településen, más kép rajzolódik ki: a legnagyobb arányban Nyírpazonyról, Nyírtúráról, Kótajból járnak be Nyíregyházára, az ő esetükben a foglalkoztatottak több mint fele a vármegyeszékhelyre jár dolgozni.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei települések vonatkozásában a Nyíregyházára bejáró munkavállalók aránya 28%, a Nyíregyházáról ingázó munkavállalók aránya 4%. A megyén belül a Nyíregyházáról naponta ingázók száma Nyírbátor, Nyírtelek és Nagykálló esetében kiemelkedő, a többi település esetében 50 fő körül van. A megyén kívüli városok közül Debrecen, Budapest és Tiszaújváros emelkedik ki az ingázást tekintve. Debrecenből a napi ingázók száma Nyíregyházára 362 fő, amely a debreceni munkavállalók 0,4%-a. Ellenkező irányba 590 fő ingázik, ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a Nyíregyházáról Debrecenbe ingáznak a legtöbben. A COVID-19 járvány valószínűleg az ingázási folyamatokat is befolyásolta a részleges vagy teljes otthoni munkavégzés gyakoribbá válása miatt.

Céltelepülés (járásközpont)	Elingázók száma	Elingázók az összes elingázó arányában	Leggyorsabb út hossza	Leggyorsabb út időtartama
Debrecen	590 fő	10,9%	55 km	54 p
Budapest	322 fő	6,0%	239 km	152 p
Nagykálló	241 fő	4,5%	17 km	19 p
Nyírbátor	186 fő	3,4%	45 km	39 p
Tiszaújváros	163 fő	3,0%	74 km	52 p
Tiszavasvári	93 fő	1,7%	35 km	33 p
Kisvárda	90 fő	1,7%	48 km	46 p
Hajdúhadház	73 fő	1,4%	36 km	36 p
Mátészalka	68 fő	1,3%	58 km	46 p
Baktalórántháza	65 fő	1,2%	38 km	35 p
Ibrány	52 fő	1,0%	27 km	31 p

6. táblázat: Nyíregyházáról naponta elingázó (minimum 50) foglalkoztatottak

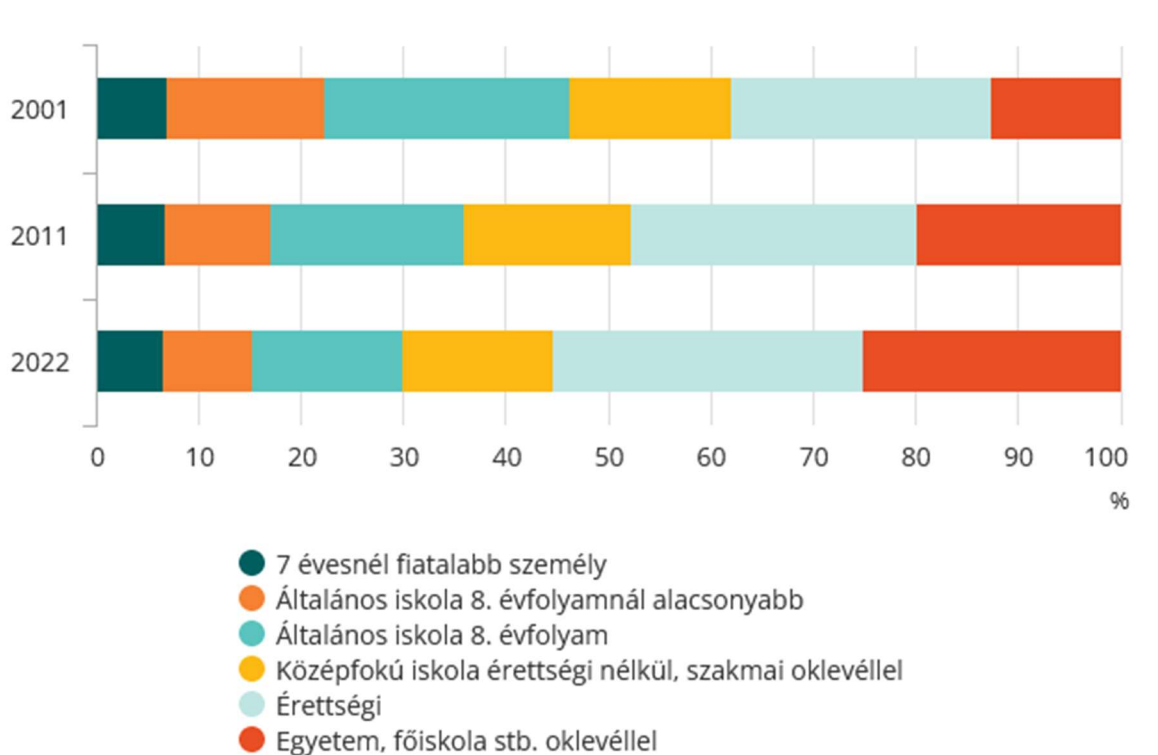
Forrás: Tér-Figyelő (lechnerkozpont.hu), KSH Népszámlálás 2011

KÉPZETTSÉG

A foglalkoztatottsági mutatókhoz hasonlóan a lakosság képzettségi mutatóit a KSH kizárólag a népszámlálások alkalmával méri fel, vagyis a legfrissebbnek a 2022. évi népszámlálás adatai tekinthetők.

Nyíregyházán az elmúlt 20 évben az általános iskola 8. évfolyamát vagy annál alacsonyabb végzettséget szerzők száma csökken, a középfokú iskola szakmai oklevéllel rendelkezők száma közel azonos mértékű és növekszik az érettségivel rendelkezők száma. A felsőfokú (főiskolai, egyetemi) végzettséget szerzők aránya pedig megduplázódott (12,5 %-ról 25 %-ra növekedett).

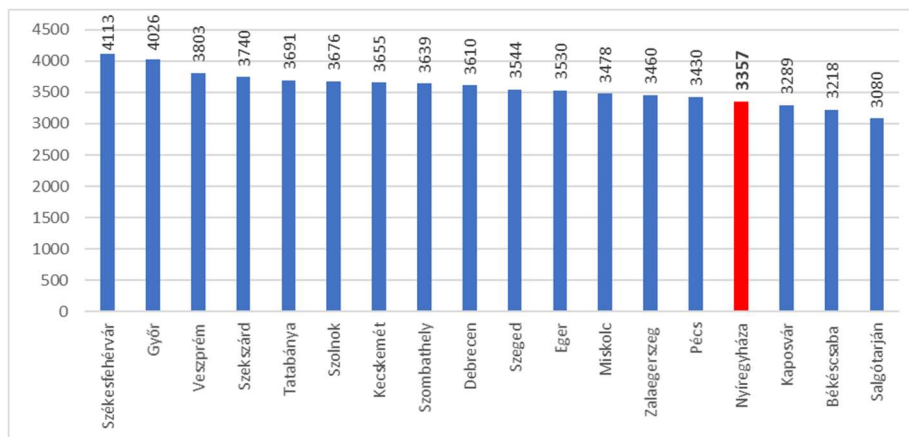

19. ábra: A népesség megoszlása Nyíregyházán a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint (2001-2011-2022)

Forrás: KSH, 2022. évi népszámlálás

JÖVEDELEM

A városban az egy adófizetőre jutó személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem 2020-ban 3 356 893 Ft volt, amely ugyan meghaladja a vármegyei átlagot (2 629 826 Ft), ugyanakkor elmarad az országos átlagtól (3 373 738 Ft), valamint jelentősen kevesebb, mint Debrecen (3 609 995 Ft) és Miskolc (3 478 244 Ft) értékei.

20. ábra: Egy adózóra jutó személyi adóalapot képező jövedelem a vármegyesszékhelyeken (2020, ezer Ft)

Forrás: KSH, Területi Statisztikai évkönyv, 2020

Az egy adófizetőre jutó személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem 2008 és 2011 között a gazdasági válság hatására folyamatosan csökkent, majd 2011-től növekedésnek indult: 2010 és 2020 között a növekmény elérte a 84,4%-ot. Emelkedő tendencia tapasztalható az ezer lakosra jutó adózók számában is a vizsgált időszakban (465 főről 501 főre).

Országos összehasonlításban a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete⁴ a munkáltató székhelyének elhelyezkedése szerint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 277 049 Ft, a nettó átlagkeresete 184 238 Ft volt 2020-ban. A vármegyei érték az országos átlagbér 68,6%-a, ezzel a megyék között itt a legkisebbek a bérek. A megyében az előző évhez (2019) viszonyítva a bruttó és nettó bérek 9,8%-kal nőttek, ami az országos növekedés (9,7%) mértékével azonos.

1.5.2. TÉRBELI-TÁRSADALMI RÉTEGZŐDÉS, KONFLIKTUSOK, ÉRDEKVISZONYOK

Nyíregyháza városrészei között térbeli differenciáltság tapasztalható a lakosság korcsoport szerinti megoszlásában, képzettségében és foglalkoztatottságában:

A városban általánosan jellemző az előregedő tendencia, ettől függetlenül megfigyelhetők különbségek az egyes városrészek között is. A KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján a városi átlaghoz képest Sóstóhegy, Sóstógyógyfürdő, Korányi kertváros (26,3%), Kertváros, Salamonbokor, Szabadságbokor (25,9%) és Jósaváros, Stadion környéke, Hímes (23,4%) városrészek idősebb korstruktúrájú városrészek, míg Nyírszőlős, Felsőpázsit Örökösöld (21,1%), Borbánya, Nyírjes, Kistelekiszőlő, Butyka (18,2%) és Örökösöld (17,1%) fiatalabb korstruktúrájú városrészek⁵.

A foglalkoztatottság szempontjából a Belső lakóterület és Örökösöld városrészekben a legmagasabb a foglalkoztatottság, a munkanélküliek aránya pedig a Bokortanyák, Császárszállás; Malomkert, Déli ipartelep, Huszártelep és Borbánya, Nyírjes, Kistelekiszőlő, Butyka városrészekben a legmagasabb.

A KSH adatszolgáltatása alapján 2011-ben még 3 szegregátum⁶ volt a városban: a Huszártelep, a Keleti lakótelep és Polyákbokor. Nyíregyháza területén az egyes szegregátumok eltérő okokból kifolyólag alakultak ki, azonban több közös gazdasági (pl. magas munkanélküliség, alacsony jövedelem) és társadalmi (pl. alacsony iskolai végzettség, alacsony komfortfokozatú lakások magas aránya) probléma is azonosítható. A Keleti lakótelep régi, komfort nélküli, leromlott állapotú épületei 2020. március és 2021. október között elbontásra

⁴ A városi szintű kereseti adatok közül a legfrissebbek a KSH Megyei jogú városok című kiadványában (2013. július) állnak rendelkezésre.

⁵ A %-ok az idősebb korstruktúrájú városrészeknél a 60 éves vagy idősebb lakosság arányát, a fiatalabb korstruktúrájú városrészeknél a 14 éves vagy fiatalabb lakosság arányát jelzik.

⁶ Szegregátumnak az a terület tekinthető, ahol szegregációs mutató – a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül – eléri, illetve meghaladja az 35%-ot (a KSH a 2011. évi népszámlálási adatok alapján számítja ki az értéket).

kerültek (27 négylakásos lakótömb), így a közel 10 évig tartó átgondolt városrehabilitációs program eredményeként a Keleti lakótelep megszűnt.

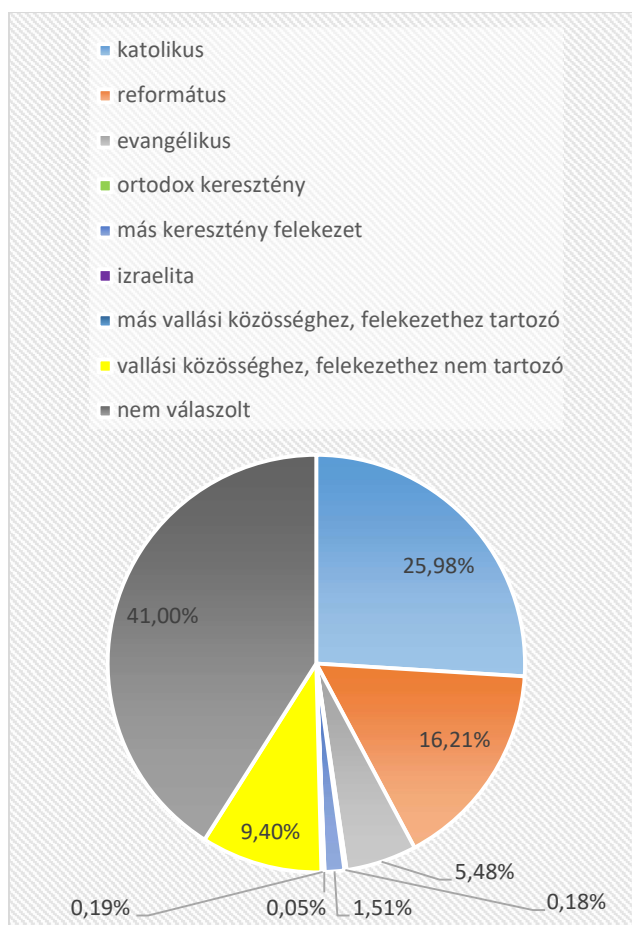
1.5.3. TELEPÜLÉSI IDENTITÁST ERŐSÍTŐ TÉNYEZŐK

TÖRTÉNELMI ÉS KULTURÁLIS ADOTTSÁGOK, NEMZETI KÖTŐDÉS ÉS VALLÁSI KÖZÖSSÉGEK

Nyíregyháza lakosságának városi identitástudatát egyedi etnikai és vallási tényezők alakították ki. A 18. században a városba telepített szlovák lakosság megváltoztatta a nemzetiségi összetételt, valamint ennek következtében jelentősen átalakult Nyíregyháza vallási-felekezeti szerkezete is. Jelenleg a város etnikai megoszlása az országos mutatókkal összességében megegyezik, az egykor jelentős számú szlovák lakosság többsége – a Beneš-dekrétumok következtében – visszatelepült Szlovákiába.

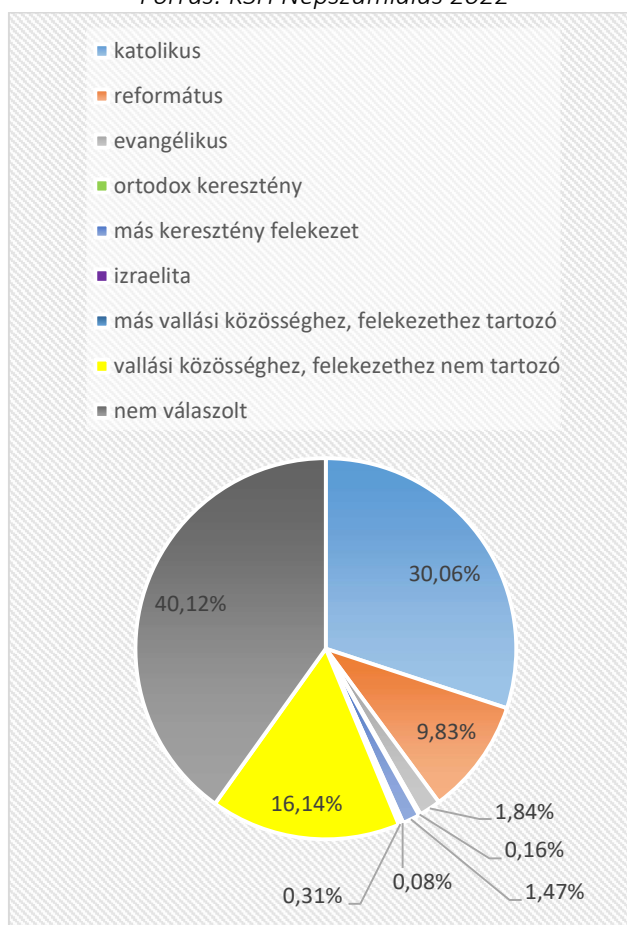
A városban a vallási-felekezeti megoszlás ugyanakkor az országotól eltérő képet mutat. A korábban zömmel református, görög és római katolikus magyar etnikum a 18. század betelepítései következtében heterogénné vált. Az ide érkező tigrák lakosság hatására Nyíregyháza lett a mai magyarországi evangélikus felekezet egyik központja. Az evangélikus vallás mellett Nyíregyháza a görögkatolikus vallás egyik centruma is. A lakosság vallási, felekezeti megoszlását a KSH kizárólag a népszámlálások alkalmával méri fel, vagyis a 2022. évi népszámlálási adat tekinthető a legfrissebbnek.

Nyíregyházán a lakosság fele (49,4%) kötődik valamelyik vallási felekezethez; a legnagyobb vallás a városban a katolikus (római és görög együttesen véve), valamint a református, és az evangélikus. Az elmúlt tíz év alatt a városi lakosság vallási felekezethez tartozása jelentősen csökkent a népszámlálási adatok szerint, amelynek egyik oka, hogy sokan nem válaszoltak (41 %).

21. ábra: A népesség megoszlása vallás szerint Nyíregyházán

Forrás: KSH Népszámlálás 2022

22. ábra: A népesség megoszlása vallás szerint Magyarországon

Forrás: KSH Népszámlálás 2022.

TÁRSADALMI ÉLET, SZOKÁSOK ÉS HAGYOMÁNYOK

A történelmileg kialakult helyi identitást erősítik a helyi értékek, valamint a rendszeresen megszervezésre kerülő kulturális és közösségépítő rendezvények. A tirpák hagyományok fellelhetők a nyírségi néphagyományokban, táncokban, ételekben, építészetben is. A városban évente több mint 100 kulturális és szórakoztató rendezvény valósul meg, az Önkormányzat évek óta támogatja a városi nagyrendezvények lebonyolítását. Nyíregyháza legjelentősebb rendezvényei: Nyírségi Disznótoros Fesztivál és Nemzetközi Böllérversen, Helló Nyíregyháza, Városnapok, Szent Iván Éj, Cantemus Nemzetközi Kórusfesztivál, Nemzetközi Néptáncfesztivál, VIDOR Fesztivál, Tirpák Fesztivál, Régi Magyarország Ízei, Márton-napi Vigasságok, Adventi Forgatag.

Szintén a települési kötődést erősíti a különböző szakterületeken jelentős eredményeket elért helyi szakemberek számára alapított díjak, kitüntetések rendszere (pl. „Nyíregyháza Kiváló Pedagógusa” Margócsy Emil-díj”, „Oktató-Nevelő Munkáért Vietórisz József-díj”, „Nyíregyháza Város Közbiztonságáért Sztárek Ferenc díj”).

Nyíregyházán az agrár hagyományoknak köszönhetően a mai napig meghatározó a mezőgazdasági termékek kínálata, számos helyi termelő rendelkezik kiváló minőségű friss, illetve feldolgozott gyümölcssel és zöldséggel, hús- és hentesáruval, illetve egyéb mezőgazdasági termékekkel. Az élelmiszer jellegű termékeken felül változatos a hagyományos kézműves termékek kínálata is.

Több éve működik nyári időszakban Sóstón a Blaha Lujza sétány melletti piactéren a Sóstói Piac, ahol helyi termelők és kézművesek termékeit vásárolhatják meg az érdeklődők. Az Önkormányzat szervezetileg is megteremtette a helyi termékek fejlesztésének, valamint a fogyasztás ösztönzésének hátterét.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése a 2012. évi XXX. törvény 3. § (2) bekezdése alapján, 2013. november 28-i ülésén a 253/2013. (XI.28.) számú határozatával létrehozta a Nyíregyházi Települési Értéktár Bizottságot. A Bizottság megszervezi a településen fellelhető nemzeti értékek azonosítását, létrehozza a településen fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjteményt. Jelenleg 68 nemzeti érték található a Nyíregyházi Települési Értéktárban, mely nemzeti értékek közül a „Bokortanyák” kiemelkedő nemzeti érték, a „Magyar Szablyavívás, a Borsody-vívórendszer” hungarikum. A jelenlegi jogszabályi környezet alapján szoros kapcsolat van a települési és a vármegyei értéktár között az adatszolgáltatással és a javaslattétellel összefüggésben. A Nyíregyházi Települési Értéktárban megtalálható nemzeti értékek közül több nemzeti érték is bekerült a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Értéktárba. A Nyíregyházi Települési Értéktárban szereplő nemzeti értékek elérhetőek a <https://www.nyiregyhaza.hu//ertektar> oldalon.

CIVIL SZERVEZETEK

Napjainkra igen erős, sokrétű civil társadalom alakult ki Nyíregyházán. A hivatalos adatok szerint 1270 civil szervezet van városunkban bejegyezve, ebből 250 szervezet végez aktív munkát. Ezek a szervezetek és a bennük tevékenykedő nyíregyháziak a helyi közösség legkülönbözőbb érdekeinek érvényesítését szolgálják. Tevékenységi körüket, feladatukat tekintve a kultúra közvetítésében, az oktatás színvonalának emelésében, a szociális szolgáltatások biztosításában, a környezetvédelemben éppúgy szerepet vállalnak, mint a szabadidő hasznos eltöltésének szervezésében, a közbiztonság javításában, az élet minden területén.

Az önkormányzat fontosnak tartja, hogy a civil szervezetek javaslatai, kérdései, kérései a megfelelő formában és a megfelelő helyre eljussanak. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának célja a szoros együttműködés a Nyíregyházi Civil Fórum működését segítő Első Nyírségi Fejlesztési Társasággal (Nyírségi Civil Ház).

1.6. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA, KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

1.6.1. EGÉSZSÉGÜGY

ALAPELLÁTÁS

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. § alapján a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás keretében gondoskodik a háziorvosi, házi gyermekorvosi, a fogorvosi alapellátásról, a fogorvosi ügyeleti ellátásról, valamint az iskola-egészségügyi ellátásról.

Nyíregyházán a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás és a fogorvosi alapellátás 101 orvossal kötött feladat-ellátási szerződéssel valósul meg. A városban jelenleg 44 felnőtt háziorvosi, 27 gyermek háziorvosi, 30 fogorvosi praxis látja el az egészségügyi alapellátást. A területi ellátási kötelezettséggel rendelkező orvosok feladataik ellátását a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése által rendeletben meghatározott körzetekben végzik. A város területén működnek olyan háziorvosi szolgálatok (Telr szerint 4 db), melyek területi ellátási kötelezettséget nem vállalnak, de ha egyéb feltételekkel rendelkeznek, működési engedély birtokában az egészségbiztosítóval kötött szerződés alapján a bejelentett, és az őt választó biztosítottak számára folyamatos háziorvosi ellátást nyújtanak.

A fogorvosi alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás - az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló 47/2004. (V.11.) ESzCsM rendelet 6. § (4) bekezdése szerint - a megyei jogú városban legalább a heti pihenőnapokon és munkaszüneti napokon - legalább 6 órás rendelési időben - kötelező. Nyíregyházán 2023. szeptember 1-től a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ (az Egészségügyi Alapellátási Igazgatóságnak a Nyíregyházi Szociális Gondozási Központba történő beolvadását követően) szervezeti keretében biztosított a fogászati ügyeleti ellátás. Ez a közszolgáltatás nemcsak a nyíregyháziak számára elérhető; 2022-ben több önkormányzat megkeresésére válaszolva az Önkormányzat kiterjesztette a fogorvosi ügyelet ellátási területét 9 településre, amellyel a szolgáltatást igénybe vevők száma 36 ezer fővel növekedett.

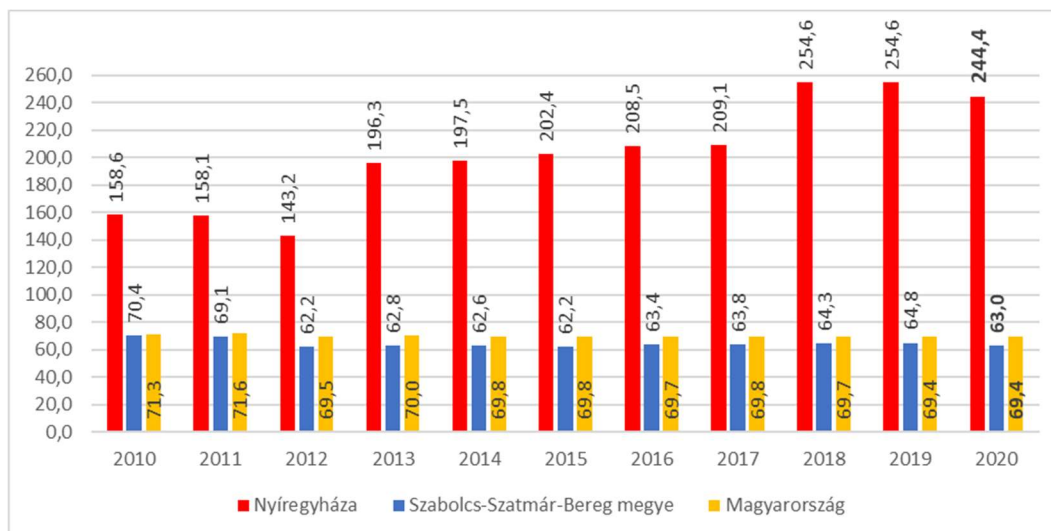
Az önkormányzat nem kötelező feladatként biztosítja továbbá a fogászati röntgent (szakellátási feladat), a foglalkozás-egészségügyi alapellátást, a hajléktalan személyek orvosi ellátását és az otthoni szakápolást.

SZAKELLÁTÁS

A város és a térség járó- és fekvőbeteg-szakellátásában a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Nyíregyházi Jósa András Tagkórház vesz részt, amely a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumának akkreditált oktatókórházaként működik, 2 nagy telephelyen (Szent István utcán a központi telephely, és a Sóstói úton egy kisebb telephely). A modern egészségügyi ellátás érdekében az elmúlt években jelentős törekvések indultak meg a Sóstói telephelyen működő osztályok betelepítésére. Az SZSZBVK többi tagkórháza Fehérgyarmaton, Mátészalkán, valamint Nagykállóban működik.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Nyíregyházi Jósa András Tagkórház alaptevékenysége a felnőtt- és gyermek-, aktív- és krónikus, járó- és fekvőbeteg-szakellátás, a rehabilitáció, fejlesztő, oktató tevékenység, utókezelés, gondozás, a közép- és felsőfokú oktatás, az orvos-szakorvosképzés és a kutatási tevékenységek köré szerveződik. A kórházban 28 osztályon, és 294 szakrendelésen folyik a gyógyító munka. Az elmúlt évtizedben az oktatókórház területén számos fejlesztés (Jósa András Tömbkórház Projekt, Jósa András Sürgősségi Projekt, Rehabilitációs projekt, onkológiai, kardiológiai, radiológiai és egyéb diagnosztikai eszközfejlesztések, informatikai fejlesztések) valósult meg.

2023-ban a kórházi ágyak száma a megyében 3 078 db volt, ennek 56%-a (1 711 db) működött Nyíregyházán. A tízezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma 2023 -ban országosan 65,14; Szabolcs-Szatmár -Bereg vármegyében 58,21 (Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében 62,65, Hajdú Bihar vármegyében 67,4)

23. ábra: Tízezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma (db)

Forrás: KSH tájékoztatási adatbázis

1.6.2. OKTATÁS-NEVELÉS

ÓVODÁK

Nyíregyházán a 3-6 éves korú gyermekek önkormányzati, egyházi vagy egyesület által fenntartott óvodába járhatnak. Önkormányzati fenntartásban 4 óvoda működik (Eszterlánc Északi Óvoda, Gyermekek Háza Déli Óvoda, Búzaszem Nyugati Óvoda, Tündéerkert Keleti Óvoda), összesen 35 feladatellátási helyen 152 csoportban, közel 4000 gyermekkel. Egyházi fenntartásban 7, egyesületi formában 1 helyen biztosított az óvodai ellátás. Nyíregyházán az óvodák felújítása folyamatosan zajlik, így a gyermekek ellátása modern, esztétikus körülmények között biztosított.

Fenntartó	Intézmény neve	Cím
Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata	Eszterlánc Északi Óvoda	Nyíregyháza, Tas utca 1-3.
	Búzaszem Nyugati Óvoda	Nyíregyháza, Búza utca 7.
	Gyermekek Háza Déli Óvoda	Nyíregyháza, Kereszt utca 8.
	Tündéerkert Keleti Óvoda	Nyíregyháza, Kert köz 8.
Nyíregyházi Egyházmegye	Szent Miklós Görögkatolikus Óvoda	Nyíregyháza, Síp utca 14-16.

Nyíregyházi Egyházközség	Evangélikus	Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda, Magyar -Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Közép utca 1.
Debrecen-Egyházmegye	Nyíregyházi	Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Szarvas utca 19.
Hit Gyülekezete Főigazgatósága	Oktatási	Bethlen Gábor Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Nyíregyházi út 2/D
Nyíregyházi Egyházmegye		Sója Miklós Görögkatolikus Óvoda és Általános Iskola	Nyíregyháza, Dália utca 1.
Nyíregyházi Waldorf Pedagógiai Egyesület		Waldorf Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Kert köz 8.
Nyíregyházi Városi Református Egyházközség		Jókai Mór Református Általános Iskola és Óvoda	Nyíregyháza, Kiss Ernő utca 22-24.
			Nyíregyháza, Törzs utca 118.

7. táblázat: Óvodai ellátást biztosító intézmények Nyíregyházán
Forrás: saját szerkesztés, köznevelés információs rendszer (KIR)

Az óvodai férőhelyek száma összesen 5056 fő (2023. október 1.), amelynek 87,6 %-a önkormányzati fenntartású, 11,8 %-a egyházi és 0,6 %-a civil szervezeti fenntartásban működik. Nyíregyházán az összesen 175 csoportba 3 932 beíratott gyermek járt, a férőhelyek kihasználtsága 77,7 %-os volt az elmúlt évben (2023).

A férőhelyek számát és a kapacitást tekintve elmondható, hogy az elmúlt 10 évben a férőhelyek száma 449-el növekedett (2014: 4607 férőhely, 2024-ben 5056 férőhely), a beíratott gyermekek száma viszont 342-vel csökkent. Ennek hátterében részben demográfiai okok állhatnak, de nyilvánvalóan a jogszabályi környezet változása is hatással van az óvodai ellátásban részesülő gyermekek létszámára (3 éves kortól kötelező óvodáztatás, 6. életévet betöltött gyermek iskola kötelezettsége).

ÁLTALÁNOS ISKOLÁK

Nyíregyházán az általános iskolai feladat-ellátási helyek száma 28 db. Az általános iskolai oktatás a Nyíregyházi Tankerületi Központ fenntartásában levő iskolákban (6 db, 16 feladat-ellátási helyen), valamint egyházi és nem állami fenntartású iskolákban valósul meg a vármegyeszékhelyen. Az általános iskolai tanulók száma 2022-ben 9 801 fő volt, akik 418 osztályban tanultak. Ebből állami fenntartású intézményben 6 773 fő tanult, összesen 271 általános iskolai osztályban.

Fenntartó	Intézmény neve	Cím
Alapfokú Intézmények		
Nyíregyházi Tankerületi Központ	Nyíregyházi Apáczai Csere János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Erdő sor 7.
	Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium	Nyíregyháza, Ungvár stny. 22.
	Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium Szabó Lőrinc Tagintézménye	Nyíregyháza, Igrice u. 6.
	Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Tagintézménye	Nyíregyháza, Kollégium u. 54.
	Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium Zelk Zoltán Angol és Német Kéttannyelvű Tagintézménye	Nyíregyháza, Krúdy Gy. u.29.
	Nyíregyházi Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	Nyíregyháza, Szarvas u. 10-12.
	Nyíregyházi Bem József Általános Iskola	Nyíregyháza, Epreskert u.10.
	Nyíregyházi Bem József Általános Iskola Herman Ottó Tagintézménye	Nyíregyháza, Fő u.60.
	Nyíregyházi Bem József Általános Iskola Gárdonyi Géza Tagintézménye	Nyíregyháza, Kórház u. 13.
	Nyíregyházi Bem József Általános Iskola Kazinczy Ferenc Tagintézménye	Nyíregyháza, Árok u. 17.
	Nyíregyházi Göllös Viktor Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	Nyíregyháza, Báthory u. 30.
	Nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskola,	Nyíregyháza, Vay Á. krt. 18.
	Nyíregyházi Móra Ferenc Általános Iskola	Nyíregyháza, Fazekas J. tér 8.
	Nyíregyházi Móra Ferenc Általános Iskola Petőfi Sándor Tagintézménye	Nyíregyháza, Alma u. 70.
	Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola	Nyíregyháza, Virág u. 65.
	Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola Kertvárosi Tagintézménye	Nyíregyháza, Könyök u. 1/A
	Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola Váci Mihály Tagintézménye	Nyíregyháza, Rozsrétbokor 17.
	Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola Vécsey Károly Tagintézménye	Nyíregyháza, Vécsey köz 27.
Vikár Sándor Zeneiskola-Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Kürt utca 5.-11	
Nyíregyházi Egyházmegye	Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola	Nyíregyháza, Bethlen G. utca 16.
Nyíregyházi Egyházmegye	Sója Miklós Görögkatolikus Óvoda és Általános Iskola	Nyíregyháza, Huszár tér 5.
Nyíregyházi Városi Református Egyházközség	Jókai Mór Református Általános Iskola	Nyíregyháza, Színház utca 3.
Hit Gyülekezete Oktatási Főigazgatósága	Bethlen Gábor Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Gomba utca 3.
Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség	Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda, Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Luther utca 7.

Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye	Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Ungvár stny 19.
Nyíregyházi Egyetem	Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	Nyíregyháza, Ungvár stny 12.
Nyíregyházi Waldorf Pedagógiai Egyesület	Waldorf Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Kölcsey utca 8.
Matura Alapítvány	Abigél Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Szakgimnázium, Gimnázium, Kollégium, Technikum és Szakképző Iskola	Nyíregyháza, Alvég utca 5.

8. táblázat: Alapfokú intézmények

Forrás: saját szerkesztés, köznevelés információs rendszer (KIR)

Az általános iskolai feladatellátást végző intézmények mellett Nyíregyházán alapfokú művészetoktatást végző intézmények is működnek, ahol a diákok zeneművészeti, szín-és bábművészeti, képző- és iparművészeti, illetve táncművészeti ágakon sajátíthatnak el tudást. A városban több kéttannyelvű általános iskola is működik. Az általános iskolák többségében idegen nyelvként az angolt vagy a németet tanulják a gyerekek.

A jegyzői nyilvántartás szerint 2023. októberben az alapfokú köznevelési intézményekben 80 fő hátrányos helyzetű, és 246 halmozottan hátrányos helyzetű nyíregyházi gyermek számára voltak biztosítottak a köznevelés és a gyermekvédelmi ellátások területén különböző kedvezmények, támogatások.

Nyíregyházán a 2023/2024 tanévben az általános iskolai főállású pedagógusok száma 924 fő volt, az egy pedagógusra jutó tanulók száma 11 fő volt.

KÖZÉPISKOLAI OKTATÁS

Nyíregyháza középfokú oktatási intézményeinek vonzáskörzete túlmutat a járás és a vármegye határain. Az intézmények országos viszonylatban is kiemelkedő minőségű oktatást nyújtanak 4, 6 vagy 8 évfolyamon. A vármegyeszékhelyen működő gimnáziumok többségének fenntartója a Nyíregyházi Tankerületi Központ – egyes intézmények egyetemi, egyházi vagy egyéb fenntartásban működnek.

2020 szeptemberétől a szakképzésben tanulók új iskolatípusokban, technikumban és szakképző iskolákban tanulhatnak tovább. A szakképzést folytató iskolákban történő széles szakmai alapozást követően a szakirányú oktatás a nagyvállalatoknál és KKV-knál, velük szorosan együttműködve történik duális képzés keretében. A vármegyeszékhelyen a szakképzést a Nyíregyházi Szakképzési Centrum, valamint az Agrárminisztérium felügyelete alá tartozó Északi Agrárszakképzési Centrum biztosítja. A Nyíregyházi Szakképzési Centrum 10 intézményből 8 feladatellátási hely Nyíregyházán található, 2 intézmény Tiszalökön és Tiszavasváriban működik.

A tanulók 20 ágazatban szinte a teljes képzési palettából választhatnak szakmát, illetve szerezhettek technikus végzettséget. Jelentős iskoláink felnőttképzési és felnőttoktatási tevékenysége, mellyel kiegészítve a szakmai oktatást, jelenleg közel 10.000 tanuló és képzésben résztvevő szakmaszerzése van folyamatban.

A Nyíregyházán található szakképző iskolák 12 feladatellátási helyen működnek. A főállású oktatók száma évről-évre 600 fő körül alakul. Jelentős az óraadó oktatók száma.

Nyíregyházán a gimnáziumi tanulók száma 5849 fő.

A Nyíregyházán működő középfokú oktatási intézmények listáját az alábbi táblázatok foglalják össze.

Fenntartó	Intézmény neve	Cím
Középfokú Intézmények		
Nyíregyházi Tankerületi Központ	Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium	Nyíregyháza, Ungvár sétány 22.
	Nyíregyházi Krúdy Gyula Gimnázium	Nyíregyháza, Epreskert utca 64.
	Nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnázium és Kollégium	Nyíregyháza, Széchenyi utca 29-37.
	Nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnázium	Nyíregyháza, Széchenyi utca 6.
	Nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium	Nyíregyháza, Kiss Ernő utca 8.
	Nyíregyházi Művészeti Szakgimnázium	Nyíregyháza, Búza utca 1-3.
	Nyíregyházi Ridens Gimnázium, Szakiskola és Kollégium	Nyíregyháza, Széchenyi utca 34-38.
	Luther Márton Evangélikus Kollégium	Nyíregyháza, Iskola utca 2.
Debrecen- Nyíregyházi Egyházmegye	Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Ungvár sétány 19.
Nyíregyházi Egyházmegye	Szent Miklós Görögkatolikus Gimnázium és Kollégium	Nyíregyháza, István utca 3.
Magyarországi Evangélikus Egyház	Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium	Nyíregyháza, Szent István utca 17-19.
Hit Gyülekezete Oktatási Főigazgatósága	Bethlen Gábor Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Gomba utca 3.
Nyíregyházi Egyetem	Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	Nyíregyháza, Ungvár sétány 12.
Nyíregyházi Waldorf Pedagógiai Egyesület	Waldorf Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Kölcsey utca 8.
Matura Alapítvány	Abigél Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Szakgimnázium, Gimnázium, Kollégium, Technikum és Szakképző Iskola	Nyíregyháza, Alvég utca 5.
Esélytér Intézményfenntartó	Leonardo Média Akadémia Gimnázium, Szakgimnázium, Technikum és Általános Iskola	Nyíregyháza, Báthori út 5.
Nyíregyháza Városi Református Egyházközség	Vásárhelyi László Református Alapfokú Művészeti Iskola	Nyíregyháza, Bethlen G. u. 30.
Sziltop Oktatási Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság	Kölcsey Ferenc Gimnázium	Nyíregyháza, Széchenyi utca 11.
Penta Oktatási és Művészetoktatási Közhasznú Nonprofit Kft.	Muzsika Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola Nyíregyháza	Nyíregyháza, Csillag utca 46/A
HARMÓNIA Intézményfenntartó Alapítvány	HARMÓNIA Alapfokú Művészeti Iskola, Általános Iskola és Gimnázium	Nyíregyháza, Malom utca 30.

9. táblázat: Középfokú Intézmények
Forrás: saját szerkesztés, köznevelés információs rendszer (KIR)

Fenntartó	Intézmény neve	Cím
Középfokú Szakképző Intézmények		
Nyíregyházi Szakképzési Centrum	Nyíregyházi SZC Bencs László Szakképző Iskola	Nyíregyháza, Tiszavasvári út 12.
	Nyíregyházi SZC Zay Anna Technikum és Kollégium	Nyíregyháza, Család utca 11.
	Nyíregyházi SZC Széchenyi István Technikum és Kollégium	Nyíregyháza, Városmajor utca 4.

	Nyíregyházi SZC Bánki Donát Műszaki Technikum és Kollégium	Nyíregyháza, Korányi Frigyes utca 15.
	Nyíregyházi SZC Sipkay Barna Technikum	Nyíregyháza, Krúdy Gyula utca 32.
	Nyíregyházi SZC Vásárhelyi Pál Technikum	Nyíregyháza, Vasvári Pál utca 16.
	Nyíregyházi SZC Inczédy György Szakképző Iskola és Kollégium	Nyíregyháza, Árok utca 53.
	Nyíregyházi SZC Wesselényi Miklós Technikum és Kollégium	Nyíregyháza, Dugonics utca 10-12.
Északi Agrárszakképzési Centrum	Lippai János Mezőgazdasági Technikus és Szakképző Iskola	Nyíregyháza, Krúdy köz 2.
	Westsik Vilmos Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	Nyíregyháza, Semmelweis utca 15.

10. táblázat: Középfokú Szakképző Intézmények
Forrás: saját szerkesztés, köznevelés információs rendszer (KIR)

FELSŐFOKÚ OKTATÁS

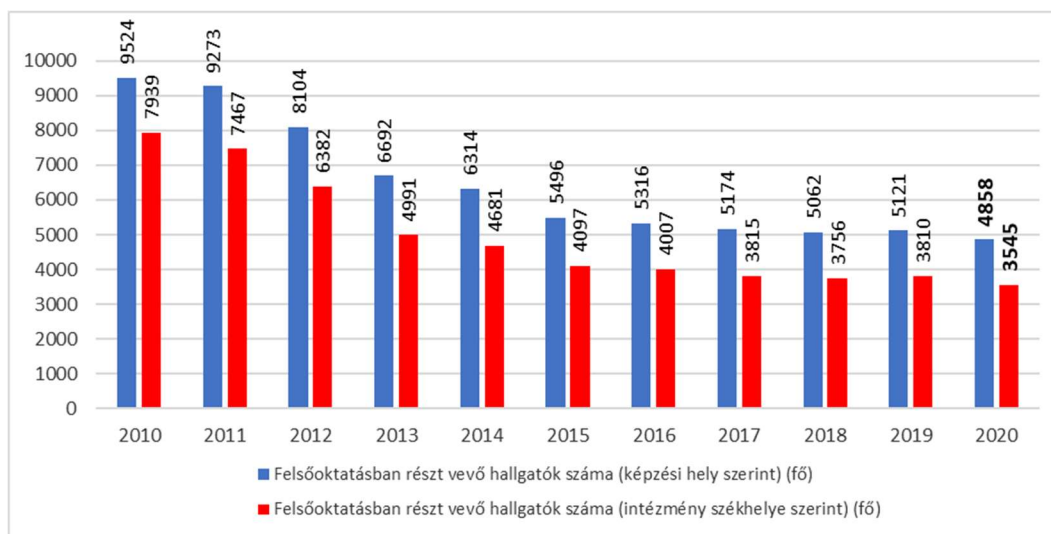
Nyíregyházán három felsőoktatási intézmény – a Nyíregyházi Egyetem, a Debreceni Egyetem Egészségügyi Egészségtudományi Kara és a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola – működik. A felsőoktatásban résztvevő hallgatók száma képzési hely szerint 4 858 fő, az intézmény székhelye szerint 3 545 fő volt 2020-ban. Számuk 2010 és 2020 között 48,99%-kal (képzés helye szerint) és 55,35%-kal csökkent (az intézmény székhelye szerint), ami lényegesen nagyobb visszaesés az országos trendekhez képest (-20,44%).

Nyíregyházi Egyetem hallgatói létszámadatai 2021-2024 években

S.sz.	Hallgatói létszám megnevezése	2021	2022	2023	2024
1.	Felsőoktatási képzésben részt vevő hallgatók száma (Nyíregyházi képzési hely szerint) (fő)	3131	3049	3969	4695
2.	Felsőoktatási képzésben részt vevő hallgatók száma (intézmény székhelye szerint) (fő)	3206	3114	4054	4915
3.	Felsőfokú oklevelet szerzett hallgatók száma (képzési hely szerint) (fő)	894	551	1189	846
4.	Felsőfokú oklevelet szerzett hallgatók száma (intézmény székhelye szerint) (fő)	901	560	1201	861

A felsőfokú oklevelet szerzett hallgatók száma képzési hely szerint 1 056 fő, az intézmény székhelye szerint 786 fő volt. Számuk 2010 óta 36,5%-kal (képzés helye szerint) és 38,4%-kal (az intézmény székhelye szerint) esett vissza, miközben az országos csökkenés mértéke 2,8%-os volt.

1. ábra: A felsőoktatásban résztvevő hallgatók számának alakulása Nyíregyházán
Forrás: KSH tájékoztatói adatbázis

A Nyíregyházi Egyetemnek több évtizedre visszanyúló hagyományai vannak a tanárképzésben és az agrárképzésben, valamint az egyetemen és annak jogelődjében 1968 óta folyik az országosan egyedülálló elsőfokú pilótaképzés. Az országban jelenleg egyetlen képzőhelyként biztosítják a pilótaképzést három eltérő képzési szinten: légitársaság-vezetés elsőfokú szakképzés, repülőmérnöki alapképzés (BSc), repülési szakmérnök és specialista szakirányú továbbképzési szak. A Nyíregyházi Egyetem képzési szintjei és képzési területei az alábbiak:

- Alapképzés: agrár, bölcsészettudomány, gazdaságtudományok, informatika, műszaki, művészetközvetítés, pedagógusképzés, sporttudomány, társadalomtudomány, természettudomány;
- Mesterképzés: bölcsészettudomány, pedagógusképzés, társadalomtudomány;
- Felsőoktatási szakképzés: agrár, gazdaságtudományok, informatika, műszaki, pedagógusképzés, társadalomtudomány.

A képzési területen belül meghirdetésre kerülő felsőoktatási szakképzési szakok, alapképzési szakok, mesterképzési szakok, valamint osztatlan tanárképzési szakok folyamatosan bővülnek a munkaerőpiaci visszajelzéseknek megfelelően. Egyre több szak angol nyelven is meghirdetésre kerül, elsősorban a külföldről érkező önköltséges hallgatók részére, de ezeken a szakokon magyar nyelvű hallgatók is tanulhatnak. Az intenzív nemzetköziesítési tevékenységüknek köszönhetően 2024 szeptemberében már több mint 300 külföldi hallgató végzi tanulmányait az intézményben.

A Nyíregyházi Egyetem számos alapképzés esetében működtet duális képzést, szakmailag minősített vállalatoknál folyó gyakorlati képzések biztosításával. A duális képzés esetében a közreműködő vállalat előre meghatározott módon a felsőoktatási intézmény tananyagához szorosan illeszkedve, formálisan is oktatja a hallgatókat a képzés során. E képzési rendszer segítségével olyan munkaerő kerül ki a felsőoktatásból, amely azonnal, több éves továbbképzés és további anyagi ráfordítás nélkül képes belépni a munka világába.

A 2024/2025-ös tanévben az alábbi alapképzések esetében állnak rendelkezésre partnercégek a duális képzésben: gazdálkodási és menedzsment, gépészmérnöki, járműmérnöki, közlekedésmérnöki, mezőgazdasági és élelmiszeripari gépészmérnöki, mezőgazdasági mérnöki, programtervező informatikus. Új elemként 2021-től bevezetésre került több gyakorlatorientált alapképzési szak esetében a kooperatív gyakorlat, amely egyfajta gyakornoki programként működve kapcsolja össze a vállalati gyakorlatot az egyetemi képzéssel.

A 2018-ban átadott LEGO® Education Innovation Studio (NYE – LEIS) sikeresen működik, amelynek célja, hogy megismertesse a leendő és a gyakorló pedagógusokat a LEGO® eszközök oktatásban való alkalmazásának módszertanával.

A Nyíregyházi Egyetem kutatási tevékenysége keretében működik az Agrár és Molekuláris Kutató és Szolgáltató Csoport (AMKSZI), amely kémia-, biológia-, agrár- és élelmiszer tudományágakhoz kapcsolódó interdiszciplináris K+F+I tevékenységet végez.

A Nyíregyházi Egyetem számára kiemelt stratégiai cél Szabolcs-Szatmár- Bereg Vármegye és tágabb értelemben az Észak- Kelet Magyarország-i régió tudástranszfer központ létrehozása, amely a térség KKV szektorával szoros együttműködésben kutatási és fejlesztési innovációs központként (Science Park) működik.

A Nyíregyházi Egyetem meglévő kapacitásaira (AMKSZI), és a tágra értelmezett vonzáskörzetében megjelenő vállalati képességekre és szükségletekre alapozva a Science Park kiemelt K+F+I területét a mezőgazdaság és élelmiszeripar jelentik, ezen belül a funkcionális és egészségvédő élelmiszer termelés mesterséges intelligencia támogatásával megvalósuló kutatás fejlesztéssel.

A Science park két helyszínt érint a városban:

A Nyíregyházi Egyetem Campusa ad helyet a Science Park központjának minden releváns K+F+I funkcióval és a szükséges kiegészítő szolgáltatással több, mint 4000 m²-en. A Nyíregyházi Ipari Parkban kijelölt 12 hektáros szabad földterület az együttműködő vállalkozások számára kínál fejlesztési lehetőségeket a Science Park fókuszterületéhez kapcsolódó tevékenységek számára

A Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar egészségügyi és szociális területen folytat oktató- és kutatómunkát. Az Egészségtudományi Kar alapképzésben (4 szak), mesterképzésben (3 szak), doktori és egyéb posztgraduális szinten kínál képzéseket magyar és részben angol nyelven.

Regionális szinten a térségben széles a felsőfokú képzési kínálat, hiszen a Nyíregyházi Egyetem mellett a Debreceni és Miskolci Egyetem közelsége is előnyt jelent. Bár a városban több egyetem is működik, ugyanakkor számos fiatal dönt úgy, hogy felsőfokú tanulmányait más magyarországi vagy akár külföldi egyetemen folytatja – közülük csak kevesen térnek vissza Nyíregyházára tanulmányaikat követően.

A hosszú távú fejlődés szempontjából kiemelt jelentőségű a tehetséges fiatal szakemberek megtartása és vonzása, aminek céljából több kezdeményezés is indult a városban az oktatás több szintjén (pl. Arany János Tehetséggondozási Program, Bursa Hungarica Ösztöndíj, Rászoruló Hallgatókért Közalapítvány, Roma Szakkollégium). A Nyíregyházi Egyetem emellett 2022-től saját alapítású speciális ösztöndíjakkal igyekszik a hallgatók helyben maradását segíteni.

1.6.3. SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK

Nyíregyháza a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások biztosítása terén is központi szerepet tölt be a térségben. A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján az önkormányzat ellátási kötelezettségének intézmény fenntartásával és ellátási szerződés útján tesz eleget. A törvények rendelkezései szerint Nyíregyháza Önkormányzatának kötelezettsége a gyermekjóléti alapellátási és a szociális alapszolgáltatási feladatok ellátása, továbbá saját területén köteles éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását, idősek otthonát, valamint – amennyiben a lakossági szükségletek indokolják – hajléktalanok otthonát és hajléktalan személyek rehabilitációs intézményét megszervezni és fenntartani. Az

Önkormányzat fenntartásában működő szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat nyújtó intézmények az alábbiak:

- a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény,
- a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ,
- a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ.

BÖLCSŐDE

A bölcsőde a 3 évnél fiatalabb gyermekek nappali gondozására, nevelésére és ellátására szakosodott intézmény. Nyíregyházán a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény működteti a gyermekek napközbeni és átmeneti elhelyezését nyújtó intézményeket. A gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat 11 bölcsődében biztosítja, összesen 770 férőhelyen. A bölcsődék felújítása, korszerűsítése, férőhely bővítése folyamatos. Legutóbb ez évben, 2024. február 1-től indult két új bölcsőde az önkormányzat fenntartásában. A nyírszőlősi Szőlőszem Bölcsőde 12 férőhelyen, a Honvéd utcai Kisvakond Bölcsőde 36 férőhelyen biztosít ellátást a kisgyermek részére.

Az önkormányzati fenntartású bölcsődék jellemzően több 10-12-14 fős csoporttal működnek, míg az egyéb fenntartású bölcsődék jellemzően családi vagy mini bölcsődéként 5 és 7 fős, családias ellátást nyújtanak a kisgyermek számára.

GYERMEKEK ÁTMENETI ELHELYEZÉSE

A gyermekek átmeneti elhelyezését a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szervezeti keretében működő Családok Átmeneti Otthona és a Gyermekek Átmeneti Otthona biztosítja. Az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően mindkét intézmény megújult, korszerű környezetben biztosítja az átmenetileg otthontalanná vált gyermek és szülője részére a lakhatást.

Az önkormányzati feladatellátás mellett nem állami és egyházi szervezet is nyújt szolgáltatást a város területén. A Magyarországi Evangélikus Egyház által fenntartott Családok Átmeneti Otthona – az önkormányzattal kötött ellátási szerződésben – 40 férőhelyen biztosít átmeneti elhelyezést az otthontalanná vált szülő és gyermeke részére. A Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Szervezete pedig 40 férőhelyes családok átmeneti otthona fenntartásával és Kiléptető Ház működtetésével biztosít átmeneti elhelyezést a gyermek és szülője számára.

CSALÁDSEGÍTÉS ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS

A Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ feladata a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás, valamint a gyermekjóléti központ feladatainak ellátása. Az intézmény a város területén családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást biztosít, valamint a járás területén a központ szolgáltatásait (utcai és lakótelepi szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, kórházi szociális munka, készenléti szolgálat, pszichológiai tanácsadás, jogi tanácsadás, családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia, hatósági feladatok) látja el.

2018 szeptemberétől a család- és gyermekjóléti központok feladatai tovább bővültek az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységgel: a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújtanak a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak. Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el.

SZOCIÁLIS ALAPSZOLGÁLTATÁSOK

A demográfiai trendeket és társadalmi jellemzőket figyelembe véve az idős- és fogyatékosellátás szervezése, biztosítása hangsúlyos feladat. A Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ (jogelőd intézményével) már 1993 óta biztosít szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátást Nyíregyháza város közigazgatási területén. Az alapszolgáltatások keretében étkeztetést, házi segítségnyújtást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, támogató szolgáltatást, idősek nappali ellátását, demens nappali ellátást,

szenvedélybetegek nappali ellátását, fogyatékos személyek nappali ellátását, pszichiátriai betegek nappali ellátását és pszichiátriai közösségi ellátást biztosít.

Az intézmény szakosított ellátás keretében két telephelyen idősek otthonát működtet és 2022. január 1-jétől fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthoni ellátását is biztosítja.

Szolgáltatás megnevezése	2019	2020.	2021	2022.	2023.
étkeztetés (fő)	152	127	128	126	124
házi segítségnyújtás (fő)	540	569	542	513	511
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (készülék)	190	190	190	182	149
idősek nappali ellátása (fő)	224	195	196	206	210
demens személyek nappali ellátása (fő)	-	6	7	11	13
szenvedélybetegek nappali ellátása (fő)	-	18	15	15	16
támogató szolgáltatás (fő)	99	90	95	80	89
fogyatékos személyek nappali intézménye (fő)	28	23	23	26	27
fejlesztő foglalkoztatás (fő)	20	18	16	18	17
pszichiátriai betegek nappali ellátása (fő)	22	31	31	27	30
idősek otthona (fő)	64	63	64	63	64
idősek otthonában demens személyek száma (fő)	-	11	9	13	10
idősek otthonába szakápolásban részesülők száma (fő)	-	15	12	12	9
fogyatékos személy ápoló-gondozó célú lakóotthona (fő)	-	-	-	10	10
pszichiátriai betegek közösségi ellátása (fő)	75	86	87	91	88

11. táblázat: A Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ által ellátottak száma 2019-2023. között

Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési koncepciójának felülvizsgálata, 2024.

Az intézmény jelentős részben alapszolgáltatásokat nyújt. Az étkeztetésben, házi segítségnyújtásban, nappali ellátásban részesülők száma összességében nő, azáltal is, hogy a szolgáltatások száma is növekszik, bővül (nappali ellátás pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek, valamint demens személyek számára). A szolgáltatások szervezésénél elsődleges alapelv az otthoni, saját lakókörnyezetben történő ellátás. Az otthonközeli szolgáltatások nyújtása során, az „önálló életvitel” fenntartása kulcsfogalom, az intézmény nemcsak az ápolási, gondozási feladatokat látja el, hanem egyéb, az igénybevevők társadalmi, szociális helyzetét, körülményeit és kapcsolatait érintő problémák kezelésében is részt vesz.

A város területén az önkormányzati fenntartású intézmények mellett számos nem állami és egyházi fenntartású intézmény biztosítja az alapszolgáltatások és a szakosított ellátások rendszerébe tartozó

szolgáltatásokat, működtetnek intézményeket (étkeztetés, házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, nappali ellátást nyújtó intézmények, bentlakásos elhelyezést nyújtó intézmények stb.). Több fenntartó az Önkormányzattal kötött ellátási szerződés keretében biztosít különböző szolgáltatásokat, amelyet az alábbi táblázat ismerteti:

Feladat megnevezése	Intézmény/Fenntartó	Ellátási szerződés megkötésének ideje
tanyagondnoki szolgáltatás	Human - Net Alapítvány	2005.
utcai szociális munka	Periféria Egyesület	1997.
nappali ellátás	Mozgáskorlátozottak Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete	2007.
étkeztetés (népkonyha), nappali ellátás hajléktalanok és szenvedélybetegek részére, átmeneti szállás, éjjeli menedékhely, hajléktalanok otthona, családok átmeneti otthona	Oltalom Szeretetszolgálat (fenntartó: Magyarországi Evangélikus Egyház)	2002. (Előtte Nyíregyházi Evangélikus Egyházzal 1999-től)
„Kiléptető Ház” működtetése	Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete	2008.
étkeztetés, Sóstói Szívárvány Idősek Otthona	Nyíregyháza - Városi Református Egyházközség	2011.

12. táblázat: Az Önkormányzat által szerződéssel biztosított szolgáltatások
Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési koncepciójának felülvizsgálata, 2024.

A táblázatban nem szerepel, de hosszú éveken át ellátási szerződés keretében a Kék Nefelejcs Alapítvány a szenvedélybetegek átmeneti elhelyezését biztosította 33 férőhelyen („Reménység” Szendvedélybetegek Átmeneti Otthona). 2023.április 1-től a fenntartó Alapítvány megszüntette az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény működtetését. Az ellátási kötelezettség alapján a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, illetve Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata (mivel idősotthoni ellátást nyújtó férőhely megszüntetése is történt) gondoskodott az ellátást igénybevevők elhelyezéséről.

1.6.4. KULTURÁLIS ÉS SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉGEK

Nyíregyháza – méretéből és térségi szerepköréből adódóan – széleskörű szabadidős és kulturális kínálattal rendelkezik, aminek fontos szerepe van mind az itt élők életminőségének javításában, mind a turisztikai kínálat bővítésében.

KÖNYVTÁR: A Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár a központi könyvtár mellett 7 fiókkönyvtárat, valamint két könyvtárpontot foglal magában. Dokumentumállománya eléri a 460 ezer egységet. Ebből 365 380 db a könyv-és bekötött folyóirat, 18 916 db audiovizuális-, 1186 db elektronikus-, 63 692 egyéb dokumentum (képdokumentum, aprónyomtatvány). Jelenleg 554 féle időszaki kiadvány várja az olvasókat. 30 kölcsönözhető e-book olvasóval rendelkezünk, mindegyik 300 dokumentumot tartalmaz. A könyvtárba beiratkozottak száma évről évre változik, 2023-ban 15 609 fő volt. Változó a kölcsönzött könyvtári dokumentumok száma is, 2023-ban 300 726 db volt, viszont a COVID-19 járvány óta a könyvtárhasználat folyamatosan emelkedik, kiemelten

a távhasználatot, ami tavaly meghaladta a 1,5 milliót. A központi könyvtár épülete előtt egy könyvkölcsönző automata is található, így 0-24 órában igénybe vehetik az alapszolgáltatásokat a könyvkölcsönzést. A könyvtár Digitális Jólét Program Pontként is működik, így olyan tanfolyamokat, képzéseket valósít meg, amelyek célja a digitális ismeretek átadása, különösen az idősebb korosztálynak.

MÚZEUM: A Jósa András Múzeum 2022. február elsejével a "Jósa András Múzeum turisztikai célú fejlesztése" c. projekt megvalósítása miatt bezárt a látogatók előtt. Az intézmény igyekezett a lehetőségeihez mérten mindent megtenni, hogy a falak mögött folytatódhassanak úgy a tudományos munkák, mint a pályázatokon való sikeres szereplések, szakmai fejlesztések megvalósítása, valamint a régészeti feltárások háttér munkái is zavartalanul biztosítva legyenek. Jelentős mennyiségű régészeti feltárást végeztek a 2023-as évben, mindösszesen 12 lelőhelyen közel 12 hektárnyi területén. A múzeum tagintézményeiben, a Kállay Gyűjteményben és a Sóstói Múzeumban változatlanul folyik a jelenléti munka. Állandó kiállítások száma 13, időszakos kiállításokból 10 valósulhatott meg, és 3 vándorkiállítás is látogatható volt a 2023-as évben. A 2023-as adatok szerint a látogatók száma a tagintézményekben meghaladta a 120.000 főt.

KULTURÁLIS KÖZPONT: A Váci Mihály Kulturális Központ 17 tagintézménnyel és egy fenntartása alatt működő artmozival rendelkező közművelődési intézmény. A kulturális központ szoros együttműködésben áll a várossal annak érdekében, hogy változatos és színvonalas programokat biztosítson a helyi lakosság, valamint a városba látogató turisták számára. A kulturális központ multifunkcionális térként működik, amely a műfaji sokszínűséget képviselő programkínálatával minden korosztály számára élményt nyújt. 2023-ban több mint 500 programot szervezett, melyeken összesen több mint 100 ezer látogatót fogadott. Az intézményrendszer programjait 2023-ban 255.818 fő látogatta, melyek között előadások, kiállítások, koncertek, színházi előadások, börsék és szakmai programok is szerepeltek. Külön figyelmet fordít arra, hogy az intézményeiben különböző típusú klubok, művelődő-, és alkotó közösségek is helyet kapjanak, melyek tagsága meghaladja a 750 főt.

SZÍNHÁZ: A Móricz Zsigmond Színház épülete 1894-ben épült, önálló színtársulattal 1981 óta rendelkezik. A teátrum napjainkban hat különböző helyszínen szolgálja a kultúra ügyét: a Színház Nagyszínpadán (369 fő), a Krúdy Kamaraszínpadon (100 fő), a Bárány Frigyes Stúdióban (közel 110 fő). Egy színházi évad alatt átlagosan 100 ezer néző látogatja (a 2023/24 évadban: 105 800 fő), az ezer lakosra jutó színházi látogatások száma 2023/24-es évadban 898 látogatás volt. A nyíregyházi teátrum szervezi a megújult, közel 1000 férőhelyes Rózsakert Szabadtéri Színpad nyári programját is, 2018 őszétől pedig már az impozáns, múlt századi Bencs Villában is történelmi kávézóval, állandó és időszakos kiállításokkal, irodalmi, beszélgetős, és zenés estékkel várják nézőiket (benti rendezvények esetén 70, szabadtéri rendezvények esetén körülbelül 100 ülőhellyel). 2021 nyaratól az egykori (teátrummal szomszédos) Helyőrségi Művelődési Otthon felújításával a Szindbád Színháztörténeti Rendezvénytér is bekapcsolódott a város kulturális életének pezsgő mindennapjaiba - szintén a Móricz Zsigmond Színház üzemeltetésében. Az épületben színháztörténeti múzeum is helyet kapott 3D-s mozival, mely az egyes színháztörténeti korszakokat élményszerűen mutatja be, megelevenednek a különböző korok jelmezei, melyeket a modern technika segítségével magukra is ölthetnek a látogatók. A tárlatot különböző installációk, tárgyi relikviák, videó-térképek egészítik ki, többnyelvű audioguide-narrációval. Az épület komplexitására jellemző, hogy két-háromszereplős előadásoknak helyt adó benti pódiumszínpad (100 fős nézőtér), valamint egy szabadtéri pódiumszínpad (80 fős ülőhely) is helyet kapott benne, ide költözött a Színház Jegyirodája, valamint 2023-ban itt nyitott a városban először VIP mozi is. A Szindbád Bisztró gasztronómiai ínyencségeket kínálva, a Színház előadásai előtt és után is az aktív közösségi élet színtere. A Szindbádban a kulturális atmoszféra közel kerülhet a napi rutinhoz és a könnyed délutáni, esti kikapcsolódáshoz is Nyíregyháza kulturális negyedének részeként, nap mint nap felidézve Krúdy Gyula szellemiséget. Szintén a nyíregyházi teátrum a főszervezője az összművészeti VIDOR Fesztiválnak is, mely 90 százalékban ingyenes programokat kínál 9 napon át minden nyár végén a vármegyeszékhelyen, immár 23 éve.

ART MOZI: A Krúdy Gyula Art moziban 2023-ban 832 előadáson 13.379 fő élvezhette a mozi varázsát.

ZENE, TÁNC: Nyíregyházán nagy hagyománya van a népzene és néptáncnak. A nagy múltú táncsoportok közé tartozik a Nyírség Táncegyüttes, Szabolcs Táncegyüttes és az Igrice Táncegyüttes. Országosan és nemzetközi tekintetben is kiemelkedő színvonalú Nyíregyháza komolyzenei kínálata, amelynek két legismertebb képviselője a világhírű Nyíregyházi Cantemus Kórus és a Piccoli Archi Zenekar. Továbbá büszkélkedhetünk a Szabolcsi Koncertfúvós Zenekarral és a Szabolcsi Szimfonikus Zenekarral.

A város legjelentősebb rendezvényei többek között a VIDOR fesztivál, a HELLO Nyíregyháza, a Tirpák Fesztivál és a két évente váltakozva megrendezésre kerülő Nemzetközi Néptáncfesztivál és Cantemus Nemzetközi Kórusfesztivál.

A város szabadidős programkínálatában fontos szerepet töltenek be a sportlétesítmények és a sportrendezvények. A Nyíregyházi Városi Stadion a vármegye egyik legnagyobb sportlétesítménye. A városban további sportpályák, sportlétesítmények is működnek (Örökösöldi, Czuczor Gergely úti, Tiszavasvári úti, Orosi úti). A Tiszavasvári úti volt NYVSC pálya helyére épült a Nyíregyházi Atlétikai Centrum mintegy 7 milliárd Ft-os beruházás keretében. Fontos sportlétesítmény az 1988-ban épült és 2015-ben felújított Continental Arena (korábban Bujtosi Szabadidő Csarnok), melynek befogadóképessége 2 500 fő.

2018-ban adták át a városi jégpályát verseny- és tömegsport céljára.

A városban több uszoda, Sóstógyógyfürdőn élmény- és parkfürdő, valamint Tófürdő működik. 2020 őszén nyitotta meg kapuit a Continental Arena közelében a város új – 10 pályás 50 méteres nagymedencével rendelkező – uszodája (Eissmann Nyíregyházi Városi Uszoda).

A város legnépszerűbb tömegsport-eseménysorozata az évek óta megrendezésre kerülő „Mozdulj Nyíregyháza!” program, melynek keretében ingyenes mozgásprogramokon vehet részt a lakosság.

1.6.5. ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA

Nyíregyháza Megyei Jogú Város 2022-2027-ra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját 2022-ben fogadta el és 2024-ben felülvizsgálta a város közgyűlése⁷, ezzel kinyilvánítva elkötelezettségét az alábbi célok megvalósítása iránt:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelménye,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elve,
- a diszkriminációmentesség,
- szegregációmentesség,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedések megtétele,
- a köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik a fenntartókkal.

A HEP jövőképe alapján *„Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának legfontosabb célja, a Nyíregyházán élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést és a társadalmi szolidaritást”.*

A város olyan település kíván lenni, amely kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára. Cél, hogy az Önkormányzat tudatos intézkedéseinek hatására a

⁷ Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 133/2022 (IX. 29.) számú határozata Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2022 – 2027. évi Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadásáról, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 114/2024.(IX.12.) számú határozata Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2022 – 2027. évi Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatának elfogadásáról

hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetőségei javuljanak.

A HEP célcsoportonként fogalmaz meg intézkedéseket a mélyszegénységben élők és romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők vonatkozásában. A mélyszegénységben élők és a romák esetében hangsúlyosan megjelenik a korai fejlesztés, a tanoda típusú programok, a munkavállalásra való felkészítés, valamint az esélyegyenlőség, az egészségi állapot, a lakhatási és közbiztonsági körülmények javításának fontossága. Nyíregyházán jelenleg 2 tanoda működik: a Nyíregyházi Egyházmegye fenntartásában működő Magvető Görögkatolikus Tanoda 2016 novembere óta a szegregált helyzetű huszártelapi városrészben, a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartása alatt működő Intézmény Oltalom Szeretetszolgálat Felfedező Tanodája 2020 júliusától Vajdabokorban nyújt a gyerekek számára iskolán kívüli fejlesztő és ismeretbővítő foglalkozásokat.

1.7. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.7.1. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGI SÚLYA, SZEREPKÖRE

Egy adott terület adott idő alatti gazdasági termelésének a mérőszáma a bruttó hazai termék, azaz a GDP. A Központi Statisztikai Hivatal települési szintű GDP adatokat nem közöl, ezért a város gazdasági teljesítményének elemzést vármegyei szinten lehet ismertetni.

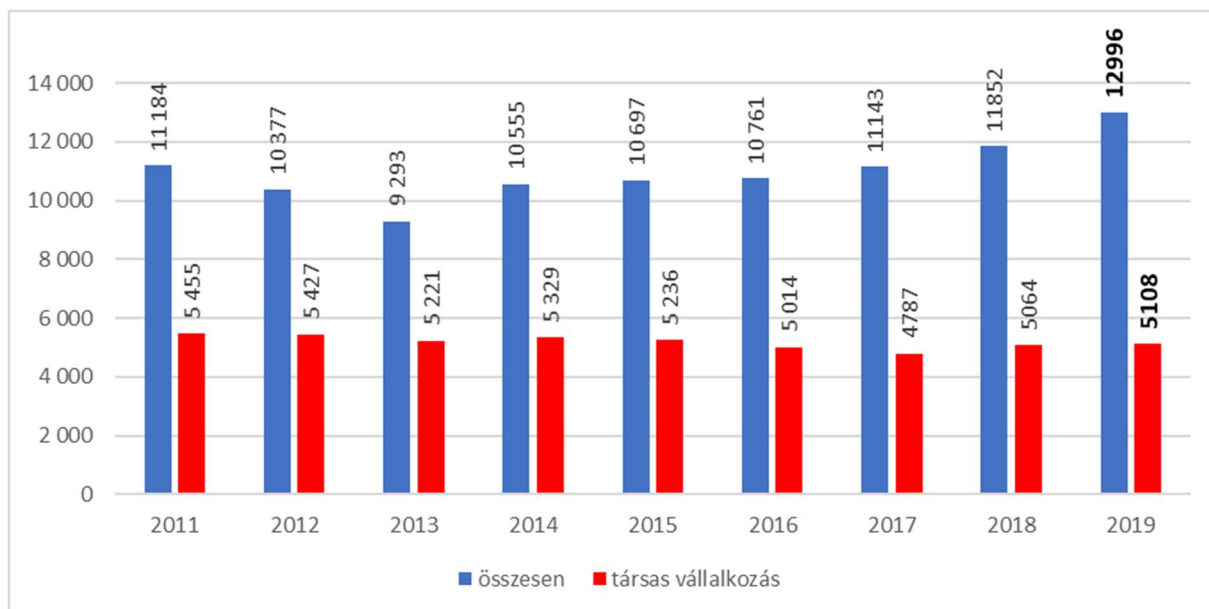
	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Egy főre jutó bruttó hazai termék, ezer Ft							
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	1 488	1 984	2 071	2 231	2 530	2 827	2 852
Észak-Alföld	1 745	2 269	2 329	2 567	2 856	3 133	3 230
Magyarország	2 750	3 553	3 690	4 013	4 439	4 864	4 922
Egy főre jutó bruttó hazai termék az országos átlag százalékában (%)							
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	54,1	55,8	56,1	55,6	57,0	58,1	57,9
Észak-Alföld	63,5	63,8	63,1	64,0	64,3	64,4	65,6
Magyarország	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

13. táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye egy főre jutó GDP adatai

Forrás: KSH tájékoztatói adatbázis

A működő társas vállalkozások foglalkoztatottak száma szerinti megoszlása alapján a 0-9 főt foglalkoztató mikrovállalkozások dominanciája figyelhető meg. Az összes társas vállalkozás 90,7%-a, 4 633 db vállalkozás sorolható ebbe a kategóriába. A kisvállalkozások (10-49 fős) száma 400 db (7,83%), az 50-249 főt foglalkoztató középvállalkozások száma 63 db (1,23%), a 250 fő felett foglalkoztató nagyvállalkozások száma pedig 12 db (0,23%). A működő társas vállalkozások méret szerinti megoszlása – minimális eltérésektől eltekintve – az országos megoszlással megegyezik.

A működő vállalkozások száma 2011 és 2013 között csökkenő tendenciát mutatott (16,9%), majd ezt követően növekedésnek indult. 2013 és 2019 között a működő vállalkozások száma 39,8%-kal (3 703 db) növekedett. A növekvő tendenciát a működő egyéni vállalkozások száma alakította, mivel a társas vállalkozások száma a vizsgált időszak alatt stagnált, minimálisan csökkent (2,2%).

2. ábra: A működő társas vállalkozások számának alakulása Nyíregyházán (2011-2019)

Forrás: KSH tájékoztatói adatbázis

Nyíregyháza szerepe Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye gazdaságában domináns, hiszen míg a vármegye lakosságának körülbelül egyötöde (2019-ben 21,3%-a) él a vármegyeszékhelyen, a működő társas vállalkozások közel fele (45,8%-a) található a városban.

Nyíregyháza gazdasági súlyát jól szemlélteti, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye TOP 100 vállalkozásából 40 székhelye található a városban (TOP 100 – A 100 legjelentősebb Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei székhelyű vállalkozás).

1.7.2. A TELEPÜLÉS FŐBB GAZDASÁGI ÁGAZATAI, JELLEMZŐI

A működő társas vállalkozások a nemzetgazdasági ágak teljes spektrumát lefedik a városban, bár a bányászat, kőfejtés jelenléte minimális. A legtöbb társas vállalkozás a kereskedelem, gépjárműjavítás (1 226 db, 24,0%), a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (1 005 db, 19,68%) és az építőipar (547 db, 10,71%) területén működött Nyíregyházán. A működő társas vállalkozások nemzetgazdasági ágankénti megoszlása a városban az országos arányokhoz hasonló, csak néhány nagyobb eltérés mutatható ki:

- arányaiban több vállalkozás működött a kereskedelem, gépjárműjavítás (24%) és a humán-egészségügyi, szociális ellátás (6,89%) területén,
- valamint kevesebb az információ, kommunikáció (3,88%) területen⁸.

⁸ Országosan a működő társas vállalkozások 21,75%-a a kereskedelem, gépjárműjavításban, 4,55%-a a humán-egészségügyi, szociális ellátásban és 6,2%-a az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ágban tevékenykedik.

A foglalkoztatottak létszáma alapján a legnagyobb nyíregyházi székhellyel rendelkező vállalkozás a 2 366 főt foglalkoztató LEGO Manufacturing Kft. Ezer fő feletti foglalkoztatók továbbá a Pro-Team Nonprofit Kft. és a MICHELIN Hungária Kft. A város 20 legnagyobb foglalkoztatója közé kevesebb mint 200 fős állományi létszámmal is be lehet kerülni.

Cégnév	Nemzet- gazdasági ág	Főtevékenység	Létszám (fő)
LEGO Manufacturing Kft.	C	Játékgyártás	2 366
Pro-Team Nonprofit Kft.	C	Felsőruházat gyártása (kivéve: munkaruházat)	1 946
MICHELIN Hungária Kft.	C	Gumiabroncs, gumitömlő gyártása	1 351
Start Nonprofit Kft.	N	Csomagolás	882
Hübner - H Kft.	C	Gumiabroncs, gumitömlő gyártása	866
Eissmann Automotive Hungaria Kft.	C	Táskafélék, szíjzat gyártása	825
NYÍRSÉGVÍZ Zrt.	E	Víztermelés, -kezelés, -ellátás	626
KELET-ALFI-KER Kft.	G	Élelmiszer, ital, dohányáru vegyes nagykereskedelme	589
ContiTech Magyarország Kft	C	Egyéb gumitermék gyártása	471
Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft.	E	Nem veszélyes hulladék gyűjtése	462
SEMATIC HUNGÁRIA Kft.	C	Fémszerkezet gyártása	357
NYÍRVV Nonprofit Kft.	L	Ingatlankezelés	322
Szabolcs-Coop Zrt .	G	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem	276
INT - SOLUTION Kft.	N	Munkaerőkölcsönzés	260
VIZITERV Environ Kft.	M	Mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás	259
KE-VÍZ 21 ZRT.	F	Lakó- és nem lakó épület építése	254
NYÍRERDŐ Zrt.	A	Erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység	234
MARSO Kft.	G	Gépjárműalkatrész-nagykereskedelem	215
Nyíregyházi-Kenyérgyár Kft.	C	Kenyér; friss pékáru gyártása	200
EKO Konzervipari Kft.	C	Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, - tartósítás	188

14. táblázat: A 20 legnagyobb, Nyíregyházi székhellyel rendelkező vállalkozás a foglalkoztatottak alapján
(2020)

Forrás: Opten céginformációs adatbázis

Az értékesítés nettó árbevétele alapján a nyíregyházi székhelyű vállalkozások közül 240 milliárd forintot meghaladó árbevétellel kiemelkedik a MICHELIN Hungária Kft. A zöldség-, gyümölcs-nagykereskedelem főtevékenységben működő második legnagyobb vállalkozás árbevétele nem éri el a 40 milliárd forintot, azaz a vállalatok gazdasági ereje között jelentős eltérések mutatkoznak. A Nyíregyházán működő 10 legnagyobb árbevétellel rendelkező vállalkozáshoz köthető az összes városban keletkező árbevétel közel 43%-a, miközben az árbevétel alsó 20%-os részén mintegy 3 750 cég osztozik.

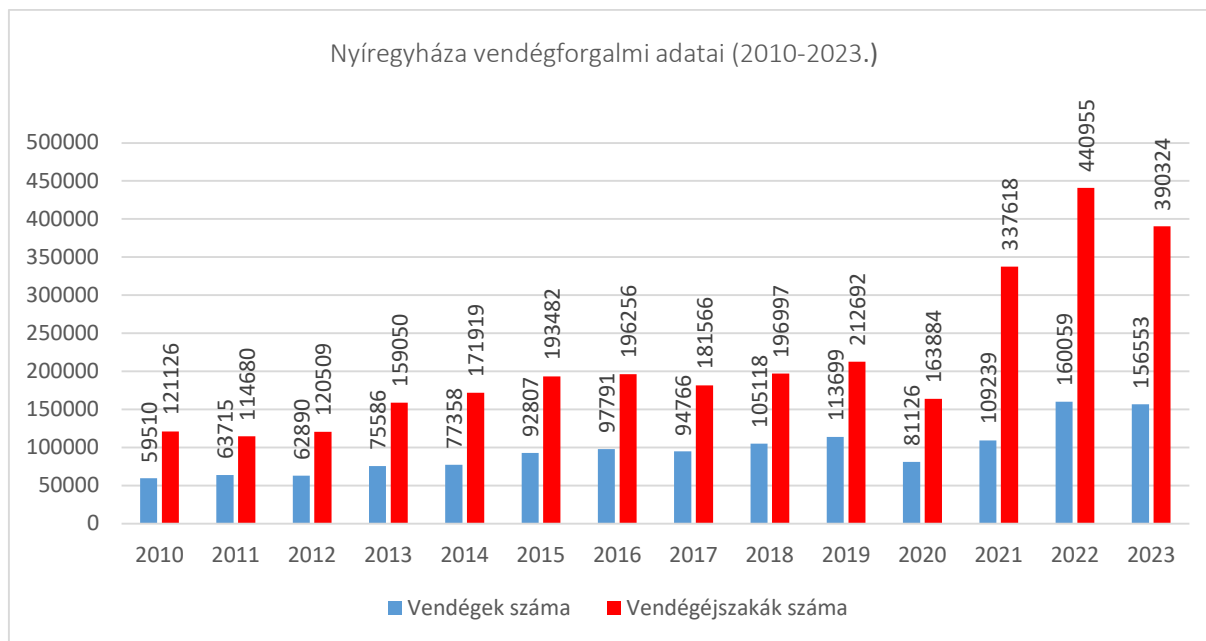
Cégnév	Nemzetgazdasági ág	TEÁOR szám	Főtevékenység
"KE-VÍZ 21" Építőipari Zrt.	F	4120	Lakó- és nem lakó épület építése
AKTUÁL BAU Kft.	F	4120	Lakó- és nem lakó épület építése
CARBON BLACK Kft.	G	4675	Vegyí áru nagykereskedelme
Eissmann Automotive Hungaria Kft.	C	2932	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása
HÜBNER-H Kft.	C	2211	Gumiabroncs, gumitömlő gyártása
IBUSZ UTAZÁSI IRODÁK Kft.	N	7912	Utazásszervezés
KELET-ALFI-KER Kft.	G	4711	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem
LEGO MANUFACTURING Kft.	C	3240	Játékgyártás
MAGISZ Kft.	G	4511	Személygépjármű-, könnyűgépjárműkereskedelme
MAGYAR KÖZÚT Nonprofit Zrt.	H	5221	Szárazföldi szállítást kiegészítő szolgáltatás
MARSO Kft.	G	4531	Gépjárműalkatrész-nagykereskedelme
MICHELIN HUNGÁRIA Kft.	C	2211	Gumiabroncs, gumitömlő gyártása
MONDI BAGS HUNGÁRIA Kft.	C	1721	Papír csomagolóeszköz gyártása
NZRT-TRADE Kft.	G	4675	Vegyí áru nagykereskedelme
NYÍRSÉG-HASSO Kft.	G	4621	Gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedelme
OPLUS Kft.	G	4730	Gépjárműüzemanyag-kiskereskedelme
SEMATIC HUNGARIA Kft.	C	2511	Fémszerkezet gyártása
VAGÉP Zrt.	G	4511	Személygépjármű-, könnyűgépjárműkereskedelme
VIBRACOUSTIC CV AIR SPRING Kft.	C	2219	Egyéb gumitermék gyártása
XOLG MASTER Kft.	G	4669	Egyéb mns gép, berendezés nagykereskedelme

15. táblázat: A 20 legnagyobb, Nyíregyházi székhellyel rendelkező vállalkozás
Forrás: Opten céginformációs adatbázis

TURIZMUS

Nyíregyházán a turizmus kiemelt ágazatnak tekinthető részben az elmúlt években megvalósított számos beruházás eredményeként. Az elmúlt 10 év turisztikai jellegű fejlesztéseinek (építési költség) összege nagyságrendileg 32,2 milliárd forint, emellett több – köz- és magánszféra általi – szálláshelyfejlesztési projekt is megvalósult a városban.

A fejlesztések hatása a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmának alakulásában is kézzelfogható.

3. ábra: Nyíregyháza vendégforgalmi adatai (2010-2023.)
Forrás: KSH adatbázis Kereskedelmi szálláshelyek 2010-2020,
NTAK adatbázis Turisztikai szálláshelyek 2021-2023

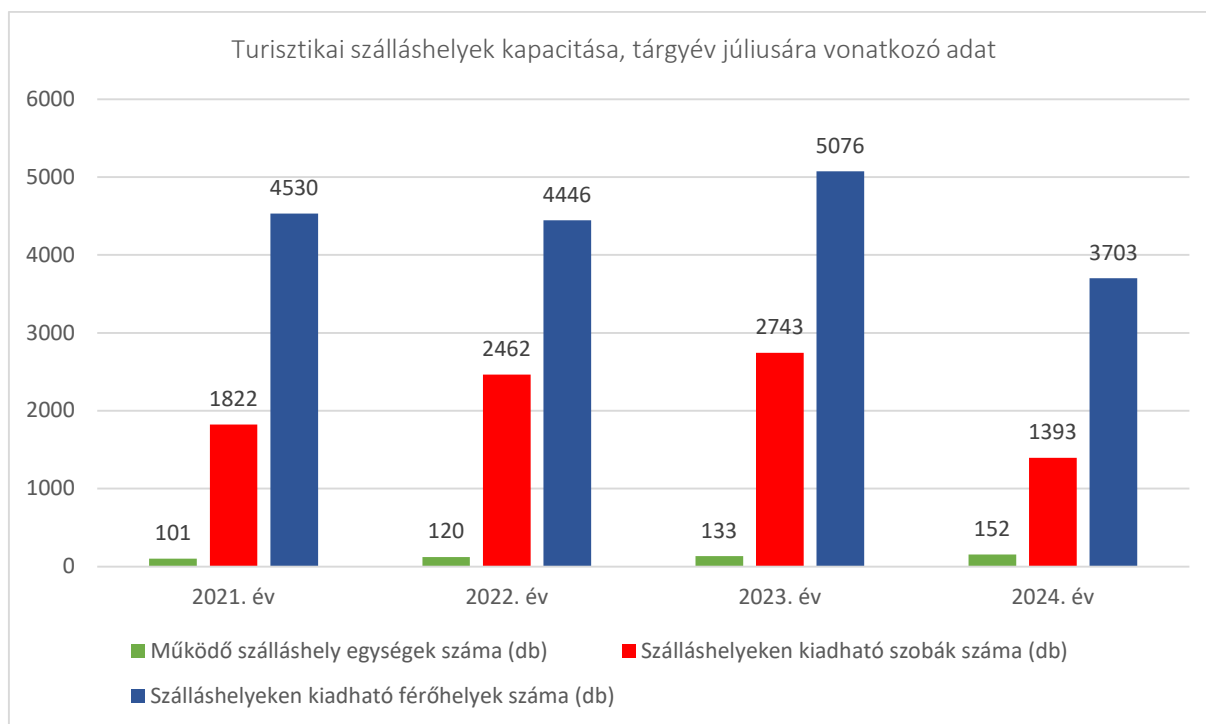
Nyíregyháza az elmúlt évek turisztikailag egyik legdinamikusabban fejlődő városa lett, ahol 2010. évhez képest jelentősen megnövekedett a turisták és a vendégéjszakák száma. A növekedés mértéke 2010 óta a vendégek száma esetében több, mint 2,5-szeres, a vendégéjszakák száma tekintetében pedig több mint háromszoros volt.

A koronavírus-járvány miatt a 2020. évben egy jelentősebb visszaesés következett be Nyíregyházán a vendégforgalomban, azonban 2021-ben újra megindult a növekedés, amely 2022-ben tovább folytatódott. A vendégszám emelkedése mellett megfigyelhető, hogy míg a pandémia éveiben a természetközeli helyek iránt volt nagy a kereslet, addig 2022-ben inkább a kulturális célú utazások kerültek előtérbe, mely 2023-ban az élmény alapú utazások felé tolódott. A pandémia idején a külföldi vendégérkezések aránya erősen csökkent, majd az utazási korlátozások megszűnése után, 2022-ben már külföldi vendégek is egyre többen érkeztek hozzánk, így ez az év újra a turizmus egyik kiemelkedő éve lett térségünkben. A vendégéjszakák arányát tekintve kb. 70 % a belföldi, 30 % a külföldiek által eltöltött éjszakák aránya. 2023-ban egy kisebb megtorpanás tapasztalható, melynek oka a belföldi vendégszám csökkenésében keresendő, mely országosan jellemző volt.

A vendégek átlagos tartózkodási ideje viszonylag rövidnek tekinthető a városban, 2010-2023-as évek viszonylatában 1,8 és 3,09 között ingadozott, átlagosan 2,4 napra tehető.

Míg korábban a Központi Statisztikai Hivatal adatai voltak a mérvadóak, úgy a Covid időszakot követően ez megváltozott és a turisztikai ágazat egységes adatforrása a Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központ (NTAK) lett.

A befolyt idegenforgalmi adó a növekvő vendégéjszaka számnak köszönhetően évről-évre növekszik, 2023-ban a befolyt idegenforgalmi adó összege 112.217.000,- Ft az itt megszállt turistáknak köszönhetően.

4. ábra: Turisztikai szálláshelyek kapacitása, tárgyév júliusára vonatkozó adat (2021-2024.)

Forrás: KSH tájékoztatási adatbázis

2024. júliusában a városban a KSH adatbázisa alapján 152 turisztikai szálláshely működött, melyből 8 db a négycsillagos szálloda – Hunguest Hotel Sóstó, Hotel Aventinus, Hotel Pagony, Hotel Central, Hotel Lugas, Hotel Pangea, Sziget Hotel és az Ikonik Spa.

A TOP turisztikai attrakciók Nyíregyháza üdülőhelyén, Sóstógyógyfürdőn egymás közelében helyezkednek el. Itt található a Nyíregyházi Állatpark, az Aquarius Élmény- és Parkfürdő, a Tófürdő és a Sóstói Múzeumfalva. Sóstógyógyfürdő mellett jelentős turisztikai kínálattal rendelkezik a belváros is, ahol számos építészeti érték, valamint kulturális és szabadidős intézmény található, mint például a római katolikus, a görögkatolikus és az evangélikus templom, a zsinagóga, a Móricz Zsigmond Színház és a Rózsakert Szabadtéri Színpad, a Jósza András Múzeum (jelenleg felújítás alatt), a Bencs Villa, a Kállay Gyűjtemény, a Szindbád Rendezvénytér, valamint a Tuzson János Botanikus Kert. 2023-ban újabb kulturális látnivalóval, a Görögkatolikus Múzeummal bővült a belváros.

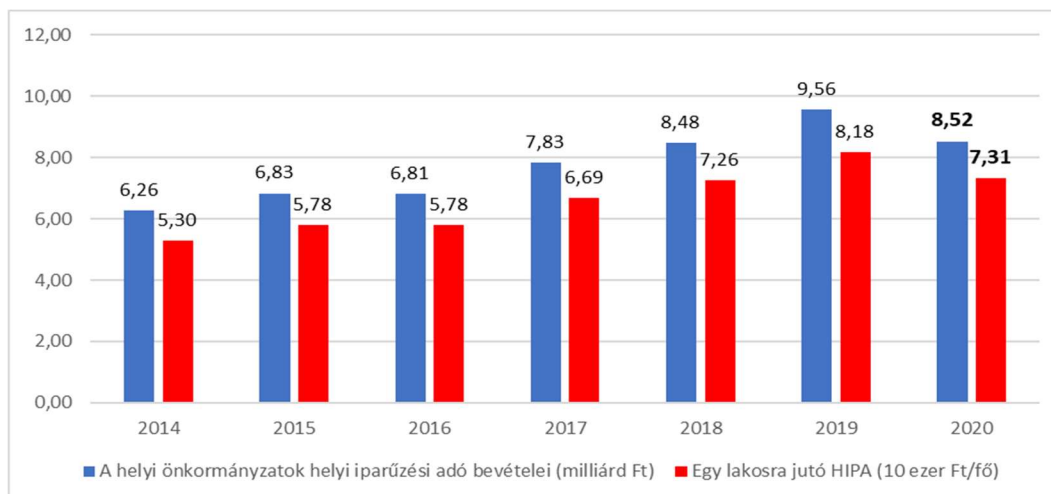
Nyíregyházi Turisztikai Nonprofit Kft. mint a térség TDM szervezete fogja össze a turisztikai szereplőket, a turisztikai attrakciók, szolgáltatások tulajdonosait, üzemeltetőit, a helyi önkormányzatokat, a civil szervezeteket, intézményeket, a turizmushoz közvetlenül és közvetve kapcsolódó vállalkozásokat.

1.7.3. A GAZDASÁGI SZERVEZETEK JELLEMZŐI, FONTOSABB BERUHÁZÁSAI TELEPÜLÉST ÉRINTŐ FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSE

A város és a hozzá tartozó vállalkozói szféra gazdasági elemzéséhez elengedhetetlen az iparúzési adóbevételek alakulásának vizsgálata. A helyi iparúzési adó Nyíregyháza legfontosabb saját bevételi forrása, adóbevételeinek közel háromnegyede (73,3%) származott ebből a forrásból 2020-ban. A mutató önmagában nem ad teljes

képet a gazdaság teljesítményéről, ezért fontos, hogy az abszolút értékben vett iparűzési adóbevétel mellett megvizsgáljuk az egy lakosra jutó értékét is. A két érték együtt ad átfogó képet a gazdaság jelenlegi helyzetéről.

5. ábra: Nyíregyháza helyi iparűzési adójának alakulása (2014-2020)

Forrás: KSH tájékoztatási adatbázis

Nyíregyházán 2023-ban a helyi iparűzési adó 15 009,2 millió Ft volt, az egy főre jutó helyi iparűzési adó 115 359 Ft volt. A város iparűzési adóbevételeinek alakulását stabil növekedés jellemzi. 2021 és 2024 között a város helyi iparűzési adóból származó bevételei folyamatosan és jelentős mértékben emelkedtek. A növekvő tendenciát a 2020-ban kitört koronavírus járvány ugyanakkor megtörte e tendenciát, az adóbevétel 2019 és 2020 között 10,9%-kal csökkent. A központi intézkedések hatására az Önkormányzat jelentős mértékű bevételtől esett el 2021-ben is ebből az adónemből.

A 2015-öt követő nyíregyházi beruházások megvalósulásához – hasonlóan az ország más településeihez – jelentős mértékben járultak hozzá az Európai Uniótól származó források, kiemelten a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) keretében megítélt támogatások. A vizsgált időszakban támogatásban részesített nyíregyházi projektek száma 2020. júniusig 591 db volt, a megítélt összes támogatás mértéke megközelítette a 19,5 milliárd forintot, míg a megvalósuló projektek összköltsége 34,9 milliárd forint volt.

2020. január 1-től a befektetésösztönzés és a vállalkozásfejlesztés segítése céljából Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata jelentősen bővítette a Nyíregyházi Ipari Park Nonprofit Kft. (NYIP Kft.) tevékenységi körét, melynek székhelye a Tiszavasvári úti Vay Ádám laktanya területén kialakított Technológiai Transzfer Központ lett. A NYIP Kft. feladatai a következők:

- befektetésösztönzés (befektetői kapcsolattartás, ipari parkok menedzsmentje),
- vállalkozásfejlesztés (működő és induló vállalkozások segítése),
- projektmenedzsment feladatok ellátása,
- a Technológiai Transzfer Központ működtetése, rendezvényszervezés, ökoszisztéma építés.

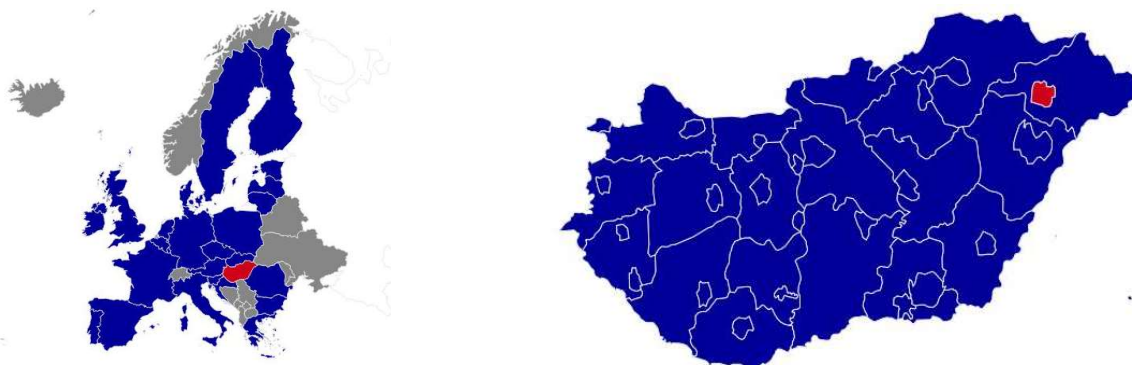
Mindez segítheti a start-up és spin-off cégek megjelenését is.

A Nyíregyházi Ipari Park Nonprofit Kft. tevékenységének része a Városi Tőkealap működtetése is. Ez a tematikus vállalkozásfejlesztési alap helyi cégeknek nyújt támogatást többek között termék- és technológiai fejlesztésre, elsősorban a feldolgozóipar (pl. számítógép és elektronikai termékek gyártása), az IKT, az élelmiszeripar és a fenntarthatóság (pl. energetikához kapcsolódó technológiai és üzleti megoldások) területén.

1.7.4. A GAZDASÁGI VERSENYKÉPESSÉGET BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

ELÉRHETŐSÉG

Nyíregyháza az Észak-alföldi régióban fekszik, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye és a Nyíregyházi járás székhelye. A vármegye Szlovákiával, Ukrajnával és Romániával határos, az Európai Unió keleti kapujának tekinthető.

6. ábra: Magyarország elhelyezkedése az EU-ban és Nyíregyháza geopolitikai helyzete az országban
Forrás: Saját szerkesztés; www.piktochart.com

A város földrajzi és geopolitikai elhelyezkedéséből adódóan erős határmenti kapcsolatokkal rendelkezik. Nyíregyháza tekinthető Magyarország legkeletibb nagyvárosának, amely felértékeli kapcsolatait Ukrajna és Románia irányába. Mindemellett Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyét Kárpát-medencei szinten egy nagyvárosokból áll pólusrendszer öleli körül, melynek alkotórészei Kassa – Ungvár – Nagyvárad – Debrecen – Miskolc. Nyíregyházának centrális pozíciói vannak ebben a nagyvárosi gyűrűben.

A kedvező geopolitikai fekvés mellett Nyíregyháza közlekedésföldrajzi elérhetőség tekintetében is számos versenylőnnyel rendelkezik. A város területén jelentős közúti (M3-as autópálya, 4-es, a 36-os, a 38-as és a 41-es főútvonalak) és vasúti folyosók (100-as és 100c vasútvonal) haladnak át. A külső közúti elérhetőség terén a legnagyobb hiányosság, hogy a 4-es számú főút Debrecen-Nyíregyháza közti szakasza 2x1 sávú, nem képes a két város közötti közúti közlekedési igényt biztonságosan kiszolgálni.

Nyíregyháza légi közlekedéssel is megközelíthető: 2 órán belül közúton négy nemzetközi repülőtér (Debreceni Nemzetközi Repülőtér, Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, Kassa Nemzetközi Repülőtér – Szlovákia, Nagyvárad Nemzetközi Repülőtér – Románia) is elérhető.

A MUNKAERŐ KÉPZETTSÉGE, MUNKAERŐPIACI SZOLGÁLTATÁSOK

A nyíregyházi lakosság képzettségi szintje jelentősen meghaladja a vármegyei képzettségi mutatók átlagát. A leginkább szembevetendő, közel kétszeres a különbség a főiskolai, egyetemi oklevéllel rendelkező arányában tapasztalható a vármegyeszékhely javára. A városi lakosság képzettségéről részletes adatok a Demográfiai adatok alfejezetben találhatók.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal alkotta konzorcium 2017 óta működtette a **Nyíregyházi Foglalkoztatási Paktumot**, amelynek célja egy jól működő és széleskörű foglalkoztatási partnerség megvalósítása, hosszú távon fenntartható megoldást biztosítva a város foglalkoztatási problémáira.

A megalakult paktumszervezetben a konzorciumi partnerek mellett a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Önkormányzat, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, több, Nyíregyházán működő piaci- és nonprofit vállalkozás, képző intézmény, társulás, fejlesztési, érdekképviseleti és egyéb szolgáltató szervezet vett részt. A tagok közötti véleménycsere, információáramlás legfőbb csatornája a Foglalkoztatási

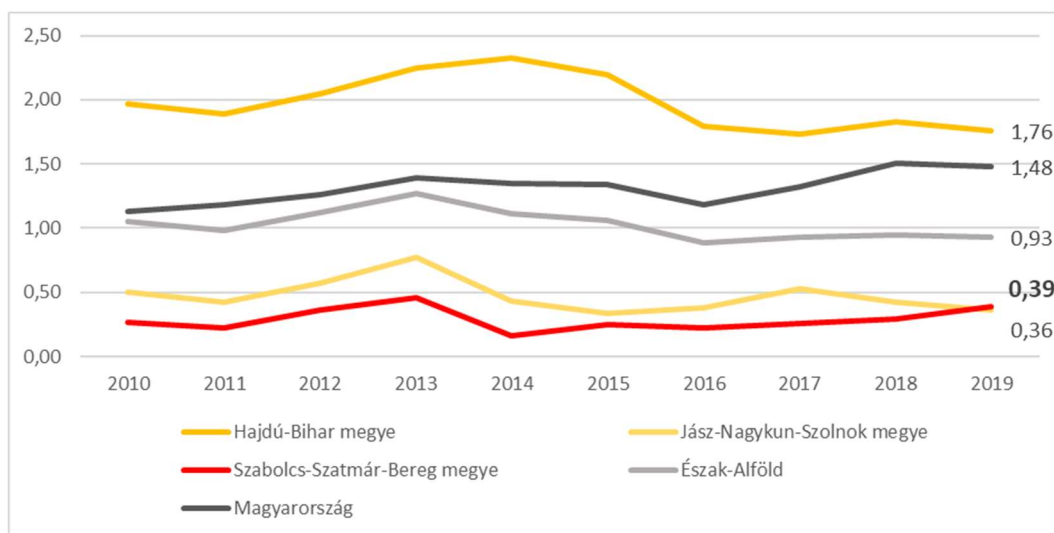
Fórum, melyet évente legalább 4 alkalommal tartottak. A paktum széleskörű szolgáltatásokat és támogatásokat nyújtott mind a munkaadók, mind a munkavállalók számára.

A 3,856 millió Ft összköltségvetésű Foglalkoztatási Paktum 2023. novemberben zárult. A projekt ideje alatt összesen 99 darab irányító csoport ülés került megtartásra. Az Irányító Csoport üléseken hozott döntések eredményeképpen 2250 fő foglalkoztatásba bevonása valósult meg. A projekt céljainak elérése érdekében széleskörű partnerségi rendszer alakult ki a munkaerőpiac valamennyi szegmensében jelen lévő meghatározó szereplők (összesen 37) jelentkezésével.

TATÁS-FEJLESZTÉS

A kutatás-fejlesztésre vonatkozó statisztikai adatok kizárólag vármegyei szinten állnak rendelkezésre. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye K+F kapacitásának nagy része Nyíregyházán koncentrálódik, ezért a megyére vonatkozó mutatók városi szintű következtetések levonására is alkalmazhatók.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a kutató-fejlesztő helyek száma 74 db volt 2020-ban, az állományi K+F létszám pedig 814 fő. A százezer főre jutó állományi K+F-létszám Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 148 fő volt, ami a megyék rangsorában – Békés, Nógrád és Jász-Nagykun-Szolnok vármegye után – a negyedik legalacsonyabb érték.

7. ábra: K+F ráfordítás a GDP százalékban Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében (2010-2019)

Forrás: KSH STADAT

A kutató-fejlesztő helyek K+F ráfordításait vizsgálva megállapítható, hogy hektikusan változott az elmúlt évtizedben, összességében azonban 2010 és 2020 között 140,6%-kal, 2 219 millió Ft-ról 5 338 millió Ft-ra emelkedett. Az összes K+F-ráfordítás 88,6%-a (4 732 millió Ft) K+F-költség, 11,3%-a (605 millió Ft) pedig K+F-beruházás volt.

Az egy kutató-fejlesztő helyre jutó K+F-ráfordítás Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 72,1 millió Ft, amely egyedül a Tolna vármegye értékénél (68,5 millió Ft) magasabb, és jóval alacsonyabb az országos (210,7 millió Ft) átlagnál. 2019-ben Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a K+F ráfordítás a GDP százalékában vizsgálva 0,39% volt, ami nagyságrendekkel elmaradt a regionális (0,93%) és az országos (1,48%) értékektől.

Nyíregyházán két kutatóintézet található:

- A Nyíregyházi Egyetem 2004-ben alapította meg K+F+I egységét, az Agrár és Molekuláris Kutató- és Szolgáltató Csoportot azzal a céllal, hogy mind az alkalmazott eljárások és a lefedett szakterületek, mind az ezeket támogató eszközpark tekintetében egy egyedülálló összetételű, interdiszciplináris egységet hozzon létre, amely lehetőséget biztosít különféle tudományos kérdések komplex, több szintű és irányú megközelítésére. Az intézet alap-, alkalmazott kutatási és szolgáltató tevékenysége főként az élelmiszertudományok, kémiai és élettudományok területét érinti (Bemutakozás | Agrár és Molekuláris Kutató- és Szolgáltató Csoport (nye.hu)).
- A Debreceni Egyetem Agrár Kutatóintézetek és Tangazdaság (AKIT) Nyíregyházi Kutatóintézete több, mint 90 éves múltra tekint vissza. Az intézet laboratóriumi és szántóföldi kutatásokat végez, jelentős szerepet tölt be a hazai, illetve a térségi gazdálkodásban. Az intézet által nemesített és fenntartott fajták több alternatívát is nyújtanak a térségi növénytermesztés számára (Debreceni Egyetem | Agrár Kutatóintézetek és Tangazdaság (unideb.hu)).

IPAR TERÜLETEK, IPARI PARKOK

Nyíregyházán számos iparterület található, amelyek jelentős szerepet töltenek be mind a város, mind az itt működő vállalkozások fejlődésében és gazdasági versenyképességében. Nyíregyháza első iparterülete az 1960-as években jött létre a város déli részén. Az úgynevezett déli iparterület a Kállói u. – Tünde u. – Lapály utcák által közrefogott területen található, Borbánya városrész kertvárosi lakóövezetei mellett. Az iparterületen leginkább a papírgyártás, bútorgyártás, fémszerkezet gyártás, gépjármű- és gépjármű alkatrész kereskedelem, valamint fa- és építőanyag kereskedelem területén működő vállalkozások találhatók.

A város másik jelentős iparterülete Nyíregyháza délnyugati részén, a Kertváros városrész, a 100-as vasútvonal és a Huszártelep által határolt területen található. 1962-ben ide települt a TAURUS gumigyár, amely fokozatosan maga után vonzotta más vállalatok betelepülését is. A rendszerváltás óta több gumiipari vállalat települt e területre, mint például a MICHELIN Hungária Kft., a Vibracoustic Magyarország Légrugó Technológia Kft, ContiTech Hungary Kft., valamint az EISSMANN Automotive Hungaria Kft., amely autóiipari termékek gyártásával foglalkozik. A városrészben található a hulladékok szállításával és kezelésével foglalkozó NYIR-FLOP Kft., az Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft, valamint a NYÍRSÉGVÍZ Nyíregyháza és Térsége Víz- és Csatornamű Zrt is.

A Nyíregyházi Ipari Park a város déli részén, 1997-ben jött létre. A 127 hektáros területen működő cégek jelentős mértékben hozzájárulnak a város gazdasági teljesítményéhez. Az Ipari Parkban többek között az alábbi cégek működnek jelenleg: Marso Kft., SGS Hungária Kft., Wittur Hungária Kft. A Nyíregyházi Ipari Park ingatlanfejlesztéseiért, az annak területén található önkormányzati tulajdonú területek gondozásának a közművek és a zöldterületek karbantartásának koordinálásáért felelős szervezet a Nyíregyházi Ipari Park Nonprofit Kft. A Nyíregyházi Ipari Park beépítettsége jelentősen megnőtt az elmúlt években, területén nem állt rendelkezésre szabad önkormányzati tulajdonú terület, ezért megtörtént az Ipari Park 423 hektárral történő bővítése, melynek fejlesztése jelenleg folyamatban van.

8. ábra: Nyugati iparterület – LEGO gyár
Forrás: www.nyirinvest.hu

A város nyugati részén – a LEGO gyár telephelyfejlesztésének hatására – a 2010-es években létrejött a város új ipar- és gazdaságfejlesztési övezete. A LEGO gyár közelében további ipari területek kijelölése zajlik. Az országos ipari park koncepcióról szóló 1268/2016. (VI.7.) Korm. határozatban foglaltaknak megfelelően a Nemzeti Ipari Park Üzemeltető és Fejlesztő Zrt. (NIPÜF Zrt.)⁹ egy új ipari park kialakításával kapcsolatos feladatok végrehajtását koordinálja Nyíregyháza, Tiszavasvári út - Nyugati elkerülő út - Szélsőbokori út által határolt területen. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 5/2017. (I.26) számú határozata az érintett területet kiemelt fejlesztési területté nyilvánította. 2017 augusztusában a Kormány 1588/2017. (VII.28.) Korm. határozattal elfogadta ezen területek beruházási célterületté nyilvánítását. A Modern Városok Program részeként megvalósuló Inpark Nyíregyháza csaknem 50 hektáron akár 215 000 m² beépíthető alapterületet biztosít vállalkozások számára. A 2,8 milliárd forintos beruházás keretében első körben 24 hektárnyi földterület felvásárlása folyik.

9. ábra: A NIPÜF Zrt. új fejlesztési területei Nyíregyházán
Forrás: <http://inpark.hu/projektek/inpark-nyiregyhaza/>

⁹ A kormány 2016 júniusában döntött egy országos iparipark-koncepció megvalósításáról. A terv értelmében a NIPÜF Zrt. végzi a fejlesztési projektek tervezését, kivitelezését és üzemeltetését. Az állami tulajdonú cég fő feladata az országos iparipark-hálózat kiépítése, illetve fejlesztése, ezen keresztül hazai és külföldi cégek letelepedésének ösztönzése.

Nyíregyházán a PRIMOM Alapítvány (PRIMOM Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Vállalkozásélénkítő Alapítvány) által működtetett Inkubátorház és a Nyíregyházi Ipari Park Nonprofit Kft. által működtetett Technológiai Transzfer Központ nyújt szolgáltatásokat a helyi vállalkozások számára.

Az inkubátorház célja, hogy vállalkozások számára a helyiségek bérbeadása mellett komplett szolgáltatáscsomagot nyújtson a mikro- és kisvállalkozások részére, emellett az induló vagy kezdeti életszakaszban lévő vállalkozások szolgáltatásaik igénybevétele során kedvezményekre is jogosultak.

Technológiai Transzfer Központot a Tiszavasvári úti Vay Ádám laktanya egykori parancsnoki épületéből alakították ki 2019-ben.

Déli Ipari Park

Nyíregyháza Déli Ipari Parkjának területét az M3 autópálya vágja ketté, így két részből tevődik össze. A terület nagysága jelenleg ~ 816 hektárra növekedett az *egyes gazdaságfejlesztési célú és munkahelyteremtő beruházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról, valamint egyes nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításról szóló kormányrendelet módosításáról szóló 141/2018. (VII. 27.) Korm. rendelet* alapján, amely terület a lehetséges befektetői igényeknek többféle megoldási lehetőséget kínál. A terület alkalmas nagyobb volumenű vagy akár több kisebb léptékű beruházás megvalósításához is.

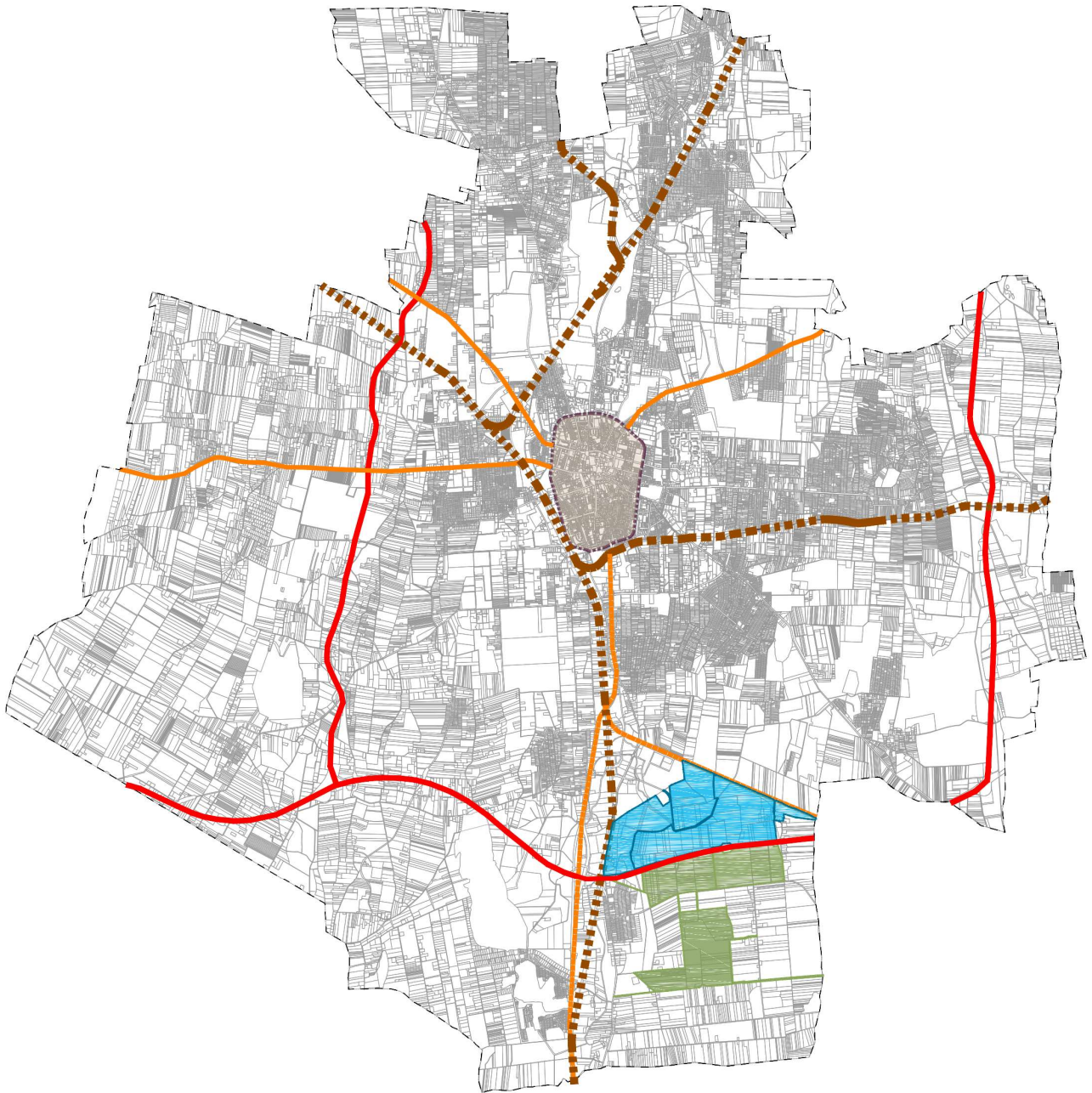
Az ipari park területe úthálózati és vasúti szempontból kedvező helyen található. A határoló közúti és vasúti hálózati elemek a következők:

Északi fejlesztési terület:

- Délről: M3 autópálya (Budapest-Vásárosnamény)
- Nyugatról: 4925 sz. ök. út (Újfehértó-Nyíregyháza összekötő út), illetve a 100. sz. vasúti fővonal (Budapest – Záhony)
- Északról: 113. sz. vasútvonal (Nyíregyháza-Mátészalka-Zajta)

Déli fejlesztési terület:

- Északról: M3 autópálya (Budapest-Vásárosnamény)
- Délről: 49146 – Lászlótanya bekötő út
- Nyugati és keleti oldalon közvetlenül meglévő mezőgazdasági utak határolják

10. ábra: Déli Ipari Park
Forrás: Saját szerkesztés

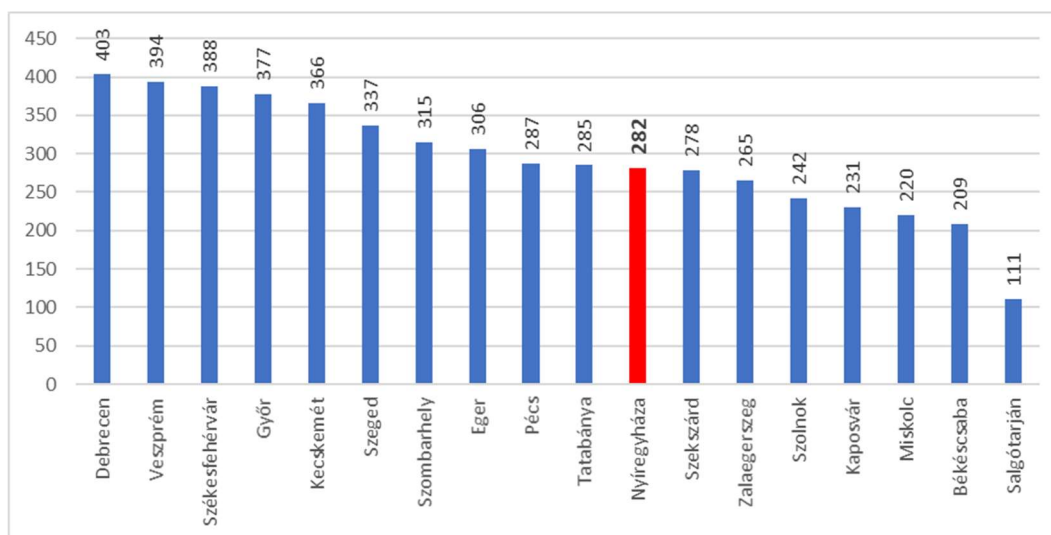
1.7.5. INGATLANPIACI VISZONYOK (KERESLET-KÍNÁLAT)

Nyíregyháza lakásállománya a 2020-ban 53 156 db lakásból állt. 2010 és 2020 között a városi lakásállomány 4,22%-kal (2 153 darab lakás) növekedett. A növekedés mértéke országosan 3,5%, Debrecenben 9,02%, Miskolcon pedig 1,71% volt. Mindeközben a vármegyei lakásállomány 0,02%-kal (45 darab lakás) csökkent.

Az eladott lakások 2019-es átlagárát tekintve a vármegyeszékhelyek között Nyíregyháza a középmezőnyben helyezkedik el, 10 városban magasabb, 7 városban alacsonyabb áron lehetett lakáshoz jutni. Az eladott lakások átlagára Nyíregyházán 282 ezer Ft/m², a megyében 206 ezer Ft/m², a vármegye városi jogállású településein 229 ezer Ft/m² volt. Az ingatlan típusától függően az eladott ingatlanok négyzetméter ára változott.

Nyíregyházán a családi házak átlagos ára 368 ezer-Ft/m², a társasházi lakásoké 492 ezer Ft/m², a panellakások átlagára 278 447 ezer Ft/m² volt.

A megyében a családi házak átlagos ára 141 ezer Ft/m², a társasházi lakásoké 265 ezer Ft/m², a panellakások átlagára 260 ezer Ft/m².

11. ábra: Az értékesített lakások átlagára (2019, ezer Ft/m²)

Forrás: KSH, Ingatlanadattár

A lakhatási feltételeket nagymértékben javítja a fiatalok körében a 2019-ben bevezetett első lakáshoz jutók támogatása, amelynek célja a munkaerő megtartása, a szakképzett fiatalok helyben maradásának segítése, valamint a fiatalok és fiatal családok otthonteremtése.

1.8. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS

1.8.1. KÖLTSÉGVETÉS, VAGYONGAZDÁLKODÁS, GAZDASÁGI PROGRAM

Az elmúlt években történt világvárvány, gazdasági világválság majd az energiaárak drasztikus emelkedései mind-mind nehéz helyzet elé állították az Önkormányzatokat.

Ebben a nehéz gazdasági környezetben 2024. évben is az intézmények működése, a feladatellátás, az Önkormányzat teljes vertikumában biztosított volt. A kötelező feladatok megfelelő színvonalon kerültek ellátásra, az önként vállalt feladatok a működés biztonságát nem befolyásolták. Az Önkormányzat pénzügyi helyzete stabil, a város továbbra is megtartotta fizetőképességét.

Nyíregyháza városa kiemelt figyelmet fordít a felelős gazdálkodás megvalósítására: a 2024. évi költségvetés szeptemberi módosítása során a kiadások (153 566 526 172 Ft) összege megegyezett a bevételek összegével (153 566 526 172 Ft). A bevételeken belül a költségvetési bevételek összege 113 788 134 746 Ft, amelyből az államháztartáson belülről érkező felhalmozási célú támogatás (57 374 698 914 Ft), valamint a közhatalmi bevételek összege (19 069 668 405 Ft) volt a legjelentősebb. Bevételi oldalon jelentős volt a finanszírozási bevételek összege (39 778 391 426 Ft). A kiadási oldalon a működési kiadásokon belül a dologi kiadások összege (29 212 853 429 Ft) volt a meghatározó, a felhalmozási kiadások (79 045 676 071 Ft) 86,9%-át pedig a beruházási kiadások (68 663 126 920 Ft) alkották.

A város pénzügyi helyzete stabil. A költségvetési kiadások és költségvetési bevételek közötti különbséget (23 521 219 664 Ft) az Önkormányzat előző évi költségvetési maradványa, valamint a belföldi értékpapírok értékesítéséből és a lekötött bankbetétek megszüntetéséből származó bevételei fedezik.

A vagyongazdálkodást Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata vagyonának meghatározásáról, a vagyon feletti tulajdonjog gyakorlásának szabályozásáról szóló Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 24/2023.(XII.1.) önkormányzati rendelete szabályozza, amely meghatározza az önkormányzati vagyont¹⁰, a tulajdonosi jogok gyakorlására, az önkormányzati intézmények, gazdálkodó szervezetek gazdálkodására vonatkozó, valamint az önkormányzati vagyon vagyongazdálkodásba adására vonatkozó szabályokat.

A vagyongazdálkodásban meghatározó szerepe van a 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő NYÍRVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Nonprofit Kft.-nek, amely többek között az önkormányzati bérlakások kezelését és az önkormányzati tulajdonban lévő piacok működtetését látja el.

1.8.2. AZ ÖNKORMÁNYZAT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGE, INTÉZMÉNYRENDSZERE, GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGE

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) a településfejlesztést (és településrendezést) a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatként határozza meg (Mötv. 13. § (1) 1.).

Nyíregyháza Megyei Jogú Város településfejlesztési tevékenységeit az Önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal adott osztályai szoros együttműködésben látják el. A városfejlesztéssel kapcsolatos stratégiai döntéseket Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése hozza. A Közgyűlés bizottságai közül településfejlesztési kérdésekben kiemelt szerepe van a Városstratégiai és Környezetvédelmi Bizottságnak, emellett a többi bizottság is rendelkezik városfejlesztéssel összefüggő jogkörökkel. A bizottságok saját szakterületükön közreműködnek a településfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében, valamint megvalósításának figyelemmel kísérésében.

¹⁰ Az önkormányzati törzsvagyon körében az Önkormányzat kizárólagos tulajdonát képező nemzeti vagyon elemek körét külön jogszabály határozza meg. A rendelet 1. mellékletében részletezi az önkormányzati törzsvagyont, valamint 2. mellékletében az önkormányzati üzleti vagyont.

A településfejlesztési döntések szakmai előkészítésében jelentős szerepe van a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek, osztályainak. A Hivatalon belül három szervezeti egység látja el a településfejlesztéshez – a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia megvalósításához – kapcsolódó közvetlen feladatokat, amelyek:

- a Polgármesteri kabinet – Pályázatok és projektmenedzsment referatúra;
- a Főépítési osztály,
- illetve a Városfejlesztési és városüzemeltetési osztály.

A három szervezeti egység településfejlesztéssel kapcsolatos feladatait a „Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Szervezeti és Működési Szabályzatának megállapításáról” szóló Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 23/2020.(II.27) számú határozat X. A Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek főbb feladatai 1.4., 5. és 6. pontjai részletesen szabályozzák.

Emellett a Hivatal valamennyi osztálya részt vesz a saját szakterületét érintő településfejlesztéssel kapcsolatos döntések előkészítésében.

1.8.3. FOGLALKOZTATÁSPOLITIKA

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a város egyik legnagyobb foglalkoztatójának számít, hiszen az általa fenntartott költségvetési intézmények által foglalkoztatottak átlagos létszáma 2021-ben 1 782,5 fő, a tulajdonában álló gazdasági szervezetek által foglalkoztatottak átlagos létszáma pedig 2 077 fő volt ugyanebben az évben. A város foglalkoztatáspolitikájának szerves részét képezi a közfoglalkoztatás, amelyről részletes adatok a Demográfiai adatok alfejezetben találhatóak

1.8.4. LAKÁS- ÉS HELYISÉGGAZDÁLKODÁS

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának lakásgazdálkodását a 2015-ben elfogadott, az önkormányzati lakások bérletéről és lakbérének megállapításáról szóló 4/2015. (II.20.) Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének rendelete szabályozza.

A bérbeadói jogokat és kötelezettségeket Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése gyakorolja, az ezzel kapcsolatos feladatokat a NYÍRVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Nonprofit Kft (bérbeadó) látja el.

Az önkormányzati tulajdonú lakásokat összesen 11 különböző jogcímen lehet bérbe venni. A rendelet 41.§ (1) alapján a Közgyűlés a lakbér mértékét – a rendelet 3. melléklete szerint – a lakás alapvető jellemzői, így különösen komfortfokozata, hasznos alapterülete, minősége, a lakóépület állapota és a településen, illetve a lakóépületen belüli fekvése, továbbá a szerződés keretében a bérbeadó által nyújtott szolgáltatás figyelembevételével határozza meg.

Nyíregyházán a bérlakás állományt folyamatosan karban kell tartani, mert a lakások átlagéletkora meghaladja a 40 évet, a megszűnt bérlakásokat az igényektől függően pótolni szükséges. A városban az önkormányzati bérlakások száma 1 776 db volt (2020. december 31.), megoszlásuk az alábbiak szerint alakult:

Önkormányzati bérlakás állomány megoszlása lakbér alapján:	
Lakbér típusa	Mennyiség (db)
Szociális alapon meghatározott lakbér	1 433
Költségalapon meghatározott lakbér	163
Nem szociális (piaci) alapon meghatározott lakbér	180
Önkormányzati bérlakás megoszlása komfortfokozat szerint:	
Komfortfokozat	Mennyiség (db)
összkomfortos	1 257
komfortos	242
félkomfortos	168
komfort nélküli	109

16. táblázat: Az önkormányzati bérlakások adatai
Forrás: NyírVV Nonprofit Kft 2020. évi üzleti jelentés

2021 őszén befejeződött a Keleti lakótelep komfort nélküli, leromlott állapotú önkormányzati tulajdonú épületeinek elbontása. A bontási munkálatok 27 lakótömböt érintettek, amellyel párhuzamosan összesen 187 lakást újjított fel az Önkormányzat.

A város helyiséggazdálkodását a 2020-ban elfogadott, a nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletéről szóló 27/2020. (X. 30.) Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének önkormányzati rendelete szabályozza.

A rendelet többek között tartalmazza a bérbeadói jogokat és annak gyakorlásának módját (2. §), részletezi a bérbeadás pályázati kiírásának, illetve annak lefolytatásának részletes menetét (3. §), meghatározza a határozatlan (4. §) és határozott (5. §) időre történő bérbeadás részletszabályait. A nem lakás céljára szolgáló helyiségek övezeti besorolását a rendelet 1. melléklete, a bérleti díj minimumának megállapítását pedig a rendelet 2. melléklete tartalmazza.

1.8.5. INTÉZMÉNYFENNTARTÁS

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által alapított és felügyelt költségvetési szervek 2024-ben a következők:

- Eszterlánc Északi Óvoda
- Gyermek Ház Déli Óvoda
- Tündérbert Keleti Óvoda
- Búzaszem Nyugati Óvoda
- Nyíregyházi Szociális, Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ
- Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ
- Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
- Nyíregyházi Cantemus Kórus
- Közintézményeket Működtető Központ
- Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár
- Váci Mihály Kulturális Központ
- Jós András Múzeum
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

Nyíregyháza Megyei Jogú Város önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok a következők:

- NYÍRSÉGVÍZ Zrt.
- ÉAK Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft.
- NYÍRVV Nonprofit Kft.
- NYÍRTÁVHŐ Kft.
- Sóstó-Gyógyfürdők Zrt.
- Nyíregyházi Állatpark Nonprofit Kft.
- Nyíregyházi Sportcentrum Nonprofit Kft.
- Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Temetkezési Kft.
- VÁROS-KÉP Nonprofit Kft.
- NYÍRINFO Nonprofit Kft.
- Nyírvidék Képző Központ Nonprofit Kft.
- Nyíregyházi Turisztikai Nonprofit Kft
- Nyíregyházi Ipari Park Nonprofit Kft.
- NYSÜ Nyíregyházi Sportlétesítményeket Üzemeltető Kft.
- Nyíregyházi Ingatlanfejlesztő és Befektetésszervező Kft.

1.8.6. ENERGIAGAZDÁLKODÁS

Az Önkormányzat fontosnak tartja, hogy intézményeiben érvényesüljenek a hatékony energiagazdálkodás szempontjai. Az elmúlt 10 évben az Önkormányzat több, mint 6 milliárd Ft értékben valósított meg energetikai fejlesztési célú projekteket. Ugyanakkor a városi energia és klímacélok elérése érdekében a városban működő intézmények jelentős részében még mindig van lehetőség az energetikai hatékonyság növelésére.

Az alábbi táblázatban a 2016 és 2023 között megvalósult legfontosabb környezettudatos energiagazdálkodáshoz kapcsolódó projektek kerülnek bemutatásra.

Projekt rövid ismertetése	Kivitelezés időszaka	A projekt költségvetése (millió Ft)
Családbarát, munkába állást segítő intézmények fejlesztése Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatánál TOP-6.2.1-15-NY1-2016-00001		
Termosztatikus radiátorszelepek felszerelése	2017-2018	700,00
Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése TOP-6.5.1-15- NY1-2016-00001		
Külső határoló szerkezetek korszerűsítése, homlokzati hőszigetelés, vízszigetelés, lapostető szigetelés, nyílászáró csere, fűtési rendszerek korszerűsítése	2017-2018	1 041,52
Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése Nyíregyháza, Május 1. tér 10/A. (Hrsz: 2263/131), illetve Körte utca 41/A. (Hrsz: 1640/1)” szám alatt TOP-6.6.2-15- NY1-2016-00001		
Nyílászáró csere, hőszigetelés, fűtéskorszerűsítés, napelemes rendszer létesítése	2016-2017	224,59
Bölcsődefejlesztés Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatánál TOP-6.2.1-16- NY1-2017-00001		
Homlokzat szigetelés	2018	237,93

Projekt rövid ismertetése	Kivitelezés időszaka	A projekt költségvetése (millió Ft)
Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatánál II. ütem TOP-6.5.1-16-NY1-2017-00003		
Napelemes rendszer kiépítése, homlokzati falak és padlásfödém hőszigetelése, napelemes rendszer kiépítése, nyílászárók cseréje, fűtési rendszer és használati melegvíz termelés elosztás felújítás (radiátor, radiátor-, szelep és thermofejcsere)	2019	156,43
Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatánál III. ütem TOP-6.5.1-16-NY1-2017-00002		
Homlokzati és lábazati falak, padlásfödém hőszigetelése, homlokzati nyílászárók cseréje, napelemes rendszer kiépítése, fűtési rendszer és használati melegvíz termelés/elosztás felújítása. Napelemes rendszer kiépítése	2019	396,84
Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatánál IV. ütem TOP-6.5.1-16-NY1-2017-00004		
Homlokzat, pincefödém, padlásfödém, lábazat hőszigetelése, nyílászáró csere, napelem rendszer telepítése, radiátor és kazán csere, kapcsolódó rendszer elemekkel együtt	2019	627,22
Energetikai fejlesztések a THG épületeiben TOP-6.5.1-16- NY1-2017-00001		
Nyílászárócsere, hőszigetelés, napelemek, fűtőkorszerűsítés, részleges akadálymentesítés	2017-2018	48,00
Júlia Fürdő energetikai korszerűsítése TOP-6.5.1-16- NY1-2017-00005		
Nyílászárócsere, hőszigetelés, napelemek, fűtőkorszerűsítés, részleges akadálymentesítés	2017-2018	189,00
Épületenergetikai korszerűsítés a Nyírtávhő Kft-nél TOP-6.5.1-16- NY1-2017-00006		
Homlokzati hőszigetelés, lapostető hőszigetelés, pincefödém szigetelés, műanyag nyílászáró csere, napelemes rendszer	2018	79,99
Szent Imre Katolikus Gimnázium épületeinek energetikai felújítása KEHOP-5.2.3-16- 2016-00010		
Külső határoló elemek szigetelése, fűdém szigetelés, külső nyílászárók cseréje, az elavult fűtési rendszerek modern kondenzációs kazánokkal történő korszerűsítése	2016-2017	239,98
Sóstói Szivárvány Idősek Otthona energetikai korszerűsítése KEHOP-5.2.3-16- 2016-00070		
Homlokzati hőszigetelő rendszer, a lapostető szigetelése, a fűtési rendszer és a hideg-melegvíz rendszerének felújítása, napelemes és napkollektoros rendszer	2017-2018	199,73
Hőközpontok szétválasztása és korszerűsítése Nyíregyházán KEHOP-5.3.1-17- 2017-00028		
A projekt helyszíne Nyíregyháza három távhővel ellátott, 1082 lakását érintő városrésze, a Belváros, az Érkert és Jóságos. 5564 GJ-lal csökken a vásárolandó éves hőmennyiség, valamint 245 kW-tal csökkenthető a lekötött teljesítmény.	2018-2020	431,29 (50%-os támogatás)
Napelemes rendszerek kialakítása a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságnál KEHOP-5.2.11- 16-2016-00009		
A pályázat keretein belül létesült napelemes rendszerek összteljesítménye meghaladja a 418 kWp-t, amelyet 1556 db napelemes panel biztosít.	2017-2018	244,99
Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímataudatosságot erősítő szemléletformálás Nyíregyházán KEHOP-1.2.1-18- 2019-00255		
Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló intézkedések, az éghajlattal kapcsolatos kockázatok (pl. erózió, tűz, árvíz, vihar és szárazság) megelőzése és kezelése, ideértve a társadalmi tudatosság növelését, a polgári védelmet és a katasztrófavédelmi rendszereket és infrastruktúrákat, A környezetvédelemhez és az éghajlatváltozás hatásainak enyhítéséhez kapcsolódó tevékenységek.	2020-2022	20,00
TOP-6.5.1-19-NY1-2020-00004 A Bessenyei tér 3-4 szám alatti bérlakások energetikai korszerűsítése Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatánál	2020-2023	275,72
Energetikai korszerűsítés során az alábbi fejlesztések valósultak meg: 165 db nyílászárók cseréje fokozottan hőszigetelt 3 rétegű üvegezéssel		

Projekt rövid ismertetése	Kivitelezés időszaka	A projekt költségvetése (millió Ft)
Homlokzati hőszigetelés: 18 cm AT-H80 EPS 711,4 m ² és 20 cm Rockwool ásványgyapot anyaggal 633,9 m ² a meglévő díszkőlapok visszaépítésével Lapostető szigetelés: 12 cm Rockwool 744 m ² hozzá tartozó csapadékvíz elleni szigeteléssel		
TOP-6.5.1-19-NY1-2020-00003 Nyíregyháza Csaló közí nyugdíjsház és a Continental Aréna energetikai fejlesztése	2020-2023	260,77
59,5 kW névleges teljesítményű napelemes rendszer telepítése a Continental Aréna területén található Spinkler dombra A 3 lépcsőházból álló nyugdíjsház homlokzati hőszigetelése, tető víz- és hőszigetelése, a konyhai ablakok cseréje		
TOP-6.5.1-19-NY1-2020-00006 Két közművelődési intézmény és a NYSZC Inczedy György Szakgimnázium, Szakközépiskola épületeinek energetikai korszerűsítése	2020-2023	434,99
Nyílászárók cseréje, külső oldali hőszigetelés, lapostetők hő- és vízszigetelése, napelemek telepítése, fűtés korszerűsítés, projektarányos akadálymentesítés valósult meg mindhárom intézményben.		
TOP-6.5.1-19-NY1-2020-00007 Vécsey köz 4.sz. alatti önkormányzati épület, a Kodály Zoltán Általános Iskola és a NYSZC Wesselényi Miklós Szakgimnázium, Szakközépiskola épületeinek energetikai korszerűsítése	424,19	2020-2023
Nyílászárók cseréje, külső oldali hőszigetelés, napelemek telepítése, projektarányos akadálymentesítés valósult meg az intézményekben.		
TOP-6.5.1-19-NY1-2020-00005 Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium energetikai fejlesztése	419,81	2020-2023
Energetikai korszerűsítés: összes homlokzati nyílászárók cseréje, amelyek hőhídmentesek, lapostető hő-, és vízszigetelése teljesen 25 cm vastagságban, Új kültéri akadálymentes monolit beton rámpa készült a főbejárati lépcső déli oldalán, valamint a meglévő főépület földszinti vizes blokkja átalakításra került úgy, hogy abban akadálymentes WC is kialakításra került.		

17. táblázat: Megújuló energiaforrások alkalmazásához, környezettudatos energiagazdálkodáshoz kapcsolódó legfontosabb nyíregyházi projektek bemutatása
Forrás: Saját szerkesztés

1.8.7. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A Mötv. a településüzemeltetési feladatok körébe (13. § (1) 2.) a következő tevékenységeket sorolja: köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása.

A településüzemeltetés kifejezetten a helyi közszolgáltatásokhoz kötődik, az infrastruktúra működését, menedzselését hivatott elősegíteni jogi, igazgatási és gazdálkodási eszközökkel. A településüzemeltetés célja a településen élő lakosság, valamint az ott működő intézmények, gazdálkodó szervezetek egyéni és közösségi közszolgáltatási szükségleteinek, igényeinek elvárható szintű folyamatos és zavartalan kielégítése, a települési komfort érzet elősegítése, erősítése, az élhető település feltételeinek megteremtése, a fenntarthatóság biztosítása.

Tágabb értelemben tehát a településüzemeltetési feladatok körébe sorolunk egyéb helyi önkormányzati feladatokat, mint például hó- és síkosságmentesítési feladatok, köztisztaság, hulladékellátás biztosítása, kutak üzemeltetése, csapadékvíz-csatornák karbantartása stb.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város a településüzemeltetési szolgáltatásokat a következő – a legtöbb esetben önkormányzati tulajdonú – társaságokon keresztül biztosítja:

Közzolgáltatás megnevezése	Tartalma	Közzolgáltató
települési szilárd hulladék kezelése	szilárd hulladék gyűjtése, elszállítása, szelektív hulladékgyűjtés, szállítás, kezelés, elhelyezés, veszélyes hulladék átvétel	Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft.
csapadék és belvíz elvezetés	csapadék és belvíz elvezető rendszer üzemeltetése, karbantartása, vízkárelhárítás	NYÍRVV Nonprofit Kft.
helyi közutak, parkolók fenntartási feladatai	utak karbantartása, javítása, forgalombiztonsági feladatok elvégzése, forgalomtechnikai berendezések üzemeltetése	NYÍRVV Nonprofit Kft.
köztisztasági, közterület-fenntartási feladatok	utak, járdák, terek kezelése, karbantartása, téli síkosság mentesítése, parlagfű ellenőrzés, parkerdő és parkfenntartás	NYÍRVV Nonprofit Kft.
ingatlanhasznosítás, kezelés	önkormányzati bérlakások és egyéb nem lakás céljára szolgáló ingatlanok kezelése	NYÍRVV Nonprofit Kft.
parkolók üzemeltetése	fizető és nem fizető parkolók üzemeltetése	NYÍRVV Nonprofit Kft.
városi energiaszolgáltatási feladatok	városi közvilágítás, és az intézmények villamos energia ellátásának biztosítása távhőszolgáltatás	NYÍRVV Nonprofit Kft. NYÍRTÁVHŐ Kft.
helyi közfoglalkoztatás	hátrányos helyzetű rétegek foglalkoztatásával kapcsolatos feladatok	NYÍRVV Nonprofit Kft.
temető fenntartás	temető rendeltetésszerű használatának biztosítása, teljeskörű temetkezési szolgáltatás nyújtása	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Temetkezési Kft.

18. táblázat: Településüzemeltetési szolgáltatásokat ellátó társaságok és az általuk nyújtott közzolgáltatások

Forrás: www.nyiregyhaza.hu

1.8.8. OKOS VÁROS TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

Nyíregyházán a lakosság és turisták számára elérhető okos város települési szolgáltatás a Nyíregyháza Applikáció (NYHApp). A városi applikáció egy multifunkcionális, interaktív és informatív, későbbiekben bővíthető és továbbfejleszhető mobilalkalmazás, amely a városlakóknak és az ide látogató turistáknak is releváns információt szolgáltat Nyíregyháza város vonatkozásában. A NYHApp országos szinten is egyedülálló, hiszen ilyen széles spektrumban még nem készült egy város életét segítő alkalmazás:

- Az applikáció információt nyújt az aktuális helyi hírekről, kulturális vagy sportprogramokról, látnivalókról.
- Az eseménynaptárban megtalálhatják Nyíregyháza különböző helyszíneire tervezett rendezvényeket, kiállításokat, fesztiválokat, koncerteket.
- Az NYHApp a Bejelentések felületen lehetőséget nyújt a regisztrált városlakóknak a Nyíregyháza város közigazgatási területén tapasztalt észrevételeit, javaslatait megtenni.
- Segíti a közigazgatási, hivatali ügyintézés rendjét, valamint a lakosság részére információkat nyújt a hulladékszállítás rendjével kapcsolatban.
- Kedvezményeket biztosít Nyíregyháza kiemelt és idegenforgalmi szempontból népszerű helyszíneire.
- A rendszer – a könnyebb kezelhetőség érdekében – gyorskereső funkcióval van ellátva.

Az applikáció több mint hatezer regisztrált felhasználóval rendelkezik, és eddig közel kétezer turista vette igénybe. A vármegyeszékhelyre érkező turisták számára egy csökkentett funkciójú alkalmazás érhető el, ami hasznos segítséget nyújt a város kényelmes felfedezéséhez.

A városban elérhetőek e-közzszolgáltatások is. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2019. áprilisban csatlakozott az országos önkormányzati ASP-rendszerhez. Az ASP rendszer az önkormányzatoknak egységes felületen, felhőalapú szolgáltatásként teszi elérhetővé a feladataik ellátásához szükséges alkalmazásokat, így biztosítva az ügyfelek hatékony kiszolgálását. Nyíregyháza az önkormányzati ASP-rendszer ügyfelek által is elérhető szakrendszerei közül két szakrendszerhez – az elektronikusúrlap-szolgáltatással működő elektronikus ügyintézési portálhoz (ASP.ELÜGY) és az önkormányzati adórendszerhez (ASP.ADÓ) – csatlakozott.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata továbbá egységes időpontfoglalási rendszert vezetett be a hatósági jellegű feladatokat ellátó osztályok ügyfélszolgálatain, így az adóosztályon, építésügyi osztályon, igazgatási osztályon, közterület-felügyeleten és a szociális és köznevelési osztályon. Az új rendszer lehetővé teszi mind internetes felületen, mind mobilapplikáció segítségével az előzetes időpont foglalást, amely jelentősen megkönnyíti az ügyintézés, lerövidítheti a hivatali várakozást.

Az e-közzszolgáltatások és a regionális innovációs láncok fejlődését hivatott elősegíteni az Interreg Europe BETTER projekt, amely 2019-ben indult Nyíregyháza és négy másik európai város (Genova, Birmingham, Gävle és Tartu) közreműködésével. A projekt első fázisának keretében a partnerek egymás körülményeit és jó gyakorlatait ismerik meg, majd a projekt utolsó évében (2022 augusztusa és 2023 júliusa között) konkrét pilot akciókat valósítanak meg a városi közzszolgáltatások optimalizálása és digitalizálása terén. Ezek az akciók mind a digitális átállás menetrendnek, mind pedig a digitális akciótervnek fontos részei lesznek.

A városi okos szolgáltatások nyújtása szempontjából fontos tényező a lakosság digitális eszközökhöz és szolgáltatásokhoz fűződő viszonya – erre vonatkozott az FVS készítése során végzett lakossági kérdőíves felmérés néhány kérdése is. Bár az a tény, hogy a kitöltésre online volt lehetőség, valamelyest torzíthat az eredményeken, a felmérés eredménye így is számos releváns megállapításnak lehet alapja.

- A válaszok alapján a legnépszerűbb digitális eszköz egyértelműen az okostelefon (a válaszolók 89,61%-a használja), amelyet a laptop (64,46%) és az asztali számítógép (54,9%) követ, de az online kitöltés miatt ezek az adatok biztosan nem általánosíthatóak a teljes lakosságra nézve.
- Az internet használata terén a leggyakrabban az információszerezés/tájékozódás (87,42%), a kommunikáció/kapcsolattartás (82,11%) és a közösségi oldalak látogatása (73,76%) szerepel célként, de biztató adat, hogy a válaszadók több mint 60%-a használja rendszeresen az ügyfélkaput, illetve köz- és egyéb szolgáltatásokat is vesz igénybe digitálisan. Az online kitöltés itt is torzíthat a valóságon, de a fenti számok egyébként a KSH 2020-as országos adatainak nagyságrendileg megfelelnek (75% – e-mailek küldése, 74% – közösségi oldalak használata, 60% – elektronikus kapcsolatfelvétel közhivatalokkal).
- A közhivatali (önkormányzati, kormányhivatali) ügyintézés a kérdőívre válaszolók 37,75%-a személyesen, 36,36%-a pedig online végzi – ez a majdnem megegyező eredmény jól mutatja, hogy ezen a területen erős a lakosság fogékonysága az egyszerű, felhasználóbarát, papír- és kontaktmentes kapcsolattartásra.
- A válaszadók több mint 90%-a vagy átlagosnak (51,21%), vagy azon felülnek (42,28%) ítéli meg a digitális kompetenciáit. Ez a kiemelkedő adat feltehetőleg annak köszönhető, hogy a válaszolók (ahogyan az a fenti második pontban szerepel) komplex feladatokra is használják az internetet és a digitális eszközöket.
- A fenti kedvező adatok ellenére az otthont érintő integrált digitális megoldások már jóval kevésbé népszerűek – okos lakás-irányító rendszert mindössze a válaszadók 12,08%-a alkalmaz (pedig ezek a rendszerek környezetvédelmi szempontból is jelentős előnyt jelentenek, hiszen például optimalizálják az energiateljesítményt), okos fogyasztásmérőkkel pedig csak a megkérdezettek 32,16%-a rendelkezik.

1.9. TELEPÜLÉSRENDEZÉSI, TELEPÜLÉSSZERKEZETI VIZGÁLAT

1.9.1. TERÜLET- FELHASZNÁLÁS VIZSGÁLATA

1.9.1.1. A TELEPÜLÉS SZERKEZETE, HELYI SAJÁTÓSÁGOK VIZSGÁLATA

Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye székhelye, elhelyezkedését tekintve a Nyírség nyugati részén terül el.

A város topográfiája alapján felismerhetők az egykori természetes védelmi rendszer nyomai. Ilyenek voltak keleten a mocsaras Bujtos és Igrice, délen a Nyírjes-tavak, a Sápá-rét és az Ökörítő, nyugaton pedig a Szarvasziget, Eletó, Kettős-tó, valamint az Éralja. Ezeket a mocsaras, vizenyős területeket lecsapolták és a város fejlődésével, a belterület növekedésével beépítették.

A vármegyeszékhely külterületén helyenként gyengébben tagolt szélbarázdás, hullámos felszín a jellemző, máshol az egymásba torlódott futóhomokbuckák emelkednek ki. A város határának nyugati felén a futóhomokból épült formákat löszös köpeny borítja. A buckák közé gyakran mélyebb fekvésű területek ékelődnek helyenként kisebb tavakkal, zöldellő rétekkel.

A település központi magja az első katonai felmérés (1763-1787) időszakában a mai Nagykörút által határolt városrészben helyezkedett, akkor még jellemzően észak-déli tájolással hosszanti irányban. A mai belváros három jellegzetes temploma (Görögkatolikus templom, Római katolikus templom és a Református templom) már ebben az időben is a jelenlegi helyén állt. Az akkori főbb utcák nyomvonalai részben ma is felfedezhetők a jelenlegi úthálózat térszerkezetében. A településről kivezető főutak pl. Orosi út, Tokaji út, Kállói út ... stb. már akkor is szinte teljes egészükben a mostani vonalvezetéssel léteztek.

Már ebben az időben is fellehető Nyíregyháza egyik sajátos településszerkezeti egysége a bokortanyák.

12. ábra: Osztrák-Magyar Monarchia – Kataszteri térképek (XIX. század)
Első katonai felmérés (1763-1787)

Forrás: <https://maps.arcanum.com>

A második katonai felmérés (1806-1869) idején a mai belváros jellemzően északi irányban terjeszkedett. Ebben az időben kezdett kialakulni Borbánya és Kistelekiszőlő területe is. Jelentős területi bővülés figyelhető meg még Oros és Nyírszőlős területén, valamint a bokortanyák területei is számottevően növekedtek.

13. ábra: Magyar Királyság
Második katonai felmérés (1819-1869)
Forrás: <https://maps.arcanum.com>

A harmadik katonai felmérés idejére (1869-1887) a mai belváros szinte teljes egészében kialakult. A területi növekedés folyamán megfigyelhető Kistelekiszőlő és Borbánya összenövése.

14. ábra: Habsburg Birodalom
Harmadik katonai felmérés idejére (1869-1887)
Forrás: <https://maps.arcanum.com>

Nyíregyháza telekhasználati rendje szigorúan szabályozott. A jelenlegi utcái a település központjában, már a XVII. században is hasonlóan kanyarodtak. Nyíregyháza legfontosabb és megőrzendő morfológiai, településképi értéke, a tájban való igen előnyös elhelyezkedése.

Az utcaképek, a beépítés, az épületek közvetlen látványai örökségi szempontból értékeket képviselnek. A város épületállománya, a házak karaktere meglehetősen vegyes, ami egyaránt összefügg a telekrendszer vegyességével, az építés korával, az eltérő időszakokban történt építés keveredésével. A XIX. századi kataszteri térkép és a mai műholdfelvétel egymásra helyezése alapján egyértelműen látszik, hogy a kezdetben egységes települési karakter a településközpont és a bokortanyák együttesével morfológiailag zömökebb képet alkot, mint a jelentős számú területrészek Nyíregyházához történő hozzácsatolása után. Ezen településrészek közigazgatási becsatlakozása a település szempontjából egy sokkal problémásabb mozaikos és csápszerű településszerkezetet eredményezett. A kivezető utak mentén szinte egytengelyű, kis mélységű beépítés jellemző jelenleg is. Ez a szabálytalan beépítési alakzat megnehezíti a közlekedés, a közmű és a települési alközpontok szervezését is, mivel viszonylag nagy távolságokat kell áthidalni a településmag és a települési alközpontok között. A közlekedés jobbra egy-egy nagy forgalmú úton történik csak, ezért a ciklikus forgalomnövekedés mindennapos problémát indukál.

A városszövet és a tervezési egység az utcák, telkek, városi- és épülettömbök kombinációja, s ezek történeti rétegződése, az adott egységre jellemző morfológiai korszakokra épül. Egy adott városszövet alaktani módon való vizsgálata tükrözi az adott terület történelmi fejlődését, így módon a város szöveti változásai, morfológiai fejlődése nyomon követhetők a telek, tömb, utca, térfelületek és beépítések egymásra ható viszonyai és összefüggései által. A XIX. századi Nyíregyháza telektömbjeit, ha ráhelyezzük a mai alaptérképi állományra akkor nyomon követhető a telekstruktúra változása, illetve annak viszonylagos geometriai állandósága (szerkesztési és topográfiai elcsúszások természetesen fellelhetők).

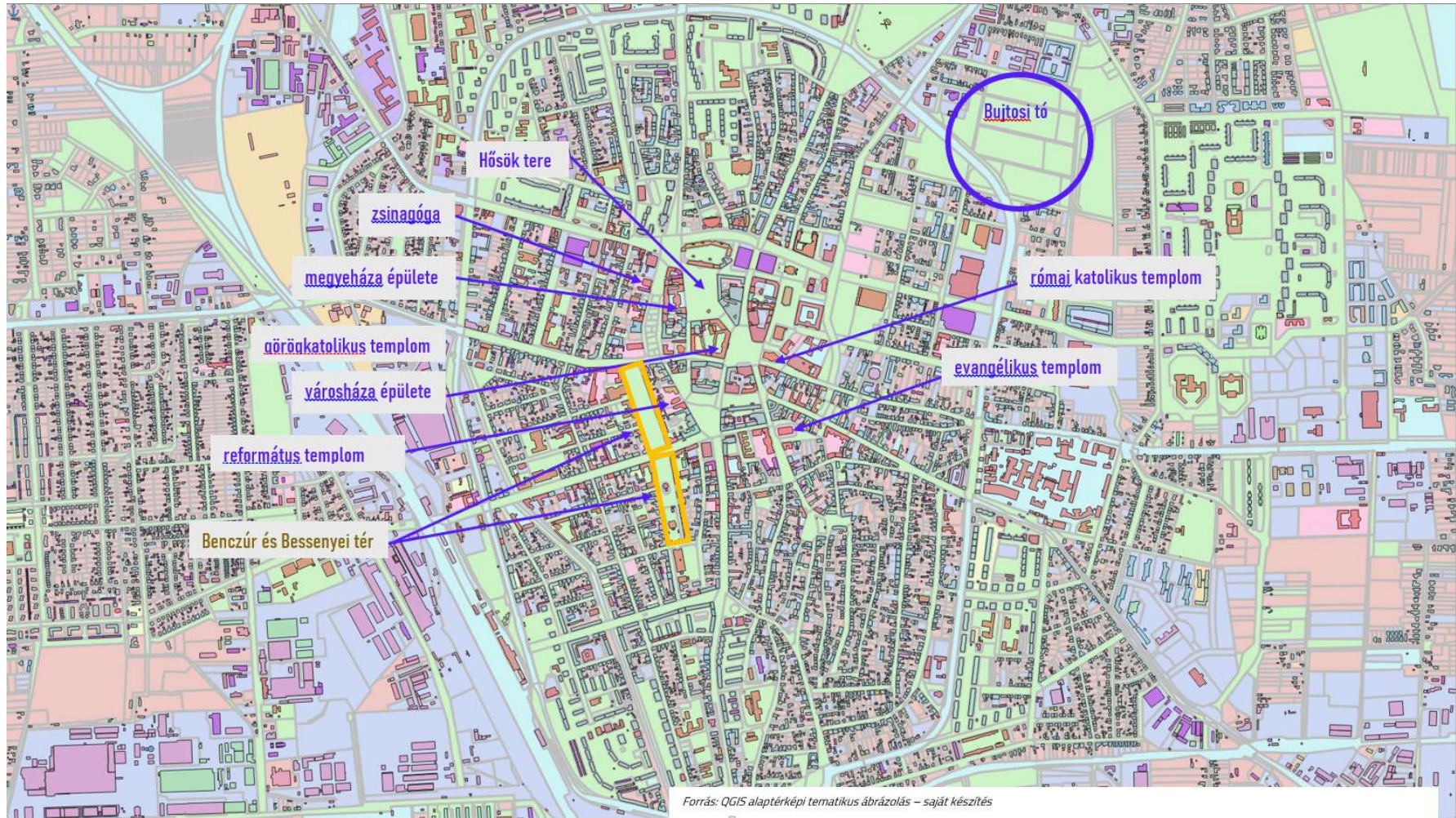

15. ábra: Összehasonlító ábra: Második katonai felmérés alaptérkép és a 2023. évi alaptérképi adatállományra

Forrás: Saját szerkesztés

A központban valamennyi felekezet szakrális épülete megtalálható, melyek közül a legrégebbi az evangélikus templom. A főbb igazgatási épületek, mint a megyeháza, városháza is központi helyet foglal el, melyekhez a Hősök tere és a Kossuth tér biztosít megfelelő előteret. A XIX. századi város e három épülete már meghatározó helyet tölt be, még ha a megyeháza épülete más stílusban, de ugyanazon helyen újjá épült. Meghatározó belvárosi zöld infrastruktúra egységeink a Benczúr és Bessenyei tér, és a Bujtosi – tó, melyek szintén kirajzolódnak már a XIX. századi Nyíregyháza telekstruktúrájában. A település belterületen a hagyományos – védett – falusi porták, egyéb jellegzetes típusok találhatók a Községben (hatvanas években épült sátozott "kockaépületek"; utcavonalra merőleges tetőgerincű újabb házak - szélesebb traktussal épültek a 80-as években; a legutolsó évek "divatos" épületei - szerencsére alig lelhetőek fel túlformált, túldíszített házak).

A község hagyományos falusias beépítésű, hosszú-keskeny telkekkel rendelkezik. Az épületek gerince az utcákra merőleges. A funkcióvesztés következtében a foghíjakon új épületek épültek, amelyek több helyen már-már kertvárosi utcaképet kölcsönöznek a területnek, ugyanakkor illeszkednek a hagyományos, utcára merőleges gerincű beépítéshez. A település központja felé érve, az eredeti telekszerkezet megtartásával, laza családi házas beépítés alakult ki, a kertvárosias-laza karakter építészeti jegyeit hordozza.

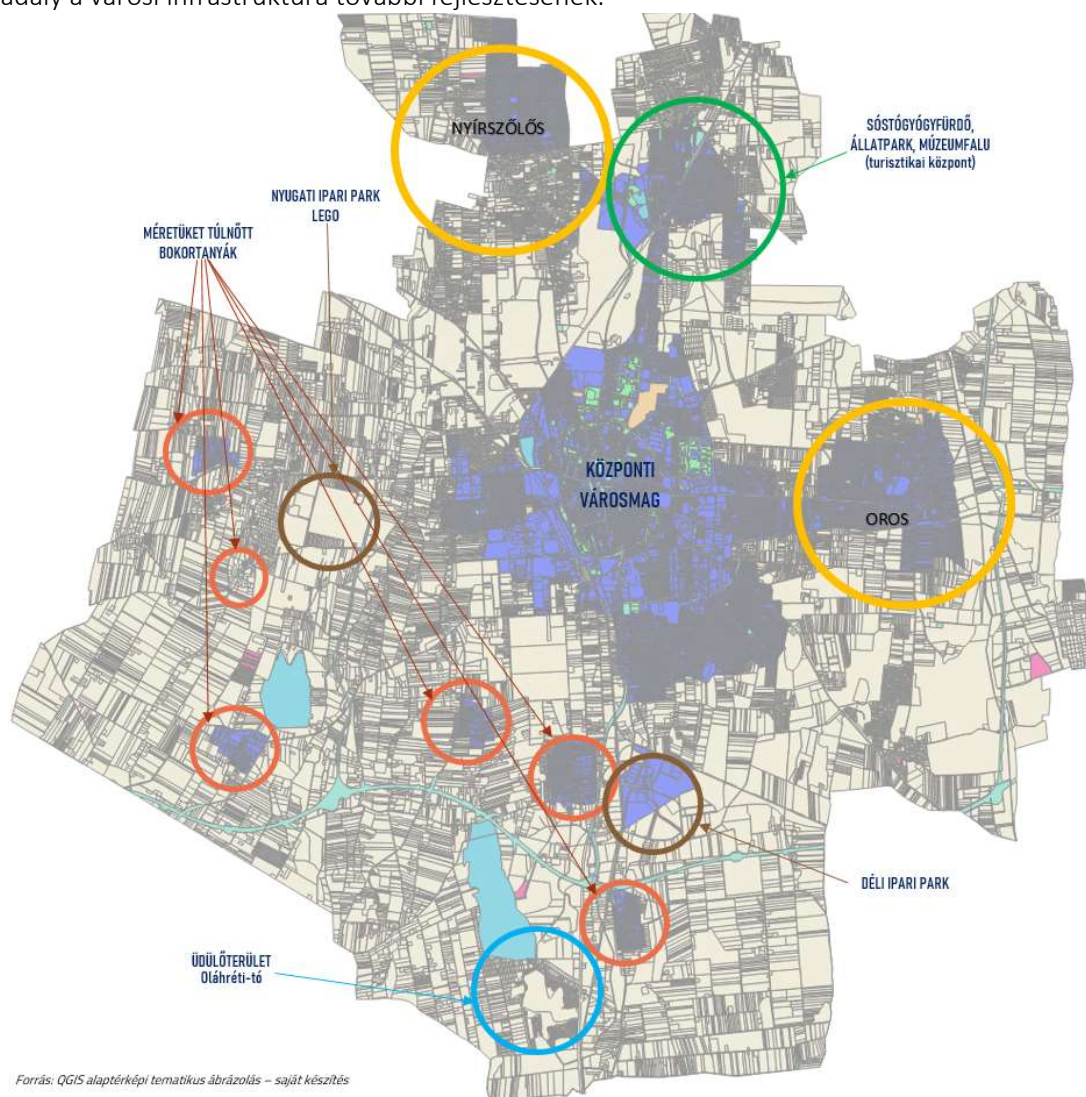
16. ábra: QGIS alaptérképi tematikus ábrázolás
Forrás: Saját szerkesztés

A XX. század második felétől felgyorsult fejlődés egyre növekvő várostestet eredményezett, korábbi vízállásos területek lecsapolással beépíthetővé váltak (Bujtos). A település déli, nyugati irányban kiegészült és a külterületi lakott helyek egy részét is magába olvasztotta.

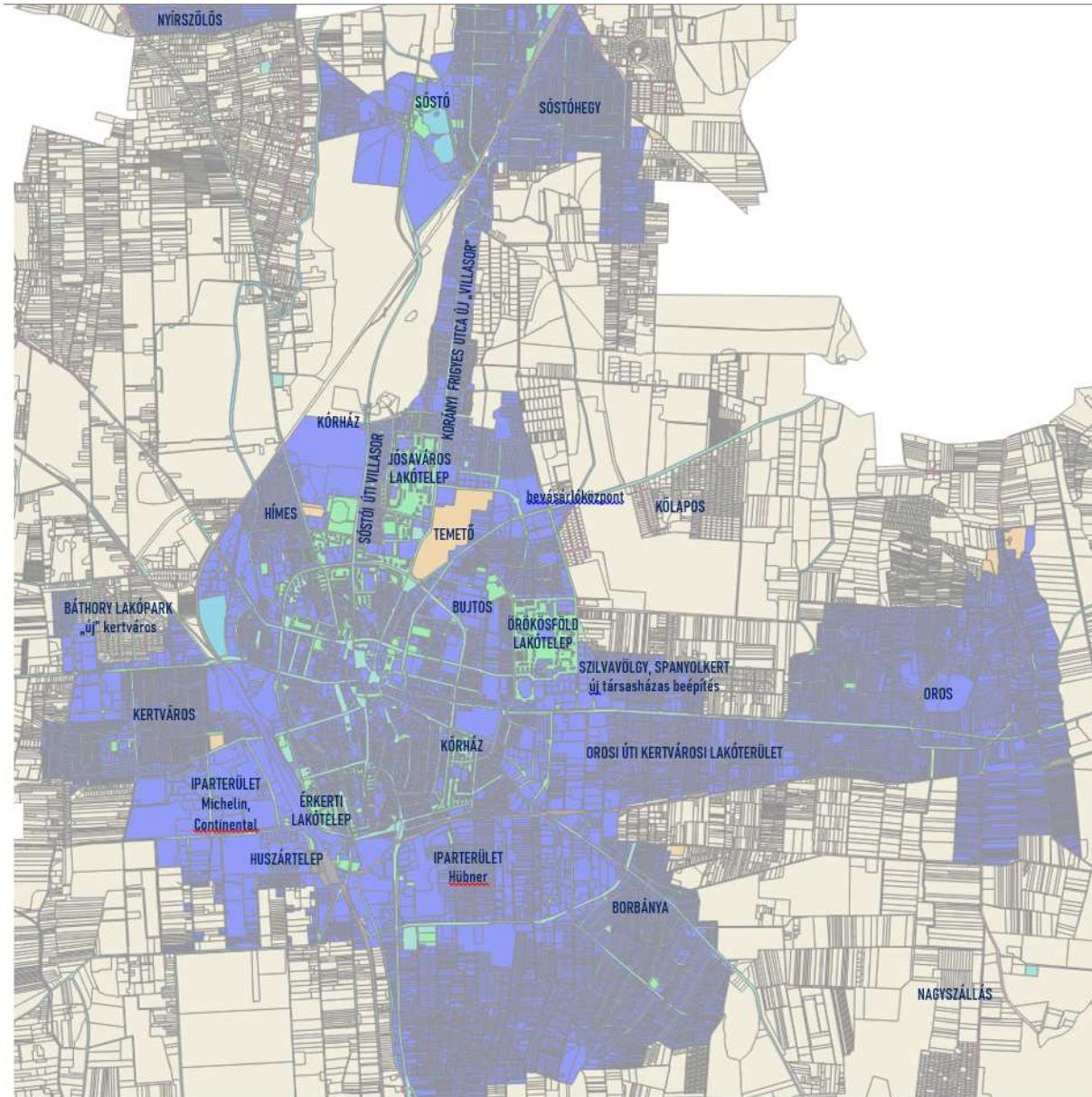
Az 1970-es években két környező település Nyírszőlős és Oros is Nyíregyháza-hoz került. Újabb és újabb lakott külterületek váltak a belterület részévé és a beépített területek közötti szabad területek is hamarosan összefüggő települési testet alkottak.

Legjelentősebb szerkezeti változást a nagykörút kiépítése jelentette, mely a történelmi (XVIII. századi) várostest határán megépülve sokáig működésképpessé tette a belső városrészek és hozzájuk közvetlen csatlakozó városrészek egymás közötti közúti kapcsolatát.

Fokozatosan alakul és épül a Városközpontot lehatároló kiskörút is. A mozaikos és csápos alakzat rendkívül kedvezőtlen alakja nagy fejtörést okoz a településtervezés során. Folyamatos közlekedési és ellátásbeli anomáliák vannak, melyek megoldása olyan komplex megoldást kíván melyre a város infrastruktúra rendszere jelen állapotában nem alkalmas. A tervezési irányelveknek való megfeleltetés rendkívül költséges volta elég nagy akadály a városi infrastruktúra további fejlesztésének.

17. ábra: QGIS alaptérképi tematikus ábrázolás
Forrás: Saját szerkesztés

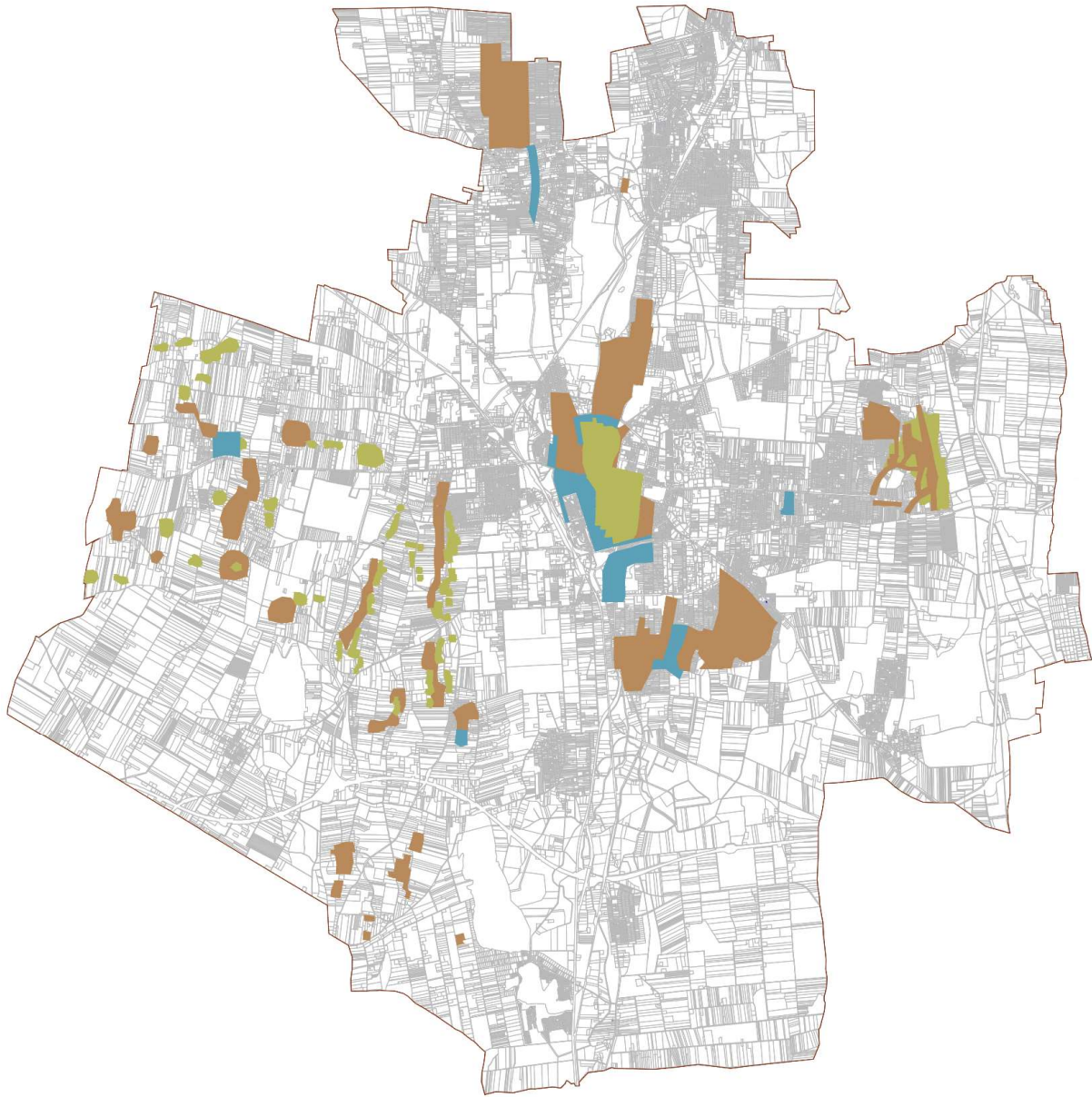

18. ábra: QGIS alaptérképi tematikus ábrázolás
Forrás: Saját szerkesztés

A 19. század második felében Nyíregyháza tovább urbanizálódott: 1858-ban az épülő vasútvonal elérte a várost, rengeteg új épület épült – színház, táviráda, posta- és pénzügyi palota –, majd elindult a villamosközlekedés is a Nyírvidéki Kisvasút a város és Sóstó közti szakaszán. Nyíregyháza 1876-ban Szabolcs vármegye székhelye lett.

Ma a 120 ezres lélekszámot meghaladó vármegyei jogú város gazdag programokat kínáló közművelődési és sportintézményekkel, közgyűjteményekkel, Múzeumfaluvál, Állatparkkal, festői szépségű Sóstóval, magas színvonalú művészeti élettel büszkélkedhet.

A VÁROS KÜL- ÉS BELTERÜLETÉNEK IDŐBELI FEJLŐDÉSE

Jelmagyarázat

- I. Katonai felmérés (1763-1787)
- II. Katonai felmérés (1806-1869)
- III. Katonai felmérés (1869-1887)

19. ábra: A város kül- és belterületének időbeli fejlődése

Forrás: Saját szerkesztés

TELEPÜLÉSKÖZPONT

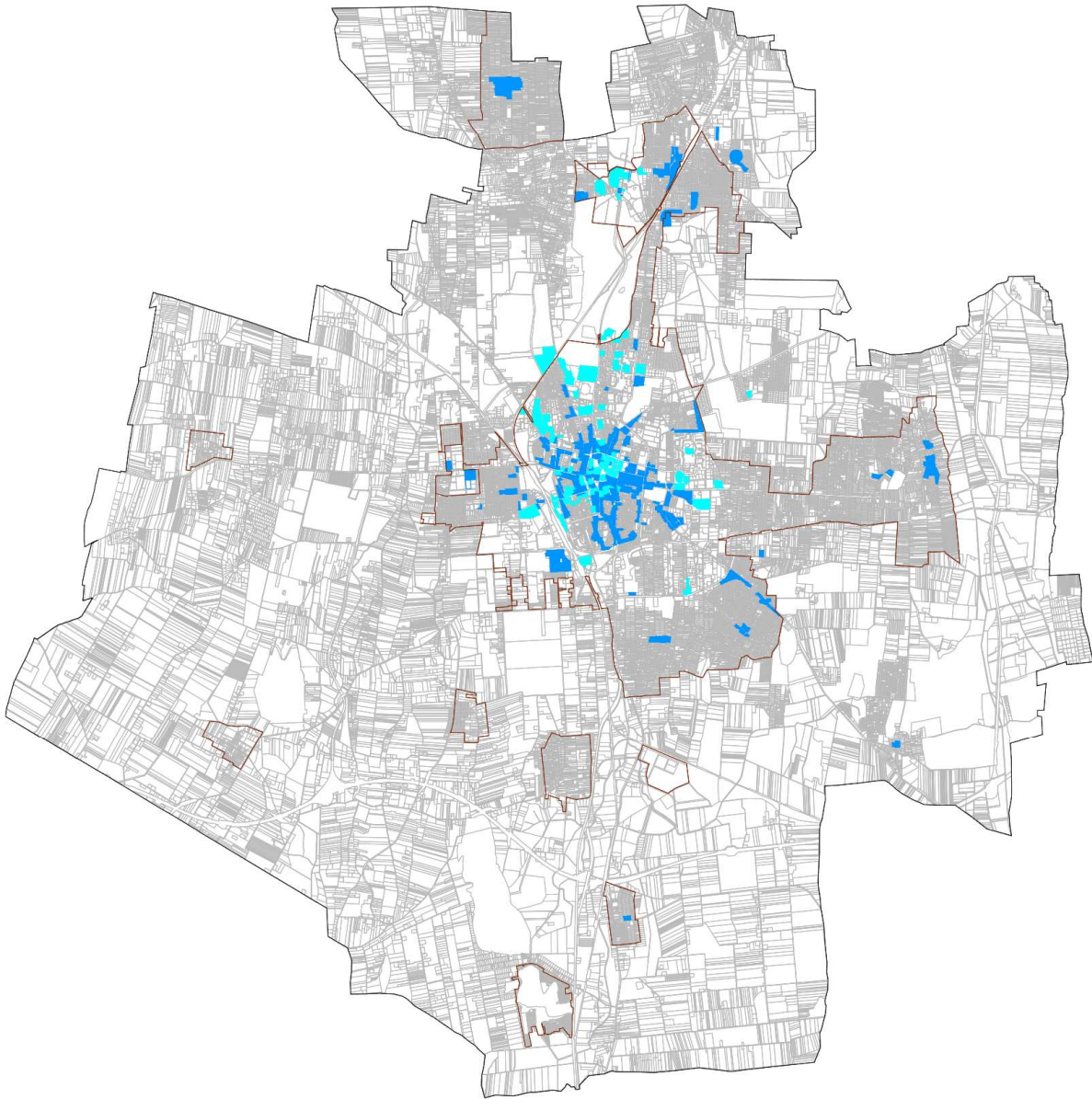
A vegyes terület-felhasználást alkotó építési övezetek – településközpont vegyes és központi vegyes – jellemzően a Nagykörút által határolt területen koncentrálnak. Ezen belül, a Kiskörút által határolt területen szinte teljes egészében, homogén módon fedi a területet. A Nagykörút és a Kiskörút közötti szakaszokon már nem ennyire egyértelmű a helyzet. A két gyűrűt összekötő főbb, elsődleges közlekedési területek mentén, azokra „tapadva” alkotják az egyes tömböket. Jellemző, hogy az elsődleges közúti területeket határoló tömbök ebbe az irányba forduló ingatlanjai vegyes terület-felhasználásúak, de a másodrangú közlekedési területek felé már lakó terület-felhasználást találunk. A jobb helyzeti energiával rendelkező tömbrészek így a Kiskörútról kinyúlóan alkotják a vegyes terület felhasználást. Az egyes „nyúlványok” között lakóterületek helyezkednek el, az eltérő terület-felhasználású ingatlanok legtöbbször telekvéggel csatlakoznak egymáshoz.

A vegyes és lakó területek között – a Nagykörúton belül – elenyésző számban létezik konfliktus. Ez szinte csakis a keleti oldalra, a László utcai bevásárló központok, nagyforgalmú áruházak környezetében alakult ki. Ez elsősorban rendeltetés béli konfliktus, de néhány esetben építészeti konfliktusról is beszélhetünk (Interspar Hipermarket és az István – Liliom utca ingatlanok között).

A város mezővárosi, elterülő szerkezetéből és kiterjedéséből, illetve egyéb történelmi sajátosságából adódóan (csatolt településrészek) jól elkülönülő alközpontok alakultak ki, melyek szintén vegyes terület-felhasználásba soroltak. A jelenlegi kiterjedésük a kapcsolódó (oktatási, egészségügyi, szolgáltatási, kereskedelmi, ...stb.) rendeltetéseket foglalják magukba, azokon az elmúlt időszakokban nem terjeszkedtek túl, a határoló – jellemzően szintén lakó – területekkel konfliktusban nem állnak.

VEGYES TERÜLETEK

Jelmagyarázat

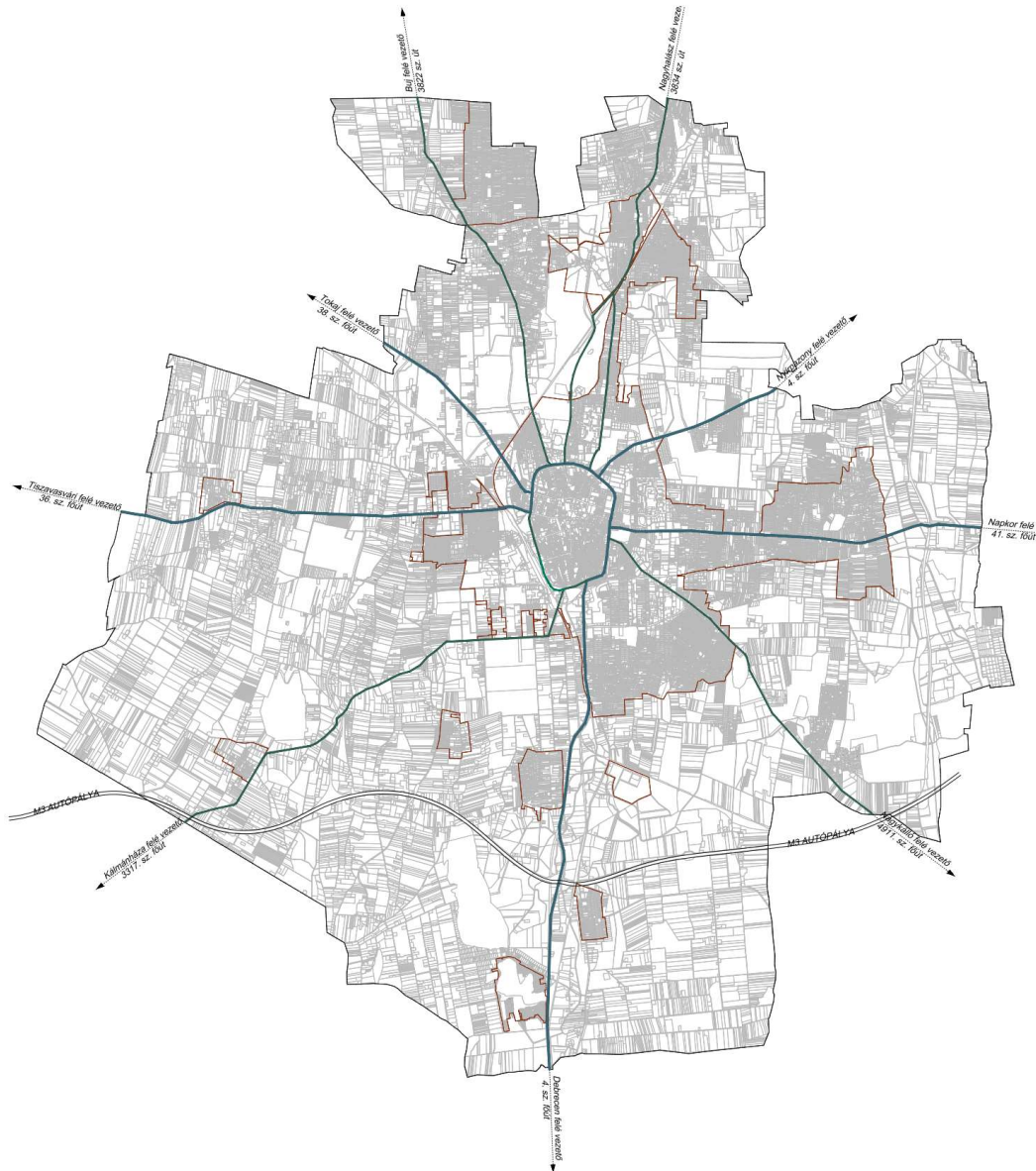
- Településközponti vegyes terület
- Központi vegyes terület

20. ábra: Vegyes területek
Forrás: Saját szerkesztés

TELEPÜLÉS ÖSSZEKÖTŐ ÚTHÁLÓZAT

Nyíregyháza megközelíthető közúton, vasúton, légi úton. A város XVIII. századi hagyományos sugaras szerkezetű főúthálózatát 1960-tól napjainkig folyamatosan épített körútszakaszok, összekötő utak kapcsolják egybe.

A települést 5 országos főúthálózaton lehet megközelíteni, és 4 irányban alsóbbrendű útvonalon lehet összeköttetést teremteni a környező településekkel. Az M3-as autópálya Nyíregyházig történő kiépítése és a hozzá csatlakozó elkerülő gyorsforgalmi utak elkészültével Budapest közúton is gyorsan elérhető. A meglévő utak megnövekedett forgalomhoz történő korszerűsítése folyamatosan történik.

Jelmagyarázat

■ Település összekötő úthálózat

21. ábra: Település összekötő úthálózat

Forrás: Saját szerkesztés

LAKÓFUNKCIÓJÚ TERÜLETEK

A város térszerkezetében elhelyezkedő periférikus lakóterületek között, észak-déli irányban több mint 18km, kelet-nyugati irányban közel 14km távolság van. Ez igen jelentős távolság, melyet ki kell szolgálni közlekedési hálózattal és egyéb közüzemi infrastrukturális elemekkel.

A lakóterületek - nagyvárosias, kisvárosias, kertvárosias, falusias – intenzitásuktól függően a Kiskörúttól kifelé haladva helyezkednek el. A Nagykörúton belül jellemzően nagyvárosias terület-felhasználásúak, de néhány tömbben még kisvárosias és kertvárosias területek is fellelhetőek. Ezeknek a területeknek az intenzívebb felhasználása, amennyiben egyéb építészeti megjelenési forma, karakter megőrzés nem korlátozza, elengedhetetlen és szükségszerű.

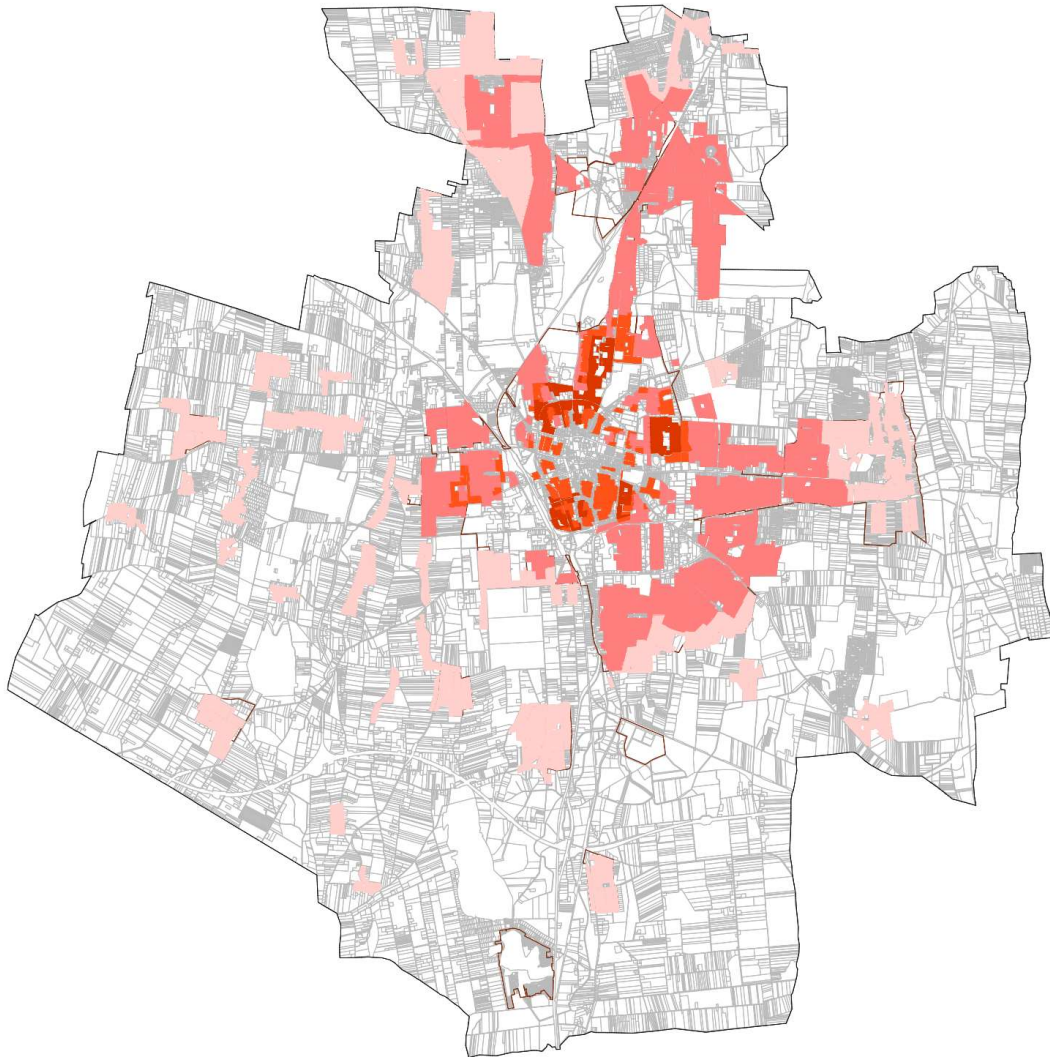
A Nagykörúton kívül egységes, gyűrűt alkotó lakóterület nincs. Itt már erősen hatnak a városból kivezető főbb közlekedési folyosók. Ezekről kiindulva töltik ki a folyosók közötti szűkebb tereket, de távolodva a központtól inkább már szigetszerűen kötődnek rájuk. Ilyen a Korányi Frigyes utca, az Orosi út, a Kállói út, a Tiszavasvári út. A szigetszerű, történelmi központtal rendelkező lakóterületekre jellemző a teljes homogenitás és így a konfliktuspontok is elkerülnek. Azonban az elmúlt 30 évben a közlekedési sávok mentén a lakóterületek tovább terjeszkedése volt megfigyelhető.

Ezek egyrészt a közlekedési folyosók mellé települt gazdasági rendeltetésekkel fennálló térszerkezeti problémák megoldását kívánják. Másrészt a beékelődő, már meglévő és „körbe ölelt” rendeltetések okoznak lokális feszültségeket. Az előbbire igen jellemző az Orosi út két oldalán elhelyezkedő gazdasági sáv, de maga a közlekedési folyosó is igen jelentős negatív hatásokat hordoz, a lakóterületekre nézve. Az utóbbira tipikus eset a Déli Ipartelep és a Borbányai, Kistelekszőlőbeli lakóterületek viszonya, amelyek az ipartelepen működő és fejlődni akaró vállalkozások folyamatos terjeszkedése és a lakóterületi igény növekedés keretében áll. Ezek mindenképpen megoldandó kérdések, melyből jó néhány már csak szabályozással tompítható, az egymásra növekvő nyomás miatt.

Tovább távolodva a központtól – pl. bokortanyák; Oros, Nyírszőlős és Borbánya periférikus területei – jellemzően falusias lakóterülettel rendelkeznek. Ezeknek a kertvárosi, sűrűbb beépítési intenzitású területbe való átsorolása is lehet a felülvizsgálat tárgya, ahol az ellátás és szolgáltatás kedvező pozíciókban elérhetőek még, vagy ahol újabb alközpontok alakulhatnak ki.

A hosszan elnyúló lakóterületek kiszélesítése, újabb beépítésre szánt lakóterületek kialakítása a kiszolgáló infrastruktúra kapacitásainak fejlesztésével lehetségesek, az igények megjelenésével arányosan (pl. Oros és Nyírszőlős bevezető útjain). Kisebb beékelődő mezőgazdasági területek beépítése, strukturális szempontból egyszerűbb, könnyebben beépíthető (pl. Nyírszőlős északi részén)

LAKÓTERÜLETEK

Jelmagyarázat

- Nagyvárosias lakóterület
- Kisvárosias lakóterület
- Kertvárosias lakóterület
- Falusias lakóterület

22. ábra: Lakóterületek
Forrás: Saját szerkesztés

GAZDASÁGI FUNKCIÓJÚ TERÜLETEK

Nyíregyháza rendelkezik néhány, már-már történelmi időből származtatható gazdasági területtel. Ezek a Kertvárostól délre, a vasúthoz kapcsolódó területek, de ilyen a Déli Ipartelep területe is. A gazdasági területek homogenitása ezeken a területeken az idők során megtört, számos helyen keveredik lakó területekkel és egyéb rendeltetésekkel. Ez egyrészt tevékenységi korlátozást is eredményezhet – nem csak szabályozási szinten – másrészt területi korlátozódást is. Bár ez egyfajta presszió is az alul hasznosított gazdasági területek újra felhasználására.

További hosszan elterülő gazdasági területeket találunk közlekedési folyosók mentén, ahol a helyzeti energiákra épülő lehetőségek kihasználhatósága a vonzó. Ilyen az Orosi út, a Tiszavasvári út, a Tokaji és Repülőtér utak. Ez utóbbi kevésbé kihasznált, jelentős potenciállal rendelkezik.

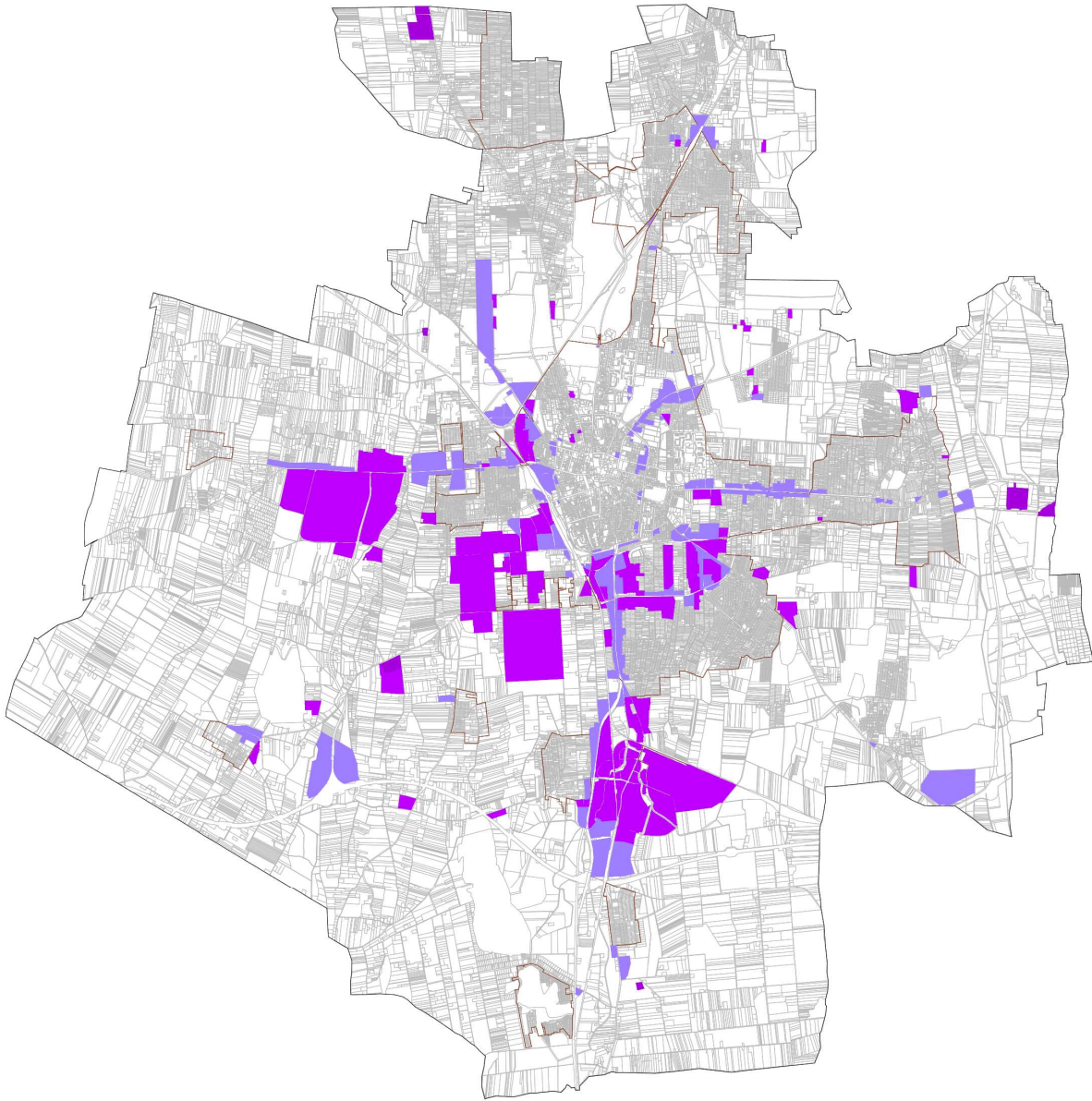
A város első ipari parkja a 4. sz. főút keleti oldalán, a belterülettől délre helyezkedik el. Terület-felhasználás szempontjából homogén terület, kiépített infrastruktúrával, kedvező közlekedési csatlakozási lehetőséggel, akár a gyorsforgalmi hálózatra. A területnek lakóterületekkel nincs, természeti területekkel van konfliktuspontja. Az ipari park kiterjedéséből adódóan számos ökológiai hálózati elemmel, természeti értékkel érintett. Ezek az ipari terület további, dél felé történő bővítése esetén ismételen előtérbe kerülhetnek.

A város második ipari parkja a Tiszavasvári út mentén, a belterülettől nyugatra helyezkedik el. A kijelölt jelenlegi terület jelentős tartalékokkal bír, bővítése természeti értékek szempontjából kevésbé aggályos, jól kezelhető. Bár a terület közlekedési szempontból jól megközelíthető, területi felosztottsága a „LEGO” egyeduralkodó területe miatt nehezebben megoldott, megoldható.

A település egészét figyelembe véve kedvező, hogy a gazdasági területek túlsúlya inkább a belterülettől délre, délnyugatra, nyugatra összpontosul, a közigazgatási terület délnyugati kvadránsára. A jövőbeli szükséges újabb gazdasági területek kijelölése elsősorban ezen a területen kell, hogy megtörténjen, kihasználva a már meglévő elemeket érvényesíteni hagyva a kialakuló szinergikus hatásokat.

GAZDASÁGI TERÜLETEK

Jelmagyarázat

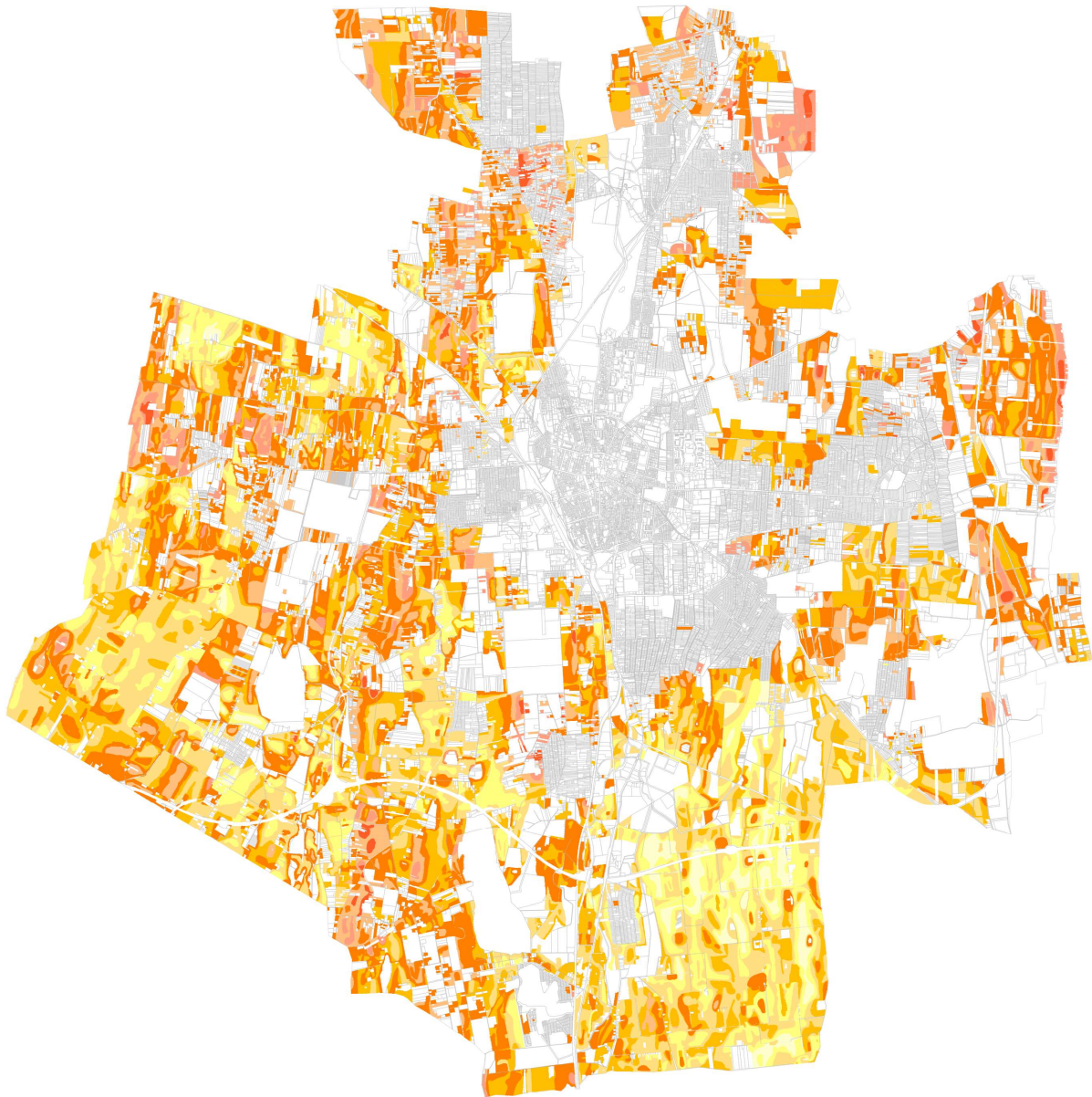
- Kereskedelmi-, szolgáltató gazdasági terület
- Zavaró hatású ipari gazdasági terület
- Egyéb ipari gazdasági terület

23. ábra: Gazdasági funkciójú területek
Forrás: Saját szerkesztés

MEZŐGAZDASÁGI CÉLÚ TERÜLETEK

A közigazgatási terület 44,93 %-át szántóterületek uralják. A legnagyobb egybefüggő területek a várostól nyugati és déli irányban találhatók.

SZÁNTÓTERÜLETEK ÉS MINŐSÉGI OSZTÁLYUK

Jelmagyarázat

	SZ 1		SZ 5
	SZ 2		SZ 6
	SZ 3		SZ 7
	SZ 4		SZ 8

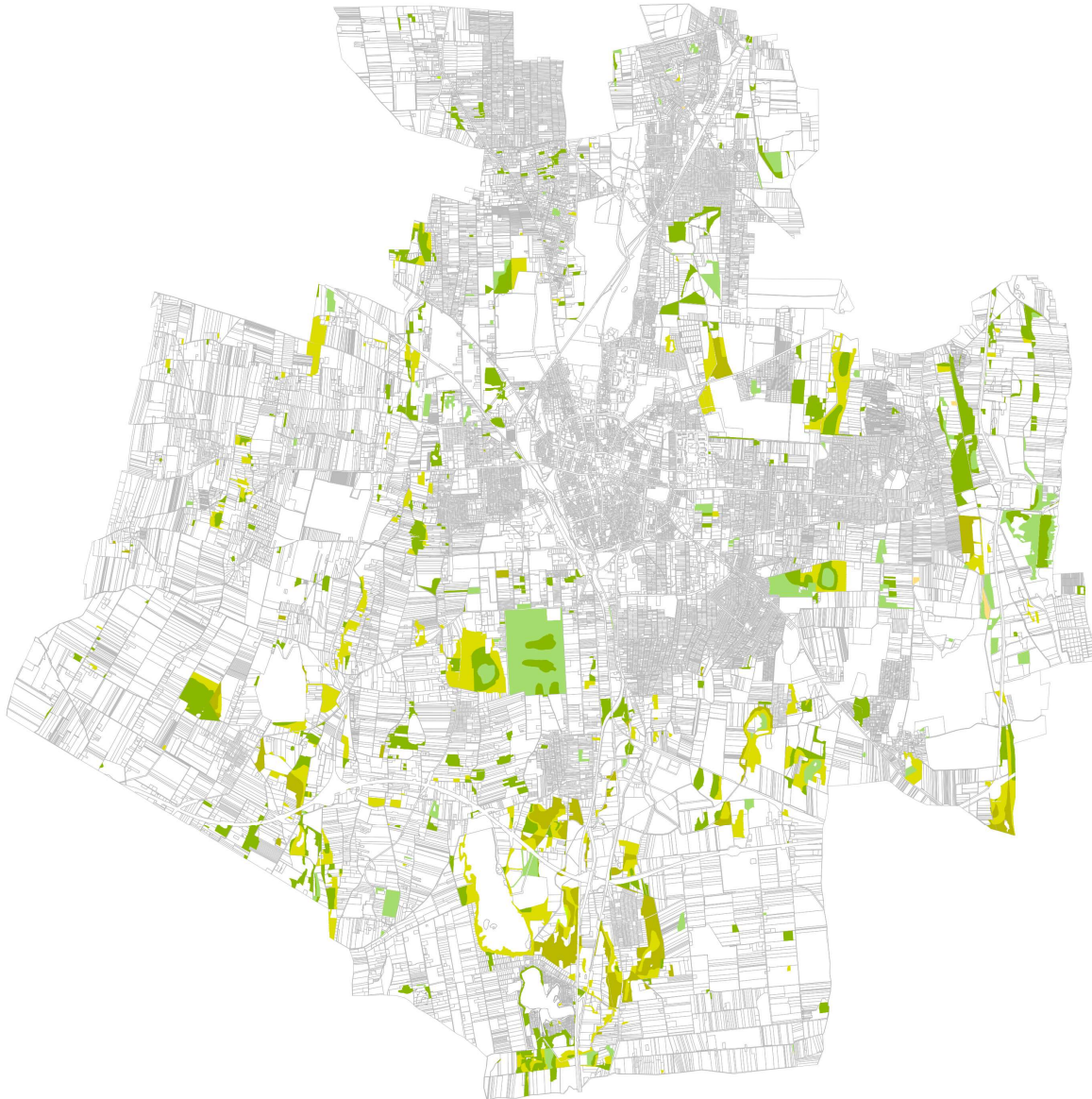
24. ábra: Szántóterületek és minőségi osztályuk

Forrás: Saját szerkesztés

LEGELŐ CÉLÚ TERÜLETEK

A település teljes területén szétszórtnan gyepes legelő területek terülnek el, mely a külterület 8,86 %-a.

LEGELŐ/GYEP TERÜLETEK ÉS MINŐSÉGI OSZTÁLYUK

Jelmagyarázat

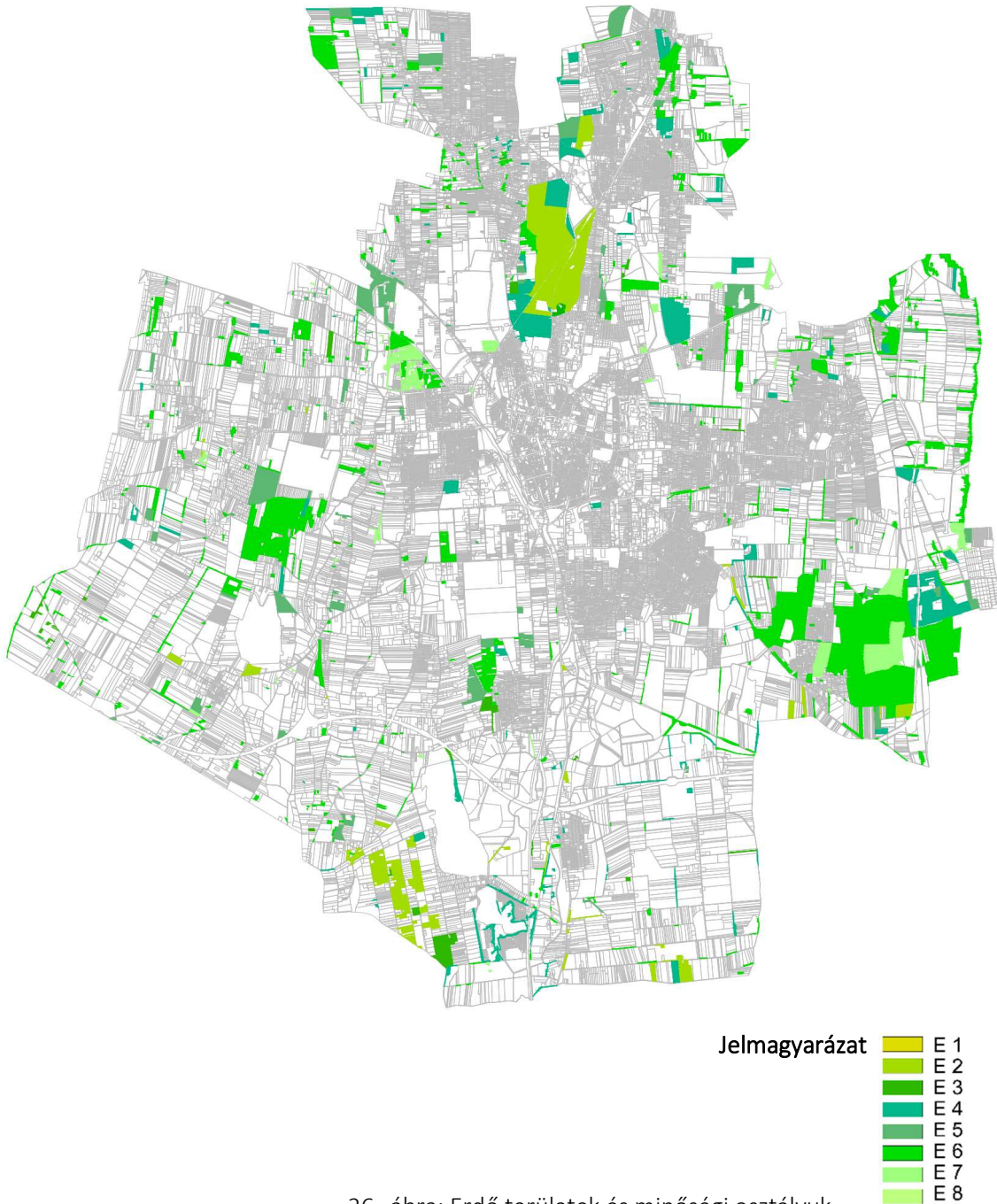
- Legelő 1
- Legelő 2
- Legelő 3
- Legelő 4
- Legelő 5
- Legelő 6

25. ábra: Legelő/gyep területek és minőségi osztályuk
Forrás: Saját szerkesztés

ERDŐ TERÜLETEK

A közigazgatási terület kisebb részét uralják erdő területek. A város teljes területén szétszórtnak helyezkednek el. A külterület 10,72 %-át borítja erdő.

ERDŐ TERÜLETEK ÉS MINŐSÉGI OSZTÁLYUK

26. ábra: Erdő területek és minőségi osztályuk
Forrás: Saját szerkesztés

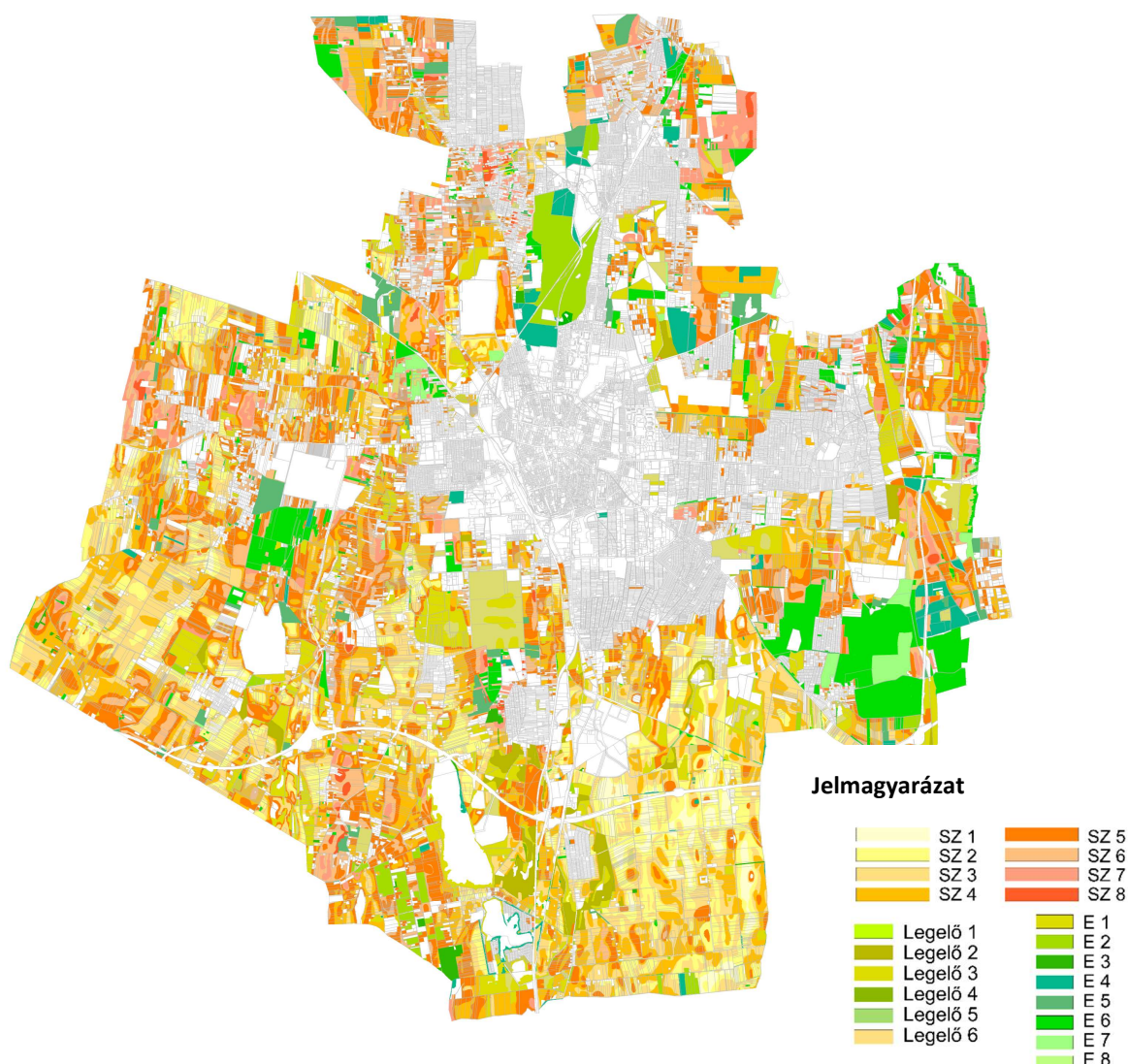
1.9.1.2. AZ INGATLAN- NYILVÁNTARTÁSI ADATOK ALAPJÁN, TERMŐFÖLD ESETÉN A MŰVELÉSI ÁGAK ÉS MINŐSÉGI OSZTÁLYOK

A teljes közigazgatási terület 27517,34 ha. Ebből külterület 22653,05 ha, a belterület 4864,29 ha. A külterület mintegy 54,45 %-án szántóföldi művelés folyik. Ennek 12,62 %-a Sz1-Sz2 (kiváló), 47,81 %-a Sz3-Sz4 (jó), 34,96 %-a Sz5-Sz6 (közepes), 4,61 %-a Sz7-Sz8 (gyenge) minőségi osztályba tartozik.

Legelő a teljes külterület 8,86 %-a – 2008,15 ha, melynek 42,69 %-a jó (L1-L3), 36,86 %-a közepes (L4) és 20,15 %-a gyenge (L5) minőségi osztályba sorolható.

Az erdő terület 10,72 %-a a külterületnek 2428,92 ha, melynek 2,52 %-a jó (E3), 17,11 %-a közepes (E4) és 12,61 %-a gyenge (E5) minőségi osztályba van sorolva.

MŰVELÉSI ÁG FELOSZTÁS MINŐSÉGI OSZTÁLYOK SZERINT

27. ábra: Művelési ág felosztás minőségi osztályok szerint
Forrás: Saját szerkesztés

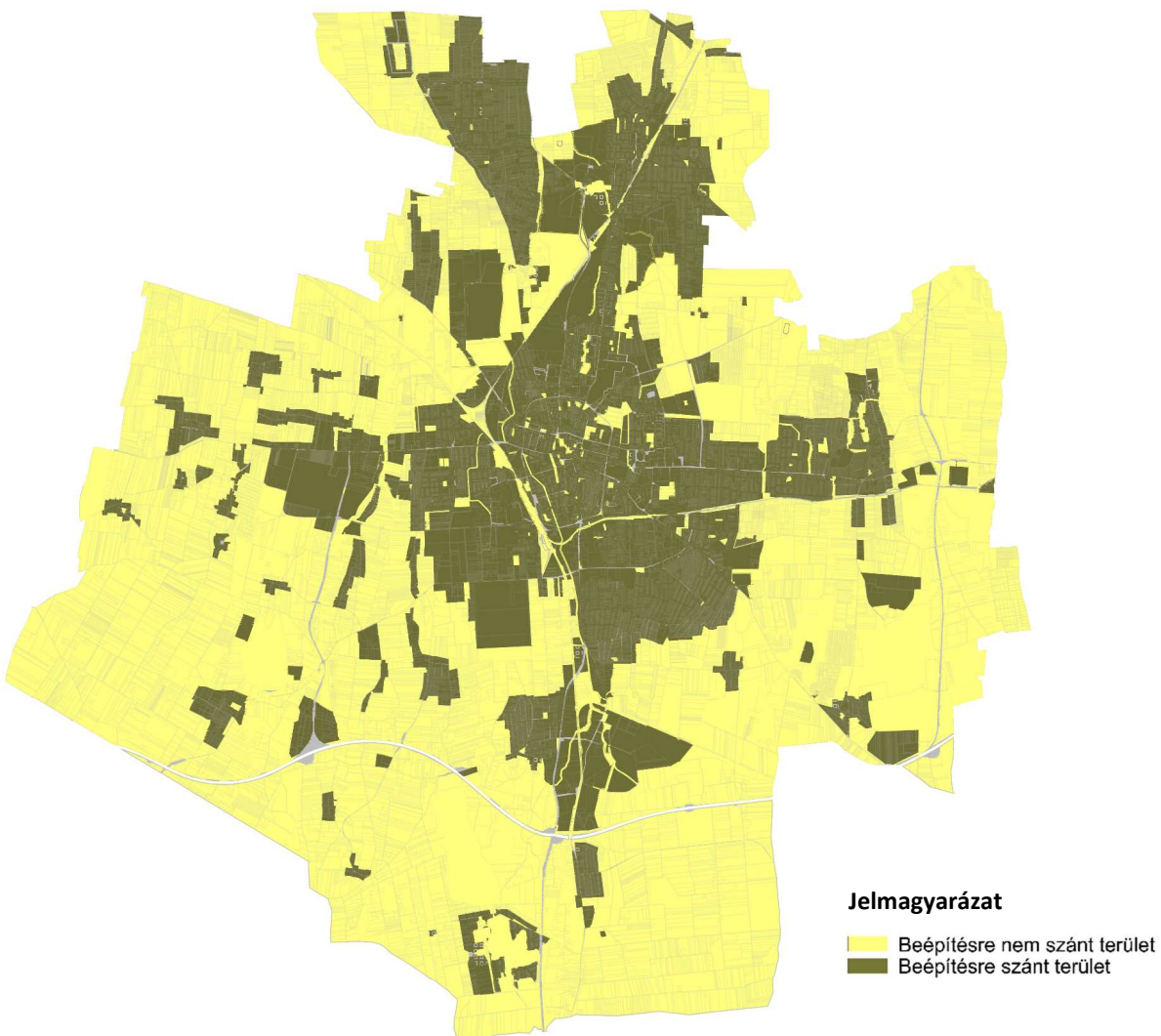
1.9.1.3. BEÉPÍTÉSRE SZÁNT ÉS BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

A hatályos településrendezési terv beépítésre szánt és nem szánt területeinek tagozódását, településszerkezetben elfoglalt helye és kiterjedése, az alábbiak szerint:

A beépítésre szánt területek az alábbi területfelhasználási egységekre tagozódnak:

- Lakóterületek: nagyvárosias-, kisvárosias-, kertvárosias-, falusias lakóterület
- Vegyes területek: településközpont vegyes-, központi vegyes terület
- Gazdasági területek: kereskedelmi szolgáltató gazdasági-, zavaró hatású ipari gazdasági-, egyéb ipari gazdasági terület
- Különleges területek: különleges kereskedelmi célú-, különleges közhasználatú építményi-, különleges honvédelmi-, különleges hulladék elhelyezésére szolgáló-, különleges városüzemeltetési célokat szolgáló-, különleges közlekedési terület

BEÉPÍTÉSRE SZÁNT ÉS NEM SZÁNT TERÜLETEK ELOSZLÁSA

28. ábra: Beépítésre szánt és nem szánt területek eloszlása

Forrás: Saját szerkesztés

A beépítésre nem szánt területek az alábbi területfelhasználási egységekre tagolódnak:

- Közlekedési célú területek: általános közlekedési-, vasúti közlekedési terület
- Zöldterületek: közpark terület
- Erdőterület: védelmi rendeltetésű erdő-, egészségügyi, szociális, turisztikai rendeltetésű-, gazdasági rendeltetésű
- Mezőgazdasági terület: mezőgazdasági kertes-, mezőgazdasági általános-, korlátozott használatú mezőgazdasági terület
- Vízgazdálkodási terület
- Természetközeli területek
- Különleges területek: különleges beépítésre nem szánt terület

A beépítésre szánt területek nagyobb hányada a lakó és gazdasági területekből (kereskedelmi szolgáltató, ipari gazdasági) tevődik össze.

1.9.1.4. FUNKCIÓ VIZSGÁLAT (INTÉZMÉNYI ELLÁTOTTSÁG FUNKCIONÁLIS ÉS ELLÁTÁSI KAPCSOLAT)

INFRASTRUKTÚRA

Ebbe a csoportba tartoznak a közigazgatási, közszolgáltatási, szervezeti, közmű szolgáltatás, kategóriájú funkciók, többek között az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, bíróság, egészségbiztosítási szerv, földhivatal, gyámhivatal, katasztrófavédelmi szerv, munkaügyi központ, kormányablak, okmányiroda, járási hivatal, Polgármesteri hivatal, rendvédelmi szerv (rendőrkapitányság, rendőrség), tűzvédelmi szerv (tűzoltó parancsnokság, tűzoltóság), ügyészség, Vízügyi Igazgatóság, Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal, Igazságügyi Szolgálat, Nemzeti Adó- és Vámhivatal, gázszolgáltató, villamos energia szolgáltató, telekommunikációs szolgáltató, politikai párt, e-magyarország pont, könyvtár, múzeum, konferencia központ, nyilvános könyvtár.

KERESKEDELEM

Ehhez a kategóriához soroljuk a szolgáltatás és a kereskedelmi funkciókat. Zálogház kölcsönzés, bankfiók, bankautomata, gépjármű- (szerviz szolgáltatás, gumijavítás, mosás), posta, pénzváltó, biztosítási és kiegészítő szolgáltatás, ügyvéd, utazási iroda, csomagpont, új jármű, használt jármű, jármű alkatrész és felszerelés, áruházlánc, piac, vásárcsarnok, üzemanyag töltőállomás, bútor, cipő, lábbeli, bio-, speciális élelmiszerbolt, elektromos áru és tartozékok, kertészeti áruház, faiskola, optikai, látszerészeti szaküzlet, gyógynövénybolt, háziállat és felszereléseik, ruházat, orvosi és gyógyszerészeti kellékek, szőnyeg, textil, padló, tapéta, dohányáru, tűzép és ABC.

OKTATÁS ÉS EGÉSZSÉGÜGY

Ide soroljuk az orvosi- (gyógyszertár, gyermekorvos, rendelőintézet, egészségügyi központ, háziorvosi rendelő, iskola egészségügy, nőgyógyászati rendelő, tüdőszűrő-, gondozó állomás), egészségügyi szolgáltatás- (idősek klubja, idősek otthona, termálfürdő, mentőszolgálat, fogorvosi rendelő, védőnői szolgálat, pszichiátria, szemészet), a szakmai továbbképzés- (művészeti iskola, autós iskola), közoktatás- (gimnázium, szakközépiskola, szakiskola, bölcsőde, általános iskola, óvoda, pedagógiai szolgálat) intézményei.

SPORT ÉS SZÓRAKOZÁS

A sporttevékenységek (fitnesz, uszoda, strandfürdő, horgásztó), szerencsejátékok (lottózó), és szórakozóhelyek (zenés szórakozóhelyek).

Szállás és étkezés

Étkezés (étterem, vendéglő, kávézó, pizzéria, fagyizó, pub, presszó, csárda, cukrászda) és szállás (panzió, fogadó, szálloda, hotel, kollégium, vendégház, apartman, kemping) területei.

SZÁLLÍTÁS ÉS KÖZLEKEDÉS

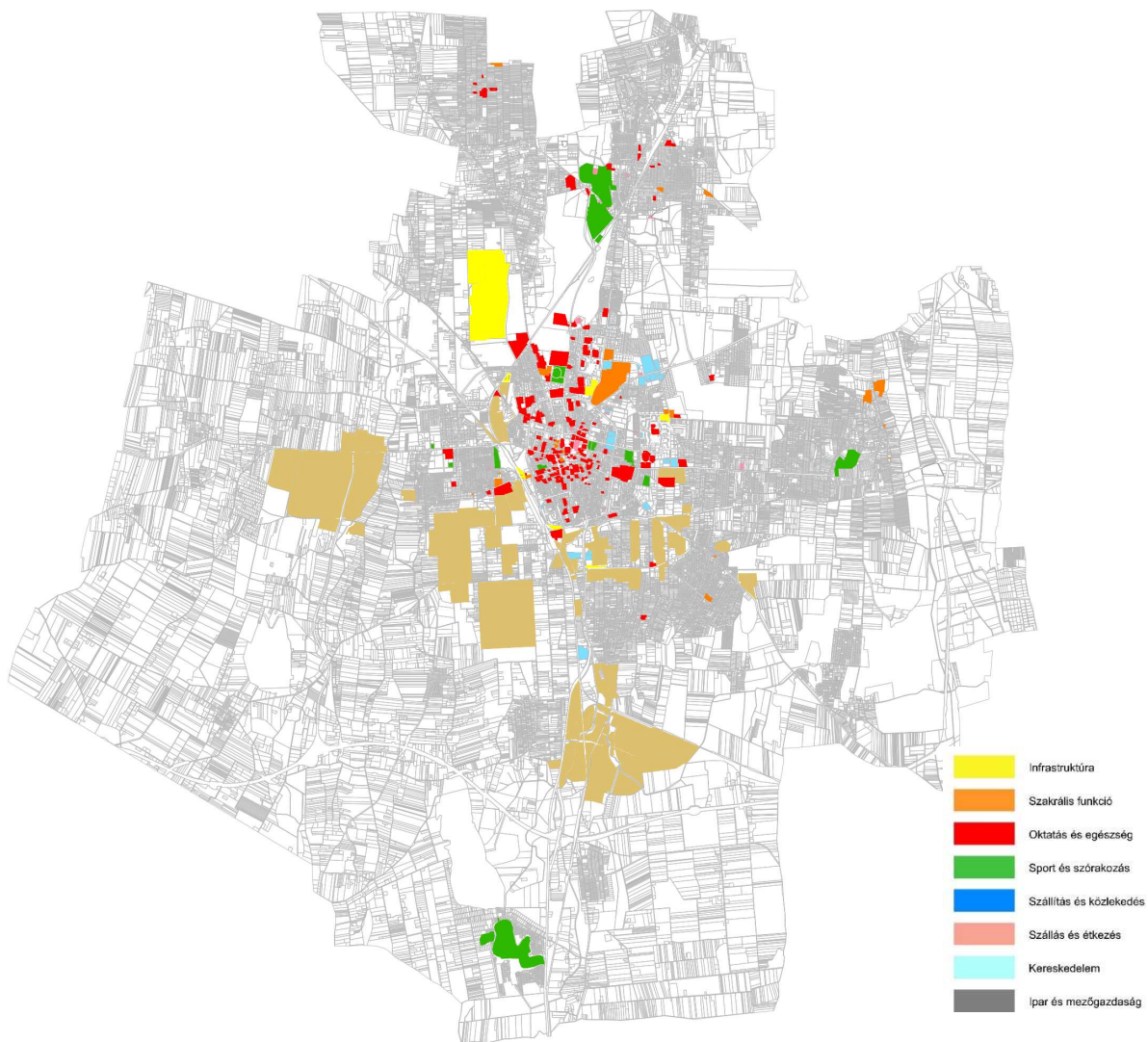
Vasút (vasúti megállók és állomás) és közút (buszpályaudvar) területei.

SZAKRÁLIS TEREK

Temetők és a templomok

Református egyházközség, Római katolikus egyházközség, Görög katolikus egyházközség, Evangélikus egyházközség, Baptista egyházközség

FUNKCIÓVIZSGÁLAT

29. ábra: Funkcióvizsgálat
Forrás: Saját szerkesztés

INTÉZMÉNYEK ILLETÉKESSÉGI TERÜLETEI

Intézmény típusa	Központ
Építésügyi Hivatal	Nyíregyháza
Építésügyi körzetközpont	Nyíregyháza
Fogyasztóvédelmi Felügyelőség	Nyíregyháza
Gyámhivatal	Nyíregyháza
Járási Hivatal	Nyíregyháza
Katasztrófavédelmi kirendeltség	Nyíregyháza
Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal	Nyíregyháza
Kistérségi ÁNTSZ	Nyíregyháza
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség	Nyíregyháza
Körzeti Földhivatal	Nyíregyháza
Megyei földhivatal	Nyíregyháza
Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Nyíregyháza
Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerv	Nyíregyháza
Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága	Nyíregyháza
Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	Debrecen
Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága	Nyíregyháza
Megyei Kormányhivatal Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság	Debrecen
Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ	Nyíregyháza
Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága	Nyíregyháza
Megyei népegészségügyi szakigazgatási szerv	Nyíregyháza
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkavédelmi	Nyíregyháza
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkaügyi Felügy	Nyíregyháza
Munkaügyi központ kirendeltsége	Nyíregyháza
NeKI Kirendeltség	Nyíregyháza
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága	Nyíregyháza
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Adó Főigazgatósága	Debrecen
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága	Debrecen
Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság	Nyíregyháza
Polgármesteri hivatalok	Nyíregyháza
Rendőrkapitányság	Nyíregyháza
Szociális és gyámhivatal	Nyíregyháza
Városi Bíróság	Nyíregyháza
Vízügyi Igazgatóság	Nyíregyháza

30. ábra: Intézmények illetékességi területei

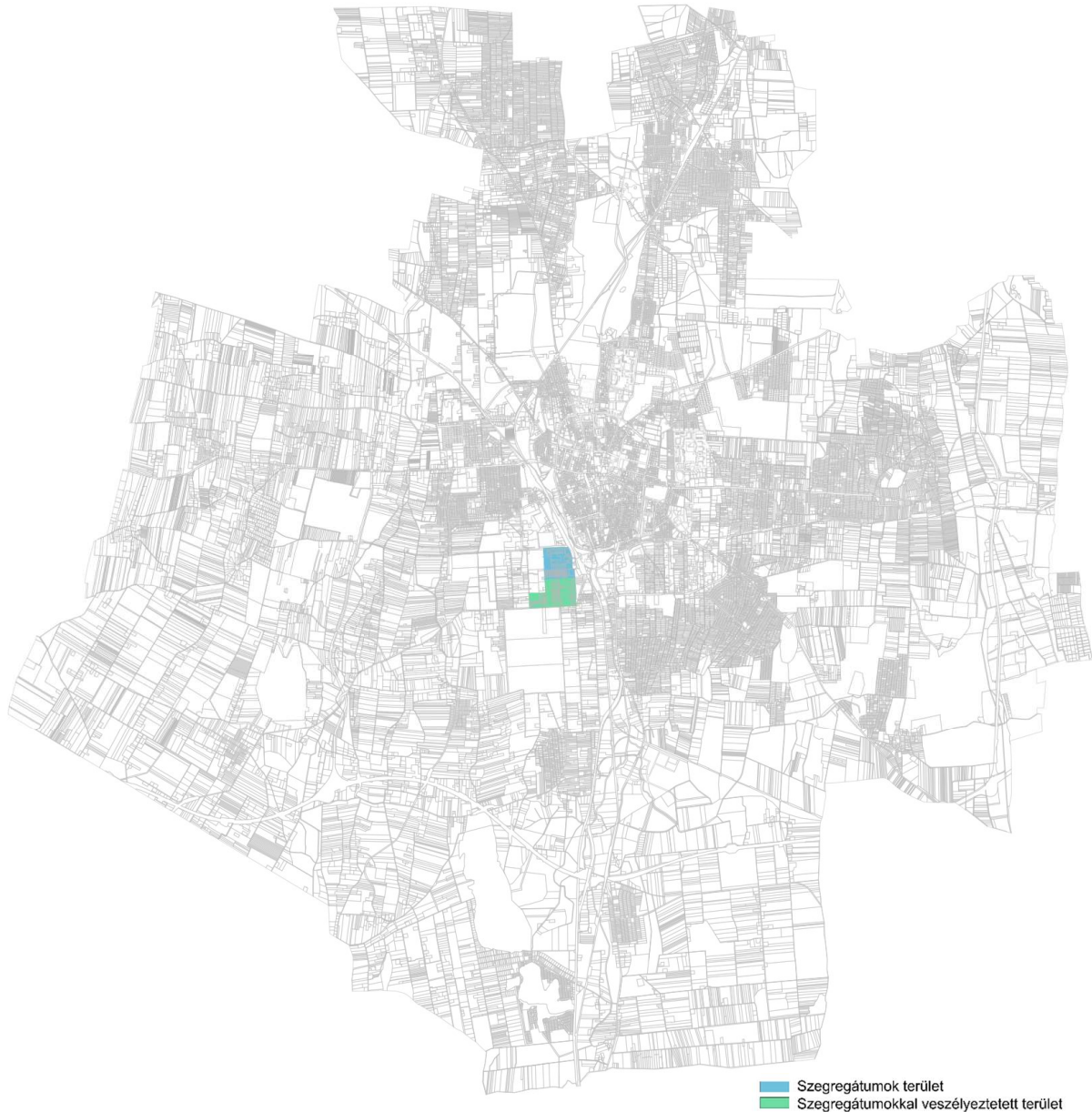
Forrás: TEIR

1.9.1.5. ALULHASZNOSÍTOTT BARNAMEZŐS TERÜLETEK

Alulhasznosított barnamezős területek nem találhatók a településen.

1.9.1.6. KONFLIKTUSSAL TERHELT (SZLÖMÖSÖDÖTT, DEGRADÁLÓDOTT) TERÜLET

31. ábra: Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

Forrás: Saját szerkesztés

Nyíregyházán jelenleg 2 szegregátum található: a Huszártelep és Polyákbokor, amelyek eltérő okokból alakultak ki, azonban több közös gazdasági (pl. magas munkanélküliség, alacsony jövedelem) és társadalmi (pl. alacsony iskolai végzettség, alacsony komfortfokozatú lakások magas aránya) probléma is jellemzi őket. Az Önkormányzat által koordinált, évtizedek óta folyamatosan zajló komplex szociális városrehabilitációs programnak köszönhetően a Huszártelepen számos önkormányzati tulajdonú lakóingatlan felújítása is megtörtént – kiegészítve a hosszútávú társadalmi felzárkóztatást támogató soft jellegű beavatkozásokkal (pl. kulturális és hagyományőrző, antidiszkriminációs, sport-, gyermek-, egészségügyi, közbiztonsági, munkaerőpiaci és ösztöndíjprogramok). A Huszártelep szegregált helyzetének mérséklésére tett intézkedések folyamatosak az elmúlt évtizedekben – részben pályázati forrásokból, önerőből, illetve Polyákbokor esetében is megvalósult egy ESZA által finanszírozott felzárkóztató projekt.

A lakosság nemzetiségi hovatartozásáról legutoljára a 2022. évi népszámlálás idején történt részletes felmérés. Ekkor a városban a legnagyobb létszámú nemzetiség a cigány volt: a lakosság 1%-a vallotta magát ebbe a csoportba tartozónak. A roma népesség jelentős része a város szegregátumaiban él, iskolai végzettségük jellemzően alacsonyabb, körükben a munkanélküliség magasabb a többségi társadalomnál, amihez hozzákapcsolható az átlagostól rosszabb lakhatási körülmények is – emiatt a roma népességre kiemelt figyelmet szükséges fordítani a társadalmi felzárkóztatás szempontjából.

Az elmúlt évtizedek folyamatos és átgondolt komplex beavatkozásainak köszönhetően jelentős javulás történt a szegregátumok helyzetében és az ott lakók életminőségében. Míg a 2011. évi népszámlálási adatok alapján a Központi Statisztikai Hivatal Nyíregyházán 3 szegregált területet jelölt ki, 2021-re már csak két szegregátum maradt a városban:

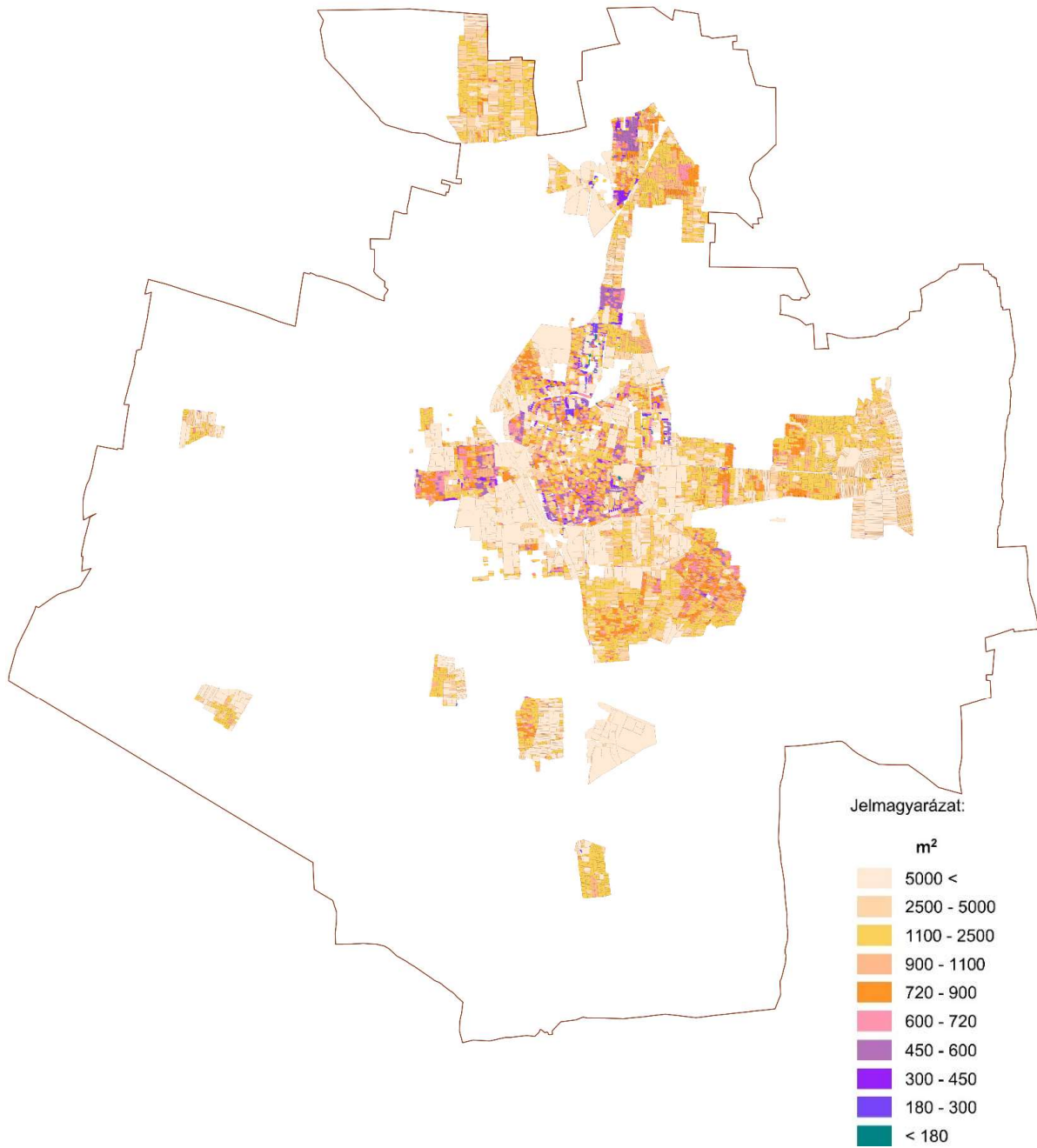
1. szegregátum – Huszártelep (Bottyán J. u. - Huszár tér - vasút - Huszár tér - Orgona u. - belterületi határ),
2. szegregátum – Polyákbokor külterület.

1.9.2. A TELEKSTRUKTÚRA VIZSGÁLATA

1.9.2.1. TELEKMORFOLÓGIA ÉS TELEKMÉRET VIZSGÁLAT

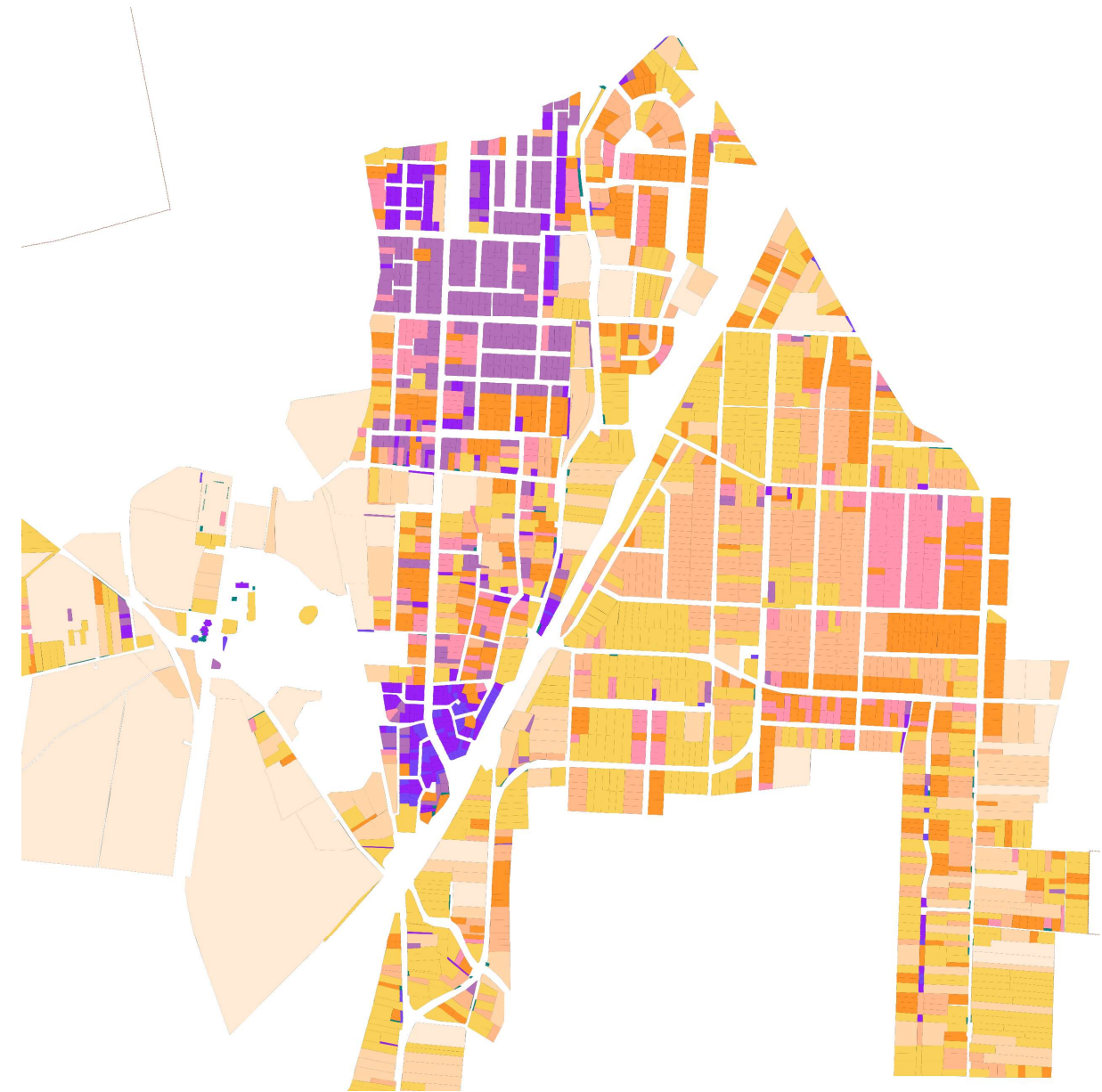
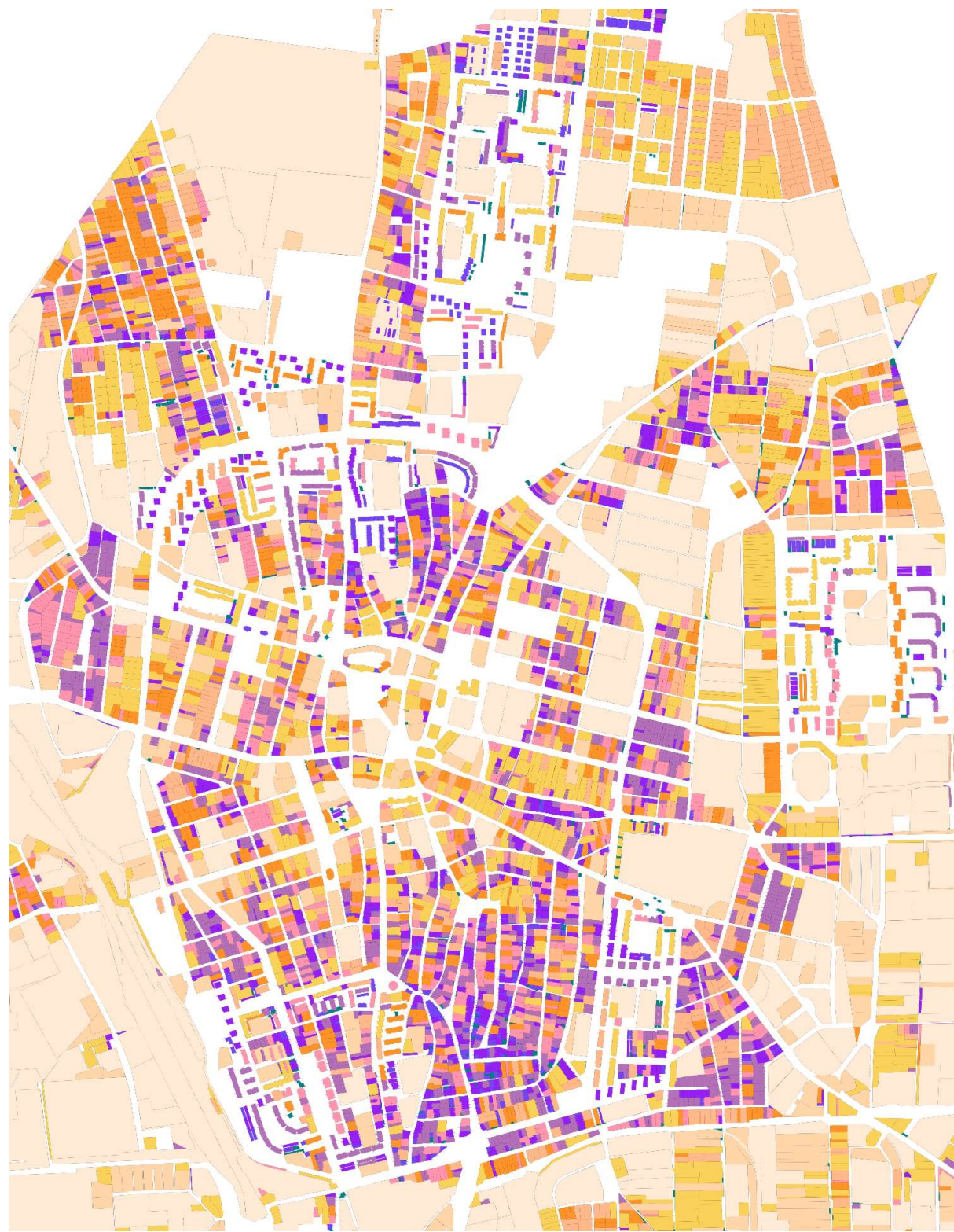
A hagyományosnak tekinthető telekszerkezet a régi, településen átvezető utak mentén, illetve ezek elágazásainál csoportosulnak. A köztes területek kitöltése a XX. századi mértani pontosságú feldarabolás eredményeként jött létre. Ez a kettőség mind a mai napig fennmaradt.

TELEKMÉRET VIZSGÁLAT

32. ábra: Telekméret vizsgálat átnézeti térképe
Forrás: Saját szerkesztés

TELEKMÉRET VIZSGÁLAT - RÉSZLET

33. ábra: Telekméret vizsgálat részletesebb térképe
Forrás: Saját szerkesztés

1.9.2.2.TULAJDONJOGI VIZSGÁLAT

A település rendelkezik tulajdoni kataszteri nyilvántartással, amelyben a tulajdonában lévő földrészletek és ingatlanok nyilván vannak tartva. Az önkormányzatnak 7055 db tulajdona van, melyből 5252 belterületi és 1822 külterületi tulajdon. Az ingatlanok legnagyobb részben – kül- és belterületen egyaránt – magántulajdonban találjuk. Az állami tulajdon jellemzően a közutak területére jellemző.

1.9.3. ÖNKORMÁNYZATI TULAJDONI KATASZTER

Belterületen az önkormányzati ingatlanok főként a városközpontban találhatók.

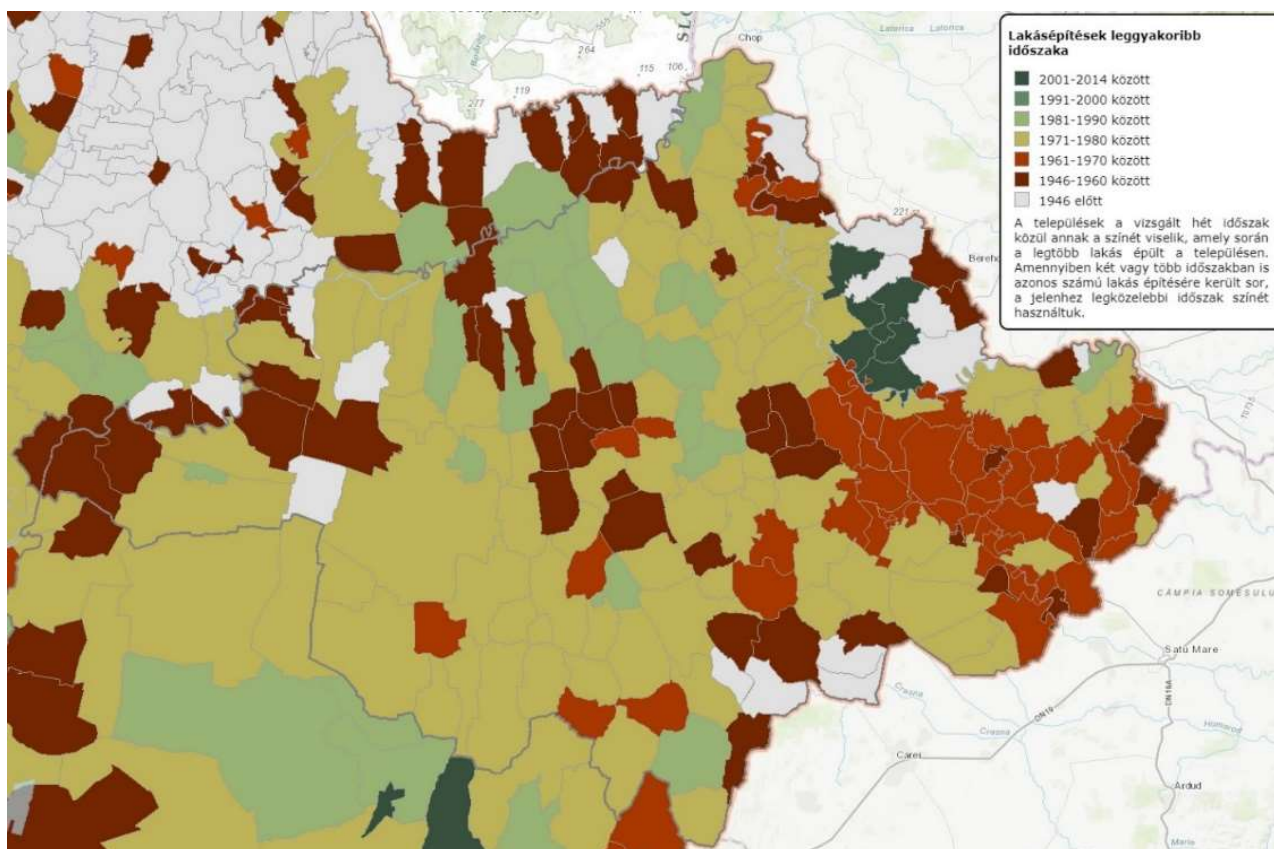
ÖNKORMÁNYZATI TULAJDON

34. ábra: Önkormányzati tulajdon átnézeti térképe
Forrás: Saját szerkesztés

1.9.4. AZ ÉPÜLETÁLLOMÁNY ÉS A KÖRNYEZET GEODÉZIAI FELMÉRÉSE

Településeink lakásállománya jelentős változáson ment keresztül a háború utáni újjáépítési időszakban, nagyrészt a szocialista lakásépítési programok eredményeként, illetve a 2000 után beindult építkezések hatására. A lakások és lakott üdülők építési év szerinti megoszlását ábrázolja a térkép az alapján, hogy adott településen melyik a lakásépítések legmagasabb arányát képviselő időszaka.

35. ábra: Lakásépítések leggyakoribb időszaka
Forrás: www.lechnerkozpont.hu

Városaink és falvaink csaknem felét még mindig 1946 előtti lakásállomány uralja. Ez persze nem azt jelenti, hogy minden második hazai településen kizárólag II. világháború előtti lakóépületekkel találkozhatunk, ám a 70 évnél idősebb lakások napjainkban is meghatározók arculati szempontból.

Az 1961-től 1970-es évek közepéig tartó első lakásépítési programnak 1 millió új lakás volt a célja. Az állam által kiosztott összkomfortos, egy- vagy többemeletes (gyakran „Kádár-kockaként” emlegetett) családi házak lényegesen vonzóbb életfeltételeket kínáltak, mint az idősebb korú, elavult technológiával épült és megrongálódott lakásállomány. Az 1961-1970 közötti évtized építkezései a mai napig településeink körülbelül 8%-án meghatározók (piros szín), különösen Győr-Moson-Sopron és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye egyes térségeikben.

Az ezredforduló után újra fellendült a lakásépítési kedv. Látványos mintázatot rajzolnak ki azok a települések, ahol a lakásállomány leggyakoribb építési időszaka 2001-2004 közé esett. Ez jellemző többek között a budapesti, a debreceni vagy szombathelyi agglomerációra, de a balatoni régió egyes településeire is. Hasonlóan fiatal arculatú tevékenységként jelennek meg Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye azon települései,

amelyek újjáépítése a felső-tiszai árvíz pusztítása miatt vált szükségessé a 2000-es évek elején.
(www.lechnerkozpont.hu)

A vizsgálatok, valamint a további tervezések alapját a hiteles állami alapadat képezte, melyet helyszíni bejárással, valamint műholdas és légi fotók elemzésével kerültek kiegészítésre és aktualizálásra.

1.10 AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉS AZ ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG VIZSGÁLATA

1.10.1. AZ ÉPÍTMÉNYEK VIZSGÁLATA

1.10.1.1. FUNKCIÓ, KAPACITÁS

A városkép nem teljesen egységes, de esztétikus és városias jellegű, a városszerkezet pedig kiegyensúlyozott. Az elmúlt másfél évtized alatt a település lakásállomány megújult ezáltal a kedvezőtlen komfortfokozatú lakások aránya kifejezetten alacsony, a lakásállományok minőségét az építkezések hullámai nagymértékben javították. Az épület állomány 4848 db összkomfortos, 1634 db komfortos, 129 db félkomfortos, 191 db komfort nélküli és 30 db szükség és egyéb lakásból áll. A lakóépület állománya 4303 egylakásos épületből, 41 db 2-3 lakásos, 140 db 4-10 lakásos és 105 db 11 lakást magába foglaló lakóingatlanból áll.

1.10.1.2. BEÉPÍTÉSI JELLEMZŐK (BEÉPÍTÉSI MÓD, BEÉPÍTÉSI MÉRTÉK, SŰRŰSÉG)

A városközpont a klasszikus mezővárosokra jellemző képet mutatja: a horizontálisan elterülő területek felett kis kiterjedésű, vertikális jellegű centrális mag uralkodik templomtornyaiával, kiemelkedő lakó- és középületeivel. Ez a nagyvárosias réteg a Kossuth tér, Országzászló tér, Hősök tere, Szabadság tér, Jókai tér, valamint a Széchényi utca – Bessenyei – Benczúr tér által keretezett terület. A zártos, általában egy-két emeletes beépítés dominál, de megtalálhatók nagyobb szintszámú, akár körülépített udvaros, bérpalota jellegű házak is. A városközponti településrészen, jellemzően történetileg kialakult zártos általános és keretes beépítést találhatók.

A belváros körúton belüli területe már inkább kisvárosias jellegű, földszintes legfeljebb kétszintes beépítésű. A hatalmas méretű zártos, „hézagos-zártos” vagy szárazkapus épületek a jellegzetesen magyar és jellegzetesen nagyalföldi hagyomány képviselői.

A Belváros tehát két részre osztható: egy városközpontra és a mezővárosi hangulatú történeti városmagra. Az átmenet a kettő között alig észrevehető, kiegészítik egymást, és karakterjellemzőik közül elsősorban a léptékarány eltérés miatt lehet szubjektív különbséget tenni. A történelem során kialakuló utcavonal, és utca szélessége és léptékaránya megmaradt.

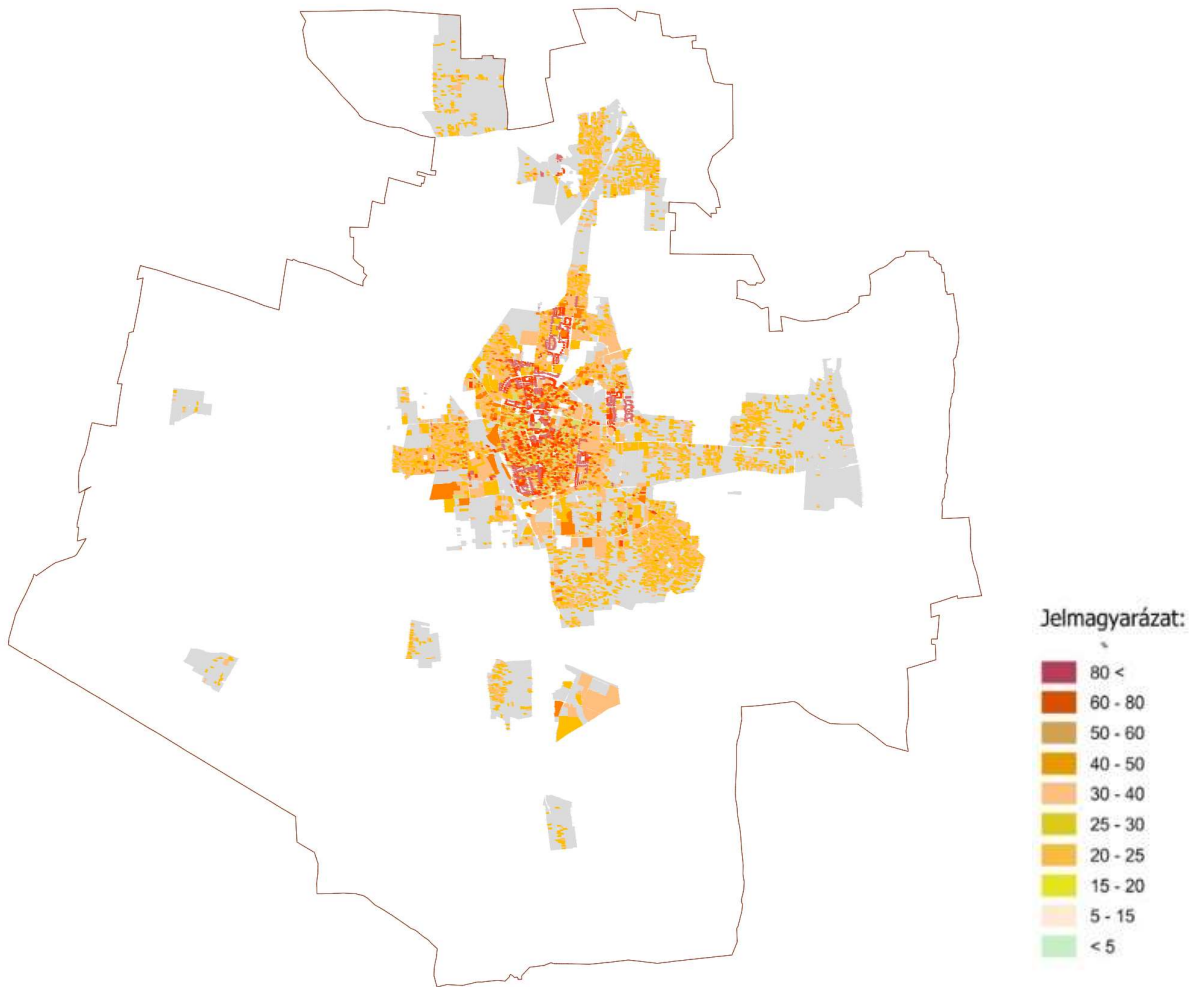
A kisvárosias területeken a földszintes polgárházakkal szegélyezett utcák vannak többségben.

Lakótelepek jellemzően a „Nagykörút” mentén alakultak ki, de ide sorolhatók az Örökösöld és Jóságos, valamint az Érkerti lakótelep is. Közös jellemzőjük az úszótelkes beépítés, és a magas szintszámok. A lakótelep olyan lakóépületek összessége, melyek időben és stílusban egységesen épülve, az adott település, településrész kialakult szövetétől elkülönül.

A kertvárosias és falusias területeken a lakóházak általában előkertes, családi házas beépítésben, jellemzően oldalhatáros, ikres vagy szabadon álló elhelyezkedéssel, épültek. A Korányi kertvárosban, a Hímesben és a Malomkertben hagyományos beépítési módok mellett megtalálhatók az 1970-80-as évek kedvelt csoportos beépítései, az azonos alapegység többszörözésével épülő sorházak, láncházak is.

BEÉPÍTÉSI SZÁZALÉK VIZSGÁLAT

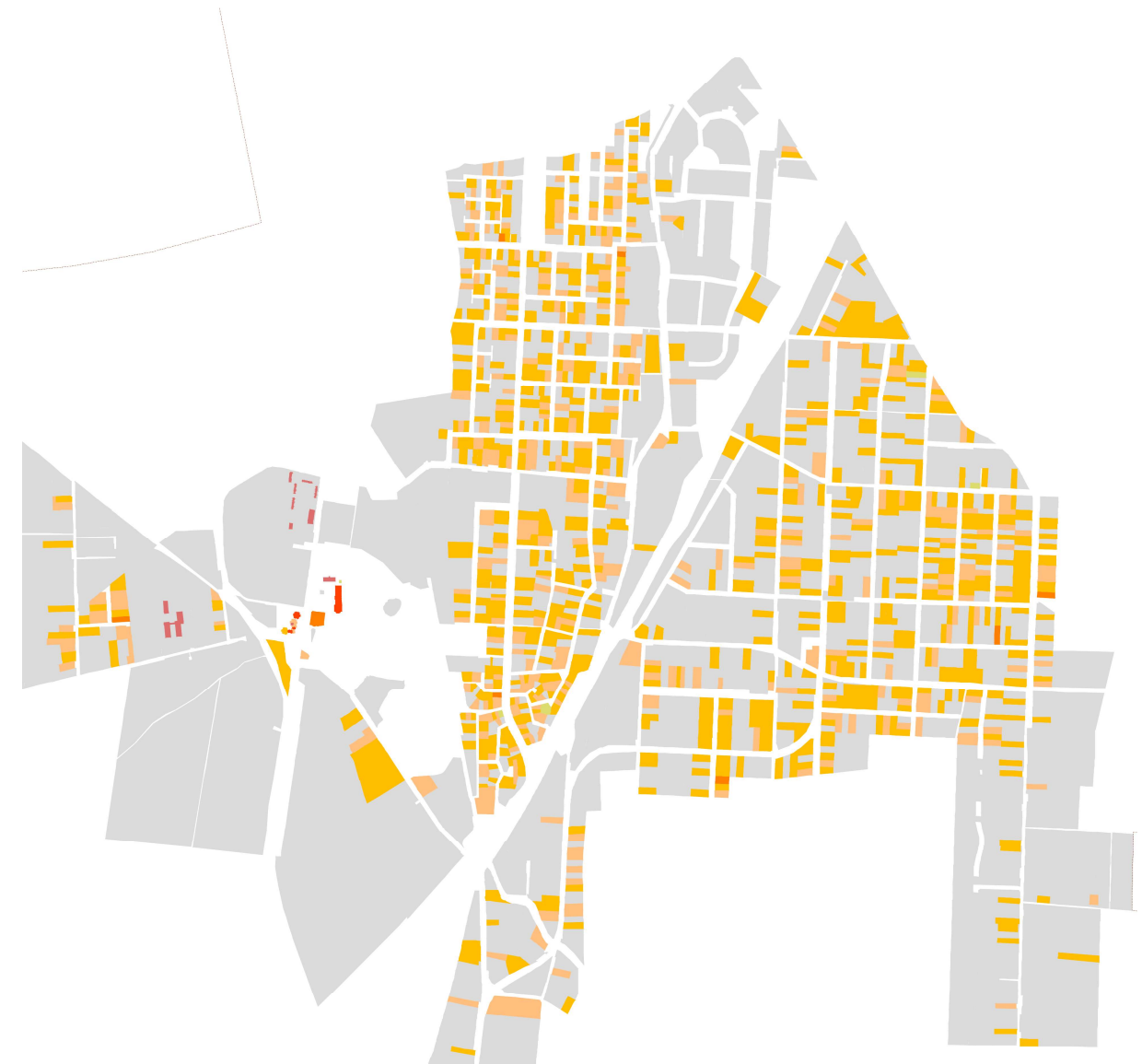
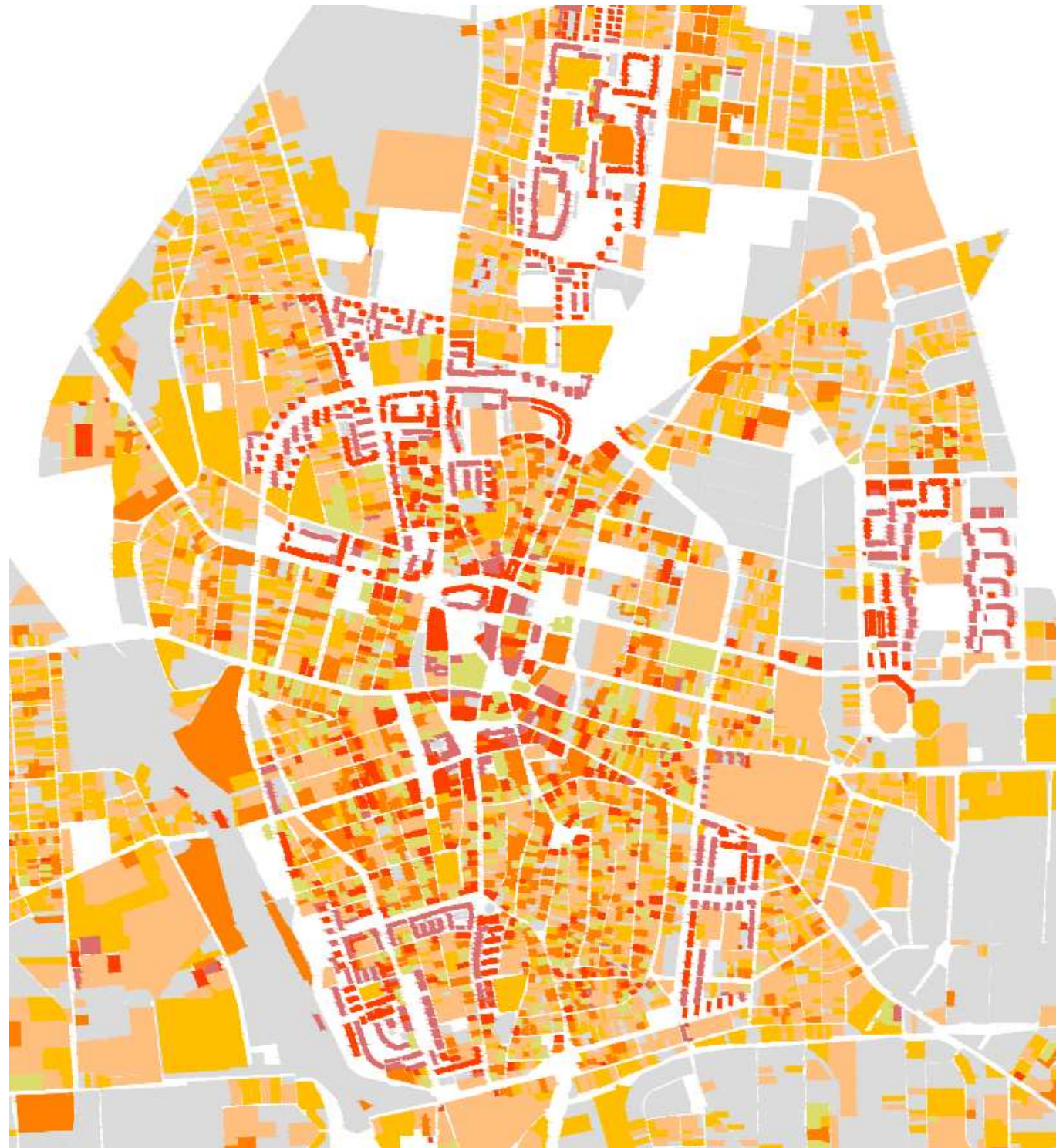
36. ábra: Beépítési százalék vizsgálat átnézeti térképe

Forrás: Saját szerkesztés

1.10.1.3. MAGASSÁG, SZINTSZÁM, TETŐIDOM

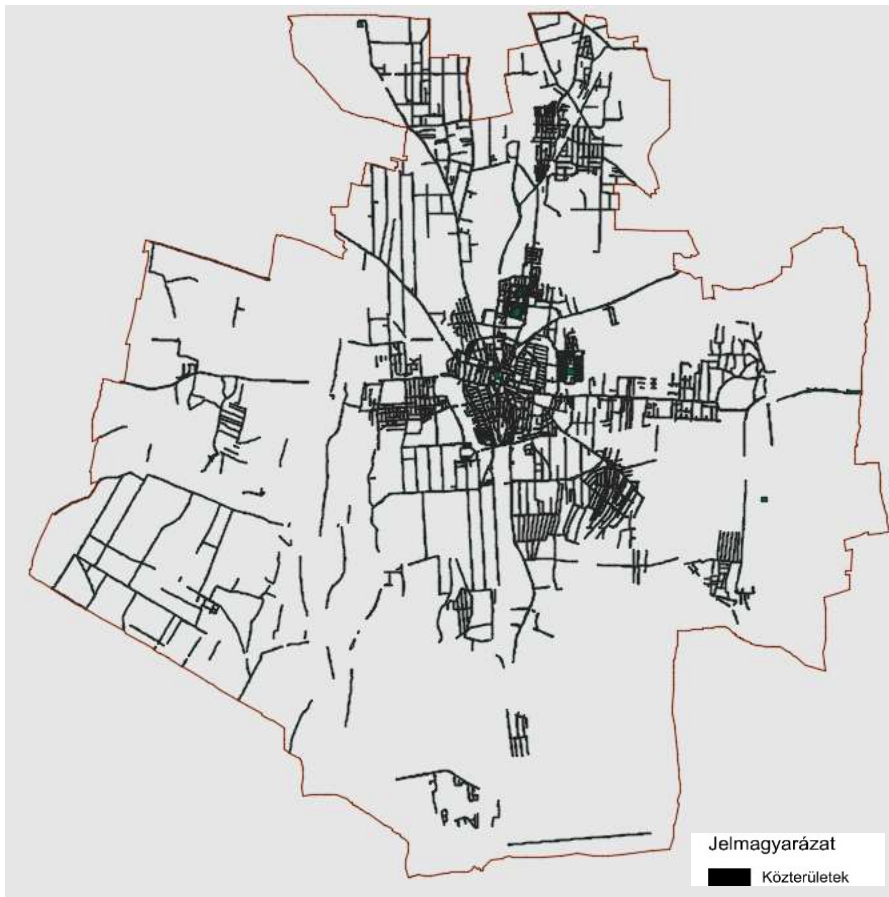
A történetileg kialakult alacsony szintszámú telkes városközpont felé sűrűsödő, és a városközpontban polgárisult beépítés mögött többszintes újabb eltérő karakterű beépítés jön létre, - megbontva a város korábban egységes morfológiai rendjét. Ezt az átalakítást képviselik a városközpont fő utcája mögött elhelyezett többszintes sávházak, a hagyományos karakterbe ékelődő, nem alkalmazkodó karakterű telepszerű épületek, a környezethez nem illeszkedő, építésük idején korszerűnek tekintett épületek. Ezek jellemzően többszintes 3-4 szintes épületek, lapostetős kivitelben. A 90-es évektől épült ilyen típusú épületek már inkább magastetős megjelenésűek. A kertvárosias, falusias lakóövezetek jellemzően földszintes (esetenként tetőtér beépítéssel tarkított) épületekkel tarkított, magastetős kivitelben.

BEÉPÍTÉSI SZÁZALÉK VIZSGÁLAT - RÉSZLET

37. ábra: Beépítési százalék vizsgálat részletesebb térképe
Forrás: Saját szerkesztés

1.10.1.4. TELEPÜLÉSKARAKTER, HELYI SAJÁTOSSÁGOK: UTKAKÉP, TÉRARÁNY, JELLEGZETES ÉPÜLETTÍPUSOK

38. ábra: Közterületek átnézetű térképe
Forrás: Saját szerkesztés

Nyíregyháza városszerkezetét három tényező határozta meg. Elsőként a középkori Nyírfalut említhetjük, amely 1750-ig lassan elnéptelenedett és elpusztult. Ez a település két út kereszteződésére szerveződött, az utak találkozásánál piactérrel. Feltehetőleg megőrizte ezt a kezdeti szerkezetet a második periódus, a XVIII. század második felének betelepítése, amely a terepadottságok jellege miatt is (buckás, mocsaras táj) a továbbépítésben halmaztelepülés sajátosságait mutatja, fő irányokban utakkal. A harmadik meghatározó elem a XIX. század végének jelentős továbbépülése volt, amely a városközpont külső környezetében a rendezett, derékszögű útvezetést eredményezte, pl. a Bujtos és az Érkertek településrészben.

1840-ben Hudatsek Pál szabályozási tervével kezdődik meg Nyíregyháza nagyvárossá alakulása. E szempontból jelentős, hogy a vasút 1858 augusztusában eléri a várost. A XIX. század utolsó negyedében indul meg végül a város modern kiépítése, amely a XX. század elejének egy hulláma után napjainkban is folytatódik. E folyamat során a régi épületek zöme megsemmisült.

A település ősi központja a mai városháza, a megyei tanács épülete és a mai református templom tere által bezárt háromszögben volt, de a rendetlenül beépített központ mai tágas tere csak a XIX. században végrehajtott rendezések és kisajátítások után alakult ki. Ebben a központban állott Nyíregyháza középkori temploma.

A belváros régi utcái kialakulásának rekonstruálására és az azóta elpusztult épületek ismertetésére irányuló munkát az 1784-es jozefinista térkép, az 1804-ben Kovács Gábor és Ungvári József uradalmi mérnökök, valamint az 1806-os Sexty András által készített térkép tette lehetővé.

- *Bethlen (v. Szentmihályi) utca*: a XVIII. században egy kis köz vezetett a görög katolikus templomig, amely egy nagyobb tömbbe foglalva lezárta ezt az utcát. Mellette a mai püspökség helyén állt a görög katolikus plébániaház.
- *Bercsényi utca – Tanácsköztársaság tér (v. Bessenyei tér) – Kossuth utca (v. Orosz u.)*: Az Orosz utcának nevezett mai Kossuth utca és a görög katolikus templom közötti utca valószínűleg a XVII. században alakult ki.
- *Bocskai utca – Orosi utca*: Eredetileg az Orosra vezető országút volt. 1795-ben kb. az Inczedy sorig terjedt ki, itt megszakadt, utána az evangélikus lelkészek telke következett, amely lezárta az utat. A XX. század eleje óta Bocskay nevét viseli.
- *Csillag utca*: A XVIII. századi eredetű utcát mai formájában Sexty András nyitotta meg.
- *Csipke utca – Virág utca*: A mai Kereszt utca és Kígyó utca közti terület az 1754. évi összeírásában Tabán néven szerepel. A Virág utca Kígyó utcán túli szakaszát a XVIII. század végén Kis Debreceni utcának is nevezték. A területet átszelő három közt 1795-ben nyitották meg, hogy a Szarvas és a Debreceni utcákat összekössék.
- *Dózsa György utca – Pazonyi utca (v. Vay Ádám u.)*: Az 1750-es összeírás Pazonyi útnak nevezte, valószínűleg a középkortól létezett, mint országút.
- *Egyház utca – Kálvin tér*: Az Egyház utca Nyíregyháza legrégebbi utcájának tekinthető. A rajta elhelyezkedő templommal a kora középkortól fogva bizonyosan főutca.
- *Epreskert utca – Nyírfa utca*: Az Epres-kert az 1784. évi térképen már szerepel, mindkét utca eleje ekkor már lakott volt.
- *Felszabadulás utca (v. Luther utca) – Hatzel tér – Debreceni utca*: A Debrecenbe vezető országút belső szakasza a XVI. században valószínűleg már beépített terület volt. 1750-ben Debreceni utcának hívták. Az 1754-es szlovák nyelvű összeírás a Luther utcai szakaszt Csabai utcának nevezi, nyilván a Békéscsabáról betelepültek megjelölésére. A további szakaszt viszont Fehértói útnak nevezték. 1795-ben ismét Debreceni utcának nevezik. A XX. század első felétől a Felszabadulás utcai szakaszt Luther utcának nevezik.
- *Honvéd utca (v. Serház utca)*: Nyíregyháza egyik legrégebbi területe. A XIX. század vége óta Honvéd utcának nevezik.
- *Kereszt utca – Eötvös utca*: A Kereszt utcát ezen a néven az 1754-es szlovák nyelvű összeírás említette. 1759-ben Koska utca volt a neve. A XIX. században az Eötvös utcai szakaszt Kiskállói utcának nevezték el, az Eötvös utca nevet 1890 körül kapta.
- *Kossuth tér (v. Városház tér)*: Tulajdonképpen középkori piactér, amely a Tokaji, Pazonyi, Kállói, Orosi és Debreceni országutak csatlakozásánál alakult ki. A teret határoló épületek közül az első evangélikus templomot istállóból, illetve csúrból alakították ki, mögötte az első római katolikus plébániaház és iskola egy kocsmá és a mészárszék épületét használta fel. Az 1895-ben épült Korona szálló és az 1911-ben épült Nyíregyházi Takarékpénztár Egyesület bérháza lesarkított homlokzataival növelte a szabad területet, részben módosítva a térnek az útkeresztezésekből kialakult jellegét. A XIX. század végén Városháza tér volt, majd a XX. század eleje óta Kossuth térnek hívták. 1919-ben állították fel Kossuth Lajos szobrát.
- *Kürt utca*: Az utca az 1840-es évek rendezési munkái során alakult ki, a XIX. század végéig viseli az Angyal utca nevet. A XX. század óta Kürt utca a neve.
- *Ószőlő utca*: Az 1784-es térkép már jelzi a későbbi Ószőlőknek nevezett szőlőskertet s a hozzá vezető, a Pazonyi útból elágazó utcát, melyet az 1795-ös térkép Szőlő utcának jelez. A XIX. századtól Ószőlő utca a neve.
- *Nádor utca (v. Puskin u.)*: 1750-ben már beépített utca volt. A beépítés után, 1754-ben Szélső utcának, 1770-ben Czirbus utcának nevezik. 1775-ben 46 telek áll rajta. A XIX. századtól, valószínűleg József nádor után, Nádor utcának nevezték.
- *Rákóczi utca (v. Tokaji u.)*: A Tokaji felé vezető út, mely gazdasági és hadászati szempontból egyaránt jelentős volt, feltételezhetően részben már a középkortól beépített terület volt. Jelentősége még növekedett, amikor a postaút Nyíregyházán keresztül járt. Eredetileg a mai Kossuth térbe torkollott. A mai Vasváry Pál utca sarka körül helyezkedett el a Tokaji kapu, ezen túl az utca az országútba torkollott. A XIX. század elejétől fokozatosan bővült és tovább épült, a Búza téri piac kialakításával. A XX. században éri el mai teljes hosszát.

- *Rózsa utca*: Az 1784-es térképen szerepel, az 1795-ös összeírás nem említi. A XIX. századtól folyamatosan beépült.
- *Selyem utca*: 1795-től szerepel a mai nevén.
- *Sólyom utca (v. Sárkány u.)*: A legutóbbi időig Sárkány utcaként említett kis zezugos utca, a korábbi helytörténészek szerint középkori eredetű. Erre utalna részben szabálytalan, megtört formája, részben elnevezése, mely valószínűleg egy olyan épülettől származik, melyen a sárkányos Báthori-címer volt.
- *Széna tér (v. Szamuely tér)*: Hudatsek Pál 1840-ben készült térképe ezt a teret jelöli meg a város határáként. A teret a XX. század elejétől Kórház térnek, majd Szegényház térnek hívják, később a Széna tér elnevezést kapta.
- *Szarvas utca*: Az 1754-es szlovák nyelvű összeírás szerint a Szarvas utca, melyet a telepések régi lakhelyükről neveztek el, a piactérről mintegy a Kígyó utcáig terjedt, a legjelentősebb utcák egyike, a betelepülők mintegy 20 százaléka itt lakik. 1884-ben épült fel az utcában a Zsinagóga, majd az izraelita iskola.
- *Széchenyi utca*: A XIX. században nyitották, eredetileg az 1822-ben alapított és 1913-ban bezárt ún. Vasúti temetőhöz vezetett. Igazi jelentőségét 1858-ban, a vasút megnyitásakor kapta, amikor ez lett a pályaudvarról a városba vezető közlekedés fő útvonala. Beépítése XX. századi.
- *Szilfa utca*: 1750 körül ez lehetett a város beépített területének déli határa. 1754-ben a Nádor utca folytatásaként jelzik. 1770-ben Régi vagy „Oh-utzá”-nak nevezik. A XVIII. század végétől Arnold utca a neve, Szilfa utcának az 1890-es években nevezték el.
- *Tompa Mihály utca – Salétrom köz*: A régebbi nevén Salétrom utcának nevezett Tompa Mihály utca a négy salétromszérű közül az egyiknek a helyét lokalizálja.
- *Kállói utca (v. Vöröshadsereg útja)*: Nagykálló felé vezető országút volt. Az 1754-es összeírás Kállói útnak nevezi, 33 telek van rajta. A XVIII. században kb. az Inczedy sorig terjedt, itt volt a Kállói kapu, majd az evangélikus temető következett. A temető helyén 1898-ban épült fel az Erzsébet-kórháznak nevezett mai vármegyei kórház, és az utca csak a XX. században fejlődött tovább.
- *Zrínyi Ilona utca (v. Városház tér) – Szabadság tér (v. Széchenyi tér)*: A Zrínyi Ilona utca a XVII. században a majorsági épületek és a mai Szabadság tér környékén elhelyezkedő, az 1784-es térképen szereplő másodkapitány háza és hadnagy háza közötti átjárást biztosította. Az utcát az új városháza felépítése után Városház utcaként említik.

1.10.2. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉRTÉKEI

1.10.2.1. VÉDETT ÉPÍTETT KÖRNYEZET, A HELYI, EGYEDI ARCULATOT BIZTOSÍTÓ ÉPÍTÉSZETI JELLEMZŐK

A helyi védelem alá vonandó épületek felsorolását az 1.10.2.7 fejezet tartalmazza.

Nyíregyháza településszerkezete többutcás, szalagtelkes jellegű, az utcák egy része szabálytalan vonalvezetésűek, egy része tervezett. Nem ritkák a rövid és zsákutcák száma sem.

A térség védett területei:

- Országosan védett természeti területek (gyep, csatorna, vízállás és ezek környezete)
- NATURA 2000 Hálózat területei
- Helyi védelemre javasolt természeti értékek

1.10.2.2. VILÁGÖRÖKSÉGI ÉS VILÁGÖRÖKSÉGI VÁROMÁNYOS TERÜLET

A település közigazgatási területén világörökségi és világörökségi várományos terület nem található.

1.10.2.3. MŰEMLEK, MŰEMLEKEGYÜTTES

Az épített környezet legértékesebb emlékeinek és értékeinek megtartása a műemlékvédelem feladata. A műemlékek és a műemléki környezettel kapcsolatos eljárási szabályokról a Kulturális Örökség védelméről szóló 2001- évi LXIV. sz. törvény rendelkezik. Nyíregyházán 42 darab műemlék alatt álló épület található, melyet az alábbi felsorolás tartalmaz.

1. Evangélikus templom, műemléki törzsszám: 5941, hrsz.: 1, Luther tér

Evangélikus templom, barokk eredetű, 1784-1786. Átalakítva eklektikus-neobarokk stílusban 1850-1860 között, 1885-1886-ban és 1936-ban. Berendezés: oltár, szószék, 18. sz.

A Luther téren szabadon álló, háromhajós, poligonális szentélyzáródású, keletelt templom, homlokzati toronnyal. A templomot palafedés borítja, 3-3 világító ablakkal. A szentély fölött gomb és zászló található. Az utcaszintnél kissé emeltebb templomhoz széles kőlépcsősor vezet. A főhomlokzat háromtengelyes, a tornyot lapos középrizalit emeli ki. A főbejárati kapu kosáríves, körülötte stukkódísz és aediculás, kettős ionoszlopos keretezés, a kapu felett felirat. A keretezés összekapcsolja a kaput a fölötté lévő szegmensíves karzatablakkal, ugyancsak gazdag, oszlopos, stukkódíszes, volutás keretezéssel. Az oldalsó tengelyekben a földszinten kisebb, a karzatszinten nagyobb, szegmensíves ablakok vannak, aediculás keretben. A tengelyeket korinthoszi fejezetes óriás falpillérek választják el egymástól, a rizalitet lépcsősen kialakított pillérek tagolják. A széles két sávot magába foglaló, golyvázott főpárkány fölött a tornyot két törtíves félromzat kapcsolja a hajóhoz. A félromzatok volutás végein copf kőtobozok vannak, a mezőkben

1-1 fekvő ovális ablak van gazdag keretezéssel. A toronytest alsó szintjén vasállványon 12 harangból álló harangjáték van és óra. A harangok szintjén félköríves ablakok vannak. Az órapárkány fölött a tornyon törtvonalú, magas lanternás, bádogg hagymasisak van, tetején csillaggal. Oldalhomlokzatain korinthoszi fejezetes, óriás falpillérek között két szinten 6-6 nyílástengely található. A harmadik tengelyben oldalbejáratok vannak, a többi szegmensíves ablak, gazdag keretezéssel, timpanonos szemöldökkel. A hátsó homlokzaton, a poligonális szentélyen három szegmensíves ablak van és sekrestye ajtó. A keresztvasas vaskaput rátett virágdíszek dekorálják, M. T. monogrammal. Fölötté kronosztikonos felirat.

2. Református templom, műemléki törzsszám: 6178, hrsz.: 12598, Magyar utca 2.

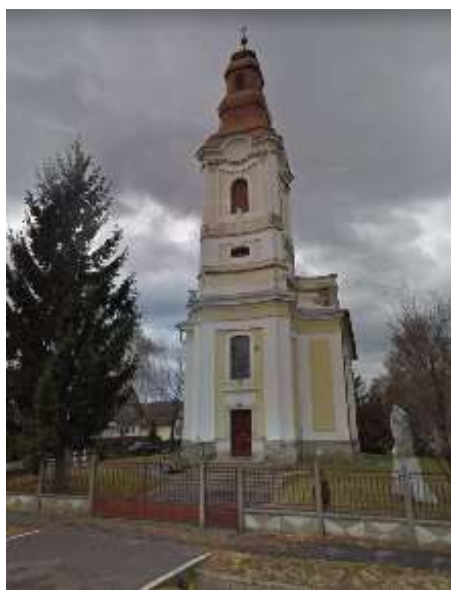
Ref. templom, kora gótikus eredetű, 13. sz. második fele. Átalakítva 1928-ban.

A templom a Magyar utca kiteresedésénél kis domb tetején, szabadon áll. Keleti oldalán toronnyal. Csapott nyeregtetős, bádofedésű. Egyhajós. Déli homlokzatán 5 csúcsíves ablak, középrészen előreugró portikuszból nyíló bejárat. Északi oldalán nincs nyílás, középrészen egy támpillér. Nyugati szentélye egyenes záródású, sarkain két támpallal, két ovális alakú ablakkal. Keleti homlokzatán, a templomtest előtt torony, a torony két oldalán kör alakú ablak. A torony földszintjén egyenes záródású ajtó, fölötté körablak, a golyvázott párkány fölött az első szinten és a másodikon is félköríves ablakok. A tornyot bádogsisak zárja.

lévő

3. Római katolikus templom, műemléki törzsszám: 6179, hrsz.: 11001, Vezér utca 5.

Épült késő barokk stílusban, 1804-1814. Berendezés: szószék, keresztelőmedence, szentelvíztartó, padok, copf, 19. sz. eleje.

Fésűs beépítésű utcasorban, a templomkertben szabadon álló nyugati, nyolcszög három oldalával záródó szentélyű egyhajós templom. Bádofedésű. Nyugati homlokzata elé lépő torony földszintjén egyenes záródású, kőkeretes kapu. A tornyot lizénák szegélyezik. A kapu felett szegmensíves záródású, nagyméretű szalagkeretes ablak. Felette golyvázott főpárkány. A torony íves attikafallal kapcsolódik a hajóhoz. A torony első szintjén szegmensíves záródású kisablakok, felettük, a harangok szintjén nagyobb záróköves, szalagkeretes félköríves ablakok. Az órapárkány fölött lanternás, barokkos toronysisak. A hajó páros lizénákkal tagolt, a falsávokban szalagkeretes, szegmensíves ablakok, a torony felé eső tengelyben ugyanilyen, de két kisebb ablak egymás felett. A hajó déli oldalának nyugati végéhez sekrestye csatlakozik, egy szalagkeretes ablakkal és egyenes záródású bejárati ajtóval. A templom előtti kertben 1980-ból származó kőkereszt, Joó Ferenc és neje adománya.

4. Tanya, műemléki törzsszám: 8912, hrsz.: 0801/17, Benkőbokor 11.

Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes épület. Csonkakontyos, nyeregtetős, nádfedésű épület. A lakóház az utcára merőlegesen áll, vert falú épület. É-i homlokzatán nincs nyílás, deszkázott oromfal zárja a homlokzatot. K-i homlokzatán egy

kisméretű ablak és faoszlopos tornác, ahonnét a kamrába és a pitvarba nyílik ajtó. D-i homlokzatán egy kis ablak, deszkázott oromfallal. A telken áll még az utcával párhuzamos tengelyű volt istállóépület is. Ez téglalap alaprajzú, nyeregtetős, cserépfedésű. Három szegmensíves bejárati ajtó, közöttük 4 kicsi szegmensíves ablak.

5. Tanya, műemléki törzsszám: 8913, hrsz.: 0797/21, Rókabokor 10.

Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes épület. Ohomlokzatán két szalagkeretelésű ablak. D-i homlokzatán nyílik a bejárati ajtó a pitvarba, a kamra ablaka, valamint a tehén- és lóistálló ajtaja. A telken még nyári konyha, disznóól és magtároló áll.

6. Általános iskola, műemléki törzsszám: 9228, hrsz.: 4921, Luther utca, Iskola utca 2.

Általános iskola, közép- és két oldalrizalittal tagolt, nyújtott tömegű épület. Eklektikus stílusban épült 1890-ben, Alpár Ignác tervei szerint.

Az utcavonalban szabadon álló, U alaprajzú, egyemeletes, alápincézett saroképület. Nyeregtetős, a sarokrizalitok felett sátortetős, palafedésű épület. Főhomlokzata 1+8+5+8+1 tengelyes, sarok- és középrizalitos. A földszint sávozott díszű, egyenes záródású, kereteletlen ablakokkal. Az oldalbejáratok az oldalrizalitok mellett nyílnak, egyenes záródású, fakapuszárnyas, vasrácsos ajtók. A főbejárat a középrizalit közép-tengelyében nyílik, félköríves, fa kapuszárnyakkal. A két szint hangsúlyos párkánnyal van elválasztva. Az emeleti ablakok alatt övpárkány fut végig. Az emeleti ablakok timpanonos és egyenes szemöldökűek váltakozásából állnak. Utóbbiak felett téglalap alakú mezőben virágfüzérdísz angyalfejekkel. A sarokrizalitok emeletén timpanonos keretelt ablak, mellettük két oldalon üres szoborfülkék. A középrizalit emeletén, a főbejárat felett nagyméretű, mélyített félköríves erkélyajtó, előtte félköríves, ballusztteres erkély. Mellette 2-2 félköríves záródású, nagyméretű ablak. Felettük a díszterem megvilágítására szolgáló téglalap alakú világítóablakok. A rizalit falsávokra tagolt, középrészét timpanon zárja le, mezejében leveles stukkódísz. A homlokzat előtt alacsony vasrácsos kerítés. Oldalhomlokzatai 7 tengelyesek, hasonló díszítőelemekkel. Udvari homlokzatán kereteletlen, egyenes záródású és félköríves nyílások. Előreugró lépcsőház a középrizalit mögött. D-i része előtt későbbi toldalék.

7. Református templom, műemléki törzsszám: 9229, hrsz.: 5351, Kálvin tér 11.

Egyhajós, egyenes szentélyzáródású, homlokzat síkjában álló toronnyal. Historizáló stílusban, 1872-ben épült.

A templomkertben az utcavonaltól kissé hátrébb, szabadon álló, egyhajós templomépület. Szentélye nyugati, félköríves záródású. K-i főhomlokzata elé enyhén kilépő toronnyal. Főhomlokzatán a középtengelyében húzott keretelésű félköríves kapu, mely pilaszterekkel szegélyezett, oromzatos. Két oldalán páros, félköríves ablakok. A kapu felett rózsablak. Fogazott főpárkány felett attikafal kapcsolja a tornyot a templomtesthez. A tornyon félköríves ablak, felette óra, melyet lizénák által tartott oromzat zár le, a négyszög alaprajzú tornyot egy sokszög alaprajzú torony zárja, félköríves ablakkal. Sokszög alaprajzú bádogsisak zárja a tornyot. A hosszház É-i oldalának közepén előreugró félköríves bejárati csarnok. A földszinten félköríves ikerablakok, a karzatszinten nagyméretű félköríves ablakok. A szentélyt is félköríves ablakok világítják meg, végében kémény.

8. Római katolikus templom, műemléki törzsszám: 9230, hrsz.: 48, Kossuth tér

Háromhajós, keresztházás, sokszögű szentélyzáródású, két impozáns toronnyal közrefogott épület. Neoromán stílusban 1902-1904 között épült Nagy Virgil tervei szerint.

A Kossuth téren, szabadon álló, háromhajós, keresztházás, sokszögű szentélyzáródású templom. Szentélye délkeleti, északnyugaton két 43,6 m magas torony által közrefogott homlokzat. A templom cserépfedésű. A templom faragott kő alapon álló téglapépület. A különböző színű téglák adják a díszítőelemek egy részét. A tornyok által közrefogott homlokzat középtengelyében oromzatos, bélietes kapu, melynek félköríves timpanonjában kőből faragott dombormű: Szűz Mária a gyermek Jézussal, Szent József és Keresztelő Szent János társaságában, amint előtte hódolnak Szent István és Szent László magyar királyok. A bejárat mellett északra ikerablak, délre félkörívzáródású ablak. A bejárat felett két oldalon 3-3 összekapcsolt kisméretű résablak, a párkány felett rózsablak, mely fölött fogazott párkány.

A homlokzatot oromzat zárja, mezejében hármás neoromán ablakcsoport, tetején kőkereszt. A toronytestek alsó szintjein mélyített falmezőben résablakok, emeleten nagyméretű félköríves ikerablakok, a szinteket övpárkány választja el egymástól. Felső szinten óra. A toronysisak 12 szögű, bádogborítású. Oldalhomlokzatai mozgalmasak, támpillérekkel megerősítettek, kiugró keresztházzal, félköríves, neoromán ablakkal és résablakkal. A keresztházak mellett oldalbejáratok, a szentély felé eső részen kör alaprajzú, torony. A szentély végében újabb előreugró bejárat nyílik. A szentély sokszögzáródású, alsó részén körbefutó félköríves sekrestyerész.

9. Korona szálló, műemléki törzsszám: 9231, hrsz.: 120, Kossuth tér 2.

Régi Szabolcs (volt Korona) Szálloda, földszint-emeletes, tetőfelépítménnyel hangsúlyozott, középrizalittal osztott, belső udvart közrezáró tömegű épület. Eklektikus stílusban épült 1895-ben, Alpár Ignác tervei szerint.

A Kossuth tér, Szabadság tér, Dózsa György út által határolt területen álló nagyméretű, egyemeletes saroképület. Az épület összetett alaprajzú, két udvart zárnak közre a szárnyak. Kontyolt nyeregtető, a rizalitok felett manzárdtetős épület, palafedésű, bádogg padlásszellőzőkkel. Kossuth téri (nyugati) homlokzata 1+3+7+3+1+3

tengelyes, közép- és oldalrizalitos, déli végén lekerekített homlokzatú. A földszint sávozott, egyenes záródású nyílásokkal. A két szint között hangsúlyos osztópárkány. A rizalitok emeleti részei is sávozottak, az oldalrizalitokban gazdagon keretelt páros ablakok. A középrizalit két szélső tengelyében szoborfülkében két kőváza, alatta füzérdísz, felette egyenes szemöldök. A középrészen nagyobb félköríves erkélyajtós és egyenes záródású ablakok váltakoznak, gazdag kereteléssel. Felettük világító ablaksor, köztük gazdag stukkódísz. A homlokzatot fogazott párkány zárja. Az oldalrészekben egyenes záródású ablakok. Szabadság téri (déli) homlokzata 3+3+3 tengelyes, ehhez kapcsolódva keletről és nyugatról 1-1 háromtengelyes ívesen hajló rész. A földszint sávozott, egyenes záródású kirakatablakokkal, a középtengelyben rusztikázott oszlopok között, egyenes záródású, modern bejárati kapu. A kapu felett 4 konzolon nyugvó ballusztteres mellvédű erkély, melyre gazdagon keretelt erkélyajtó és két ablak nyílik. A középrizalit lizénákkal tagolt, az erkélyajtó felett női fejes, címeres stukkódísz. A középrizalidot fogazott oromzat zárja, kör alakú szellőzőablakkal. Az emelet többi ablaka egyenes záródású, egyenes és törtvonalú szemöldök váltakozásával. Dózsa úti homlokzata 2+3+2+3+12+2+3+2 tengelyes. A földszint sávozott, egyenes záródású nyílásokkal. A rizalitok emeletén gazdag keretelésű páros ablakok, egyenes szemöldökkel. A déli udvaron egyenes záródású ablakok, az étterem kerthelyisége. Az emeleti részen függőfolyosó.

10. Takarékpalota, műemléki törzsszám: 9232, hrsz.: 234/1, 234/2, 234/3, Rákóczi utca 1.

Takarékpalota, jelenleg irodaház, lakások és üzletek. Késő eklektikus stílusban épült 1912-ben Hubert József tervei szerint. Zárt sorú beépítésben álló, összetett alaprajzú épület. Szárnyai egy háromszög és egy téglalap alaprajzú udvart zárnak közre. Két emeletes, manzárdtetős, palafedésű épület, a tetőn bádoggal padlásszellőzők. Rákóczi utcai, nyugati homlokzatának földszintje sávozott, részben átalakított egyenes záródású ajtó- és kirakatnyílásokkal. A középrizalit középtengelyében rusztikázott oszlopok által közrefogott félköríves kapu. A földszint és az első emelet között hangsúlyos osztópárkány. Az első emelet ablakai egyenes szemöldökű, gazdagon díszített ablakok váltakoznak, az ablakok között lizénák. A második emeleten egyenes záródású, záróköves ablakok. A homlokzatot konzolos főpárkány zárja. A középrizalit széle kváderezett. A kapu felett mindkét szinten áttört mellvédű erkély, a középső három tengely ionfejezetű páros pillérek fogják közre, melyek a félköríves oromzatot is tartják, az oromzat mezejében puttók tartotta évszámot, az oromzat csúcsán tornyocskában méhkaptár. A sarokrizalit külön homlokzatként jelenik meg, sávozott a homlokzat, földszintjén két egyenes záródású ajtó, konzolos esőtetővel. Az osztópárkány felett mindkét szinten áttört mellvédű erkély, egyenes záródású

erkélyajtókkal. A homlokzat ion oszlopok keretezik. A konzol főpárkány felett, gazdagon díszített kupolaszerű lezárás, padlásablakokkal, tetején tornyocskában méhkaptár. Dózsa György úti (keleti) homlokzata 2+1+2+3+2+5+2+3+2+2+1 tengelyes, kialakítása hasonló a Rákóczi utcai homlokzatéhoz. A belső udvarok emeleti szintjein vasrácsos függőfolyosók.

11. Nyírvíz palota, műemléki törzsszám: 9233, hrsz.: 5348/1, Széchenyi István utca 1.

Nyírvíz palota, jelenleg lakások, irodák és üzletek. Földszint + 3 emeletes, gazdagon tagolt tömegű és homlokzatú sarok- és oldalrizalitokkal, tetőfelépítményekkel hangsúlyozott épület. Szecessziós jellegű, épült Papp Gyula és Szabolcs Ferenc építész tervei által.

Zártosorú beépítésben álló, U alaprajzú épület, három emeletes, manzárdtetős, pala- és bádofedésű épület. Homlokzatai gazdagon tagoltak, oldal- közép- és sarokrizalittal. Széchenyi utcai homlokzatán (déli homlokzat) a földszinten egyenes záródású üzletajtók és kirakatnyílások, a középtengelyben félköríves kapu. Az első szint és a földszint között osztópárkány. Az első emelet 3+3+5+3+3 tengelyes, valamennyi ablak egyenes záródású. A további két emelet 3+5+5+5+3 tengelyesek, a rizalitok ablakai egyenes záródásúak, gazdag köténydísszel. A középrizalit két szélső tengelyében hátrahúzott, áttört mellvédű erkélyek, közöttük páros ablakok. A rizalitok közötti részeken vasrácsos, konzolos függőfolyosó, egyenes záródású nyílásokkal. A rizalitok felett magas attikafal, rés padlásszellőző ablakokkal. A középrizalit attikafalán mozaikképek. A déli és keleti homlokzatot kupolával lezárt

sarokrizalit köti össze. A keleti homlokzat 3+5+3 tengelyes. Megoldásaiban hasonló a déli homlokzat kialakításához. Az épületszárnyak két udvart fognak közre. A nagyobb udvar déli szárnyán beüvegezett függőfolyosó, rövidebb keleti és nyugati szárnyán konzolos, vasrácsos függőfolyosó mindhárom emeleten. A keleti udvaron, a déli szárnyon vasrácsos, konzolos függőfolyosó. A másik három oldalon egyenes záródású ablakok.

12. Megyeháza, műemléki törzsszám: 9236, hrsz.: 5221, Hősök tere 5.

Megyeháza épülete, földszint + emelet, zártosorú beépítésű. Eklektikus stílusban épült 1891-1892-ben, Alpár Ignác tervei szerint.

Zártosorú beépítésben álló, összetett alaprajzú, egyemeletes, alápincézett épület. Nyeregtetős, palával fedett. Előreugró középrészéhez 4 tengelyes oldalszárnyak kapcsolódnak, melyekhez mindkét oldalon az utca vonaláig előrelépő szárnyépületek csatlakoznak. Az épület főbejárata az épület középtengelyének előreugró portikusából nyílik. A kapu félköríves záródású, a portikusz felett ballusztteres mellvédű

erkély. A kapu két oldalán a földszint sávozott, 1-1 egyenes záródású ablakkal. Az emeleti részen ionizáló falpillérek osztják a homlokzatot. Az erkély nagyméretű, egyenes záródású, osztott ajtaját kettős ionoszlopok szegélyezik. Az erkélyajtó mellett félköríves, gazdagon keretelt ablakok. Mellettük szoborfülke Szent István és Szabolcs vezér szobraival. A szoborfülkék felett füzérdísz és ördögfej. A fogazott párkány fölött 3 világító ablak, közöttük gazdag stukkódísz. A főpárkány fölött félköríves oromzat, a megye címerével. A tetőív 3 bádof padlásszellőző. A középrészről hátrébb 1-1 oldalrész, melynek emeleti és földszinti részén ikerablakok. A középrészt a szárnyépületekkel 1-1 négytengelyes rész köti össze, melynek földszintjén egyenes záródású, záróköves ablakok, emeleti részén egyenes szemöldökű és oromzatos ablakok váltakoznak. A szárnyépületek homlokzata az utcaszintig fut ki. 2+1+2+1+2 tengelyesek, oldal- és középrizalittal. A középrizalit földszintje kváderezett, egyenes záródású ablakokkal. A középrizalitból félköríves fakapuk nyílnak, két oldalukon rusztikázott 3 oszloppal keretelve. A bejárat felett három konzolon nyugvó ballusztteres mellvédű erkély. Az emeleti ablakok egyenes záródásúak, a rizalitokban oromzatosak. A homlokzatot fogazott főpárkány zárja. A tetőn bádof padlásszellőzők. Udvari homlokzatán előreugró lépcsőház. A homlokzat sávozott, alul kereteletlen, az emeleten szalagkeretelésű, egyenes záródású ablakokkal.

13. Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium (v. fiúgimnázium), műemléki törzsszám: 9238, hrsz.: 4706/2, Szent István utca 17-19.

Kossuth Lajos Gimnázium, volt ev. főgimnázium, ún. Professori Oskola, földszint + emeletes, hosszban elnyúló, oblongum alakú tömeg, melyet két rizalit (bejárat) három szakaszra oszt. Eklektikus stílusban épült 1887-ben Bobula János, és 1890 körül bővült

Zártosrú beépítésben álló, összetett alaprajzú, egyemeletes saroképület. Nyugati részén alápincézett, nyeregvetős, palafedésű. Főhomlokzata 3+5+8+5+3 tengelyes, öttengelyes rizalitokkal. A földszint kváderezett, egyenes záródású ablakkal. A rizalitok középtengelyében pilaszterekkel szegélyezett, félköríves záróköves fakapuk vasráccsal. A két szint között osztópárkány. A rizalitok emeletén korinthoszi pilaszterek között félköríves záródású, félköríves szemöldökű ablakok. A főpárkány alatt medallionsor, a konzolos főpárkány felett alacsony attikafal. Az oldalrészek emelete sávozott, keretelt, egyenes záródású ablakokkal, egyenes szemöldökkel. Konzolos főpárkány. Gimnázium (nyugati) homlokzata 2+6+2 tengelyes, az oldalrészekhez hasonló kialakítású. Udvari homlokzatán három előreugró toldalék, a két szélső lépcsőház, félköríves ablakokkal, a középső vizesblokk. A homlokzat sávozott, egyenes záródású ablakokkal.

14. „Svájci villa” szállodaépület, műemléki törzsszám: 9753, hrsz.: 15088, 15089, Sóstógyógyfürdő, Szindbád sétány

Ún.
Svájci
villa,

szállodaépület, 1900-as évek eleje. Raktár, vendéglátó-egység.

Parkban szabadon álló téglalap alaprajzú épület. Középrésze kétemeletes, oldalrészei földszintesek és tetőtér-beépítésűek. Nyeregvetős, palafedésű, a tetőn 8 új tetősík ablak. Főhomlokzata 4+1+4 tengelyes. A földszint előtt nyitott fatornác húzódik végig, fűrészelt fadíszekkel. A tornácra egyenes záródású, zsalus ablakok. A tornác a bejárat közepénél előreugrik, az első emelet teraszát is tartva, melyet faoromzat zár le. Az emeleten szintén zsalus ablakok. Rövidebb homlokzatain zsalugáteres ablakok. Hátsó, északi homlokzatán előreugró lépcsőház közepűt. A főhomlokzatával megegyező tornác és ablakok.

15. Régi kádfürdő épület, műemléki törzsszám: 9754, hrsz.: 15086, 15087/1, 15087/2, Sóstógyógyfürdő, Fürdőház tér

Régi kádfürdő, 1911. Paráz István tervei alapján épült.

Parkban szabadon álló téglalap alaprajzú épület, melyhez délről merőlegesen fürdőépület kapcsolódik. Földszintes, nyeregtetős, palafedésű épület, új tetősík-ablakokkal. Főhomlokzata 4+9+3+9+3 tengelyes. Az északi 4 tengely előreugrik, az ablakok szalagkeretesek, kis köténydísszel, felettük kör alakú, szalagkeretes ablak. A többi ablak hasonló kialakítású, mint az előzőek, egyenes záródásúak, szalagkeretesek, kis köténydísszel. A középső három tengely előtt faoszlopok tartotta oromzat, fűrészelt fadísszel, közepütt szalagkeretes bejárati ajtó. A déli, utolsó három tengely már a fürdő részhez tartozik, nagyméretű félköríves ablakokkal, téglakereteléssel. Keleti homlokzata hasonló a főhomlokzathoz, de itt nincs bejárati rész.

16. Lakóépület, műemléki törzsszám: 9922, hrsz.: 6189, Benczúr tér 5.

Lakóépület és iroda. Szecessziós.

Fésűs beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes épület. Alápincézett. Kontyolt nyeregtetős, palafedésű. Főhomlokzata 1+1+3+2 tengelyes. A bejárat a déli első tengelyből nyílik, kőkorlátos kőlépcső vezet hozzá, félköríves záródású ajtó, új fa szélfogóval. Mellette nagyméretű félköríves szemöldökkel. A homlokzat É-i végében hasonló, de kisebb ablakok. A homlokzat

középtengelyébe előreugró zárterkély, három félköríves ablakkal. Az erkély fölött hullámos oromzat zárja a homlokzatot. Az oromfalban kör alakú padlásszellőző és 10 majolikátál, közöttük virágindás stukkódísz. Az oromzat két oldalán sasok. Az udvari homlokzaton a főhomlokzatéhoz hasonló ablakok és teraszajtó. Nyugati részén üvegezett veranda. A két szárny találkozásánál nagyméretű terasz vasráccsal. A ház előtti vasráccsos kerítés egykorú a házzal.

17. Lakóépület, műemléki törzsszám: 10025, hrsz.: 151, Dózsa György utca 29.

Lakóépület, eklektikus, 20. sz. eleje. OMvH kirendeltség.

Zártsorú beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes épület. Nyeregtetős, hódfarkú cseréppel fedett. Udvari szárnya alápincézett. Főhomlokzata 2+5+1 tengelyes, oldalrizalitokkal ellátott. A kapu az egytengelyes oldalrizalitban nyílik, egyenes kapuszárnyakkal, szegmensíves záródású kőkerettel, egyenes párkányán kagylómotívummal. Ablakai egyenes záródásúak, konzolos szemöldökpárkánnyal, díszítésük a kapuéval egyező. A frízben füzéres virágdísz. A homlokzatot fogazott főpárkány zárja. Udvari homlokzatán vasoszlopos tornác, mely délnyugati végét kivéve beüvegezett. Az udvaron jellegtelen melléképület.

18. Nyíregyházi Magyar Ortodox Egyház. Kápolnája, műemléki törzsszám: 10061, hrsz.: 5997, Széchenyi utca 5.

A Magyar Ortodox Egyház kápolnája, eredetileg lakóház, 1910 körül. Homlokzata eklektikus. Belsőben ikonosztáz, barokk, két ikon, 17. sz. első fele. Fésűs beépítésben álló, L alaprajzú, részben alápincézett (északi sarok) saroképület. Kontyolt nyeregtetős, palafedésű, épület, a tetőgerincen vasrács. Földszintes. Mindkét homlokzata hasonló kialakítású, a két homlokzatrészt ívesen hajló sarokrizalit köti össze, a rizalitet palafedésű kupola zárja kettőskereszttel. Széchenyi utcai (déli) homlokzata 2+2 tengelyes, ezt követi a háromtengelyes sarokrizalit, Bessenyei téri (keleti) homlokzata 4+2

tengelyes. Mindkét homlokzat szélső két tengelye oldalrizalitként előreugrik. A téglalábazat felett a homlokzat sávozott, sárga klinkertégla sávok osztják mezőkre. Az ablakok egyenes záródásúak, aediculások. Az ablakok alatti kötényben viráginda, a rizalitek ablakai alatt áballusztéres mellvéd. Az ablakokat könyöklőpárkány köti össze. A homlokzatot konzolos főpárkány zárja, frízmezejében igen gazdag stukkódísz, kancsókból kinövő virágfüzerekkel. A rizalitek felett áballusztéres attikafal. Udvari homlokzatán beüvegezett folyosó, melyre két bejárat nyílik, a keleti szárny középrészén és a rövidebb nyugati homlokzaton. Utóbbi egy kosáríves, gazdagon stukkódíszes, áttört mellvédű kapu, mely teraszra vezet, innét nyílik a nagyméretű, osztott, színes üveges bejárati ajtó.

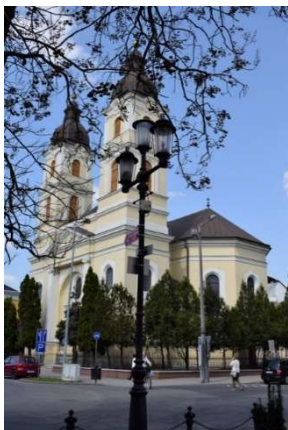
19. Lakóépület, műemléki törzsszám: 10242, hrsz.: 5996, Széchenyi utca 7b.

Lakóház, szecessziós, 20. sz. eleje. Tervezte Szigeti Vas József.

Az épület nyugatról a mellette lévő házhoz kapcsolódó, téglalap alaprajzú, földszintes, részben alápincézett épület. Nyeregtetős, hódfarkú cseréppel fedett. Főhomlokzata erősen tagolt, keleti végében újonnan nyitott üzletajtó, mellette nagyméretű, osztott félköríves ablak. A földszinti sáv és az ablak feletti rész kőlapokkal borított. A homlokzat e részét törtvonalú oromzat zárja, három rés padlásszellőző ablakkal. Az oromzat mezejében hat sávban színes, ornamentális stukkódísz. A homlokzat nyugati felén 3 ablak, a két szélső hullámos lezárású, fölöttük sávokban vakolatdísz. A középső hármassablakcsoporthoz ívesen előreugrik, gazdagon stukkódíszes. Udvari homlokzatának középrészén egy három ablakos rizalit előreugrik, ide és a mögötte lévő nyugati részbe nyílik két bejárat, melyekhez kőlépcső vezet. A nyílások egyenes záródásúak.

20. Görög katolikus templom, műemléki törzsszám: 10428, hrsz.: 209, Bethlen Gábor utca 6.

A templomkertben szabadon álló, görög kereszt alaprajzú templom, D-i homlokzatán két toronnyal. Szentélye a nyolcszög öt oldalával záródik. Bádogfedésű. D-i főhomlokzatának középtengelyében egyenes záródású, kőkeretelésű kapu. A kapu felett dúsan faragott füzérdíszes fríz, a kapu félköríves fülkében hátrébbhúzott a homlokzattól. Felette ovális, szalagkeretes ablak. A kapurészt ionfejezetű pilaszterek szegélyezik, melyek fogazott szélű timpanont hordanak. A tornyok karzatszintjén kötényes, szalagkeretelésű ablakok. A torony első szintjén aediculás ablakok, az órapárkány felett bádog toronysisak. A keresztházak végein 1-1 félköríves bejárati ajtó, három félköríves ablakkal. A szentélyt is félköríves ablakok világítják meg, nyugati oldalán sekrestye és új, modern gyülekezeti terem kapcsolódik.

21. Ortodox Zsinagóga, műemléki törzsszám: 10876, hrsz.: 5378, Mártírok tere 24.

Zsinagóga, tervezte Baumhorn épült a két világháború között, romantikus építészeti elemekkel. A templomkertben, az utcavonaltól hátrébbálló, megközelítőleg téglány alaprajzú zsinagógaépület. Nyeregtetős, palafedésű. Nyugati homlokzatán előreugró, félköríves apszis, mely bádoggal fedett, felette rózsablak, ezt a részt három, negyedoszlopok tartotta fogazott, félköríves oromzat zárja. homlokzat két oldalán a lépcsőházak kiugró rizalitjai, melyeket 3-3 félköríves ablak meg. Nyugati homlokzatán 3 félköríves bejárati kapu, a középső nagyobb, behúzott. A bejárati kapuk mellett csúcsíves stukkódíszben végződő lizénák. A bejárat felett nagyméretű osztott csúcsíves ablak, a főpárkány felett oromzat, kőtáblákkal. A bejárati rész egésze előrelép a homlokzattól. Oldalhomlokzatait lizénák osztják falsávokra, nagyméretű félköríves, osztott ablakokkal, mindkét oldalon félköríves bejárati ajtókkal.

Lipót,

kissé

A

világít

Oldal 130

22. Kerítés, műemléki törzsszám: 10876, hrsz.: 5378, Mártírok tere

23. Zsinagóga Hitközségi épület, műemléki törzsszám: 10876, hrsz.: 5378, Mártírok tere 24.

24. Zsidó temető síremlékei, műemléki törzsszám: 11526, hrsz.: 1388, 1386, Kótaji út

25. I. világháborús emlékmű, műemléki törzsszám: 11642, hrsz.: 232 Hősök tere

A Megyeháza épülete közelében áll az I. világháború emlékét őrző Hősök emlékműve. Az 1928-ban felavatott alkotás Kisfaludi Stróbl Zsigmond szobrászművész műve, amely az I. világháborúban elesett hétezer megyéből bevonult katona emlékre készült. A monumentális szoborkompozíció három alakból áll, a fő alakja egy megvadult sárkánnyal, pusztakézrel küzdő izmos legény. A baloldali kompozíció a harcba indulást, míg a jobb felőli a végzetet jelképezi. A harca indulás egy fájdalmas búcsú az elkeseredett kedvestől és a gyermektől, a végzet, pedig a halál egy bajtárs karjaiban. A nyíregyházi **Hősök szobra** talán az egyik legszebb

hazai világháborús emlékmű, amely csodálatos dísz a parknak.

26. Wälder-ház, volt római katolikus bérpalota, műemléki törzsszám: 10923 hrsz.: 191, Bethlen Gábor utca 2.

Volt r.k. bérpalota, ún. Wälder-ház.

Zártorú beépítésben álló, U alaprajzú, háromemeletes saroképület. Nyeregtetős, palafedésű. Bethlen utcai homlokzat 1+1+9+1+1 tengelyes, második egytengelyes részei rizalitként előre ugranak. Földszintjén kosárfésű kirakat- és üzletajtó nyílások, felső harmadukban vasráccsal. A bejárati kapu a középső tengelyben nyílik. Kváderezett, ionizáló piaszterekkel keretezett, kosárfésű kapu, fakapuszárnyakkal, vasráccsal. A kapu szegmensíves oromzattal zárt, kagyló- és növényi dísz díszíti. Az első emeleten egyenes záródású, vakolatükrös kötényű ablakok, melyek alatt könyöklőpárkány fut végig. Az ablakok felett hangsúlyos, dús díszítésű szemöldökpárkány, mely egybekapcsolódik a második emeleti ablakok köténydíszével. A második emeleten egyenes záródású, vakolatkeretelésű, kagyló motívumos zárókövű ablakok. A harmadik emeleti ablakok egyenes záródásúak, hangsúlyos könyöklőpárkánnyal, felettük szemöldökpárkány fut végig, kagylós zárókövvel. A rizalitok sarkai armírozottak, hármaskörű ablakokkal. A párkányról stukkós füzérdísz lóg alá. A tetőn padlásszellőző ablakok, melyek a rizalitok felett szegmenszáródású oromzatként jelennek meg, 3 kővázával. Kossuth téri homlokzata 3 tengelyes. Udvari homlokzatán három emelet magasságban vasráccsos függőfolyosó.

Általános műemléki védelem

27. Városi Tanács épülete, műemléki törzsszám: 5939, hrsz.: 202, Kossuth tér 1.

Városháza, földszintje 1841-ben épült. Mai alakjában eklektikus, 1872.

Zártosrú beépítésben álló, U alaprajzú épület, mely később épült szárnyaival egy udvart zár közre. Egyemeletes, nyeregtetős, palafedésű. Kossuth téri főhomlokzatán 3 tengelyes középrizalit, földszintjén szegmensíves, árkádos kocsithajtós kapu. Balluszteres emeleti erkélye mögött három félköríves ikerablak. A rizalitot egyenes záródású, magas attika koronázza, balluszteres, szobordíszes lezárással (két nőalak, karddal és mérleggel). A rizalithoz 9-9 tengelyes szárnyak, majd 3-3 tengelyes

lapos sarokrizalitok csatlakoznak. A földszinten egyenes záródású kirakat- és üzletajtók, kváderes osztással. Az emeleten 3-3, pilaszter közötti aediculás keretezésű, egyenes záródású ablak. A homlokzat fogazott, sűrű konzolos főpárkány zárja. Bethlen utcai homlokzata 3+6+3 tengelyes, hasonló kialakítású nyílászárókkal. Keleti szárnyának udvari homlokzatán előreugró lépcsőház, szegmensíves kapuval, egyenes záródású, kereteletlen ablakokkal. Ezen a szárnyon és a délin, a földszinten emeleten ugyanilyen ablakok. Az északi szárny udvari homlokzatának mindkét szintjén szegmensíves beüvegezett árkád. A nyugati szárny későbbi hozzáépítés.

és

28. Lakóépület, műemléki törzsszám: 9234, hrsz.: 202, Hősök tere 1.

Lakóépület, irodák és üzletek. Földszint + emelet, zártosrú beépítésű, mindkét utcai homlokzatán kissé előreugró középrizalit alacsony attikával. Romantikus, épült 1866-ban.

Fésűs beépítésben álló, L alaprajzú épület, melyhez egy újabb L alaprajzú rész csatlakozik, a két épületrész zárja körül az udvart. Az épület egyemeletes, nyeregtetős, palafedésű, alapincézett. Mindkét homlokzata megegyező kialakítású, 3+3+3 5+5+5 tengelyes, középrizalitos. A földszinten a homlokzat és a rizalit széle kváderezett, egyenes záródású ajtó- és kirakatnyílásokkal,

felettük felezett ovális ablak. Az udvarra vezető félköríves kapu a Rákóczi utcai homlokzat középtengelyében nyílik, felette két konzol tartotta vasrácsos erkély. Ugyanilyen erkély van a Hősök terei homlokzaton is. Az emelet sarkait és a rizalit széleit páros falpillérek szegélyezik, az emeleten szegmensíves ablakok, szegmensíves szemöldökkel. Az övpárkány és főpárkány közötti mezőben tárcsadísz. A rizalit fölött alacsony attikafal. Udvari homlokzatai jellegteleneek, északnyugati sarkában konzolos függőfolyosó.

29. Lakóépület, műemléki törzsszám: 9235, hrsz.: 207/1, 207/4, Hősök tere 3.

Lakóépület, földszinten üzletekkel, földszint + emeletes, eklektikus stílusban épült ház, 1880 körül.

Zárt sorú beépítésben álló, U alaprajzú, egyemeletes saroképület. Kontyolt nyeregtetős, palafedésű. Hősök terei főhomlokzata 11 tengelyes. A földszint sávozott, félköríves ajtó és kirakatnyílásokkal. Középtengelyben félköríves fakapu. A kapu fölött két konzolon nyugvó vasrácsos erkély. Az emelet és a földszint között osztópárkány. Az emelet ablakai között lizénák, az ablakok egyenes záródásúak, köténydíszsel, félköríves

szemöldökkel. A nyugati két tengelyben vakablak. A Bercsényi utcai homlokzat 9 tengelyes, hasonló díszítőelemekkel.

Északi szárnyának udvari homlokzatán mindkét szinten árkados folyosó. Nyugati szárnyán vasrácsos, beton függőfolyosó.

30. Béke (egykori) Bristol szálló, műemléki törzsszám: 9237, hrsz.: 225, Hősök tere 7.

Béke (egykori Bristol) Szálló, földszint + 2 emeletes, mozgalmas, aszimmetrikusan bontott tömegű és homlokzatú saroképület, szecessziós stílusban épült 1909-ben Führer Miklós tervei szerint. Zárt sorú beépítésben álló, közelítően L alaprajzú, kétemeletes saroképület. Kontyolt nyeregtetős, palafedésű. Főhomlokzata ívesen elhajló, aszimmetrikusan bontott tömegű. Földszintjén trapézzáródású ablakok és két bejárati ajtó. Az ajtók felett zárt erkély, egyenes záródású ablakokkal. A homlokzat első emeletének északi végében virágdíszes, falazott mellvédű erkély. A második

emeleten egyenes záródású nyílások. Az első emeleti zárterkeréből kialakított erkélyekkel, ezek fölött hullámos vonalú oromzat. Az oromzatok és az első emeleti erkélyrész stilizált virágdíszes csempével fedett.

31. MESZÖV székház, műemléki törzsszám: 9659, hrsz.: 168, Országzászló tér 7.

MESZÖV székház, 1911. Tervezte Kőrössy Albert Kálmán.

Zárt sorú beépítésben álló, U alaprajzú, egyemeletes épület. Iskola utcai szárnyának udvari része kétemeletes. Manzárdtetős, palafedésű. Országzászló téri homlokzata kváderezett, a saroknál íves kiképzésű. A homlokzat öttengelyes. A földszinten félköríves záródású oszlopokkal, a homlokzat északi végében egyenes záródású, hangsúlyos szemöldökpárkányú bejárati kapu, felette felezett ovális világítóablak. A középrizalit vastos falpillérekkel szegélyezett, emeletén félköríves, háromablakos, bádogfedésű zárterkerély.

Két oldalán dús keretezésű, egyenes záródású ablakok, félköríves szemöldökkel, az ablakok alatt kör alakú mezőben faragott kő virágcsokor. A homlokzat szélén 1-1 oromzatos ablak, félköríves, falazott mellvédű erkély. A középső három tengely felett félköríves oromzat, szélein kővázával. A tetőn szintén virágfüzérés vázák. Iskola utcai homlokzata 2+1+2+3+2+1+2 tengelyes. A homlokzat kváderezett. A földszinti ablakok egyenes záródásúak, kereteletlenek. A szélső 3-3 emeleti ablak alatt növénydísz, valamint félköríves szemöldök. Az egytengelyes rizalitok fölött padlásvilágító ablakok és torony. A középső részén oromzatos és egyenes szemöldökű ablakok váltakoznak, alattuk virágdísz. A középső három tengely felett íves, kővázás oromzat. A homlokzatot fogazott párkány zárja. Innét is nyílik egy bejárat az épületbe. A K-i egytengelyes rizalit aljából, egy egyenes záródású kapu nyílik. Udvari homlokzatán egyenes záródású ablakok. Előreugró félköríves lépcsőház. K-i szárnyának első emeletén vasrácsos függőfolyosó. Az épülethez jellegtelen garázsépület kapcsolódik.

32. Krúdy Szálló, műemléki törzsszám: 9755, hrsz.: 15084, Sóstógyógyfürdő, Szindbád sétány

Krúdy Szálló, 1900-as évek eleje.

A parkban szabadon álló, összetett alaprajzú épület. Déli főszárnya kéteemeletes, a többi alapincézett épület. Főhomlokzata 3+3+3 tengelyes középrizalitos. A földszint és a rizalit egésze sávozott. A földszinten egyenes záródású szalagkeretes ablakok. A középtengelyben modern bejárati ajtó, beton előtetővel. A bejárat fölött félköríves falmezőben egyenes záródású, nagyméretű, osztott ablak, gazdagon díszített szemöldökkel, felette félköríves osztott ablak. A rizalit földszinti ablakai felett stukkódísz címerábrázolással. Az emeleti ablakok egyenes záródásúak, szalagkeretesek, egyenes szemöldökkel. A második emeleten kisméretű, álló téglalap alakú ablakok. A homlokzatot konzolos főpárkány zárja. Rizalit felett sávtető, fém padlásszellőzővel. Keleti homlokzata előtt nagyméretű terasz, melyre nagyméretű ajtók nyílnak. Északi végében előreugró bejárati rész, félköríves kapuval, füzérdíszsel. A földszint sávozott, emeleti részen a kapu felett világító ablakok, a teraszajtó felett vasrácsos függőfolyosó, egyenes záródású nyílásokkal. Északi homlokzata lizénákkal tagolt, sávozott. Földszintjén nagyméretű egyenes záródású ablakok. A középtengelyben erkély. Nyugati homlokzatának északi végében előreugró helyiség, félköríves világító ablakkal. A homlokzat sávozott. A hosszrész földszintjén nagyméretű félköríves ajtó, emeleten vasrácsos függőfolyosó. Valamennyi nyílászáró egyenes záródású.

33. Víztorony, műemléki törzsszám: 9756, hrsz.: 15085, 15083/1, 15083/2, Sóstógyógyfürdő, Fürdőház tér

Víztorony, 1900-as évek eleje.

A parkban szabadon álló, nyolcszög alaprajzú épület. A nyolcszög alaprajzú szint földszintes, ebből nő ki a henger alakú, téglatoronytest. A földszinten minden égtáj felé nyílik 1-1 bejárat, ezek modern nyílászárókkal rendelkeznek. Az ajtók felett faoromzat, rozetaszerű, faragott fadíszekkel. Az ajtók között nagyméretű, egyenes záródású ablakok. A földszintes rész cseréppel fedett. A toronytest első szintjén félköríves világító ablakok. A toronytest felső részén nyolcszög alaprajzú építmény, téglalap alakú, osztott ablakokkal. Az építmény fával borított, fűrészelt fadíszes. A toronytest cseréppel fedett, négy bádogtornyocskát formázó padlásszellőzővel. A tornyot zászló alakú tetőcsúcs dísz zárja.

34. Régi vasútállomás, műemléki törzsszám: 9757, hrsz.: 15071/1, 15071/2, Sóstógyógyfürdő, Szindbád sétány

Régi vasútállomás, 1900-as évek eleje. Söröző.

A parkban szabadon álló, nyolcszög alaprajzú, alapincézett, toldalékokkal bővített épület. Földszintes, csonkakontyos tetejű, bitumenes zsindegyel fedett. Délkeleti homlokzata előtt beüvegeztetett faoszlopos tornác. Északkeleti és délnyugati homlokzatán 1-1 fakeretes ablak. Ezt a három homlokzatot faoromzat zárja, mely fűrészelt fadíszes. Az északnyugati homlokzat lécdíszes egy ablakkal és egy bejárati ajtóval.

35. Fakapu, műemléki törzsszám: 9758, hrsz.: 15083/1, 15083/2, Sóstógyógyfürdő, Blaha Lujza sétány

Fakapu, 1900-as évek eleje.

A kapu a Sóstói park délnyugati végében a sétaút lezárásaként áll. Két szélén 1-1 padnak kialakított, lécezett háttámlájú, alacsonyabb rész. Középpütt egy nagyobb, két oldalán kisebb félköríves kapuk. A kapu felületét stilizált tulipán- és virágdíszes faragás díszíti. A kaput faszindely fedi.

36. Lakóépület, műemléki törzsszám: 10236, hrsz.: 3317/8, Bocskai utca 26.

Lakóház, késő romantikus, igényes díszítőelemekkel, 20. sz. eleje.

Zártorú beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes épület. Nyeregtetős, palafedésű, a tetőgerincen vasrács, két bádognaplás-szellőző. Főhomlokzata 2+4+1 tengelyes, sarokrizalitokkal. Kapuja a homlokzat nyugati végében nyílik, egyenes záródású, konzolos szemöldökű, gazdagon stukkódíszes, a szemöldök feletti íves oromzatban két puttó vázával. A sarokrizalit kettős ablaka hasonló keretezésű. A

rizalitok közötti négy ablak egyenes záródású, konzolos, egyenes szemöldökű, gazdagon stukkódíszes. A főpárkány alatti frízben füzérdísz. A homlokzatot sűrű konzolos főpárkány zárja. A rizalitok felett áballuszeres attikafal és palával fedett kupola.

37. Lakóépület, műemléki törzsszám: 10243, hrsz.: 3375, Szent István utca 34.

Lakóház, szecessziós, 20. sz. eleje. (Un. Pávás ház) Ornamentális homlokzati díszítéssel. Tervezte Führer Miklós.

Zártorú beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes épület. Nyeregtetős, palafedésű, alápincézett. Főhomlokzata 1+3+1 tengelyes, enyhe kiülésű középrizalittal. A homlokzat lizénákkal tagolt és keretezett. A homlokzat északi végében kerékvető, egyenes záródású kapuval, vaskapuszárnyakkal. A kapu felett majolika páva. A szélső tengely ablaka egyenes záródású, félköríves vakolatütkörben. A köztük lévő lizénákban stilizált virág- és páva díszítés. A rizalit fölött oromzat padlásszellőzővel. Udvari homlokzatai jellegtelenek, utcai szárnyán üveges folyosó, udvari szárnyán jellegtelen, egyenes záródású nyílások. A telken egyéb, későbbi, jellegtelen melléképületek.

38. Lakóépület, műemléki törzsszám: 10427, hrsz.: 6183/1, 6183/2, 6185, Benczúr tér 6.

ZÖLD ÉRT Vállalat irodaház.

Zártorú beépítésben álló, téglalap alaprajzú egyemeletes épület. Nyeregtetős, cserépfedésű épület. Főhomlokzata 3+2+3 tengelyes, enyhe kiülésű középrizalittal. A földszinti kőlabazat felett egyenes záródású, vakolatkeretezésű ablakok, kis köténydíszsel. A kapu a déli első tengelyben nyílik, egyenes záródású, vaskerékvető, fém kapuszárnyakkal, vasráccsal. A két szint között osztópárkány, az emeleti ablakok egyenes záródásúak, közöttük gazdag geometrikus stukkódísz. A rizalitot sávozott pilaszter szegélyezi. A rizalitot törtvonalú

oromzat zárja, szegmensíves padlásablakkal, csúcsán női fej. Udvari homlokzatán egyenes záródású kereteletlen ablakok, D-i végében nyolcszög öt oldalával záruló toldaléképítmény. Az udvaron jellegtelen melléképület.

39. Óvoda, műemléki törzsszám: 10429, hrsz.: 1640/1, Körte utca 41.

Óvoda, 1906.

Az óvoda kertjében szabadon álló, L alaprajzú, földszintes épület. Udvari (északi) szárnya alatt alápincézett. Kontyolt nyeregtetős, cserépfedésű. Főhomlokzata 2+2+2 tengelyes, hangsúlyos középrizalittal. A főhomlokzat és az épület valamennyi ablaka átalakított, modern három osztatú. Az ablakok felett hangsúlyos szemöldök, finom stukkódísszel. A rizalit fölött oromzat, melynek széle és a főpárkány is fogazott. Utcai szárnyának udvari homlokzatán fakorlátos lépcsőfeljáró, műanyag esőtetővel, itt nyílik az épület bejárata is, modern ajtó.

40. Lakóépület (villa), műemléki törzsszám: 10457, hrsz.: 6274, Madách Imre utca 4.

Lakóház (villa), szecessziós, épült 1911-ben. Tervezte Bleuer Ödön.

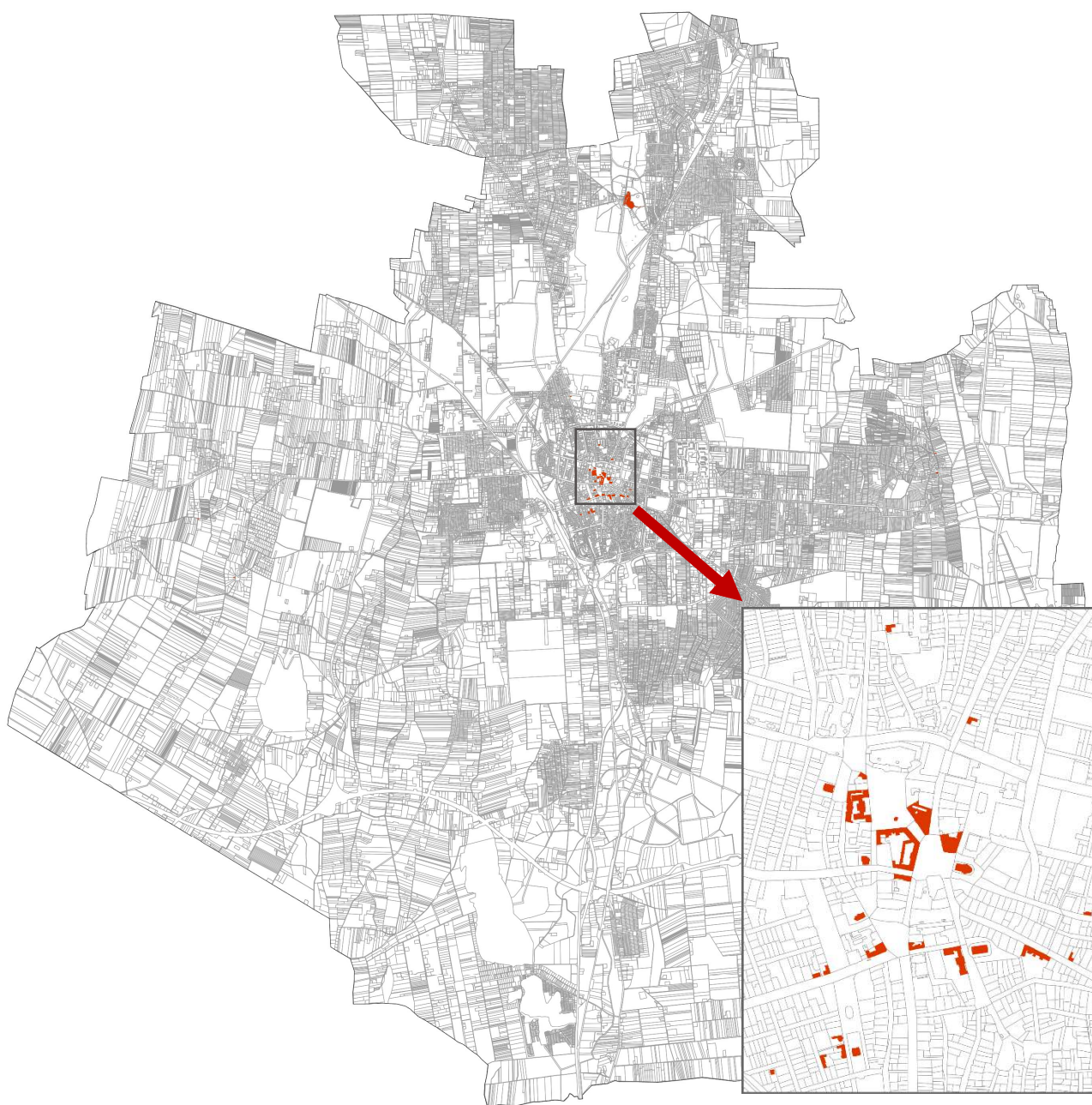
Fésűs beépítésben, az utcavonaltól kissé hátrébbálló, téglalap alaprajzú, földszintes épület. Sátortetős, cserépfedésű. A tető kissé kifut a fal síkjából, kis fakonzolok tartják. Részben, a konyhai rész alatt alápincézett. Főhomlokzata 2+3 tengelyes. Háromtengelyes része előreugrik, három, összekapcsolt ablakkal. Az ablakok egyenes záródásúak, gazdag geometrikus mintájú kereteléssel. Ezt a részt félköríves oromzat zárja, két oldalán kőrzsákkal, mezejében félköríves padlásablakkal. A kéttengelyes részben hasonlóan keretelt ablakok, mint a háromtengelyes részen. D-i homlokzatán két egyenes záródású, kereteletlen ablak és teraszra nyíló bejárati ajtó. K-i homlokzatán szecessziós jellegű bejárati ajtó (nem eredeti), melyhez négy műkölépcsőfok vezet.

41. Szabadtéri Színpad, műemléki törzsszám: 11015, hrsz.: 6177/1, Benczúr tér 23.

A park déli része rózsakert, északi részén szökőkutas medence, melynek közepén a Mandolinos hölgy bronzszobra áll (Berczeller Dezső, 1977). A medencétől jobbra és balra, a kerítés vonalát félkörívben követve 1-1 kapuépítmény vezet a kertbe. A medencétől északra téglány alaprajzú, keleti oldalán tornyos épület. Déli homlokzata emeletes, földszintes északi homlokzata a nézőtér felső széksorának szintjében húzódik. A földszinten mellékhelyiségek, emeleten a gépház. A szabadtéri színpad megépítésének igénye az ötvenes években ért el a megvalósíthatóság fázisába, majd 1955-ben Paulinyi Zoltán tervei alapján megkezdődött a kivitelezés. A korábbiaktól eltérően azonban helyszínnek az akkori városvezetés a belvárost keresztülszelő közpark, a Benczúr tér déli végét jelölte ki. A létesítmény 1957-ben készült el 1200 fős befogadóképességgel, azóta különböző fenntartásban, vegyes funkcióval (színpadi előadások, kertmozi) működött. A könnyűzenei rendezvények, színházi előadások és ezáltal a szabadtéri színpadi funkciók megszűnését a színpad nem túl szerencsés elhelyezkedése is eredményezte, ekkorra már számtalan panasz és bejelentés érkezett a környező lakóktól az igen hangos műsorok miatt.

Az infrastruktúra fejletlensége hosszútávon akadályozta a nézői igények kielégítését ezért határozott mértékű beavatkozásra került sor 2016-ban. A Szabadtéri Színpad infrastruktúrája oly mértékben lett gátja a további fejlődésnek, amit csak és kizárólag egy újragondolt műszaki, építészeti felújítás, valamint a kiszolgáló terek teljes rekonstrukciója oldhatott fel. A tervezés során meghatározásra került egy képzeletbeli, haránt irányú tengely, mely a gépház vonalában húzódik. Ez a virtuális vonal választja ketté a „romantikus” megjelenésű, műemléki védelem alatt álló rózsakertet és létesítményeit (pénztárak, büfék, gépház, szökőkút, rózsakert, növényzet) és a korszerű színházi berendezésekkel felszerelt szabadtéri színpadot, kiszolgáló épületet és nézőteret. Fő hangulati elemként az ingatlan jelenlegi erőteljes, és meghatározó kert/park zöldövezeti funkciója került előtérbe. A kijelölt építési helyen kívül zöldfelület, kötelező zöldítés került meghatározásra. A műemléki épületek, rózsakert és park kiemelés, fókuszba emelése csak és kizárólag abban az esetben megvalósítható, ha a szabadtéri színházi idény alatt-, előtt-, és után is biztosítható a homogén, semleges minden uralkodó jegytől mentes megjelenés, építészeti megfogalmazás. A kiszolgáló épület és a gépház között acél keretszerkezet húzódik, mely a színháztechnikai eszközök-, valamint a mobil szerkezeti elemek fogadásán túlmenően geometrikus rendszerben rögzített acél sodronyok fogadására is szolgál. A sodronyokon idővel felfutó és irányítottan, kertészeti eszközökkel elburjánzó növényzet sajátos, egyedülálló hangulatot eredményez, úgy, hogy idény alatt zöldfalként a színházi tér takarását biztosítja, idényen kívül pedig a tér zártságát oldja, átlátható, légies megjelenésével. A színpad és nézőtér építészeti megfogalmazásán túlmenően a projektelemek akusztikai védelme is kiemelt fontosságú volt. A tervezett nézőtér meredekebb geometriája miatt még fontosabbá vált az akusztikai védelem tervezése és eredményes megvalósítása. A tervezés során erre három szintű műszaki megoldás nyújtott megoldást. Elsők szintként az körbefutó acél keretszerkezeten felfutó és elburjánzó növényzet fogja meg a közép-, és magas frekvenciájú hangok egy részét. Második szintként az acél szerkezetre rögzített, kihúzható akusztikai membrán szigetel, mely előadáson kívül feltekerhető. Harmadik és legfontosabb védelmi szint pedig az eszközök aktív elektroakusztikai méretezése és beépítése. A megfelelő szimulációval méretezett eszközök és pozíciójuk, valamint azok fogadó szerkezeteinek ideális kialakítása nagyban csökkentette a szomszéd ingatlanok zajterhelését, mindezt úgy, hogy a nézőtéren szükséges és elvárt hangszintet nem kell csökkenteni.

39. ábra: Műemlékek átnézeti térképe
Forrás: Saját szerkesztés

1.10.2.4. MŰEMLEKVÉDELEM SAJÁTOS TÁRGYAI, TÖRTÉNETI KERT, TEMETŐ ÉS TEMETKEZÉSI EMLÉKHELY

42. Zsidó temető területe, műemléki törzsszám: 11526, hrsz.: 1388, 1386, Kótaji út

MŰEMLEKEK jegyzéke				
törzsszám	cím	név	védelem	helyrajzi szám
9922	Benczúr tér 5 .	Lakóépület	Műemlék	6189
9754	Sóstófürdő	Régi kádfürdő épület	Műemlék	15086, 15087/1, 15087/2
9753	Sóstófürdő	"Svájci villa" szállodaépület	Műemlék	15088, 15089
9238	Szent István utca 17-19.	Szakközépiskola, v. fiúgimn.	Műemlék	4706/2
9236	Hősök tere 5 .	v. Megyeháza	Műemlék	221
9233	Széchenyi Isván utca 1.	Nyírvíz palota	Műemlék	5348/1
9232	Rákóczi u. 1 .	Takarékpalota	Műemlék	234/1, 234/2, 234/3
9231	Kossuth tér 2 .	Korona Szálló	Műemlék	120
9230	Kossuth tér	Rk. templom	Műemlék	48
9229	Kálvin tér 11.	Ref. templom	Műemlék	5351
9228	Luther utca 7., Iskola utca 2.	Általános Iskola	Műemlék	4921
8913	(Külterület) Rókabokor 10 .	Tanya	Műemlék	0797/21
8912	(Külterület) Benkőbokor 11 .	Tanya	Műemlék	0801/17
6179	Vezér u. 5.	R. k. templom	Műemlék	11001
6178	Kossuth u. (jav: Magyar u. 2.)	Ref. templom	Műemlék	12598
5941	Luther tér	Evangélikus templom	Műemlék	1
11642	Hősök tere	I. világháborús emlékmű	Műemlék	232
11526		zsidó temető síremlékei	Műemlék	1388, 1386
11526		zsidó temető területe	Műemlék	1386, 1388
11015	Benczúr u. 23.	Szabadtéri színpad	Műemlék	6177/1
10923	Bethlen Gábor u. 2 .	Wälder-ház, volt római katolikus bérpalota	Műemlék	191
10876	Mártírok tere 24.	Hitközségi épület	Műemlék	5378
10876	Mártírok tere 24.	Kerítés	Műemlék	5378
10876	Mártírok tere 24.	Ortodox Zsinagóga	Műemlék	5378
10428	Bethlen Gábor u. 6.	Görög katolikus templom	Műemlék	209
10242	Széchenyi u. 7b.	Lakóház	Műemlék	5996
10061	Széchenyi u. 5 .	Nyíregyházi Magyar Ortodox Egyház. Kápolnája	Műemlék	5997
10025	Dózsa Gy. u. 29.	Lakóépület	Műemlék	151
9758	Sóstófürdő	Fakapu	általános műemléki védelem	15083/1, 15083/2
9757	Sóstófürdő	régi vasutállomás	általános műemléki védelem	15071/1, 15071/2
9756	Sóstófürdő	Víztorony	általános műemléki védelem	15085, 15083/1, 15083/2
9755	Sóstófürdő	Krúdy Szálló	általános műemléki védelem	15084
9659	Országzászló tér 7.	MESZÖV székház	általános műemléki védelem	168
9237	Hősök tere 7 .	Béke (egykori) Bristol szálló	általános műemléki védelem	225
9235	Hősök tere 3 .	Lakóépület	általános műemléki védelem	207/1, 207/4
9234	Hősök tere 1 .	Lakóépület	általános műemléki védelem	202
5939	Kossuth Lajos tér 1.	Városi Tanács	általános műemléki védelem	202
10457	Madách Imre u. 4.	Lakóház (villa)	általános műemléki védelem	6274
10429	Körte utca 41.	Óvoda	általános műemléki védelem	1640/1
10427	Benczúr tér 6.	Lakóház	általános műemléki védelem	6183/1, 6183/2, 6185
10243	Szent István 34.	Lakóház	általános műemléki védelem	3375
10236	Bocskai u. 26 .	Lakóház	általános műemléki védelem	3317/8

19. táblázat: Műemlékek jegyzéke
Forrás: Adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

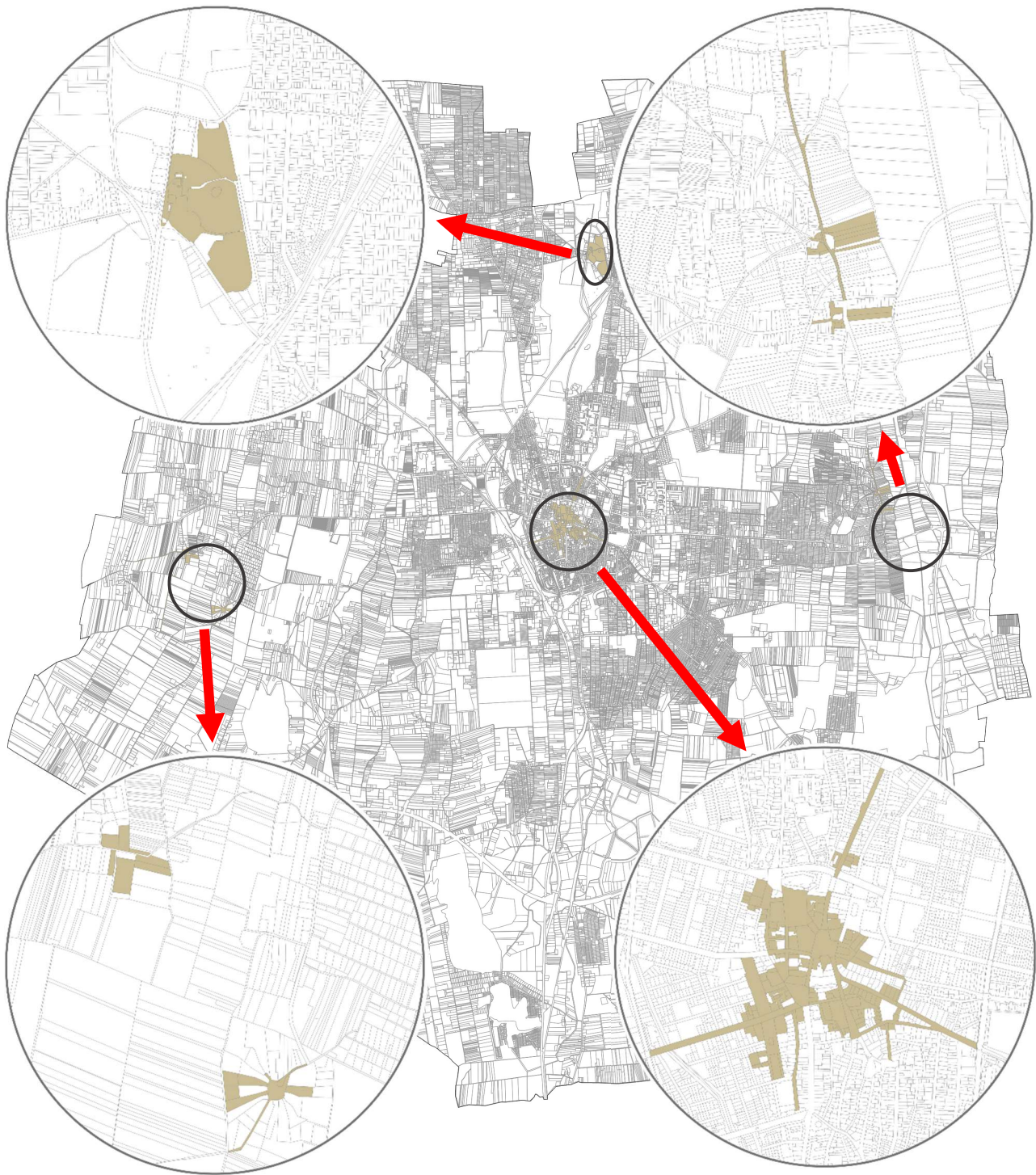

1.10.2.5. MŰEMLEKI TERÜLET: TÖRTÉNETI TÁJ, MŰEMLEKI JELENTŐSÉGŰ TERÜLET, MŰEMLEKI KÖRNYEZET

I. világháborús emlékmű műemléki környezete	232
Nyíregyházi Magyar Ortodox Egyházak. Kápolnája ex-lege műemléki környezete	6038, 5348/6, 5998, 6176/3, 6228, 5995, 6059/6, 6177/2, 5996
Lakóépület ex-lege műemléki környezete	6177/2, 6185, 6190, 6188, 6186, 6184, 6177/1
Tanya ex-lege műemléki környezete	0833, 0813/20, 0813/5, 21201, 0801/23, 0801/55, 0801/53, 0836, 0832/11
Görög katolikus templom ex-lege műemléki környezete	208, 210, 199/2, 198, 194, 211/2, 211/4, 193, 192, 206, 201/2
Lakóépület ex-lege műemléki környezete	156/3, 245/1, 251, 147, 149/1, 152
v. Megyeháza ex-lege műemléki környezete	222/1, 222/2, 229, 232, 5378, 211/5, 211/6, 5362/1, 5362/2, 5362/3, 219, 237/3, 233, 234/2, 234/3
Ref. templom ex-lege műemléki környezete	195, 5350/2, 5350/3, 186, 179/2, 179/1, 177/1, 5352/1, 5351, 5349
Rk. templom ex-lege műemléki környezete	157, 120, 202, 47/1, 31, 46, 60, 58, 55, 47/4, 119/1, 49/1, 158/3
Korona Szálló ex-lege műemléki környezete	156/1, 157, 158/3, 119/1, 47/1, 47/4, 49/1, 48, 233, 234/3, 202, 201/2, 31, 175, 121/4, 121/3, 121/2
Evangelikus templom ex-lege műemléki környezete	2, 6, 7, 8, 9, 10, 4920, 4919, 4918, 4885/2, 3, 11, 12, 14, 4921, 164/1
Általános Iskola ex-lege műemléki környezete	164/1, 3, 1, 2, 12, 14, 4885/2, 4920, 177/2, 166, 4906, 4905, 4930, 4931, 4933, 4926, 4945, 4944, 4943
Ortodox Zsinagóga ex-lege műemléki környezete	5379, 5376, 5377, 5387, 5386, 5384, 229
Takarékpalota ex-lege műemléki környezete	232, 235, 237/3, 202, 207/1, 208, 219, 221, 156/1, 121/3, 157, 120, 233, 47/1, 48, 125
Tanya ex-lege műemléki környezete	0797/22, 0797/17, 0797/9, 0797/11, 0796/2, 0796/1, 0795/11
Szakközépiskola, v. fiúgimn. ex-lege műemléki környezete	14, 4705, 15, 4086/1, 3372, 16, 17, 18, 19, 20, 4707, 4914, 4913, 4912, 4911, 4692, 4708, 4898, 4709, 4691
Nyírvíz palota ex-lege műemléki környezete	5348/15, 5348/26, 6059/6, 177/1, 169, 168, 179/1, 5348/16, 5348/10, 6059/4, 6059/5, 6175/3, 6094, 6060, 170, 5348/25, 5348/17
Lakóház ex-lege műemléki környezete	5995, 5997, 6059/6, 5991, 5994, 6229, 6228
R. k. templom ex-lege műemléki környezete	11006/1, 11002, 11080, 11179, 11078/2, 11079, 11081, 12619, 12620
Ref. templom ex-lege műemléki környezete	12596, 12597, 12599, 12542, 12594, 12595, 12602, 11019, 11018/2, 12509/2, 12509/1, 12504/2
"Svájci villa" szállodaépület ex-lege műemléki környezete	15083/1, 15083/2, 15084, 15085, 15086, 15087/1, 15071/1, 15108
Régi kádfürdő épület ex-lege műemléki környezete	15071/1, 15083/2, 15084, 15085, 15089, 15108, 15083/1, 15081, 15087/3, 15090/2
Szabadtéri színpad műemléki környezete	6177/2
Wälder-ház, volt római katolikus bérpalota ex-lege műemléki környezete	157, 176, 188/1, 192, 193, 201/2, 202, 206

20. táblázat: Műemléki környezet jegyzéke
Forrás: Adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

40. ábra: Műemléki környezet átnézeti térképe
Forrás: Saját szerkesztés

1.10.2.6. NEMZETI EMLÉKHELY

Nyíregyháza területén a kulturális örökség védelméről szóló 2001. LXIV. törvény alapján kijelölt nemzeti emlékhely nem található.

1.10.2.7. HELYI VÉDELEM

Nyíregyháza Város Önkormányzat Képviselőtestülete a *Nyíregyháza Megyei Jogú Város településképi védelméről szóló 31/2017.(X.27.) önkormányzati rendeletével* (egységes szerkezetben a 14/2018.(IV.26.), 24/2021.(X.1) önkormányzati rendelettel) az alábbi épületeket helyezte helyi védelem alá:

Helyi védett épületek jegyzéke					
Sorsz.	Utca	Házszám	Helyrajzi szám	Funkció	Kategória
1.	Báthory utca	5.	6226	Iroda, lakóház	Védett
2.	Báthory utca	7.	6225	Lakóház	Védett
3.	Báthory utca	31.	6254	Lakóház	Védett,Bővíthető
4.	Benczúr tér	1.	6228	Gimnázium	Védett
5.	Benczúr tér	2.	6192	Lakóház	Védett,Bővíthető
6.	Benczúr tér	4.	6190	Iroda	Védett,Bővíthető
7.	Benczúr tér	18.	6165	Iroda	Védett
8.	Benczúr tér	20.	6169	Óvoda	Védett,Bővíthető
9.	Benczúr tér	21.	6176/3/A	Múzeum	Védett
10.	Benczúr tér	21.	6176/3/B	Múzeum	Védett
11.	Bercsényi utca	3.	215	Üzlet,iroda	Védett
12.	Bessenyei tér	9.	5353/3	Üzlet,iroda	Védett,Bővíthető
13.	Bessenyei tér	10.	5355	Iroda	Védett
14.	Bessenyei tér	13.	6036	Színház	Javasolt műemlék
15.	Bessenyei tér	14.	6019/2	H.Művelődési ház	Védett,Bővíthető
16.	Bessenyei tér	15.	6019	Kállai villa	Javasolt műemlék
17.	Bessenyei tér	16.	6001	Iroda	Védett,Bővíthető
18.	Bessenyei tér	17	5999	Bank	Védett,Bővíthető
19.	Bethlen G. utca	5.	206	Egyház, iroda	Javasolt műemlék
20.	Bethlen G. utca	7.	210	Egyház, iskola	Védett
21.	Bethlen G. utca	10.	5357/2	Iroda, lakóház	Védett
22.	Bethlen G. utca	22.	6031	Vám, iroda	Védett
23.	Bethlen G. utca	24.	6030	Üzlet	Védett
24.	Bethlen G. utca	39.	5478/1	Kollégium	Védett
25.	Bethlen G. utca	71-73.	5616, 5617	Lakóház	Védett
26.	Bocskai utca	2.	60	Bíróság	Védett
27.	Bocskai utca	9.	37	Üzlet	Védett,Bővíthető
28.	Bocskai utca	14.	74	Üzlet,iroda	Védett,Bővíthető
29.	Bocskai utca	15.	40	Üzlet,iroda	Védett,Bővíthető
30.	Bocskai utca	16.	76/1	Üzlet,iroda	Védett,Bővíthető
31.	Bocskai utca	19.	42	Iroda	Védett,Bővíthető
32.	Bocskai utca	23.	44/2	Iroda	Védett,Bővíthető
33.	Bocskai utca	25.	45/2	Iroda	Védett,Bővíthető
34.	Bocskai utca	108.	2925	Trafó	Védett
35.	Bujtos utca	2.	84	Rendőrség	Javasolt műemlék
36.	Búza utca	6.	5504	Lakóház	Védett,Bővíthető
37.	Deák Ferenc utca	9.	6267	Lakóház	Védett
38.	Dózsa György utca	5.	125	Üzlet,iroda	Védett,Bővíthető
39.	Dózsa György utca	7.	126/1	Üzlet,iroda	Védett,Bővíthető
40.	Dózsa György utca	25.	146	Kölyökkvár	Védett
41.	Dózsa György utca	37.	2651	Iroda	Védett,Bővíthető
42.	Dózsa György utca	40.	1755	Lakóház	Védett
43.	Dózsa György utca	42.	1757	Lakóház	Védett
44.	Eötvös utca	2.	4904	Iroda	Védett
45.	Hatzel tér	10.	5067/1	Iroda	Védett
46.	Hősök tere	2.	202	Üzlet,iroda,lak.	Védett
47.	Hősök tere	4.	219	Üzlet,iroda,lak.	Védett
48.	Hősök tere	6.	222/1	Üzlet	Védett
49.	Huszár sor	2.	6705/8	Kisvasút végáll.	Javasolt műemlék
50.	Huszár sor	5-7.	6587/1	Lakóház	Védett
51.	Jókai tér	4.	290/7	Üzlet,iroda,lak.	Védett
52.	Jókai tér	5.	290/7	Üzlet,iroda,lak.	Védett
53.	Kállói út,Damjanich Lakt.		3678/37	Legénységi épület	Védett,Bővíthető
54.	Kálvin tér	13.	5349	Iskola	Védett

55.	Kálvin tér	14.	5348/17	Üzlet,lak.	Védett
56.	Kiss Ernő utca	11.	6181	Lakóház	Védett, Bővíthető
57.	Körte utca	13.	1610	Lakóház	Védett,Bővíthető
58.	Kossuth tér	14.	175	Üzlet,ir.,egyh.	Védett
59.	Luther tér	1.	4,6	Luther ház	Javasolt műemlék
60.	Luther tér	12-13.	4918,4919	Lakóház	Védett
61.	Luther tér	14.	4920	Egyház, iroda	Védett
62.	Luther utca	2.	31	Üzlet	Védett
63.	Luther utca	3.	160/1	Üzlet,iroda	Védett
64.	Luther utca	4.	30	Üzlet,iroda	Védett
65.	Luther utca	16.	4905	Lakóház	Védett
66.	Országzászló tér	5.	170	Üzlet,iroda,lak.	Védett
67.	Pazonyi tér,Északi Közt.	5.	2372/3	Főbejárat	Védett
68.	Rákóczi utca	16.	5381/1	Üzlet,iroda	Védett
69.	Selyem utca	12.	144	Galéria	Védett
70.	Selyem utca	23.	2670	Lakóház	Védett,Bővíthető
71.	Sóstói út	14.	2009/1	Villa	Védett, Bővíthető
72.	Sóstói út	33/a	2092	Villa	Védett, Bővíthető
73.	Sóstói út	34.	2100	Villa	Védett
74.	Sóstói út	36.	2103	Villa	Védett
75.	Sóstói út	42.	2149	Villa	Védett
76.	Sóstói út	54.	2185	Bencs villa	Védett
77.	Szabolcs utca	23.	6028	Lakóház	Védett,Bővíthető
78.	Szarvas utca	10-12.	4941	Iskola	Védett
79.	Szarvas utca	17.	6067/2	Lakóház	Védett, Bővíthető
80.	Szarvas utca	22.	4960/2	Lakóház	Védett,Bővíthető
81.	Szarvas utca	44.	4978	Lakóház	Védett
82.	Széchenyi utca	3.	5348/6	Bank	Javasolt műemlék
83.	Széchenyi utca	9.	5991	Üzlet,lak.	Védett,Bővíthető
84.	Széchenyi utca	11.	5990	Üzlet,iroda,lak.	Védett,Bővíthető
85.	Széchenyi utca	12.	6232	Lakóház	Védett,Bővíthető
86.	Széchenyi utca	13.	5987	Iroda,lakóház	Védett,Bővíthető
87.	Széchenyi utca	14.	6233	Üzlet,lak.	Védett,Bővíthető
88.	Széchenyi utca	20.	6236	Iroda,lakóház	Védett
89.	Széchenyi utca	21.	5979/2	Iroda,lakóház	Védett
90.	Széchenyi utca	24.	6242	Iroda,lakóház	Védett
91.	Széchenyi utca	30.	6248	Kollégium	Védett
92.	Széchenyi utca	41.	5833/2	Lakóház	Védett
93.	Szent István utca	4.	27	Üzlet	Védett
94.	Szent István utca	7.	8	Üzlet,lak.	Védett,Bővíthető
95.	Szent István utca	8.	25	Biztosító	Védett,Bővíthető
96.	Szent István utca	9.	9	Üzlet,lak.	Védett,Bővíthető
97.	Szent István utca	13.	11	Lakóház	Védett,Bővíthető
98.	Szent István utca	15.	12	Üzlet,lak.	Védett,Bővíthető
99.	Szent István utca	20.	19	Mustárház,műv.ház	Védett
100.	Szent István utca	22.	18	Lakóház	Védett
101.	Szent István utca	42.	3380	Rádió	Védett
102.	Szent István utca	68.	3503/1	Kórház seb. Tömb	Védett
103.	Vasvári Pál utca	8.	373	Üzlet,iroda	Védett,Bővíthető
104.	Vécsey utca	24.	6510/1	Lakóház	Védett, Bővíthető
105.	Virág utca	11.	5009	Lakóház	Védett,Bővíthető
106.	Virág utca	14.	5057	Lakóház	Védett,Bővíthető
107.	Zrínyi Ilona utca	7.	187	Üzlet,iroda,lak.	Javasolt műemlék
108.	Szabadság tér	9.	88/9	Váci Mihály Kulturális Művészeti és Gyermekcentrum	Védett
109.	Tölgyes utca	1.	0294/2	Sóstói Múzeumfalu	Védett
				Csarodai ref. paplak	
110.	Tölgyes utca	1.	0294/2	Sóstói Múzeumfalu	Védett
				Kisdobronyi ref.	
				templom	

21. táblázat: Helyi védett épületek jegyzéke
Forrás: Településképi rendelet alapján saját szerkesztés

41. ábra: Helyi védelem átnézeti térképe
Forrás: Saját szerkesztés

ÉRTÉKVÉDELEM

Az épületeknek nem csak természetes avulása van, hanem erkölcsi avulása is. Az épületeknél ez az erkölcsi avulás gyakran gyorsabb a fizikainál, a természetesnél. Az annak idején jól, tartósan a megépített nagyvárosi házak, a maguk szoba-konyhás komfort nélküli lakásaikkal sokkal gyorsabban avulnak el: noha az anyagok és a szerkezetek még bírják, a mai életnek már nem felelnek meg.

Hangsúlyozni kell, hogy az erkölcsi avulást éppúgy korrigálni kell, mint a természetet. Ennek vagy egy más, célszerű rendeltetés választása a megoldása, vagy (inkább) a korszerűsítés. Persze nagyon lényeges az, hogy a korszerűsítés összhangban legyen az épület értékeivel, ne rombolja azt. Jó tervezéssel a kettő összeegyeztethető.

Mai társadalmunkban gyakori jelenség, hogy az értékek vizsgálata nélkül csak a gazdasági érdekek dominálnak. Nem az a baj, ha az épületet okosan hasznosítják, és annak le akarják aratni a tisztességes hasznát, ez helyes és természetes. Az viszont, ha a védett épület érdekeivel szemben csak a profitot hajszolják, napjainkban sok kárt okoz. A telek többet ér, bontsuk le, építsünk jobban használható újat a helyére.... Nem engedi meg a hatóság a lebontását? Alakítsuk át, emeletet húzzunk rá, fedjük be az udvart, tegyünk új, nagyobb tetőt rá, s az épület eredeti értékeiből már semmi sem maradt.

Az épületeknek használati értékük van. Minthogy a védett épületek valamikor meghatározott rendeltetés céljára épültek, mai felhasználásuk is akkor a legjobb, ha az azonos az eredetivel. Ezt nem mindig lehet biztosítani, ekkor viszont az a célszerű, ha az eredetihez hasonló az új funkció.

A jó hasznosítás kielégíti a tulajdonos igényeit, s ezzel az épület szolgálja gazdáját, vagy anyagi hasznot hoz neki. Az ilyen hasznosítás nem ellentétes a védelem céljaival.

VÉDETTSÉGI KATEGÓRIÁK MEGHATÁROZÁSA

A VÉDENDŐ ÉPÜLET

Olyan épített ingatlan alkotás, aminek vagy egy vagy több olyan ismérve, jellemzője van, ami kiemeli a többi épület, építmény sokaságából.

MEGHATÁROZÓ ÉRTÉKEK

Történeti, esztétikai, és a kettőből következő etikai érték.

TÖRTÉNETI ÉRTÉK

Az épület, építmény nyitott történelemkönyv az értő ember számára. Tájékoztat építési ideje, és az azóta eltelt idő gazdasági, társadalmi viszonyairól, a korabeli életről, és műszaki felkészültségről, tulajdonviszonyokról, családkról és jeles személyiségekről, építészeti stílusok változásáról. Számptalan ismeretet közöl, számos további ismeret forrása lehet. A történelem tanulsága, tárgyi bizonyítéka. A történeti érték nincs időtávhoz kötve. Történeti értéke a fiatalabb épületeknek is van, legfeljebb nem fog át annyi időt, mint az idősebbeké.

ESZTÉTIKAI ÉRTÉK

Hogy mit tekintünk művészinek, vagy akár csak esztétikusnak, az megítélés kérdése. Ez pedig azt jelenti, hogy az esztétikai érték olyan történeti kategória, ami az idők során az emberek többségének véleményét követve változhat. Változik is. Közismert jelenség, hogy a közvetlenül megelőző korszak művészetét az utókor rendszerint nem becsüli. A szecessziót az utókor sokáig talminak, giccsesnek tekintette. Gyakori az az eset is, hogy az eredetileg szép művészi épület az idők során elvesztette esztétikai értékét, mert részlegesen elpusztult, állapota leromlott. A helyreállító építész egyik feladata éppen abból áll, hogy az elpusztult esztétikai értéket valamilyen módon pótolja, helyreállítsa.

ETIKAI ÉRTÉK

A történeti és esztétikai értéket hordozó épületeket szemlélve az emberben emóciók támadnak. Megértjük elmúlt korszakok törekvéseit, akár azonosulunk is velük. A látvány szépsége, esztétikuma gyönyörködtet, művészi élményt kelt. Az építészet háromdimenziós voltánál fogva a művészi ágak között az egyik legmagasabb a katarzis keltésére. Sőt, vegyük hozzá a „negyedik” dimenziót, a megtekintés időbeli voltát, azt, hogy más és más a látvány, az élmény közlő, távolról, körbejárva, belépve.

Azt az emóciókeltő képességet, ami az épület történeti és esztétikai értékéből külön-külön is, de legfőképpen együttesen fakad, nevezzük etikai értéknek. Nem külön érték, mint az előző kettő, hanem azok által keltett harmadik.

AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME

A történeti érték és az esztétikai érték objektív fogalmak. Még akkor is, ha az emberek tudatán keresztül érvényesülnek. Lehet az értékelésben a mércét magasabbra vagy alacsonyabbra tenni. Lehet mérlegelni, mennyi az a felhalmozódott történeti, vagy esztétikai érték, amitől védett egy épület.

Amikor az építészeti örökség valaki, vagy valakik identitásának a kifejezője, akkor csakis az a valaki, vagy valakik szuverén és kizárólagos joga arról dönteni, hogy mi az, ami ebben a tekintetben védendő. Ez a felfogás tükröződik a helyi (önkormányzati) védelemben, amikor egy város közössége (azaz nevükben a választott önkormányzat) az országos, törvényi védelemtől függetlenül eldönti, hogy mit tekint a helyi identitás szempontjából, fontosnak, és az így kiválasztott emlékeket saját hatáskörében védelem alá helyezi.

A műemlék és az építészeti örökség közötti különbség egyben azt is jelenti, hogy műemlékileg lehet egy város gazdag vagy szegény, az örökség tekintetében azonban nem. A város örökségébe az tartozik, amit ők fontosnak tartanak, másnak ebbe nincs beleszólása.

HELYI VÉDETT ÉPÜLET

- Az épület történeti, esztétikai értékei jelentősek.
- Városképileg magas építészeti értéket képvisel, így megóvása indokolt.
- Az épület egészének védettsége javasolt.
- Bármilyen felújítása, átalakítása csak az eredeti korhű elemek, homlokzati osztások, arányok, díszítések helyre és visszaállításával valósíthatóak meg.
- Minden építészeti beavatkozás az épület eredeti állapotainak a figyelembevételével, azok tiszteletben tartásával lehetséges.
- A helyileg védett építészeti értékek fennmaradásának feltétele, megőrzésének módja elsősorban a rendeltetésnek megfelelő használat.
- A védett területeken meg kell őrizni a terület jellegzetes szerkezetét, telekrendszerét, utcavonalvezetését, épületeit, építményeit, kerítés- és kapuformáit, természeti értékeit.
- A védett épületet hagyományos építészeti tömegükben, tetőformájukban kell megtartani, megőrizve az eredeti homlokzati nyílásrendet és a nyílások osztását, a homlokzati tagozatokat.
- A védett épületeket úgy lehet bővíteni, hogy az eredeti épület tömegformája, homlokzati kialakítása, utcaképi szerepe ne változzon, illetve a legkisebb kárt szenvedje. A bővítésnek a védett épület formájával, szerkezetével összhangban kell lenni.
- A védett épületekben belső átalakítási, korszerűsítési, felújítási munkák végezhetők, de az eredeti szerkezeteket és belső értékeket tiszteletben kell tartani.
- Védett épület csak a védettség törlése után bontható el. A bontás előtt az épület tulajdonosának kötelessége az épület felmérési és fotódokumentációjának elkészítése és a bontási engedélykérelemhez történő csatolása.
- A védett épületek, építmények környezetében az új épületek, építmények tömegarányait, főbb méreteit a környezetében lévő hagyományos épületekhez harmonikusan illeszkedve, azok homlokzat szélességét, gerinc- és párkánymagasságát, tetőformáját, anyaghasználatát figyelembe véve kell meghatározni.

HELYI VÉDETT ÉPÜLET, BŐVÍTHETŐ

- Az épület történeti, esztétikai értékei jelentősek.
- Utcaképileg magas építészeti értéket képvisel, így megóvása indokolt.
- Az épület egészének védettsége javasolt.
- Felújítása, átalakítása, bővítése engedélyezhető.

- A védett épületeket úgy lehet bővíteni, hogy az eredeti épület homlokzati kialakítása, utcaképi szerepe ne változzon. A tetőtér beépítése, emeleti szint ráépítése a területre vonatkozó szabályozások betartásával lehetséges.
- A felfelé történő bővítés csak úgy történhet, hogy az épület eredeti tetőhajlásszögéhez hasonló, formai kialakításában, anyaghasználatában a megmaradó épületrészekhez harmonikusan illeszkedő új tömegforma alakuljon ki.

A HELYI VÉDELEMMEL ÉRINTETT ÉPÜLETEK

1. Báthory utca5. 6226 Iroda, lakóház

2. Báthory utca7. 6225 Lakóház

3. Báthory utca31. 6254 Lakóház

4. Benczúr tér 1. 6228 Gimnázium

5. Benczúr tér 2. 6192 Lakóház

6. Benczúr tér 4. 6190 Iroda

7. Benczúr tér 18. 6165 Iroda

12. Bessenyei tér 9. 5353/3 Üzlet,iroda

8. Benczúr tér 20. 6169 Óvoda

13. Bessenyei tér 10. 5355 Iroda

9. Benczúr tér 21. 6176/3/A,
10. Benczúr tér 21. 6176/3/B Múzeum

14. Bessenyei tér 13. 6036 Színház

11. Bercsényi utca 3. 215 Üzlet,iroda

15. Bessenyei tér 14. 6019/2
H. Művelődési ház

16. Bessenyei tér 15. 6019 Kállai villa

17. Bessenyei tér 16. 6001 Iroda

18. Bessenyei tér 17 5999 Bank

19. Bethlen G. utca 5. 206 Egyház, iroda

20. Bethlen G. utca 7. 210 Egyház, iskola

21. Bethlen G. utca 10. 5357/2 Iroda, lakóház

22. Bethlen G. utca 22. 6031 Vám, iroda

23. Bethlen G. utca 24. 6030 Üzlet

24. Bethlen G. utca 39. 5478/1 Kollégium

25. Bethlen G. utca 71-73. 5616, 5617
Lakóház

26. Bocskai utca 2. 60 Bíróság

27. Bocskai utca 9. 37 Üzlet

28. Bocskai utca 14. 74 Üzlet,iroda

29. Bocskai utca 15. 40 Üzlet,iroda

30. Bocskai utca 16. 76/1 Üzlet,iroda

31. Bocskai utca 19. 42 Iroda

32. Bocskai utca 23. 44/2 Iroda

33. Bocskai utca 25. 45/2 Iroda

34. Bocskai utca 108. 2925 Trafó

35. Bujtos utca 2. 84 Rendőrség

36. Búza utca 6. 5504 Lakóház

37. Deák Ferenc utca 9. 6267 Lakóház

38. Dózsa György utca 5. 125 Üzlet,iroda

39. Dózsa György utca 7. 126/1 Üzlet,iroda

43. Eötvös utca 2. 4904 Iroda

40. Dózsa György utca 25. 146 Kölyökkvár

44. Hatzel tér 10. 5067/1 Iroda

41. Dózsa György utca 40. 1755 Lakóház

45. Hősök tere 2. 202 Üzlet,iroda,lak.

42. Dózsa György utca 42. 1757 Lakóház

46. Hősök tere 4. 219 Üzlet,iroda,lak.

47.Hősök tere 6. 222/1 Üzlet

48.Huszár sor 2. 6705/8 Kisvasút végáll.

49.Huszár sor 5-7. 6587/1 Lakóház

50.Jókai tér 4. 290/7 Üzlet,iroda,lak.

51.Jókai tér 5. 290/7 Üzlet,iroda,lak.

52.Kállói út,Damjanich Lakt.
i.3678/37 Legénységi épület

53.Kálvin tér 13. 5349 Iskola

54.Kálvin tér 14. 5348/17 Üzlet,lak.

55.Kiss Ernő utca 11. 6181 Lakóház

56.Körte utca 13. 1610 Lakóház

57.Kossuth tér 14. 175 Üzlet,ir.,egyh.

58.Luther tér 1. 4,6 Luther ház

59.Luther tér 12-13. 4918,4919 Lakóház

60.Luther tér 14. 4920 Egyház, iroda

61.Luther utca 2. 31 Üzlet

62.Luther utca 3. 160/1 Üzlet,iroda

63.Luther utca 4. 30 Üzlet,iroda

64.Luther utca 16. 4905 Lakóház

65.Országzászló tér 5. 170
Üzlet,iroda,lak.

66.Pazonyi tér,Északi Közt. 5. 2372/3
Főbejárat

67.Rákóczi utca 16. 5381/1 Üzlet,iroda

68.Selyem utca 12. 144 Galéria

69.Selyem utca 23. 2670 Lakóház

70.Sóstói út 14. 2009/1 Villa

71.Sóstói út 33/a 2092 Villa

72.Sóstói út 34. 2100 Villa

73.Sóstói út 36. 2103 Villa

74.Sóstói út 42. 2149 Villa

75.Sóstói út 54. 2185 Bencs villa

76.Szabolcs utca 23. 6028 Lakóház

80.Szarvas utca 44. 4978 Lakóház

77.Szarvas utca 10-12. 4941 Iskola

81.Széchenyi utca 3. 5348/6 Bank

78.Szarvas utca 17. 6067/2 Lakóház

82.Széchenyi utca 9. 5991 Üzlet,lak.

79.Szarvas utca 22. 4960/2 Lakóház

83.Széchenyi utca 11. 5990
Üzlet,iroda,lak.

87.Széchenyi utca 20. 6236
Iroda,lakóház

84.Széchenyi utca 12. 6232 Lakóház

88.Széchenyi utca 21. 5979/2
Iroda,lakóház

85.Széchenyi utca 13. 5987
Iroda,lakóház

89.Széchenyi utca 24. 6242
Iroda,lakóház

86.Széchenyi utca 14. 6233 Üzlet,lak.

90.Széchenyi utca 30. 6248 Kollégium

91.Széchenyi utca 41. 5833/2 Lakóház

92.Szent István utca 4. 27 Üzlet

93.Szent István utca 7. 8 Üzlet,lak.

94.Szent István utca 8. 25 Biztosító

95.Szent István utca 9. 9 Üzlet,lak.

96.Szent István utca 13. 11 Lakóház

97.Szent István utca 15. 12 Üzlet,lak.

98.Szent István utca 20. 19
Mustárház,műv.ház

99.Szent István utca 22. 18 Lakóház

100. Szent István utca 42. 3380
Rádió

101. Szent István utca 68. 3503/1
Kórház seb. tömb

102. Vasvári Pál utca 8. 373
Üzlet,iroda

103. Vécsey utca 24.
6510/1 Lakóház

104. Virág utca 11.
5009 Lakóház

105. Virág utca 14.
5057 Lakóház

108. Tölgyes utca 1. 0294/2 Sóstói
Múzeumfalu Csarodai ref. paplak

109. Tölgyes utca 1. 0294/2 Sóstói
Múzeumfalu Kisdobronyi ref. templom

106. Zrínyi Ilona utca 7. 187
Üzlet,iroda,lak.

107. Szabadság tér 9. 88/9 "Váci Mihály
Kulturális
Művészeti és Gyermekcentrum"

Az országos védettséget élvező építmények körét jól egészíti ki a helyi védelem alatt álló épületek sora. A helyi védelem elsődleges célja a helyi védett építészeti emlékek beépítési módjának, eredeti tömegképzésének, eredeti tetőformájának, eredeti homlokzatképzésének, homlokzat díszítésének, a nyílászárók eredeti rendszerének, eredeti osztásának a megőrzése.

1.10.3. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET KONFLIKTUSAI, PROBLÉMÁI

Az országosan védett épületek mellett nagyszámú helyi védett érték található Nyíregyházán, amelyek a település arculata szempontjából fontos, a környezet minőségére kisugárzó hatással bíró építészeti értékek. Ha áttekintjük ezeknek az épületeknek az állagát azt tapasztaljuk, hogy a természetes személyek tulajdonát képező épületek jelentős része a felújításért kiáltanak.

Ezen épületek felújítása, korszerűsítése és modernizálása során a legnehezebb feladat a mai XXI. századi funkció megtalálása, amely szinte az egyedüli biztosítéka ezen régi épületek fennmaradásának. A megtalált funkció mellett fontos szerepet játszik még az új funkcióhoz kapcsolódóan az épületek, esetleges bővítése, amelyet csak az épületek építészeti értékeinek figyelembevételével, hangsúlyozásával, megőrzésével lehet megvalósítani.

Az egyedi helyi védelem jelentős biztonságot ad, hogy a még meglévő örökségi, építészeti értékek ne kerüljenek veszélybe egy jövőbeni felújítás, modernizálás alkalmával.

Az elhanyagolt helyi védelemre javasolt építmények állapotának felmérése, ennek alapján intézkedési terv kidolgozása szükséges.

A leromlott állapotú, elhanyagolt házak, lakóépületek felújítását el kell érni az ott lakók együttműködésével, bevonásával.

Az újonnan beépülő kertvárosias területek utcafásítotttsága jelenleg szinten nem kielégítő, bár a település valamennyi utcája rendelkezik utcai zöldsávval, a fasorhiány továbbra is jellemző. A virágos területek arányának növelése, valamint a meglévő települési zöldfelületek védelme, fejlesztése mind minőségi, mind mennyiségi vonatkozásban szükséges. A település környezeti állapota megfelelőnek mondható.

1.11. KÖRNYEZETIÁLLAPOT-JELLEMZŐK

1.11.1. TALAJ

Nyíregyháza a Nyírség területén található, amely tájegység Magyarország második legnagyobb hordalékkúp-síksága, melyet az Északkeleti-Kárpátokból és az Észak-Erdélyi Rézhegységből érkező ősfolyók halmoztak fel a pleisztocén jégkorszakban. Nyíregyháza területe geológiai szempontból teljesen egységes. A város egész területén ó-holocén és felső-pleisztocén futóhomok található. Ezen rétegre jellemző, hogy szélhordta üledékként alakult ki. A futóhomok mezőből kiválik az Ér patak és Bujtos városrészen található felszín közeli holocén és ó-holocén, lápos üledék, mely a futóhomoktól eltérően folyóvízi lerakódás. A futóhomokot talajmechanikai szempontból szemmagyság és iszaptartalom szerint finomhomokra, iszapos finomhomokra, illetve iszapra oszthatjuk.

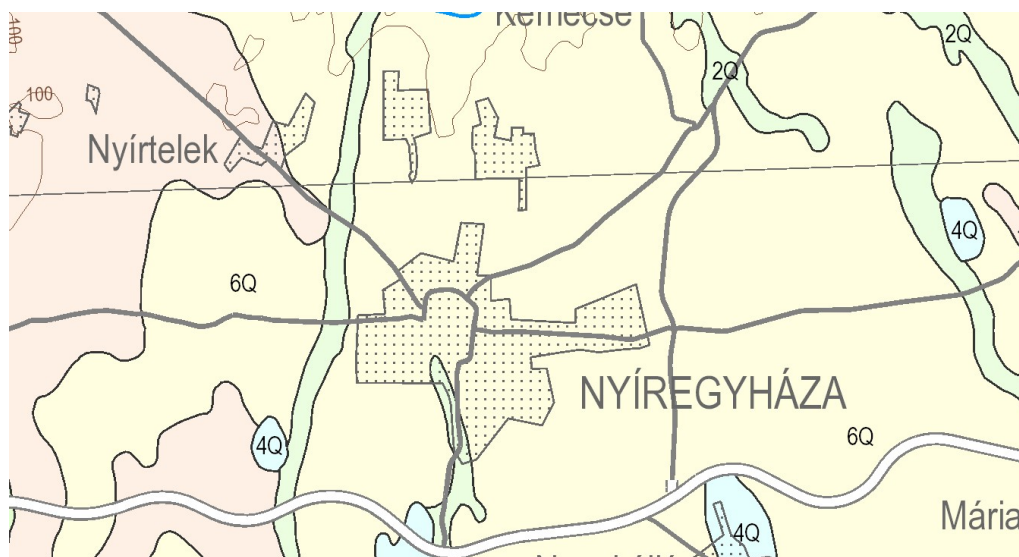
A város külterületét is figyelembe véve megállapíthatjuk, hogy nagy területen kovárványos barna erdőtalaj borítja a felszínt. Ez a talaj a szénsavas, meszet nem tartalmazó homokon az erdőtakaró alatt alakult ki. A város térképén szembetűnőek a jelentős kiterjedésű, réti talajokat feltüntető területek. A réti talajok a homokvonulatok közötti laposokban és az elhagyott egykori folyómedrekben alakultak ki, humusztartalmuk változó. Azokban a rétegekben, amelyekben sok a buckákról lehordott durvább szemű homok, kevesebb a tápanyag- és a humusztartalom. Ott viszont, ahol iszapos homok az alapkőzet, előfordul 2-3%-os humusztartalom és magas tápanyagtartalom is.

Talajfizikai osztályozás szerint túlnyomórészt homok (90 %), de a dombok közötti mélyebb részeken vályogtalajok is vannak, vízgazdálkodási tulajdonságaik alapján jó vízáteresztő-képességű, gyengén víztartó talajok a jellemzőek a területen.

A város külterületének nyugati szegélyén 6-7 km hosszúságban, 2-3 km szélességben, ahol löszös üledék borítja a felszínt alföldi mészlepedékes csernozjom talaj képződött. A talajok közül ez a legjobb minőségű. A település területén szoloncsák és szolonyec szikesek is találhatóak, amely talajfélések termőképessége igen csekély, ugyanakkor természetvédelmi szempontból igen jelentős, ritka élőhelyek alapját adják. Szoloncsákok (mely a szikes talaj egy fajtája) a Nagy-Vadas-tótól északra, a Hosszúhát-tó mellett, a Nyírjes területén, Örhalomtól északra, a szolonyeces réti talaj a Szelkő-tótól keletre és a lápos réti talajok a Sóstóhegytől délre csak kisebb foltokban fordulnak elő. Területi kiterjedésük gazdasági szempontból nem jelentős.

A város külterületi talajainak 90%-a savanyú, illetve savanyodásra hajlamos. A rendelkezésre álló kisszámú vizsgálati eredmény alapján megállapítható, hogy a város és környezetének talajminősége általánosságban megfelelőnek minősíthető. A talajok állapotát elsősorban a túlzott mértékű műtrágyázás veszélyezteti. Ennek mértéke várhatóan lényegesen csökkenni fog a műtrágyák árának lényeges emelkedése miatt. Lényeges terhelést jelent a város talajaira a szabálytalanul elhelyezett különféle hulladékok (szilárd, folyékony, kommunális, veszélyes) általi szennyezések. Ezek közül két nagyméretű szennyezett terület kiemelendő, az egyik a volt borbányai hulladéklerakó, ahol az évtizedek során lerakott kommunális hulladék okoz szennyezést, a másik pedig a volt Báthory István laktanya területe, ahol a honvédségi tevékenység hatására található szénhidrogén szennyezés a talajban és a talajvízben. Mindkét szennyezett helyszínen elindult a kármentesítés.

42. ábra: Nyíregyháza környezetében található talajtípusok
Forrás: Magyar Földtani Intézet

Felszíni földtan

- 1Q - Feltöltés, meddőhányó, iszaptározó
- 2Q - Folyóvízi üledékek
- 3Q - Folyóvízi homok, kavics
- 4Q - Tavi üledékek
- 5Q - Mocsári üledékek
- 6Q - Futóhomok

6Q - futóhomok

2Q – Folyóvízi üledékes talajok

A TERÜLET GEOLÓGIAI KÉPZŐDMÉNYEI

1. Futóhomok. Az elhagyott medermaradványok kivételével a felszínen, vagy a löszös takaró alatt szinte mindenütt megtalálható. A szélfújta homok a hordalékkúp folyóvízi homokjából képződött a felső-pleniglaciális időszakban. A növényzettel nem védett területeken a későglaciális Dryas időszakában átrendeződött. A felszíni vékony, esetleg néhány dm-es réteg antropogén hatásra a kora tavaszi és téli időszakban (Lóki J. 1985) gyakran mozgásba lendül.

A futóhomok általában folyóvízi üledékre (homok, iszapos homok, iszapos - agyagos homok), vagy löszszerű üledékre települ. Vastagsága átlagosan nem éri el a 10 m-t. Helyenként azonban csak néhány dm, az akkumulációs területeken azonban elérheti a 20-22 m-t is.

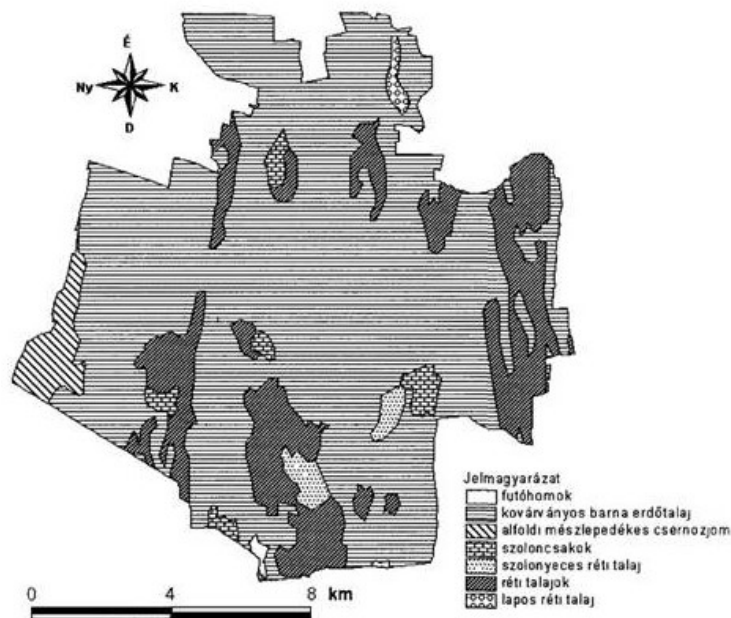
A futóhomok feltárásokat elemezve megállapíthatjuk, hogy a rétegekben az apró szemű homok az uralkodó. A buckákban a finomabb és durvább szemcseösszetételű rétegek váltakoznak. Amikor az erősebb szelek szállították a homokot, akkor néhány cm vastagságú olyan réteg is kialakult, amelyben a középszemű homok %-os aránya a magasabb. A finomabb szemcse-összetételű rétegek vastagsága is eltérő. Ezeknek a nedvesség megtartásában van jelentőségük. A nyírségi feltárásokban nagyon szembetűnők a homok színénél sötétebb, különböző vastagságú és különböző távolságban elhelyezkedő vasas barnaszalagok, amelyet a szakirodalom a népi elnevezés után kovárványnak nevez.

A futóhomok rétegekből begyűjtött minták mikroszkópos vizsgálata arról tanúskodik, hogy a szemcsék többsége kvarc. A folyóvízi homokra jellemző színes elegyrészek, valamint a csillám csak kis százalékban fordul elő, ugyanis ezek a kevésbé ellenálló szemcsék az eolikus szállítás során hamar elkopnak. A kvarc szemcsék felületének elektronmikroszkópos vizsgálata alapján megállapíthatjuk, hogy a homokszemcsék többsége gyengén koptatott, ami arra utal, hogy a futóhomok csak néhány km-es út megtétele után halmozódott fel.

2. **Löszös homok, homokos lösz.** A felszínfejlődésből adódóan a löszös takaró a város Ny-i határában fordul elő. Vastagsága általában 0.5 - 2.5 m között változik. A minták mechanikai összetételét tekintve nagy eltéréseket tapasztalunk. Helyenként a löszfrakció alig haladja meg a 10 %-ot, máshol viszont jelentős. A vizsgálataink alapján megállapíthatjuk, hogy a buckák közötti mélyedésekből és a deflációs laposokról begyűjtött minták több finom porfrakciót tartalmaznak. Továbbá az is megállapítható, hogy Ny-i irányba haladva a finomabb szemcsék aránya emelkedik a buckákat fedő löszös rétegekben.

3. **Szikes löszös homok, szikes homokos lösz.** A löszös üledékekkel borított mélyebben fekvő területeken fordul elő. Ezeknek a területeknek a kiterjedése viszonylag kicsi. A szikesedést főképpen a függőleges irányú ingadozást végző talajvíz sófelhalmozó tevékenysége idézte elő. Kialakulásuk annak is köszönhető, hogy a zárt buckaközi mélyedések pangóvízei a száraz, nyári időszakban elpárologtak, és az oldott sók kicsapódtak.

4. **Öntésképződmények (öntéshomok, öntésiszap, öntésagyag).** Ebbe a kategóriába a buckaközi laposokban és az elhagyott folyómedrekben a holocén folyamán felhalmozott üledékek tartoznak. A buckák kialakulása óta eltelt évezredek alatt tekintélyes mennyiségű üledék mosódott le és halmozódott fel a lapos vízállásos területeken. Az öntésképződmények kialakulása az egész holocén folyamán tartott. A művelés alatt álló buckákról a lemosódás sokkal intenzívebb, mint a növényzettel (erdővel) védettekről. Az elhagyott völgyekben lévő üledékszintek a holocén szárazabb-nedvesebb éghajlati szakaszaihoz kapcsolódnak. Az öntésképződmények teteje humuszosabb, amely alatt általában a mészfelhalmozódás is megfigyelhető.

43. ábra: A terület geológiai képződményei
Forrás: <https://www.sulinet.hu>

A TERÜLET TALAJTANI ADOTTSÁGAI

A városra jellemző a jelentős kiterjedésű, réti talajokkal borított területek. A *régi talajok* a homokvonulatok közötti laposokban és az elhagyott egykori folyómedrekben alakultak ki. Humusztartalmuk változó. Azokban a rétegekben, amelyekben sok a buckákról lehordott durvább szemű homok kevesebb a tápanyag- és humusztartalom. Ott viszont, ahol iszapos homok az alakozet, előfordul 2-3 %-os humusztartalom és magas tápanyagtartalom is. A város külterületének Ny-i szegélyén 6-7 km hosszúságban, 2-3 km szélességben, ahol löszös üledék borítja a felszínt *alföldi mészlepedékes csernozjom* talaj képződött. A talajok közül ez a legjobb minőségű.

(Forrás: Borsy Z. - Lóki J. (1982): *Nyíregyháza geomorfológiája. Acta Academiae Paedagogicae Nyíregyhaziensis Tom 9. pp. 5-19.*)

Nyíregyházán fellelhető talajok a szerves és ásványi kolloidokban szegény homoktalajok, a **savanyú kémhatású, karbonát-mentes homoktalajok** közé tartoznak.

- igen nagy vízáteresztő-, gyenge víztartó-képesség és kis hasznosítható vízkészlet
- nagy aszály- és szélérózió-érzékenység;
- kis természetes tápanyagkészlet.
- Racionális hasznosításuk előfeltétele a rajtuk termesztett növény víz- és tápanyagellátásának biztosítása, a talaj szerves és ásványi kolloidokban történő gyarapítása, hatékony szélérózió-védelem és megfelelő vetésszerkezet.

Javításuk:

A savanyú homoktalajok Megkülönböztető ismérvei:

- Kis adszorpciós kapacitás
- Ca-,Mg-,K- kationok abszolút hiánya
- CaCO₃ talajjavítás esetén a Ca/ Mg/ Kionarányok további romlása

Többkomponensű javítóanyagok

- Dolomit őrlémények
- Önporló dolomitok
- Különböző mértékben
- égetett dolomitok
- Magnezit-ipari mézsiszap
- Hagyományos javítóanyag +MgSO₄ kiegészítés

Talajjavítás hiányában teendők:

- A kis kolloidtartalmú savanyú homoktalajok nagyon érzékenyek a talajsavanyodásra (alumínium, mangán toxicitás!!!)
- A mézstrágyázás itt a legfontosabb

Szerves és szervesetlen kolloid dúsítás:

- Homoktalajokon alkalmazott eljárás, amelynek során a talaj valamely rétegében növeljük a leiszapolható rész arányát szervesstrágya, tőzeg, nagyobb agyagtartalmú talaj, stb. bevitelével.

Szervesanyag-pótlás homoktalajokon

- A homokterületeken gyakran hiányzó istállótrágya pótlására különböző szalmatrágyázási eljárásokat dolgoztak ki.

Biológiai talajjavítás:

- Olyan beavatkozások, amikor céltudatosan kiválasztott növények termesztésével segítjük elő valamely tulajdonság javulását

(Forrás: Lazányi J. (1994) *a homokjavító vetésszorgókkal végzett kísérletek eredményei. DATE Kutató Központ Nyíregyháza.*)

VÍZ KERETIRÁNYELV

Az Európai Unió új vízpolitikája, a „Víz Keretirányelv” (2000/60/EK irányelve, továbbiakban VKI) 2000. december 22-én lépett hatályba az EU tagországokban. Az Európai Unióhoz való csatlakozásunk óta Magyarországra nézve is kötelező.

A Víz Keretirányelv célja, hogy 2015-re a felszíni és felszín alatti víztestek „jó állapotba” kerüljenek. A keretirányelv szerint a „jó állapot” nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is.

A VKI alapelve, hogy a víz nem csupán szokásos kereskedelmi termék, hanem alapvetően örökség is, amit ennek megfelelően kell óvni, védeni. A vízkészletek használata során, hosszútávon fenntartható megoldásokra kell törekedni.

A jó állapot eléréséhez szükséges javító beavatkozásokat össze kell hangolni a fenntartható fejlesztési igényekkel, de szigorúan a VKI elvárásainak figyelembevételével. A vizek védelmében kitűzött célok és feladatok megvalósítása érdekében megalkotott 221/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól, összhangban van a Víz Keretirányelvvvel. Minden Uniós tagállamnak, így Magyarországnak is vízgyűjtő-gazdálkodási tervet kellett készíteni.

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv tartalmazza az összes szükséges információt, amely a víztestekről rendelkezésre áll, az állapotértékelések eredményét, azt, hogy milyen problémák jelentkeznek a tervezési területen és ennek milyen okai azonosíthatók, továbbá, hogy milyen környezeti célokat tűzhetünk ki, és ezek eléréséhez milyen műszaki és szabályozási intézkedésekre, illetve pénzügyi támogatásokra, ösztönzőkre van szükség.

Az első Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv 2009-ben készült, a Víz Keretirányelv előírása szerint azokat hatévente felül kell vizsgálni. A második Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv (VGT2) végleges tervezete 2015. december 22-én elkészült. A Kormány 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozatban elfogadta a felülvizsgált tervet, mely a 14. számú Hivatalos Értesítőben került közzétételre 2016. április 7-én. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervben kiemelt fontosságú a vízgazdálkodás elveinek szem előtt tartása, a vizek hasznosítására, helyben tartására való törekvés.

Natura 2000 terület azonosítója	Natura 2000 terület elnevezése	Natura 2000 terület típusa. *	Natura 2000 víztől függő élőhelytípus érintettsége	Natura 2000 víztől függő, kiemelt jelentőségű élőhelytípus érintettsége	Natura 2000 területek közvetlen ex lege láp és/vagy szikes tó érintettsége**	Natura 2000 terület víztől függő károsodottsága***	Javasolt természetvédelmi célú intézkedések
HUHN20109	Sóstói-erdő	KTT	igen	igen		károsodott	33
HUHN20060	Nyíregyházi lőtér	KTT					
HUHN20131	Orosi gyepek	KJTT	igen	igen	igen	jelentősen károsodott	2.4, 23.2, 7.1
HUHN20107	Nagy-Vadas	KTT	igen	igen	igen	jelentősen károsodott	2.4, 23.2, 7.1

22. táblázat: Natura 2000 területek víztől függő élőhelyeinek célkitűzési és intézkedési a felülvizsgált Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv (VGT2) alapján

Forrás: saját szerkesztés

A KLÍMAVÁLTOZÁS HATÁSAI

A klímaváltozás okozta negatív hatások Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyét az országos átlaghoz képest nagyobb mértékben érik. Az évi középhőmérséklet az országnak ezen részében nőtt a legintenzívebben az elmúlt évtizedekben. Meg kell említeni, hogy a városok és főleg a nagyobb városok, mint Nyíregyháza klímája jelentősen eltér közvetlen természetes környezetük éghajlatától, ami a városi felszínek jellegzetes tulajdonságaival magyarázható. A szűk utcák, a főként sötét színű burkolt felületek, a nagyobb, akár teljesen növényzetmentes településrészek és az épületek nagy hőkapacitása révén a városok légköre a környező területekétől átlagosan melegebb, szárazabb és aktívabb felszíni légáramlási rendszerrel jellemezhetőbb. Ezek a hatások az éghajlatváltozás bizonyos jellemzőit felerősíthetik, ezáltal növelhetik a város kitétségét, sérülékenységét annak méretétől, gazdasági és földrajzi helyzetétől függően.

A nyári napok száma (a napi maximum hőmérséklet $25\text{ }^{\circ}\text{C}$, vagy a fölött) a jövőben egyértelműen emelkedni fog. Az országos átlagot tekintve az 1961–1990 időszakot jellemző átlagosan évi 66 napról évszázad közepére 21–23 nappal, míg az évszázad végére 41–54 nappal. A legnagyobb növekedés a keleti országrészben várható és változás nagysága mindenütt meghaladja a természetes változékonyság mértékét (2.6. táblázat). A forró napok száma (a napi maximum hőmérséklet $35\text{ }^{\circ}\text{C}$, vagy a fölött) megduplázódhat, sőt azt elmúlt évtizedek átlagának háromszorosára is nőhet. Az elkövetkező évtizedekben (2021–2050) a fagyos napok számának (a napi minimum hőmérséklet $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ alá esik) 30%-os, az évszázad második felében 50%-os csökkenése valószínű.

Az OMSZ által futtatott modellkísérletek 44 előrejelzése szerint pár évtized múlva (2071–2100), akár 40–50 nappal is emelkedhet a hőségnapok száma az ezredforduló előtti évtizedekhez képest. (68. ábra)

Szélsőséges hőmérsékleti indexek	Átlagos érték (nap)	Várható változás (nap)	
	1961-1990	2021-	2071-
Fagyos napok száma ($T_{\min} < 0\text{ }^{\circ}\text{C}$)	93	-35	-54
Nyári napok száma ($T_{\max} > 25\text{ }^{\circ}\text{C}$)	67	38	68
Hőségnapok száma ($T_{\max} > 30\text{ }^{\circ}\text{C}$)	14	34	65
Forró napok száma ($T_{\max} > 35\text{ }^{\circ}\text{C}$)	0.3	12	34
Hőhullámos napok száma ($T_{\text{közep}} > 25\text{ }^{\circ}\text{C}$)	4	30	59

44. ábra: A szélsőséges hőmérsékleti indexek alakulása
Forrás: NÉS-2 2013, az ELTE Meteorológiai Tanszéke

1.11.2. FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK

A 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet értelmében Nyíregyháza város az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik.

A Közép-Nyírséget a vízfolyásban való szegénység, de gazdag tórendszer jellemzi: a Közép-Nyírség területe igen gazdag természetes tavakban és mesterséges halastó-tározókban egyaránt (Bujtos, Sóstó). A Nyírség területén a kertkultúra elterjedt, nagy részben kert, kis részben szőlőültetvények találhatóak. A város az Érpatak (VIII. sz. főfolyás) részvízgyűjtő, a Lónyai főcsatorna vízgyűjtő területén található.

A város területén lévő vízfolyások vízkészlete egyenetlen és csekély. A város legjelentősebb vízfolyása az Érpatak, amely Nyíregyháza mellett még 7 települést érint (Hajdúhadház, Téglás, Bököny, Geszteréd, Érpatak, Újfehértó, Kótaj).

Állóvizei közül a város képének, szerkezetének és turisztikai vonzerejének egyaránt meghatározó eleme Sóstó, amely eredetileg lefolyástalan területen keletkezett sziktó volt, mára azonban teljes mértékben mesterséges tóvá, illetve két összefüggő tó alkotta rendszerré alakult, amelyek egyikén strand üzemel, a másik csónakázó- és horgász tóként használatos. A többi tó mesterségesen kialakított víztározó (Szelkó tó; Oláh-réti tározók; Lukalaposi tározó stb.), valamint agyag- és vályogkitermelés maradványa. A Sóstói tófürdő vízminősége az elmúlt években javult, minősége jó minősítésű. Mivel a vizsgálatok elsősorban a Tófürdőre vonatkoznak, ezért a tó hosszútávú, az EU VÍZ KERET IRÁNYELV által is megszabott jó vízminőségének, vízellátottságának biztosítása érdekében érdemes lenne ökológiai-, természetvédelmi-, hidrobiológus-, turisztikai szakemberekkel irányelveket, szabályokat kidolgozni, illetve a megjelölt turisztikai célokkal megtalálni az összhangot.

A belváros mellett találhatóak a 12 hektáros területen elhelyezkedő Bujtosi-tavak. A Bujtosi-tavak 1997-ben végrehajtott rekultivációja során elvégzett beruházások (iszapkotrás, nádvágás, kutak fúrása) jótékony hatással voltak a vízminőségre, ennek a víztestnek a vízminősége jónak mondható.

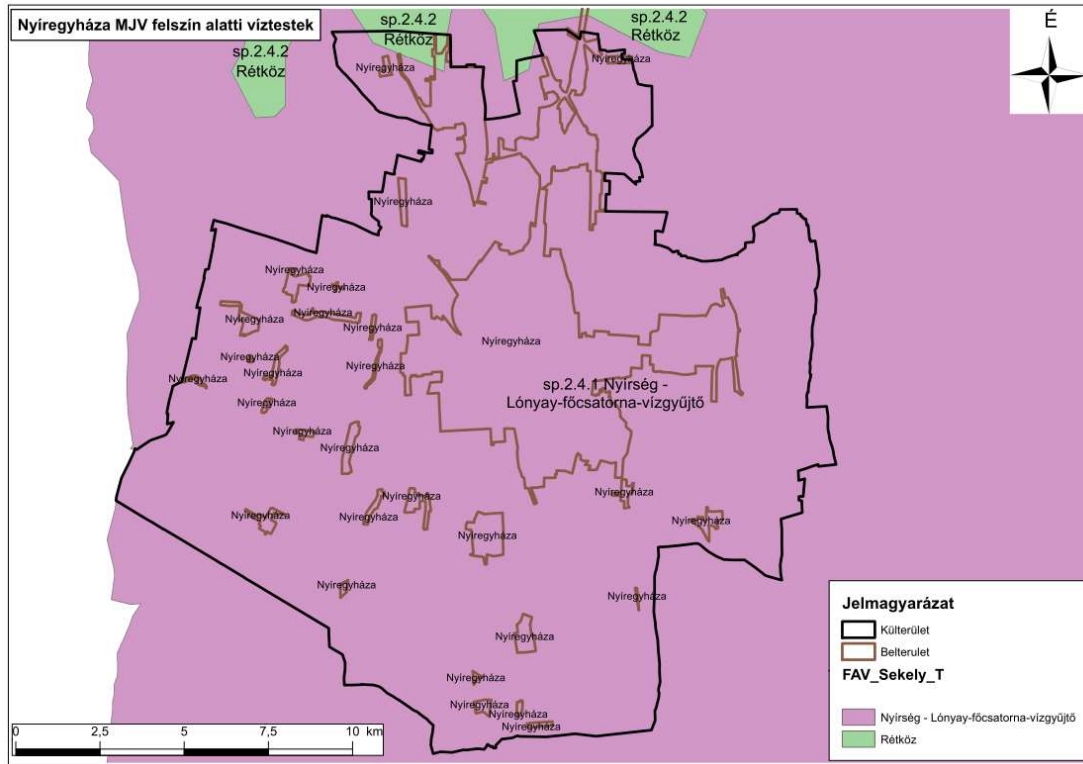
A városhoz közeli, turisztikai látványosság és oktatási célokra is alkalmas természetvédelmi terület a 70 hektáros Igrice mocsár. Az Igrice-mocsár (Lukalaposi tározó) védetté nyilvánítása óta (1991) a terület állapota javult.

A várostól délre található két, összefüggő víztározó, amelyek közül az oláhréti elsősorban üdülési célokat (Császárszállási üdülőtelep veszi körül), míg a Nagyréti tározó nagyüzemi halászati célokat szolgál. Az Oláhréti és Nagyréti víztározók (Császárszállási tavak) vízminősége az egyes komponensekre túrhető és kiváló érték között van, a vízminőség a hasznosítási célnak megfelelő.

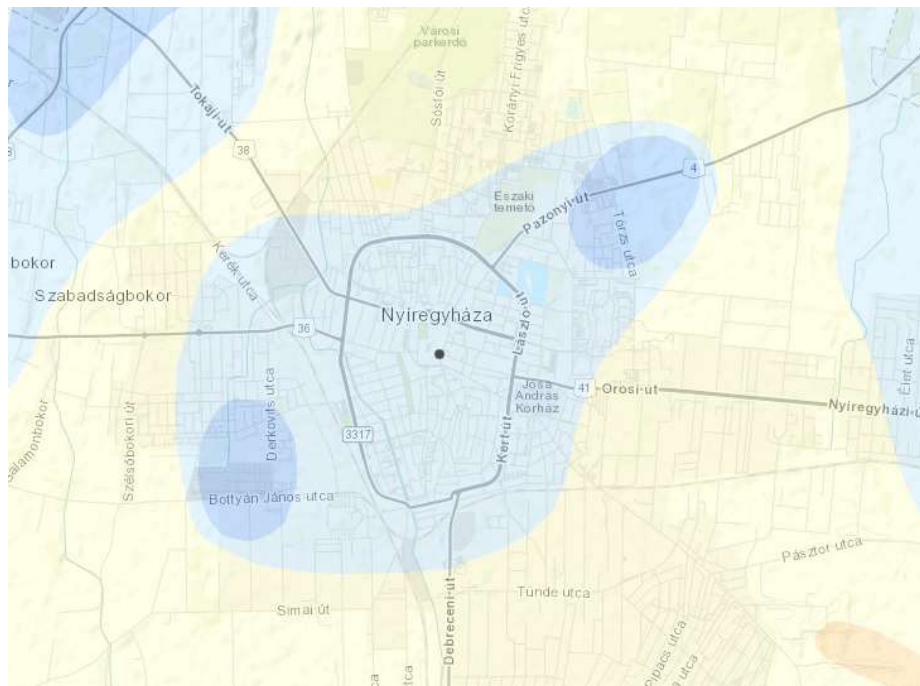
A város alapvetően kevés felszíni vízzel és kevés hozzáféréssel rendelkezik, a felszíni vizek közül jelentős víztartalékok Császárszálláson vannak. Lokális, de magas szennyezőanyag koncentrációjú talajvízszennyezések keletkezhetnek az illegális hulladék lerakás, folyékonyhulladék ürítés, túlzott mértékű műtrágya használat, illetve néhány terület csatornázatlansága miatt. Ezen szennyeződések mindegyike elsősorban szerves eredetű szennyezést okoz, mely szennyezések idővel lebomlanak és átalakulnak, így viszonylag kisebb károkat okoznak a felszín alatti vizekben. Más hasonló méretű városokhoz képest elmondhatjuk, hogy Nyíregyháza város területén a felszín alatti vizek minősége megfelelő és viszonylag kevés a kármentesítendő szennyezett területek száma.

Nyíregyháza MJV a 2-3 Lónyay-főcsatorna tervezési alegységek területén található. Nyíregyháza a sp.2.4.1 Nyírség-Lónyay-főcsatorna-vízgyűjtő és a sp.2.4.2 Rétköz elnevezésű sekély porózus és porózus felszín alatti víztestek területén helyezkedik el, érintett vízgyűjtők: AEP957 Simai-főfolyás, AEP464 Érpataki-főfolyás alsó, AEP626 Kállay-főfolyás alsó, AEP766 Lónyay-főcsatorna, ANS539 Nagyszéki-tó, AIH000 Nagyréti-víztározó, AIH002 Oláhréti-víztározó és az AIH109 Nagyvas-tó, melyet az alábbi térképek szemléltetnek.

47. ábra: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Felszín alatti víztestek
Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

48. ábra: Talajvíztükör nyugalmi szintje a felszín alatt
Forrás: <https://map.mbfsz.gov.hu/tvz/>

FÖLDTANI, VÍZFÖLDTANI VISZONYOK

Víznyerési szempontból a legidősebb paleozoós és triász rétegeknek nincs gyakorlati jelentőségük. Bár a triász mészkövek egy része valószínűleg karsztosodott és nyomás alatti vizet tartalmaz, amelyet át tud adni a miocén tufákba, kitermelése még sem gazdaságos, mert a miocén rétegek vízvezetőképessége gyenge és csak nagyon mérsékelt utánpótlódásra számíthatunk. Magából a triász karsztból való víztermelés pedig a nagy mélység miatt nem gazdaságos.

A foltokban található eocén és oligocén képződmények vízzáróak. A miocén összletnek azonban a triászból átszivárgó víz mellett a magasabb szinteken saját készlete is van, de kitermelését ebben az esetben is valószínűleg gazdaságtalanná teszi az utánpótlódás hiánya.

Az előzőek alapján a felszín alatti vízbeszerzés szempontjából tehát a pliocén-pleisztocén korú törmelékes víztárolók jöhetnek számításba.

A kb. 1000 m fekvérségű alsó-pleiocén víztartó képződmények vize a Nyíregyháza város földtanilag a Nyugat – Nyírségi Pannóniai hátság elnevezésű hidrogeológiai tájegységhez tartozik.

A térség földtani felépítését a Nyíregyháza - Külső vasútállomás közelében, a gravitációs minimumra telepített 2579 m-es, ún. MASZOLAJ szerkezetkutató fúrásból, valamint a hévízkutató fúrásokból ismerjük.

A kutatófúrással a paleozoós-mezozoós kristályos alaphegységet nem érték el, alsó-miocén vulkanitokban állt meg a fúrás.

A felszíni geofizikai mérések szerint a kristályos alaphegység felszíne 3000-4000 m körül van. Az alaphegységre kréta-paleogén flis, 2000 m vastagságú miocén vulkanitokból álló összlet, 850 m vastagságú pliocén (ebből 200 m levantei), végül 120 m pleisztocén összlet települ.

Magát az összletet négy részre osztjuk. Alsó-pannóniai félig tengeri – félig tavi, felső-pannóniai tavi, levantei átmeneti szárazföldi és negyedidőszaki folyóvízi üledékekre.

Az alsó-pannóniai üledékek főleg márgák és kemény homokkövek, bennük enyhén sós víz található. A felső-pannóniai rétegek lazábbak, homok és agyag rétegek váltakozásából állnak. A levantei (felső-pleiocén) agyagrétegek vízben szegények, vastagságuk a területen 200 m. A negyedidőszaki rétegsor folyóvízi eredetű, magas hőmérséklet, só- és gáztartalom miatt ivóvízként nem használható.

Az ivó-, ipari- és mezőgazdasági célú vízkivételek a hideg édesvizet tároló 120 m fekvérségű pleisztocén alluviális összletből történik. A vízadó szintek apró, közép és durvaszemű homok, helyenként kavicsos homok váltakozásából állnak.

A kiemelt homokterületeken beszivárgó víz, a vízvezető rétegek segítségével a mélybe nyomul, ahonnan azután a nagy nyomás és a hőmérsékleti fajsúlycsökkenés hatására, a vízvezető és féligáteresztő (semipermeábilis) rétegeken át, lépcsőről lépcsőre haladva felfelé szivárog és a talajvizet át egy hosszú körforgás eredményeként visszajut az atmoszférába a peremi területeken. A felfelé mozgás vezérlője egyfelől a talajvíz evapotranspirációja, másfelől a mélység felé növekvő nyomás és a csökkenő fajsúly révén fellépő felhajtó erő. Ami az egyes rétegek vízföldtani paramétereit illeti, az alsó-pleisztocén (80-120 m) rétegvíztartó képződmények vízszintes irányú transzmisszibilitása $180 \text{ m}^2/\text{d}$, a szivárgási tényező $4,500 \text{ m}/\text{d}$, a középső-pleisztocén rétegek (45-80 m) transzmisszibilitása $170 \text{ m}^2/\text{d}$ a szivárgási tényező $4,857 \text{ m}/\text{d}$, míg a felső-pleisztocén (0-45 m) esetében ezek a paraméterek $190 \text{ m}^2/\text{d}$ illetve $4,222 \text{ m}/\text{d}$ körüli értékeket mutatnak.

1.11.3. LEVEGŐTISZTASÁG ÉS VÉDELEM

Nyíregyházán a légszennyezettség mérőhálózatának üzemeltetője a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség. A légszennyezőanyag kibocsátás legnagyobb forrása a városi motorizált közlekedés, ez jelenti a város természeti környezetének a legveszélyesebb környezeti problémáját. A légszennyező anyagok közül a legnagyobb problémát a nitrogén-oxidok, a szénhidrogének és a szállópor okozza. A város belső forgalma igen nagy, ezt tükrözi a légszennyezettségi adatok alakulása is. Csökkenést jelenthet, ha megszűnik az átmenő forgalom a városban. A közlekedés mellett meghatározó légszennyező tényező az ipar, a fűtés és a kommunális eredetű légszennyezés.

A levegő minőségének romlását elsősorban a szálló por és a nitrogén-dioxid okozza. A káros anyagok a szén, olaj, fa, hulladék, kerti avar eltüzelése révén és a közúti közlekedéssel kerülnek a légkörbe. Nyíregyháza esetén a helyzetet rontja a magasabb háttérszennyezés, amit a Nyírség fedetlen homokfelszínei adnak.

Az utóbbi években Nyíregyházán több alkalommal volt szmog, amely jelzi a levegő minőségének romlását. A város közgyűlése az 5/2010. (II. 2.) KGY rendeletével 2010. február 2-án elfogadta Nyíregyháza város szmogriadó tervét. További erőfeszítések elsősorban a háztartások és a közlekedési ágazat energiahatékonyságának javítását illetően szükségesek. A város iparral erősebben érintett területein (Tünde utca és Derkovits utca környéke) a közlekedés mellett az ipar légszennyező hatása a leginkább meghatározó. A kommunális tevékenységek közül legjelentősebb légszennyezőanyag kibocsátással a fűtési tevékenység jár. A város fűtési struktúrája jelentősen átalakult az elmúlt évtizedben, egyre nagyobb teret nyert a földgáz alkalmazása, ezzel visszaszorult a szén és a gázolaj, de nőtt a fa fűtési célra történő felhasználása. Ezek a változások csökkentették és átstrukturálták a fűtési emissziót: csökkent a SO₂ és szilárd por mennyisége, de emelkedett a NO_x kibocsátás.

Légszennyező hatást jelentenek még a mezőgazdasági üzemek (állattartás) kibocsátásai. Az allergiás megbetegedések számának erőteljes ütemű növekedésével együtt egyre nagyobb problémát jelent a parlagon vagy gondozatlanul hagyott területeken az allergiát okozó növények elszaporodása és az ebből fakadó pollenszennyezés. Nyíregyházán több olyan program, akció, kezdeményezés indult, amely a légszennyező anyagok kibocsátásának visszaszorítását célozza. Ide tartozik a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia elveinek figyelembevételével, a nagy és közepes tüzelőberendezések NO_x emissziójának csökkentése, a lakossági gumi, műanyag és egyéb hulladékok égetéséből származó légszennyezés csökkentése (a helyi levegőtisztaság-védelmi rendelet megfelelő kommunikációja). Továbbá a kerti hulladékok komposztálásának elősegítése, az allergén növényekkel kapcsolatos intézkedések, az utak pormentesítése.

BESOROLÁS, PONTFORRÁSOK

A levegőtisztaság-védelem a környezetvédelem egyik legfontosabb feladata. A légszennyezés közvetlenül hat az emberi egészségre, egyben befolyásolja a környezet más elemeinek állapotát is. A levegőtisztaság-védelem felmérésénél figyelembe kell vennünk az országhatárokon kívülről jövő levegő állapotát, a termelési és fogyasztási tevékenységeket, valamint a közlekedés következtében a légtérbe kerülő szennyező anyagok mennyiségét, minőségét.

A levegőkörnyezet állapotát folyamatainak hatótényezőivel jellemezhetjük. A három paramétercsoport, a kibocsátás, az átalakulás, a légszennyezettség mérhető tényezői korlátozott állapotértékelést tesznek lehetővé: a statisztikai adatoknak célorientáltaknak kell lenni.

Végső cél az életminőséget biztosító levegőminőség tartós fenntartása, javítása. Az állapot jellemzésében és értékelésében meghatározó szerepe van a határértékeknek; melyek a mindenkori társadalmi-gazdasági elvárásokat is képviselik. A levegőkörnyezet terhelését légszennyező anyagok antropogén jellegű kibocsátásával, emissziójával jellemezhetjük.

A kibocsátás légszennyező forrásokon történik. Jelenleg a forrásokat általánosan értelmezzük: objektumok, tevékenységek, folyamatok.

Besorolás állapot

A város területének levegőkörnyezeti állapota a többször módosított 4/2002.(X.7.) KvVM r. alapján külön agglomerációba sorolható (20.) A légszennyezettségi agglomerációt és zónákat a település közigazgatási határa határozza meg. A város esetében a település közigazgatási határát kell figyelembe venni.

E rendelet alkalmazásában zónacsoport vagy zónatípus (a továbbiakban együtt: zónacsoport) a légszennyezettség alapján kijelölt olyan területegységet jelent, amelyen belül a környezetvédelmi hatóság által meghatározott helyen, a szennyező anyag koncentrációja tartósan vagy időszakosan a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet (a továbbiakban: VM rendelet) 5. mellékletében meghatározott tartományok valamelyikébe esik. Az ország területének légszennyezettségi agglomerációba és zónákba sorolását, a zónacsoportok megjelölésével az egyes kiemelt jelentőségű légszennyező anyagok szerint, a VM rendelet 5. mellékletében szereplő zónacsoportok megjelölésével összhangban az 1. melléklet tartalmazza.

	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM10	Benzol	Talajközeli ózon	PM10 Arzén (As)	PM10 Kadmium (Cd)	PM10 Nikkel (Ni)	PM10 Ólom (Pb)	PM10 benz(a)-pirén (BaP)
Nyíregyháza	F	D	E	D	E	O-I	F	F	F	F	D

Forrás: a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 1. sz. melléklet

D csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték, az 1. melléklet 1.1.4.1. pontjában foglalt táblázat 3–6. sorában szereplő anyagok esetében a célérték között van. **Nitrogén-dioxid; PM10 benz(a)-pirén (BaP)**

E csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van. **Szén-monoxid;Benzol**

F csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg. **Kén-dioxid; PM10; Arzén (As); PM10; Kadmium (Cd); PM10; Nikkel (Ni); PM10 Ólom (Pb)**

O-I csoport: azon terület, ahol a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket. **Talajközeli ózon**

A levegőminőségi állapotot alapvetően a lokális emissziók és a háttérszennyezés határozzák meg az éghajlati és meteorológiai állapotok alakulásától függően.

A településen az OTSZ 225. § (1) rendelete alapján az avar és kerti hulladék nyílttéri égetés értelmében a lábon álló növényzet, tarló, növénytermesztéssel összefüggésben és a belterületi ingatlanok használata során keletkezett hulladék szabadtéri égetése tilos.

Légszennyező pontforrások a településen

A település területén és közigazgatási határain belül a környezetvédelmi elektronikus nyilvántartási rendszere (OKIR 2018) alapján 94 db telephelyet jelöl meg pontforrásként.

A fentiekén kívül elmondható, hogy a lakóterületek esetében a légszennyezés időben és térben csak esetleg fordul elő időszakos a szennyező anyag nem veszélyes, a szennyezés kicsi, jellemzően épületek fűtésből adódik.

Pontforrások jelentős része ipari területen lakó övezetektől távol helyezkedik el, azonban vannak lakó övezettel határos zónák is.

A fűtési célú energiatermelés területén kertvárosi részeken továbbra is problémát okoz, hogy a lakosok a vegyes tüzelésű kazánokban hulladékot égetnek. Itt a legnagyobb problémát a műanyagok tökéletlen égése során keletkező káros anyagok, mint például a rendkívül mérgező dioxinok keletkezése okozza. Energiatermelésből és fogyasztásból származó kibocsátás nem jelentős.

A településen az OTSZ 225. § (1), valamint helyi rendelet alapján, az avar és kerti hulladék nyílttéri égetés értelmében a lábon álló növényzet, tarló, növénytermesztéssel összefüggésben és a belterületi ingatlanok használata során keletkezett hulladék szabadtéri égetése tilos.

Pollen „szennyezés”

Az allergiás megbetegedések számának erőteljes ütemű növekedésével együtt egyre nagyobb problémát jelent a parlagon vagy gondozatlanul hagyott területeken az allergiát okozó növények elszaporodása és az ebből fakadó pollenszennyezés. A településen vegetációs időszakban tapasztaltuk, hogy a település belterületén és külterületén előfordul parlagfű borítottság, ami az utóbbi időben erősen visszaszorulóban van. Ez nem csak a parlagon hagyott területekre jellemző, hanem a művelt táblákra és az összekötő és földutakra is. A parlagfű és más gyomnövények (pl. fekete üröm) pollenjei erősen allergizáló hatásúak. Ellenük a legjobb védekezés a területek rendben tartása, kaszálása lenne. A parlagfű és az üröm pionír fajok, így legjobban a bolygatott talajokban érzik magukat jól. Ez azt jelenti, hogy a nagyszámú talajban lévő mag miatt azok az eljárások, amelyek a talajt is megbolygatják (pl. tárcsázás) nem vezetnek eredményre a parlagfű visszaszorításában. A parlagfű pionír faj lévén nem szereti a már beállt társulásokat, itt nem kap megfelelő teret a fejlődéséhez. Ezért ha egy terület parlagon van hosszabb ideig, akkor érdemes csak kaszálással gondozni, vagy teljesen békén hagyni, mert ez kedvez a gyep-társulás kialakulásának, és így néhány év alatt a parlagfű teljesen kiszorítható erről a területről.

Nyíregyháza város területén a parlagfűvel fertőzött területek nagysága közel 70 ha felület (forrás: NYÍRVV 2022) Évente legalább három alkalommal kaszálja fenntartó. A parlagfű visszaszorítására a települési önkormányzat rendelkezik helyi rendelettel (48/2013. (XII.20.) önkormányzati rendelet). A központilag kiadott 221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendelet szerint járnak el, ami a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól rendelkezik.

A TÉRSÉG ÉGHAJLATA (VÍZÜGYI SZAKVÉLEMÉNY ALAPJÁN)

A térség éghajlata kontinentális, a tél hideg, a nyár mérsékelt, a középhőmérséklet télen -3 °C alatt, a nyáron 20-21 °C között alakul. Csapadékeloszlás szempontjából a Nyírség az ország legszárazabb területei közé tartozik, az évi csapadékmennyiség 500 - 600 mm közé esik, eloszlása egyenetlen.

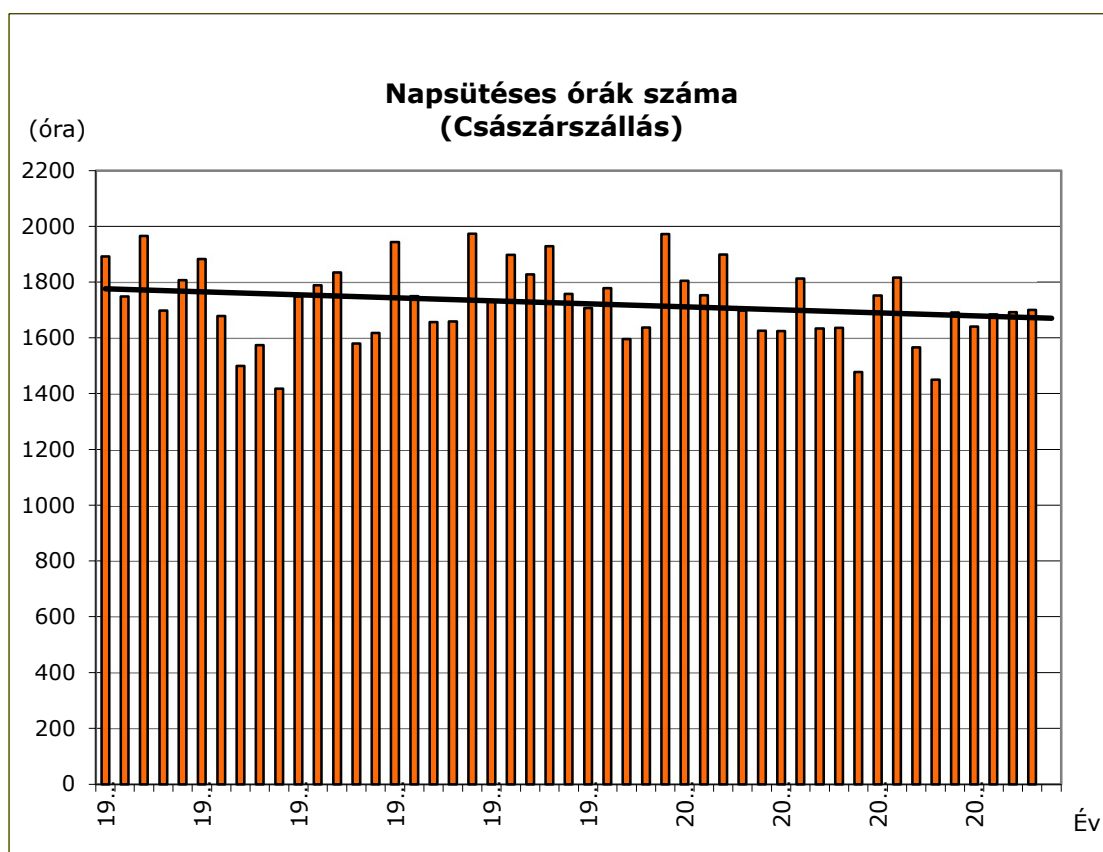
2001-2010 közötti években az éves átlag lényegesen magasabb 673 mm volt (ebben persze benne van a 2010-es év 1000 mm fölötti csapadékösszege, ami abszolút rekord a 143 év alatt). Az elmúlt 10 évben ez az érték alacsonyabb, de még mindig 500 mm fölötti.

Napfénytartam

A besugárzás évi átlagos értéke az alföldi jelleg ellenére, a kedvezőtlen földrajzi fekvés miatt az országos átlagnak felel meg. A napsütéses órák száma évente Császárszállás műszerkeres állomás 1971-2019 közötti adatai szerint sokéves átlagban 1725 óra. Legkevesebb volt a napsütéses órák száma 1980- ban, 1418 óra, ehhez közeli óraszámot mértek 2014- ben, 1450 órát. A sokéves maximumot, 1973 órát 1990- ben regisztrálták.

Napfényben legszegényebb hónap a december (havi átlag 29 óra), leggazdagabb a július (havi átlag 247 óra). A borult napok száma az országos átlag körüli érték. Az uralkodó szélirány északi, észak-keleti.

49. ábra: Napsütéses órák száma (Császárszállás)

Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

Léghőmérséklet

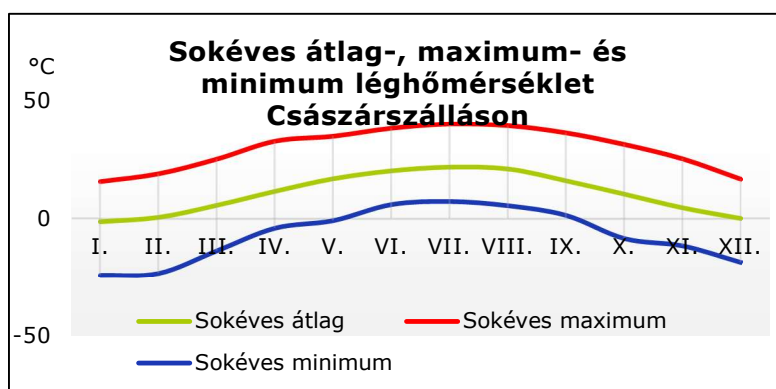
A léghőmérséklet átlagértéke valamivel alacsonyabb az országos átlagnál.

A jellemző területi átlag léghőmérsékleteket, illetve a sokéves havi minimum és maximum adatokat a Császárszállás műszerkeres állomás 1971-2019 közötti mérései alapján határoztuk meg:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Éves
Sokéves átlag (°C)	-1.3	0.6	5.7	11.6	16.9	20.2	21.8	21.1	16.0	10.4	4.6	0.1	10.6
Sokéves maximum (°C)	15.7	19.0	25.2	32.8	34.9	38.3	40.1	39.4	36.3	31.4	25.3	16.7	13.4
év	2002	2017	2017	2013	2003	2002	2007	2000	2015	1989	1997	2017	2019
Sokéves minimum (°C)	-24.0	-23.2	-13.6	-4.0	-0,8	6.0	7.3	5.5	1.4	-8.4	-11.5	-18.5	8,4
év	1987	1987	1987	2003	2007	1998	1993	1999	1997	1997	1989	2002	1980

23. táblázat: Császárszállás műszerkeres állomás 1971-2019 közötti mérései

Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

50. ábra: Sokéves átlag-, maximum- és minimum léghőmérséklet Császárszálláson

Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

Csapadék

A városban van csapadékmérő hidrometeorológiai állomás. A 2019-es, a sokéves havi és éves csapadékokat, valamint a szélső értékeket az alábbi táblázat tartalmazza:

Hónap	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	ÉVES
2019	50	9	3	30	107	122	126	12	26	16	76	55	623
Sokéves átlag (mm)	32	34	32	43	58	76	68	55	45	39	45	45	572
Sokéves maximum/Év	83 1979	119 1999	130 2001	121 1998	173 2010	204 1953	207 1966	142 2005	166 1996	155 1974	131 1965	117 2010	1108 2010
Sokéves minimum/ÉV	2 1955	0 1976	0 1974	4 2007	10 1958	13 1996	11 1966	3 2013	0 1986	0 1951	1 2011	1 1972	353 1986

24. táblázat: 2019-es csapadékmérés adatai

Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

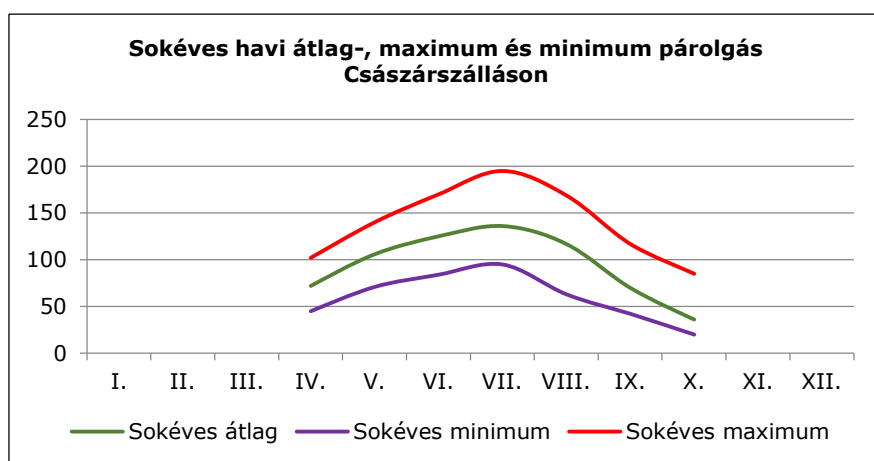
A rendelkezésünkre álló 60 éves adatsorból a nyíregyházi és császárszállási állomáson végzett hórétegre vonatkozó észlelések és mérések alapján megállapítható, hogy:

- Hóréteg kialakulása a november-március időszakban valószínű, de a legtöbb hó általában januárban és februárban halmozódik fel.
- Hóborításos napok száma átlagosan 37 nap, de ennél jóval több is lehet, hiszen például a 1963-1964-es tél folyamán 95 nap volt az Nyíregyháza állomáson. Előfordul azonban, hogy nem alakul ki mérhető hóréteg.
- Sokéves közepes hóvastagság 8 cm (a mérhető hóréteg sokéves átlaga).
- Legnagyobb hóvastagságot 46 cm-t az 1975/1976-es idényben mérték.

A hótakaró víztartalma friss hó esetén 0,1 l/dm³ körüli érték. Öregedő hótakaró olvadási veszteség nélkül 0,2-0,3 dm³. Az olvadás mindig 0,3-0,4 dm³ víztartalomnál következik be.

Párolgás

A párolgás mérése az év vegetatív periódusában (IV-X hónapban) „A”-típusú mérőkáddal történik Császárszállás állomáson. Az adatsor 1971- 2019 közötti havi és éves párolgás értékeit tükrözik. Ez alapján a területi sokéves átlagpárolgás 660 mm, a legnagyobb értéket, 885 mm-t 2007-ben mérték, a legkisebbet, 518 mm-t 1989-ben. A legnagyobb párolgás július hónapban van, a területi havi átlag értéke 135 mm, de elérheti a 195 mm-t is.

51. ábra: Sokéves havi átlag-, maximum- és minimum párolgás Császárszálláson
Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

1.11.4. ZAJ ÉS REZGÉSTERHELÉS

A település földrajzi fekvéséből, a térségben betöltött szerepköréből, továbbá a jelentős átmenő tranzitforgalom miatt a zajterhelés egyes kerületekben jelentős.

2013-ban elkészültek Nyíregyháza város közúti és vasúti közlekedésből eredő stratégiai zajtérképei, valamint a zajtérképen alapuló stratégiai intézkedési terv. A városban a közúti és vasúti közlekedés okozza a legnagyobb zajterhelést. Mivel a város területén a zajterhelés határérték feletti, ezért elkészült a zajcsökkentési intézkedési terv. Több területet is meghatároztak a tervben, amelyeken érdemes zajcsökkentést eredményező intézkedést végrehajtani: ilyenek a területrendezés, terület-felhasználás, az úttechnikai beavatkozások, a csendesebb zajforrások kiválasztása, üzemeltetése, az úthálózat fejlesztése és a forgalomtechnikai átalakítás. A zajterhelés csökkentésében fontos a megelőzés szerepe, mivel az utólagos zajcsökkentésre csak korlátozott lehetőségek állnak rendelkezésre.

A városfejlesztés, településrendezés legfontosabb feladata, hogy a városban lévő területeket és létesítményeket a lehető legkisebb mértékben terhelje a más területről érkező zaj.

1.11.4.1. ZAJTERHELÉS HATÁSAI

A lakosság körében negatív hatással jelentkezik a zaj és a rezgés okozta hatás, mely nem feltétlenül egészségkárosító, határértéket nem meghaladó mértékben különböző pszichés zavarokhoz vezethet. Megállapítható, hogy sajnos elég kevés adat áll rendelkezésre, valamint azon rezgésekről, melyek a közlekedési utak mellett jelentenek problémát, egyáltalán nincs adat, pedig ezen tényező hatása sem hanyagolandó el.

A zaj- és rezgésvédelem szempontjait a területrendezés és fejlesztés, valamint a közlekedés tervezés alkalmával szem előtt kell tartani, a zajos és a zajérzékeny területeket lehetőleg egymástól elkülönítve kell kialakítani.

Az iparterületeknek a lakóterületektől való szétválasztásával az üzemek nagyobb zajt bocsáthatnak ki - megtakarítva ezzel berendezéseik zajcsökkentésének nem csekély költségét.

Az utak és a lakóépületek közötti szabad területek célszerűen felhasználhatóak olyan kereskedelmi-szolgáltató zónák kialakítására, abban olyan épületek létesítmények elhelyezésére, amelyek zajkibocsátása csekély, és zaj elleni védelmet nem igényelnek továbbá a mögöttük lévő, zajérzékeny épületeket árnyékolják.

A zajforrások és az épületek védendő homlokzatainak egymáshoz viszonyított helyzete meghatározó a helyiségek zajterhelése szempontjából. A zaj ellen védendő helyiségeknek (lakószobák pl.) a "csendes" oldalra nyitásával- amennyiben ezt a tájolás lehetővé teszi - többletköltségek nélkül 10-25 dB zaj csökkenés biztosítható. Az útra merőleges épületeknek mind a két oldala zajos, igaz kevésbé, mint az úttal párhuzamos házak utcai homlokzata. Ennél a változatnál vigyázni kell, hogy a csendes oldalra zajforrás (pl. autóparkoló, szolgáltató épületek) ne települjön.

Az imissziós pontba hangenergia a zajforrástól a direkt út mellett többszörösen reflektálódva is eljuthat. A zajterhelés a direkt és reflektált hangúton terjedő hangszint eredője lesz, tehát egy adott épületet érő zaj nagyságát a környező épületek elrendezése is befolyásolja. Az épületek elhelyezései, a szemben lévő homlokzatok kialakításával a visszaverődő hangenergia, ezzel az eredő zajterhelés is csökkenthető.

1.11.4.2. ZAJFORRÁSOK

A zajhatástól védendő az emberi tartózkodásra szolgáló épületek, közterületek.

Települési zajforrások:

- Közlekedés, (közúti, vasúti)
- Ipar,
- Kereskedelem,
- Szórakozás,
- Építkezés,
- Háztartási tevékenység.

A rendezési terv alapján a településen jelentős számú elkülönített ipari terület található, valamint kevés számú mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozás működik. Az utóbbi években nem történt lakossági bejelentés vagy panasz zajkibocsátással kapcsolatban.

1.11.4.3. VÁROS ZAJHELYZETE

KÖZLEKEDÉSI EREDETŰ ZAJFORRÁSOK

Közúti közlekedés

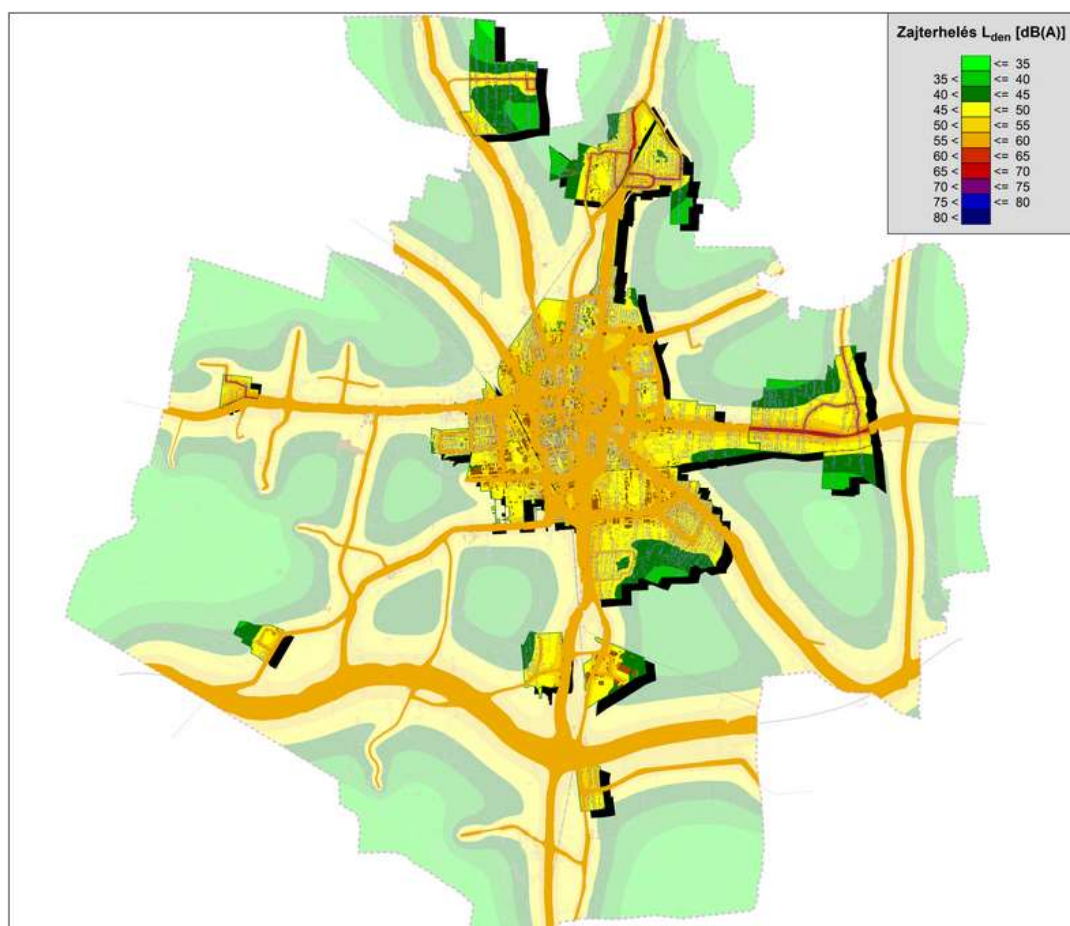
A közlekedési zajforrások közül a közúti közlekedés a legjelentősebb, ami különösen a főforgalmi utak városokon átvezető szakaszai mellett élőknek éri leginkább.

A zajterhelés csökkentésében fontos a megelőzés szerepe, mivel az utólagos zajcsökkentésre csak korlátozott lehetőségek állnak rendelkezésre. A városfejlesztés, településrendezés legfontosabb feladata, hogy a városban lévő területeket és létesítményeket a lehető legkisebb mértékben terhelje a más területről érkező zaj.

Nyíregyháza város zajterhelésére a következő útvonalak vannak hatással: 4. számú főút, 36. számú főút, 38. számú főút, 41. számú főút, M3 autópálya.

A közúti zaj csökkentésére a következő javaslatok kerültek megfogalmazásra: a forgalomsűrűség csökkentése, a kopóréteg cseréje, zajárnyékoló fal kiépítése.

Az időközben elkészült várost elkerülő út a korábban a településen keresztül haladó tranzitforgalmat, ezáltal ennek zajterhelését jelentősen csökkentette.

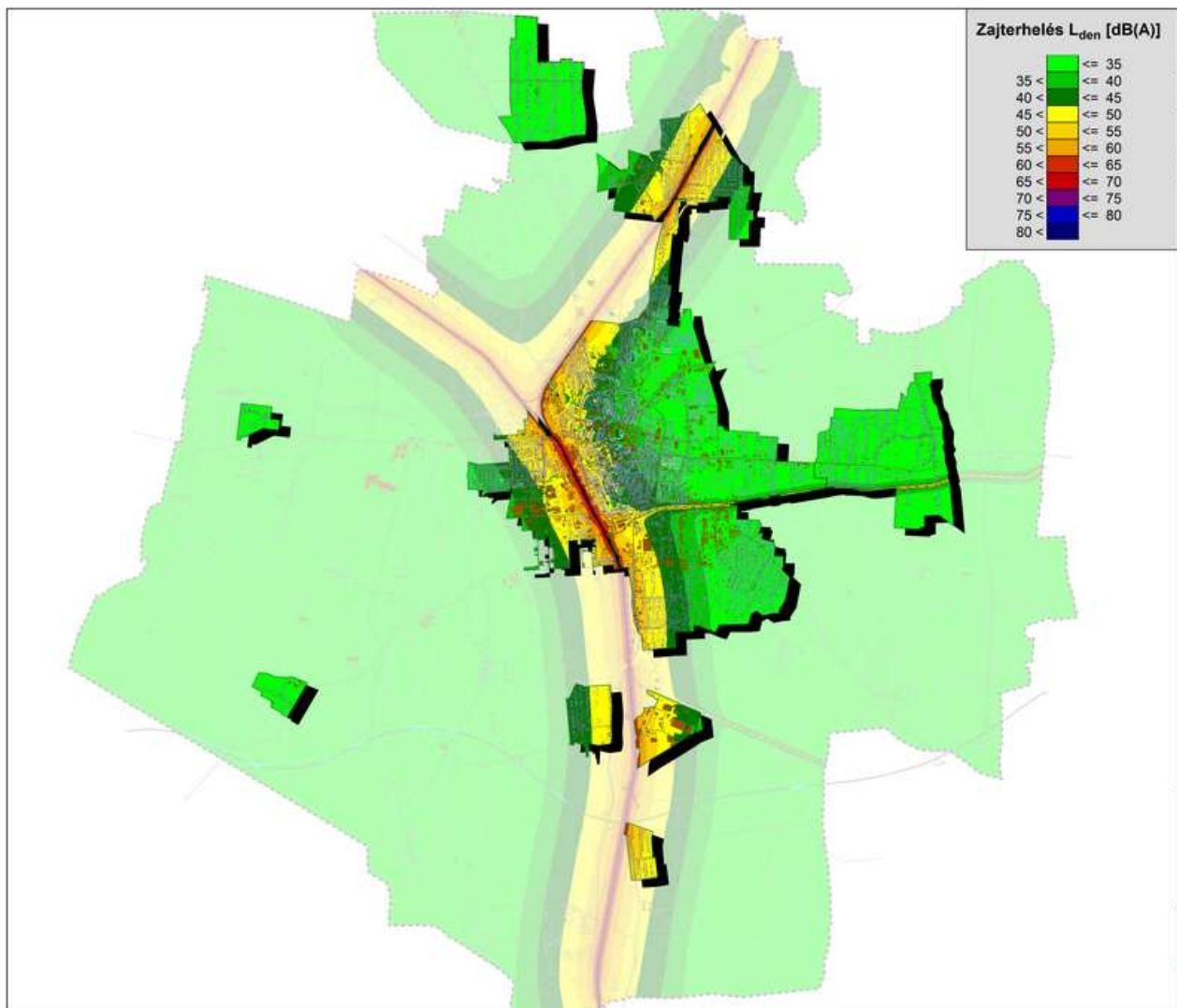
52. ábra: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Stratégiai zajtérképe – Közúti zaj
Forrás: Nyíregyháza stratégiai zajtérképének Műszaki dokumentációja

Vasúti közlekedés

A másik nagy zajterhelést eredményező tényező a vasút.

Ennek csökkentésére két tényező áll rendelkezésre: az aktív és a passzív zajcsökkentés. Az aktív zajcsökkentés esetén a zajforrást csökkentik, a passzív zajcsökkentést során pedig a kibocsátott zaj terjedési útjába helyezett akadályokat állítanak, mint pl. zajárnyékoló fal. Nyíregyházán 5 vasúti útvonal található. Ezeknek a közös szakasza, illetve a 100. vasútvonal (Debrecen – Nyíregyháza - Záhony) okozza a legnagyobb zajterhelést.

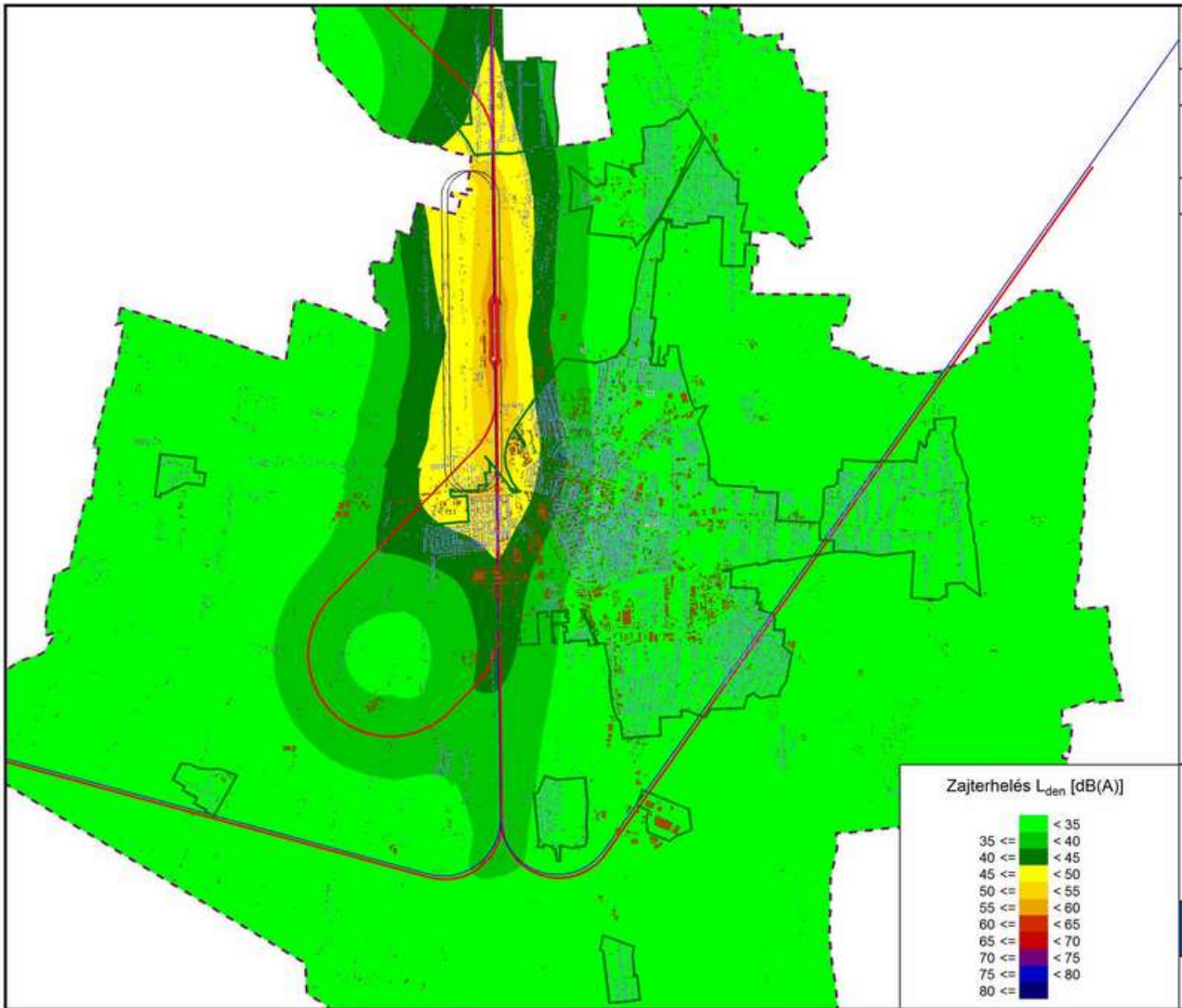
A zajtérkép alapján azonban megállapítható, hogy nincs a küszöbérték feletti zajterhelés a környéken, hiszen betartották a beépítési távolságokat. Fejlesztendő terület lenne azonban a vasútvonalak mentén zajárnyékoló falak építése a városban. Lakossági tevékenységből egyre több zajterhelés jelentkezik pl. fűnyírás, riasztók, madárágyú, motorjáratás állás közben.

53. ábra: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Stratégiai zajtérképe – Vasúti zaj
Forrás: Nyíregyháza stratégiai zajtérképének Műszaki dokumentációja

Légi közlekedés

A Nyíregyházi repülőtér Magyarország jelentős repülőtereinek az egyike. Jelenleg nyilvános, határnyitási joggal rendelkezik a nemzetközi forgalom számára, határterülettel és határőrségi illetékességgel, illetve légitaxi szolgáltatással. A reptéren 2 db leszállópálya üzemel. Nagy repülőgépek landolására nem alkalmas. A reptér üzemeltetője a Tréner Kft. A helyszínen van lehetőség tandemugrásra, motoros és vitorlázórepülésre, sárkányrepülőzésre. A Tréner Kft. üzemelteti a repülőteret. A legjelentősebb zajterhelést a repülőtér környékén – elsősorban a május-október közötti időszakban – az ott folyó pilótaképzéshez kapcsolódó repülések jelentik.

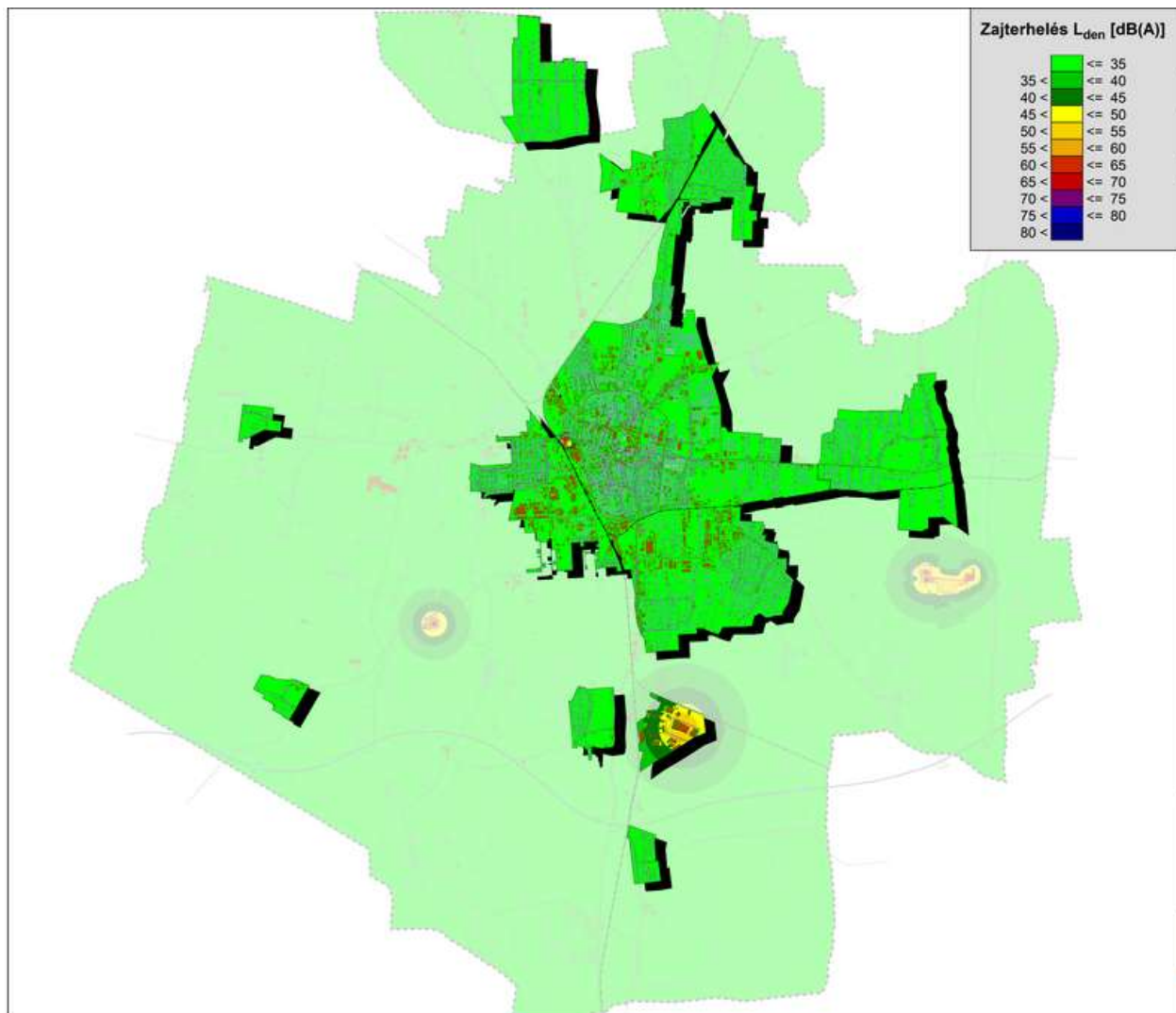
54. ábra: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Stratégiai zajtérképe – Repülési zaj
Forrás: Nyíregyháza stratégiai zajtérképének Műszaki dokumentációja

AZ IPARI EREDETŰ ZAJTERHELÉS:

Az üzemi vagy ipari jellegű zajterhelés elsősorban a létesítmény, esetleg több létesítmény közvetlen közelében jelentkezik. A közlekedési zajhoz képest ezek hatásterülete lényegesen kisebb és lokális, viszont koncentráltabban van jelen az adott üzem vagy létesítmény környezetében. Az ipari zajkibocsátás mértéke nagyban függ a vizsgált telephely tevékenységétől, kapacitásától, gyártási technológiájától. Az üzemi vállalatok

a város hatályos szabályozási tervének megfelelő területekre települhetnek, így a nagyobb vállalatok telephelyei jellemzően az elmúlt években kijelölt ipari-gazdasági területen helyezkednek el.

A multinacionális cégek mellett mindenképp megemlítendő a kis- és középvállalkozások is, melyek szerves részét képezik a város gazdaságának, ezzel növelve annak színességét és fejlődését is. Ezek a vállalatok zajterhelés szempontjából kisebb hatásterülettel rendelkeznek, mint a multinacionális vállalatok, de előfordulhat, hogy ezek a vállalkozások lakóterület besorolású helyeken létesülnek, amely konfliktushoz vezethet a helyi lakossággal.

55. ábra: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Stratégiai zajtérképe – Üzemi zaj
Forrás: Nyíregyháza stratégiai zajtérképének Műszaki dokumentációja

EGYÉB EREDETŰ ZAJFORRÁSOK:

Ebbe a kategóriába tartoznak a különféle szabadtéri, kulturális rendezvények, beleértve a szolgáltatási tevékenységekből származó zajokat. Nyíregyházán a szórakozóhelyek zeneszolgáltatásából eredő zajforrások nem jelentenek nagy problémát, jellemzően a zajkibocsátásuk kicsi, nem éri el a határértékeket.

REZGÉSTERHELÉS

Nyíregyházán elsősorban a közlekedésből fakadó rezgésekről beszélhetünk, melyek elsősorban a gyűjtő utak, valamint a vasúti pálya mentén fordulnak elő, illetve esetleg zavaróak. Az elkerülő utak kialakításával a városközpontban csökkent a rezgések mennyisége, így lakosságra, épített környezetre, különösen műemlékekre vonatkozó káros hatásuk is mérséklődött.

A zajvédelmi szabályozásban bekövetkezett módosítások alapján a környezeti zaj határértékeit a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet (a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról) tartalmazza, illetve a rendezési terv zajvédelmi megalapozásában a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet alkalmazandó. Az üzletek működésének rendjéről, valamint az egyes üzlet nélkül folytatható kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről a 133/2007.(VI.17.) Korm.rendelet ad előírásokat.

1.11.5. HULLADÉKKEZELÉS

2023. július 1. napjától a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás állami közfeladat lett, mely feladatot az állam koncesszióba adta. A koncessziós társaság a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. A MOHU Zrt. saját rendszere szerint a településeket csoportosította, az országot régiókra bontotta. A régiókban történő feladatellátás biztosítása érdekében régió koordinátorokat jelölt ki.

Nyíregyháza tekintetében a régió koordinátor a TAPPE KFT., akivel az ÉAK Nonprofit Kft (aki 2023.06.30. napjáig hulladékgazdálkodási közszolgáltatóként végezte a feladatellátást) közreműködői szerződést kötött. Ebből adódóan az ÉAK Nonprofit Kft., mint Területi Szolgáltató változatlan műszaki feltételekkel, változatlan járatrendben végzi a lakoságnál, gazdálkodó szervezeteknél és intézményeknél keletkező vegyes, zöld, lom, szelektív (1100 l-es edényméretig) hulladék gyűjtését.

A gyűjtött hulladékok kezelése, előkezelése, illetve hasznosítása, a hulladékudvarok és az Újrahasználati és Tájékoztató Központ üzemeltetése, illetve a szelektív hulladékgyűjtés és a környezetvédelem népszerűsítése a koncesszorral történt közvetlen szerződéskötés alapján szintén az ÉAK Nonprofit Kft feladata.

Az Európai Unió előírásai alapján 2040-re 65%-os újrafeldolgozási és 10%-os lerakási arányt kell elérni az országnak. Az újrafeldolgozási arány eléréshez lényegesen növelni kell a jelenlegi mértéket, mert ma mintegy 32%-os ez az újrahasznosítási arány. Utóbbi célhoz pedig szintén jelentős lépéseket kell megvalósítani, mivel a jelenlegi lerakási arány 50% feletti.

A települési szilárdhulladékkal kapcsolatos helyi feladatokat az Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft., mint koncesszori alvállalkozó látja el a következő fő tevékenységek szerint:

- települési szilárd hulladékgyűjtés és szállítás;
- szelektív hulladékgyűjtés és szállítás;
- veszélyes hulladék átvétel;
- szelektív hulladékkezelés, komposztálás;
- műszaki szolgáltatás (gépjármű javítás, karbantartás);
- a szelektív hulladékgyűjtés és a környezetvédelem népszerűsítése.

Nyíregyházi hulladékszállítási Divízió flottájába 71 db kukás gépjármű és 16 db konténeres gépjárművel tartozik. 2020. februárjában megnyílt az Újrahasználati és Tájékoztató Központ (UHTK) az Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. Nyíregyháza, Kerék út 1. szám alatti telephelyén. A Tájékoztató Központ célja, hogy megismertessék a lakossággal a már használt, de újrahasználatos termékek értékét. A Központba a lakosok ingyenesen adhatják le a feleslegessé vált tárgyaikat regisztrálás után, míg a tárgyak elvitelére szintén regisztrálást követően, egy csekély raktározási díj készpénzes megfizetése mellett van lehetősége a lakoságnak.

A város hulladékgazdálkodásában fontos szerepet játszik a két hulladékudvar, valamint a Nyíregyházi Hulladékkezelő telep. Ezen a telepen történik a zöldhulladékok komposztálása, a szelektíven gyűjtött papír- és

műanyag hulladék válogatása, valamint a nem hasznosítható hulladékok lerakása. A komposztáló éves kapacitása 8000 t, évente kb. 3500 t komposztot előállítására kerül sor, amit Nyíregyháza város közterületén használnak fel a zöldfelületek tápanyag utánpótlására. A házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés kísérleti bevezetése a családi házas övezetben 2006-ban történt meg, mely mára teljes körűvé vált mind a társasház, mind a családi házas övezetekben.

A településen összegyűjtött szilárdhulladék nagysága kb. 45.000 tonna, melyből közel 30 ezer tonna lakossági hulladék.

A kertés házas városrészekben kék és sárga színű merev falú, 240 literes hulladékgyűjtő edénybe helyezheti el a lakosság a papír és műanyag hulladékot. A biohulladékok tárolására 20000 db 120 literes edény áll a lakosság rendelkezésére. A szelektív hulladékgyűjtés infrastrukturális feltételeinek biztosítása úgynevezett zöld szigetek kialakításával történt Nyíregyháza szerte, mintegy 250 helyszínen. A szigetekeken megtalálhatóak a színes, fehér üveg, műanyag-, ill. papírhulladék tárolására alkalmas tárolóedények.

A szolgáltató 2015-ben a „Nyíregyháza települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerének eszközpark-fejlesztése, informatikai korszerűsítése” elnevezésű, európai uniós pályázatnak köszönhetően 19 - a beszerzés évében - a legkorszerűbb környezetterhelés-besorolású járművet, 22 ezer darab 240 literes gyűjtőedényt (RFID/jeladó chippel felszerelt), valamint 2 ezer 350 literes házi komposztálót szerzett be. Az új autók mellett, hogy rádiófrekvenciás vevővel is rendelkeznek, ezek a város útjait is kímélik. A környezettudatos gondolkodást kívánta ösztönözni a projekt a szelektív kukák bevezetése mellett a házikomposztáló készülékekkel is (Nyíregyháza-SECAP 2020).

2023ban a Nyíregyházi Hulladékkezelő Központ új, szelektív válogatóművel bővült, mely optikai válogatók segítségével végzi az évi kb. 12.000 tonna lakossági szelektív hulladék újrahasznosításra történő előkészítését.

Az elmúlt években a hulladékgazdálkodás fejlesztésének kiemelt területe volt a bezárt hulladéklerakók rekultivációja, valamint a szennyezések lokalizálása, csökkentése. Ennek keretében Nyíregyházát két rekultivációs fejlesztés is érintette. 2012-2014 között zajlott a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szilárdhulladék-gazdálkodási Társulás településeinek felhagyott hulladéktelepeinek rekultivációja, melynek része a régi nyíregyházi hulladéklerakó is. A beruházás 2013. év végére valósult meg.

Ennél nagyobb volumenű fejlesztés a Nyíregyház-Borbánya területén található hulladéklerakó kármentesítése. A Nyíregyháza-Borbánya felhagyott hulladéklerakó területe az egykori Ökörtó medrében található, ahová a lekülönbözőbb ismeretlen eredetű és fajtájú hulladékokat szállították 25 éven keresztül (Nyíregyháza ITS 2014). A hulladékok lerakása műszaki védelem nélkül történt, így veszélyforrást jelentett a térség felszín alatti vízkészletének minőségére. A projekt átfogó célja a szennyezések mértékének csökkentése, amely hozzájárul a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot javításához, helyreállításához, valamint a felszín alatti vizek védelméhez. A beruházás teljes költsége 1.596.242.751 Ft, ezzel ez az egyik legjelentősebb környezetvédelmi fejlesztés volt a városban (Nyíregyháza-ITS 2014).

Habár a hulladékból származó ÜHG gázok mennyisége viszonylag kis mennyiséget tesz ki, a talaj-, vízvédelem szempontjából mégis rendkívül fontos a hulladékcsökkentés, a megfelelő színvonalú hulladékkezelés és a minél nagyobb arányban gyűjtött szelektív hulladék. Ezen a téren Nyíregyháza az utóbbi időben jelentős előrelépést ért el, de sajnos az országosan jelen lévő illegális hulladékelhelyezéssel a városban is találkozhatunk. Jelenlétük a környezetszennyezés mellett vizuális szennyezést is okoz. Nyíregyházán csak a NYÍRVV Nonprofit Kft. - mint a közterületek fenntartója - 2019. évben több mint 1.200 tonna illegális hulladékot gyűjtött össze, és szállított el városunk közterületeiről. Az egykori KGST Piac mögötti Sirályrét védett természeti területről 2020-ban a „Tisztítsuk meg Magyarországot” pályázat keretein belül, mintegy 2.000 tonna, jellemzően építési törmelékkel szállítottak el.

A Nyíregyháza-Borbánya bezárt (illegális) hulladéklerakó területén 2014-ben megkezdett műszaki beavatkozás során a területen kiépítésre került:

- 26 db talajvíz figyelőkút
- 7 db rétegvíz figyelőkút
- 18 db termelőkút
- 7 db összesen 1369 m hosszúságú kitermelő drain
- 2 db egymással párhuzamos üzemben működő vízkezelő berendezés
- 7 db szikkasztó medence öntözőrendszer fitoremediációs növénytelepítés:
 - Koltay nyár
 - Turkesztáni szil
 - Energiafűz
 - Amerikai mályva (Sidahermaphrodita) fajtákkal.

A munka során 140 000 m³ talajosodott hulladék került kitermelésre, rostálásra, a mentesítendő D-i területen elhelyezésre. A műszaki beavatkozás során összesen mintegy 330.000 m³ szennyezett talajvizet termeltünk ki és tisztítottunk meg, aminek köszönhetően a területen valamennyi kockázatos anyag koncentrációja tartósan és látványosan a hatóság által meghatározott "D" kármentesítési határérték alá csökkent. A hatékonyan üzemeltetett műszaki beavatkozás eredményeképpen a magasabb humán egészségügyi és földtani kockázatot jelentő TPH és BTEX koncentrációk gyakorlatilag már egyik monitoring, illetve kármentesítési műtárgyban sem érik el a "B" szennyezettségi határértéket.

A 2014. tavaszán indított műszaki beavatkozás a célját elérte, a területen a szennyezőanyagok koncentrációja tartósan a megadott "D" kármentesítési határérték alá csökkent (több anyag esetében a koncentrációk már a "B" szennyezettségi határértéket sem érik el).

A projekt a felszín alatti víz tekintetében az utóellenőrzési fázisba, a fitoremediációt tekintve a tovább üzemeltetés fázisába léphet.

A Nyíregyháza Borbánya volt illegális hulladéklerakó területén a hatóság 983-35/2010. sz. határozata alapján, a 219/2004. (VII.21.) Kormányrendelet a felszín alatti vizek védelméről előírásai szerint elvégzett műszaki beavatkozás a kitűzött célt elérte. A terület talajvizében valamennyi kockázatos anyag koncentrációja a "D" kármentesítési határérték alá csökkent, sőt több komponens esetében már a "B" szennyezettségi határértékek alatti koncentrációk mérhetőek. A műszaki beavatkozás eredményes volt, a terület külső megjelenésében is kedvezőbb képet mutat, így a környező lakóingatlanok, ipari létesítmények is egy élhetőbb környezetben helyezkednek el.

A rétegvíz és talajvíz figyelőkút párok jól reprezentálják a hulladéklerakó határterületeit, a drainek pedig a területei hatásuk következtében gyakorlatilag a teljes mentesített D-i területet. A drainek számára aktív szerepet szánunk a terület további állapotának javításában és a fitoremediáció eredményes kiterjesztésében. Az aktív szerep legfőbb oka, hogy a hulladéktestben a műszaki beavatkozás befejezésével nem zárultak le a hulladék lebontását végző biológiai-biokémiai folyamatok, a hulladéktest "talajosodása" még nem fejeződött be. A biológiai-biokémiai folyamatok oxigént igényelnek és a talajosodás feltétele, hogy a hulladéktestben domináljanak az aerob folyamatok, szemben az oxigénhiányos állapotban kialakuló anaerob folyamatokkal. Nyíregyháza területén a csapadék eloszlása rendkívül hektikus lehet, mutatja ezt a 2015-ös év nyara, mikor közel 100 napot ért el a csapadékmentes, rendkívül forró átlaghőmérséklettel jellemezhető napok száma. Ez ilyen időszak a frissen telepített fitoremediációs növényeknél jelentős pusztulást okozott. A növények életfeltételeinek biztosítása céljából a nyári időszakban szükséges napi vízmennyiség 350 m³.

A területen lévő, a műszaki beavatkozás során üzemeltetett drainek jó műszaki állapotban vannak, üzemeltetésükkel biztosítható lehet a szükséges napi vízmennyiség. Megfigyelhető, hogy a növények gyökérzetének fejlődése anaerob körülmények között gyakorlatilag nulla, így az aerob folyamatok fenntartása segíti a gyökérzet fejlődését, növeli a fitoremediáció hatékonyságát gyorsítja a hulladéktest talajosodási

folyamatait. Mivel a növények fejlődése szempontjából az első 3-4 év a legfontosabb időszak, ezért az un. aktív utómonitoring szakaszt 4 évig fenntartják.

A fitoremediációs növények közül a sida (bársonymályva) kiválóan alkalmas un. megújuló energiatermelésre, akár már a 2017-es évtől. Ennek oka, hogy a sida szárának nedvességtartalma tél elejére 15 % alá csökken, így mulcsolásra és brikettgyártásra alkalmas állapotú lesz. Az elvégzett égetési vizsgálatok a sida esetében semmilyen korlátozást indokló eredményt sem mutattak. Így néhány év múlva a terület "önellátóvá" válhat, a gondozás költségei paritásban lehetnek a haszonnal.

Összegezve, az elért kedvező szennyezettség állapot fenntartása és a területen továbbfolyó fitoremediációs technológia hatékonyalkalmazásának elengedhetetlen feltétele a terület rendszeres és folyamatos utógondozása.

Nyíregyháza területének jelentős részén komoly problémát okoz a nagy intenzitású esők esetében megjelenő csapadékvíz elvezetése. A belterületi csapadékvíz elvezetése a városban nem korszerű, az előtisztítás nem megoldott, az elvezető árkok tisztítása nem megfelelő.

1.11.6. VIZUÁLIS KÖRNYEZETTERHELÉS

A tartós konfliktusként tekinthetünk az illegális hulladéklerakásból eredő konfliktusokra, valamint a településen belül rendszeresen jelentkező közterületi károkozások miatti vizuális környezetterhelésekre. A települési zöldfelületek és azok kapcsolati hiánya, térségi szinten a zöldfolyosó hálózat hiányosságai (védő- és takarófásítások hiányai) egyaránt okoznak vizuális konfliktusokat. A bezárt kommunális hulladéklerakó rekultivációja 2014. évben megvalósult, az illegális lerakóhelyek alkalomszerű felszámolását közmunkaprogram keretében az Önkormányzat továbbra is végzi, így évről évre egyre kisebb számban jelentkeznek a városban.

Fényszennyezés az esti égbolt mesterséges fényforrásokkal történő fölösleges, energiapazarló és környezetkárosító megvilágítása. Az emberi és a technikai civilizáció gyors fejlődése oda vezetett, hogy annak a fénynek a mennyisége, amit a városok pazarló világítása jelent, közvetlen környezetkárosító tényezővé vált. Az ökológiai szempontokat figyelmen kívül hagyó hatalmas mennyiségben elhelyezett világítótestek nagyon gyors terjedése maga után vonta a lakott területeken élő emberek és a várostól távoli természeti környezet fényterhelésének rohamos emelkedését. Az állandósuló fényszennyezés egészségügyi, közlekedésbiztonsági, ökológiai és tájvédelmi szempontból is kockázatot jelent, miután megvalósul az ember és a Föld élővilágának állandó zavarása, ami hatalmas energiapazarlással és közvetett módon környezetszennyezéssel is jár. A fény ökológiai hatásait vizsgálva a kutatók arra a felismerésre jutottak, hogy a fénynek nem csupán erőssége, depolarizációja is rendkívül fontos tényező az élőlények életében.

1.11.7. FENNÁLLÓ KÖRNYEZETVÉDELMI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK

A település jól kiépített, működő kommunális, műszaki infrastruktúrával rendelkezik, azonban a lakosság komfort érzetének, életminőségének javítása, valamint a fenntartható fejlődés és a környezetvédelmi célok elérése érdekében van még javítani és korszerűsíteni a kommunális infrastruktúra rendszereit.

- Az Északi elkerülő út hiánya miatt a városközpont közlekedési tranzitforgalma miatt a városközpontot jelentős a közlekedésből eredő terhelés éri.
- Alternatív energiaforrások alacsony hasznosítási szintje. Szükséges központi alternatív energiaforrások további kiaknázása. Környezetbarát fűtési megoldások terjesztése a városban,

lakossági vegyes tüzelési rendszerek visszaszorítása. Fenntartható középületi energetikai fejlesztések folytatása, amiről a lakosságot tájékoztatni szükséges.

- Integrált Városfejlesztési Stratégiában (IVS) szereplő tematikus célok, VIII. prioritás, megvalósítása. Ezen belül is a lakosság környezeti magatartásformálása.
- Városkép minőségi további javítása, közterületek rehabilitációjával nem csak a központi területeken. Zöldfelületek bővítése, közterületek rendezése. Pl. stadion, vasútállomás fejlesztése.
- A gondozatlan telkeken, valamint közterületen megjelenő parlagfű visszaszorítása ezzel együtt allergiahatású növények csökkentése.
- Kerti növényi és egyéb hulladékok égetéséből eredő légszennyezés csökkentése.
- Illegális hulladéklerakás forgalmi utak a város külterületi részein, ezek felszámolása.
- Az elhanyagolt, leromlott állapotú gazdasági és lakóépületek településképet és környezetet romboló hatású épületek felszámolása.
- A település egészében a szelektív hulladékgyűjtést és környezetbarát hulladékgazdálkodást, az illegális hulladék elhelyezést visszaszorítva szükséges megoldani.
- A csapadékvizek elvezetésén javítani szükséges. A vizek lokális visszatartására kell törekendni, az ezt szolgáló műszaki megoldásokat előnybe kell részesíteni, a zöldfelület gazdálkodásnál.
- Ezzel együtt a települési funkció erősítése, rendezettebb kialakítással, és a közlekedés fejlesztésével elsődleges a környezeti elemek védelme mellett. A meglévő szilárd útburkolatok minőségét javítani szükséges. A központi településen átvonuló gépjárművek sebességét, járdaszigetek beépítésével lehetne csökkenteni. Forgalom elől elzárt területek arányát növelni szükséges, a zöldfelület gazdálkodási szempontok szem előtt tartásával.

A környezetvédelem keretében a településen megvalósítandó legfontosabb cél, hogy az embert körülvevő épített és természetes elemek közötti összhangot megteremtsék, valamint állapotuk javulását elérjék. A környezetterhelés csökkentése, a fenntartható vidékfejlesztés, az emberi életminőség javítása a program kiemelt területeit képezik. A környezettudatos viselkedésre hulladékgyűjtési akciók segítségével a felnőtt lakosságot is rá kell kényszeríteni a település környezetének védelmére. Végre kell hajtani a település „Környezetvédelmi Programját” amely hosszútávon iránymutatásokkal szolgál a problémák megoldására.

1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK ÉS ÖRÖKSÉG, JELLEMZŐ TÁJKARAKTER, ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT

1.12.1. TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

Nyíregyháza a Nyírségben található. A Nyírség északon a Bodrogek és a Rétköz területével érintkezik. Keleten a Bereg-Szatmári-síksággal, Dél-keleten az Érmelékkel határos. Délen egy kis szakaszon (kb. 20 km) érintkezik a Körös-vidékkel, nyugat felől pedig a hajdúság löszablaja övezi. Jellemző erre a területre, hogy környezetétől szigetszerűen elkülönödik, valamint itt található a Nyírség és egyben az Alföld legmagasabb pontja is, a Hoportyó (183m). A Nyírség hazánk második legnagyobb futóhomok területe és hordalékkúp síksága a maga 5100 km²-es kiterjedésével, mely területnek közel az egyharmada Hajdú-Bihar megyében van és egy kis része átnyúlik a határon. A Nyírségre általánosságban jellemzőek a homokövezetek, homok felhalmozódások, garmadák és paraboladúccok. Az északi részek kivételével szélsőségekre hajló, erősen kontinentális.

Az ország csapadékeloszlási térkepei szerint a Nyírség a legszárazabb területek közé tartozik az évi 450-500mm csapadékmennyiséggel. Ennek eloszlása nem egyenletes, és emiatt gyakran fordul elő aszály. A tél hideg, a nyár mérsékelt. Az Észak-keleti szélirány a meghatározó ebben a térségben. Télen a középhőmérséklet -3 C alatt marad, a júliusi középhőmérséklet 20-21 C. Magyarország kistájainak katasztere alapján Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyét négy középtáj és 12 kistáj érinti.

Ezen belül Nyíregyháza a Nyírség középtáj és a Közép-Nyírség kistáj területén helyezkedik el. A terület homokbuckás, alapvetően síkvidéki jellegű, száraz, gyér lefolyású, vízhiányos. A csapadékeloszlástól függően (észak-déli megosztottság) változó mezőgazdasági kultúráknak kedvező térség. A Közép-Nyírséget a vízfolyásban való szegénység, de gazdag tórendszer jellemzi: a Közép-Nyírség területe igen gazdag természetes tavakban és mesterséges halastó-tározókban egyaránt (Bujtos, Sóstó). A Nyírség területén a kertkultúra elterjedt, nagy részben kert, kis részben szőlőültetvények találhatóak. A város az Ér-patak (VIII. sz. főfolyás) részvízgyűjtő, a Lónyai főcsatorna vízgyűjtő területén található. A város területén lévő vízfolyások vízkészlete egyenetlen és csekély. Állóvizei közül a Sóstó természetes eredetű (sziktó), de ma már mesterségesnek tekinthető. A többi tó mesterségesen kialakított víztározó (Szelkó tó; Oláh-réti tározók; Lukalaposi tározó stb.), valamint agyag- és vályogkitermelés maradványa. A város legjelentősebb vízfolyása az Érpatak, amely Nyíregyháza mellett még 7 települést érint (Hajdúhadház, Téglás, Bököny, Geszteréd, Érpatak, Újfehértó, Kótaj). A csapadékvíz elfolyásának lassítására és csökkentésére esőkertek és tetőkertek kialakítása nagyon javasolható a belváros burkolt felületeinek ellensúlyozására.

A város képének, szerkezetének és turisztikai vonzerejének egyaránt meghatározó eleme Sóstó, amely eredetileg lefolyástalan területen keletkezett sziktó volt, mára azonban teljes mértékben mesterséges tóvá, illetve két összefüggő tó alkotta rendszerré alakult, amelyek egyikén strand üzemel, a másik csónakázó- és horgász tóként használatos. A belváros mellett találhatóak a 12 hektáros területen elhelyezkedő Bujtosi tavak, amelyek a város lakossága számára kiemelt szabadidős és rekreációs helyszínt jelentenek. A városhoz közeli, turisztikai látványosság és oktatási célokra is alkalmas természetvédelmi terület a 70 hektáros Igrice mocsár. A várostól délre található két, összefüggő víztározó, amelyek közül az Oláhréti elsősorban üdülési célokat (Császárszállási üdülőtelep veszi körül), míg a Nagyréti tározó nagyüzemi halászati célokat szolgál.

1.12.2. TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET

1.12.2.1. TÁJTÖRTÉNETI VIZSGÁLAT

Nyíregyháza egyenetlen síksági domborzaton, alapvetően mezőgazdasági művelés alatt áll területekkel meghatározott környezetben helyezkedik el. A város térbeli növekedésén jól nyomon követhetők a vizuálisan alig érzékelhető magassági különbségek: a beépítés a mélyebben fekvő vízállásos területeket elkerülte.

Nyíregyháza természetföldrajzi adottságai, helyzete, domborzata, éghajlata, a talajok termőképessége, felszíni vizek, és a jórészt ezekhez kötődő természetes, természet közeli élőhelyek nagymértékben meghatározzák a táj szerkezetét, a tájhasználat alakulását. A természetes tájalkotó tényezők által kialakult táj az utolsó évszázadokban egyre erőteljesebben ható emberi tevékenység által jelentősen átalakult. Hajdan a futóhomokkal, löszös homokkal fedett hordalékkúpokat lefolyástalan ősfollyó-völgyek, deflációs mélyedések tagolták. A homokfelszíneket pusztai tölgyesek, homokpuszta társulások fedték. A lefolyástalan völgyek gazdag élőhelyek, fűz- és nyírlápok, nádasok voltak. Az intenzívvé váló mezőgazdasági termelés területigénye miatt bekövetkező lecsapolási munkák, erdőirtások, gyeptörések következtében a táj megváltozott. A mezőgazdaság által hasznosított területek uralkodóvá váltak, a lecsapolással, a csökkenő talajvízszint hatására, a vizes, mocsaras élőhelyek területe erősen lecsökkent, az erdők, gyepek degradálódtak.

Megjelentek, és egyre gyorsuló ütemben növekedtek és növekednek a települési területek (lakó, ipari, gazdasági és kereskedelmi területek), valamint az egyre meghatározóbbá, hangsúlyosabbá váló műszaki tájszerkezeti elemek, az infrastruktúra vonalas (közutak, vasutak, villamos és távhő vezetékek stb.) és pontszerű (trafók, átjátszó állomások stb.) létesítményei. A fenti tájalkotó tényezők eredményeként, a tájkép jelentősen megváltozott, az élőhelyek területe erőteljesen csökkent, a kultúrtáj (az ember alkotta táj) uralkodóvá vált.

1.12.2.2. TÁJHASZNÁLAT ÉRTÉKELÉSE

A jelenlegi tájszerkezetet elsődlegesen meghatározó elemek már szinte kivétel nélkül az ember tájalakító tevékenységével kapcsolatosak. Az ember évezredes tájhasználatának során alakultak ki azok a területrészek, létesítmények, amelyek döntően befolyásolják a táj jelenlegi arculatát és jövőbeli alakulását. Csupán a homokdomb-vonulatok felszíni formái, az ősfollyó völgyek maradványai, a deflációs mélyedések és az egykori természetes növénytakaróból megmaradt foltok (erdők, gyepek, nádasok stb.) tekinthetők természeti elemeknek. Bár e területek erősen szétaprózódtak, térbeli rendjük a domborzati, vízrajzi viszonyok, valamint a talajadottság által meghatározott.

A jelenlegi tájhasználat jellegzetességei:

- A viszonylag nagy közigazgatási területű város lakónépességéhez viszonyítva tágas, laza beépítésű belterülettel rendelkezik.
- A nagy kiterjedésű laza (falusi, kertvárosi) beépítésű területek, és a külterületen kialakult tanyás területek következtében a volt zártkertek (kiskert-területek) területhányada elenyésző.
- Feltűnően magas a külterületen a kivett területek aránya (közel 13%), amely a külterületi lakóterületek (tanyák; bokortanyák), illetve gazdasági területek (mezőgazdasági majorok, külterületi iparterületek) gyakoriságát mutatja.
- A külterület túlnyomó része (több mint 78%-a) mezőgazdasági hasznosítású.
- A mezőgazdasági területeken belül a viszonylag kedvezőtlen talajadottság ellenére uralkodik a szántóterületek aránya.

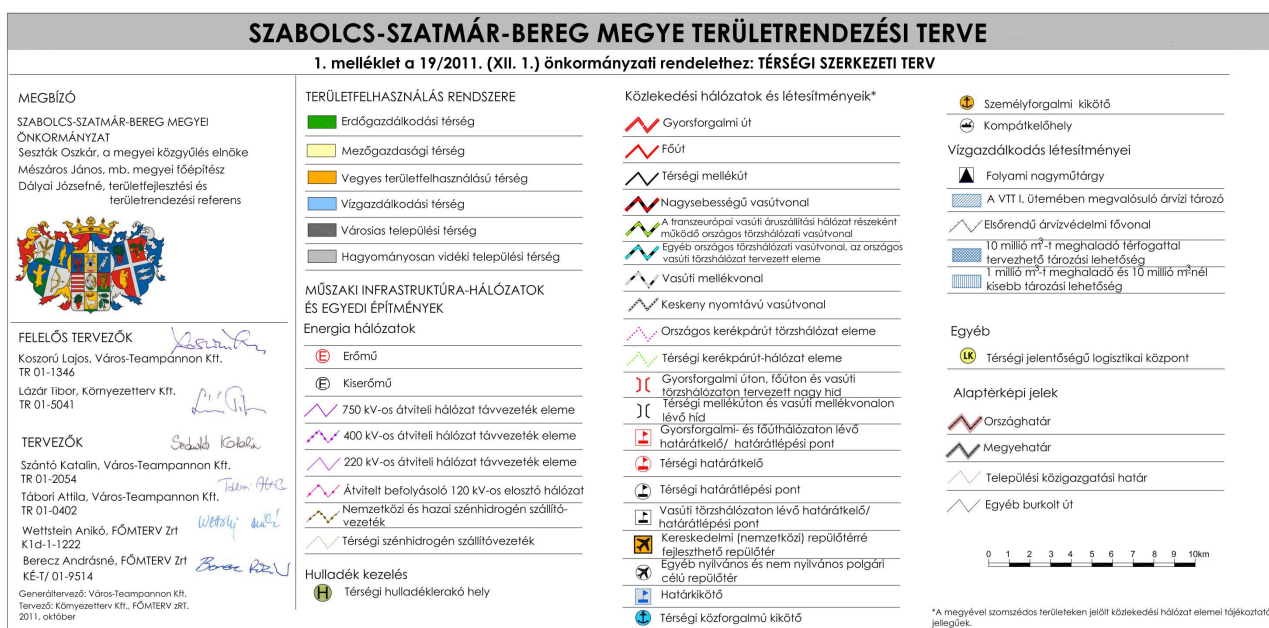
- Viszonylag magas az ültetvények területe, amely a klimatikus viszonyokat kihasználó, kiterjedt bár csökkenő területű gyümölcsösöknek köszönhető.
- Az erdőterületek aránya az országos átlaghoz viszonyítva nagyon kevés, a 2011. évben Nyíregyházán az erdőterületek nagysága 4 630 ha (erdősültség 16,8%), az országos érték 2 264 232 ha (erdősültség 24,3%).
- Az ökológiai hálózatot alkotó területhasználati elemek, a természet közeli növényállománnyal fedett területek (erdő, gyep, nádas) területaránya viszonylag alacsony (alig 21%).

A fenntartható fejlődés alapvető előfeltétele az ökológiai egyensúly fenntartása. Ezért a jövőbeli tájtervezés területeinek, feltételeinek biztosítása csak a természet védelme, a környezetről való gondoskodás, a környezetminőség jelen állapotának megőrzése és javítása az ökológiai stabilitás biztosítása mellett történhet. Nyíregyháza tájtervezése során területet biztosít a lakóterületi és gazdasági fejlesztések számára (jelentősen megnövelve a beépítésre szánt területeket), de ezzel párhuzamosan a város ökológiai hálózatának kialakítását, a kialakított rendszer ökológiai potenciáljának erősítését tervezi. Ezt a célt a táji-természeti értékek, adottságok megőrzésével, az ökológiai szempontból meghatározó erdőgazdasági és korlátozott használatú mezőgazdasági (gyep, legelő, nádas) területek kiterjesztésével és a védett, védelemre javasolt és természeti területeket összefogó rendszerbe szervezésével érheti el. A közlekedés elől elzárt területek közül a közlekedési szigetek betelepítése növényekkel biológiailag is hasznos, de emellett a közlekedés biztonságát is emelni tudja.

1.12.3. VÉDETT, VÉDENDŐ TÁJI-, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TERÜLETEK

1.12.3.1. TÁJKÉPVÉDELMI TERÜLETEK

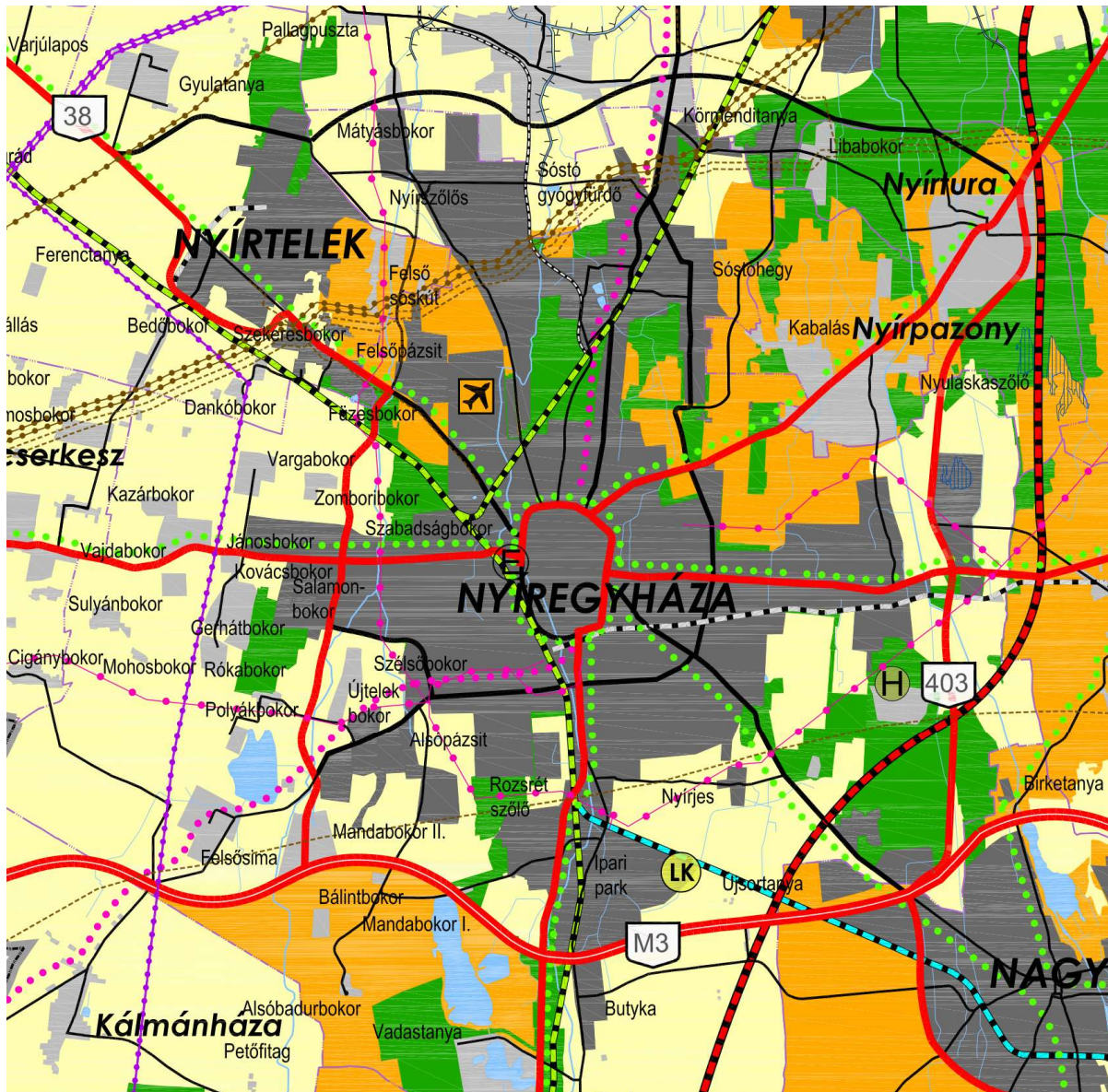
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye Területrendezés Tervében – összhangban az OTRT fogalom meghatározással, amely szerint térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete: „a természeti vagy kulturális örökség adottságai alapján a kilátás-rálátás szempontjából védendő tájképpel, illetve tájképi elemmel rendelkező területek, valamint történeti tájjá nyilvánított területek” – meghatározásra kerültek az egyes tájképvédelmi övezetek.

56. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye Területrendezési Terve

Forrás: <https://www.szszbmo.hu/szabolcs-szatmar-bereg-megye-teruletrendezesi-terve>

57. ábra: Térégi Szerkezeti terv részlet

Forrás: <https://www.szszbmo.hu/szabolcs-szatmar-bereg-megye-teruletrendezesi-terve>

A kijelölés alapvető szempontja az egyes térségek tájképi változatossága, tájképi elemekben való gazdagsága és a tájképi érzékenysége. Ennek megfelelően Nyíregyháza környéki bokortanyás térsége térségi jelentőségű kultúrtörténeti, tájszerkezeti értékek minősül. Országos jelentőségű tájképvédelmi terület Nyíregyházát nem érinti.

9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról

4. Tájképvédelmi terület övezete

4. § (1) * A tájképvédelmi terület övezete területére a vármegye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.

(2) A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében – a településképp védelméről szóló törvény vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – meg kell határozni a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait, b) a településképp védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti településképi rendeletben (a továbbiakban: településképi rendelet) a településképi követelményeket.

(3) A tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. (4) A tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani.

2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

Térségi övezetek

19. § (1) 19. § (1) Az országos övezetek a következők:

1. ökológiai hálózat magterületének övezete,
2. ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete,
3. ökológiai hálózat puffterületének övezete,
4. kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete,
5. jó termőhelyi adottságú szántók övezete,
6. erdők övezete,
7. erdőtelepítésre javasolt terület övezete,
8. tájképvédelmi terület övezete,
9. világörökségi és világörökségi várományos területek övezete,
10. vízminőség-védelmi terület övezete,
11. nagyvízi meder övezete,
12. VTT-tározók övezete,
13. honvédelmi és katonai célú terület övezete.

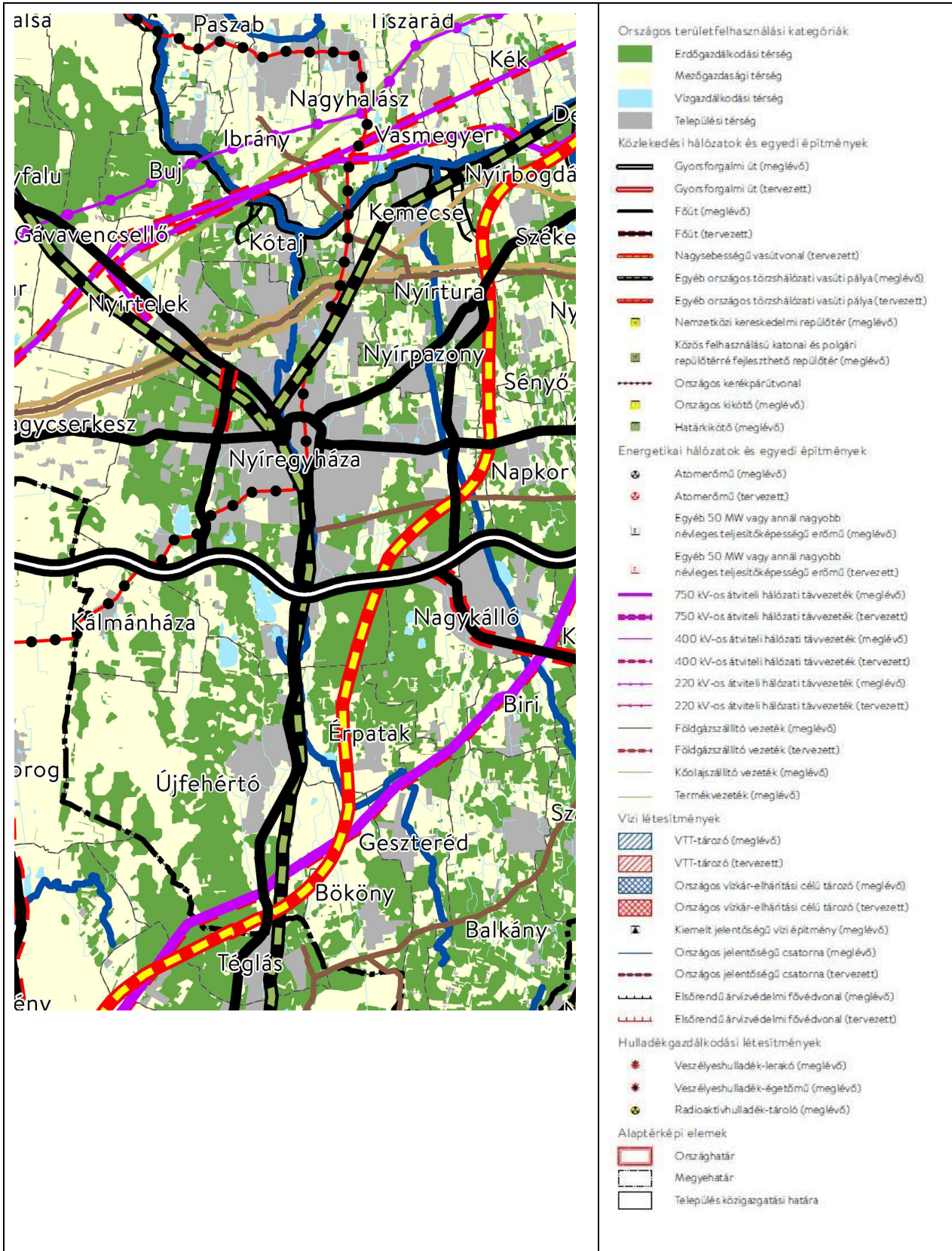
(2) A kiemelt térségi övezetek a következők:

1. a BAtRt-ben alkalmazott kiemelt térségi övezeteket a 42. § határozza meg,
2. a BKÜTrt-ben alkalmazott kiemelt térségi övezeteket a 77. § határozza meg.

(3) A vármegyei övezetek a következők: *

1. ásványi nyersanyagvagyon övezete,
2. rendszeresen belvízjárta terület övezete,
3. tanyás területek övezete, 4. földtani veszélyforrás terület övezete,
5. * egyedileg meghatározott vármegyei övezet.

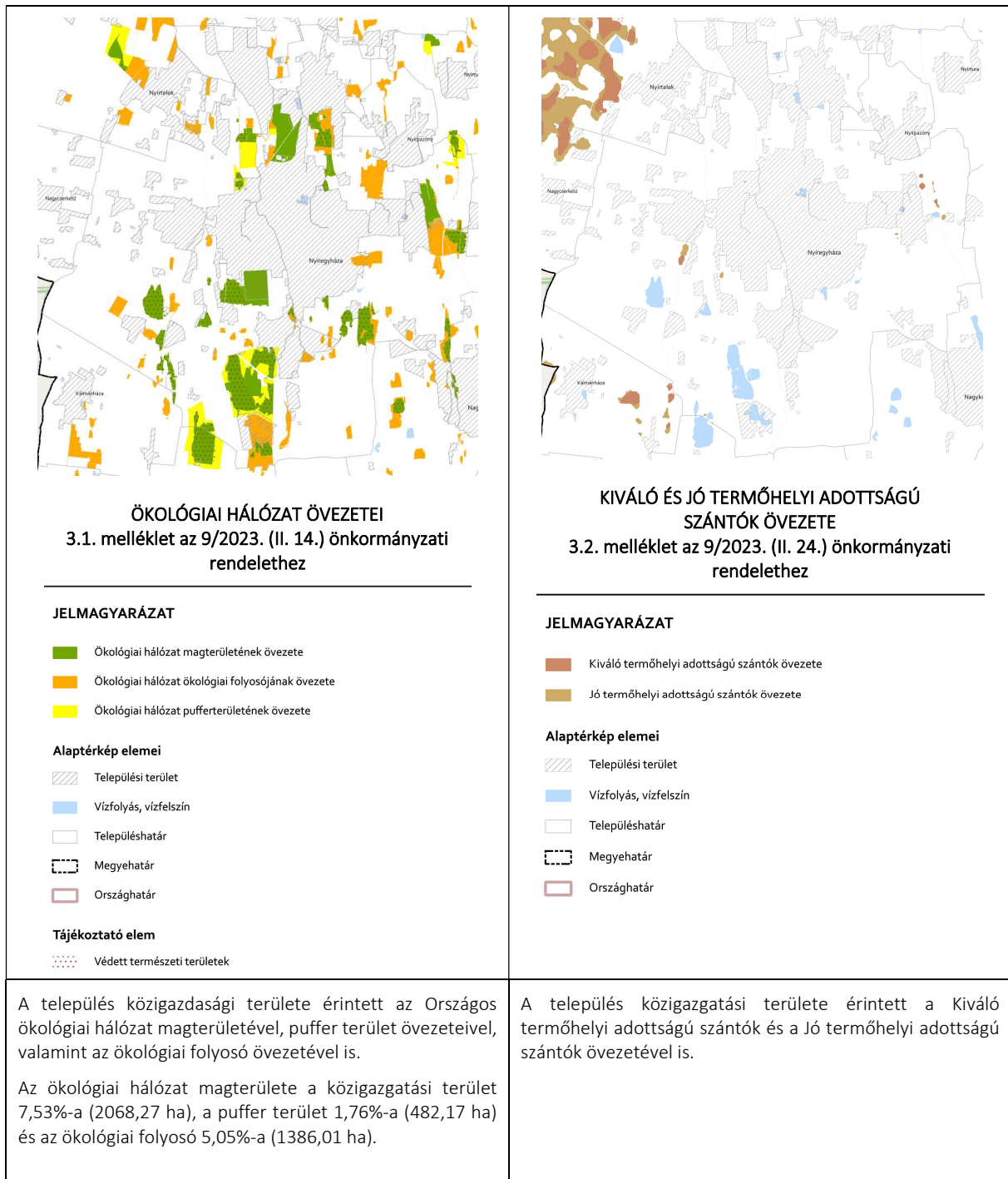

58. ábra: Országos Szerkezeti Terv-részlet

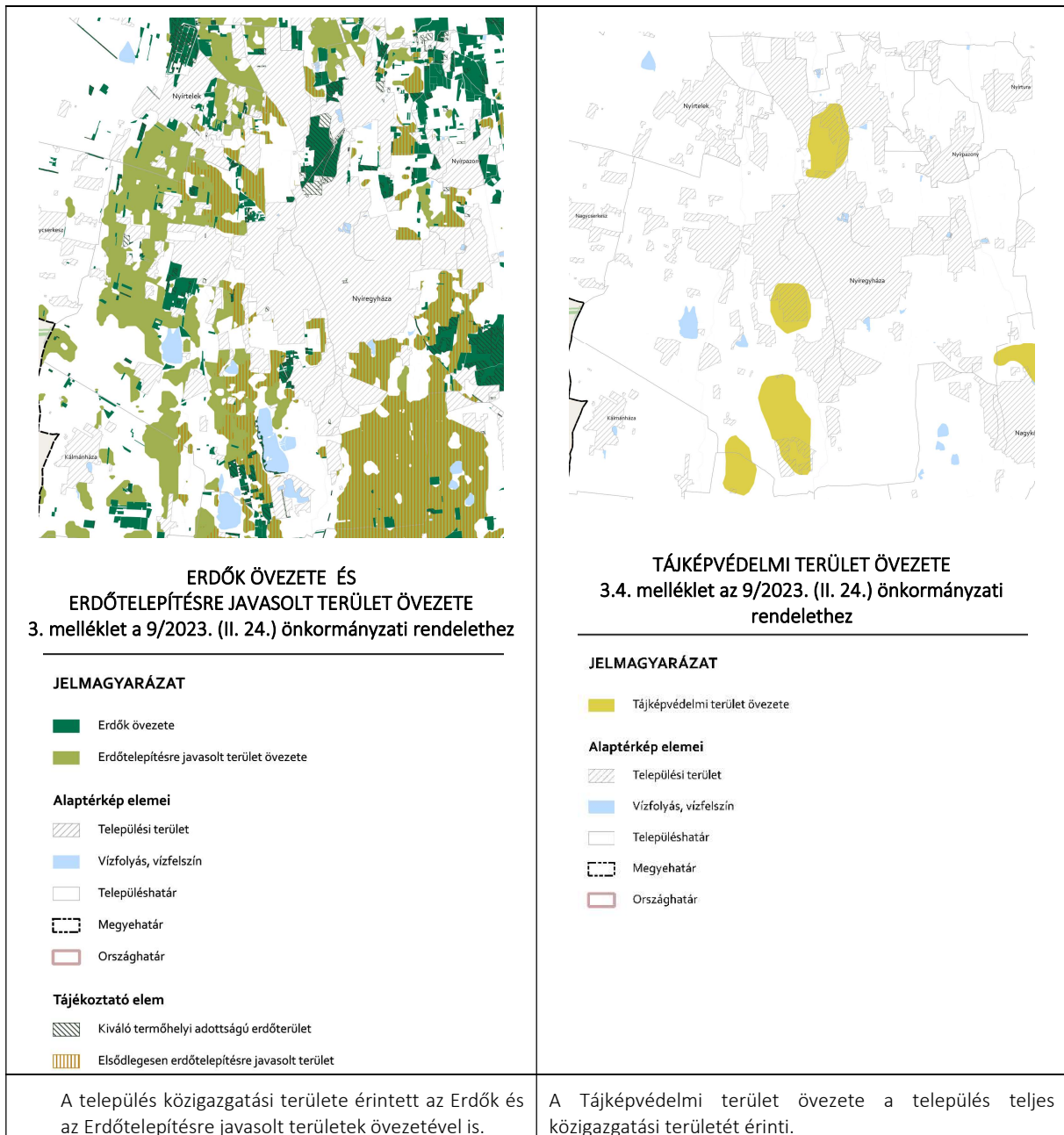
Forrás: MaTrT

59. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 9/2023. (II.24.) önk. rend. mellékletek
Forrás: MaTrT

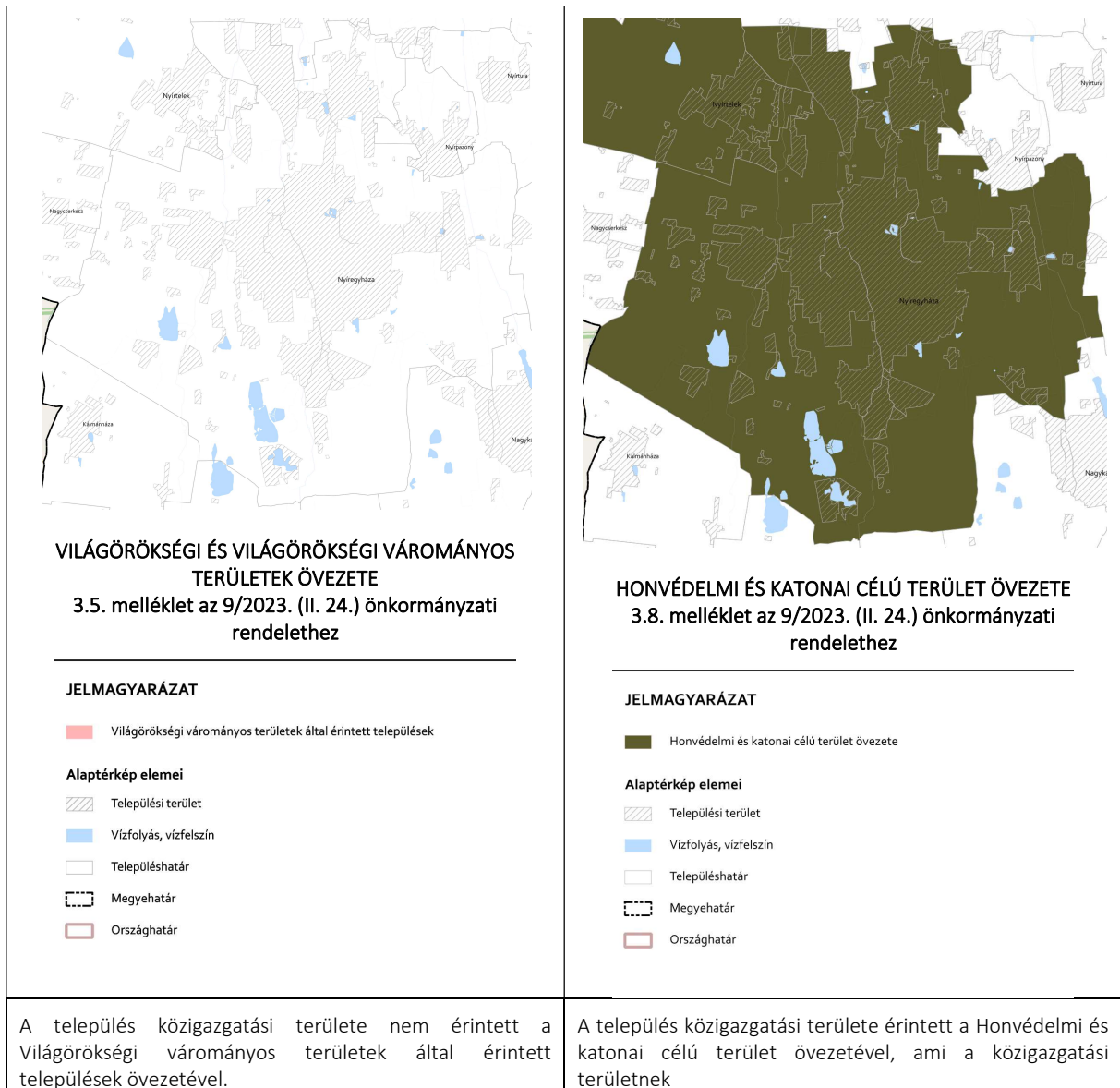

60. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés 9/2023. (II.24.) önk. rend. mellékletek

Forrás: MaTrT

61. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyi Közgyűlés 9/2023. (II.24.) önk. rend. mellékletek
Forrás: MaTrT

1.12.3.2. NEMZETI ÉS NEMZETKÖZI TERMÉSZETVÉDELMI OLTALOM ALATT ÁLLÓ VAGY VÉDELEMRE TERVEZETT TERÜLET, ÉRTÉK, EMLÉK

NEMZETKÖZI - EU ÖKOLÓGIAI HÁLÓZATA

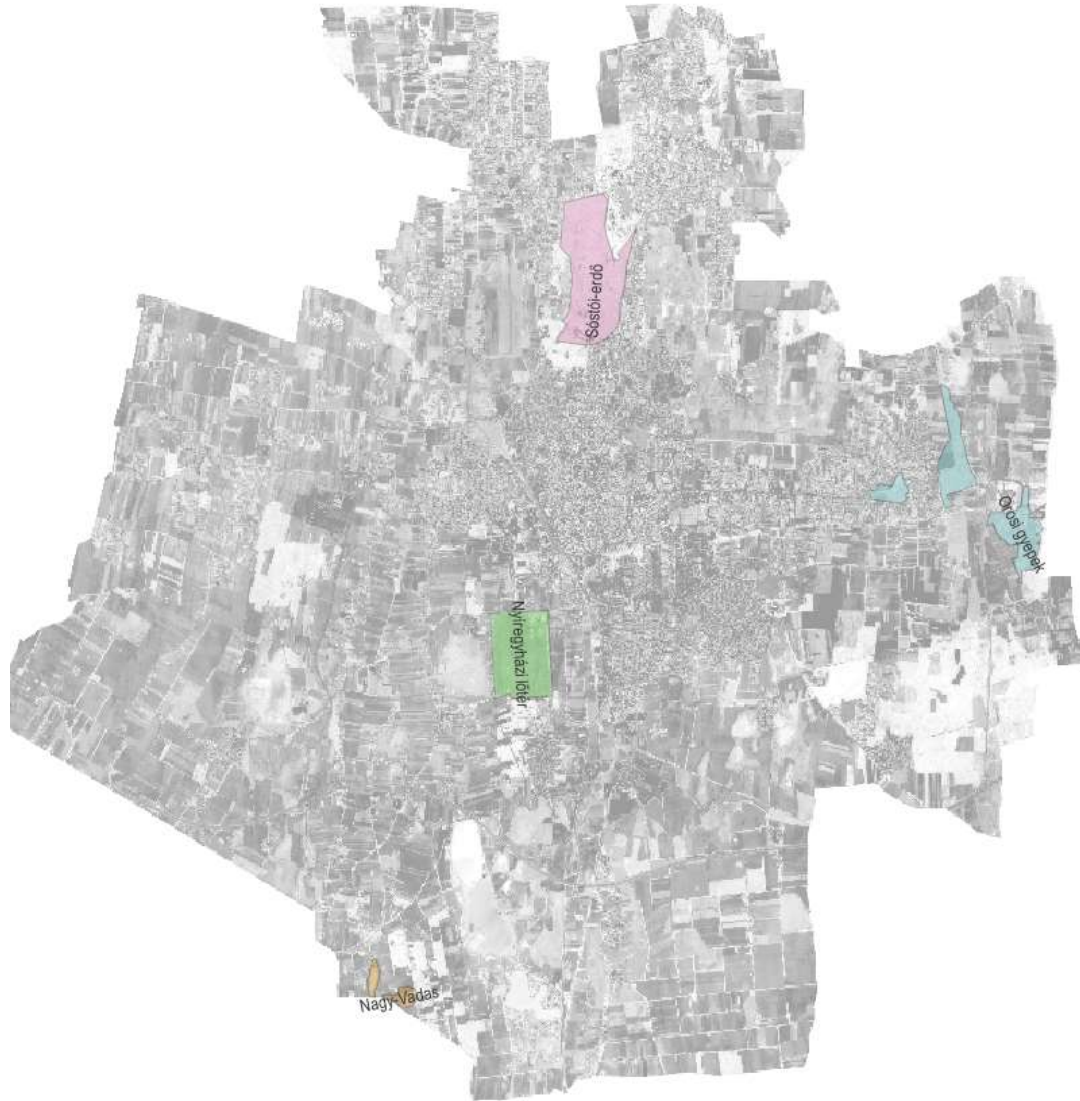
A Natura 2000 hálózat fő célja, hogy megállítsa a biodiverzitás csökkenését, a legértékesebb és legveszélyeztetettebb európai jelentőségű fajok és élőhelyeik tartós megóvása révén. A biológiai sokféleség megőrzésére összpontosít, stratégiája az élővilág sokféleségét, a fajok, társulások, élőhelyek változatosságának összefüggő rendszerben történő megőrzését tűzi ki célul. A Natura 2000 program fő célkitűzései közé tartozik, hogy a vadon élő növény- és állatfajok védelme érdekében azonosítsa, megőrizze és visszaállítsa a kiemelt jelentőségű élőhelyeket, valamint azokat az ökológiai folyosókat, melyek összekötik ezeket az élőhelyeket, lehetővé téve ezáltal a különböző élőhelyek egyedeinek a vándorlását és a populációk génkicserélődését. Nyíregyháza város területén négy Natura 2000 terület került kijelölésre:

- **Orosi-gyep** (nyilvántartási szám: HUHN 20131): A Nyíregyháza-hoz tartozó Oros település melletti gyep európai jelentőségét az itt élő vidra, mocsári teknős, valamint a ritka növényfajok és társulások mellett elsősorban annak köszönheti, hogy egy rendkívül veszélyeztetett lepkefaj, a vérfű-hangyaboglárka egyik legjelentősebb populációja az Orosi-gyepen él.
- **Sóstói-erdő** (nyilvántartási szám: HUHN 20109): A Sóstói-erdőben 250 edényes növényfaj, ezek közül a hatályos jogszabályok közül 7 védett, egy fokozottan védett faj található (az E-misszió Egyesület 2003 óta folyó kutatásai alapján).
- **Nyíregyházi lőtér** (nyilvántartási szám: HUHN 20060): A Nyíregyháza-lőtér homokbuckáin 25 különböző fűfaj él, melyek legjellemzőbbike a deres színű, bennszülött fajunk, a magyar csenkesz. Számos változatos apró növényfaj, zuzmó, moha és gomba mellett a homokgyepen jellegzetes védett állatfajok is élnek, mint az ürge, vagy a pannon sztyeppek bennszülött fajtái, mint a bizarr külsejű sisakos sáska és a homoki futrinka.
- **Nagy-Vadas** (nyilvántartási szám: HUHN 20107): Nagy-Vadas tó (amely részben Nyíregyháza-hoz, részben Újfehértó-hoz tartozik) hazánk egyik legérzékenyebb állapotában megmaradt és legszebb szikes élőhelye.

NATURA 2000 TERÜLETEK NYÍREGYHÁZÁN

	Megnevezés	Terület (hektár)	Kódszám
1.	Nyíregyházi lőtér (SCA)	189,31	HUHN20060
2.	Nagy-Vadas (SCA)	186,25	HUHN20107
3.	Sóstói-erdő (SCA)	280,41	HUHN20109
4.	Orosi gyepek (SCI)	193,00	HUHN20131

62. ábra: Natura 2000 területek átnézeti térképe
Forrás: Saját szerkesztés

**14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet
az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről**

**6.18. Orosi gyepek
(HUHN20131)**

6.18.1. Nyíregyháza

02204/1, 02230/1, 02249/1, 02249/2, 02249/3, 02249/4, 02249/5, 02249/6, 02249/7, 02249/8, 02249/9, 02249/10, 02249/11, 02249/12, 02249/13, 02249/14, 02249/15, 02249/16, 02249/17, 02249/18, 02249/19, 02249/20, 02249/21, 02249/22, 02249/23, 02249/24, 02249/25, 02249/26, 02249/27, 02250, 02251/4, 02251/5, 02251/6, 02251/7, 02251/8, 02251/9, 02251/10, 02251/11, 02251/12, 02251/13, 02251/14, 02251/15, 02252a, 02252b, 02253/3, 02253/4, 02261/4, 02261/5, 02261/6, 02261/7, 02261/8, 02261/9, 02261/10, 02262, 02263, 02266a, 02275/4, 02275/6, 02275/8, 02275/15, 02275/11b, 02278/4, 02278/3a, 02282/230, 02282/231, 02292/2, 11499/4, 11500, 11501, 11502, 11503, 11504, 11505, 11506, 11507, 11508, 11514, 11524, 11525, 11526, 11527, 11528/1, 11528/2, 11529, 11530, 11531, 11532, 11533, 11534, 11535, 11536, 11537/1, 11537/2, 11538/1, 11538/2, 11539/5, 11555, 11556, 11557, 11558, 11559, 11560, 11561, 11562, 11563, 11564, 11565, 11566, 11567, 11568, 11569, 11570, 11571, 11572, 11573, 11574, 11575, 11576, 11577, 11578, 11579, 11580, 11581, 11582, 11583

**7.65. Nagy-Vadas
(HUHN20107)**

7.65.1. Nyíregyháza

01284, 01285/11c, 01285/12b, 01285/13b, 01285/16a, 01285/5b, 01285/5g, 01289/41, 01289/42, 01289/43, 01289/10b, 01289/10c, 01289/10d, 01289/11b, 01289/12b, 01289/12c, 01289/26a, 01289/26b

**7.67. Nyíregyházi lőtér
(HUHN20060)**

7.67.1. Nyíregyháza

01131, 01136, 01137, 01138, 01178

**7.83. Sóstói-erdő
(HUHN20109)**

7.83.1. Nyíregyháza

0101, 0102/10, 0102/19, 0102/20, 0102/21, 0102/22, 0102/23, 0102/24, 0102/25, 0102/26, 0102/27, 0103/2, 0104/2, 0104/4, 0104/5, 0104/8, 0105, 0106, 0107, 0286, 0287, 0288, 15001, 15002, 15003, 15004, 15005, 15007, 15008/1, 15008/5

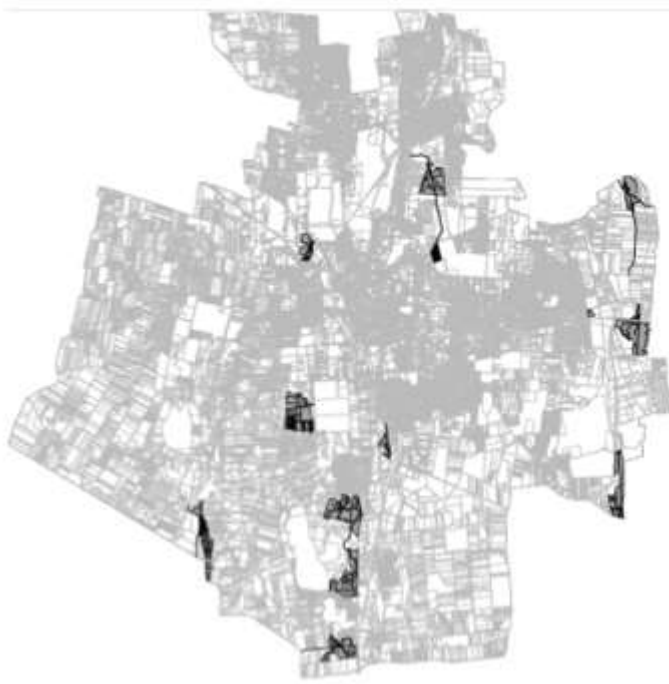

ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETEK

Ex lege védett területek: A közigazgatási területen található 25db lápkataszter, szikes tó. Ex lege védett területeken és környezetükben (puffer területeiken) kizárólag korlátozott használatú mezőgazdasági terület vagy erdőterület kerül tervezésre.

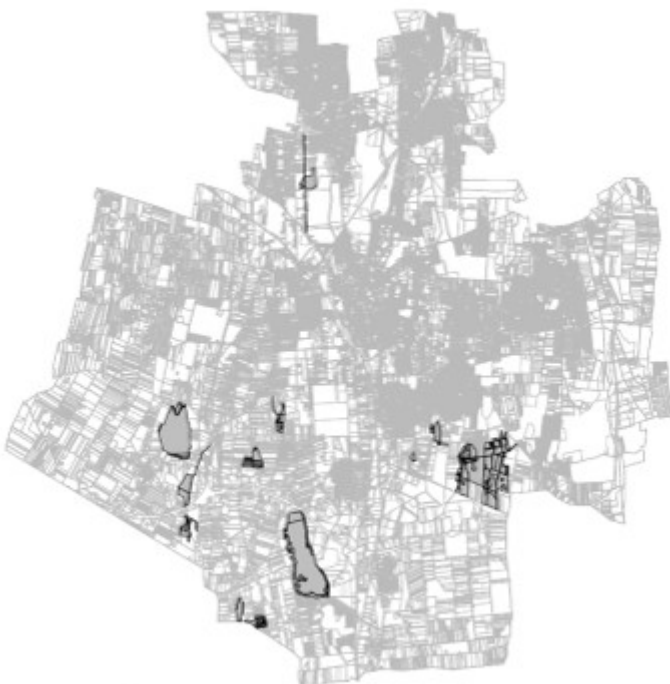

63. ábra: Ex lege védett területek átnézeti térképe
Forrás: Saját szerkesztés

Bálintbokori-rétek (1056/EL/14)
Császárszállási-rétek (1059/EL/14)
Csorda-páskom (939/EL/14)
Felüljáró-alji-láprét (1057/EL/14)
Igrice-rét (798/EL/14)
Mándi-rét (1055/EL/14)
Nagy-rét-dűlői-láprét (800/EL/14)
Nyírteleki-úti-láprét (1052/EL/14)
Orosi-kis-láprét (1054/EL/14)
Örökös-földi-láprét (1053/EL/14)
Rozsréti-kaszáló (1058/EL/14)
Száracsaházi-tanya-rétje (799/EL/14)
Vár-rét (801/EL/14)

64. ábra: Ex lege védett lápok átnézeti térképe
Forrás: Saját szerkesztés

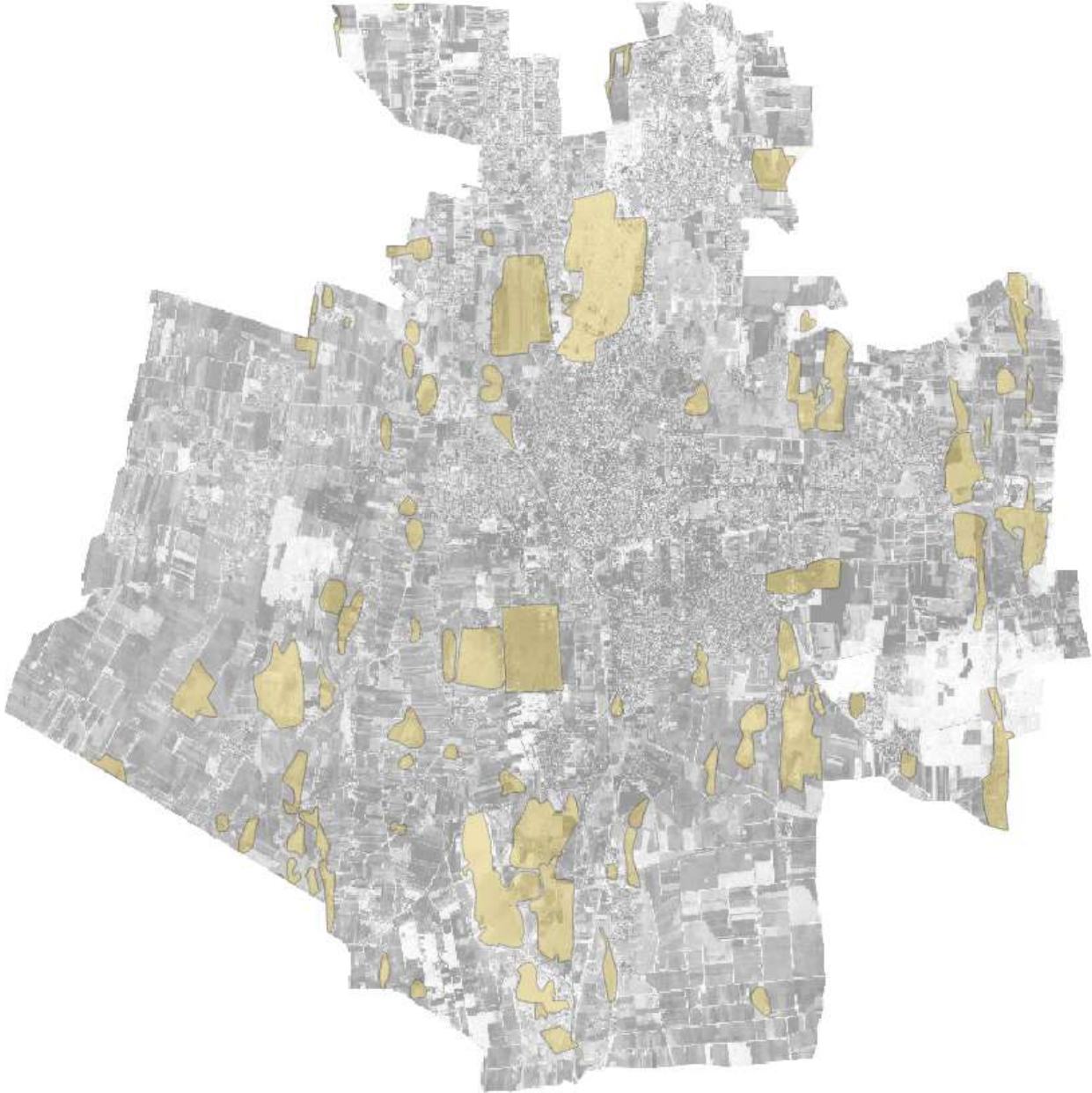

Felső-pázsit-lapos (156/ES/14)
Garaj-tanya-lapos (95/ES/14)
Gyöngyös-tanya-lapos (94/ES/14)
Kis-Nyírjes-szik (151/ES/14)
Mandabokor-lapos (93/ES/14)
Manda-tó (97/ES/14)
Nagyszék-tó (92/ES/14)
Nagy-Vadas-tó (98/ES/14)
Nyírjes-szik (150/ES/14)
Ókistelki-tó (96/ES/14)
Rühes-rét (149/ES/14)
Szelkó-tó (157/ES/14)

65. ábra: Ex lege védett szikes tó átnézeti térképe
Forrás: Saját szerkesztés

TERMÉSZETI TERÜLET

Természeti terület valamennyi olyan földterület, melyet elsősorban természetközeli állapotok jellemeznek. „A természet védelméről” szóló, 1996. évi LIII. törvény által meghatározott.

66. ábra: Természeti terület átnézeti térképe
Forrás: Saját szerkesztés

KUNHALOM

A kunhalom olyan kultúrtörténeti, kulturális örökségi, tájképi, illetve élővilág védelmi szempontból jelentős domború földmű, amely kimagasodó jellegével, meghatározó eleme lehet a tájnak.

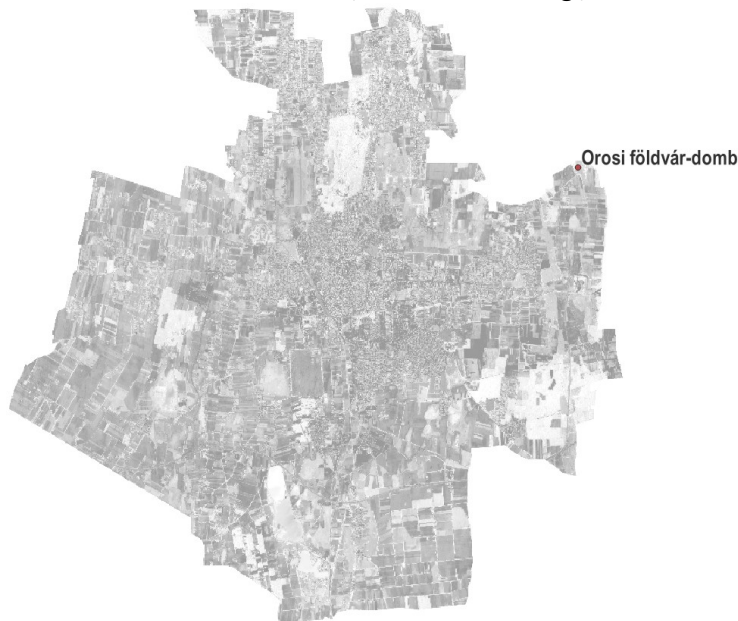
Anonym kunhalom (102965)
Anonym kunhalom (102966)
Kettőshalom D (102923)
Kettőshalom É (102922)
Korhányi-halom (102962)
Nagytanya (102964)
Nyírjes-halom (102963)
Or-halom (102961)

67. ábra: Kunhalom átnézetes térképe

Forrás: Saját szerkesztés

FÖLDVÁR

A földvár olyan védelmi céllal létesített vonalas, vagy zárt alakzatú földmű, amely azonosíthatóan fennmaradt domborzati elemként történeti, kulturális örökségi, felszínalaktani, illetve tájképi értéket képvisel.

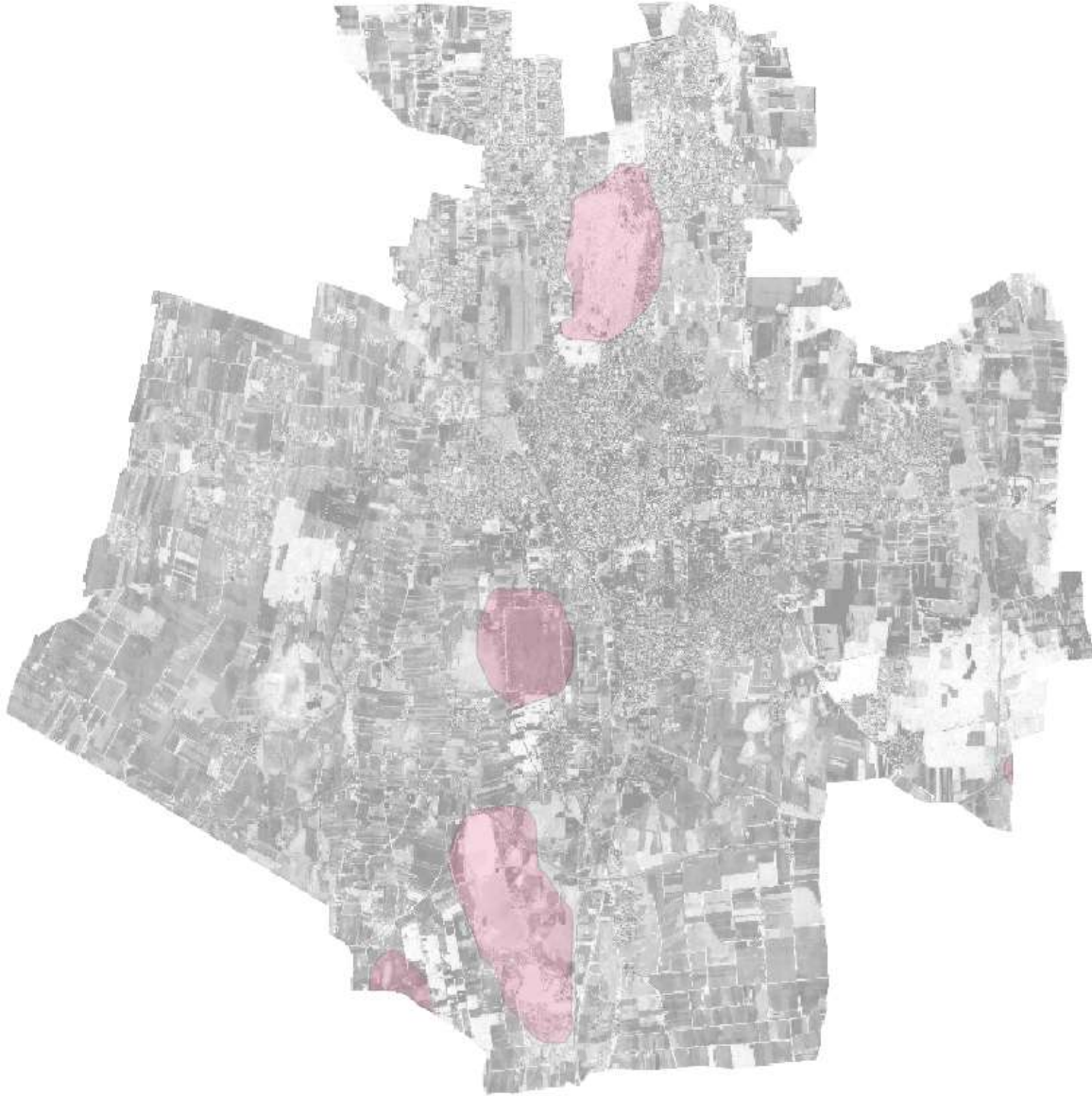
Orosi földvár-domb (104581)

68. ábra: Földvár átnézetes térképe

Forrás: Saját szerkesztés

TÁJKÉPVÉDELMI TERÜLETEK

A természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak. Nyíregyházán tájképvédelmi területek a Sóstói-erdő, a Nyíregyházi lőtér, a Szelkó-tó és a Nagy-Vadas-tó tágabb környezete és a Csorda-Páskom ex lege védett láp egy részterülete.

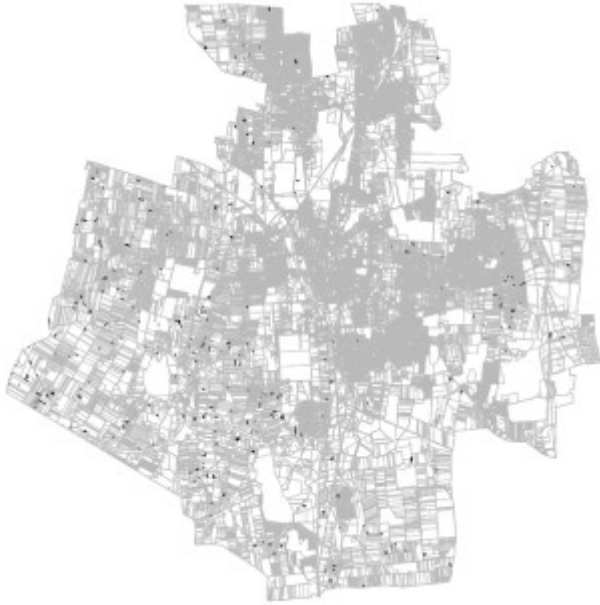

69. ábra: Tájképvédelmi terület átnézeti térképe
Forrás: Saját szerkesztés

MEPAR HMKÁ VÉDETT TÁJKÉPI ELEMEK (FA- ÉS BOKORCSOPORTOK, GÉMESKUTAK, KUNHALMOK, MAGÁNYOSAN ÁLLÓ FÁK, KIS KITERJEDÉSŰ TAVAK)

A **fa- és bokorcsoportok** a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszerben (atovábbiakban: MePAR) meghatározott és feltüntetett, 100 négyzetméternél nagyobb, legfeljebb 5000 négyzetméter, jellemzően nem vonalas kiterjedéssel rendelkező, legalább 50%-ban fás szárú növényekkel borított területek, amely legalább 20%-ban, gyeper felszínborítással is történő érintkezés esetén pedig legalább 50%-ban szántóval vannak körülvéve.

A **gémeskutak** olyan kutak, amelyből a talajvíz kiemelését a kétkarú emelő elvén működő, a föld felszíne felett található szerkezet szolgálja, és a MePAR-ban rögzítésre került.

70. ábra: Fa- és bokorcsoportok
Forrás: Saját szerkesztés

94. ábra: Gémeskutak
Forrás: Saját szerkesztés

A **kunhalom** a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 23. § (3) bekezdés f) pontja szerinti objektum, a MePAR-ban meghatározott és feltüntetett területi kiterjedéssel (területi elhelyezkedésük az ex lege védett elemeknél került bemutatásra).

A **magányosan álló fák** a MePAR-ban meghatározott és feltüntetett, szántóterületen található olyan egymagában álló fa, amely lombkoronájának átmérője legalább 4 méter.

A **kis kiterjedésű tavak** a MePAR-ban meghatározott és feltüntetett, 100 négyzetméternél nagyobb, de legfeljebb 5000 négyzetméter nagyságú, szántóval körülvett, mezőgazdaságilag időszakosan sem hasznosított vagy nyílt vízfelülettel és maximum 10 méter széles part menti vegetációval szegélyezett vagy legalább időszakosan vízjárta, de a száraz időszakokban is állandó, a vizes élőhelyekre jellemző növényzettel borított, mélyebb fekvésű területek.

95. ábra: Kis kiterjedésű tó
Forrás: Saját szerkesztés

VÉDENDŐ EGYEDI TÁJÉRTÉKEK „A TERMÉSZET VÉDELMÉRŐL” SZÓLÓ, 1996. ÉVI LIII. TÖRVÉNY ÁLTAL

Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van. Az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv (a továbbiakban: igazgatóság) feladata.

A tervezési területen található - az Igazgatóság nyilvántartásában szereplő - 86db, a szakági mellékletben feltüntetendő egyedi tájértékre, azok területi elhelyezkedésére vonatkozóan nem kaptunk pontos adatszolgáltatást.

A természetvedelem.hu honlapon közzétett nyilvántartásban szereplő egyedi tájértékek:

Repülőtér gyepe (Nyíregyháza_001)	Gyomos gyepe (Nyíregyháza_045)
Mocsárrét (Nyíregyháza_002)	Homoki legelő (Nyíregyháza_046)
Üde gyepe (Nyíregyháza_003)	Üde gyepe (Nyíregyháza_047)
Gyep (Nyíregyháza_004)	Mezofil gyepe (Nyíregyháza_048)
Sóstói erdő (Nyíregyháza_005)	Üde gyepe (Nyíregyháza_049)
Sóstói erdő (Nyíregyháza_006)	Gyep (Nyíregyháza_050)
Üde gyepe (Nyíregyháza_007)	Homokfal (Nyíregyháza_051)
Üde gyepe (Nyíregyháza_008)	Kállai-főfolyás (Nyíregyháza_052)
Üde gyepe (Nyíregyháza_009)	Üde gyepe (Nyíregyháza_053)
Csatorna (Nyíregyháza_010)	Üde gyepe (Nyíregyháza_054)
Üde gyepe (Nyíregyháza_011)	Nádas (Nyíregyháza_055)
Üde gyepe (Nyíregyháza_012)	Nádas és mocsár (Nyíregyháza_056)
Nádas és gyepe (Nyíregyháza_013)	Gyep (Nyíregyháza_057)
Üde gyepe (Nyíregyháza_014)	Nádas és mocsár (Nyíregyháza_058)
Gyep (Nyíregyháza_015)	Üde gyepe (Nyíregyháza_059)
Sóstói erdő (Nyíregyháza_016)	Szivárgó (Nyíregyháza_060)
Hosszú-háti tó (Nyíregyháza_017)	Üde gyepe (Nyíregyháza_061)
Nádas (Nyíregyháza_018)	Nádas és gyepe (Nyíregyháza_062)
Simai főfolyás (Nyíregyháza_019)	Üde gyepe (Nyíregyháza_063)
Nádas (Nyíregyháza_020)	Mocsár (Nyíregyháza_064)
Üde gyepe (Nyíregyháza_021)	Nádas és gyepe (Nyíregyháza_065)
Gyep (Nyíregyháza_022)	Üde gyepe (Nyíregyháza_066)
Manda tó (Nyíregyháza_023)	Nádas (Nyíregyháza_067)
Gyep (Nyíregyháza_024)	Nádas (Nyíregyháza_068)
Szikés vízállás (Nyíregyháza_025)	Bujtosi tó (Nyíregyháza_069)
Nádas (Nyíregyháza_026)	Magassásos (Nyíregyháza_070)
Nádas (Nyíregyháza_027)	Magassásos (Nyíregyháza_071)
Üde gyepe (Nyíregyháza_028)	Gyep (Nyíregyháza_072)
Vízállásos gyepe (Nyíregyháza_029)	Igrice természetvédelmi terület (Nyíregyháza_073)
Üde gyepe (Nyíregyháza_030)	Nádas (Nyíregyháza_074)
Simai úti lőtér (Nyíregyháza_031)	Vizenyős terület (Nyíregyháza_075)
Gyep és sásos (Nyíregyháza_032)	Nádas (Nyíregyháza_076)
Üde gyepe (Nyíregyháza_033)	Gyep (Nyíregyháza_077)
Üde gyepe (Nyíregyháza_034)	Gyep és nádas (Nyíregyháza_078)
Vízállás (Nyíregyháza_035)	Nádas (Nyíregyháza_079)
Park (Nyíregyháza_036)	Üde gyepe (Nyíregyháza_080)
Vízállás (Nyíregyháza_037)	Üde gyepe (Nyíregyháza_081)
Sima főfolyás (Nyíregyháza_038)	Sóstói erdő (Nyíregyháza_082)
Nádas és gyepe (Nyíregyháza_039)	Park (Nyíregyháza_083)
Nagy-vadás tó (Nyíregyháza_040)	Park (Nyíregyháza_084)
Üde gyepe (Nyíregyháza_041)	Park (Nyíregyháza_085)
Üde gyepe (Nyíregyháza_042)	Park (Nyíregyháza_086)
Szelkő-tó (Nyíregyháza_043)	
Nádas (Nyíregyháza_044)	

96. ábra: Egyedi tájértékek

Forrás: Saját szerkesztés

HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETEK

Helyi jelentőségű védett természeti területek és emlékek: Nyíregyháza város területén három helyi védettség alatt álló természeti terület található: a **Nyíregyházi Főiskola Tuzson János Botanikus kertje**, az **Igrice mocsár**, valamint, az **Oláh-rét**, melyek védelméről az önkormányzat a kapcsolódó természetvédelmi kezelési tervében, illetve a területrendezési tervben gondoskodik.

Védelemre javasolt területek: A településen 14 védelemre javasolt területhez (E-misszió Egyesület által) kapcsolódóan a jogi védettségük megvalósításáig fennmaradásukat a területük és puffer zónáik korlátozott használatra (extenzív mezőgazdasági hasznosításra) rendelése biztosítja. Ezek a területek: Sár-berek, Sóstói erdő, Ilona-tanyai fűzes, Sás-rét, Kis-teleki-rét, Oros-zug, Orosi fás legelő, Új csere-dűlő, Nagyszállási gombás, Nyírjes szik, Nyírjes tó, Alsópázsit, Rozsréti orchideás kaszáló, Igrice mocsár TT bővítése.

NYÍREGYHÁZA HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI EMLÉKEI

Helyi jelentőségű védett természeti területeknek nevezzük a települési Önkormányzat által, rendeletben védetté nyilvánított természeti területeket.

Védelmi kategóriájukat tekintve Nyíregyházán megtalálhatók a természeti Emlékek (te) és a természetvédelmi területek (tt) egyaránt, melyeket Nyíregyháza megyei jogú város közgyűlésének „egyes helyi jelentőségű Természeti emlékek védetté nyilvánításáról” szóló 8/1998.(II. 15.) Számú Rendelete szabályoz.

A rendelet 1. §-ban előírt természetvédelmi védeltséget élvező egyes fák, Cserjék és fasorok jegyzéke

1. Név: **Taxodium distichum** (mocsárciprus)
Termőhely: Nyíregyháza, Benczúr tér 22., hrsz: 6177/1
2. Név: **Koelreuteria paniculata** (csörgőfa) 14/64/TE/98
Termőhely: Nyíregyháza Petőfi tér, hrsz: 6704
3. Név: **Cercis siliquastrum** (júdásfa) 14/65/TE/98
Termőhely: Nyíregyháza Búza u. 1. (a Művészeti Szakközépiskola Bethlen G. uti előkertje), hrsz: 5478/1
4. Név: **Populus nigra "Italica"** (jegenyenyár) 14/66/TE/98
Termőhely: Nyíregyháza Eszperantó tér - Erdő sor sarok, hrsz: 1394/42
5. Név: **Quercus robur** (kocsányos tölgy) 14/67/TE/98
Termőhely: Nyíregyháza, Sarkantyú u. 25. számú házzal szemben, a trafóház mellett., hrsz: 1955/20
6. Név: **Paulownia tomentosa** (császárfa) 3 db 14/68/TE/98
Termőhely: Nyíregyháza, Bethlen G. u. I. sz. postahivatal előtt, hrsz: 5825
7. Név: **Platanus sp.** (platán) 14/69/TE/98
Termőhely: Nyíregyháza Polgármesteri Hivatal udvara hrsz: 202
8. Név: **Paulownia tomentosa** (császárfa) 2 db 14/70/TE/98
Termőhely: Nyíregyháza Állomás tér, volt MÁV laktanya előkertje hrsz: 6497
9. Név: **Sophora japonica** (japánakác) fasor 14/72/TE/98
Termőhely: Nyíregyháza Szent István út mindkét oldala (Luther u. - Inczédý sor között). Az utca páros oldalán 64 db, a páratlan oldalán 51 db faegyed hrsz: 4086/1
10. Név: **Populus nigra "Italica"** (jegenyenyár) 2 db 14/73/TE/98
Termőhely: Nyíregyháza Pazonyi tér lépcsőlejáró mellett hrsz: 2393/1
11. Név: **Platanus x hispanica** (platán) fasor 14/74/TE/98
Termőhely: Nyíregyháza Kiss E. u. mindkét oldala (Petőfi u. - Jósa A. u. között), Az utca páros oldalán 6 db, a páratlan oldalán 35 db faegyed hrsz: 6151, 6282, 6330
12. Név: **Populus alba** (fehérenyár) 14/75/TE/98
Termőhely: Nyíregyházi Főiskola hátsó gépkocsi parkolója hrsz: 1375/6
13. Név: **Paulownia tomentosa** (császárfa) fasor 14/76/TE/98
Termőhely: Nyíregyházi Főiskola atlétikai csarnokával párhuzamosan, az út ellentett oldalán 13 egyedből álló fasor hrsz: 1375/6
14. Név: **Sophora japonica** (japánakác) fasor 14/77/TE/98
Termőhely: Nyíregyháza Dózsa Gy. út mindkét oldala (Vay Á. krt. - Pazonyi tér között) Az utca páros oldalán 43 db, a páratlan oldalán 30 db faegyed. hrsz: 156
15. Név: Nyíregyházi Főiskola „Tuzson János” Botanikus Kertje 14/30/TT/98
Helye: Nyíregyháza, Sóstói u. 31/b. hrsz. 1375/3,1375/13.
16. Név: **Corylus colurna** (törökmogyoró) fasor 14/31/TE/98
Termőhely: Nyíregyháza, Nádor u. (páros oldalon 7 db, páratlan oldalon 10 db fa) hrsz.: 4370
17. Név: **Sophora japonica** (japánakác) fasor 14/32/TE/98

Termőhely: Nyíregyháza, Árok u. (Vasvári P. u. - Széna tér között, a páros oldalon 39 db, a páratlan oldalon 46 db fa) hrsz: 468/4

18. Név: **Platanus x hispanica** (platán) fasor 14/33/TE/98

Termőhely: Nyíregyháza, Vasvári P. u. (Árok u. - Északi krt. között 50 db) hrsz: 363

19. Név: **Ginkgo biloba** (páfrányfenyő) 14/18/TE/86

Termőhely: Petőfi tér Park Üzletház déli oldala hrsz: 6702 (kivágásra került)

20. Név: **Taxus baccata** (tiszaafa) 14/19/TE/86

Termőhely: a jelenleg Corvin Mátyás étterem és hotel udvara (Egyház u. 1.) hrsz: 196

21. Név: **Sequoiadendron giganteum** (mammutfenyő) 14/78/TE/98

Termőhely: a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság székházának udvarán (Kótaji u. 33.) 2 db. faegyed hrsz: 1375/16

Helyi védelem alatt áll továbbá, mint természeti terület:

22. Név: **Igrice-mocsár** 14/26/TT /92

hrsz.: 0114/2a, 0114/2b, 0118/43a, 0118/43b, 01987/19, 01992/1a, 01992/1b, 01992/1c, 01992/1d, 01992/1f, 01997/2a, 086/4

23. Név: **Óláh-rét** 14/63/TT/09

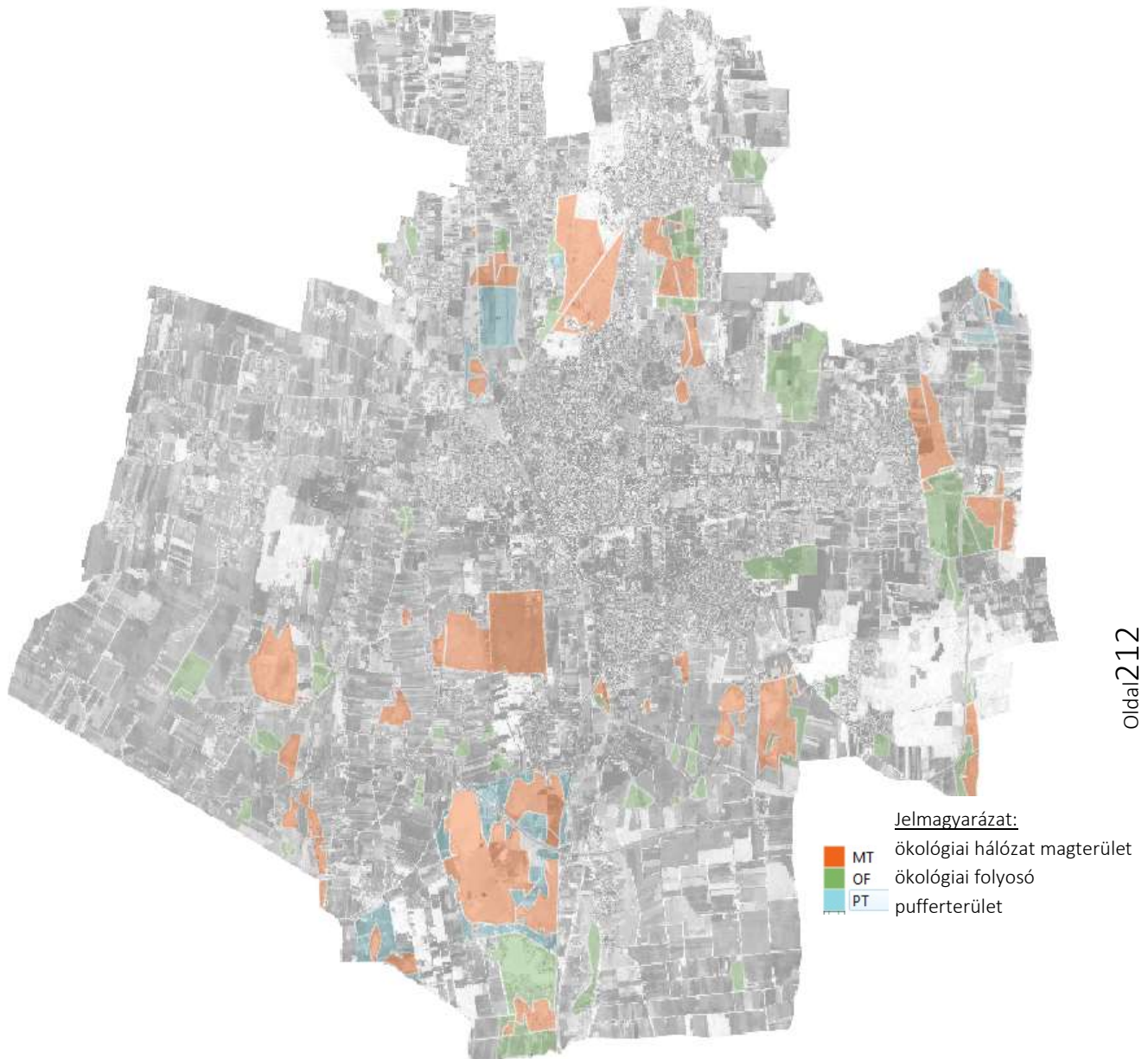
hrsz.: 01334/13f, 01334/13g, 01334/13h, 01334/13j, 01334/13k, 01338/23, 01338/24, 01349/, 01350/22, 01350/26, 01350/4

1.12.3.3. ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT

Az ökológiai hálózat övezeti kategóriáját az Országos Területrendezési Terv határozza meg, a vármegye rendezési terv jelöli ki az egyes kategóriákhoz – magterület, pufferterület és ökológiai folyosó övezetbe – tartozó területeket. Az ökológiai hálózat részét képezi a Natura 2000 hálózat is. Az ökológiai folyosó övezetébe „olyan területek (többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok) hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására”. A vármegye területén az ökológiai folyosó összefüggő láncolata a Tisza és a Szamos menti természeti területek rendszere. A vármegye egyéb területein az ökológiai folyosó élőhelymozaikokból áll.

ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT

97. ábra: Ökológiai hálózat átnézeti térképe

Forrás: Saját szerkesztés

1.12.4. TÁJHASZNÁLATI KONFLIKTUSOK ÉS PROBLÉMÁK ÉRTÉKELÉSE

Nyíregyháza közigazgatási területének közel 17%-át települési területek (belterületek) foglalják el. A központi belterület a főközlekedési utak csomópontjában alakult ki. Területéhez északon Sóstó, keleten Oros belterülete csatlakozik. A központi belterülettől függetlenül külterületen több belterületi egység, elsősorban lakóterületek, nagyobb tanyacsoportok találhatóak. A közigazgatási terület nyugati felén gyakoriak a táj jellegzetességét adó, szántóterületbe ágyazott apró foltokként megjelenő tanyacsoportok, bokortanyák, sortanyák (eredeti funkciójuk alapján a mezőgazdasághoz tartozó, jelenleg külterületi lakott helyként kezelt területek). A város településfejlesztési koncepciójának megfelelően a mezőgazdasági területeken jelentős szerkezet-átalakítások zajlanak le a város fejlődésével.

A tájszerkezetet alapvetően meghatározó vonalas elemek (vízfolyások, utak, vasutak) Nyíregyháza területén már régóta jelen vannak. Nyomvonalaik a vízrendezések, út- és vasútfejlesztések által módosultak. Jelentős változást jelent az M3-as autópálya a belterülettől délre vezetett, a természetes tájszerkezetre merőleges nyomvonala, valamint a hozzá kötődő kerülő, átkötő stb utak kiépítése.

Ezen utak megjelenésének tájszerkezetet módosító, a települési terület terjeszkedésének irányát meghatározó, terület felhasználásokat átrendező hatásokat generálnak.

Nyíregyháza külterületén található bokortanyákat, sajátos, kizárólag Nyíregyházára jellemző település szerkezeti adottságokat (tájképgazdagító elemeket) fent kell tartani, azonban ezeknek a területeknek a zsugorodását, egymástól való szétválását generálják és ezzel a bokortanyák szerkezetét veszélyeztetik az útépitések, mint pl. az M3 autópálya, a nyugati elkerülő. A külterületen elszórtan előforduló ipari gazdasági, kereskedelmi, szolgáltató területek, valamint majorok gyakran rendezetlen megjelenése zavaró, tájképromboló, potenciális környezetszennyező területek.

A lakóterületi és gazdasági fejlesztési elképzeléseknek teret, területet biztosítva folyamatosan növekszik és tovább fog növekedni a települési terület (a központi belterület). A beépítésre szánt területek a tervezett elképzelések szerint a város közigazgatási területének 22,5%-át foglalják majd el a város rendezési tervének iránymutatása szerint. Az új beépítésre szánt területek kijelölésénél szükséges figyelembe venni a tervezett úthálózat szerkezet-átalakító, területhasználat-módosító hatásait, valamint a védett, illetve védelemre tervezett természeti területek helyzetét, hiszen durva változásokat generálnak ezek a beavatkozások. A beépítésre szánt területek új, elsősorban mezőgazdasági területeket foglalnak el, természet közeli területeket csak kivételes esetben érintenek. A belterület növekedése során szükséges a települési terület túlzott kiterjedésének, a belterületek összenövésének megakadályozása, az ökológiai hálózat folyamatosságának biztosítása (Nyíregyháza Megyei Jogú Város településrendezési terve).

1.12.5. A TELEPÜLÉSI ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ELEMEI

1.12.5.1. SZERKEZETI-, KONDICIONÁLÓ SZEMPONTBÓL LÉNYEGES, VALAMINT A ZÖLDFELÜLETI KARAKTERT MEGHATÁROZÓ ELEMEK

Nyíregyháza zöldfelületi rendszerét meghatározó elemek, természet közeli növényállománnyal fedett területek markáns, regionális jelentőségű ökológiai folyosó hiányában jórészt szigetszerűen jelennek meg Nyíregyházán. Kapcsolataik gyakran hiányosak, vagy teljesen hiányoznak.

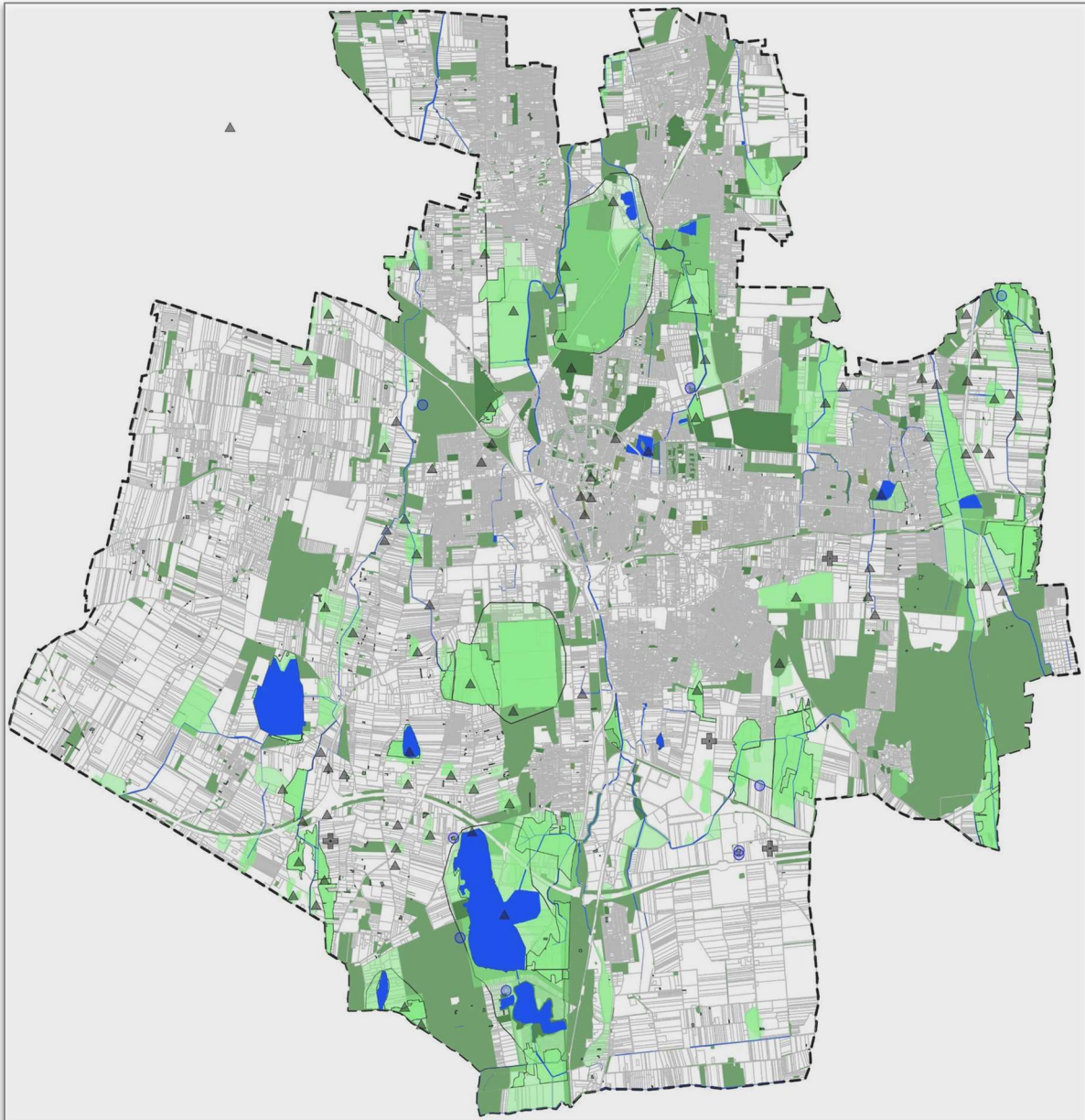

ZÖLDFELÜLETI RENDSZER KÜLTERÜLETI ELEMEI

- Az erdőterületek természeti értékek hordozói, természet közeli élőhelyek és tulajdonviszonyoktól függetlenül túlnyomórészt közhasználatúak. Egész éven át fedett, biológiailag aktív felületek, biológiai aktivitásértékük kiemelkedően magas, ezáltal a zöldfelületi rendszer legerősebb ökológiai teljesítőképességű elemei.
- Nyíregyháza erdőszültsége országos viszonylatban csekély. Az erdők elhelyezkedése szigetszerű. A két markánsan megjelenő erdős terület a Sóstói és a Nagyszállási erdők közé a város települési területe ékelődik. Mind rendeltetésük, mind növényállományuk erősen eltérő.
- A zöldfelületi rendszer nem elhanyagolható elemei a mezőgazdasági területek, amelyek jelentősége (természeti-botanikai érték, biológiai aktivitásérték, rekreáló hatás stb.) a területhasználat és a művelési mód függvénye.
- Extenzív hasznosítású mezőgazdasági területek (a gyepek, rétek, legelők, nádasok) mezőgazdasági termelésben betöltött szerepe kicsi. Kiterjedésük, biológiailag aktív, egész éven át fedett területeik, biológiai aktivitásértékük, természet közeli növényállományuk által a zöldfelületi rendszer értékes, erős ökológiai teljesítőképességű elemei.
- Intenzív hasznosítású mezőgazdasági területek uralkodó területhasználata a szántóterületek. A zöldfelületi rendszerben betöltött szerepük a vegetációs időszakban nem elhanyagolható a nagy területű, biológiailag aktív felületeik miatt. Természetvédelmi értékük nincs, ugyanakkor szerepet töltenek be egyes állatfajok táplálékszerzésében.

NYÍREGYHÁZA ZÖLDFELÜLETI RENDSZERE

98. ábra: Zöld és kék infrastruktúra

Forrás: Saját szerkesztés

ZÖLDFELÜLETI RENDSZER BELTERÜLETI ELEMEI

- Közhasználatú zöldfelületek (belterületi erdők, közparkok, közterek) a belterületi zöldfelületi rendszer legerősebb elemei, amelyek kondicionáló, rekreációs, pszichikai hatását a város minden lakója élvezi. Városeresztétikai jelentőségük kiemelkedő. Nyíregyházán a város szerkezetéből adódóan a települési területben elszórtan, szigetszerűen helyezkednek el. Rendszerré szerveződésüket, kapcsolódásaikat az utcák zöldfelületei (hangsúlyos utcafásítások) mellett a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények kertjei jelenleg csak részben biztosítják.

- Nyíregyházán a belterületi erdő viszonylag kevés. Kiterjedésével, értékes növényállományával legjelentősebb a Sóstói (külterületi erdőkhöz szervesen kapcsolódó) erdő, de erdők közé sorolhatók a Nagykörúton belül a Bujtos erdőfoltjai (a viszonylag kis kiterjedésű fehérvár ligetek), valamint a kertváros déli határán található nyárfa-ültetvények és a déli iparterületen belüli erdőfoltok.
- A közparkok, közterek a belterületi zöldfelületi rendszer legfontosabb elemei. Elsősorban rekreáló és pszichikai hatásuk, városképformáló, városesztétikai jelentőségük nagy. Nyíregyházának nagy kiterjedésű közparkja nem a központi területen, hanem Sóstó gyógyfürdő tóparti területén, valamint lakótelepeken található. Ennek ellenére a történelmi belváros sem szűkölködik zöldfelületekben, mivel tágas terei hatalmas fákkal, értékes növényállománnyal borítottak. A városközponttól távolodva a közparkok kiépítettsége, állapota egyre külterjesebb, növényzetük gyérebb. Gyakran kiépítetlen, gyepes, vagy természet közeli növényállománnyal fedett területek, amelyek beépítetlen területei lehetőséget adnak színvonalas közparkok kialakítására.
- Lakótelepi zöldfelületek (közkertek) a zöldfelületi rendszerben kondicionáló és rekreáló szerepük által jelentősek. Hatásuk lakótelepenként változó, növényállományuk függvénye. Viszonylag tágas, szabad területeik, zöldterületeik egy része közparkként, köztérként funkcionál, illetve nagyságából adódóan a közparkok közé sorolható. A közkertek tervszerűen vagy spontán beültetett, jórészt gondozott területek. Növényállományuk összetétele és minősége változó. A közkertek 0,5-1,0ha-nál kisebb területű zöldfelületek. Korlátozott használatú zöldfelületek közé tartoznak az iskola kertek is.
- Korlátozott használatú zöldfelületek területe az igényeknek megfelelően alakul. E területek kondicionáló hatását az összlakosság, egyéb rekreáló, pszichikai, esztétikai hatását a lakosság egyes csoportja (gyakran csak meghatározott időben) élvezi. Ilyenek a botanikus kert, állat- és növénykert; sóstói strand; sportterületek, temetők.
- A kül- és belterületi zöldfelületi rendszerek természetes és művi zöldfelületi elemek kapcsolata elsősorban a vízfolyások, az Ér-patak és az Igrice-patak mentén kialakított ökológiai folyosó, valamint a közlekedési (vasúti és közúti) hálózat menti, illetve a belterületbe nyúló erdők és természeti területek által biztosított. A meglévő közhasználatú zöldterületek védelmére az önkormányzat rendelet-tervezetet dolgozott ki, amelynek célja megelőzni a közhasználatú zöldterületek, illetve zöldterületi funkciók megszűnését, a zöldterületek más célra történő felhasználását, megakadályozni az élő növény pusztítását, rongálását, szabályozni a zöldterületek, zöldfelületek használatát.

1.12.5.2. ZÖLDFELÜLETI ELLÁTOTTSÁG ÉRTÉKELÉSE

Az önkormányzat ingatlan-kataszter nyilvántartása szerint Nyíregyháza belterületén 786,5 ha a közterületeken lévő zöldfelület nagysága. Ez az adat azonban nagyon sok kis részegységből tevődik össze, így nem teljesen megbízható. (Sok esetben a kapott területnagyság csak számításokon alapul. A lakossági közterületi zöldfelületi mutató ennek alapján 65,5 m² /fő (a Sóstói erdőt nem beleszámítva), ez (még most) messze kimagasló eredmény a korábban országosan ajánlott 21 m² /fő zöldfelületi mutatóhoz képest (7 m² /fő városi közpark, 7 m² /fő lakóterületi közpark, 7 m² /fő lakókert) (Nyíregyháza zöldfelületi program). A NYÍRVV Nonprofit Kft által belterjesen kezelt, fenntartott zöldfelületek Nyíregyháza város területén közel 200 ha területen történik.

A belvárosi területek, illetve virágos felületek kiemelt jelentőségűek, ezeken a felületeken az év nagyobb részében a hét 6 napján végeznek köztisztasági feladatokat. A legnagyobb felületet a lakótelepi részek képezik. A NYÍRVV által kezelt felületek közel 78%-a füvesített, melynek jelenleg elenyésző, alig 2%-a öntözött. Ezen az arányon az öntözőhálózat helyreállításával és kiépítésével igyekeznek javítani, 2013. évben újra üzembe helyezték a meglévő, de az előző évtizedben nem üzemeltetett öntözőrendszereket. A parkfák, cserjék és az örökzöldek 4% fedettséget érnek el az összfelülethez viszonyítottan. Burkolt sétányok 5%-ot tesznek ki, gyöngykvacccsal, vörös salakkal területeink 4 %-a fedett. 34. táblázat:

A NYÍRVV KEZELÉSÉBEN LÉVŐ ZÖLDFELÜLET FENNTARTÁSBA BEVONT KÖRZETEK KATEGÓRIÁNKÉNT %-OS MEGOSZLÁSBAN

Körzetek / Kategóriák	I.	II.	III.	IV.	Összesen
1. Érkerti ltp.	-	0,1	7,6	1,4	9,1
2. Malomkert ltp.	-	-	6,2	0,1	6,3
3. ÉAK és Krúdy ltp.	-	0,2	4,3	0,6	5,2
4. Északi krt.	-	0,4	6,8	0,9	8,1
5. Örökös föld	-	-	16,1	2,0	18,1
6. Kossuth u. és környéke	-	0,7	4,0	-	4,7
7. Belváros	2,0	0,5	0,3	-	2,7
8. Virágos belváros	-	2,6	0,3	0,3	3,2
9. Bujtos	-	0,6	8,8	2,2	11,6
10. Kertváros	-	-	2,7	-	2,7
11. Jóságváros	-	0,1	14,7	-	14,9
12. Sóstó	-	3,6	0,0	1,0	4,7
13. Egyéb	-	-	-	-	8,8
Mindösszesen	2,0	8,9	71,8	8,6	100,0

99. ábra: A NYÍRVV kezelésében lévő zöldfelület fenntartásába bevont körzetek kategóriáinként %-os megoszlásban

Forrás: NYÍRVV Nonprofit Kft.

1.12.6. A ZÖLDFELÜLETI RENDSZER KONFLIKTUSAI ÉS PROBLÉMÁI

Az intenzív hasznosítású mezőgazdasági területek (szántóterületek) aránya csökken, a javasolt extenzifikáció, illetve a beépítésre szánt területek terjeszkedése miatt. Mivel ezek a szántóterületek potenciális környezetszennyező területeknek számítanak (fedetlen felületek porszennyezése, művelés során a kemikáliák túlzott alkalmazásának veszélye), csökkentésükkel a környezeti terhelés is csökkenthető. A fent említett változtatások a mezőgazdasági termelésből élők esetében konfliktusforrást jelenthetnek.

Az erdők, valamint gyepek és nádasok területének (az állandó fedettségű területek arányának) növekedésével a zöldfelületi rendszer legnagyobb ökológiai teljesítőképességű elemei erősödnek.

A belvárosi és bizonyos lakótelepi zöldfelületek állapota sokat javult a városrehabilitációs projekteknek és folyamatos közterület fejlesztéseknek köszönhetően, azonban a város zöldfelületeink nagy részén a növényállomány felújításra szorul, sok a nem tájba illő őshonos növényállomány.

Több közpark funkcióját veszítette és alapvetően kevés szolgáltatást tudnak nyújtani. A város területén fokozatosan eltűntek a kettős fasorok és megritkult a növényállomány, kevés a komplex zöldsávval kísért fasor.

A legösszefüggőbb, legfontosabb fasorok, és utcái:

- **Árok utcai** japánakác fasor (*Sophora japonica*) természeti emlék;
- **Nádor utcai** törökmogyoró fasor (*Corylus colurna*) természeti emlék;
- Császárfa fasor az **egyetem mellett** (*Paulownia tomentosa*) természeti emlék;
- Japánakác fasor (*Sophora japonica*) természeti emlék; **Szent István út** mindkét oldala
- Japánakác-fasor, természeti emlék; **Dózsa Gy. út** mindkét oldala
- Jegenyefák (*Populus nigra 'Italica'*) természeti emlék; **Eszperantó tér - Erdő sor sarok**
- Jegenyenyár (*Populus nigra 'Italica'*) természeti emlék; **Pazonyi tér**
- Platánfasor (*Platanus x hispanica*) természeti emlék; **Kiss E. u.** mindkét oldala (Petőfi u. - Jósa A. u. között)
- **Vasvári Pál utcai** platán fasor (*Platanus x hispanica*) természeti emlék.

1.13. KÖZLEKEDÉS

1.13.1. HÁLÓZATOK ÉS HÁLÓZATI KAPCSOLATOK

Nyíregyháza, mint Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye és a régió központja fontos szerepet tölt be annak közlekedési szempontjából. A vármegyei főutak sugár irányú célpontját adja, valamint a Főváros elérése és a határközelség együttesen jelentős átmenő forgalmat generál.

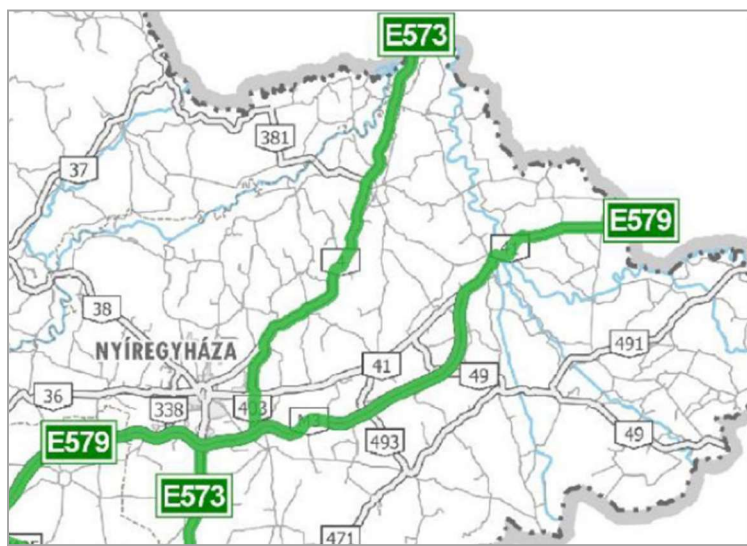
Nyíregyháza Megyei Jogú Város országos szinten az Észak-Alföldi régióban helyezkedik el, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye megye- és járási székhelye, annak gazdasági, foglalkoztatási, oktatási, kulturális, közigazgatási centruma. Mivel a vármegye az ország észak-keleti periferiáján található, szomszédos Romániával, Ukrajnával és Szlovákiával, ezért nemzetközileg is jelentős.

Határoló települései: Kótaj, Kemece, Nyírtura, Napkor, Érpatak, Nagykálló, Újfehértó, Kálmánháza, Nagycserkesz, Nyírtelek.

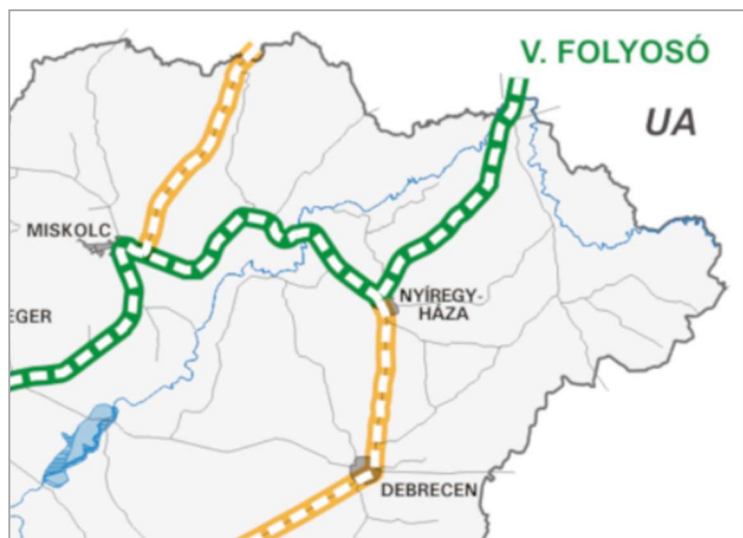
1.13.1.1. NEMZETKÖZI KÖZLEKEDÉSI HÁLÓZATI SZEREP

Nyíregyházát az 26/2021. (VI. 28.) ITM rendelet az útügyi igazgatásról alapján két, az ENSZ EGB nemzetközi („E” jelzésű) úthálózatához tartozó közút érinti:

- E573: Püspökladány – Hajdúszoboszló – Debrecen – Nyíregyháza – Kisvárd – Csap – Ungvár
- E579: Görbeháza – Nyíregyháza – Vásárosnamény – Beregsurány – Beregszász – Munkács, melyek közül az E579 út a V. Velence – Trieszt/Fiume – Ljubljana – Maribor – Budapest – Ungvár – Lviv – Kijev Páneurópai folyósó része.

100. ábra: Európai úthálózat Nyíregyháza vonatkozásában
Forrás: www.google.com

101. ábra: V. Páneurópai folyosó Nyíregyháza vonatkozásában
Forrás: www.google.com

Szintén a V. Páneurópai folyosó részét képezi a Budapest – Miskolc – Nyíregyháza – Záhony – Csap vasútvonal. Ennek Nyíregyházát érintő nyomvonalai a Budapest–Miskolc–Szerencs–Nyíregyháza vonalszakasz (80. számú vonalszakasz), illetve a Budapest – Debrecen - Nyíregyháza – Záhony szakasz (100. számú vonalszakasz).

1.13.1.2. ORSZÁGOS ÉS REGIONÁLIS KÖZLEKEDÉSI HÁLÓZATI SZEREP

Közlekedési szempontból regionális és vármegyei szinten is kiemelt szerepet képvisel, vármegyei szinten ide futnak be a vármegye sugaras irányú főútvonalai és jelentősebb összekötő útjai, illetve melyek jelentős átmenő forgalmat generálnak a főváros, a környező határátkelőhelyek és a szomszédos vármegyeszékhelyek irányába.

Az országos közúthálózatba az M3 autópálya és a 4. sz. főút köti be, az országos vasúthálózatba pedig 100-as számú vasútvonal. Vízi közlekedés nincs jelen a város életében, légi közlekedés tekintetében jelenleg II. kategóriájú (kereskedelmi és bizonyos kereskedelmi repülőterek) repülőtérrel rendelkezik.

1.13.2. KÖZÚTI KÖZLEKEDÉS

Nyíregyháza, mint a vármegyeszékhely jelentős közúti közlekedést bonyolít le, illetve országos szinten közlekedési gócpontnak tekinthető. Úthálózata jellemzően sugaras-gyűrűs jellegű, a városszerkezet részei a nagykörúton belüli városias településmag, a nagykörúton kívüli kertvárosias és falusias szerkezetű területek, dél irányban található gazdasági és iparterületek, illetve az északon Sóstógyógyfürdő és délen Császárszállás környékén kialakult rekreációs és üdülőterületek.

A város közúthálózata gyűrűs-sugaras kialakítású, melyet két belső gyűrű határoz meg: a külső a Nagykörút a belső a Kiskörút. A Nagykörúton kívüli területek jellemzően lakó, ipari és mezőgazdasági területek alkotják, melyet a szomszédos településekkel összekötő sugár irányban haladó utak osztanak fel. A Nagykörút és a Kiskörút közötti területek fő vázát nagy részt a Kiskörútig tartó helyi főutak alkotják, melyek többségében az országos főutak Nagykörúton belüli folytatása.

A város második körgyűrűje a Kiskörút, mely a belső városmagot körülvevén biztosít körüljárhatóságot. A Nagykörút felel a városon átmenő forgalom lebonyolításáért, a belső körutat a város belső forgalma, a városrészek és a központ között közlekedők használják jellemzően. Azonban kiépítettsége e belső körútnak nem teljes, mivel a Szent István utca és a Szarvas utca közötti szakasz hiányzik.

A közepes- és nehézgépjármű forgalom elsősorban az I. és II. rendű főutakra jellemző. A forgalom városon belüli fő célterületei a nyugati és a déli iparterület. A mellékutakon a nehézgépjármű forgalom aránya elenyésző. Ez alól csak a 4911. j. Kállói út jelent kivételt, de ez a forgalom is csak a város határában jelenik meg, mert elsődleges célterülete a Tünde utcai Déli iparterület.

1.13.2.1. ÚTHÁLÓZATOT MEGHATÁROZÓ KÖZUTAK

ÁLLAMI ÚTHÁLÓZAT

- **M3 autópálya Budapest - Vásárosnamény (216+559 - 231+193 és 234+006 - 235+245)**

Elsősorban az ország észak-keleti részét köti be az országos úthálózatba, illetve gyorsforgalmi közúti kapcsolatot teremt a fővárossal, ezen kívül az V. számú páneurópai közlekedési folyósó része. Jelenleg Budapesttől egészen Vásárosnaményig halad, 2x2 forgalmisávval, és kétoldali leállósávval. Nyíregyházát déli a város déli oldalán érinti, az autópályára le- és felhajtás három csomóponton keresztül lehetséges: Nyíregyháza észak, Nyíregyháza centrum, Nyíregyháza nyugat. Elsősorban az országos úthálózatba köti be a város forgalmát.

M3 autópálya (earth.google.com)

- **4. sz. Budapest – Debrecen – Záhony elsőrendű főút (262+594 – 280+539 kmsz.)**

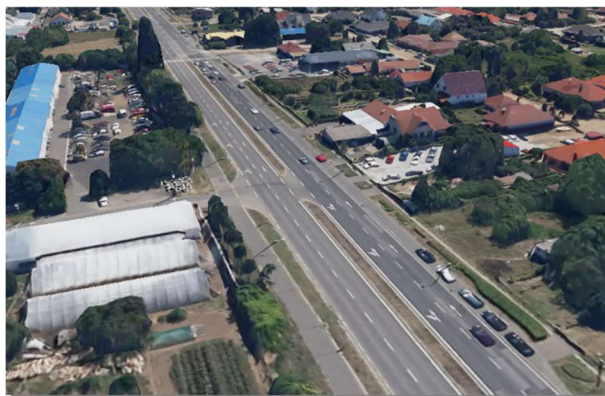
Az ország leghosszabb közútja, mely Budapesttől indulva a záhonyi közúti határátkelőig húzódik. Nyíregyházát déli irányból éri el, közvetlen kapcsolatot teremtve a szomszédos megyei jogú várossal, Debrecennel. A Debreceni utat elérve a város külső körgyűrűje részeként halad tovább a városon, végül Nyírpazony felé (Pazonyi út) hagyja el Nyíregyháza közigazgatási területét. Az M3 autópályát megelőző szakaszig 2x1 forgalmi sáv, innentől közel a város határáig, a Pazonyi u. - Törzs u. csomópontjáig 2x2 forgalmi sávon halad tovább, majd a csomópontot elhagyva ismét 2x1 forgalmi sávon halad tovább. A Debreceni u.-Váci Mihály u. csomópont és a Pazonyi u.-Törzs u. csomópont közötti szakasz a város körgyűrűjének részeként is funkcionál. Észak-keleti irányból a Záhony és Kisvárda városok és környező településeiket, déli irányban Debrecen és Újfehértó környező településeiket köti össze a vármegyeszékhellyel, egyúttal beköti a város forgalmát az országos hálózatba.

- **41. sz. Nyíregyháza – Beregsurány elsőrendű főút (0+779 – 9+013)**

A főút Nyíregyháza belterületi részén, a 4. sz. főút 274+814 km szelvényétől (Inczédy sor - Bocskai utca csomópont) indul, és egészen a Beregsurányi határátkelőig tart. Nyíregyházi szakaszán a Család utcai csomópontig 2x1 forgalmi sáv, a csomópontot elhagyva 2x2 forgalmi sávra bővül, majd a Fő utcai körforgalmú csomópontot elhagyva 2x1 forgalmi sávon halad tovább. A város keleti területei, azaz Örökösöld és Oros városrészek közelíthetők meg a 41. sz. főúton keresztül. Keleti irányból az országhatártól indulva Vásárosnamény és Baktalórántháza agglomerációt kapcsolja össze Nyíregyházával.

4. sz főút

41. sz főút (Orosi út)

- **36. sz. Polgár-Nyíregyháza másodrendű főút (41+374-52+461 kmsz.)**

Az út kezdőszelvénye a 35. sz. Nyékládháza-Debrecen másodrendű főúthoz indul, végszelvénye Nyíregyháza belterületén a 4. sz. elsőrendű főúthoz csatlakozik, teljes hossza 52,5 km. Nyíregyháza igazgatási területén a nyugati közigazgatási határtól a Bethlen Gábor u. – Mező u. csomópontjáig 2x1 forgalmi sáv, innen egészen a végszelvényig (Pazonyi u – László u. csomópont) 2x2 forgalmi sáv, ez utóbbi szakasz a város külső körgyűrűjének részét képezi. Alapvetően a város nyugati részét képező ipari területeket, a bokortanyákat és a Kertváros városrészt tárja fel.

Nyugati irányból Tiszavasvári város és vonzáskörzetét kapcsolja be a vármegyeszékhely forgalmába.

- **38. sz. Tarczal-Nyíregyháza másodrendű főút**

A 38. sz. főút kezdőszelvénye a 37. sz. Felsőzsolca-Sátoraljaújhely másodrendű főúttól indul, Mezőzombor településtől, és Nyíregyháza belterületén ér véget (csatlakozik a 36. sz. főúthoz), teljes hossza 39 km. Jelenleg Nyíregyházát érintő teljes hosszán 2x1 forgalmi sáv, és Felsőpázsit városrészt tárja fel. Észak- nyugati irányból a Tokaji régióval köti össze a vármegyeszékhelyt.

36. sz főút (Tiszavasvári út)

38. sz főút (Tokaji út)

- **403 sz. Nyíregyháza Keleti elkerülő elsőrendű főút (0+000-10+379)**

A 403. sz. főút kezdőszelvénye az M3 autópálya 30880 sz. K csomóponti ágától indul és Nyírturánál csatlakozik a 4. sz. főúthoz, teljes hossza 14,99 km. Nyíregyházán lévő szakasza 2x1 forgalmi sávós, és az autópályára történő le- és felhajtás az elsődleges funkciója.

- **338 sz. Nyíregyháza nyugati elkerülő másodrendű főút**

A 338. sz főút az M3 autópálya 338. főúti csomópontjától indul és a 38. sz. főúthoz történő csatlakozásával véget. Nyíregyházán húzódo szakasza 2x1 sávós, elsődleges az M3 autópályára történő fel és leghajtást látja el a város nyugati térségéből, illetve közvetlen közúti kapcsolatot teremt a 36. sz és a 38. sz főutak között.

403. sz főút (Keleti elkerülő út)

338. sz főút (Nyugati elkerülő út)

- **3317 j. Hajdúnánás-Nyíregyháza összekötő út**

Kezdőszelvénye a Hajdúnánás belterületétől a 3502 j. Tiszavasvári-Hajdúböszörmény összekötő úttól indul, és Nyíregyháza belterületén a 3325 j. főúthoz csatlakozva ér véget. Nyíregyháza területét érintő szakasza 2x1 forgalmi sávós. Alsópázsit városrészt és egyes bokortanyákat tárja fel, a vármegyeszékhellyel Hajdúnánást és a környező településeket köti össze.

- **3325 j. Nyíregyháza Nagykörút déli összekötő út**

A 3325 j. út a 4. sz. főút - Debreceni út csomópontjától indul és a 3317 j. útig tart, teljes szakasza Nyíregyháza közigazgatási területén található. Teljes hosszán 2x2 forgalmi sávós, mely megépülésével a város külső környékére bezárásra került.

3317 j. út (Simai út)

3325 j. út (Nagy körút)

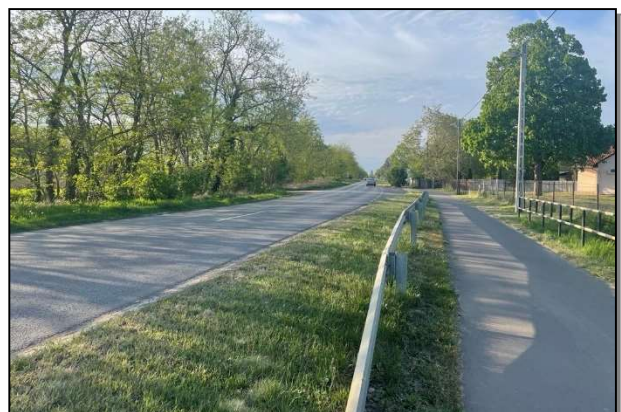
- **3813 j. Nyíregyháza nyugati elkerülő út** A 3813 j. főút a 338 sz- főút folytatása északi irányban, kezdőszelvénye a 38.sz 34+101 km szelvényétől indul, és a 3822 j. 7+722 km szelvényében ér véget, teljes hossza 4,143 km. Az elkerülő út teljes szakaszán 2×1 forgalmi sáv. Elsődleges funkciója a város nyugati irányban történő elkerülése, de közvetetten Felsőpázsit városrészt köti be a város forgalmába.

- **3822 j. Nyíregyháza-Kótaj összekötő út**

A 36. sz. főúttól indul és Kótajban a 3823 j. Paszab-Tiszabercel-Nyírbogdány összekötő úthoz történő csatlakozással ér véget, teljes hossza 11,54 km. Nyíregyháza területét érintő szakasza teljes hosszán 2×1 forgalmi sáv, alapvetően Nyírszőlős városrészt tárja fel. Észak-nyugati irányban Kótajt és a környező településeket köti össze a vármegyeszékhellyel.

3813 j. út (Nyugati elkerülő út)

3822 j. út (Kótaji út)

- **3834. j. Nyíregyháza-Dombrád-Kékcse összekötő út**

Nyíregyháza belterületén, a 36. sz. főúttól indul, és Kékcse településen belül a 381. sz. Sátoraljaújhely-Pácin-Cigánd-Kisvárdá másodrendű főúthoz történő csatlakozással ér véget, teljes hossza 45,8 km. Az összekötő út teljes hosszán, így Nyíregyháza városon belüli szakaszán is végig 2×1 forgalmi sáv, és elsősorban Sóstóhegy és Sóstógyógyfürdő városrészeket köti be a belváros forgalmába.

- **4911 j. Nyíregyháza – Nyírbátor összekötő út**

Nyíregyháza belterületén, a 4. sz. főúttól indul, és Nyírbátor város belterületén a 471. sz. Debrecen – Mátészalka másodrendű főúthoz történő csatlakozással ér véget, teljes hossza 35,39 km. Az összekötő út teljes hosszán, így Nyíregyháza városon belüli szakaszán is végig 2×1 forgalmi sáv, és elsősorban Borbánya és Ókistelekiszőlő városrészeket köti be a belváros forgalmába.

3834. j. út (Kemecsei út)

4911. j. út (Kállói út)

HELYI ÚTHÁLÓZAT

A város centrumát alapvetően a Nagykörút és a Kiskörút határozza meg, legjelentősebb forgalom ezen a területen jelentkezik, mivel itt kisebb területen csoportosul a város forgalomvonzó létesítményeinek nagyobb része. A város belső magja által generált forgalom a Debreceni utca, Szegfű utca, Vay Ádám körút, Bethlen Gábor utca, Kossuth utca, Vasvári Pál utca, Rákóczi utca, Korányi Frigyes utca, Széchenyi utca, Szent István utca, Bocskai utca és Hunyadi utcákat terheli leginkább. A külső városrészekben kiépült gyűrű irányú kapcsolatok (pl.: Kosbor utca, Törzs utca, Tünde utca) is jelentős forgalmat bonyolítanak. A sugár irányú Pazonyi út, Orosi út és Kállói út belső szakaszain ezek forgalomcsökkentő hatása ki is mutatható.

Szent István utca

Korányi F. – Csalóköz körforgalom

Parkolás tekintetében is elmondható, hogy a megnövekedett igényeket a meglévő parkoló területek nem tudják teljes mértékben ellátni. A belvárosban vagy ahhoz közel nagyobb befogadóképességű parkoló területeket a Nagykörút és a Kiskörút menti parkolósávok/leálló sávok, illetve a nagyobb forgalmat lebonyolító utak (pl.: Széchenyi út, Szarvas utca, Szent István utca, Kossuth utca, Dózsa György utca) mentén, az Univerzum üzletház parkolója, a Szabadság téren lévő parkolóterület, a Kodály Zoltán Általános Iskola mögötti parkoló terület, és Korzó bevásárló központ mélygarázsa biztosít.

Élhetőség szempontjából a belváros elég kedvezőtlen, mivel kiemelt időszakokban nagyobb toldások jelentkeznek a főbb útvonalakon, illetve állandó problémát jelent a parkolás hiánya – ezért ezek enyhítésére vizsgálendő az egyes fő megközelítési útvonalakon a cél- és áthaladó forgalom csökkentését célzó új közlekedési útvonalak kijelölése, illetve nagyobb parkolóterületek kijelölése.

Nyíregyházán az úthálózat kezelője a MKIF Magyar Koncessziós Infrastruktúra Fejlesztő Zrt., a Magyar Közút Nonprofit Zrt, illetve a NyírVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Nonprofit Zrt.

MKIF MAGYAR KONCESSZIÓS INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTŐ ZRT. KEZELÉSÉBE TARTOZIK AZ M3 AUTÓPÁLYA (BUDAPEST-VÁSÁROSNAMÉNY) TELJES SZAKASZA, TOVÁBBÁ:

- 30805 j. M3 Nyíregyháza Déli csomópont jobb felhajtó ág „D”
- 30806 j. M3 Nyíregyháza Déli csomópont bal lehajtó ág „B”
- 30807 j. M3 Nyíregyházi pihenő jobb átvezető (teher p.) út
- 30808 j. M3 Nyíregyházi pihenő jobb szgk. parkoló út
- 30809 j. M3 Nyíregyházi pihenő bal oldali átvezető (teher p.) út
- 30811 j. M3 Nyíregyházi pihenő bal szgk. parkoló út

30861 j. M3 Nyíregyháza Déli csomópont jobb lehajtó ág
30862 j. M3 Nyíregyháza Déli csomópont bal felhajtó ág
30929 j. M3 Nyíregyháza Nyugati 338 sz. főúti csomópont jobb lehajtó
30931 j. M3 Nyíregyháza Nyugati 338 sz. főúti csomópont jobb felhajtó,
30932 j. M3 Nyíregyháza Nyugati 338 sz. főúti csomópont bal lehajtó
30933 j. M3 Nyíregyháza Nyugati 338 sz. főúti csomópont bal felhajtó.

A MAGYAR KÖZÚT NONPROFIT ZRT. KEZELÉSÉBE AZ ALÁBBI, SZÁMOZOTT UTAK TARTOZNAK:

4 sz. Budapest-Debrecen-Záhony elsőrendű főút (Debreceni út, Váci Mihály út, Kert utca, Inczedy sor, László utca, Pazonyi út)

41. sz. Nyíregyháza-Beregsurány elsőrendű főút (Orosi út)

338 sz. Nyíregyháza nyugati másodrendű elkerülő főút

403 sz. Nyíregyháza Keleti elkerülő elsőrendű főút

36 sz. Polgár-Nyíregyháza másodrendű főút (Tiszavasvári út, Bethlen Gábor út, Mező utca, Széna tér, Északi körút, Erdő sor, Ferenc körút, Pazonyi tér)

38 sz. Tarcfal-Nyíregyháza másodrendű főút (Tokaji út)

3317 j- Hajdúnánás-Nyíregyháza összekötő út

3325 j. Nyíregyháza Nagykörút déli összekötő út)4 és 3317 között)

3813 j. Nyíregyháza nyugati elkerülő út

3822 j. Nyíregyháza-Kótaj összekötő út (Vasvári Pál út, Westsik Vilmos út, Nyírszőlősi út)

3834 j. Nyíregyháza-Dombrád-Kékcse összekötő út (Sostói út, Kemecsei út)

4101 j. Nyírpazony-Oros összekötő út (Vezér utca, Magyar utca)

4911 j. Nyíregyháza-Nyírbátor összekötő út (Kállói út)

35123 j Badúr bekötő út (Alsúbadúri út)

35127. j. Rókabokor bekötő út

35128 j. Polyákbokor bekötő út

35130 j. Rozsrétszőlő bekötő út (Rozstelek utca, Homok utca,

36121. j. Szekeres – Füzesbokor bekötő út

36124 j. Vargabokor bekötő út (Kötény utca)

36129 j. Kazárbokor bekötő út (Csendes utca)

36132. j. Dankóbokor bekötő út

36134 j. Antalbokor bekötő út (Antalbokori út)

36135 j. Zomboribokor bekötő út (Antalbokori út)

36136 j. Jánosbokor bekötő út

38151 j. Libabokor bekötő út

49148 Nyírjestanya bekötő út (Nyírjes utca, Könyves utca)

49154 j. út Oros bekötő út (Szállási utca)

49701 j. Újfehértó-Nyíregyháza ideiglenes csp-i ág

49702 j. Újfehértó-Nyíregyháza északi ideiglenes ág

1.13.2.2. ÚTHÁLÓZATOT MEGHATÁROZÓ JELZŐLÁMPÁS CSOMÓPONTOK

MAGYAR KÖZÚT ZRT. KEZELÉSÉBEN LÉVŐ JELZŐLÁMPÁS CSOMÓPONTOK:

- 4-es főút - Rozsréti elágazás
- Debreceni u. - METRO
- Debreceni u. - METRO (gyalogos)
- Debreceni u. - Palánta u.
- Debreceni u. - Tünde u.
- Debreceni u. - LIDL
- Debreceni u.- Váci Mihály u.
- Inczédy sor - Szent I. u.
- Inczédy sor- Bocskai u.
- László u.- Liliom u.
- László u.- Szegfű u.
- László u.- Hunyadi u.
- László u.- AGIP (behajtó-kihajtó)
- Pazonyi u. - Mérleg u.
- Pazonyi u. - Kosbor u.
- Pazonyi u. - Törzs u.
- Tiszavasvári u.-Derkovits u.
- Mező u. - Bethlen Gábor u.
- Mező u. - SHELL (behajtó-kihajtó)
- Mező u. - Rákóczi u.
- Északi krt. - Árok u.
- Északi krt.- Városmajor u. (gyalogos)
- Erdő sor - Vasvári Pál u.
- Erdő sor - Sóstói u.
- Pazonyi tér
Ferenc krt. (gyalogos)
- Orosi u. - Család u.
- Orosi u. - Tüzér u.
- Orosi u. - Praktiker
- Orosi u. - Gomba u.
- Orosi u. - Virágfürt u.
- Orosi u. - Tujafa u.
- Orosi u. - Ezüstfenyő u.
- Orosi u. - Naspolya u.
- Orosi u. - Szarkaláb u.
- Orosi u. - Élet u.

NYÍRVV NYÍREGYHÁZI VÁROSÜZEMELTETŐ ÉS VAGYONKEZELŐ NONPROFIT ZRT. KEZELÉSÉBEN ÁLLÓ JELZŐLÁMPÁS CSOMÓPONTOK:

- Szegfű u.- PLÁZA
- Szegfű u.- István u.
- Szegfű u.- Géza u.
- Bocskai u. - Luther u.
- Luther u. - Szent I. u.
- Luther u. - Evangélikus Ált. Isk. (gyalogos)

- Rákóczi u. - Egyház u. (Okt.23. tér)
- Rákóczi u. - Víz u.
- Vay Ádám krt. - Körte u.
- Vay Ádám krt. - Dózsa Gy. u.
- Vay Ádám krt. - Művelődési ház
- Vay Ádám krt. - Hunyadi u.
- Hunyadi u. - Bujtos u.
- Hunyadi u. - Bocskai u.
- András u. - Szent I. u.
- Árok u.- Kazinczy Ált. Iskola (gyalogos)
- Semmelweiss u. (gyalogos)
- Oros, Fő u. (gyalogos)
- Szarvas u. - Iskola u.
- Egyház u. - Bethlen G. u.

ÚTHÁLÓZATOT MEGHATÁROZÓ KÖRFORGALMÚ CSOMÓPONTOK:

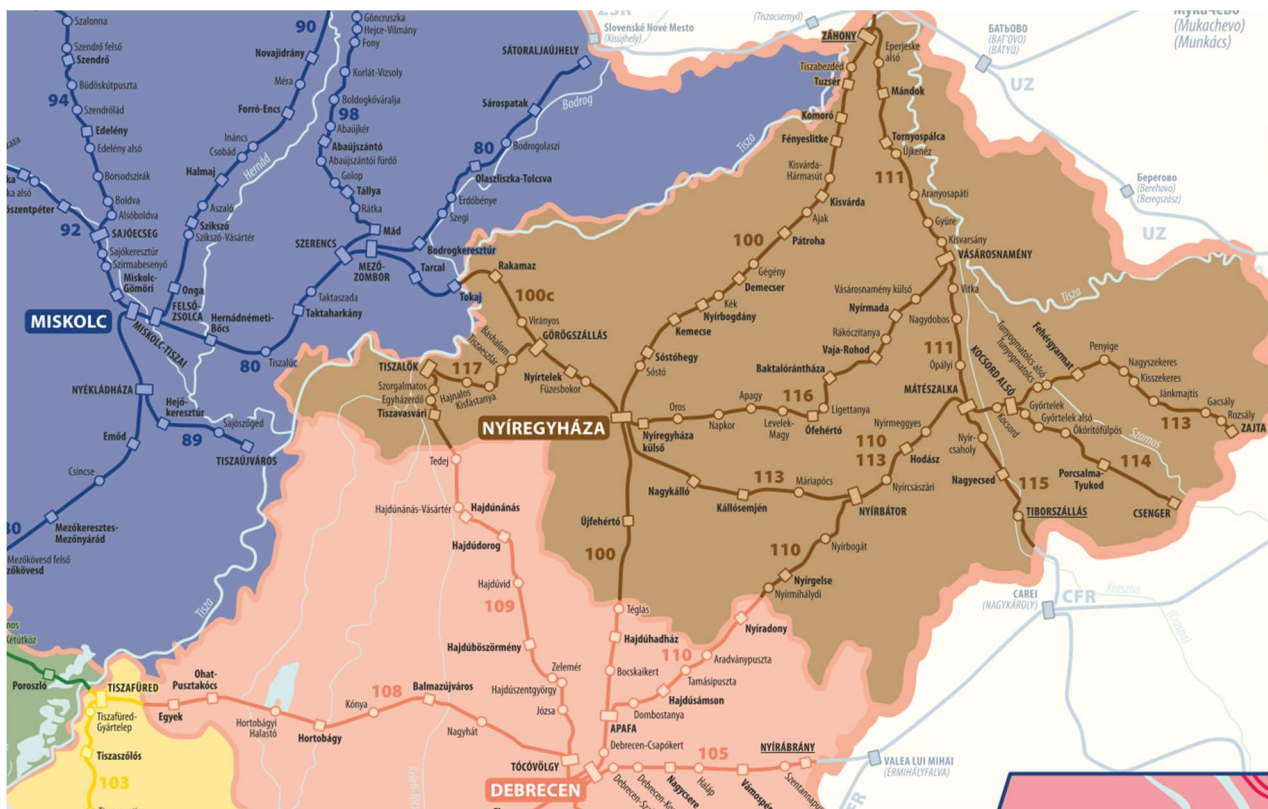
- 41. sz. főút (Nyíregyházi út) – Fő utca
- 41. sz. főút (Nyíregyházi út) – Vezér utca
- 41. sz. főút (Nyíregyházi út) – 403. sz. főút
- 36. sz. főút (Tiszavasvári út) – Fészek utca
- 36. sz. főút (Tiszavasvári út) – Szélsőbokori út
- 36. sz. főút (Tiszavasvári út) – 338. sz. főút
- 36. sz. főút (Tiszavasvári út) – Lego út
- 38. sz. főút (Tokaji út) – 338. sz. főút (Nyugati elkerülő út)
- 338. sz. főút (Nyugati elkerülő út) – Nyírszőlősi út
- 338. sz. főút (Nyugati elkerülő út) – Újtelekibokor út
- 4911. j. út (Kállói út) – Tüzér utca
- 4911. j. út (Kállói út) – Tünde utca
- Korányi Frigyes utca – Kosbor utca
- Korányi Frigyes utca – Csaló köz
- Család utca – Szalag utca
- Család utca – Belső körút
- Család utca – Szegfű utca
- Törzs utca – Semmelweis utca
- Törzs utca – Praktiker parkoló út
- Szent István utca – Eötvös utca
- Arany János utca – Szarvas utca
- Debreceni út – Nyugati 1. út
- Debreceni út – Keleti 2. út

1.13.3. KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS

1.13.3.1. VASÚTI KÖZLEKEDÉS

Nyíregyháza meghatározó vasúti csomópont. A várost Debrecennel és Záhonyal a 100-s számú, Tokajon keresztül Miskolccal a 100c számú villamosított vasútvonal köti össze. Keleti irányban Vásárosnamény felé a 116-os Nyírbátor felé a 113-as vasútvonalak futnak. A város Budapestről vasúton Intercity-vel 3 óra alatt, autópályán bő 2 óra alatt érhető el.

102. ábra: Magyarország vasúthálózata vármegyéenkénti felbontásban
Forrás: www.mavcsoport.hu

FONTOSABB VASÚTVONALAK:

- Szolnok – Debrecen- Nyíregyháza – Záhony vasútvonal:

A MÁV ZRt. 100. számú normál nyomtávú vonalszakasza, hossza: 236 km. Kétvágányú, villamosított nemzetközi fővonal Tuzsér állomásig. Tuzsértól–Záhonyig egyvágányú, villamosított nemzetközi fővonal. Engedélyezett 80-100-120 km/h.

- Szerencs–Nyíregyháza vasútvonal:

A MÁV ZRt. 100c. számú normál nyomtávú vonalszakasza, hossza: 50km. Egyvágányú, villamosított vasútvonal, amely Mezőzomborig közös nyomvonalon halad a Hatvan–Miskolc–Szerencs–Sátoraljaújhely-vasútvonallal, Görögszállás után pedig egészen Nyíregyházáig az Ohat-Pusztakócs–Nyíregyháza-vasútvonallal halad egy nyomvonalon. Engedélyezett maximális sebesség: 120-100-80 km/h.

- Nyíregyháza – Vásárosnamény vasútvonal:

A MÁV ZRt. 116. számú normál nyomtávú vonalszakasza, hossza: 58,2 km. Egyvágányú, nem villamosított

mellékvonal. Engedélyezett maximális sebesség: 60 km/h.

- Nyíregyháza – Mátészalka – Zajta vasútvonal:

A MÁV ZRt. 113. számú normál nyomtávú vonalszakasza, hossza: 101km. Egyvágányú, nem villamosított vasútvonal,

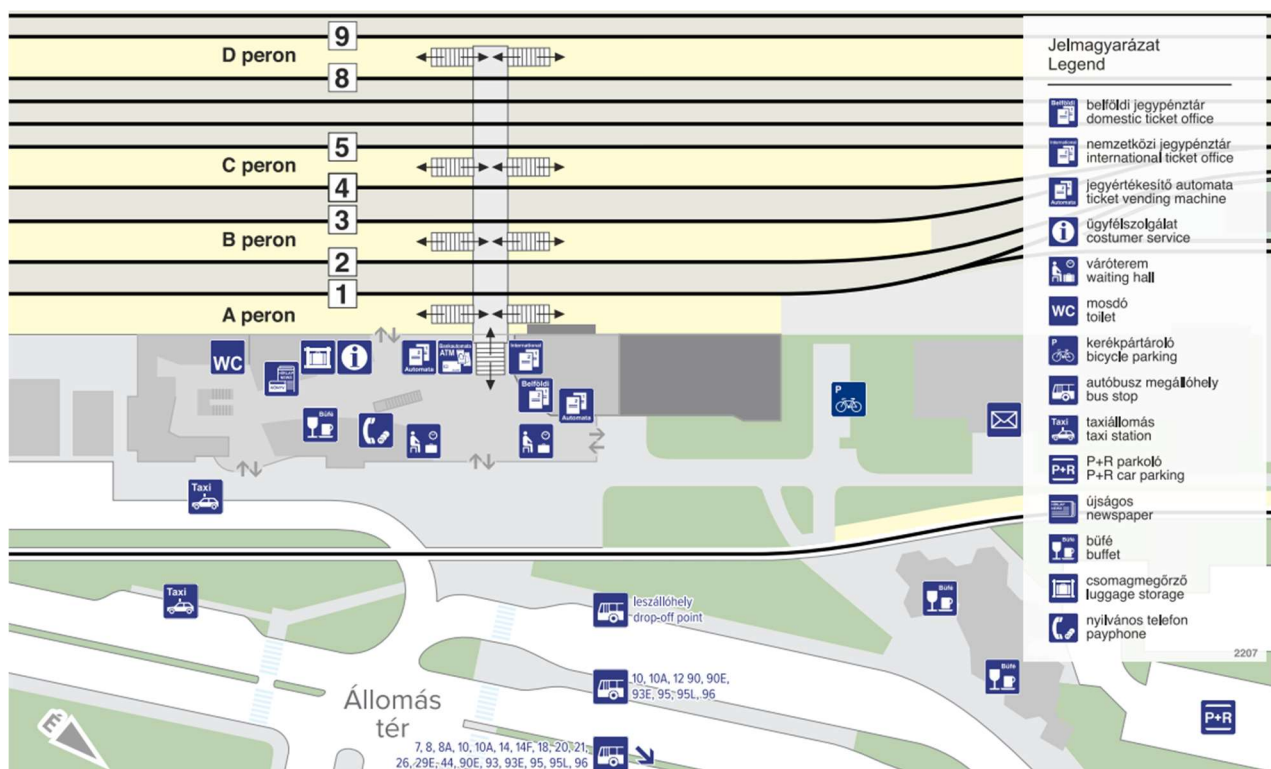
Engedélyezett maximális sebesség: 60 km/h.

- Nyírvidéki kisvasút:

A MÁV ZRt. 118. számú keskeny nyomtávú vonalszakasza, hossza: 39,51km. Egyvágányú, nem villamosított A nyírvidéki kisvasút jelenleg üzemben kívül van, a vonalon a szerelvények 2009 óta nem közlekednek.

A vasúti közlekedés centruma Nyíregyházán az Állomás téren található, ezen kívül további állomások, megállóhelyek:

- Nyíregyháza-Külső,
- Oros,
- Sóstó,
- Sóstóhegy,
- Császárszállás,
- Fűzesbokor,
- Nyíregyháza-Átrakó.

103. ábra: Nyíregyháza állomás áttekintő térkép
Forrás: www.mavcsoport.hu

A vasúti szolgáltatásokat a MÁV-START Zrt. látja el.

1.13.3.2. AUTÓBUSZKÖZLEKEDÉS

Nyíregyházán a buszközlekedés jelentős részét a helyi járatok teszik ki, kisebb arányban vannak jelen a távolsági járatok, mivel utóbbi inkább a vasúti közlekedésből kieső nagyvárosokat célozza meg (pl.: Eger). Helyközi buszjáratokkal a Nyíregyháza vonzáskörzetében lévő szinte összes település megközelíthető, ezen kívül a külterületek és a belváros közötti helyi összekötő szerepet is betöltenek.

A helyi autóbusz közlekedés decentrumokhoz kötöttek, a nappali járatok ezek valamelyikéről indul, illetve egyes járatok több decentrumot is érintenek, ezek az alábbiak:

- Vasútállomás,
- Autóbusz-állomás,
- Örökösöld,
- Sóstói úti kórház.

A helyi buszjáratokkal a jelenleg érvényben lévő menetrend alapján az alábbi vonalakon közlekedhetünk:

- 1 Autóbusz-állomás – Repülőtér
- 1A Autóbusz-állomás – Vásártér
- 2 Autóbusz-állomás- Csárda utca
- 3 Sóstói úti Kórház- Autóbusz-állomás – Rozsrét
- 3A Autóbusz-állomás – Rozsrét
- 4 Autóbusz-állomás- Oros, Takaréék köz
- 4Y Autóbusz-állomás- Oros, temető
- 5 Örökösöld- Kórház- Sóstói úti Kórház
- 5A Örökösöld- Kórház – Jóságáros
- 7 Vasútállomás – Jóságáros
- 8 Vasútállomás – Sóstógyógyfürdő
- 8A Vasútállomás- Sóstói úti Kórház
- 9 Örökösöld- Huszár telep
- 9B Örökösöld- Huszár telep
- 10 Örökösöld- Vasútállomás – Nyírszőlős
- 10J Örökösöld- Vasútállomás- Jókai telep- Nyírszőlős
- 11 Örökösöld- Egyház utca
- 12 Sóstói úti Kórház- Vasútállomás- Vasúti aluljáró
- 13 Sóstói úti Kórház- Alma utcai iskola
- 13Y Sóstói úti Kórház- Kistelekiszőlő- Alma utcai iskola
- 14 Vasútállomás – Sóstóhegy
- 14F Vasútállomás- Sóstóhegy
- 17 Örökösöld- Rendelőintézet- Szélsőbokori út
- 17Y Örökösöld- Kórház- Szélsőbokori út
- 18 Vasútállomás – Örökösöld
- 20 Vasútállomás- Örökösöld – Vasútállomás
- 21 Vasútállomás- Örökösöld- Vasútállomás
- 22 Autóbusz-állomás- Alma utcai iskola
- 24 Sóstói úti Kórház- Autóbusz-állomás- Kistelekiszőlő
- 25 Vasútállomás- Örökösöld- Alma utcai iskola
- 25A Vasútállomás – Jóságáros
- 26 Vasútállomás- Szélsőbokori út

- 27 Sóstói úti Kórház- Szélsőbokori út
- 29E Vasútállomás- Szakiskola és kollégium
- 30 Sóstói úti Kórház- Autóbusz-állomás- Rozsrét
- 30A Autóbusz-állomás – Rozsrét
- 44 Vasútállomás- Örökösöld- Oros, Takaréék köz
- 49 Oros, Takaréék köz- Örökösöld- Huszár telep
- 55 Örökösöld- Sóstói úti Kórház – Sóstógyógyfürdő
- 90 Autóbusz-állomás- Ipari park, Elektrolux
- 92 Sóstói úti Kórház – LEGO
- 93 Vasútállomás – LEGO
- 93E Örökösöld- Vasútállomás – LEGO
- 94 Jóságrosi Piac- Sóstói úti Kórház- Huszár telep
- 95 Örökösöld- Autóbusz-állomás- Huszár telep
- 95E Vasútállomás – Michelin
- 95L Örökösöld- Autóbusz-állomás – LEGO
- 96 Autóbusz-állomás- Alma utcai iskola
- 97 Örökösöld- Ipari park, Wittur
- 900 Vasútállomás- Sóstógyógyfürdő- Örökösöld – Vasútállomás
- 90E Sóstói úti Kórház- Autóbusz-állomás- Révész-Michelin LK.
- 91 Autóbusz-állomás- Ipari park, Electrolux
- 900 Vasútállomás- Sóstógyógyfürdő- Örökösöld – Vasútállomás
- 918 Vasútállomás- Örökösöldi piac
- 920 Jóságrosi Piac- Örökösöld – Vasútállomás
- H30 Autóbusz-állomás- Rozsrét – Oláhrét
- H31 Autóbusz-állomás – Oláhrét
- H32 Autóbusz-állomás – Nagyszállás
- H35 Autóbusz-állomás- Alsóbadúr – Felsősimá
- H40 Autóbusz-állomás- Sulyánbokor

Autóbusz telephely, ahol a járművek karbantartását végzik a Tiszavasvári út – Szélsőbokori út csomópontjánál található, ahol a meglévő és tervezett buszállomány parkolását ellátó, CNG üzemanyag töltővel rendelkező telephely található.

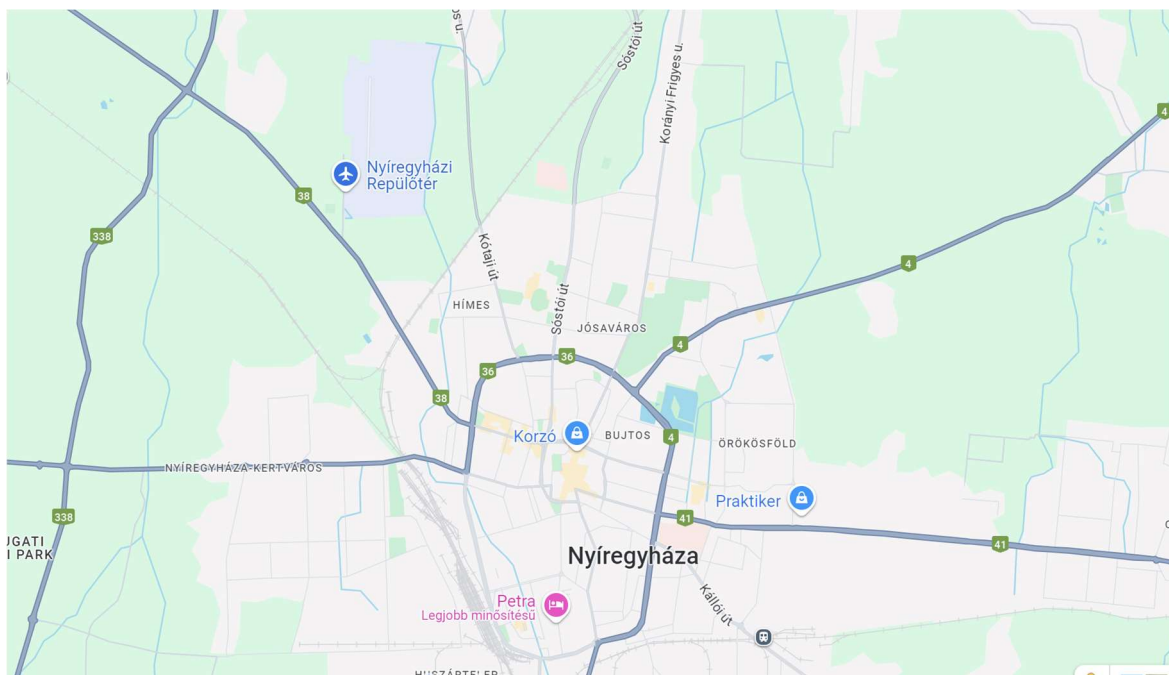
A buszközlekedést Nyíregyházán a Volánbusz Zrt. üzemelteti.

Volánteleshely (forrás: www.magyarerepitok.hu)

1.13.6.3. LÉGI KÖZLEKEDÉS

Nyíregyházán jelenleg nyilvános, ideiglenes határnyitású repülőtér működik a Repülőtér út mentén, a nemzetközi forgalom számára megnyitva, határterülettel és határőrségi illetékességgel, illetve légitaxi szolgáltatással. A reptéren 2 db leszállópálya üzemel, a reptér üzemeltetője a Tréner Kft.

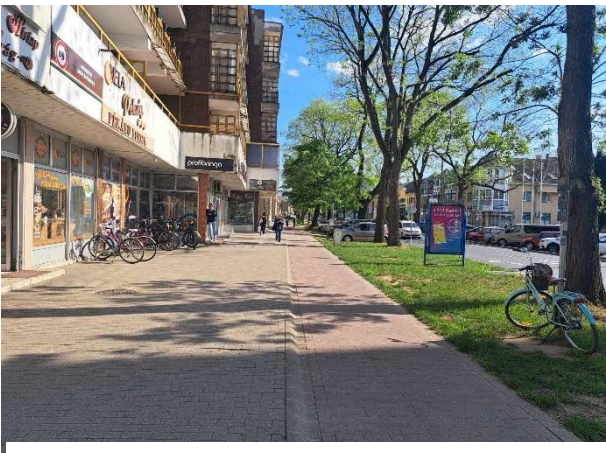
1.13.6.4. VIZI KÖZLEKEDÉS

Nyíregyházán nincs hajózható folyás, ezért vízi közlekedése nincs.

1.13.4. KERÉKPÁROS ÉS GYALOGOS KÖZLEKEDÉS

Nyíregyháza az utóbbi években nagy figyelmet fordított a biztonságos kerékpáros közlekedésre, ezzel ösztönözve a lakosságot ennek a közlekedési formának a használatára. Ennek egyik fontos pontja a környező városok kerékpáros összekötése Nyíregyházával, ennek eredményeképp 2017-re megépült a Tokaj-Nyíregyháza kerékpárút, 2019-re pedig a Nyíregyházát Nagykállóval összekötő kerékpárút egy szakasza a lakott terület határáig, illetve tervezés alatt áll a szakasz folytatása, ezek mellett pedig felújításra kerül a 4. sz. főút mentén Nyírpazonyig haladó kerékpárút burkolata. Ezen kívül a város területén számos helyen épült kerékpárút: a Nagykállói kerékpárút projektjén belül a Debreceni út egy szakaszán, illetve a Kállói út mentén végig, a Tiszavasvári út mentén a meglévő kerékpárút folytatása épült meg egészen a Lego Manufacturing Kft. telephelyéig és még számos helyen a városban. Ezen kívül, ahol az út mentén külön nyomvonalon nem létesíthető kerékpárút, ott forgalomtechnikai eszközökkel került kijelölésre kerékpár sáv vagy kerékpáros nyom, ilyen létesült például a Dugonics utcán, a Fürdő utcán, a Toldi utcán, a Szilfa utcán és a Arany János utcán.

A város meglévő infrastruktúrája a kerékpárosok szempontjából igen kedvező, mivel szinte minden jelentősebb városrész elérhető kerékpárral (Sóstó, Sóstóhegy, Oros, Nyírszőlős, Kertváros), illetve a kerékpáros létesítmények szinte minden típusa megtalálható.

*Elválasztott gyalog-kerékpár út a Szarvas utcán
(saját kép)*

Egyesített gyalog-kerékpár út a Szegfű utcán

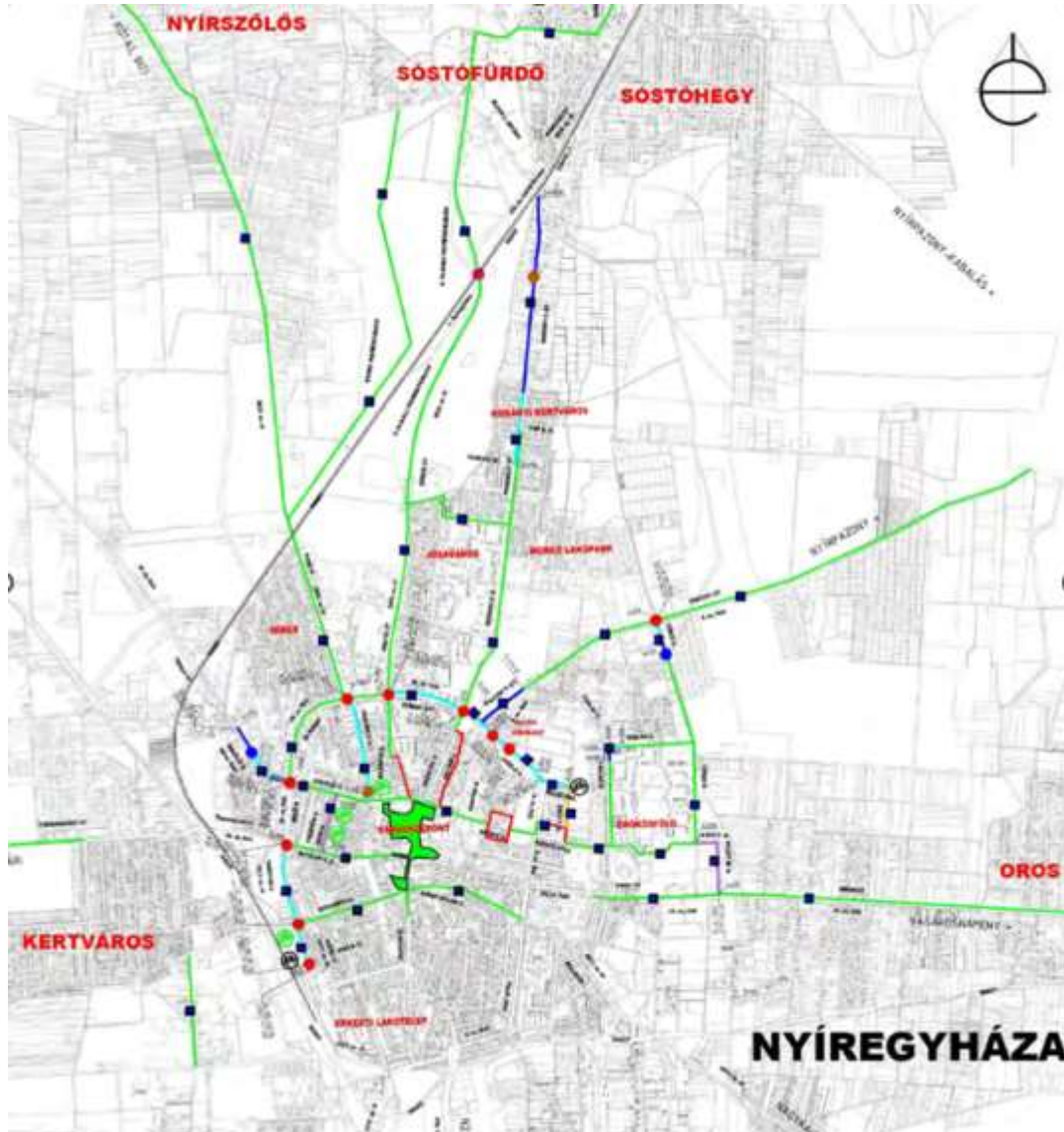
Külterületi kerékpárút a 4. sz. főúton

Nyitott kerékpársáv a Fürdő utcán

A kerékpáros létesítmények fejlesztésében irányadó a FÖMTERV Mérnöki Tervező Zrt. (1024 Budapest, Lövőház utca 37.) által 2017. márciusában elkészített „Nyíregyháza kerékpárforgalmi hálózati terv”.

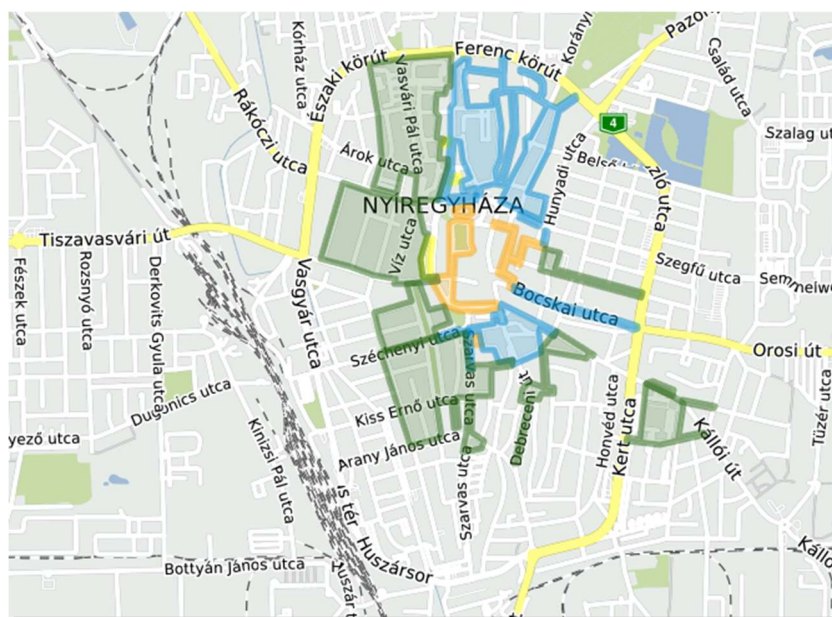
A gyalogos közlekedés tekintetében a jelentős gyalogos forgalommal rendelkező útszakaszokon, forgalomvonzó létesítmények esetében gyakran a gyengénlátók segítésére taktilis jelzésekkel ellátva egy vagy kétoldalt kiépített gyalogjárda található a városban, szórványos gyalogos forgalommal rendelkező utcákban, melyek a minimális 12 m szélességre kerültek kiszabályozásra, ott járda építésére nincs lehetőség. Éppen ezért egy oldali járda építését előírva minimum 16m, két oldali járda esetén pedig minimum 18 m szabályozási szélesség tervezése szükséges.

104. ábra: Nyíregyháza parkolóhelyek megoszlása
Forrás: Nyíregyháza közlekedésfejlesztését megalapozó tanulmány 2014.

1.13.5. PARKOLÁS

Nyíregyházán parkolás szempontjából a felszíni parkolás jellemző, több szintes közforgalom számára is megnyitott parkoló a Jósza András Oktatókórház (parkoló lemez) illetve a belvárosban a Korzó Bevásárlóközpont kétszintes mélygarázsa. A közparkolók fenntartását a NYÍRVV Nonprofit Kft. végzi. A Nagykörúton belüli területeken a legtöbb esetben a parkolás díjköteles, itt négy különböző zóna (kiemelt, I., II., III. zóna) különül el. Ezeket óra és napidíj ellenében, illetve különböző időintervallumokra és zónákra vonatkozóan megváltható bérletekkel lehet igénybe venni.

105. ábra: Nyíregyháza parkolási térképe
Forrás: www.nmzrt.hu

Parkolás tekintetében a városi közlekedés szempontjából két fő területet szükséges elkülöníteni: egyrészt a belvárost (Kiskörúton belüli terület), mely város szempontjából legkoncentráltabban foglal magában forgalomvonzó létesítményeket (iskolák, üzletek, templomok, Városháza, Megyeháza, Kormányablak stb.), illetve Sóstógyógyfürdő területét, ahol a város jelentősebb turisztikai nevezetességei (Nyíregyházi Állatpark, Múzeumfaló, Aquarius Élményfürdő) található. Ezt a két városrészt azért fontos kiemelni, mivel a parkolási problémák (parkolóhely hiány, szabálytalan parkolás) itt mutatkoznak kiemelkedően. A belvárosban vagy ahhoz közel nagyobb befogadóképességű parkoló területeket a Nagykörút és a Kiskörút menti parkolósávok/leálló sávok, illetve a nagyobb forgalmat lebonyolító utak (pl.: Széchenyi út, Szarvas utca, Szent István utca, Kossuth utca, Dózsa György utca) mentén, az Univerzum üzletház parkolója, a Szabadság téren lévő parkolóterület, a Kodály Zoltán Általános Iskola mögötti parkoló terület, és Korzó bevásárló központ mélygarázsa biztosít. Sóstógyógyfürdő esetében az Állatpark, és a strandfürdő is rendelkezik saját parkolóval, ezen kívül a Színbád sétány és a Berenát utca kereszteződésében, Berenát utca Strandfürdő felőli részén, a 424 Irish Pub mögött, a Skanzen utcán, és a Sóstói Múzeumfaló mögött vannak jelentősebb parkolóterületek, ám ezek nagy része még nem kiépített. Ennek ellenére a növekvő parkolási igények miatt kiemelt fontosságú a meglévő parkolóterületek fejlesztése (több szintű parkolók kialakítása), illetve szankcionálni a szabálytalan parkolást, ezzel rávezetve a gépjárművezetőket a kijelölt parkolási létesítmények használatára.

A fizető parkolókat Nyíregyháza Város közigazgatási határain belül a NYÍRVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Nonprofit Kft., mint üzemeltető (a továbbiakban: üzemeltető) üzemelteti. A fizető parkolóhelyek üzemeltetési ideje munkanapokon 8 – 17 óra között. A fizető parkolóhelyeket előreváltott – e célra forgalomba hozott – parkoló kártyával, bérlettel, jegykiadó automatából váltott jeggyel vagy mobiltelefonról aktiválható parkolási rendszer aktiválásával lehet igénybe venni. Nyíregyházán három darab parkoló övezetben összesen 3345 db parkoló található. A kiemelt zónában 659 db + 26 mozgássérült, az I. zónában 1327 db + 16 mozgássérült, a II. zónában pedig 3082 db + 25 db mozgássérült, a III. zónában 261 db parkolóhely került kialakításra.

		parkolószám	rokkantparkoló szám	összesen
Kiemelt zóna:	Hősök tere	181	9	
	Bercsényi utca	20	1	
	Kálvin tér	29	1	
	Bethlen G. u. (Turul ház előtt)	12	1	
	Egyház u. (Bethlen G.u. – Kálvin tér között)			
	Országzászló tér	16		
	Zrínyi Ilona utca	39	2	
	Római katolikus templom környéki parkolók	20	4	
	Megyei Könyvtár melletti parkolók	50	1	
	Szabadság tér nyugati oldala	52	5	
	Nagy Imre tér (Korzó üzletház oldala)	22		
	Szarvas u. 2-4 tömbbelső (udvara)	28		
	Szabadság tér keleti oldala	40	2	
	Piros ház udvara	95		
	Bocskai u. 8. mellett	29		659
I. zóna	Iskola utca	24	2	
	Gimnázium köz	8		
	Szent I. utca (Luther u-tól – Béla u.ig)	21	2	
	Szarvas u. mindkét oldala (Iskola u-tól – Kereszt u-ig)	60		
	Széchenyi u. (Szarvas u-tól – Bessenyei tér-ig)	17	2	
	Zrínyi Ilona u. 8-10 mögött	6		
	Luther köz	5		
	Luther tér	40	5	
	Vay Ádám krt.	26	3	
	Hunyadi u. (Kiskörút és Bujtos u. közti szakaszának városközpont felé eső oldala)	8		
	Luther u. (Kereszt u. és Luther tér között)	18		
	Kürt u.	26		
	Eötvös u. (Gimnázium köz – Luther u. között)	5		
	Kossuth u. (Vay Á. Krt. – Sarkantyú u-ig)	32		
	Dózsa György u. (Vay Á.krt. – Pazonyi térig)	40		
	Bocskai u. (Hunyadi u.– Nagykörút között)	78		
	Selyem u. (Vay Á.krt. – Pazonyi térig)	52		

	Tavaszi utca	46	1	
	Univerzum mögött	42	1	
	Körte utca (Kossuth u. – Vay Á. Krt. között)	45		
	Nyár utca	24		
	Epreskert u.	78		
	Nyírfu u.	55		
	Pazonyi tér	38		
	Kossuth u. 51-69.	50		
	Körte u. tömbbelső	141		
	Epreskert u.64.	8		
	Homok sor	163		
	Sarkantyú u.	79		
	Ferenc krt.	76		1327
II. zóna	Széchenyi u. (Bessenyei tértől – Szabolcs u-ig.)	40		
	Szent I. u. (Béla u-tól – Nádor u-ig)	25		
	Bessenyei tér	48		
	Szarvas utca mindkét oldala (Kereszt u-tól – Arany J. u-ig)	103		
	Bethlen Gábor u. (Egyház u-Víz u. között)	10		
	Benczúr tér	67		
	Kereszt u.(Luther u-tól – Szarvas u-ig)	15		
	Ér u. (Széchenyi u. – Kiss Ernő u. között)	46		
	Eötvös u. (Gimnázium köz – Nádor u.)	19		
	Bujtos ut	44		
	Kossuth u. (14e. mögött)	117	1	
	Búza u.	166	2	
	Víz u.	34	2	
	Új u.	61		
	Vasvári P. u. (Dob u. – Rákóczi u. között)	25		
	Búza téri nagy parkoló	176	4	
	Dob u.	31		
	Árok u. (Vasvári P. u-tól – Búza u-ig.)	26		
	Szent I. u. (Kórház előtt)	43	2	
	Szent I. u. 63-69 sz. előtt	68	3	
	Fogtechnika épülete melletti parkolók			
	Zalka M. (Kállói u-tól – Nagyvárud u-ig)	76	3	
	Búza tér /piac mögötti rész/	47	2	
	Színház u. (Bessenyei tér – Szabolcs u. között)	31	2	
	Malom u. (Bessenyei tér – Szabolcs u. között)	30		
	Báthory u. (Benczúr tér – Deák F. u. között)	28	2	
	Ér u. (Kiss E. u-tól délre)	21		
	Búza tér /nagy parkoló mellett/	41	2	
	Rákóczi u. 23-25 belső parkolók	33		

	Bujtos u. (Kálmán u. - Inczédy sor)	116		
	Vasvári P. u. (Dob u. – Dohány u. között)	124		
	Hatzel tér - Csillag utca	109		
	Deák Ferenc út	58		
	Kölcsey F. u.	43		
	Jósa A. u.	43		
	Kiss E. u. (Deák F. út - Ér u.)	17		
	Holló u.	72		
	Sólyom u. - Sólyom köz	92		
	Dohány u.	327		
	Vasvári P. u. - Őz köz	153		
	Kígyó u.	25		
	Debreceni u.	40		
	Pacsirta u.	123		
	Hatzel tér nyugati része	25		
	Bessenyei tér 3-4. tömbbelső	30		
	Ady E. u.	20		
	Zenta u.	17		
	Szent I. u. 63-69. mögött	70		
	Szántó K. J. u.	82		3082
III. zóna	Kossuth utca zúzottköves	33	6	
	Egyház u. – Síp utca közötti zúzottköves parkoló	200		
	Síp utca	22		261
	Mindösszesen:	5256	73	5329

106. ábra: Nyíregyháza parkolóhelyek megoszlása
Forrás: Nyíregyháza közlekedésfejlesztését megalapozó tanulmány 2014.

1.13.6. VÁROSRESZI CÉLOK, JAVASLATOK:

1.13.6.1. A FENNTARTHATÓ KÖZLEKEDÉS, MOBILITÁS SZEMPONTJÁBÓL FELMERÜLŐ NAGYOBB VOLUMENŰ PROBLÉMÁK

- a város szerkezetét meghatározó körgyűrűk hiányzó szakaszai,
- hiányos közúti kapcsolatok az egyes városrészek között,
- hiányos kerékpáros infrastruktúra,
- lakóterületek jelentős átmenő forgalma,
- fő közlekedési útvonalak túlterheltsége, kapacitás problémák,
- ipari létesítmények megközelítése,
- parkolási problémák.

KÖZÚTI KÖZLEKEDÉS

• Belső lakóterület (Belváros)

Nyíregyháza központi része, mely jelentős lakó-, továbbá kiemelt közösségi, kereskedelmi és gazdasági funkciókkal rendelkezik. Elsődleges cél a Belváros városközponti szerepének, turisztikai vonzerejének és gazdasági potenciáljának erősítése meglévő közösségi terek fejlesztésével.

Javaslatok:

- sétálóövezetek kiterjesztése,
- gyalogos- és kerékpáros közlekedési módok vonzóvá tétele a kapcsolódó közlekedési létesítmények fejlesztésével,
- parkolási problémák kezelése, pakoló területek létesítése/bővítése az Univerzum üzletház mellett, a Continental Aréna mellett és az Egyház utcán,
- belső körút bezárásának megoldása.

• Örökösöld

Az örökösöldi városrész lakó-, humányszolgáltatási, kereskedelmi és közlekedési funkciói kiemelték, így a kedvezőtlen adottságú területek teljes infrastrukturális szociális és közösségi megújítása, fejlesztése szükséges.

Javaslatok:

- infrastruktúra fejlesztése, meglévő út- és járda burkolatok felújítása, hiányzó közlekedési kapcsolatok kiépítése,
- Orosi út (41. sz. közút) tehermentesítése a kapcsolódó lakóterületeken új, az Orosi úttal párhuzamos gyűjtőutak kijelölésével, a Törzs utcán új közúti csomópont kialakításával,
- Tünde utca északi irányú folytatásaként új gyűjtőút kijelölésével külső körgyűrű kialakítása, mely egyúttal tehermentesítené a Belvárost.

• Déli ipartelep, Huszártelep, Malomkert

Lakó- és gazdasági funkciók elkülönítése, iparterületek intenzívebb kihasználása, infrastrukturális fejlesztések szükségesek, melyekkel javítható az életminőség az érintett területeken.

Javaslatok:

- lakóövezeti közterületek (utak, kerékpárutak, járdák), zöldfelületek, rekreációs területek fejlesztése,
- Tünde utca és a Simai út összekötése új külön szintű vasúti keresztezés kialakításával,
- vizsgálandó az érintett gazdasági szereplők jövőbeni fejlesztései, melyekkel összhangban szükségesek új gyűjtőutak, közúti csomópontok kiépítése.

• Kertváros, Salamonbokor és Szabadságbokor

A városrész fejlődése szempontjából kiemelt szerepe van a lakókörülmények javításának, az elérhetőség problémájának megoldása (jelenleg közúton csak a Tiszavasvári úti felüljáró felől feltárható), illetve a közösségi terek javításának.

Javaslatok:

- lakóterületek átmenő forgalmának csökkentése új gyűjtőutak kialakításával,
- közúti elérhetőség problémájának megoldása a Tiszavasvári út (36. sz. közút) és a Tokaji út (38. sz. közút) közötti közvetlen útkapcsolattal, új csomópont és vasúti keresztezés kiépítésével,
- szintén a terület feltárása szempontjából javasolt a Széchenyi utca- Derkovits utca külön szintű vasúti átvezetésének kiépítése a 100-as vasúti vonal keresztezésénél.

- **Jósvaváros, Stadion környéke, Hímes**

Az érintett városrészek összességében Nyíregyháza második legnépesebb részét képezik, ezentúl pedig jelentős azok oktatási, közösségi és kereskedelmi szerepe, így az életminőség javításán túl a területek által kiszolgált egyéb funkciók hatékony kiszolgálása is fontos szerepet tölt be.

Javaslatok:

- közterületek megújítása, leromlott állapotú út- és járdaburkolatok felújítása.

- **Nyírszőlős és Felsőpázsit**

Az infrastruktúra fejlesztése szükséges egyaránt a kertvárosias és falusias lakóterületek, illetve a repülőtér fejlesztése szempontjából is.

Javaslatok:

- közterületek, parkok, utak járdák megújítása
- a repülőtér fejlesztése érdekében biztonságos közúti kapcsolat kiépítése a Tokaji út (38. sz. közút) és a Repülőtér út közút, új közúti csomópont kialakításával,
- Északi elkerülő út kijelölése Nyíregyháza északi közigazgatási határa mentén, illetve a környező településeken áthaladva,
- új gyűjtőút kijelölése Kótaj település irányából a közigazgatási határ mentén a Vasút utcán, mellyel kezelhető a Kótaj irányából a városba érkező áthaladó forgalom problémája.

- **Sóstó környéki területek (Sóstógyógyfürdő, Sóstóhegy, Korányi kertváros)**

A városrész lakó funkcióján túl jelentős turisztikai és rekreációs szerepe van, többek között itt található az Állatpark, a Fürdő, a Múzeumfalv, és jövőbeli fejlesztések is várhatók (például a Mesekert névre keresztelt vidámpark), ezért az életminőséget szolgáló közlekedési célú fejlesztéseken túl hangsúlyt kell fektetni az idegenforgalom hatékony kiszolgálására is.

Javaslatok:

- sétányok, parkok, utak és járdák megújítása,
- a jövőben tervezett Északi elkerülő út bekötése Sóstó városrészbe a Hadobás út folytatásának kiépítésével, új közúti csomópont kialakításával,
- a Fürdő utca jelenleg az Állomás utcáig gyűjtőútként funkcionál; javasoljuk a Nyírség utcáig meghosszabbítani, illetve az Állomás utcát a Kemecsei úton egy új közúti csomópont kialakításával szintén gyűjtőút paraméterekkel kialakítani,
- az előbbi folytatásaként javasolt új gyűjtőút kialakítása a Muskotály utca irányába indulva, külön szintű vasúti keresztezéssel, déli irányba haladva egészen a Pazonyi útig (4. sz. főút).

- **Kőlapos, Oros, Nagyszállás**

Elsősorban lakófunkciók a meghatározóak, de mezőgazdasági és erdőterületek is jelen vannak a városrészben.

Javaslatok:

- parkok, utak, járdák megújítása,
- a Pazonyi út (4. sz. főút) és az Orosi út (41. sz. közút) között új gyűjtőút kijelölése déli irányból a Móra Ferenc utca folytatásaként, mely a távlatban kijelölendő temető területének megközelítését is elősegíti.

- **Borbánnya, Nyírjes, Kistelekiszló, Butyka**

A lakófunkciókon túl jelentős a városrész gazdasági funkciója, mivel itt található a város Ipari parkja, ezentúl kiemelet fontosságú mezőgazdasági területek találhatóak., így az infrastrukturális fejlesztések elsősorban ezek

szem előtt tartásával kell fejleszteni.

javaslatok

- parkok, utak, kerékpárutak, járdák megújítása,
- a megelőző szerkezeti tervben kijelölt tervezett gyűjtőutak nyomvonalát továbbra is javasoljuk,
- egyetlen javasolt módosítás a Folyóka utca – Tünde utca csatlakozása, melyet a földhivatali telekhatárhoz igazodóan szükséges kialakítani

- **Bokortanyák, Császárszállás**

Elsődleges a terület lakófunkciója, de ezen túl jelentős mezőgazdasági területeket foglal magában, gazdasági szerepe is felértékelődött, mivel itt található Nyíregyháza új ipari területe, illetve kiemelendő Császárszállás, mely a város jelentős vízparti szabadidős területe. Fejlesztési célként fontos szem előtt tartani, hogy ezen funkciók ellátását, kiszolgálását erősítsük.

javaslatok:

- a lakóterületek kiszolgálását szolgáló, a korábbi szerkezeti tervben javasolt gyűjtőutak többsége a jövőben is szükséges, indokolt,
- nem javasoljuk a Szélsőbokori út Bottyán János utcától délre eső szakaszának gyűjtőútként történő kijelölését,
- helyette a Legyező utca és a Simai út között a Szirom utca mentén szükséges kijelölni gyűjtő utat, a Bottyán János utcai és a Simai utcai kereszteződésben új közúti csomópont kialakításával,
- nem javasoljuk a Rét utca gyűjtőútként történő kijelölését, mivel az előbb említett út kialakításával már értelmét veszti.

KERÉKPÁROS ÉS GYALOGOS LÉTESÍTMÉNYEK

A kerékpáros közlekedés népszerűsítése is kiemelt fontosságú a városi közlekedés életében, mivel a kerékpárhasználat vonzóvá tételével lehet tehermentesíteni a Belváros hétköznapi túlterhelt részeit, ezáltal részleges megoldást biztosít a parkolási és a légszennyezési problémák kezelésére. A cél olyan kerékpáros közlekedési hálózat kialakítása, hogy a városon belül mindenhol biztonságosan el lehessen jutni kerékpárral.

javaslatok:

- már meglévő kerékpáros közlekedési létesítmények felújítása, korszerűsítése, szükséges akadálymentesítés megvalósítása (pl. szegély lesüllyesztések), a meglévő kerékpárút burkolat szabványosra történő szélesítése, csomópontok forgalombiztonsági felülvizsgálata,
- a meglévő kerékpáros hálózat bővítése; vizsgálandó, hogy a területi és a forgalmi adottságok alapján milyen létesítmény kialakítása célszerű, szem előtt tartva a balesetmentes közlekedés biztosítását (ezzel részletesen a Kerékpárforgalmi Hálózati Terv foglalkozik)
- biztonságos kerékpártárolás megteremtése új tárolók építésével, illetve az új és meglévő tárolók és környezetüket ellenőrző térfigyelő kamerák kihelyezésével

TÖMEGKÖZLEKEDÉS

- **Vasúti közlekedés**

- 100-as vasútvonal fejlesztése, mely eredményeképp a jelenleg 120 km/h engedélyezett sebesség és a 210 kN tengelyterhelés 160 km/h maximális sebességre és 225 kN tengelyterhelésre módosulna, illetve kapcsolódó P+R létesítmény kialakítása Nyíregyháza vasútállomáson,
- az Országos Kisvasúti Koncepció alapján a Nyíregyháza átrakó – Sóstógyógyfürdő keskeny nyomközű kisvasút helyreállítása, újra üzembe állítása, mely projekt már kiviteli tervvel rendelkezik,
- meglévő vasút és autóbusz állomás helyén új, korszerű intermodális csomópont kialakítása.

- **Busz közlekedés:**

- meglévő buszöblök, megállóhelyek felújítása, járműpark bővítése fejlesztése
- tervezett új Tiszavasvári út menti busztelephely későbbi bővítése a bővülő járműparknak megfelelően, elektromos töltési lehetőség biztosítása.

1.14. KÖZMŰVESÍTÉS, ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS, CSAPADÉKVÍZ-GAZDÁLKODÁS

1.14.1. VÍZIKÖZMŰVEK

1.14.1.1. VÍZGAZDÁLKODÁS ÉS VÍZELLÁTÁS

A város vízellátását a Nyírségvíz Zrt., a vármegye legnagyobb ilyen jellegű szolgáltatója biztosítja, melynek többségi tulajdonosa Nyíregyháza Város Önkormányzata. A város vízellátása a Nyíregyházi Regionális vízellátó rendszer főműveiről a kótaji, paszabi és nyírteleki víztermelő művekről történik. Mindhárom vízműtelep vízbázisa szabad kapacitással rendelkezik, többlet igények kielégítésére alkalmas.

Nyíregyháza ivóvízellátása 100%-ban felszín alatti vizekből történik. A víztermelő telepek közel 90 km-es hosszúságú távvezetéken juttatják be a tisztított ivóvizet Nyíregyházára, az Északi és a Déli fogadóállomásokra. Itt korszerű nyomásfokozó berendezések segítségével biztosítják a szükséges víznyomást a városi és az agglomeráció területén lévő községek ivóvízhálózataiban. Az elmúlt időszakban évről évre emelkedett a közüzemi ivóvízhálózat hossza, és a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya is.

Háztartásoknak szolgáltatott víz egy lakosra jutó mennyisége 2018-ban 35,8 m³ volt. A fogyasztás értéke 2009 és 2018 között szinte teljesen azonos volt az országos átlaggal. Ebben az időszakban a legalacsonyabb érték 32,7 m³ volt. A fogyasztás mértéke és az adott év nyári hőmérséklete között egyértelmű összefüggés mutatható ki.

A jövőre vonatkozó éghajlati tendenciák tükrében számítani kell a többlet-ivóvízfogyasztásra az elkövetkezendő évtizedekben, ezért a műszaki infrastruktúra felkészítése mellett népszerűsíteni kell a víztakarékos megoldásokat.

Nyíregyháza város és a hozzá tartozó városrészek és tanyatelepülések ivóvízhálózatára vonatkozó többször módosított vízjogi üzemeltetési engedély száma: 56-369/1999. számú (vksz.: 37/232-1982.).

A mélyfúrású kutakból kitermelt víztisztítás és fertőtlenítés után távvezetékrendszeren keresztül nyomásfokozók segítségével jut el az Északi és Déli fogadóállomásokra majd a települési elosztóhálózatba. A távvezetéken át valósul meg a Nyíregyháza és külterületei a környező települések és bokortanyák vízellátása. A lakosság rákötöttségi aránya 99%.

Fotó: Nyírségvíz Nyíregyháza és Térsége Víz- és Csatornamű Zrt. épülete
(www.google.com)

1.14.1.2. VÍZBÁZISVÉDELEM

Nyíregyháza város vízellátását biztosító vízművek (Nyíregyháza I. vízmű: Kótaj, Nyíregyháza II. vízmű: Gávavencsellő, Rózsástanya-Nyírtelek, Nyíregyháza Regionális vízmű: Paszab, Ibrány- Jásztelep) az üzemelő sérülékeny vízföldtani környezetben lévő vízbázisok közé tartoznak. A vízművek vízbázisainak védőterülete méretezett, a biztonságba helyezésük megtörtént.

A város közigazgatási területét északról (Nyírszőlős, Sóstógyógyfürdő és Sóstóhegy) érinti a Nyíregyháza I. Vízmű Kótaj vízbázisának ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett hidrogeológiai B védőövezete, mely része az országos vízminőség-védelmi terület térségi övezetének. A kijelölő határozat száma: 773-238/2015 számú határozattal módosított H-5163-11/2004. számú határozat.

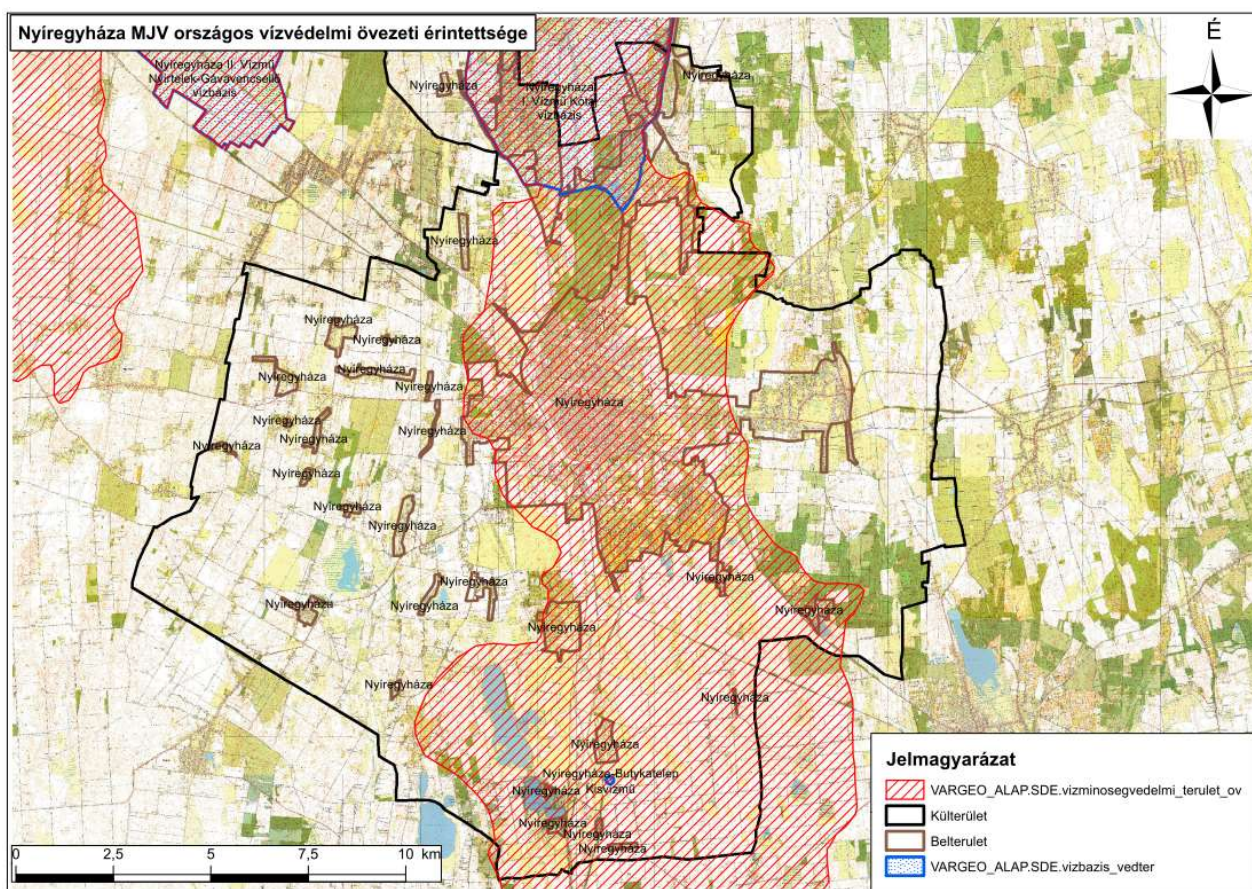
A védőidomokon és védőövezetekben végezhető tevékenységek korlátozását a 123/1997. (VII.18.) kormányrendelet 5. számú melléklete tartalmazza.

A Nyíregyháza II. Vízmű becsült hidrogeológiai „B” zónája a település közigazgatási területét nem érinti, attól 4,3 km-re található. A kijelölő határozat száma: 850-4/2015. számú határozattal módosított H-5163-11/2004. számú határozat.

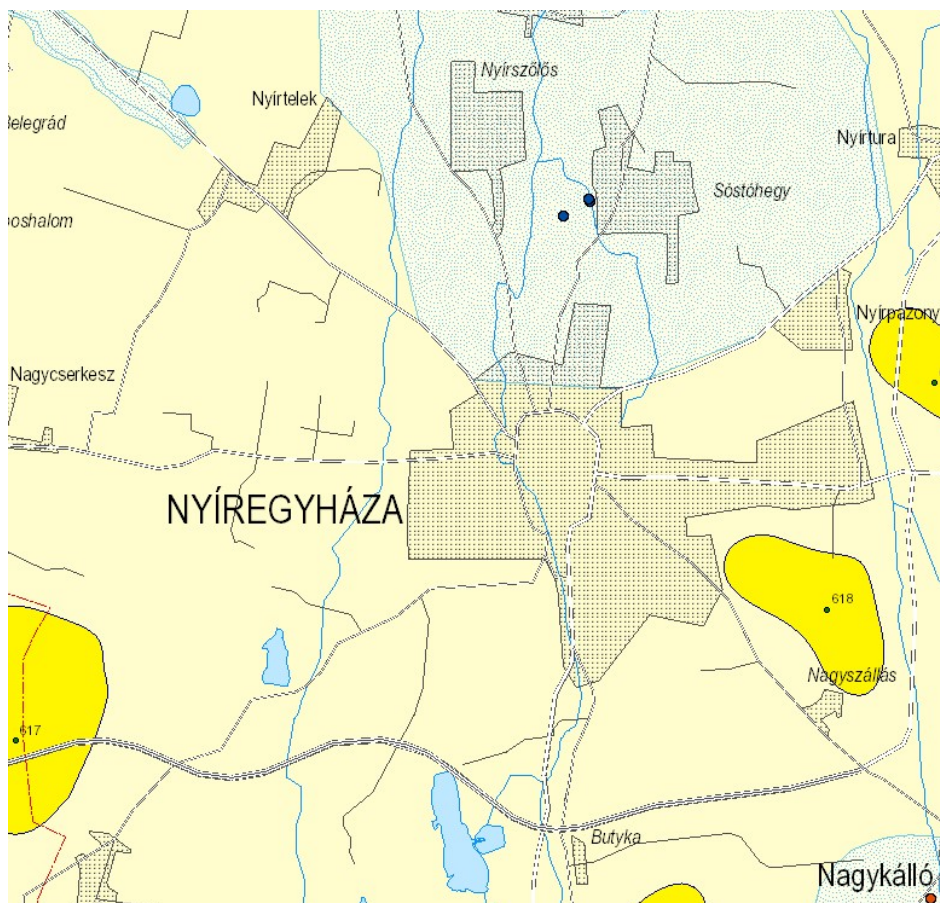
A Nyíregyháza Regionális Vízmű méretezett hidrogeológiai „B” zónája a település közigazgatási területét nem érinti, attól 12,3 km-re található. A kijelölő határozat 2003-38/2003. számon került kiadásra.

Nyíregyháza közigazgatási területét érinti az országos vízminőség-védelmi terület térségi övezete. (95. ábra)

A 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet értelmében Nyíregyháza MJV az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik.

107. ábra: Nyíregyháza Megyei Jogú Város országos vízvédelmi övezeti érintettsége
Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

108. ábra: Sérülékeny vízbázisok elhelyezkedése Nyíregyháza térségében
Forrás: www.vizugy.hu

HÉVÍZBESZERZÉSI LEHETŐSÉGEK

Nyíregyháza térségében a hidegvizet tároló, aránylag kisvastagságú, negyedkori üledékösszlet alatt viszonylag nagy vastagságban található a hévízbeszerzésre alkalmas pliocén víztároló. Mivel a miocén vulkanitok és a flisképződmények vízzáróak, a triász karbonitok pedig elérhetetlen mélységben települnek és karsztosodottságuk is bizonytalan, hévízbeszerzésre kizárólag a pliocén vízadók alkalmasak.

A 140-350 m közötti, döntően agyagos kifejlődésű felső-pliocén rétegösszlet gyenge vízadóképességű, viszonylag vékony homokrétegei - melyeket több kútban is beszűröztek - hidegvizet szolgáltatnak gyenge fajlagos vízhozammal.

Az alsó-pliocén összlet felső szintjében (felső-pannon alemelet) két vízadó szinttáj vonható meg az alábbiak szerint:

- 430-620 m-ig (Dohánygyár hévízkútja, Sóstófürdő 3-as hévízkút)
- 660-900 m-ig (Kórház, Főiskola, Bige László, Tulipa Kft., Júlia Fürdő és Sóstófürdő többi hévízkútja)

A sekélyebb mélységű hévízkutakból 35, ill. 39 °C-os hévizet termelnek ki, míg a mélyebb hévízkutak 47-50 °C-os hévizet szolgáltatnak. A geotermikus gradiens a térségben átlag 17 m/°C körül alakul.

A vízbeszerzés szempontjából döntő jelentőségű, a mélyebb kutakban mindenütt nyomozható 700-740 m közötti vastag, középszemcsés homokréteg. A 900 m alatti alsó-pliocén vízadók (alsó-pannon alemelet) vékonyak, gyenge vízadóképességűek, vízbeszerzés szempontjából jelentéktelenek.

Létesítmény megnevezése, létesítmény helye	Vízkönyvi szám, lét. engedély szám	Kataszteri szám	Építési év	Talp- mélység [m]	Kitermelt víz hőmérséklete [°C]	Üzemeltető megnevezése
Nyíregyháza Dohánygyár hévízkút Dugonics u.2.	37/163-1956. 1048-4/1958.	B-257	1958	551	35	Durbák-Farm Bt.
Nyíregyháza Kórház 1/a.sz.hévízkút Nyíregyháza	37/300-1989. 5042-10/1989.	B-585	1990	900	48	Jósa A. Kórház
Nyíregyháza Júlia Fürdő hévízkút Nyíregyháza Malom u.19.	37/5-1963. 998/1963.	B-443	1964	899,4	48	Sóstó Gyógyfürdők Zrt.
Nyíregyháza Sóstófürdő 1.sz.h. Nyíregyháza	37/164-1958.	K-365	1958	998	50	Sóstó Gyógyfürdők Zrt.
Nyíregyháza Sóstófürdő 2.sz.h. Nyíregyháza	37/177-1958. 2389/1958.	K-368	1958	800	50	Sóstó Gyógyfürdők Zrt.
Nyíregyháza Sóstófürdő 3.sz.k. Nyíregyháza	37/211-1960. 2645/1960.	B-392	1961	601	38	Sóstó Gyógyfürdők Zrt.
Nyíregyháza Sóstóf.4.sz.h.k. Nyíregyháza	37/116-1968. 3336-3/1967.	K-496	1968	904	50	Sóstó Gyógyfürdők Zrt.
Nyíregyháza Sóstófürdő Kádfürdő 5.sz.h.k.	37/305-1991. 5026-11/1991.	B-590	1991	752,8; 739,0 m-ig visszatöltve	49,2	Sóstó Gyógyfürdők Zrt.
Nyíregyháza Sóstóf.6.sz.h.k. Nyíregyháza	37/602-2009.	K-710	2010	881	47,2	Sóstó Gyógyfürdők Zrt.
Nyíregyháza Tanárkép. Egyetem hévízkút Nyíregyháza Sóstói út 30/a.	37/32-1964. 2361-1/1964.	B-468	1966	900	48	T.k. Egyetem Nyíregyháza
Bigé László családi villa Nyíregyháza 0277/4 hrsz	37/570-2007. 447-2/2007.	K-708	2007	735	48,2	Bigé László
Tulipa Kft. Nyíregyháza 28501/25 hrsz.	37/694-2015. 3363-13/2015.	B-719	2017	900	50	Tulipa Kft.

25. táblázat: Nyíregyháza városban üzemelő hévízkutak
Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

1.14.1.3. SZENNYVÍZELHELYEZÉS

A település közüzemi szennyvízelvezető hálózatát és szennyvíztisztító telepeit a Nyírségvíz Zrt. üzemelteti. Nyíregyháza város Kálmánházával, Kótajjal és Nyírpazony településekkel közösen alkot szennyvízelvezetési agglomerációt.

A keletkező szennyvíz tisztítása a Nyíregyháza I. számú és a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési- és tisztítási Megvalósítási Programban megvalósuló Nyíregyháza II. számú szennyvíztisztító telepeken történik. Nyíregyháza város szennyvízcsatorna hálózatára kiadott többször módosított vízjogi üzemeltetési engedély száma: 163-287/2000. számú (vksz.: 37/260-1985.)

A csatornahálózat elválasztott gravitációs és nyomott rendszerű, közbenső átemelőkkal. A gerincvezeték hossza bekötővezetékekkel 765,102 km.

A szennyvízhálózatra való rákötöttség arány 96%.

A településről elvezetett szennyvizek a 22.000 m³/d kapacitású Nyíregyháza I. számú szennyvíztisztító telepre, illetve a 11.000 m³/d kapacitású szennyvíztisztító telepre kerül. Mindkét szennyvíztisztító telep mélylégbefúvós biológiai tisztítást alkalmaz. A keletkező szennyvíz-iszapból termékkomposzt készül, illetve biogáz előállítására kerül felhasználásra, mely a biztosítja a telepek energia ellátását.

1.14.1.4. ÜZEMEK VÍZELLÁTÁSA

Ipari üzemek:

Megnevezés	Vízjogi üzemeltetési engedély	Vízikönyvi szám	Vízbeszerzés	Szennyvíz-elhelyezés	Telep megnevezése	Vízhasználat (m ³ /év)	Engedély érvényessége
Volánbusz Zrt.	többször módosított 3657-5/2016.	37/203-1976	kút	közmű	Szabolcs Volán kp-i telepe	3 000	2020.07.31.
Holz Tefu Kft.	36500/5270-9/2018.ált.	37/544-2005.	kút	egyedi	Mészoltó telep	100	2028.10.15.
Veolia Energia Magyarország Zrt.	többször módosított 1132-84/1999.	37/147-1970.	kút	közmű, egyedi	Nyíregyházi Erőmű	120 000	2020.08.31.
Kelet-Agrotransz Kft.	módosított 11742-4/2007.	37/120-2001.	közmű, kút	közmű	Bogyó utcai telep	450	2021.02.28.
Strabag Zrt.	36500/1718-8/2019.ált.	36/102-1977.	közmű, kút	egyedi	Orosi aszfaltkeverő telep	900	2029.06.30.
Frissbeton Kft.	módosított 1876-6/2014.	37/747-2014.	kút	egyedi	Tünde utcai telephely	2 400	2029.07.31.
Lego Manufacturing Kft.	36500/1753-16/2019.ált	37/724-2013.	közmű, kút	közmű	Játékelemgyár Nyíregyháza	Közmű: 1023,1 Kutak: 20676,0	2024.07.31.
Hugyecz András	módosított 727-7/2016.	37/188-2016.	Bányató feltöltése és vízpótlása talajvízből (60%), csapadékvízből (40%) történik.	A bányató leürítése nincs tervezve.	Bányató Nyíregyháza	1 500	2031.03.31.
Nyír-Yes Bt.	módosított 6100-7/2013	37/542-2003.	közmű, kút	egyedi	Gépjárműjavító műhely Nyíregyháza	150	2023.07.31.
Eko Kft.	többször módosított 5145-9/1988.	37/282-1988.	kút	közmű	Konzervgyár	160 000	2024.03.31.
Tulipa Kereskedelmi Kft.	36500/4611 - 23/2018.ált.	37/694-2015.	hévíz kút	Bottyán utcai csapadékvíz hálózat, ezt követően Derkovits utcai zárt rendszeren keresztül VIII/2 sz. csatornába	Geotermikus rendszer Nyíregyháza	54 000	2021.05.24.
Tulipa Kereskedelmi Kft.	többször módosított 6083-04/1993.	37/371-1993.	kút	közmű	Bokréta utcai telephely	12 775	2022.05.31.
Dunapack Papír és Csomagolóanyag Kft.	többször módosított 146-2/2009.	37/190-1975.	közmű, kút	közmű	Papírgyár	közmű: 4 500 kút: 35 500	2024.05.31.
Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezet	módosított 402-3/2016.	37/153-1970.	kút	egyedi	Központi telep Simai u.	3581	2021.01.31.
Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezet	módosított 1732-4/2016.	37/153-1970.	kút	egyedi	Vajda-bokor sertéstelep	365	2021.01.31.
Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Kft.	többször módosított	37/683-2009.	közmű, kút	egyedi	Nyíregyháza hulladékkezelő központ	500	2022.04.30.

Megnevezés	Vízjogi üzemeltetési engedély	Vízikönyvi szám	Vízbeszerzés	Szennyvíz-elhelyezés	Telep megnevezése	Vízhasználó (m ³ /év)	Engedély érvényessége
	2637-11/2012.						
Szuro-Trade Kft.	többször módosított 5357-3/1983.	37/246-1983.	közmű, kút	egyedi	Manda bokor	közmű: 180 kút: 1500	2020.12.31.
Kovács László	többször módosított 2800-40/2003.	37/550-2003.	közmű, kút	egyedi	Kovács Tüzéip	150	2024.03.31.
Fémszerkezet Építő és Szerelő Kft.	többször módosított 2066-26/2000.	37/392-2000.	kút	-	Fémszerkezet Építő telep	160	2020.11.30.
Nyír-Plast Kft.	1706-8/2014.	37/534-2003.	közmű, kút	közmű	Debreceni úti telep	kút: 36	2024.08.31.
Eurofrukt Kft.	987-10/2012.	37/320-1992.	közmű, kút	közmű	Hűtőház, Almatároló	kút: 2 500	2022.03.31.
Michelin Hungária Abroncsgyártó Kft.	többször módosított 145-8/2012.	37/168-1972.	kút	közmű	Nyíregyháza Gumigyár	34 000	2022.11.30.
LSTM Ipari Kereskedelmi és szolgáltató Kft.	többször módosítás 1309-1/2015.	37/746-2014.	kút	közmű	Csemete utcai telep	2 600	2025.01.31.
Nyírségi Patyolat Zrt.	többször módosítás Ht.761-2/1972.	37/163-1972.	kút	közmű	Patyolat	50 500	2020.06.30.
Orivect Kft.	többször módosított 706-5/1995.	37/434-1995.	kút	egyedi	Kemecsei úti telep	356	2027.02.28.
ContiTech Magyarország Kft.	többször módosított 2130-14/1999.	37/496-1999.	kút	közmű	Derkovits úti telep	15 300	2021.05.15.
Nyírség-Méh Kft.	módosított 11014-6/2012.	37/512-2001.	közmű, kút	egyéb	Vas- és színesfémhulladékok felvásárló telep	kút: 110	2021.10.31.
Abo Holding Vagyonkezelő Zrt.	többször módosított 5647-10/1994.	37/236-1982.	kút	közmű	Nyíregyháza Gabonaforgalmi telep	3 500	2025.03.31.
Mondi Bags Hungária Kft.	36500/5694-9/2018.ált.	37/671-2008.	szociális vízellátás: közmű telephely technológiai vízellátása: kút	szociális szennyvíz: közmű technológiai szennyvíz: csatorna szakasz végén átadásra kerül a Dunapack Zrt. ipari szennyvízhálózatába	Zsákgyár	50	2023.12.31.
Imi Print Nyomdaip. Ker. és Szolg. Kft.	többször módosított 73-10/2014.	37/679-2014.	kút	egyedi	Telephely Nyíregyháza	180	2024.09.30.
Kőlapos Kft.	többször módosított 5091-3/1984.	37/632-2007.	közmű, kút	egyedi	Kőlapos telep	kút: 400	2027.02.28.
Durbák-Farm Bt.	többször módosított 404-7/2016.	37/283-1989.	hévíz kút	közmű	Dohányfermentáló	7 000	2021.05.31.

Megnevezés	Vízjogi üzemeltetési engedély	Vízikönyvi szám	Vízbeszerzés	Szennyvíz-elhelyezés	Telep megnevezése	Vízhasználat (m ³ /év)	Engedély érvényessége
Crh Magyarország Kft.	többször módosított 489-8/2007.	37/561-2006.	kút	-	Nyíregyháza Betonyártó telep	4 000	2027.07.31
Ép-Gépész Holding Kft.	36500/6594 - 10/2019.ált.	37/540-2005.	kút	-	Tünde utcai telep	450	2030.02.15.
Császár Antal	módosított 1334-19/1997.	37/204-1976.	kút	egyedi	Szeszfőzde	440	határozatlan ideig

26. táblázat: Ipari üzemek

Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

Mezőgazdasági üzemek:

Megnevezés	Vízjogi üzemeltetési engedély	Vízikönyvi szám	Vízbeszerzés	Szennyvíz-elhelyezés	Telep megnevezése	Vízhasználat (m ³ /év)	Engedély érvényessége
Gubiczné Kertész Melina	36500/6298-9/2019.ált.	37/194-2016.	kút	-	Öntözőtelep	540	2029.11.15.
Nagy Andor István	3615-12/2017.	37/179-2012.	kút	-	Öntözőtelep	11 424	2027.08.31.
Keleti Zöldvonal Kft.	módosított 2156-1/2017.	37/625-2010.	kút	-	Locsoló berendezés	93	2020.12.31.
Mikó Péter	többször módosított 2479-54/2003.	37/84-2001.	kút	-	Öntözőtelep Nyíregyháza	1 353	2026.07.31.
Mikó Péter	többször módosított 2479-25/2000.	37/63-1999.	kút	-	Öntözőtelep Nyíregyháza-Salamonbokor	1 200	2025.10.31.
Szabolcsi Halászati Kft.	módosított 9530-14/2013.	36/19-1981.	Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság kezelésében lévő Nagyréti szivárgóból, a Nagyréti tározó vízkészletéből.	-	Nagyréti tározó alatti halastó	550 935	2028.09.30.
Hugyec András	36500/5152-9/2019.ált.	37/247-2019.	kút	-	Öntözőtelep	288	2029.10.31.
Agro-City Zrt.	módosított 210-1/2016.	36/70-1971.	kút	egyedi	Ilonatanyai központi telep	1 200	2026.01.31.
Pergerné Molnár Zsuzsanna	780-11/2017.	37/182-2014.	kút	-	Öntözőtelep	960	2026.08.31.
Dr. Lenti István	módosított 5-3/2016.	37/95-2001.	kút	-	Öntözőtelep	400	2026.07.31.
Fazekas Péter	36500/7462-10/2019.ált.	37/232-2017.	kút	-	Öntözőtelep	5 500	2029.12.31.
Hugyec Ákos	módosított 1530-5/2014.	37/673-2014.	kút	-	Növényvédelem	100	2024.04.30.
Tőkei Györgyné	5019-9/2016.	37/67-1999.	kút	-	Öntözőtelep	2 286	2026.11.30.
Kóder Györgyné	módosított 9030-9/2013.	37/114-2002.	kút	-	Öntözőtelep	799	2022.02.05.
Siska Mihály	módosított 8930-6/2011.	37/248-1983.	kút	-	Baromfitelep Nyíregyháza-Szabadságbokor	432	2021.11.15.
Krakomperger Mihály	többször módosított 1608-11/2015.	37/756-2015.	kút	egyéb	Juhodály és szociális épület	511	2025.07.31.

Kóder Tibor	36500/7283-10/2019.ált.	37/192-2016.	kút	-	Öntözőtelep	15 110	2030.01.31.
Kóder Tibor	többször módosított 7447-8/2010.	37/162-2008.	kút	-	Öntözőtelep	572	2020.12.31.
Ifj. Simon László és Szilágyi Csaba	többször módosított 3548-29/2003.	37/105-2002.	kút	-	Öntözőtelep	33 375	2026.06.30.
Nyíregyházi Egyetem	többször módosított 6597-4/2006.	37/514-2001.	kút	-	Botanikus Kert Öntözés	10 000	2026.08.31.
Perger Béla	4519-9/2017.	37/183-2014.	kút	-	Öntözőtelep	1 200	2025.03.05.
Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum Kutatóközpont	többször módosított 3891-26/2003.	37/121-2002.	kút	-	Öntözőtelep	22 020	2029.01.31.
Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum Kutatóközpont	többször módosított 3890-22/2003.	37/120-2002.	kút	-	Öntözőtelep	7 800	2029.01.31.
Orosz András	módosított 2834-6/2016.	37/103-2001.	kút	-	Öntözőtelep II.	3 302	2020.12.31.
Orosz András	módosított 4582-1/2011.	37/102-2001.	kút	-	Öntözőtelep I.	7 500	2021.03.18.
Szokol László	2047-9/2017.	36/207-1992.	kút	-	Növényvédelem	80	2027.04.30.
Gerda-Trans Kft.	3483-10/2017.	37/507-2004.	kút	-	Locsolás	180	2027.06.30.
Kólapos Kft.	többször módosított 2903-44/2002.	37/80-2000.	kút	-	Öntözőtelep	20 160	2023.06.30.
Nyírség-Kert Kft.	módosított 2644-13/2013.	37/169-2010.	kút	-	Öntözőtelep Nyíregyháza	1 404	2021.05.28.
Császár-Gép Kft.	többször módosított H-4948-6/2004.	37/124-2002.	kút	-	Öntözőtelep Nyíregyháza	54 000	2028.02.28.
Mirkó Emőke Alíz	36500/82-1/2018.ált.	37/207-2016.	kút	-	Öntözőtelep Nyíregyháza	15 780	2026.04.30.
Meat Expert Kft.	37/492-2003.	37/492-2003.	kút	-	Növényvédelem Öntözőtelep	320	2020.08.31.
Agrogáz Nyíregyháza Kft.	módosított 550-30/1999.	37/115-1969.	kút	egyedi	Sertésstelep	8 000	2020.09.01.

27. táblázat: Mezőgazdasági üzemek
Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

Egyéb vízhasználat:

Megnevezés	Vízjogi üzemeltetési engedély	Vízikönyvi szám	Vízbeszerzés	Szennyvíz-elhelyezés	Telep megnevezése	Vízhasználat (m ³ /év)	Engedély érvényessége
Júlia Fürdő	többször módosított 677-52/1998.	37/256-1985.	termálkút	fürdő használtvizei: VIII. számú főfolyásba szociális és egyéb vizei: közmű	Júlia Fürdő	Fürdőmedencék éves fürdési célú vizigénye gyógyvíz: 85 000 Gyógyvíz gyógyászati célú felhasználásra: 28 500	2023.05.31.
Sz-Sz-B Vármegyei	többször módosított	37/302-1991.	termálkút, kút	közmű	Kórház	hidegvizes kútból: 94 900	2020.05.31.

Kórházak és Egyetemi Okt.	5660-14/1990					termálkútból: 61 320	
Nyíregyházi Városüzemeltető Kft.	módosított 6463-8/2013.	37/269-1987.	kút	-	Tokaji úti telep	900	2023.07.15.
Nyíregyházi Városüzemeltető Kft.	többször módosított 732-63/1998.	37/56-1998.	VIII/1. sz. mellékág (Igrice), kút	-	Bujtosi tavak	30 000	2023.05.30.
Petrilla Csaba	többször módosított 119-1/2014.	37/177-2011.	Feltöltése és vízpótlása a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság kezelésében lévő Pazonyi (VII/1. sz.) mellékágból történik a 8+800 km szelvénynél (90%), valamint csapadékvízből (10%).	A horgásztó leürítése nincs tervezve	Halastó Nyíregyháza	vízpótlás: 3 700	2029.01.31.
Bige László	2980-17/2016.	37/698-2011.	hévizkút, kút	-	Családi villaépület	hidegvízigény: 20 497 termálvízigény: 7 431	2023.01.01.
Kemév Sporthorgász Egyesület	módosított 160-20/2013.	36/10-1973.	Feltöltés: Oláhréti tározóból a Kis-tó tápcsatornáján keresztül. Vízpótlás: Oláhréti tározó	Leürítés: Oláhréti tározóba gravitációsan, vagy szivattyúsan. A tó teljes leürítésére csak havária esetén kerül sor.	Kis-tó Császárszállása horgásztó	vízpótlás: 3 000	2022.12.31.
Nyíregyházi Egyetem	többször módosított 6600-5/2006.	37/255-1985.	hévizkút	közmű	Egyetemi Tanuszoda	30 000	2021.08.31.
Turcsánné Potoczky Ildikó	36500/2991-10/2018.ált.	37/214-2016.	Feltöltés: talajvíz (50%) és csapadékvíz (50%) Amennyiben ez nem elegendő a tó üzemvízszinten tartására, úgy közműves vízpótlás.	Leürítés: A tó leürítése nincs tervezve. (Havária esetén zárt tartályokba.)	Hobbyi tó	600	2033.11.30.
Kéninger Zoltán	többször módosított 6899-4/2006.	37/153-2005.	Feltöltés: Igrice (VIII./1. mellékág) biztosítja, vízkivétel helye: 0+150 km szelvény.	Leürítés: A halastavat nem tervezik leüríteni.	Horgásztó Nyíregyháza	400	2026.05.31.
Aszfalt-Holding Kft.	3560-10/2017.	37/508-2004.	közmű, kút	-	Locsolás	72	2027.06.30.
Hotel-Bíbic Kft.	többször módosított 3355-61/2003.	37/104-2001.	Vízpótlás: 23 458; mélyfúrásból: 18 000, belvízből: 5 458	Vízleeresztés: Igrice mellékág csatorna: 0+400 km szelvénye	Horgásztó Sóstóhegy	kút: 18 000	2020.12.31.
Hun-Fish Kft.	többször módosított 6031-1/2006.	37/128-2002.	vízpótlás: felszíni víz	Leürítés: Nincs tervezve (szükség esetén az üzemeltető FETIVIZIG-gel egyeztetve.)	Nyíregyháza (Oros)	2 840	2024.06.30.

MÁV Zrt.	módosított H-4607-1/2004.	37/553-2004.	kút	közmű	Nyíregyháza MÁV állomás	9 125	2024.05.31.
MÁV Zrt.	36500/6446-13/2018.ált.	37/78-1967.	kút	szikkasztás	Nyíregyháza-Sóstóhegy MÁV állomás	580	2029.04.30.
MÁV Zrt.	módosított 5473-4/1982.	36/99-1976.	kút	szikkasztás	Császárszállás MÁV állomás	730	2021.12.31.
MÁV Zrt.	többször módosított 1611-8/1966.	32/110-1971.	kút	szikkasztás	Nyíregyháza Északi kitérő	10	2029.04.30.
Magyar Közút Nonprofit Zrt.	többször módosított 1064-8/2007.	37/616-2006.	kút	egyedi, szikkasztás	M3-as autópálya császárszállási pihenőhely	1 500	2027.05.31.

28. táblázat: Egyéb vízhasználat

Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

1.14.2. CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS, FELSZÍNI VÍZRENDEZÉS

1.14.2.1. CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉSE

A csatornahálózat és csapadékvíz elvezetés helyzetéhez szorosan kapcsolódik a város területén található, jelenleg kapacitáshiánnyal küzdő belvízelvezető csatornák. A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság tájékoztatása szerint csatornahálózat több vízhozamot nem képes befogadni és levezetni, mivel azt a települési csapadékvíz-elvezető rendszerek, az ipari létesítmények használt vizei és a tisztított szennyvizek jelentősen megterhelik. Az utóbbi évtizedekben jelentősen megnövekedett a burkolt felületek aránya. A gazdasági fejlődés eredményeképpen újabb és újabb ipari központok létesültek, új szennyvíztisztító telep épült, amelyek következtében jelentős többletterhelés nehezedik a főfolyásokra.

A múltban a jóval kisebb terhelésre méretezett csatornáknak, a terhelések további növelése esetén szükséges a kapacitásuk felülvizsgálata. A többletvizeket fokozatos kiadagolással, késleltetéssel szükséges kezelni, ellenkező esetben belvizes időszakban belvíz elöntések is megjelenhetnek a csatornák melletti területeken.

A város csapadék és belvízelvezető rendszere alapvetően a VIII. számú főfolyás és mellékágainak pillanatnyi elvezető kapacitásától függ, mely a város teljes csapadékvizét a Lónyai csatornába, mint természetes csapadékbefogadóba hivatott eljuttatni. A nagy intenzitású csapadék lefolyások a szabályozatlan lefolyási körülmények miatt még a mértékadó csapadékvíz időtartama alatt eléri a nagykapacitású elvezető rendszereket, ott visszatörölődést okoznak, a zömében kis átmérőjű utcai elvezető rendszerekben kiöntéseket okozva.

A város belterületi csapadékvizeinek fő befogadója az önkormányzati és társulati csatornákon keresztül a FETIVIZIG kezelésében lévő VIII. számú főfolyás. A belterületi vízgyűjtő területek további befogadói a VIII/1. számú (Igrice) mellékág, a városi I. számú csatorna, a Lukalaposi szivárgó és a VIII/1-1. számú Csalóközi csatorna, valamennyi folyás kezelője a NyírVV Nonprofit Kft. A belvárosi csapadékvíz elvezető rendszerek jelentős része a századfordulón épült. Ezek nagyméretű falazott csatornák, javításuk az eredetitől jelentősen eltérő átmérővel történt. A csatornák feliszaposodása nagymértékű, helyenként a csatornák vízszállító képessége drasztikusan lecsökkent. A csatornahálózatba került iszapmennyiségnek nemcsak az eltávolítása, hanem az elhelyezése is komoly gondot jelent.

A hálózat rossz állapotára jellemző a beton csatornák esetében a tok szétcsúszása, falazott csatornák esetében a falazat beomlása. Jellemző továbbá az aknafedlapok, illetve a víznyelőrácok fellazulása,

beszakadása. A csatornák vízzállító kapacitása helyreállítható, illetve jelentősen növelhető amennyiben ezek a problémák megszüntetésre kerülnek.

Összességében elmondható, hogy a belterületi vízrendezés az egyik legproblémásabb terület a városi infrastruktúrát vizsgálva.

A megvalósított fejlesztések jelentősen megnövelték a burkolt felületek arányát, ami az egyre intenzívebbé váló esőzések miatt a lefolyások mennyiségét is jelentősen megnövelték. A nagyobb lefolyási tényező nagyobb mértékadó csapadék vízhozamot eredményezett és eredményez jelenleg is, elsősorban a főgyűjtőkön, úgy, mint a Városi I. csatornán, illetve az Igrice csatornán is.

1.14.2.2. VÍZRENDEZÉS

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében található, a Nyíregyházi járásban. A város a Nyírségi tájegységben, a 46. sz. Nyíri belvízrendszer területén, a Simai-főfolyás, Érpataki-főfolyás, Kállai-főfolyás völgyében helyezkedik el.

Domborzata tagolt, É–D irányú vonulatokkal, zárt katlanokkal. A jellemző terepmagasság a város külterületén 130,00 mBf (Alispántanya, Butykasor) – 99,00 mBf (Nyírszőlős), míg a belterületen 110,00 mBf (Kistelekiszőlő) – 99,50 mBf. (Hímes) között változik. A lejtés iránya általában D–É-irányú.

A város a 4-es, 41-es, 36-os és a 38-as főutak keresztezésénél fekszik, ezáltal könnyen megközelíthető.

A csatornák a 46. számú Nyíri belvízrendszerre jellemző 20 l/sec/km² fajlagos vízhozamra lettek kiépítve.

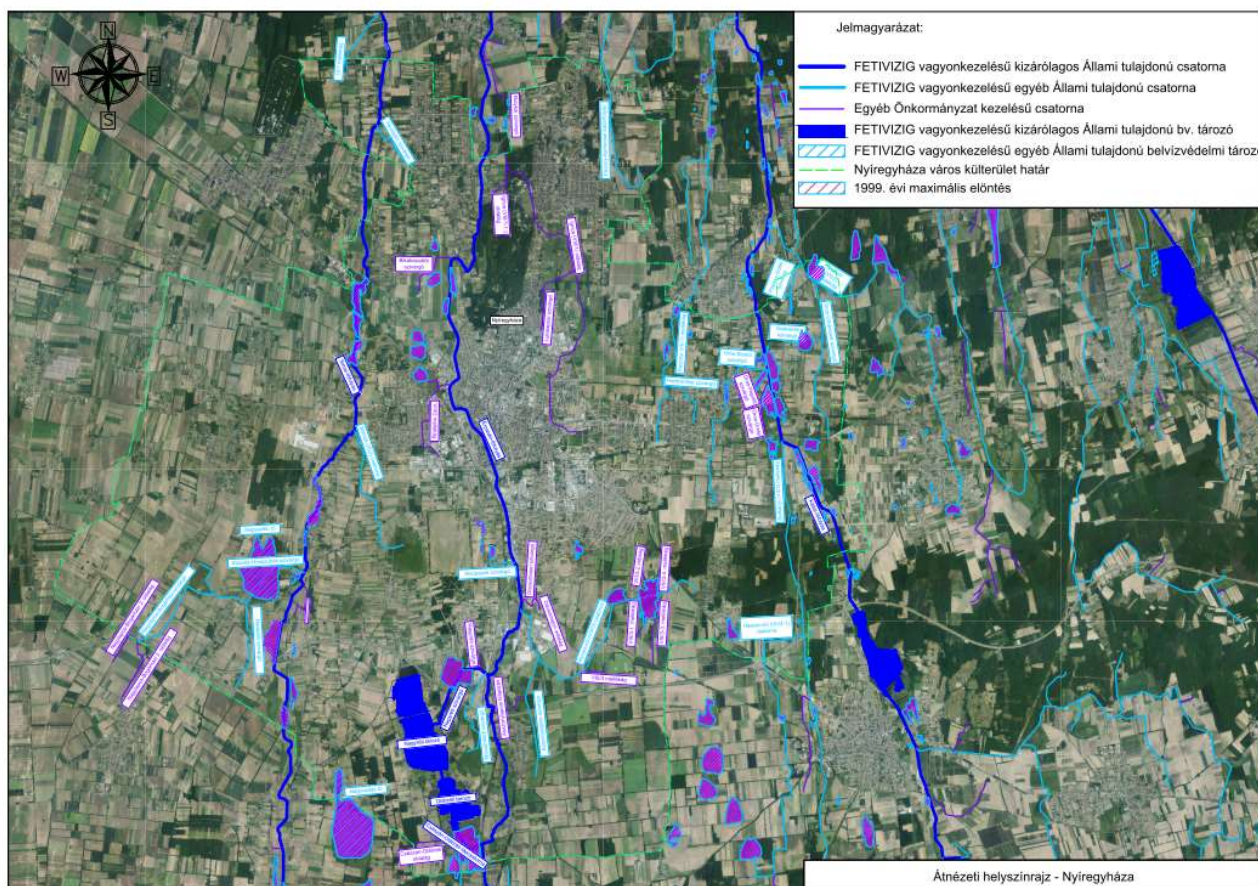
Sorszám	Csatorna neve	Tulajdonos	Csatorna vagyongazdálkodója
46. sz. Nyíri belvízrendszer			
1.	Simai-főfolyás	Magyar Állam	FETIVIZIG
2.	IX/1-es mellékág	Magyar Állam	FETIVIZIG
3.	Nyulastói szivárgó	Magyar Állam	FETIVIZIG
4.	Manda (IX/2) csatorna	Magyar Állam	FETIVIZIG
5.	Kisszék-Hosszúháti szivárgó	Magyar Állam	FETIVIZIG
6.	Csenger-Iskolai szivárgó	Nyíregyháza Önkormányzat	Nyírségi VGT.
7.	Nádastói szivárgó	Magyar Állam	FETIVIZIG
8.	Nagylapos-Bogárházi szivárgó	Egyéb	A csatorna üzemeltetőjeként a FETIVIZIG kijelölve, a SZSZBM Katasztrófevédelmi Igazgatóság 1400-7/2015 sz. határozatával.
9.	Nagylapos-Bogárházi 2. oldalág	Nyíregyháza Önkormányzat	-
10.	Érpataki-főfolyás	Magyar Állam	FETIVIZIG
11.	Butykai szivárgó	Nyíregyháza Önkormányzat	Nyírségi VGT.
12.	Igrice (VIII/1-es) mellékág torkolati 550 m-es csatornaszakasz	Magyar Állam	FETIVIZIG
13.	Igrice (VIII/1-es) mellékág 0+550 km szelvénytől	Nyíregyháza Önkormányzat	NYÍRVV
14.	Igrice (VIII/1-1.) oldalág	Nyíregyháza Önkormányzat	-
15.	Lukalaposi szivárgó	Nyíregyháza Önkormányzat	-
16.	Bikakaszálói szivárgó	Magyar Állam	FETIVIZIG

Sorszám	Csatorna neve	Tulajdonos	Csatorna vagyonkezelője
17.	VIII/2-es mellékág	Nyíregyháza Önkormányzat	-
18.	Alsópázsiti szivárgó	Egyéb	A csatorna üzemeltetőjeként a FETIVIZIG kijelölve, a SZSZBM Katasztrófevédelmi Igazgatóság 1400-7/2015 sz. határozatával.
19.	Dózsamajori szivárgó	Nyíregyháza Önkormányzat	Nyírségi VGT.
20.	Dózsamajori oldalág	Nyíregyháza Önkormányzat	-
21.	Nyírjestói (VIII/3.) csatorna	Egyéb	A csatorna üzemeltetőjeként a FETIVIZIG kijelölve, a SZSZBM Katasztrófevédelmi Igazgatóság 1400-7/2015 sz. határozatával.
22.	VIII/3 mellékág	Nyíregyháza Önkormányzat	-
23.	VIII/3-1. mellékág	Nyíregyháza Önkormányzat	-
24.	VIII/3-2. oldalág	Nyíregyháza Önkormányzat	-
25.	VIII/3-3. mellékág	Nyíregyháza Önkormányzat	-
26.	VIII/3-4. mellékág	Nyíregyháza Önkormányzat	-
27.	Asszonylaposi szivárgó	Egyéb	A csatorna üzemeltetőjeként a FETIVIZIG kijelölve, a SZSZBM Katasztrófevédelmi Igazgatóság 1400-7/2015 sz. határozatával.
28.	Asszonylaposi szivárgó kiág.	Nyíregyháza Önkormányzat	Nyírségi VGT.
29.	Nagyréti szivárgó	Magyar Állam	FETIVIZIG
30.	Nagyréti szivárgó	Nyíregyháza Önkormányzat	-
31.	Mócsánkerti szivárgó	Egyéb	A csatorna üzemeltetőjeként a FETIVIZIG kijelölve, a SZSZBM Katasztrófevédelmi Igazgatóság 1400-7/2015 sz. határozatával.
32.	Császári Oláhréti-tápcsatorna	Magyar Állam	FETIVIZIG
33.	Császári Oláhréti oldalág	Nyíregyháza Önkormányzat	-
34.	Kállai-főfolyás	Magyar Állam	FETIVIZIG
35.	Pazonyi (VII/1) mellékág	Magyar Állam	FETIVIZIG
36.	Hantos-féle szivárgó	Magyar Állam	FETIVIZIG
37.	Oros-Sóstói szivárgó	Magyar Állam	FETIVIZIG
38.	Oros-Papréti szivárgó	Nyíregyháza Önkormányzat	-
39.	Oros-Úrréti szivárgó	Nyíregyháza Önkormányzat	-
40.	Pazon-Széki szivárgó	Egyéb	-
41.	Napkori (VII/2-es sz.) mellékág	Magyar Állam	FETIVIZIG
42.	Oros-Úrbéresek szivárgó	Magyar Állam	FETIVIZIG
43.	Szélesréti szivárgó	Magyar Állam	FETIVIZIG
44.	Balkányi (VII/3.) mellékág	Magyar Állam	FETIVIZIG
45.	Haszon-tói (VII/3-1.) csatorna	Magyar Állam	FETIVIZIG

29. táblázat: A város területén találhatóak az alábbi táblázatba foglalt csatornák
Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

109. ábra: Igazgatósági vagyonkezelésben lévő csatornák (kék szín), a Nyíregyháza Önkormányzat tulajdonában lévő csatornák (lila szín), 1999. évi eddigi maximális belvizeleöntések (lila átlós sraffozás)

Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

A TERÜLET BELVÍZ-VESZÉLYEZTETETTSÉGE:

- Pálfai-index: mérsékelt belvívveszélyes (2-es) veszélyeztetettségi kategória.
- Évi átlagos belvizes napok száma: 12 nap/év. (Az elmúlt 10 évre viszonyítva)
- Belvízvédelmi készütség gyakorisága: 6 elrendelt készütség / 10 év (I. és II. fok).

BELVÍZBETÖRÉS

A város belterületére külterületről belvízbetörésre nem kell számítani, de a belvízre érzékeny területek határosak a már beépített területekkel.

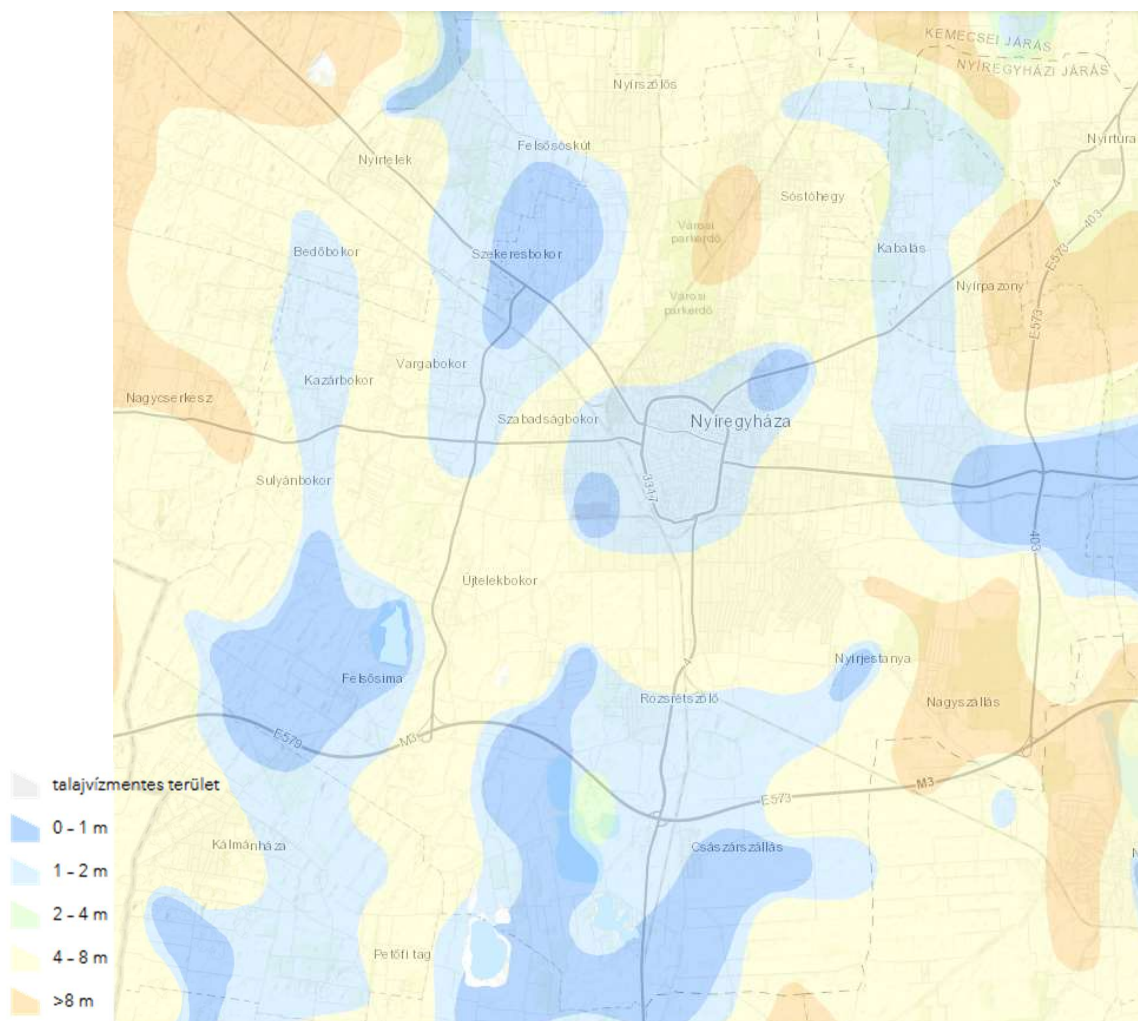
BELVÍZVÉDELMI LÉTESÍTMÉNYEK

A város területén belvízvédelmi művek a korábban tárgyalt igazgatósági, társulati csatornák, illetve önkormányzati vagyonkezelésű létesítmények (ez utóbbiakról konkrét információink nincsenek). A 97. ábrán a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság vagyonkezelésben lévő csatornák kék színnel, a társulati vagyonkezelésben lévő csatornákat zöld színnel vannak jelölve. A település külterületének D-i területén található a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság vagyonkezelésében lévő Oláhréti tározó, és a Nagyréti tározó melyeket kék színű satírozással vannak jelölve.

A város területén található egyéb vagyonkezelésű tározó, tó, ill. ideiglenesen vízborított területek a következők: Nagyréti-tó, Nagyvadas-tó, Bujtosi tavak, Sóstói tavak, melyeket kék színű sraffozással vannak jelölve.

MÉLYFEKVÉSŰ TERÜLETEK

Nyíregyháza város belvizi veszélyeztetettség szempontjából a kismértékben belvizi veszélyes kategóriába tartozik. A város területéről a belvizek az önkormányzati és társulati vagyonkezelésű csatornákon keresztül a Simai-, Érpataki-, Kállai-főfolyásba jutnak. A város területén beépíteni csak vízrendezett területeket lehet. Beépítés előtt a mély fekvésű területeket fel kell tölteni, a vízelvezető hálózatot, ki kell építeni. A csapadékvíz elvezetés tervezésénél ezeken, a helyeken gondolni kell a felületi vizek elvezetésén kívül a talajvízszint süllyesztésére is. A belterületi beépíthetőségre általánosan elmondható, hogy vízrendezéssel, illetve víztelenítéssel végrehajtható.

110. ábra: Talajvíz elhelyezkedése Nyíregyháza térségében
Forrás: <https://map.mbfsz.gov.hu/tvz/>

TILALMI TERÜLET

A 83/2014. (III. 14.) Korm. rend. értelmében, a vizek és a közcélú vízellátási létesítmények vagyonkezelésére jogosult és köteles személyek a vizek és közcélú vízellátási létesítmények mentén az azokkal kapcsolatos vízgazdálkodási szakfeladataik ellátására, a meder megközelítésére, a kizárólagos állami tulajdonú vízfolyások, tavak, tározók és holtágak mentén a 2. § (3) b) bekezdésében meghatározott, a csatorna partéleitől számított 6,0 – 6,0 m széles parti sávot szabadon kell hagyni, egyéb vízfolyások mentén a 2. § (3) c) bekezdésében meghatározott, a csatorna partéleitől számított 3,0 – 3,0 m széles parti sávot szabadon kell hagyni. A parti sávban külterületen gyepgazdálkodás, valamint a termőföld művelési ágának megfelelő, a parti sáv rendeltetését és megfelelő használatát, szükség szerinti igénybevételét nem akadályozó, a meder állapotát nem veszélyeztető tevékenység folytatható.

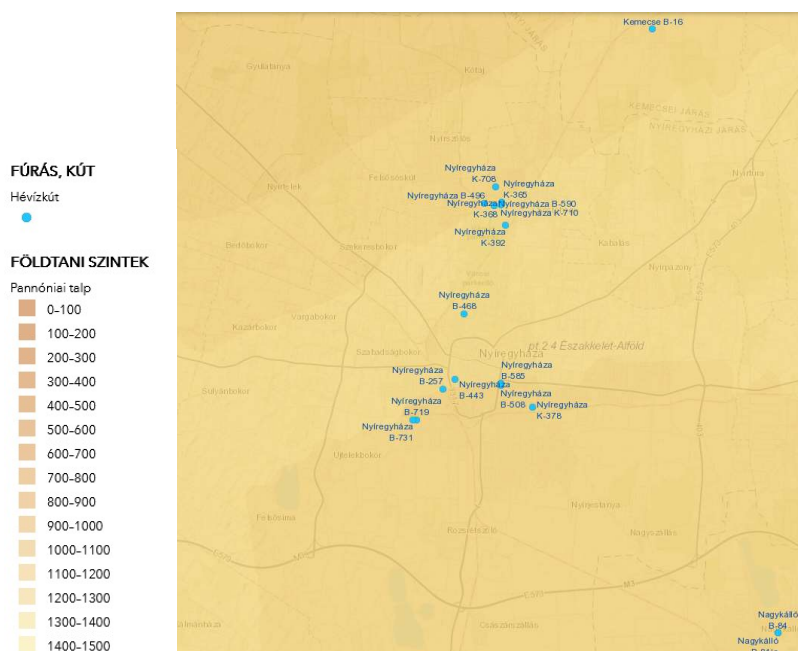
Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése alapján az egyes építési övezetek közművesítettségének módját és mértékét helyi építési szabályzatban, szabályozási tervben kell megállapítani. A 33. § rendelkezik a telek beépítésének feltételeiről, melynek alapján épület csak olyan telken helyezhető el, amelynek keletkező szennyvíz és a csapadékvíz elvezetése ártalommentes elhelyezése biztosított.

Belvízvédelmi szempontból a létesítendő építmények csapadék elvezetésének megfelelő biztosítását mindenképpen szükségesnek tartjuk. A felszíni vízrendezés eszközeivel biztosítani kell a terület csapadékvíz kártétele elleni, illetve a belvizek elleni megfelelő védelmét. A csapadékvíz elvezetését a szomszédos ingatlanok érdeksérelme nélkül kell megoldani.

Magas talajvízállásos, illetve mélyfekvésű területre építkezni csak talajmechanikai szakvélemény alapján szabad, és az abban előírtakat kötelező betartani.

TERMÁLVÍZ

Termálvíz hasznosítása: Nyíregyházán több termálkút is működik, amelyek fürdősi és gyógyászati célokat szolgálnak. A termálvíz felesleges hőmennyisége fűtési célokra is jelenleg nem hasznosított.

111. ábra: Termálvíz Nyíregyháza térségében
Forrás: www.vizugy.hu

1.14.2.3. VÍZHASZNOSÍTÁS

FELSZÍNI VÍZPÓTLÁSÚ HALASTAVAK, HORGÁSZTAVAK

A város területén vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező felszíni vízpótlású halas, ill. horgásztavak az alábbiak:

Vízterület megnevezése	Engedélyes neve	Vízjogi üz. engedély száma	Vízterület helyrajzi száma	Hasznosítási mód	Területe [ha]	Térfogata [1000 m ³]	Vízforrás
Orosi tó	H-FISING Kft.	2820-50/2001. 63-5/2014.	02256/9	halastó	8	84,5	Kállai főfolyásból
horgásztó	HUN FISH Kft.	H-4896-5/2004.	12156	horgásztó halastó	2,5	28	talajvíz + mélyfúrású kút Oros-Sóstói szivárgóból
halastó	Hotel-Bíbic Kft.	3355-61/2003.	0112/25	halastó	9,5	48,6	öntözőkút, ill. Igrice (VIII/1-es) mellékág
jóléti tó	Márföldi József	395-2/2008.	02432/16	jóléti tó	0,45	2,2	talajvíz
horgásztó	Kéninger Zoltán	6899-4/2006.	0294/32	horgásztó	1,35	6,1	Igrice (VIII/1-es) mellékágból
horgásztó	Petrilla Csaba	119-1/2014	02139/10	halastó	2	32	Pazonyi (VII/1) mellékágból

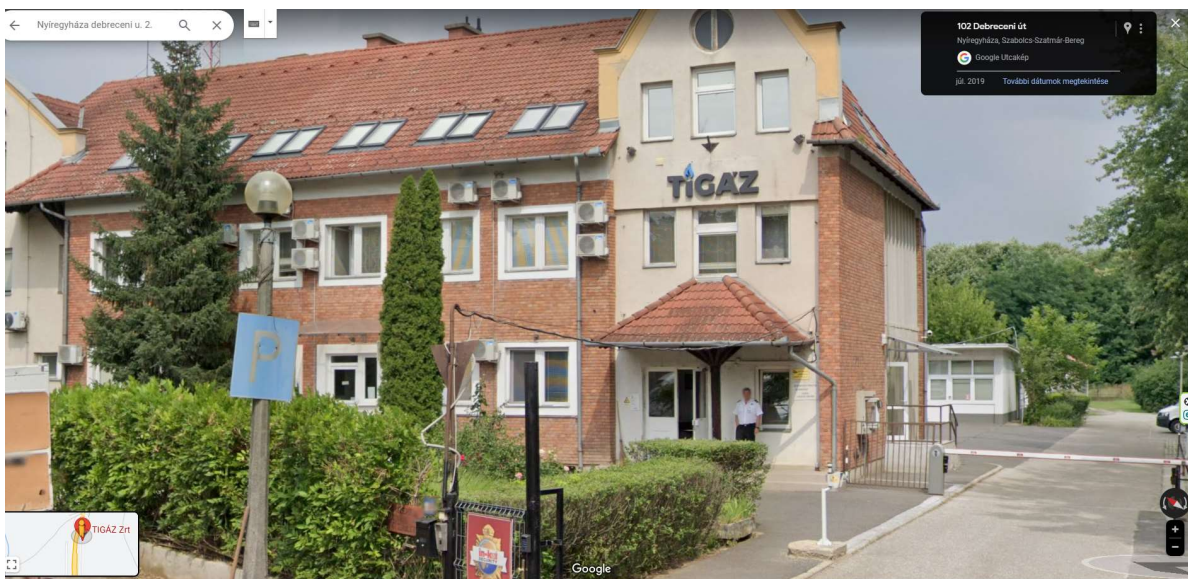
30. táblázat: A város területén vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező felszíni vízpótlású halas, ill. horgásztavak

Forrás: Felső-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság vízügyi szakvélemény

1.14.3. GÁZELOSZTÓ HÁLÓZAT

A területen jelenleg a gázszolgáltatást az OPUS TIGÁZ Zrt. biztosítja.

(www.google.com)

A központi belterület szinte teljes része földgázzal ellátott, és az egyéb belterületeken is majdnem teljes a lefedettség.

A település gázellátását 2db gázátadó állomás látja el:

- az egyik a város déli határán húzódó 28bar-os DN300-as „Román” gázszállító vezetékre van telepítve, 20 000 m³/h teljesítménnyel (közvetve az „Összefogás”-ról kapja a gázt)
- a másik átadó Nyírteleknél a DN800-as 64bar-os „Testvériség I.” gázszállító távvezetékre van telepítve 40 000 m³/h teljesítménnyel

A gázátadó állomások kapacitása még elegendő.

Ezekről az átadókról üzemelnek a gázfogadókat ellátó, a várost részben körbe vevő nagyközepnyomású vezetékek. A településen erről a 6 báros rendszerről üzemelő körzeti nyomásszabályzó állomások látják el a kisnyomású és középnyomású hálózatot.

A városközpontban kisnyomású gázelosztó hálózat működik, míg a központi belterület külső részein, a kertvárosias övezetekben és az egyéb belterületeken középnyomású gázhálózat van.

Folyamatosan zajlik a régi acél vezetékek rekonstrukciója, így a legtöbb vezeték kicserélték már. Ennek keretén belül várható a közeljövőben a maradék acél vezetékek cseréje is. Korábban a központi belterület jelentős részén a középnyomású hálózat 1bar-os volt, de 2002-ben ezeken a területeken is felemelték az üzemi nyomást 3bar-ra, ami megnövelte a meglévő hálózat tartalékkapacitását.

A nagyközepnyomású hálózatról kap alternatív energiaforrásként földgázt a NYÍREGYHÁZI ERŐMŰ Kft. is, tehát így a távfűtéses lakások is közvetve a gázellátó rendszerről kapnak hőenergiát.

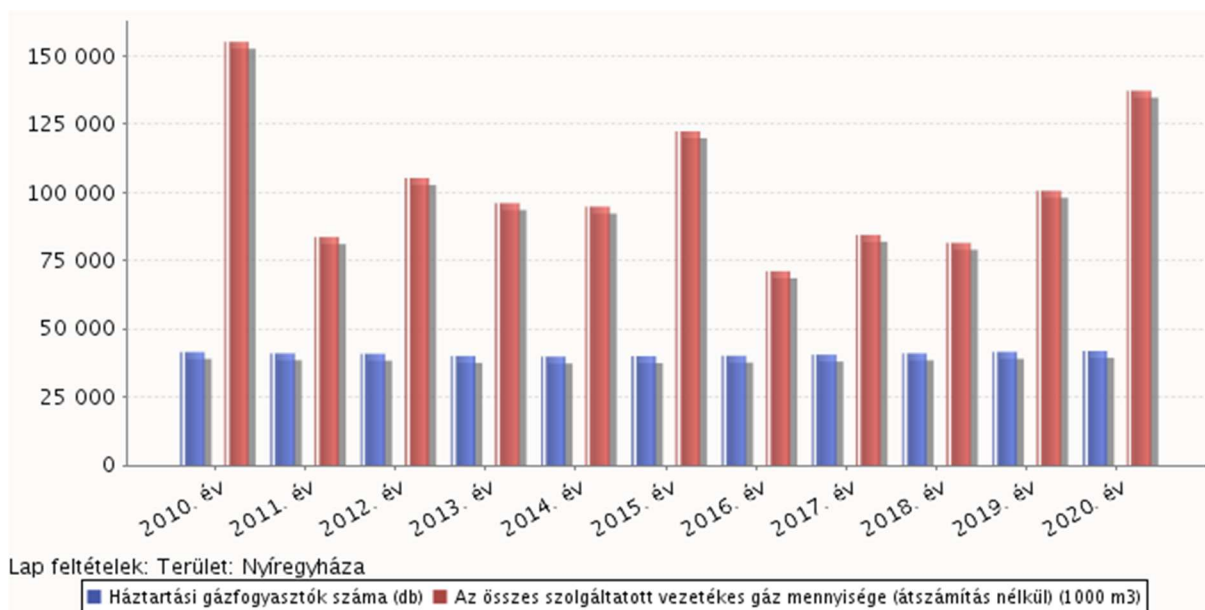
Az egyéb belterületeken is középnyomású hálózatok működnek, melyek viszonylag új építésűek, korszerű csőanyaggal, így ezeken a területeken rekonstrukció nem várható a közeljövőben.

Az ellátatlan területek közül a Császárszállási üdülőterület a legnagyobb, ahol még egyáltalán nincs gázelosztó hálózat, komoly fejlesztésre itt szükség van.

Ezek alapján elmondható, hogy a meglévő hálózatban még vannak tartalékok, melyek a meglévő beépített területeken jelentkező kisebb igénynövekedést kielégíthetik, de az új területek beépítésénél, illetve koncentráltan jelentkező nagyobb gázigénynél (pl. gázmotoros energiaközpont) a gázhálózat bővítésével számolni kell a jövőben.

A lefedettség tekintetében azt lehet mondani, hogy a központi belterület mindenhol szinte teljesen ellátott, míg az egyéb belterületeken még vannak fehér foltok.

Más infrastruktúra esetében már általános az alternatív szolgáltatók jelenléte egy területen, de a földgázellátásban még nem találkozhatunk ilyennel.

Forrás: KSH – TEIR

A településen kis - középnyomású hálózat épült, PE csőből, 200 - 160 – 110 - 90 – 63 mm méretekkel. A hálózat kapacitási adatait és a város jelenlegi gázfogyasztási adatait a OPUS TIGÁZ ZRt. üzleti titokként kezeli, ezért arról tájékoztatást nem kaptunk. A gázszolgáltató tájékoztatása alapján elmondható, hogy a meglévő rendszerben még vannak tartalékok, melyek kielégíthetik a későbbi igénynövekedéseket, de erről csak a kapacitáskihasználtság pontos ismeretében lehet nyilatkozni.

A lakossági csatlakozók DN 32, és DN 20 PE vezetékek.

Biztonsági övezetek

	kisnyomású vezeték	középnomású vezeték
Épülettől	2m	4m

1.14.4. TÁVHŐ ELLÁTÁS

1.14.3.1. HŐENERGIA ELLÁTÁS

A Veolia Energia Magyarország Zrt. 2015-ben vette át Nyíregyházán a helyi távhőtermelés alapjául szolgáló erőművi blokkot. A nyíregyházi erőmű összesen 15647 lakossági és több mint 1000 egyéb ügyfelet lát el hőenergiával. A nyíregyházi berendezések összes hőenergia-teljesítménye 290 MWth, villamosenergia-teljesítménye 58 MWe.

Nyíregyházán a lakossági távhős fogyasztók mellett a jelentős méretű ipari ügyfélcsoportot is ki kell emelni. A Veolia Zrt. hosszútávú szerződés keretében élelmiszer- és autóiipari vállalatokat lát el gőz-hőenergiával.

Az erőmű átvételével a társaság célja az volt, hogy a helyben élőket olcsó és környezetbarát hőenergiával lássa el, egy olyan rendszert működtetve és továbbfejlesztve, amely hosszú távon fenntartható energetikai modellt kínál a település számára.

Forrás: www.veolia.hu

Nyíregyháza város hőenergia ellátása a közvetlen gázenergia felhasználásán kívüli területeken túl a Veolia Energia Magyarország Zrt. Nyíregyházi Erőmű által előállított 150/70 °C hőfoklépcsővel üzemelő távfűtő rendszerről is történik, melyet a NYÍRTÁVHŐ Kft. üzemeltet. A nagyobb lakótelepek, városközpont, közintézmények fűtési energiáját biztosítják.

A korábbi rendezési tervekben lényegesen nagyobb szerepet kapott a távfűtési energia, de az utóbbi években a kifejezetten távfűtésre kijelölt övezetekben is az egyedi gázfűtési energia került előtérbe, mely környezetvédelmi szempontokat figyelembevéve nem szerencsés. Határozottabban kell a nagy kapacitástartalékkal rendelkező távfűtővezetékek melletti területek hőenergia igényét ezekről biztosítani.

A Nyíregyházi Erőmű több, mint 100 éve működik a Bethlen Gábor utcai telephelyen. Egészen mostanáig a távhőszolgáltatás területén az Erőmű volt az egyetlen hőforrás, és egyidejűleg kiszolgált a környék technológiai gőzt igénylő társaságait.

Fotó: Nyíregyházi Erőmű

Forrás: www.google.com

A Nyíregyházi Erőmű Kft. berendezései alternatív tüzelésűek, azaz a gázfelhasználás mellett alkalmasak fűtőolaj tüzelésre. Az országos gázellátó rendszerben történő meghibásodás, illetve forráshiány esetén az Erőmű képes folyamatosan ellátni a fogyasztói hőigényeket betárolt fűtőolaj készlet felhasználásával.

A legnagyobb fogyasztója az Erőműnek a városi távfűtési feladatokat ellátó NYÍRTÁVHŐ Kft. A hőenergiát a város felé 2 db vezetéken adja ki az Erőmű (NA 400-as a Bethlen Gábor úti-; NA 500-as az Új úti távvezetéken). A lekötött teljesítmény jelenleg 108 MW.

1.14.3.2. TÁVHŐSZOLGÁLTATÁS

Nyíregyháza város területén 1966-ban kezdődött a távhőszolgáltatás. Mára közel tizenhatezer lakás és ezer közületi felhasználó kapcsolódik a rendszerre. A fűtött légtérfogat közel négymillió köbméter, a szolgáltatott melegvíz mennyisége közel fél millió köbméter évente.

A NYÍRTÁVHŐ Nyíregyházi Távhőszolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaságot a tulajdonos Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 1992-ben alapította.

A NYÍRTÁVHŐ Kft. feladata a nyíregyházi erőműben termelt hőenergia szállítása és elosztása, illetve 2005. január 1-től az önkormányzati tulajdonú intézmények földgáztüzelésű berendezéseinek üzemeltetése.

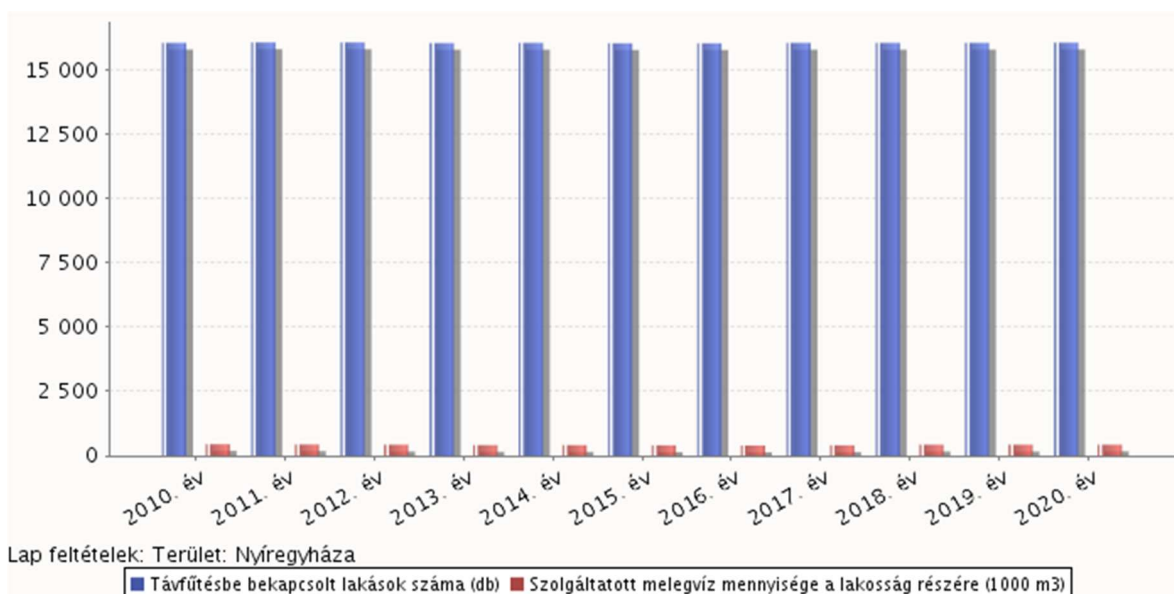
Fotó: NYÍRTÁVHŐ Kft. Forrás: www.google.com

A cég működése során végrehajtott energetikai felújításoknak köszönhetően 40 %-kal csökkent a fogyasztók által felhasznált hőenergia mennyisége, melynek eredményeként a távhőrendszeren szabad kapacitások állnak rendelkezésre. A szabad kapacitások kihasználását, elsősorban a meglévő belvárosi intézmények távhőre kapcsolásával továbbra is kiemelten fontos feladatként kezelik.

Az előző üzleti év végére vonatkozó információk:

Megnevezés	Mértékegység	2020. év	2021. év	2022. év
A távhőszolgáltatási tevékenységhez kapcsolódó foglalkoztatott létszám	fő	104	105	102
Az általános közüzemi szerződés keretében ellátott lakossági díjfizetők sz.	db	15 651	15 655	16 220
Ebből a költségosztás alapján elszámoló lakossági díjfizetők száma	db	15 276	15 281	15 607
Az ellátott nem lakossági felhasználók száma	db	958	966	405
Az üzemeltetett távhővezetékek hossza	km	49	49	49
Felhasználói hőközponttal nem rendelkező épületek száma	db	87	87	84
Felhasználói hőközponttal nem rendelkező épületekben levő lakossági díjfizetők száma	db	4 579	4 579	4 212

Forrás: www.nyirtavho.hu

Forrás KSH - TEIR

1.14.5. ELEKTROMOS ENERGIA ELLÁTÁS

1.14.5.1. ENERGIAGAZDÁLKODÁS ÉS ENERGIAELLÁTÁS (VILLAMOS ENERGIA, KÖZVILÁGÍTÁS, GÁZELLÁTÁS TÁVHŐELLÁTÁS ÉS MÁS ELLÁTÓRENDSZEREK)

Nyíregyháza területén 132kV-os nagyfeszültségű hálózat halad át, amely OPUSZ TITÁSZ tulajdonban van.

OPUSZ TITÁSZ tulajdonú 132/22kV-os transzformátor állomás található a Simai úton a 01135/2 helyrajzi számon, valamint egy 132/10kV-os állomás Örökösöldön.

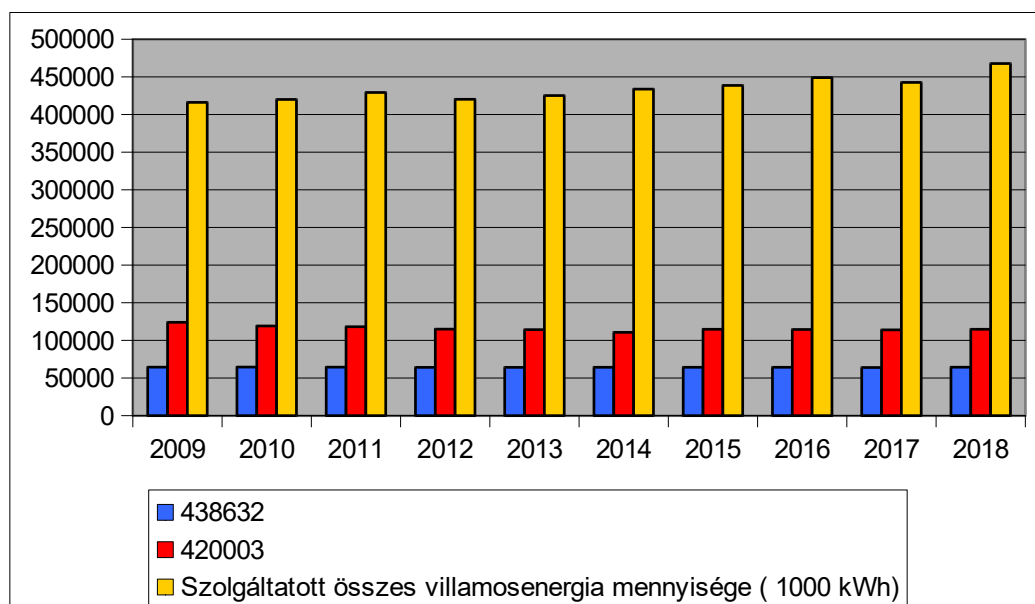
Az Orgona utcán MÁV tulajdonú 120/25kV-os transzformátor állomás található.

A LEGO Manufacturing Zrt. gyártócsarnokát a cég tulajdonában lévő 132/22kV-os transzformátor látja el.

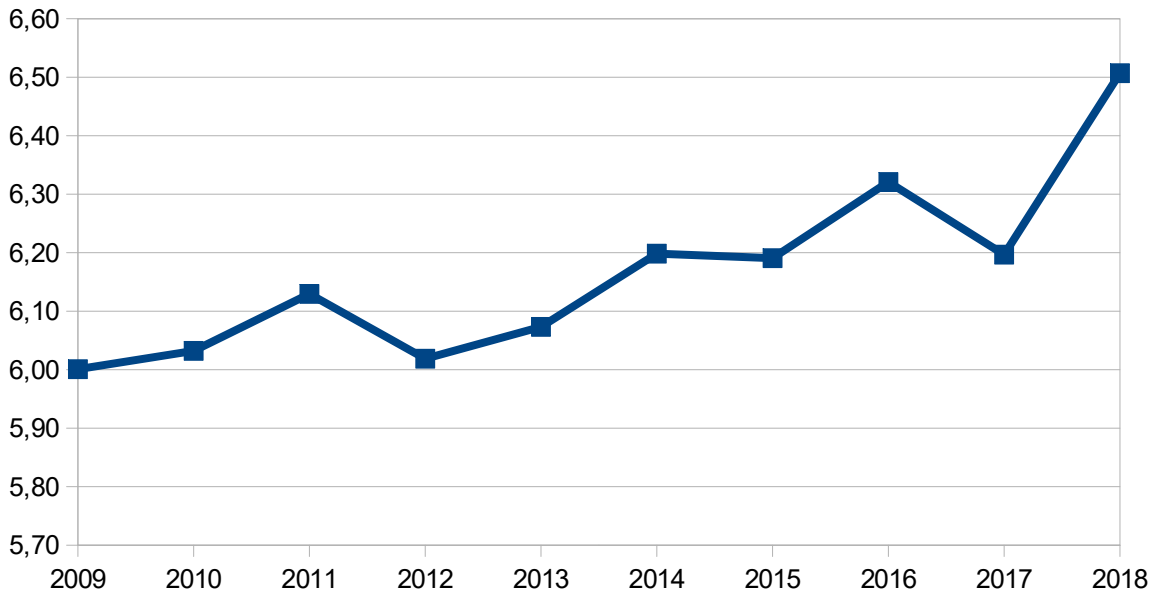
A középvezetékű szabadvezetékek és földkábelek az OPUSZ TITÁSZ Zrt. elosztóhálózatának részei, ezek több helyen magántelkeken haladnak. Ezek oldják meg közép/kisfeszültségű transzformátorokon keresztül a terület villamos energia ellátását. A meglévő középvezetékű hálózatok alkalmasak a területek folyamatos energiaellátására.

A VÁROS ENERGIAFOGYASZTÁSI ADATAI AZ UTÓBBI ÉVEKBEN:

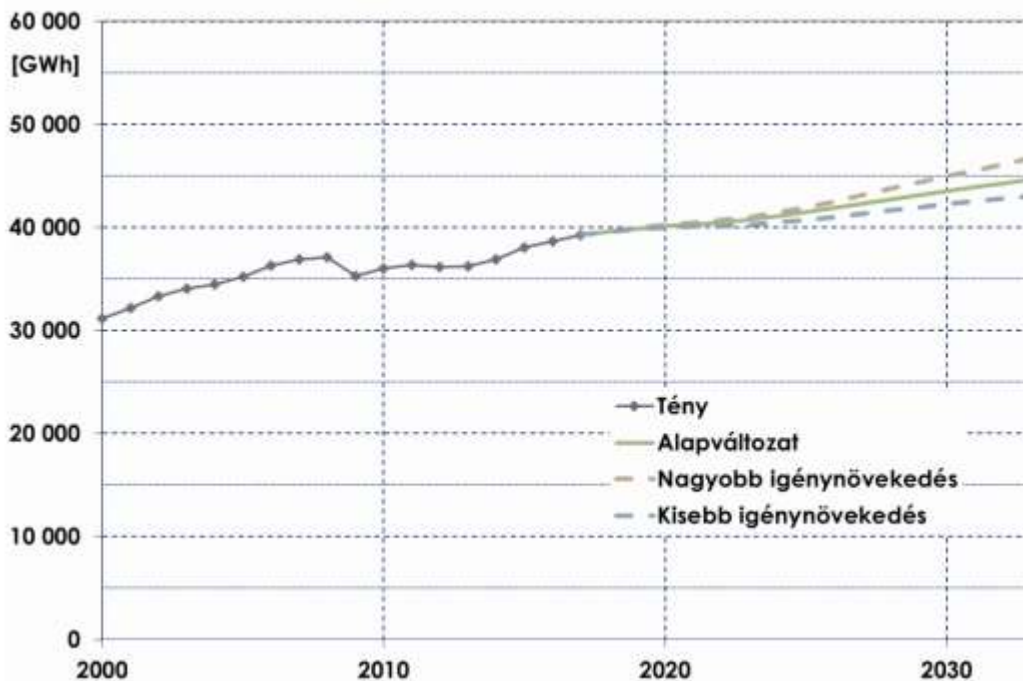
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Háztartások villamos energia fogyasztók száma:	64437	64517	64352	64089	64129	64144	64215	64156	63931	64311
A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége (1000 kWh)	123999	119123	118106	114906	114170	110651	114688	114411	113915	114656
Szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége (1000 kWh)	416125	420003	429225	420147	425186	433757	438632	448954	442628	467713

AZ EGY FOGYASZTÁSI HELYRE JUTÓ ÉVES VILLAMOSENERGIA FOGYASZTÁS:

Az egy fogyasztási helyre jutó villamos fogyasztás görbéje jól tükrözi a magyarországi trendet. Jól látszik, hogy a 2008-ban kezdődő válság, főleg 2010 után a fogyasztási adatokon erősen éreztette hatását. A gazdasági növekedés 2014. évi beindulásával (legfőképp az ipari termelés erős felfutásával) az áramfogyasztás erőteljes növekedésnek indult.

Forrás: MAVIR (2018): A magyar villamosenergia-rendszer nettó fogyasztói igényeinek előrejelzése 2018., p. 5.

A MAVIR nettó fogyasztás-előrejelzéseinek alapváltozata a 2015 utáni időszakra a nettó villamosenergia-fogyasztás kiegyenlített, a 2020-as évek végére lassuló ütemű emelkedését feltételezte.

A nettó villamosenergia-fogyasztás az előrejelzési időszak első öt évében, az alapváltozat szerint évente átlagosan 0,6%-kal nő. Középtávon 2023 és 2028 között ennél magasabb, évi 1%-ot elérő átlagos növekedési ütemmel számol, amely 2028 és 2033 között 0,9%/évre csökkenhet.

Ezek az országos előrejelzések várhatóak a városra vonatkozóan is.

A meglévő hálózatok a jövőben is alkalmasak lesznek a folyamatos energiaellátásra.

Nyíregyháza villamosenergia-ellátásának szolgáltatója az OPUS TITÁSZ Zrt. A város jelenlegi ellátása az egységes országos hálózati rendszerről vételezett villamos energiával biztosítva van. Nyíregyháza településen lévő KÖF/KIF transzformátor állomás normál üzemviteli ellátása Nyíregyháza Simai u. alállomás (rövidnév NYIR), Nyíregyháza Dél alállomás (rövidnév NYID), Nyíregyháza-Keleti alállomás (rövidnév NYIK) Nyíregyháza Ipari Park alállomás (rövidnév NYIP), Nyírbogdány alállomás (rövidnév NYBO), valamint Ibrány alállomás (rövidnév IBRA) 22 kV – os celláiból történik,

Az OPUS TITÁSZ Zrt. adatszolgáltatásai szerint a települést 702 db TR állomás látja el elektromos energiával. A meglévő TR állomások tovább bővíthetők. A kisebb átlagos fejlesztéseket a TR állomások jelenlegi állapotukban is elviselnek. TR cserével további bővíthetőségek hajthatók végre. Nagyobb igények kielégítésére kell újabb TR állomást telepíteni.

A TELEPÜLÉSEN LÉVŐ TR ÁLLOMÁSOK ADATAI, KIHASZNÁLTSÁGAI:

TR állomás száma	TR állomás megnevezése	Tr. állomás típusa	Tr. gép teljesítménye
62177	LEGO Segédüzem I.	OTR AF 1400	
62235	Csárda u. II.	OTR AF 1400	
	LEGO	Nincs adat	
62142	SimaiSvíztlp1.	OTR FA 2200	
62145	Vajdab,Csernák öntöző	OTR AF 1400	
62122	Újváros X.	EHTR 10/630	
62041	Pannónia u. III.	OTR FA 2200	
62113	Major u. II.	OTR FA 2200	
62367/1	III. Transzformátor	Nem típusos	
62225	Művelődési ház II.	UK 1250-15	
62178	LEGO Segédüzem II.	OTR FA 2200	
62172	Tölgyes u. I.	BK15-15	
62173	Tölgyes u. II.	BK-15-15	
62019	Levendula III.	OTR FA 2200	
62171	Szegély u. II.	OTR FA 2200	
62183	Benkőb. Vajdabokori u.	OTR AF1400	
62184	Polyákb. Karikás u.	OTR FF 1400	
62182	Benkőbokor II.	OTR AF 1400	
62143	Mátyásbokor	OTR FA 2200	
62128	Korzó Üzleth. 3	Nincs adat	
60454	Szabadság b 2.	OTR AF 1400	
60323	János-Bokor	OTR FA 2200	

62038	Damjanich Lakópark	KTW 10/1000	
60466	Rókabokori u.	OTR FF 1400	
62067	T.vasvári u. IV.	OTR FA 2200	
60419	Sétány u.	OTR FA 2200	
36864	Borsos u.	OTR 20/400	
60445	Barát u.	OTR AF400	
60444	Füzes-bokor II.	OTR FA 2200	
60432	Jászplasztik	Nem típusos	
62010	Flextronics	Nem típusos	
60448	Élményfürdő	KTW-1000R1	
60452	Kerék u.	OTR AF 1400	
62137	Kórház gázmotoros generátor	Nem típusos	
62096	Color Pack Westsik V. u.	OTR FA 2200	
62132	Simai u. III.	OTR AF 1400	
62080	Csóka u.	OTR FF 1400	
62174	Sematic Kft. II.	ABB Galaxy 1000	
62196	Zsákgyár	EHTR 10/1000	
	NYKCE	Nincs adat	
62152	Nyugat Nyíregyháza	Nincs adat	
60407	Morgó u. II.	KTW 10/630	
62071	Gyík u. II.	OTR AF 1400	
62051	Pazonyi u. LIDL áruház	KTA-2 10/630	
36986	Hosszúhátí u. Felsősima	OTRAF 1400	
62104	Szvíztelep II. Felsősima	BK 15-15	
62028	Aranykalász É2	OTR AF 1400	
62001	Spanyol lakópark	KTW 10/630	
60475	Szabadság b 3.	OTR FF 1400	
	Nyíregyháza Dél, alállomás	Nincs adat	
	Nyíregyháza Keleti	Nincs adat	
	Nyíregyházi Ipari Park	Nincs adat	
	Nyíregyháza, Simaio u.	Nincs adat	
60416	Park Szálló	KTW-630R1	
60488	Tagló u. II.	OTR FA 2200	
62027	Bottyán J. u.	KTW 1600	
62073	PRO ESTATE	Nem típusos	
60414	Tiszavasvári u. III.	KTW-630s	
62798	Gomba u. KA	ZKSN kapcsoló	
60375	Gerhát-Bokor 2.	OTR FA 2200	
60443	Rozsrét IV	OTR AF 1400	
37101	Gázmotoros erőmű	Nem típusos	
60451	Vajdabokor III.	OTR AF 1400	
64033	Naperőmű 0816/25	BK005L	

62794	Atlétikai Centrum üzemi	KTW 1600	
62853	Atlétikai Centrum tartalék	KTW 1600	
62471	Rókabokori u. II.	KSW 25-36	
62470	Rókabokori u. I.	KSW 25-36	
62963	0750/75 hrsz. naperómű	KSZ 21-29	
62706	Bálint bokor II.	OTR AF 1400	
62597	Naplemente u.	OTR FF 1400	
62487	Rókabokori u. III.	KSW 25-36	
62585	Bottyán J. III.	KTW 6D kapcsoló	
62584	Bottyán J. II.	KTW 6D kapcsoló	
62780	Contitech Kft. 6876/5	Nincs adat	
62461	Kovács-bokor III.	OTR FA 2200	
62856	Napelempark 02256/12 hrsz.	KSZ 21-29	
62844	1099/45 Napelempark	KSZ 21-29	
62863	Napelempark 05552/106 hrsz.	KSZ 21-29	
62849	KA szérűskert u. naperómű	ZKSN kapcsoló	
62850	Szérűskert u. Naperómű I.	KTA-2 20/630	
62426	Orosi u. kapcsolóállomás	KTW-630R1	
62350	Felhő u.	KTA-2 20/630	
62766	Sollight kapcs. Áll.	ZKSN kapcsoló	
62767	0273/16 Sollight naperómű	KSZ 21-29	
62768	0273/17 Sollight naperómű	KSZ 21-29.	
62408	GOF Hungari Kft.	KTW 1000-B	
62483	Múzeumfalu	KTA 1000	
62450	Damjanich lakópark II.	KSW36-25-1600	
62634	Uzoda	KSW36-25-1600	
62376	Lehár F. u. II.	KTW-630s	
62419	Kinizsi u.	KT630	
62387	Szinbád sétány	EHTR 20/1000	
62407	Debreceni u. VIII.	KTA-2 10/630	
62439	Jókai telep III.	KTA-j8 20/1600	
62377	Pompás u. II.	OTR FA 2200	
62435	Ilona tanya V.	OTR FA 2200	
62474	Szabadság u.	OTR AF 1400	
62386	Tiszavasvári u. CNG töltő	KSW36-25-1600	
62389	Jégcsarnok	KSW36-25-1600	
62452	Révész napelempark	KTW-630s	
62312	Csernyik-bokor	OTR FA 2200	
62344	Hricz-tanya	OTR FA 2200	
62257	Major u. III.	OTR FA 2200	
62280	Nyírségi ÖKOpark	OTR AF1400	
62245	Bimbó u.	OTR AF 1400	

60438	M3 meterológiai állomás	OTR FF 1400	
62369	Fűtőmű	KTW 1000-B	
62400	Pangea Ökocentrum	KTA-8 20/1600	
62385	Kárpáti – tanya	OTR AF 1400	
62399	Bogyó u. III.	OTR FA 2200	
62378	Tiszavasvári u. V.	KTA-4	
62415	KEMÉV Napelempark	Napenergiás erőmű	
62317	Kismező-tanya	OTR FA 2200	
62252	Kordován-bokor II.	OTR AF 1400	
62352	Debreceni u. VI.	KTA-2 10/630	
62262	Tokaji u. Hűtőház	OTR FA 2200	
62037	Alfi-ker Kft.	KSW38-30-1600	
62308	Simonyi Ó. u. II.	KTA-2 10/630	
62311	Derkovits u. II.	KTA 20/1000	
62353	Debreceni u. VII.	KTA-2 10/630	
62217	Jókai telep II.	OTR AF 1400	
36874	Hulladéklerakó	OTR 20/400	
36863	Nagyszállás II.	OTR 20/250	
36876	Nagyszállás zártkert	OTR 20/400	
36866	Dalmata u.	OTR FF 1400	
36844	Diák u.	KTW-630R1	
36870	Szatmári út	OTR 20/250	
36856	Bodrogi u.	OTR 20/400	
36840	Csap út	OTR 20/400	
36851	Oros, Deák F. u.	OTR 20/400	
36293	Tűzép	OTR 20/400	
36872	Aszfaltkeverő	ISZTR 20/630	
36859	Oros Győri-tanya	OTR 20/100	
36849	Forgács Tanya	OTR 20/400	
36881	Oros, Halastó	OTR 20/63	
36885	4-es elkerülő körforgalom	OTR 20/100	
36873	Váci M.Tsz.	OTR 20/400	
36882	Szállási u.	OTR 20/400	
36861	Szállási u.	OTR 20/400	
36850	MATÁV erősítő	OTR 20/400	
36853	Rozsnyai u.	OTR 20/400	
36852	Magyar u. 3.	OTR 20/400	
36842	Deák F. út	FOTR 20/160	
36846	Magyar út 2.	OTR 20/400	
36880	Színház telep	OTR 20/400	
36875	Vezér út 2.	OTR 20/400	
36867	Bitumen tároló	FOTR 20/160	

36865	Vezér u.	OTR 20/400	
36839	Táltos u.	OTR 20/400	
60380	Szilárdhulladéklerakó	OTR FA 2200	
36871	Magyar Aszfaltkeverő	OTR 20/400	
36855	Csap u. II. (Magtár u.)	OTR 20/400	
36854	Deák u. 3.	OTR 20/400	
36940	Csánccsorás	FOTR 20/125	
36860	Nyírjes tanya	OTR 20/400	
36955	Csárda út	OTR 20/400	
36964	Kacagó u.	VHTR 20/630	
36962	Bóbita út	EHTR 20/630	
36957	Kállói út 2.	EHTR 20/630	
36884	Füzes u.	KTW-630R1	
36883	Zsúrló u.	KTW-1000R1	
36858	Pirkadat u.	OTR 20/400	
36932	Ilona-tanya IV.	OTRL 20/100	
36740	Újváros V.	EHTR 10/630	
36741	Újváros VI.	EHTR 10/630	
36750	Újváros VII.	EHTR 10/630	
36904	Fácác út	OTR 20/400	
36931	Igrice u. I.	OTR 20/400	
36713	Lobogó u.	EHTR 10/630	
36927	TTL Áruház	KTW-630R1	
36812	STOP SHOP Áruház	RM6 NB-III	
36921	Pazonyi TESCO	OTR 20/400	
36971	Százados u.	OTR 20/400	
36939	Szeder u.	VOTR 20/125	
36610	Tünde u Julius Mein1	AHTR 10/630	
36953	Moziüzemi Vállalat	OTR 20/250	
37056	M3 Nyíregyházi pihenő	OTR 20/400	
36942	Rezeda út	OTR 20/400	
36965	Gesztenye út	AHTR 20/630	
36954	Takács út	OTR 20/400	
36814	Tünde u. II.	KTW 10/630	
36625	VAGÉP Tünde u.	EHTR 10/1000	
36948	Tejporgyár 1.	ISZTR 20/1000	
36949	Tejporgyár 2.	ISZTR 20/1000	
36916	Keleti á. HÜTR.	OTR 20/400	
36958	Alma út	EHTR 20/630	
36934	Rádió Állomás	EHTR 20/630	
36917	Virágfürt út	OTR 20/400	
36913	Pompás út	OTR 20/400	

36898	Kapás Tanya	VOTR 20/400	
36933	Cseresznyés u.	OTR AF 1400	
36915	Keselyüs dűlő	OTR 20/400	
36944	Bogyó út	VOTR 20/250	
36756	Bogyó u.	AHTR 10/630	
36968	Gomba u.	OTR 20/63	
36777	PRAKTIKER Áruház	EHTR 10/630	
36894	Keleti út	OTR 20/400	
60320	Lehál F. u.	KTW 10/630	
36893	Kőlapos Tanya	OTR 20/400	
36889	Ilona tanya 1.	OTR FF 1400	
36922	NOKIA	OTR 20/63	
37258	Aranykalász sor	OTR 20/250	
36920	Aranykalász sor Észak	OTR 20/250	
36911	Előd út	OTR 20/400	
36909	Szabó L. út	OTR 20/400	
60377	Igrice u. II.	OTR AF 1400	
36951	Timár út	VOTR 20/400	
36725	Vetőmag vállalat	EHTR 10/630	
36862	Nagyszállás HMO	OTR FA2200	
36946	Szászkút	OTR 20/250	
36972	Lászlócse.d II.	OTR 20/400	
36869	Gombodás	OTR 20/160	
36843	Kezdő út 1.	EHTR 20/630	
36848	Csermely út	OTR 20/400	
36847	Kezdő út 2.	OTR 20/400	
36959	Kökény út	VHTR 20/630	
36945	Számadó u.	KTW-630R1	
33904	László tanya	FOTR 20/125	
36879	Lászlócser d 2.	OTR 20/63	
36841	Orosi u.	KTW-630R1	
36952	MÉK Ládaüzem	BOTR 20/400	
36967	Kállói út AGROSKUN	BOTR 20/400	
36779	Liszt F. u.	EHTR 10/630	
36802	Ibolya u.	KTW 10/630	
36813	Belső krt.	KTW 10/630	
36795	Család u. IV.	UK 1250-36	
36800	Pazonyi u. I.	KTW 10/630	
36774	Mérleg BAUMAX-X	UK 2536	
36784	ÉHG Lakótelep	KTA 1000	
36819	ÉHG II.	KTW 10/630	
36926	Ilona-tanya	OTR 20/400	

36919	Papp tanya	OTR 20/400	
36914	Ilona Tanya 3.	OTR 20/63	
36925	Sóstóhegy Kemecei u.	KTW-630R1	
36923	Csalogány u.	OTR 20/400	
36897	Majális út	OTR 20/400	
36910	Nyírség út	OTR 20/400	
36918	Kemecei u. 5.	OTR 20/400	
36793	Pazonyi Boda üzletház	KTW 10/630	
36788	Pazonyi Shell	KTW 10/630	
36887	Kemecei út 1.	OTR 20/250	
36878	Szív út 2.K.	OTR 20/400	
36868	Kis út	OTR 20/250	
36877	Szív út 1. Ny.	OTR 20/400	
36857	Meggyes u.	OTR 20/400	
36845	Friss út	OTR 20/400	
36622	Papírgyár	EHTR 10/2x1600	
36661	Békeliget	EHTR 10/630	
36692	Rózsa u.	VHTR 10/630	
36587	Béla u.	EHTR 10/630	
36801	Bujtos u.	KTW 10/630	
36745	Szabadidő központ	EHTR 10/2x1000	
36760	MATÁV Belső Krt.	EHT 10/630	
36586	Hunyadi u. II.	KTW-1000R1	
36796	Pazonyi tér	Jet-vill 10/630	
36656	Ferenc Krt. II. (Kun B.)	EHTR 10/630	
36614	VOLÁN	EHTR 10/630	
36636	XVI. Garibaldi garázs	EHTR 10/630	
36613	Profi diszkont	AHTR 10/630	
36615	Korányi I.	EHTR 10/630	
36633	Hőközpont Május 1 tér	EHTR 10/630	
36634	Patyolat Ungvár sétány	EHTR 10/2x1000	
36642	Eperjes u.	EHTR 10/630	
36663	Gyógyszertári központ	EHTR 10/630	
36758	Váci M. u.	EHTR 10/630	
36810	Debreceni u. V.	KTW 10/630	
37045	FIAT Autószalon	OTR 20/400	
36773	Debreceni u. II.	KTW 10/630	
36612	Tüzép	EHTR 10/630	
36807	Debreceni III.	KTW 1000-F	
36811	Virág u.	KTW 10/630	
36590	Hatzel tér	KTW 10/630	
36804	Megyei Bíróság	KTW 10/630	

36639	Szálloda	EHTR 10/630	
36818	Krúdy ház	KTW 1000-F	
36667	Műv.ház	EHTR 10/630	
36799	Dózsa Gy u. II.	KTW 10/630	
36659	Ferenc krt. III.	EHTR 10/630	
36662	Ferenc krt. IV.	EHTR 10/630	
36635	Garibaldi u.	EHTR 10/630	
36607	Ószőlő I.	EHTR 10/630	
36649	Etelköz II.	EHTR 10/630	
36618	Etelköz I.	EHTR 10/630	
36815	Mikszáth K. u.	KTW 10/630	
36783	Semmelweis u.	KTW 10/630	
36695	Család u. II.	EHTR 10/630	
36715	Szalag u.	EHTR 10/630	
36966	Vércse út	OTR 20/63	
36961	Tüzép Tünde út	OTR FA 2200	
36719	Kenyérgyár idegen	EHTR 10/1600	
36748	SHELL kút Orosi u.	EHTR 10/630	
36744	Újváros IX.	EHTR 10/630	
36743	Újváros VIII.	EHTR 10/630	
36749	Törzs u. III.	EHTR 10/630	
36787	Lomb u. II.	KTW 10/630	
36629	SZÁÉV Tünde u.	EHTR 10/2x1000	
36683	Faipari Vállalat	KTW-1000R1	
36722	ÉPSZER	EHTR 10/630	
36724	Szabolcshő	EHTR 10/630	
36738	Újváros III.	EHTR 10/630	
36737	Újváros II.	EHTR 10/630	
36739	Újváros IV.	EHTR 10/630	
36797	Morgó u.	KTW 1000-F	
36763	Törpe u.	EHTR 10/630	
36747	Korányi u. Keleti o.	EHTR 10/630	
36976	Logisztikai Központ	RM6 NB-III	
36978	Electrolux	EHTR 20/630	
36941	Gyík út	OTR 20/400	
36956	Lejtő út	KTW-630R1	
36792	Vincellér u.	KTW 10/630	
36772	HÜBNER	EHTR 10/2x1000	
36768	KEMÉV kihelyezett	EHTR 10/630	
36630	KEMÉV Tünde u.	EHTR 10/630	
36611	Zimonyi u.	KTW 10/630	
36782	Nyír-Pláza	EHTR 10/1000	

36776	TESCO áruház	EHTR 10/630	
36890	Ilona tanya II.	KTW-630R1	
36929	Jázmin u.	OTRL 20/100	
36908	Szellő út	OTR 20/400	
36924	Szikes u Halastó	OTR 20/63	
36899	Úttörő út	VOTR 20/250	
36891	Sóstóhegy MÁV	VOTR 10/125	
36900	Pincegazdaság	FOTR 20/160	
36892	Kemecsei út 2.	OTR FA 2200	
36696	Thököly tér	EHTR 10/630	
36753	Család u. 0	EHTR 10/630	
36702	Család u. I.	EHTR 10/630	
36710	Család u. III.	EHTR 10/630	
36711	Család u. ABC	EHTR 10/630	
36906	Agrometeorológia	OTR 20/250	
36950	Textil Ruházati V.	EHTR 20/630	
60336	Kállói út ALDI	KTW 10/630	
33908	Fövényes-Butyka	OTR 20/400	
33907	Alispán sor	OTR 20/250	
36903	Kemecsei út 3.	OTRL 20/400	
36682	Posta szállítás	EHTR 10/630	
36786	Kéményseprő u.	KTW 10/630	
36960	Tüzér út	OTR 20/400	
36735	Eü. Szakközépiskola	EHTR 10/630	
36703	Fazekas J. I.	EHTR 10/630	
36705	Fazekas J. III.	EHTR 10/630	
36704	Fazekas J. II.	EHTR 10/630	
36712	Család u. iskola	EHTR 10/630	
36714	Jelvény u.	EHTR 10/630	
30142	Fazekas J. tér IV.	EHTR 10/630	
36794	Lobogó u. II.	KTW 10/630	
36766	Örökösöld I.	AHTR 10/630	
36766	Örökösöld II.	AHTR 10/630	
36616	Korányi II.	EHTR 10/630	
36752	Korányi O.	EHTR 10/630	
36689	Lengyel u.	EHTR 10/630	
36729	Kalevala s. (Korányi)	EHTR 10/630	
36746	Korányi u. Nyugati o.	EHTR 10/630	
36623	HAFE II.	EHTR 10/2x1600	
36632	Tünde u.	VHTR 10/250	
36728	Szántó K. J. u.	EHTR 10/630	
36669	Ady E. u.	EHTR 10/630	

36653	Kórház I.	EHTR 10/2x1600	
36886	KEMÉV I.	KTW-1000R1	
36980	Ipari Park III.	KTW-630R1	
36771	Kulcsár u.	KTW 10/630	
36805	Csemete u. II.	KTW 10/630	
36654	Kert u. II.	EHTR 10/630	
36651	Incédi sor	EHTR 10/630	
36687	Építőipari Szövetkezet	EHTR 10/630	
36816	Jég u.	KTW 10/630	
36721	Kiss Lajos u. (Korányi)	EHTR 10/630	
36973	Ipari Park II.	KTW-1000R1	
36970	Ipari Park	KTW-630R1	
36977	Gabriel Chemie	KTW-630R1	
36937	Gázátadó Debreceni u.	KTW-630R1	
36936	Matróz út	OTR 20/250	
36638	Palánta u.	AHTR 10/630	
36765	Hegedű u.	AHTR 10/630	
36631	KPM Tünde u.	KTA-2 10/630	
36785	Csemete u.	KTW 10/630	
36606	Honvéd u. II.	VHTR 10/630	
36709	Kert u. III.	EHTR 10/630	
36650	Kert u. I.	EHTR 10/630	
36588	Honvéd u. I.	KTA-2 10/630	
36775	SPAR áruház	EHTR 10/630	
36820	István u. II.	KTW 1000-F	
36697	István u.	EHTR 10/630	
36672	Henger sor	EHTR 10/630	
36817	SPAR áruház	EHTR 10/1000	
36655	Bánki D. szakközép	EHTR 10/630	
36646	Tas u.	EHTR 10/630	
36617	Ószőlő II.	EHTR 10/630	
36928	Korányi u. V.	KTW-630R1	
36888	Korányi u. 2.	VOTR 20/125	
36901	Ifjúsági Park	EHTR 20/630	
36895	Sóstófürdő	EHTR 20/630	
36905	KPM URH	OTR 20/400	
36902	Venyige út	BOTR 20/160	
36809	Debreceni IV.	KTW 10/630	
36930	Nyírség u. II.	OTR 20/100	
36770	Déli áll. Debreceni u.	AHTR 10/630	
36585	Hunyadi u. I.	Jet-vill 10/630	
36742	Tavaszi u.	EHTR 10/630	

36751	DOMUS	EHTR 10/630	
36665	Sarkantyú u. II.	EHTR 10/630	
36675	Etelköz III.	EHTR 10/630	
36604	Szabadság tér	EHTR 10/630	
36912	Szódaház út	VHTR 20/630	
36907	Nyírkémia	OTR 20/400	
60346	Nyírség út IV.	OTR 20/100	
36757	Vasgyár u.	EHTR 10/630	
36648	Vörösmarty tér	EHTR 10/630	
36790	Pacsirta u.	KTW 10/630	
36660	Árok u. III.	EHTR 10/630	
36657	Újszőlő u.	EHTR 10/630	
36576	Körút I.	EHTR 10/630	
36578	Körút II.	EHTR 10/630	
36580	Városmajor u.	EHTR 10/630	
37067	Erdészet	OTR 20/400	
33485	MÉMRSZ	OTR 20/400	
33499	Fűrészüzem	OTR 20/400	
33489	Csongor út 2.	OTR 20/400	
37091	Csongor u. III.	OTR 20/400	
33903	Butyka sor	FOTR 20/125	
62367	Ny.háza Erőmű		
36716	Hímes u.	KTW 10/630	
37047	Viola u.	KTW-630R1	
37046	Ruhagyár	KTW-630R1	
33329	Huszár telep	EHTR 20/630	
36988	Konzervgyár	ABB Galaxy 1000	
36570	Kárpátalja u.	EHTR 10/630	
36761	SHELL kút Mező u.	EHTR 10/630	
36602	MŰM 110-es iskola	EHTR 10/630	
37068	MG Kísérleti Int.	VOTR 20/630	
37057	Derítő 1.	EHTR 20/2x1000	
36603	Húsüzem	EHTR 10/630	
36769	Nyugat kapcs. Állomás	RM6 NB-III	
36969	Kisbutyka Császárszállás	OTR 20/63	
36808	Eü. Főiskola	KTW 10/630	
36690	Stadion	EHTR 10/630	
36732	Tanárképző Főiskola	Nem típusos	
36731	Szanatórium	EHTR 10/1000	
37087	Sikló u.	OTR 20/400	
36681	Huszár sor	EHTR 10/630	
36680	Árpád u. III.	EHTR 10/630	

36670	Árpád u. II.	EHTR 10/630	
36582	Északi Alközpont	EHTR 10/630	
36581	Stadion út	EHTR 106630	
36762	UNIVERZUM	EHTR 10/630	
36736	Vay Á. Krt.	EHTR 10/630	
36626	Epreskert u.	EHTR 10/630	
36664	Sarkanttyú u. I.	EHTR 10/630	
36667	Homok tér	EHTR 10/630	
36619	Krúdy köz	EHTR 10/630	
36652	Kodály Z. u.	EHTR 10/630	
60308	Sóstói u.	KTW 10/630	
37078	Szociális Otthon	KTW-630R1	
36597	Malom u.	EHTR 10/630	
36600	Toldi u. I.	EHTR 10/630	
36571	Búza u.	UK 1250-34	
36717	Irinyi u.	EHTR 10/630	
36596	Vécsey u.	EHTR 10/630	
36583	Kölcsey köz	AHTRK 10/630	
36609	Színház I.	KTW 10/1000	
36608	Színház II.	EHTR 10/630	
36789	Síp u.	Jet-vill 10/630	
36791	Víz u. II.	KTW 10/630	
36643	Kelet Áruház	EHTR 10/1000	
36584	Víz u.	EHTR 10/630	
36706	Vasvári P. I.	EHTR 10/630	
36605	SZÜV	EHTR 10/630	
36780	Holló u.	KTW 10/630	
36798	Sólyom u. II.	UK 1250-36	
36707	Vasvári P. II.	EHTR 10/630	
36718	Vasvári P. III.	EHTR 10/630	
36754	Erdő sor II.	EHTR 10/630	
36595	Ér u.	EHTR 10/630	
36592	Párt ház	EHTR 10/630	
36640	Posta	EHTR 10/1000	
36806	Polg.mest Hivatal	KTW 10/630	
36778	OTP	EHTR 10/630	
36572	Irodaház I.	EHTR 10/630	
33914	Mazák-Butyka	OTR 20/400	
36943	Butyka telep	OTR 20/400	
36938	Béke Tsz Császárszállás	OTR 20/400	
36947	MÁV Császárszállás	FOTR 20/125	
36979	Ipari Park-Sematic Kft.	UK 1250-15	

36974	TANTÁL Kft.	KTW-630R1	
37052	Aktuál-Bau Debr. u.	OTR 20/400	
36821	METRO Áruház	EHTR 20/1000	
36693	Simai u.	VHTR 10/630	
36723	Takarmány keverő	EHTR 10/1000	
36698	Toldi u. IV.	EHTR 10/630	
36691	Deák F. u. III.	EHTR 10/630	
36686	Deák F. u. II.	EHTR 10/630	
36685	Deák F. u. I.	EHTR 10/630	
36641	Lenin tér	EHTR 10/1000	
36593	Kálvin tér	VHTR 10/250	
36759	Egyház u.	EHTR 10/630	
36679	Kossuth u. II.	EHTR 10/630	
36678	Kossuth u. I.	EHTR 10/630	
36764	Sólyom u.	EHTR 10/630	
36726	Dohány u.	EHTR 10/630	
36727	Erdő sor I.	EHTR 10/630	
37037	Tulipán u.	OTR 20/250	
36627	Vízügyi Igazgatóság	KTW 10/630	
36684	Toldi u. III.	EHTR 10/630	
37048	Huszár tér	OTR 20/400	
36676	Petőfi u.	EHTR 10/630	
36668	Damjanich u.	EHTR 10/630	
36666	Árpád u. I.	EHTR 10/630	
36598	Arany J. u.	EHTR 10/630	
36700	Széchenyi u.	EHTR 10/630	
36674	Új u.	EHTR 10/630	
36574	Búza tér	EHTR 10/630	
36644	Árok u. II.	EHTR 10/630	
36637	Nyomda	EHTR 10/2x1000	
36688	Őz köz II.	EHTR 10/630	
36579	Őz köz I.	EHTR 10/630	
36647	Minigarzon	EHTR 10/630	
36733	Északi vízmű	EHTR 10/2x1000	
33486	Szvíz Derítő 2.	OTR FA 2200	
36734	Vasvári P. Garzon	EHTR 10/630	
36601	Toldi u. II.	EHTR 10/630	
60310	Korzó Üzletzh1.	RM6 NB-III.	
60311	Korzó Üzletzh2.	RM6 NB-III	
36701	Tompa u. II.	EHTR 10/630	
36591	Tompa u. I.	EHTR 10/630	
36594	Iskola u.	EHTR 10/630	

36781	Luther u.	EHTR 10/630	
36589	Zrínyi u.	EHTR 10/630	
36573	Dózsa Gy. u.	EHTR 10/630	
36620	Ferenc krt. I. (Kun B.)	EHTR 10/630	
36671	Irodaház II.	EHTR 10/630	
36963	Marsó Kft.	OTR 20/400	
37055	Ford Autószalon Debrecen	OTR FA 2200	
36624	Malom	EHTR 10/2x1000	
36621	Almatároló	EHTR 10/2x1600	
36699	Szarvas u. II.	EHTR 10/630	
36628	Szarvas u. I.	EHTR 10/630	
37099	Butyka 4-es főút	OTR 20/400	
36975	Hattúsi telep	OTR FA 2200	
37050	Tulipán u. II.	OTR 20/400	
37038	Rozsrét iskola	OTR 20/160	
37000	Rozsrét Lőtér út	OTR FA 2200	
37053	Akácus u. II.	OTR 20/100	
37033	Akácus út	OTR 20/400	
36803	Dália u.	KTW 10/630	
36599	MÁV állomás	EHTR 10/2x1000	
36833	Izabella köz	OTR FA 2200	
36828	Jonatán út	OTR 20/250	
36825	Nyírszőlős Tszll	OTR 20/400	
36837	Jonatán u. II.	OTR 20/100	
37098	Oláhrét nyugat	OTR 20/400	
37028	Halász tanya	OTR 20/400	
37009	Rozsrét 3.	FOTR 20/125	
36829	Izabella út	OTR 20/400	
37024	Manda 2	OTR 20/400	
37036	Manda Juhar u.	OTR 20/250	
36991	Manda Bokor 1.	FOTR 20/125	
33495	BP Benzinkút	OTR FA 2200	
33901	TSZ-vadas	FOTR 20/160	
33905	Oláh rét dél	OTR 20/250	
36989	Hóvirág út	VOTR 20/400	
36981	Taurus 1.	EHTR 20/630	
37018	Könyök út	KTW-630s	
33494	MOL Tokaji út	OTR 20/400	
37040	Bem J. út	OTR 20/400	
37049	Ösvény u.	OTR 20/400	
36985	Gyöngy u.	OTR 20/400	
36755	Műanyagüzem	EHTR 10/1000	

37001	Elektorfém	EHTR 20/1000	
36694	AGROKER	EHTR 10/630	
36983	Dohánygyár	EHTR 20/1000	
37006	MÁV PFT	EHTR 20/1600	
36658	Simonyi Óbester u.	KT 630	
37062	HAFE-Rákóczi út	KTA-4	
37072	MG. Főiskola	VOTR 20/250	
37071	Fém munkás	VOTR 20/2x250	
33500	Gém u.	OTR 20/400	
33481	Gépjármű Technika	OTR FF 1400	
33487	Reptér- Kótaji út	OTR 20/400	
36830	Pannónia út 2.	OTR 20/400	
36575	Árok u. I.	EHTR 10/630	
36577	Kórház u. I.	EHTR 10/630	
33330	Alsóbadúr	FOTR 20/125	
33902	Oláh rét észak	FOTR 20/125	
36708	Csempeüzem	UK 3048H2700	
36645	Déli vízmű	EHTR 10/2x1000	
36720	SZAVICSAV	EHTR 10/630	
37013	Vasipari KTSZ	Nem típusos	
37021	MŰM 107	EHTR 20/630	
36673	TITÁSZ DELTA	ISZTR 10/2x1600	
37088	Rákóczi4s-2000 Kft.	KTW-630R1	
37085	TAÉV Tokaji út	VOTR 20/250	
37060	Rákóczi u. MEZŐGÉP	KTA 1000	
37044	Rozstelek u.	FOTR 20/160	
36992	Rozsrét Főzde	OTR 20/400	
33913	Üdülőtél.Sügér u.	OTR 20/400	
37029	Kállay rét	OTR 20/400	
36987	Rozsrét TSZ	OTR AF 1400	
37031	KEVIÉP	OTR 20/400	
36994	Bokréta út	OTR FA 2200	
36990	Derkovics út	KTW-1000R1	
36730	UNIVERSIL	EHTR 10/2x1000	
37019	Petrikovics út	EHTR 20/630	
37030	Bólyai tér	EHTR 20/630	
33340	Fűtőház	VHTR 20/630	
33490	Vásártér	OTR 20/400	
37063	Kopogó út	OTR 20/400	
37051	Simai u. II.	OTR 20/400	
37026	Fészek út	EHTR 20/630	
37041	Legyező út 2.	EHTR 20/630	

36998	Rozsnyó út	OTR 20/400	
37025	Rajk L. út	OTR 20/400	
37079	Gerely u.	OTR FA 2200	
37081	Szikla út	OTR 20/2x400	
37075	Északi kitérő	OTR 20/400	
36832	Csősz u.	OTR 20/400	
36822	Nyírszőlősi út	OTR 20/400	
33488	Reptér	EHTR 20/630	
37073	Csongor u. I.	OTR FA 2200	
37074	Kincs út	OTR 20/400	
37090	Kincs köz	OTR AF 1400	
36827	Szegély út	OTR 20/400	
36826	Pannónia út 1.	VOTR 20/160	
36836	Szőlőskert II.	OTR 20/400	
36831	Sugár út	OTR 20/400	
37069	Sátor út 1.	OTR 20/160	
37034	Szélsőbokor 3.	OTR 20/400	
33328	Szélsőbokor 1.	OTR 20/400	
37059	Esze T. laktanya	KTW-1000R1	
37016	Legyező út	OTR 20/400	
37042	Legyező út 3.	VHTR 20/630	
37015	Köris út	OTR 20/400	
36984	Vay Á. Laktanya	OTR 20/630	
37064	Árbóc u.	UK 1700-28	
37092	Acél u.	OTR 20/400	
37061	Sirály út	OTR 20/400	
37086	Kagyló u.	OTR 20/160	
37093	Árvácska u.	OTR 20/400	
37058	Cipőgyár-Reptér	OTR 20/2x630	
33493	Árvácska u. II.	OTR 20/400	
60332	Felsőbokor	OTR 20/100	
36835	Buji u. II.	OTR 20/400	
60326	Alsóbaduri u.	OTR FF 1400	
36996	Mandarét	FOTR 20/125	
33496	Polifém	OTR 20/400	
37007	Szélsőbokor 2.	FOTR 20/125	
60348	Szélsőbokor IV.	OTR 20/400	
37027	Alkony út	OTR 20/400	
33498	Tokaji u.	OTR 20/400	
33735	ÁG sertéstelep	OTR FA 2200	
37043	Tiszavasvári út	OTR 20/400	
37095	Tagló u.	KTW-630R1	

60325	Fábri-dűlő	OTR FF 1400	
33492	Sátor út II.	OTR 20/400	
33483	Katód Felsőszékút	BOTR 20/160	
36838	Ny.szőlősi ú. 2.	OTR 20/400	
36824	Buji út é – Jókai telep	OTR 20/400	
33338	Kordován bokor-gyümölcsös	FOTR 20/125	
33337	Manda Tsz	OTR FA 2200	
36993	Lóczy bokor	FOTR 20/125	
37004	Sertéstelep Ságvári Tsz	VOTR 20/250	
37020	Tsz. Szárító	OTR 20/400	
60314	Újtelek-B. III.	OTR AF 1400	
37002	Salamon bokor	FOTR 20/125	
37083	Szabadság Bokor	OTR 20/250	
37084	Füzes Bokor	OTR 20/125	
37065	Bertalan Tanya	FOTR 20/125	
36834	Jókai telep szárító	OTR 20/400	
36823	Tsz.1. Üvit	OTR 20/400	
33906	Vadas Gombos tanya	OTR 20/250	
37017	Lovas u. Felsőszima	BOTR 20/160	
36999	Újtelek Bokor1	FOTR 20/125	
37039	Újtelek B. 2.	OTR 20/400	
37005	Polyák bokor	FOTR 20/125	
37014	István Bokor	OTR 20/250	
37077	János-Zombori Bokor	OTR 20/400	
37096	Zomboribokor	OTR 20/400	
37070	Vargabokor	OTR AF 1400	
37089	Vargabokor II.	OTR 20/400	
33484	Szeles Bokor	BOTR 20/160	
33491	Bedőbokor 2.	OTR 20/400	
33339	Major u. Felsőszima	FOTR 20/125	
62106	Szennyvíztelep idegen Felsőszima	Nem típusos	
37032	Benkő Bokor	OTR 20/400	
37003	Gerhát Bokor	OTR FF 1400	
37076	Kazár Bokor	FOTR 20/125	
33482	Debrőbokor	FOTR 20/125	
36995	Bálint bokor	FOTR 20/125	
37008	Lomb út	FOTR 20/125	
37010	Húsipari Sertéstelep	OTR 20/400	
37080	Antal Bokor	FOTR 20/125	
37066	Vajdabokor	OTR AF 1400	
33497	Csendes u. Vajdabokor 2.	OTR 20/400	
37022	Óvoda, Felsőszima	OTR AF 1400	

37082	Kovács-Nádasbokor	OTR 20/250	
37054	Nádas-bokor	OTR 20/400	
37097	Kovács-b. II.	OTR 20/63	
37094	Vajdabokor öntöző	OTRL 20/100	
37023	Palackozó Felsősíma	OTR 20/400	
37011	Samoka	OTR 20/400	
37012	Benehalom	OTR 20/400	
36997	Sulyán	FOTR 20/125	

31. táblázat: Településen lévő TR állomások adatai, kihasználtsági
Forrás: villamos szakági munkarész

FEJLESZTÉSI TERVEK:

Az energiaigények teljesítésén, állagmegóvason, megelőző karbantartásokon kívül – jelentősebb/stratégiai beavatkozást, átépítést az OPUS TITÁSZ Zrt. nem tervez.

Nyíregyháza területén MAVIR tulajdonú nagyfeszültségű vezeték nem halad át.

(A villamosenergia rendszerek és berendezések biztonsági övezetéről a következő jogszabály rendelkezik: **2/2013. (I. 22.) NGM rendelet a villamosművek, valamint a termelői, magán- és közvetlen vezetékek biztonsági övezetéről.**)

A villamos energia, mint vezetékes energiahordozó távlatban is csak világításra és technológiai célú energiaigények kielégítésére javasolható. Bár alkalmas lenne termikus célú energiaigények kielégítésére is, beruházási és üzemeltetési költségigénye miatt ilyen célú alkalmazása csak a kis teljesítményű, tartalék (időszaki kiegészítő fűtésre, vagy ahol más energiahordozó valamely okból nem alkalmazható, kizárólag a völgyidőszakban) hőtárolós fűtésre javasolható.

A kiefeszültségű energiaellátó és a közvilágítási hálózatok többnyire légvezetékes kialakításúak, csak részben, főleg a belvárosi részen földkábelek.

A közvilágítási feladatokat az OPUS TITÁSZ Zrt. látja el, a felépítmény az ő tulajdonukban van, az áramszolgáltatás költségét a város fizeti.

A közvilágítás a közcélú hálózat tartóoszlopain elhelyezett lámpatestekkel van biztosítva. Nyíregyháza jelenlegi közvilágítása csak részben tekinthető korszerűnek.

A város közvilágítása azokon a területeken, ahol a kiefeszültségű elosztás szabadvezetékes hálózattal üzemel, többnyire a kiefeszültségű vezeték tartó oszlopsorra szerelt lámpákkal van megoldva. Az önálló közvilágítási hálózat, a szabadvezetékes környezetben minimális. Szem előtt kell tartani az esetleges fényszennyezés elkerülését. Ennek érdekében a lámpatesteket úgy kell elhelyezni, hogy:

- csak kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába világítson.
- csak megfelelő, szükséges időszakban világítson.

Ennek érdekében megfelelő ernyőzésű és energiafelhasználású lámpákat kell elhelyezni. Ezek azok a lámpatestek, amelyek IDA (International Dark Sky Association) minősítéssel rendelkeznek. Az IDA nagyon szigorú szempontrendszer alapján választja ki azokat a világítóttesteket, melyekkel teljesen fényszennyezés mentes világítás létesíthető.

1.14.5.2. MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK ALKALMAZÁSA, A KÖRNYEZETTUDATOS ENERGIAGAZDÁLKODÁS LEHETŐSÉGEI:

A megvalósítandó fejlesztések során elsősorban napenergiára kell gondolni megújuló energiaforrás alkalmazásával kapcsolatban, hisz a város fekvését és egyéb adottságait is figyelembe véve, szél erőművek telepítése és energiatermelés céljából történő üzemeltetése nem lenne gazdaságos.

Nyíregyházán az alábbi létesítmények rendelkeznek megújuló energiaforrással:

NAPELEMES RENDSZER:

- Eszterlánc Északi Óvoda
4400 Nyíregyháza, Tas u. 1-3.
- Eszterlánc Északi Óvoda Gyerme mosoly Tagintézmény
4400 Nyíregyháza, Etelköz 13.
- Búzaszem Nyugati Óvoda Gyermekkert Tagintézmény
4400 Nyíregyháza, Tőke u. 3.
- Búzaszem Nyugati Óvoda Benczúr téri Tagintézmény
4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 20.
- 14. sz. Bóbita Bölcsőde
4400 Nyíregyháza, Tas u. 1-3
- Móra Ferenc Általános Iskola
4400 Nyíregyháza, Fazekas János tér 8.
- Bem József Általános Iskola Gárdonyi Géza Tagintézmény
4400 Nyíregyháza, Kórház u. 13.
- Nyíregyházi SZC Vásárhelyi Pál Építőipari és Környezetvédelmi – Vízügyi Szakgimnázium
4400 Nyíregyháza, Vasvári Pál u. 16.
- Sója Miklós Görögkatolikus Általános Iskola
4400 Nyíregyháza, Kórház u. 13.
- Albérlők Háza
4400 Nyíregyháza, Tokaji út 2-4.
- Éjjeli Menedékhely
4400 Nyíregyháza, Bokréta u. 22/A
- Nyíregyházi Polgármesteri Hivatal
4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
- Városi Rendelő Intézet
4400 Nyíregyháza, Szent István u. 14.

A városban az Önkormányzati épületeken kívül, egyre több vállalkozás és magánszemély rendelkezik háztartási méretű naperőművekkel.

Ezekon kívül a város területén 23db naperőmű létesült. Ezek az erőművek a következők:

Állomás szám	Állomás neve	Névleges teljesítmény kVA
62963	0750/75 hrsz. naperőmű	499
62856	Napelempark 02256/12 hrsz.	500
62844	1099/45 Napelempark	499
64033	Naperőmű 0816/25	497

62452	Révész napelempark	200
62415	KEMÉV Napelempark	499,5
64078	0816/26 naperómű	497
62974	0203/38 naperómű	300
36627	Vízügyi igazgatóság	108
62850	0203/36 naperómű	498
64066	01043/46 naperómű	497
64101	01043/47 naperómű	497
64065	01043/44 naperómű	497
64059	01043/37 naperómű	497
64058	01043/36 naperómű	497
64057	01043/38 naperómű	497
64061	01043/39 naperómű	497
64062	01043/40 naperómű	497
64063	01043/41 naperómű	497
64064	01043/42 naperómű	497
62863	Napelempark 0552/106 hrsz.	540
62768	0273/17 Sollight naperómű	492
62767	0273/16 Sollight naperómű	499

32. táblázat: A város területén létesült napróművek
Forrás: villamos szakági munkarész

1.14.5.3. AZ ÖNKORMÁNYZATI INTÉZMÉNYEK ENERGIAHATÉKONYSÁGI ÉRTÉKELÉSE

Nyíregyháza Város által elnyert energetikai korszerűsítési pályázatoknak köszönhetően több önkormányzati épületben teljeskörű felújítás valósult meg. Az önkormányzati intézmények egy részében a világítótestek elavultak, üzemeltetésük nem gazdaságos. Ezért javasoljuk azokat lecserélni LED-es lámpatestekre. Javasoljuk ezen kívül az elektromos hálózat felújítását is. Különös figyelmet kell fordítani a különböző intézmények térvilágításának gazdaságos működésére, tehát javasoljuk ezek alkonykapcsolóval történő működtetését, de kézi lekapcsolásra való lehetőséggel.

1.14.6. ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

A mobil távközlési ellátás szempontjából a település lefedettnek tekinthető.

Nyíregyháza szélessávú kommunikációs szolgáltatást a Telekom Nyrt., a Vodafone, a DIGI KFT., az Invitech Kft, a Giganet Kft valamint az AH NET Zrt. biztosítja föld és léghálózaton keresztül. Kábel TV szolgáltatás a Magyar Telekom Nyrt. a Vodafone és a DIGI KFT rendszerén keresztül elérhető, az internethálózattal közel azonos nyomvonalon, azok hálózati jellemzőinek megfelelően.

A frekvenciánál helyeken a léghálózati vezetékeket folyamatosan földkábelesre kell cserélni.

A hálózatbővítő beruházásokat elsősorban a fogyasztói igények határozzák meg.

A távközlési ellátás vállalkozási alapon fog fejlődni.

A hírközlés fejlődéséhez kapcsolódóan folytatni kell a csillagpontosítást, a kábelhálózat optikai kábelre való cseréjét. Elvárható igény, hogy minél előbb biztosítsák a rendszerek interaktivitását, az internet szolgáltatás és televíziós műsor szórás magasabb szintű, biztonságosabb üzemeltetését, az igények kielégítését.

1.14.7. SUGÁRZÁS VÉDELEM

Élettani hatás szempontjából, a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni a villamos és a mágneses terét. A villamos térerősség nagyságát a feszültségszinten kívül egyéb körülmények is befolyásolják:

- a vezetékek föld feletti magassága
- a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése
- magas objektumok pl.: fasor árnyékoló hatása jelentősen csökkenti a térerősséget
- épületek (a villamos teret 85-90%-ban leárnyékolják)

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültségszintű távvezetésektől:

- 750 kV 40 m
- 400 kV 20 m
- 220 kV 10 m
- 120 kV 5 m

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni. Az alacsony frekvenciás mágneses tér áthatol az épületeken és szemben a villamos térrel kiterjedt objektumoknál nem, vagy csak nagyon költségesen árnyékolható. Az alacsony frekvenciás mágneses tér ellen a legjobb védekezés a megfelelően nagy védőtávolság tartása.

A sugárvédelmi szabályozásban úgynevezett alapkorlátokat és abból származtatott expozíciós határértékeket alkalmaznak. Az RF expozíció alapkorlátait mindig a fajlagosan elnyelt teljesítmény (Specific Absorption Rate, SAR) határozza meg. Ebből származtatják az ajánlásban szereplő, és mérendő (illetve mérhető) megengedhető expozíciós határértékeket W/m²-ben, mW/cm²-ben, V/m-ben vagy A/m-ben (Duchene et al. 1991., WHO 1993., ICNIPR 1996.)

Bázisállomások esetén, Magyarországon érvényben lévő egészségügyi határértékek: 900 MHz 4.500.000 µW/m², 1800 MHz 9.000.000 µW/m². A határértékek megállapításakor a különböző kutatási eredményeket vették alapul. A frekvencia növekedésével a behatolási mélység csökken, ezért állapítottak meg két értéket.

Napjainkban a különböző sugárzások ipari alkalmazása (orvosi diagnosztika, ipari szerkezetvizsgálatok, élelmiszeripari tartósítások) is egyre inkább elterjedt, ezek esetleges káros hatása azonban lokális.

Atomerőmű működésével kapcsolatos többletsugárzás havária esetén fordulhat elő.

Nyíregyháza a Paks, illetve Mochovce atomerőművek 300 km-es Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik. Az ÉÓZ az a terület, amelyen belül, egyes esetekben szükségessé válhat a lakosság élelmiszer-fogyasztásának korlátozása, a mezőgazdasági termelők és az élelmiszer-feldolgozó ipar ellenőrzése, tevékenységük szükség szerinti, szigorú rendeleti szabályozása, illetve korlátozása.

A településen nem található olyan ipari létesítmény, amelyek sugárvesélyt okozhat, ezért ezzel nem kell számolni. A katasztrófavédelem rendszeresen figyeli a természetes eredetű háttérsugárzást a településen.

1.15.1. A VESZÉLYEZTETŐ HATÁSOK ELEMZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

BELVÍZ

A település a 46. sz. Nyíri belvízrendszer területén helyezkedik el. A megyére jellemző belvízi veszélyeztetettség közepes fokú, az esetleges belvízi események a település lakosságának kevesebb, mint 25%-át veszélyeztetik, a településről kivezető műutak nem kerülnek elöntésre, a védekezésben eltöltött napok száma az elmúlt 10 évben több, mint 70 nap volt.

RENDKÍVÜLI IDŐJÁRÁS

Magyarország éghajlata nagyon változékony. Ennek egyik fő oka, hogy éghajlatunkra a kiegyenlítettebb hőmérsékletjárású, csapadékos óceáni, a szélsőséges hőmérsékletű, kevés csapadékú kontinentális, illetve a nyáron száraz, télen csapadékos mediterrán éghajlat egyaránt hatással van, ezen klímátípusok közül bármelyik hosszabb-rövidebb időre uralkodóvá válhat. Ennek következményeként, főleg az elmúlt évek tapasztalatai alapján előfordulhatnak extrém enyhe vagy hideg telek, hűvös, vagy akár több héten keresztül tartó rendkívüli meleg és száraz időszakok. A globális klímaváltozás következtében a térségben is előfordulhatnak rövid ideig tartó, nagy csapadékmennyiséget (jégesőt) hozó, erős széllel járó viharok, melyek veszélyeztethetik az élet- és vagyonbiztonságot. Közlekedési útvonalak és csomópontok: Nyíregyháza közúthálózatára – a város csomópont jellege miatt – nagyon nagy terhelés hárul. A várost nemrégiben elérő M3-as autópálya csökkenti a belvároson átmenő utak forgalmát, terhelését. Az autópálya átadásával egyidőben átadták a keleti elkerülő utat (403-as főút), ami lehetőséget ad arra, hogy a Budapest felől Záhony felé közlekedők elkerülhessék a várost, illetve a Záhonytól Budapest ill. Debrecen felé érkezőknek sem kell áthaladniuk a városon.

FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK (ELSŐSORBAN IVÓVÍZBÁZISOK) SÉRÜLÉKENYSÉGE

A teljes Felső-Tisza-vidék, s így Nyíregyháza ivóvízellátása is 100 %-os mértékben felszín alatti vizekből történik. Nyíregyháza város és a környező települések vízellátását a NYÍRSÉGVÍZ Zrt. biztosítja. Nyíregyháza alatt a mértékadó talajvízszintek viszonylag magasan, mindössze 1-2 méter mélységben találhatóak, ez a város felszín alatti vizeit igen sérülékennyé teszi az emberi tevékenységből származó szennyezésekkel szemben. Lokális, de magas szennyezőanyag koncentrációjú talajvízszennyezések keletkezhetnek az illegális hulladék lerakás, folyékony hulladék ürítés, túlzott mértékű műtrágya használat, illetve néhány terület csatornázatlansága miatt. Ezen szennyeződések mindegyike elsősorban szerves eredetű szennyezést okoz, mely szennyezések idővel lebomlanak és átalakulnak, így viszonylag kisebb károkat okoznak a felszín alatti vizekben. Azok a szennyeződések, melyek Nyíregyházán a felszíni alatti vizekben tartós károsodást okoznak és kármentesítésük mindenképpen szükséges, elsősorban a nem megfelelő kialakítású szénhidrogén tartályok meghibásodásai során, ill. az ipari üzemek okozta nehézfém szennyezések miatt keletkeztek.

HUMÁN JÁRVÁNY VAGY JÁRVÁNYVESZÉLY, VALAMINT ÁLLATJÁRVÁNY

Nyíregyházán viszonylag jelentős mind a haszonállatok tenyésztése, mind a hobbiállatok tartása. Az elhullott állatok helyi megsemmisítésére nincs lehetőség. Az állattartó-telepeken folyamatos és fokozott állategészségügyi intézkedéseket tesznek a vállalkozások, ennek ellenére a nagy létszám és a telephelyekre szállított anyagok miatt a zoonózis kialakulásának megvan a lehetősége. A riasztási küszöböt elérő mértékű légszennyezettség: Nyíregyháza város levegőminőségének állapotát legerősebben a városi motorizált közlekedés légszennyező hatása és a meteorológiai körülmények befolyásolják, e mellett igen fontos tényezőt jelentenek a levegő minőségi állapotában bekövetkező változások, és az egyéb légszennyezőanyag források kibocsátásai is. A közlekedési eredetű légszennyezés Nyíregyháza egyik leg súlyosabb környezetvédelmi problémája, amely egészségügyi szempontból is igen lényeges.

Levegőtisztaság védelmi szempontból a legszennyezettebb területek az országos főutak bevezető szakaszai, a nagykörút mentén és közvetlenül a városközpontban találhatók. A domináns légszennyezők a nitrogén-oxidok a szénhidrogének és a szállópor. Az M3 autópálya átadásával az átmenő forgalom egy része kikerült a városból, amely érzékelhető forgalomcsökkenést jelentett, elsősorban a Tiszavasvári út, a Pazonyi út és az Orosi út forgalmában. Ezen területek, valamint a nagykörút légszennyezettségében is pozitív változás következett be.

A LAKOSSÁG ALAPVETŐ ELLÁTÁSÁT BIZTOSÍTÓ INFRASTRUKTÚRÁK SÉRÜLÉKENYSÉGE

A lakosság alapvető ellátását biztosító kritikus infrastruktúrák főként az energiaszolgáltatóktól való függésük miatt összekapcsolódnak. Az elmúlt időszakban bekövetkezett heves zivatarok, viharos erejű szellőkések következményeként kialakult áramkimaradások bebizonyították, hogy a lakosság alapvető ellátását végző infrastruktúra-elemek olyan szorosan épülnek egymásra, hogy egy elem kimaradása esetén fokozatosan állnak le a szolgáltatások.

A KÖZLEKEDÉS SÉRÜLÉKENYSÉGE

A várost körülvevő tanyabokrok megközelítése nagyrészt alsóbbrendű, szilárd burkolatú, illetve földutakon valósul meg. A téli havazások alkalmával ezen településrészek megközelítése egy ideig nem megoldható, hiszen az úthálózat megtisztítása jelentős időt vesz igénybe.

1.15. KATASZTRÓFAVÉDELEM, A TERÜLETEK HASZNÁLATÁT, ÉPÍTÉSI TEVÉKENYSÉGET BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK

A Nyíregyházi Katasztrófavédelmi Kirendeltségtől kapott információk alapján Nyíregyháza katasztrófavédelmi veszélyeztetettségéről az alábbiak mondhatók el.

Nyíregyháza település a települések katasztrófavédelmi besorolásáról szóló 44/2021. (XII. 16.) BM rendelet 1. melléklete alapján I. katasztrófavédelmi osztályba sorolt. A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 2. melléklete szerint a lakosság központi riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatása feltételeinek biztosítása indokolt.

A település jelenlegi úthálózata olyan paraméterekkel rendelkezik, amely alkalmas tűzoltó járművek, valamint műszaki mentést végző gépjárművek közlekedésére. Az építmények megfelelő közúti kapcsolata biztosított, illetve a tervezés során biztosítható, az úthálózatok a tervezést követően, megfog felelni az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásainak. A településrendezési terv az érvényes törvények, rendeletek, MSZ és ágazati szabványok figyelembevételével készül el, melyeknek az előírásait betartja.

A tűztávolság betartására, a tűzoltás eszközeivel a létesítmények megközelítésére – az OTÉK előírásait megtartva – a Helyi Építési Szabályzat vonatkozó pontjaiban tesz kötelező intézkedéseket. Az övezeten belüli építményekre vonatkozó tűzvédelmi előírásokat az építési engedélyesési eljárások során kell konkrétan meghatározni és betartani. (pld. A tűzállósági fokozat, tűzveszélyességi osztályba sorolás, tűztávolság, tűzszakasz, oltás módja, oltóvíz, oltókészülék, nyomás, menekülési és mentési út).

A TELEPÜLÉSEN AZ ALÁBBI, A KATASZTRÓFAVÉDELEMRŐL ÉS A HOZZÁ KAPCSOLÓDÓ EGYES TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ 2011. ÉVI CXXVIII. TÖRVÉNY (A TOVÁBBIKBAN: KAT.) IV. FEJEZETE ALÁ TARTOZÓ ÜZEMEK TALÁLHATÓK:

- A Sóstó-Gyógyfürdők Zrt. (székhelye: 4432 Nyíregyháza-Sóstófürdő, Szódaház u. 18.) székhelyével azonos telephelye, mint súlyos káresemény elhárítási tervvel rendelkező küszöbérték alatti üzem.
- Az Agroker Holding Zrt. (székhelye: 4400 Nyíregyháza, Kinizsi u. 2.) székhelyével azonos telephelye, mint alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem.
- A Farmmix Kft. (székhelye: 4220 Hajdúböszörmény, Ipartelep utca 20.) 4400 Nyíregyháza, Tiszavasvári út 53. sz. telephelye, mint súlyos káresemény elhárítási tervvel rendelkező küszöbérték alatti üzem.
- A Messer Hungarogáz Kft. (székhelye: 1044 Budapest, Váci út 117.) 4400 Nyíregyháza, Derkovits utca 130. sz. telephelye mint súlyos káresemény elhárítási tervvel rendelkező küszöbérték alatti üzem.
- A BU-GÁZ LUX Kft. (székhelye: 4400 Nyíregyháza, Jég u. 4.) 4400 Nyíregyháza–Rozsrétszőlő, 01108/21 hrsz. alatti telephelye, mint alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem.
- A Veolia Energia Magyarország Zrt. (székhelye: 2040 Budaörs, Szabadság út 301.) 4400 Nyíregyháza, Simonyi Óbester u. 33. sz. alatti telephelye, mint alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem.
- A Kemoker Invest Kft. (4400 Nyíregyháza, Tünde utca 20.) székhelyével azonos telephelye, mint alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem.
- A Chem-System Kft. (székhelye: 4400 Nyíregyháza, Tó u. 7/A., a továbbiakban: Üzemeltető) székhelyével azonos telephelye, mint alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem.
- Az UNIVERZÁL-PLUSZ Kft. (székhelye: 4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 3., a továbbiakban: Üzemeltető) 4400 Nyíregyháza, 01896/3. hrsz. alatti telephelye, mint küszöbérték alatti üzemre

Nyíregyháza település a települések katasztrófavédelmi besorolásáról szóló 44/2021. (XII. 16.) BM rendelet 1. melléklete alapján I. katasztrófavédelmi osztályba sorolt. A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 2. melléklete szerint a lakosság központi riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatása feltételeinek biztosítása indokolt.

A TELEPÜLÉSEN AZ ALÁBBI CÍMEKEN TALÁLHATÓ RIASZTÓ-TÁJÉKOZTATÓ ESZKÖZ:

- Fazekas János tér 7.;
- Kossuth tér 1.;
- Toldi utca 56.;
- Ungvár sétány 1.;
- Béke utca 1.;
- Bethlen G. utca 92.;
- Bottyán J. utca 3.;
- Család utca 102.;
- Csillag utca 64.;
- Debreceni út 99.;
- Derkovics utca 58.;
- Derkovics utca 106.;
- Kállói út 18.;
- Kemecei út 20.;
- Korányi út 220.;
- Kórház út 58.;
- Kótaji út 29.;

- Deák F. út 2.;
- Palánta utca 4.;
- Pazonyi út 33.;
- Rákóczi út 69.;
- Repülőtér utca 1.;
- Sóstói út 71/A;
- Szivárvány utca 14.;
- Tölgyes utca 68.;
- Tünde utca 9.;
- Tünde utca 18.;
- Újerő út 32.

A TELEPÜLÉSEN ÉLETVÉDELMI ÉPÍTMÉNY NEM TALÁLHATÓ.

1.15.2. ÉPÍTÉSI TEVÉKENYSÉGET BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK

ÉPÍTÉSFÖLDTANI KORLÁTOK

Nyíregyháza város földtanilag a Nyugat – Nyírségi Pannóniai hátság elnevezésű hidrogeológiai tájegységhez tartozik. A térség földtani felépítését a Nyíregyháza - Külső vasútállomás közelében, a gravitációs minimumra telepített 2579 m-es, ún. MASZOLAJ szerkezetkutató fúrásból, valamint a hévízkutató fúrásokból ismerjük.

A kutatófúrással a paleozoós-mezozoós kristályos alaphegységet nem érték el, alsómiocén vulkanitokban állt meg a fúrás. A felszíni geofizikai mérések szerint a kristályos alaphegység felszíne 3000-4000 m körül van. Az alaphegységre kréta-paleogén flis, 2000 m vastagságú miocén vulkanitokból álló összlet, 850 m vastagságú pliocén (ebből 200 m levantei), végül 120 m pleisztocén összlet települ.

Magát az összletet négy részre osztjuk. Alsó-pannóniai félig tengeri – félig tavi, felső-pannóniai tavi, levantei átmeneti szárazföldi és negyedidőszaki folyóvízi üledékekre. Az alsó-pannóniai üledékek főleg márgák és kemény homokkövek, bennük enyhén sós víz található. A felső-pannóniai rétegek lazábbak, homok és agyag rétegek váltakozásából állnak. A levantei (felső-pliocén) agyagrétegek vízben szegények, vastagságuk a területen 200 m. A negyedidőszaki rétegsor folyóvízi eredetű, magas hőmérséklet, só- és gáztartalom miatt ivóvízként nem használható.

Víznyerési szempontból a legidősebb paleozoós és triász rétegeknek nincs gyakorlati jelentőségük. Bár a triász mészkövek egy része valószínűleg karsztosodott és nyomás alatti vizet tartalmaz, amelyet át tudadni a miocén tufákba, kitermelése még sem gazdaságos, mert a miocén rétegek vízvezetőképessége gyenge és csak nagyon mérsékelt utánpótlódásra számíthatunk. Magából a triász karsztból való víztermelés pedig a nagy mélység miatt nem gazdaságos.

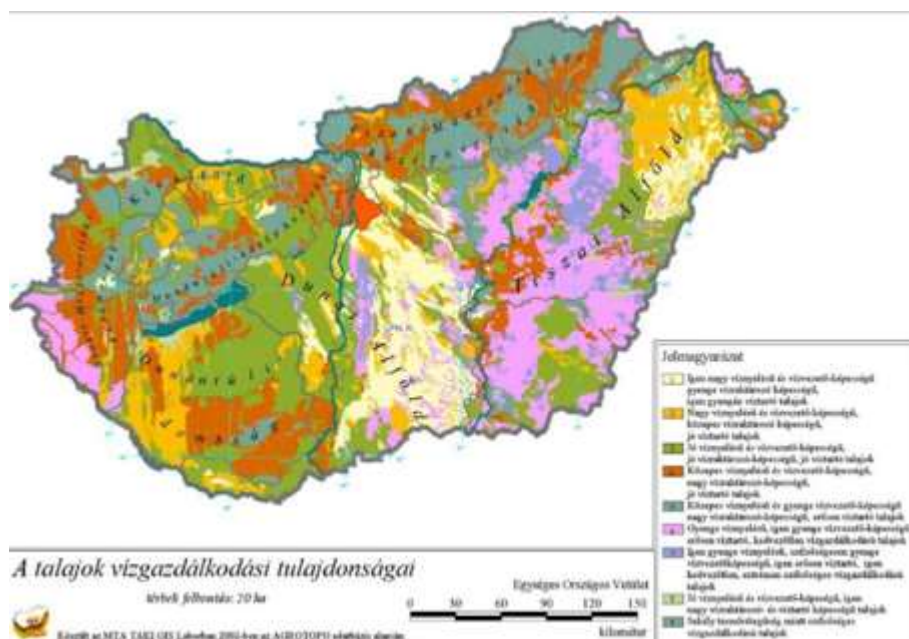
A foltokban található eocén és oligocén képződmények vízzáróak. A miocén összletnek azonban a triászból átszivárgó víz mellett a magasabb szinteken saját készlete is van, de kitermelését ebben az esetben is valószínűleg gazdaságtalanná teszi az utánpótlódás hiánya.

Az előzők alapján a felszín alatti vízbeszerzés szempontjából tehát a pliocén-pleisztocén korú törmelékes víztárolók jöhetnek számításba.

A kb. 1000 m fekülmélységű alsó-pliocén víztartó képződmények vize a Nyíregyháza város földtanilag a Nyugat-Nyírség Pannóniai hátság elnevezésű hidrogeológiai tájegységhez tartozik. Az ivó-, ipari- és mezőgazdasági célú vízkivételek a hideg édesvizet tároló 120 m fekülmélységű pleisztocén alluviális összletből történik. A vízáadó szintek apró, közép és durvaszemű homok, helyenként kavicsos homok váltakozásából állnak.

A kiemelt homokterületeken beszivárgó víz, a vízvezető rétegek segítségével a mélybe nyomul, ahonnan azután a nagy nyomás és a hőmérsékleti fajsúlycsökkenés hatására, a vízvezető és féligáteresztő (semipermeábilis) rétegeken át, lépcsőről lépcsőre haladva felfelé szivárog és a talajvizet át egy hosszú körforgás eredményeként visszajut az atmoszférába a peremi területeken. A felfelé mozgás vezérlője egyfelől a talajvíz evapotranspirációja, másfelől a mélység felé növekvő nyomás és a csökkenő fajsúly révén fellépő felhajtó erő. Ami az egyes rétegek vízföldtani paramétereit illeti, az alsó-pleisztocén (80-120 m) rétegvíz tartó képződmények vízszintes irányú transzmisszibilitása $180 \text{ m}^2/\text{d}$, a szivárgási tényező $4,500 \text{ m/d}$, a középső-pleisztocén rétegek (45-80 m) transzmisszibilitása $170 \text{ m}^2/\text{d}$ a szivárgási tényező $4,857 \text{ m/d}$, míg a felső-pleisztocén (0-45 m) esetében ezek a paraméterek $190 \text{ m}^2/\text{d}$ illetve $4,222 \text{ m/d}$ körüli értékeket mutatnak.

112. ábra: A talajok vízgazdálkodási tulajdonságai
Forrás: <http://enfo.agt.bme.hu/drupal/sites/default/files/vizgazdalkodas.jpg>

1.15.2.1. ALÁBÁNYÁSZOTT TERÜLETEK, BARLANGOK ÉS PINCEK TERÜLETEI

A település közigazgatási területén nem található alábányászott területek, se barlangok és pince területek.

1.15.1.2. CSÚSZÁS-, SÜLLYEDÉSVESZÉLYES TERÜLETEK

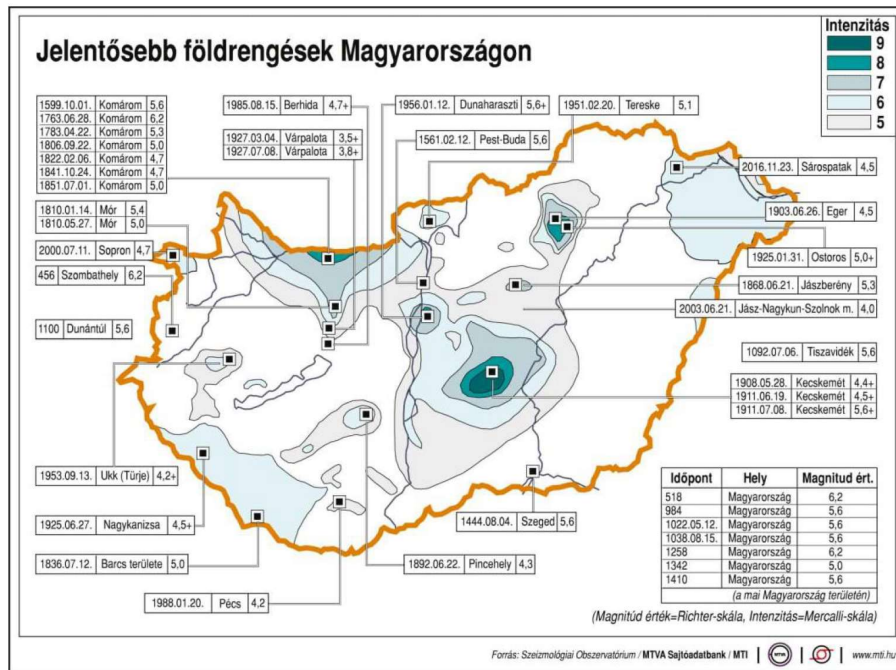
A település közigazgatási területén nem található csúszás-, süllyedésveszélyes területek.

1.15.1.3. FÖLDRENGÉS VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEI

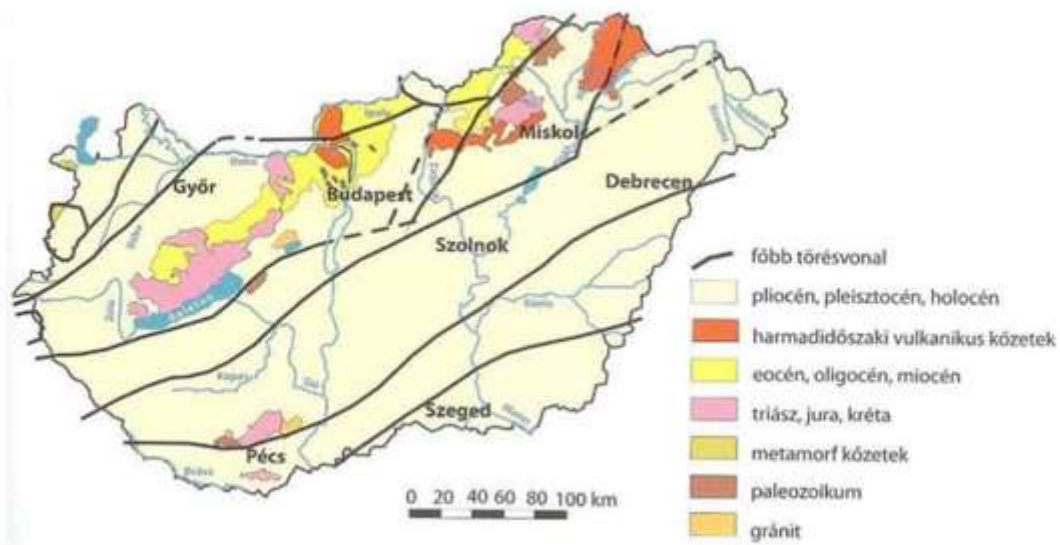
Átlag 100-150 évenként a mai Magyarország területén is mérnek 6-os magnitúdójú rengéseket, kisebbeket pedig még gyakrabban, akár évente 100-120-at. Ezekből a kisebb földmozgásokból az emberek évi négyet-ötöt érzékelhetnek, erősségük a centrum környékén körülbelül 2,5-es. A Kárpát-medencében 1500 évre vannak adataink földrengésekről: az elsőt 456-ban jegyezték fel a Római Birodalom részét alkotó mai Szombathely térségében.

A település közigazgatási területén nem található kimondottan földrengés veszélyeztetett területe, de a település a Közép-Magyarországi törésvonal közvetlen közelében van.

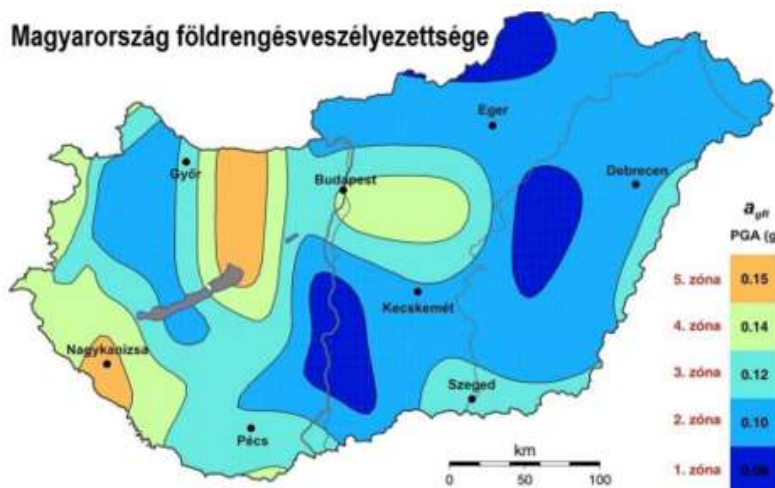

113. ábra: Jelentősebb földrengések Magyarországon
Forrás: MTVA/MTI Sajtóadatbank / MTI

114. ábra: Magyarország egyszerűsített földtani térképe
Forrás: <https://www.metkep.hu/>

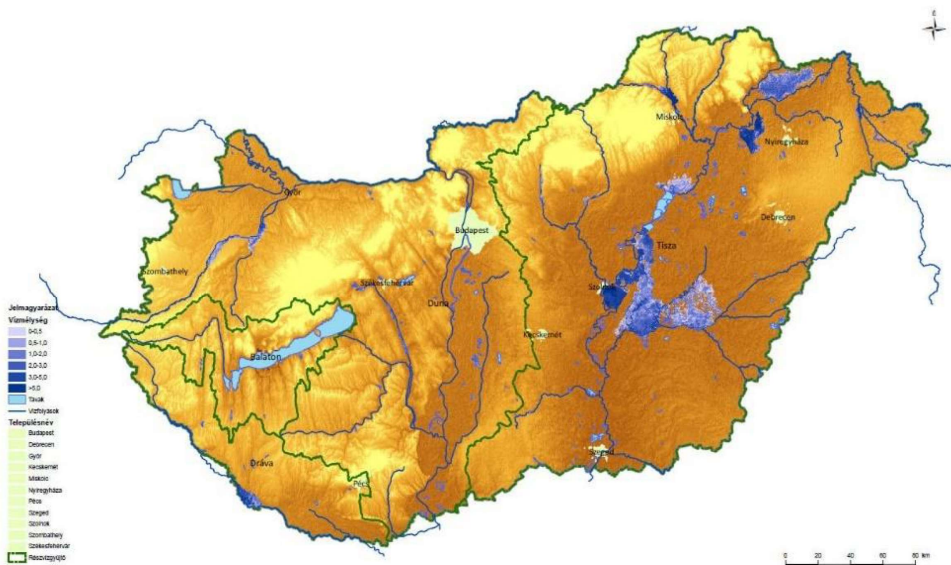

115. ábra: Magyarország földrengésveszélyeztettsége
Forrás: <http://aranylo.blogspot.hu/2011/03/magyarorszagannon-medence-jelentos.html>

Magyarország földrengés-veszélyeztettségi térképe a valószínűségi módszer alapján készült. A szeizmicitás alapján kijelölt forrászónák földrengés-aktivitásának statisztikus jellemzői mellett figyelembe veszik a bizonytalansági tényezőket, az alapkőzetet, valamint a talajvízszint helyzetét.

1.15.3. VÍZRAJZI VESZÉLYEZTETETTSÉG

1.15.3.1. ÁRVÍZVESZÉLYES TERÜLETEK

116. ábra: Nagy valószínűségű árvízveszély Magyarországon
Forrás: www.vizugy.hu

Nyíregyháza város Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében fekszik, a Nyíregyházi járásban. A város a Nyírségi tájegységben, a 46. sz. Nyíri belvízrendszer területén, a Simai-főfolyás, Érpataki-főfolyás, Kállai-főfolyás völgyében helyezkedik el.

Domborzata tagolt, É – D irányú vonulatokkal, zárt katlanokkal. A jellemző terepmagasság a város külterületén 130,00 (Alispántanya, Butykasor) –99,00 (Nyírszőlős) mBf., míg a belterületen 110,00 (Kistelekiszló)– 99,50 (Hímes) mBf. között változik. A lejtés iránya általában D – É-irányú.

A település közigazgatási területe árvíz veszélyességi szempontból nem veszélyeztetett.

1.15.3.2. BELVÍZVESZÉLYES TERÜLETEK

A település közigazgatási területe az országos, valamint a vármegyei rendezéstervben, rendszeresen belvízjárta terület övezetével érintett.

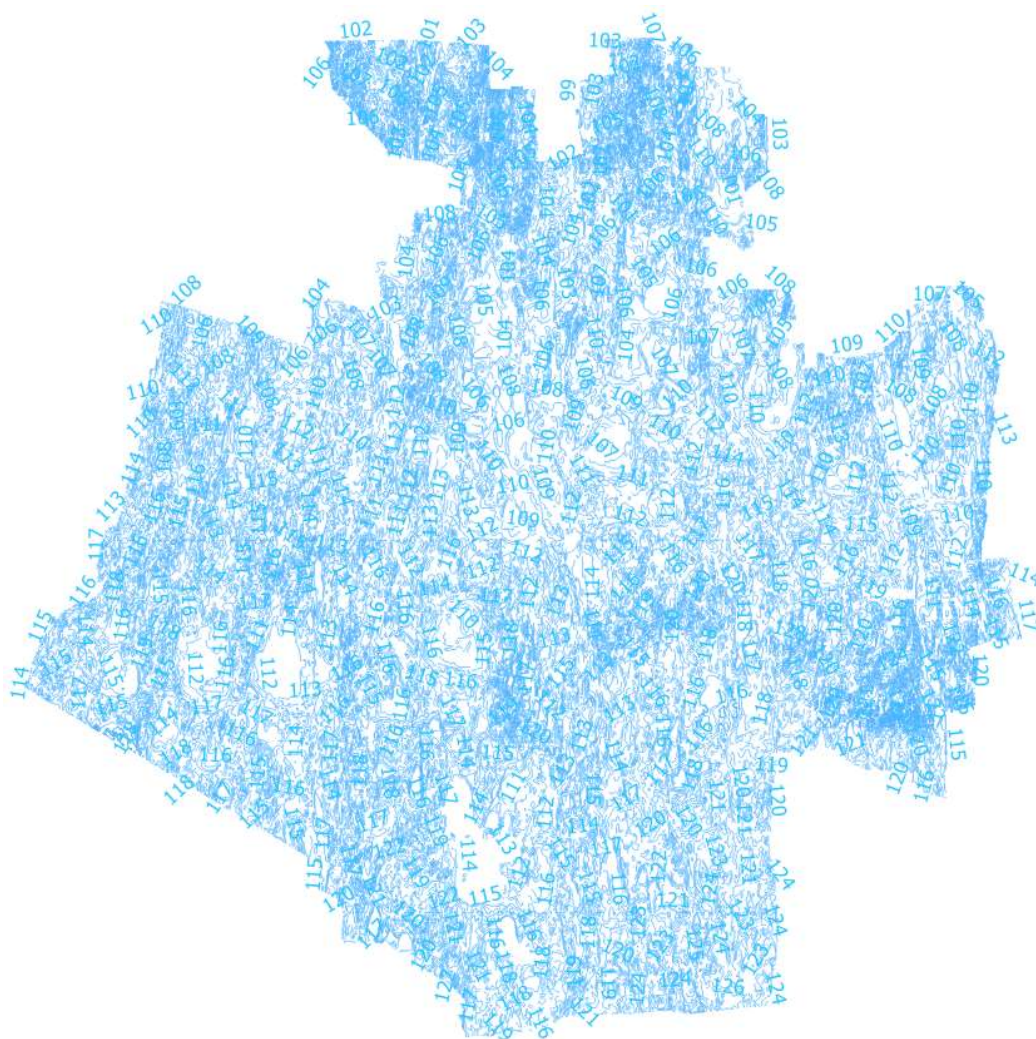
Nyíregyháza város belvíz veszélyeztetettség szempontjából a kismértékben belvízveszélyes kategóriába tartozik. A város területéről a belvizek az önkormányzati és társulati vagyongazdálkodású csatornákon keresztül a Simai-, Érpataki-, Kállai-főfolyásba jutnak.

1.15.3.3. MÉLY FEKVÉSŰ TERÜLETEK

A jellemző terepmagasság a város külterületén 130,00 (Alispántanya, Butykasor) –99,00 (Nyírszőlős) mBf., míg a belterületen 110,00 (Kistelekiszőlő)– 99,50 (Hímes) mBf. között változik. A lejtés iránya általában D – É-irányú.

Mély fekvésű területek a lakóterületeken nem jellemző, viszont a település Bujtos településrészen mélyebb területek is találhatóak.

A város területén beépíteni csak vízrendezett területeket lehet. Beépítés előtt a mély fekvésű területeket fel kell tölteni, a vízvezető hálózatot, ki kell építeni. A csapadékvíz elvezetés tervezésénél ezeken, a helyeken gondolni kell a felületi vizek elvezetésén kívül a talajvízszint süllyesztésére is. A belterületi beépíthetőségre általánosan elmondható, hogy vízrendezéssel, illetve víztelenítéssel végrehajtható.

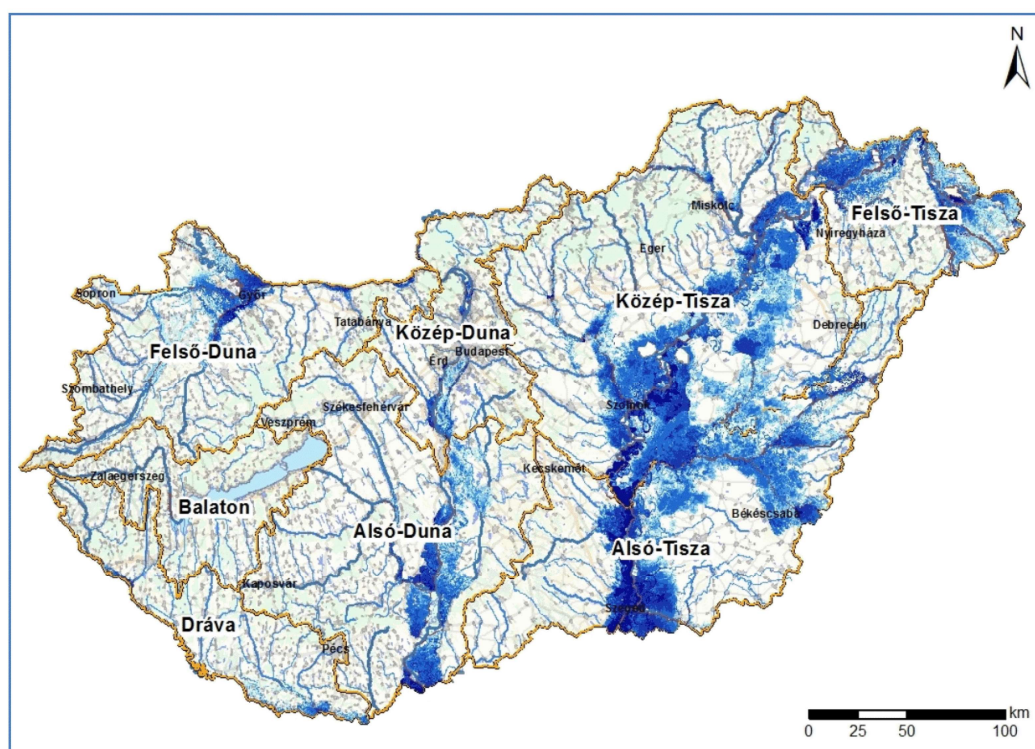
117. ábra: Nyíregyháza szintvonalas térképe
Forrás: QGIS alaptérképi ábrázolás - Saját szerkesztés

1.15.3.4. ÁRVÍZ ÉS BELVÍZVÉDELEM

Árvíz és belvízvédelem készütségi fokozatainak jelentését, valamint az egyes készütségi fokozatok során elvégzendő feladatokat a jogszabályban leírtak alapján kell elvégezni. Jelenleg hatályos jogszabály a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet, amely rendelkezik az árvíz- és a belvízvédekezésről.

Nyíregyháza város belvíz veszélyeztetettség szempontjából a kismértékben belvízveszélyes kategóriába tartozik. A város területéről a belvizek az önkormányzati és társulati vagyongazdálkodású csatornákon keresztül a Simai-, Érpataki-, Kállai-főfolyásba jutnak.

A térségben a talajvízszint viszonylag alacsony, (legalább 2-m-re van a talajvízszint). Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a térségben több belvízveszély alakult ki. Az érintett térségben, a korábbi években és napjainkban is komoly problémát okoz a területeken lévő tavaszi hóolvadások idején visszamaradó belvíz.

118. ábra: Magyarország árvíz és belvíz kockázatkezelési térképe – 2016.
Forrás: www.vizugy.hu

1.15.4. EGYÉB KATASZTRÓFAVÉDELMI TÉNYEZŐK

1.15.4.1. KEDVEZŐTLEN MORFOLÓGIAI ADOTTSÁGOK (PL. LEJTÉS, FALSZAKADÁS)

Kedvezőtlen morfológiai adottságú terület nem található a településen.

1.15.4.2. MÉLYSÉGI, MAGASSÁGI KORLÁTOZÁSOK

Az érvényben lévő mélységi és magassági korlátozásokat a helyi építési szabályzatban olvashatjuk:

- Beépítésre szánt területen belül a helyi építési szabályzat szerint, a kertvárosias lakóterületeken maximum 6,5 m-es építménymagasságot megenged, melléképítményként legfeljebb 6,0 m gerincmagasságú épületek helyezhetők el.
- Beépítésre szánt területen belül a helyi építési szabályzat szerint, a falusias lakóterületeken maximum 4,5 m-es építménymagasságot megenged, melléképítményként legfeljebb 6,0 m gerincmagasságú épületek helyezhetők el.
- Beépítésre szánt területen belül a helyi építési szabályzat szerint, a vegyes és kisvárosias lakóterületeken maximum 7,5-9,5m-es építménymagasságot megenged.
- Gazdasági területekre vonatkozó előírások alapján, ipari és kereskedelmi gazdasági területeken 7,5-12,5m magasságot enged meg.
- Beépítésre nem szánt mezőgazdasági területen, az építménymagasság lakóépület esetén 4,5m. Egyéb épület esetén eltérni csak a szükségszerű mezőgazdasági üzemi technológia alapján lehet.
- A kertes mezőgazdasági övezet előírásai (Mk) alapján, 720m² -nél kisebb területen épület nem helyezhető el. 720 m² telekterületet elérő telken, szabadon állóan helyezhető el épület, legfeljebb 3,5m építménymagasság engedélyezett.

Jelenleg érvényben lévő helyi építési szabályzat egyéb mélységi, magassági korlátozásokat nem vett fel.

REPÜLŐTÉR KORLÁTOZÁSI ZÓNÁJA

- A repülőtér megnyitása: 1933.
- A pilótaképzés kezdete (RNA-MÉM Rsz): 1968
- Repülőtér fejlesztés a kereskedelmi pilótaképzés követelményeiért: 1980-tól
 - 1982 – burkolt futópálya (600 m),
 - 1983 – burkolt gurulóút hálózat
 - 1984 – irányító torony, É-i tárolóhangár, bevezető és futópálya fénytechnika és 3 db NDB állomás telepítése

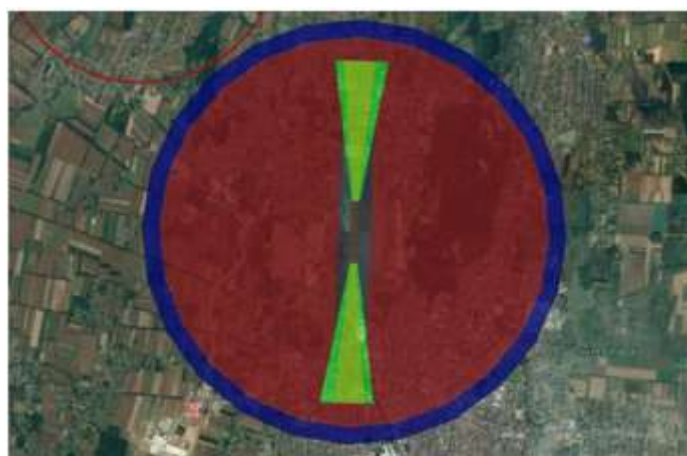
Repülőtér kifutópálya távlati képe Forrás: Adatszolgáltatás Tréner Kft.

A repülőtér adatai

Repülőtér neve, ICAO kódja:	Nyíregyházi Repülőtér, LHNY
Repülőtér referencia pont:	475846N0214132E, RWY 36 THR-nál
Repülőtér elhelyezkedése:	3 km É-ÉNY-ra Nyíregyháza városközponttól
Magasság, referencia hőmérséklet:	103 M/21 C ⁰
Geoidunduláció:	40.31 M
Mágneses Variáció, Változás:	6 ⁰ K-i, 0.14 ⁰ éves növekedés (tervezett 2020)
Cím:	4400 Nyíregyháza, Repülőtér u. 1.
Nyitva tartás:	Hétfő-Péntek 06:30-15:00 (05:30-14:00) UTC
Repülőtéri tűzoltóság:	A2 szint, igény szerint emelt képesség

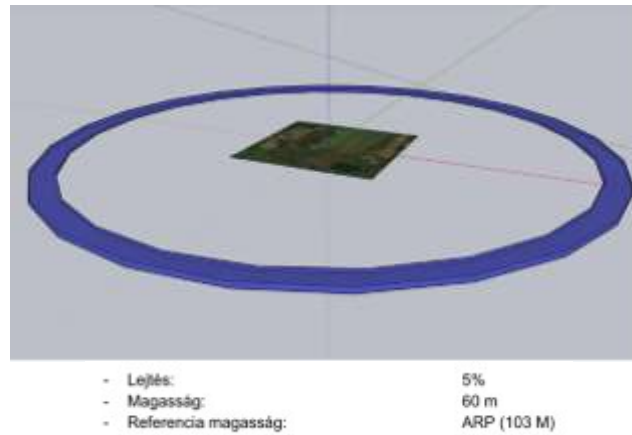
Futópálya irány jelzőszám:	18	36
Tényleges földrajzi irányszög (True BRG):	181.32° GEO	1.32° GEO
Futópálya méretek:	1000 x 20 M	1000 x 20 M
Futópálya PCN szám, burkolat:	20/F/C/W/U Aszfalt	20/F/C/W/U Aszfalt
Futópálya küszöb / Futópálya végpont koordináták:	475918.65N 0214132.88E / 475846.22N 0214131.77E	475846.22N 0214131.77E / 475918.65N 0214132.88E
Futópálya küszöb magasság:	103 M	103 M
Futópálya küszöb geoidunduláció:	40.31 M	40.31 M
Futópálya ICAO besorolás:	2B	2B
Futópálya lejtés:	0%	0%
Futópálya sáv:	1120 x 150 M	1120 x 150 M
Futópálya végbiztonsági terület:	40 x 90 M Fű	40 x 90 M Fű
Futópálya biztonsági megállási terület:	Nincs kijelölve	Nincs kijelölve
Biztonsági felszálló terület:	Nincs kijelölve	Nincs kijelölve
Akadálymentes zóna:	Nincs kijelölve	Nincs kijelölve
Rendelkezésre álló felszállási nekifutási távolság (TORA):	1000 M	1000 M
Rendelkezésre álló felszállási távolság (TODA):	1000 M	1000 M
Rendelkezésre álló gyorsítás-megállási távolság (ASDA):	1000 M	1000 M
Rendelkezésre álló leszállási távolság (LDA):	1000 M	1000 M

119. ábra: Futópálya adatok
Forrás: Adatszolgáltatás Tréner Kft.

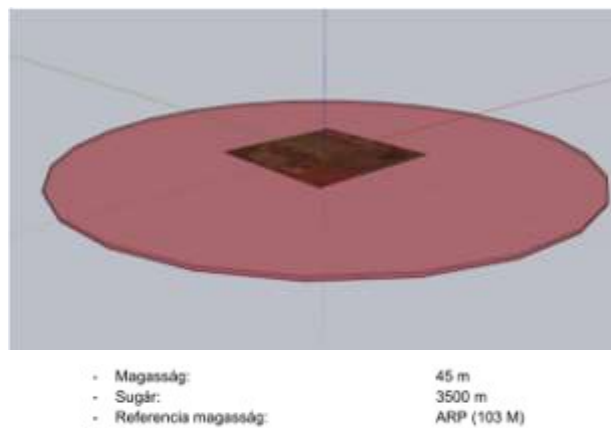

120. ábra: LHNY Akadálykorlátozási felületek
Forrás: Adatszolgáltatás Tréner Kft.

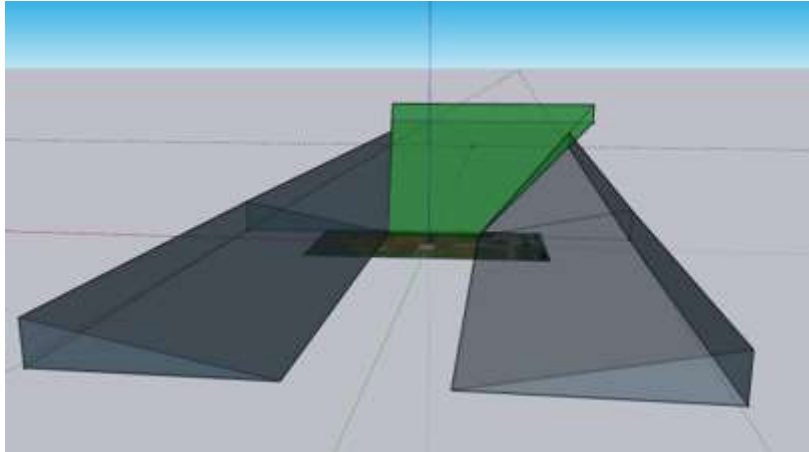
Mint nem precíziós megközelítésű futópályák esetén, mind a 18-as, mind a 36-os futópályákra az ICAO Annex 14 Table 4-1 és 4-2-nek megfelelően a következő akadálykorlátozási felületek kerülnek kijelölésre:

121. ábra: Kúpos felületek
Forrás: Adatszolgáltatás Tréner Kft.

122. ábra: Belső vízszintes felületek
Forrás: Adatszolgáltatás Tréner Kft.

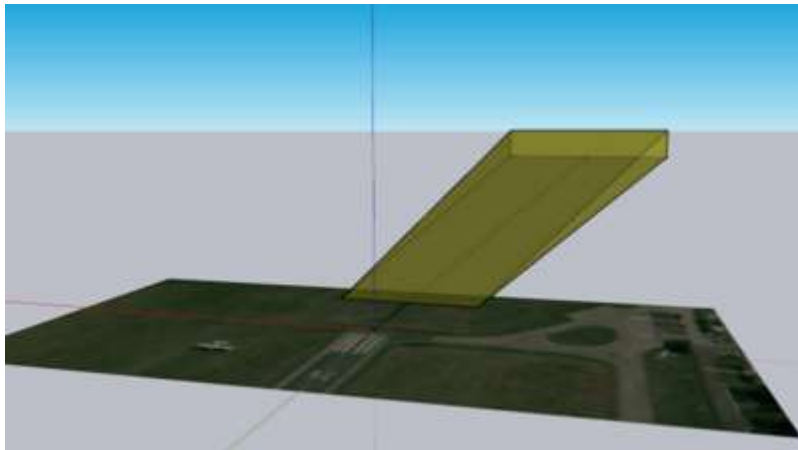

- Belső él hosszúsága: 140 m
- Távolság a küszöbtől: 60 m
- Kiszélesedés (mindkét oldalon): 15%
- Első szakasz:
 - o Hosszúság: 2500 m
 - o Lejtés: 3.33%
- Referencia magasság: THR 36 és 18 (103 M)

Átmeneti Felület:

- Lejtés: 20%
- Pálya menti referencia magasság: 103 M (0%-os futópálya lejtés)

123. ábra: Megközelítési és átmeneti felületek
Forrás: Adatszolgáltatás Tréner Kft.

- Belső él hosszúsága: 80 m
- Távolság a küszöbtől: 60 m
- Kiszélesedés (mindkét oldalon): 10%
- Végso szélesség: 580 m
- Hosszúság: 2500 m
- Lejtés: 4%
- Referencia magasság: THR 36 és 18 (103 M)

124. ábra: Felszállási és emelkedési felület
Forrás: Adatszolgáltatás Tréner Kft.

Új tárgyak, vagy a meglévő tárgyak megnagyobbításai nem nyúlhatnak a megközelítési felület, vagy az átmeneti felület fölé a belső éltől 2500 méter távolságon belül kivéve, ha azok az illetékes hatóság véleménye szerint egy már meglévő, nem mozdítható tárgy mögé, annak „árnyékába” kerülnek, vagy megfelelő légiforgalmi vizsgálat azt jelzi, hogy nem befolyásolják hátrányosan a biztonságot illetve nincsenek jelentős hatással a repülőgépek rendszeres üzemeltetésére.

A felszállási emelkedési felület határai a következők:

- a futópálya, vagy ha ilyet kialakítottak, a biztonsági terület vége után meghatározott távolságra levő vízszintes belső él, amely merőleges a futópálya középvonalára és hossza meghaladja a kijelölt távolságokat;
- a belső él végénél kezdődő két oldal, amely a felszállási repülési útvonal mentén a vízszintes síktól meghatározott szögben egységesen eltérve tart egy meghatározott szélességig, majd ez után tovább párhuzamosan az adott szélességben a felszállási emelkedési felület teljes hosszában kifelé; és
- a meghatározott felszállási irányra merőleges, vízszintes külső él.

A belső él magassága megegyezik a futópálya vége és a belső él között a meghosszabbított futópálya középvonal legmagasabb pontjának magasságával.

Jelenleg érvényben lévő helyi építési szabályzat egyéb mélységi, magassági korlátozásokat nem vett fel.

1.15.4.3. TEVÉKENYSÉGBŐL ADÓDÓ KORLÁTOZÁSOK

125. ábra: Kemoker Invest Kft. veszélyességi övezete
Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

126. ábra: Chem-System Kft. veszélyességi övezete
Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

127. ábra: VEOLIA Energia Magyarország Zrt. veszélyességi övezete
Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Javasoljuk, hogy a lakóterületi és településközponti övezetekre vonatkozó korlátozása szerint, kereskedelmi-szolgáltató, vendéglátó- és egyéb kisüzemi tevékenység csoportjai kivételesen sem legyenek elhelyezhetőek:

1. Áruszállítás, fuvarozás, gép- és autókölcsönző műhely,
2. autófényező műhely (telephely terület),
3. autóbontó műhely (telephely terület),
4. autókarosszéria-lakatos (telephely terület),
5. autókereskedelem (telephely terület),
6. mezőgazdasági gépjavító műhely (telephely terület),
7. akkumulátor – töltő, javító, újrafeldolgozó műhely (telephely terület),
8. gumiszerelő, javító műhely (telephely terület),
9. tüzelő- és építőanyag telep,
10. kisgépkölcsönző iroda,
11. járműőrző telep,
12. közúti gépjavító, karbantartó, szervizelő műhely telephely terület,
13. asztalos műhely (telephely terület),
14. fafeldolgozó, megmunkáló műhely (telephely terület),
15. fémmegmunkálás, fémfeldolgozás és felületkezelés műhely (telephely terület),
16. öntő (telephely terület),
17. lakatos műhely (telephely terület),
18. könnyűipari termékkfeldolgozó, raktározó műhely (telephely terület),
19. vegyipari termékkészítő, feldolgozó (telephely terület),
20. mészégető (telephely terület),
21. kelmefestő, vegytisztító (telephely terület),
22. bogár, kádár (telephely terület),
23. élelmiszeripari feldolgozó műhely
24. raktár, nagykereskedések áru lerakatok telepei,
25. galván-üzem telep,
26. szennyvíz- és hulladékkezelés, köztisztasági szolgáltató műhely (telephely terület),
27. kőfaragó, műkőgyártó és betonelem előregyártó műhely
28. péküzem.

